Kommuneplan 2021-2033

FORSLAG

Hovedstruktur

Horsens Kommune

Indholdsfortegnelse

Kommuneplan 2021-2033

FORSLAG

Hovedstruktur

Kommuneplan 2021-2033

3 Om planen
4 Forord
5 Hvad er en kommuneplan

6 Forhold til anden planlægning

17 Høring & vedtagelse
20 Lovgrundlag
21 Ordforklaring
22 Print

24 Hovedstruktur
26 Den regionale by
33 Det store billede 2050
35 Vores Kommune 2050

80 Retningslinjer
83 Byer & Landsbyer
169 Trafik
182 Natur & Landskab
222 Kulturhistorie
235 Fritidsformål
258 Tekniske anlæg
274 Erhverv & Landbrug
283 Klima & Miljø

350 Miljøvurdering
356 Afgrænsningsnotat
362 Miljørapport
394 Bilag og print

396 Kortbilag

Om planen

FORORD

Horsens Kommune vokser fortsat. Det er en positiv udvikling, som vi er glade for. Det betyder, at vi skal finde nye arealer til at bygge boliger, erhverv, institutioner og mere på. Samtidig skal vi passe på de mange værdier, vi har: Naturområder, landskaber, landområder og bysamfund med hver deres kvaliteter og identiteter.

Det er en balancegang at finde plads til det hele. Det kræver omtanke i den måde, vi planlægger på. En del byudvikling kan ske ved at vi bygger i den eksisterende by. Men vi er også nødt til at finde helt nye arealer til byvækst. Målet er at udvikle en kommune, hvor det er attraktivt at bo, at arbejde, at studere, at rekreere og udfolde sig i. En god kommune at leve i.

I Kommuneplan 2021-2033 fortsætter vi linjen fra Kommuneplan 2017. Den overordnede planlægning skal være langsigtet og helhedsorienteret – og den skal ske på et bæredygtigt grundlag. Med stigende krav til klimatilpasning og sikring af biodiversitet – og det samme størrelse areal at planlægge for – er det vigtigt, at vi ikke kun planlægger for nutiden, men også for fremtidens generationer.

Det er med kommuneplanen, vi lægger de overordnede linjer for fremtidens udvikling af Horsens Kommune. Vi håber, at rigtig mange vil læse med i forslaget til den nye kommuneplan og komme med deres input til, hvordan de synes, udviklingen skal være.

Rigtig god læselyst!

Horsens Byråd, april 2021

HVAD ER EN KOMMUNEPLAN?

Kommuneplanen er den overordnede plan for den fysiske udvikling i Horsens Kommune. Planen omfatter alle arealer i kommunen. Den er den oversigtlige plan, hvor borgere, virksomheder, interesseorganisationer og andre kan orientere sig om de mål og bestemmelser, som Horsens Byråd har vedtaget for, hvordan arealerne må anvendes.

Kommuneplanen gælder for en periode på 12 år, men hvert fjerde år skal byrådet tage stilling til, om kommuneplanen skal revideres helt eller delvist, eller om den skal genvedtages med det indhold, den har.

FORHOLD TIL ANDEN PLANLÆGNING

Kommuneplanen er underlagt rammestyringsprincippet - ikke kun i forhold til Landsplandirektiver men også i forhold til Natura2000-planer, Vandrammedirektiv, Vandområdeplaner, Indsatsplaner for grundvand og Råstofplaner. I dette afsnit er der redegjort for forholdet til disse planer og direktiver.

Horsens Kommune har desuden i forbindelse med udarbejdelsen af Kommuneplan 2021-2033 arbejdet med retningslinjeudpegninger, der går på tværs af kommunegrænserne. Særlig indenfor temaer under Natur og Landskab, Klima og Energi, Fritidsformål samt Trafik har der været fokus på at skabe sammenhængende planlægning.

Læs eventuelt mere om den overordnede planlægning og nationale interesser i kommuneplanlægningen på Planinfo.

RÅSTOFPLANEN

Region Midtjylland har udarbejdet et forslag til Råstofplan 2020. Forslaget til råstofplanen har været i høring fra juni til september 2020 og forventes endeligt vedtaget i 2. kvartal 2021.

Råstofplanen udlægger bl.a. områder til råstofgravning samt råstofinteresseområder. Endvidere opstiller Råstofplanen en række bestemmelser/retningslinjer for råstofudnyttelsen. Bestemmelserne indebærer bl.a. følgende:

- Råstofgraveområder skal som udgangspunkt friholdes for aktiviteter, der kan hindre råstofindvinding.
- Vigtige råstofressourcer skal bevares tilgængelige for fremtidig udnyttelse.
- Indvinding af råstoffer skal foregå på en bæredygtig måde.
- Efterbehandling af råstofgraveområder tager udgangspunkt i drikkevandsinteresserne på stedet.

Den fulde ordlyd af de gældende retningslinjer og bestemmelser for råstofindvinding er angivet i Råstofplan 2016 for Region Midtjylland. Råstofplan 2016 er således gældende, indtil Råstofplan 2020 vedtages i 2021.

Kommuneplanens retningslinjer ift. grundvandsbeskyttelse strider ikke mod råstofplanens bestemmelser og arealudlæg.

Læs mere om råstofplanen her.

NATURA 2000-PLANER

Natura 2000 er betegnelsen for et netværk af beskyttede naturområder i EU. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte truede, sjældne eller karakteristiske dyre- og plantearter og naturtyper. I Danmark er der udpeget 257 Natura 2000-områder, hvoraf 5 er beliggende delvist inden for Horsens Kommune.

Natura 2000-områderne har sammenhæng til kommuneplanens emner på naturområdet. Kommuneplanen skal derfor sikre, at der tages højde for de Natura 2000-planer, der er gældende i Horsens Kommune.

Efter miljømålslovens kapitel 14 skal miljøministeren udarbejde Natura 2000-planer for de internationale naturbeskyttelsesområder. For perioden 2016-2021 er der udarbejdet Natura 2000-planer for 250 Natura 2000-områder. For de 10 nye områder er der endnu ikke udarbejdet en Natura 2000-plan.

Hver Natura 2000-plan indeholder sin egen opskrift på, hvordan man her skal behandle naturen for, at den kan udvikle sig positivt.

For perioden 2022-2027 er der udarbejdet basisanalyser for alle 257 Natura 2000-områder.

Horsens Kommune er omfattet af Natura 2000-planer for de Natura 2000-områder, der ligger delvist inden for kommunegrænsen:

- Natura 2000-område nr. 52, Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå
- Natura 2000-område nr. 53, Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov
- Natura 2000-område nr. 54, Yding Skov og Ejer Skov
- Natura 2000-område nr. 56, Horsens Fjord, havet øst for og Endelave
- Natura 2000-område nr. 236, Bygholm Ådal

Læs mere om Natura 2000-områderne og Natura 2000-planerne her.

Natura 2000-handleplaner

I henhold til § 48 i miljømålsloven skal byrådet udarbejde en handleplan til gennemførelse af hver af Natura 2000-planerne inden for kommunens geografiske område på land og for den kystnære del af vanddistriktet. Den kommunale handleplan skal ikke omfatte de arealer, der er omfattet af skovlovens regler om Natura 2000-skovplaner, se næste afsnit.

Den kommunale handleplan skal sikre gennemførelsen af Natura 2000-planen og skal bl.a. indeholde en beskrivelse af kommunens indsats for at forbedre naturtilstanden eller fastholde gunstig bevaringsstatus i den forgangne 1. planperiode. Handleplanen skal også oplyse indsatsbehovet og den planlagte prioritering af indsatserne i 2. planperiode herunder hvordan opgaven fordeles mellem kommuner og Miljøstyrelsen, som forvalter et fælles Natura 2000-område.

Horsens Kommune har på baggrund af Natura 2000-planerne 2016-2021 udarbejdet handleplaner sammen med nabokommunerne. Handleplanerne gælder ligeledes for planperioden 2016-2021. Du kan læse mere om handleplanerne her.

Natura 2000-skovhandleplaner

Ifølge skovlovens § 14 skal miljø- og fødevareministeren udarbejde en Natura 2000-skovhandleplan for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer i de internationale naturbeskyttelsesområder.

I planen fastsætter ministeren de målsætninger, som er nødvendige for at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der er optaget på bilag I og II til EF-habitatdirektivet og bilag I til EF-fuglebeskyttelsesdirektivet, samt de foranstaltninger, der er nødvendige for at opfylde målsætningerne.

Det er samtidig ministeren, der er ansvarlig for, at skovhandleplanerne gennemføres inden udgangen af 2021.

Statslige myndigheder og kommunalbestyrelser er bundet af en vedtaget Natura 2000-skovplan ved udøvelse af beføjelser efter lovgivningen.

Læs mere om de gældende Skovhandleplaner her.

Natur ved Vorsø.

BILAG IV-ARTER

Det fremgår af bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med international naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (bek. Nr. 1383 af 26. nov. 2016) , at der i planforslaget skal indgå en vurdering af forslagets virkninger på Natura 2000-områder og bilag IV-arter. Det gælder således, at planforslag ikke kan vedtages, hvis:

- det ikke kan udelukkes at projektet kan skade et internationalt naturbeskyttelsesområdes integritet
- det kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV
- det kan ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, i alle livsstadier

Horsens Kommune har foretaget en vurdering af, om indholdet i Kommuneplan 2021-2033 kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de bilag IV-arter, der findes i kommunen. I arbejdet med udpegning til kommuneplanens temaer, er hensynet til bilag IV-arter inddraget, ved at udpege kendte, potentielle yngle- og rasteområder som naturbeskyttelsesområder og/eller økologiske forbindelser og sikre dem mod indgreb som kan forringe eller ødelægge levevilkårene for vilde planter og dyr.

Det er dog ikke muligt at vurdere samtlige påvirkningsfaktorer, der kan opstå som følge af realisering af projekter, som endnu ikke er defineret. En endelig vurdering af effekter på Natura 2000-områder og bilag IV-arter må derfor udskydes til et ønske om realisering af konkrete projekter opstår. Ved myndighedsbehandling af det enkelte projekt foretages en habitat- og bilag IV-vurdering og kun projekter, som kan afvises at skade 1) bevaringsmålsætningerne for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder samt 2) yngle- og rasteområder for bilag IV-arterne, vil kunne gennemføres.

VANDRAMMEDIREKTIV OG VANDOMRÅDEPLANER

EU's Vandrammedirektiv udgør den overordnede ramme for beskyttelse af vandløb, søer, kystvande og grundvand. Direktivets mål er, at alt overfladevand og grundvand, skal have opnået mindst "god tilstand" eller "godt økologiske potentiale" inden udgangen af 2015. Til dette formål udarbejdes statslige vandområdeplaner, der bl.a. indeholder:

- oplysninger om påvirkningerne af vandområderne,
- beskrivelse af overvågningen af vandområderne,
- vurderinger af tilstanden i vandområderne,
- de miljømål der gælder for det enkelte område,
- og et resume af de indsatser, der gennemføres med henblik på at opfylde de fastlagte mål.

Vandområdeplanerne udgør tilsammen en plan for, hvordan man kan forbedre det danske vandmiljø og dermed opnå renere vand i Danmarks søer, fjorde, åer og grundvand.

Miljøstyrelsen - det daværende Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning - offentliggjorde den 27. juni 2016 vandområdeplaner for anden planperiode 2015-2021. Horsens Kommune er omfattet af Vandområdedistrikt 1 – Jylland og Fyn.

I forhold til grundvand arbejdes der i vandområdeplanen med grundvandsforekomster fordelt på 3 typer: terrænnære, regionale og dybe. En grundvandsforekomst er defineret som en administrativ enhed, der er afgrænset af et eller flere grundvandsmagasiner.

I Horsens Kommune er der udpeget både terrænnære, regionale og dybe grundvandsforekomster, og de dækker en stor del af kommunens samlede areal. Grundvandsforekomsternes tilstand beskrives i forhold til en kvantitativ tilstand og en kvalitativ tilstand.

Grundvandets kvantitative tilstand vurderes på baggrund af grundvandets vandbalance, grundvandets påvirkning af overfladevand og natur på landjord samt indtrængning af saltvand eller andet i grundvandet.

Grundvandets kvalitative tilstand vurderes på baggrund af en generel kvalitetsvurdering af grundvandet, grundvandets påvirkning af overfladevand og natur på landjord, indtrængning af saltvand eller andet samt kemiske påvirkninger i vandkvalitetens udvikling.

For Vandområdedistrikt 1 – Jylland og Fyn, vurderes alle grundvandsforekomster at have god kvantitativ tilstand og der er derfor ikke opgjort et indsatsbehov i forhold til den kvantitative tilstand, herunder heller ikke overfor vandindvinding. Idet indsatsbehovet er opgjort på storskala, kan det ikke afvises, at en mere detaljeret, lokal vurdering vil kunne vise et indsatsbehov, herunder i forhold til vandindvindings påvirkning af mindre vandløb. Denne vurdering foretager kommunen i forbindelse med meddelelse af nye vandindvindingstilladelser og fornyelse af eksisterende vandindvindingstilladelser.

For Vandområdedistrikt 1- Jylland og Fyn, vurderes flere grundvandsforekomster ikke at have god kvalitativ tilstand, og dermed ikke målopfyldelse. I Horsens Kommune drejer det sig om de grundvandsforekomster, som ligger i den østlige del af kommunen. Selvom der på nuværende tidspunkt ikke er målopfyldelse, er der ikke opgjort et indsatsbehov, idet Miljøstyrelsen har vurderet, at den eksisterende og planlagte generelle regulering til beskyttelse af grundvandet er tilstrækkelig til at sikre, at indsatsbehovet på længere sigt opfyldes. Dette sker primært gennem bl.a. sprøjtemiddelstrategien, pesticidgodkendelsesordningen, gødningsregler, den offentlige indsats overfor jordforurening og kommunale indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse.

Selvom der i Vandområdeplanen 2015-2021 ikke er opgjort et indsatsbehov i forhold til grundvandet, hverken i forhold til kvalitet eller kvantitet, skal kommunen ved sin administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Endvidere skal kommunen sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres jf. §8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Læs mere om vandrammedirektivet og vandområdeplanerne her.

Billedet viser skovrejsning ved Rugballegård.

GRUNDVAND

Nationale interesser - Grundvand

I forbindelse med Tillæg 7 til Kommuneplan 2013 – Tematillæg for Byvækst og Fritidsformål, udarbejde Horsens Kommune i 2014 en grundvandsredegørelse i henhold til den statslige udmelding til vandplanernes retningslinjer 40 og 41 i forhold til byudvikling og anden ændret arealanvendelse i Områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande. Grundvandsredegørelsen indgik som et bilag til omtalte kommuneplantillæg. I kommuneplan 2021-2033 indgår grundvandsredegørelsen som redegørelsestekst til en række retningslinjer om byvækst indenfor OSD og indvindingsoplande. Der er udarbejdet en ny grundvandsredegørelse for de nye arealudlæg i Kommuneplan 2021-2033, der ligger indenfor OSD og indvindingsoplande. Den nye grundvandsredegørelse indgår ligeledes i redegørelsesteksten.

Dele af grundvandsredegørelserne er endvidere indarbejdet i de generelle rammebestemmelser samt i rammebestemmelserne for de konkrete udlæg til byvækst indenfor OSD og indvindingsoplande.

I forbindelse med vedtagelse af de nye vandområdeplaner 27. juni 2016 bortfaldt retningslinje 40 og 41 og er pr. 1. januar 2017 erstattet af en ny bekendtgørelse, samt tilhørende vejledning om kommunernes planlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande.

Foruden den nye bekendtgørelse er planloven pr. 1. juli 2017 blevet revideret, hvilket medfører, at det er blevet tydeliggjort, at kommuneplanen skal ledsages af en redegørelse for planens forudsætninger. Herunder om kommuneplanens sammenhæng til de udpegede områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse jf. Planlovens §11e stk. 1 nr. 6.

Formålet med den nye bekendtgørelse er, at kommunens fysiske planlægning skal bidrage til forebyggelse af fare for forurening af nuværende og fremtidige grundvandsressourcer inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse.

Bekendtgørelsen beskriver, at kommunen skal friholde områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse, for virksomheder eller anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet. Forbuddet gælder ikke arealer, der allerede er udlagt i kommuneplanen for disse virksomhedstyper og anlæg. Kommunen skal desuden friholde afgrænsede boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) til almene vandforsyninger for udlæg af nye arealer til en arealanvendelse, der medfører øget fare for forurening af grundvandet.

Kommunen kan fravige fra ovenstående princip, såfremt det i en redegørelse for kommuneplanlægningens forudsætninger, jf. planlovens §11 e, stk. 1, er godtgjort, at der er en særlig planlægningsmæssig begrundelse for placeringen. Herunder at lokalisering uden for de nævnte områder er undersøgt og ikke fundet mulig, og at faren for forurening af grundvandet kan forebygges.

Den konkrete vurdering af om en virksomhedstype eller et anlæg medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet, foretager kommunen med udgangspunkt i bilag 1 i "Vejledning om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger udenfor disse". Listen i bilag 1 er ikke udtømmende, men retningsgivende i forhold til, hvilke virksomhedstyper og anlæg eller aktiviteter, hvor der sædvanligvis kan forventes en håndtering af stoffer, der er mobile i forhold til grundvandet.

Indsatsplanlægning for grundvandsbeskyttelse

Staten har siden 2000 foretaget omfattende kortlægninger og vurderinger af grundvandsmagasinernes naturlige beskyttelse og sårbarhed i hele landet. Kortlægningen dækker områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande til almene vandværker, der ligger udenfor OSD. Kommunerne skal udarbejde indsatsplaner for beskyttelse af grundvandet på baggrund af statens kortlægning.

Indsatsplanen udarbejdes med det formål at beskytte grundvandet både i forhold til den nuværende og fremtidige indvinding af grundvand til drikkevandsforsyning. Indsatsplanen skal beskrive de nødvendige indsatser til at sikre drikkevandsinteresserne. Foruden de konkrete indsatser indeholder indsatsplanerne forskellige administrative retningslinjer.

I kommune- og lokalplanlægning og ved sagsbehandling efter anden lovgivning f.eks. miljølovgivningen skal der tages hensyn til de vedtagne indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse i Horsens Kommune.

I Horsens Kommune har grundvandet stor bevågenhed, ikke mindst som følge af de foreliggende prognoser for befolkningstilvækst i Horsens Kommune. Horsens Kommune har desuden en politisk vedtaget administrationspraksis for indsatsplanlægningen. Administrationspraksissen indeholder en overordnet målsætning for kommunens drikkevandsressourcer samt nogle retningslinjer og en række indsatser bl.a. i forhold til nitrat og pesticider, som indarbejdes i kommunens indsatsplaner.

Horsens Kommune har 3 færdige indsatsplaner henholdsvis Nim Indsatsplan, Rugballegård Indsatsplan og Endelave Indsatsplan. Man kan få yderligere informationer om indsatsplanlægningen i Horsens Kommune på hjemmesiden.

I 2021 forventer Horsens Kommune at færdiggøre indsatsplanen for Brædstrupområdet. I 2022 forventer Horsens Kommune at foretage en revision af Rugballegård og Endelave Indsatsplan. Indsatsplanen for Hovedgårdområdet forventes udarbejdet i 2023.

Herudover skal der laves indsatsplaner for de 10 private almene vandværker, der ligger udenfor ovennævnte indsatsområder.

Når alle indsatsplanerne er udarbejdet, vil ca. halvdelen af kommunens areal være omfattet af en indsatsplan, som beskriver de tiltag, der er nødvendige for også at sikre en god grundvandskvalitet på lang sigt.

VANDFORSYNING

Vandforsyningsstruktur og indvinding

Vandforsyningen i Horsens kommune er baseret på en decentral forsyningsstruktur med 37 private vandværker og 4 offentlige vandværker (Samn Forsyning). Kommunen er selvforsynende med drikkevand, og der importeres/eksporteres ikke grundvand af betydning.

Samn Forsyning er den største indvinder med en samlet vandindvinding på 4,3 mio. m^3 om året, fordelt på 4 vandværker. De 3 mellemstore vandværker, Brædstrup, Gedved og Torsted, indvinder henholdsvis ca. 325.000 m^3/år, 187.000 m^3/år og 250.000 m^3/år. Der er 9 vandværker, der indvinder mellem ca. 50.000 og 130.000 m^3/år, og de resterende vandværker indvinder i størrelsesordenen fra 50.000 m^3/år og ned til et par tusinde kubikmeter.

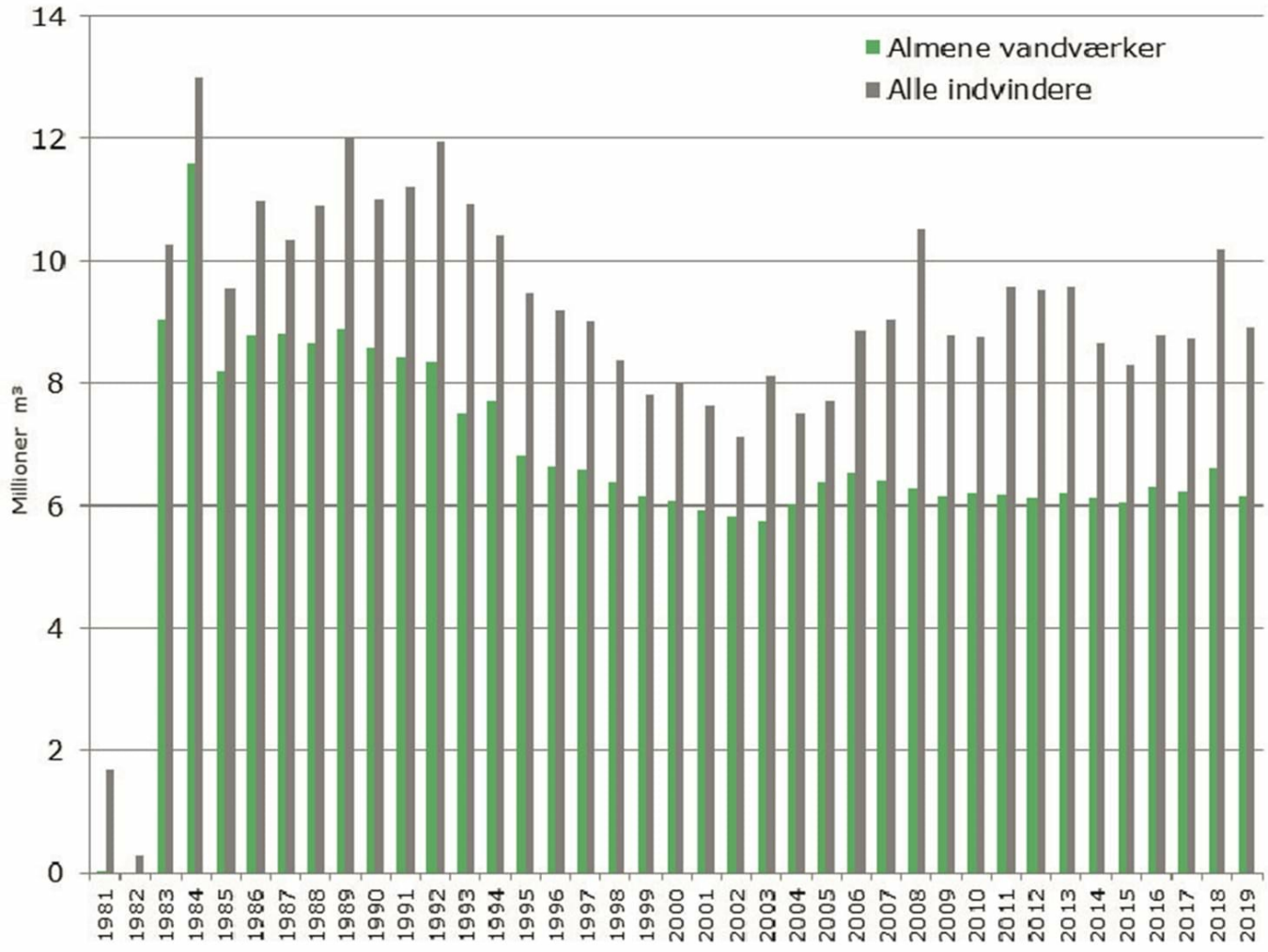
Baseret på den seneste opgørelse fra 2019, oppumper de almene vandværker omkring 6,2 mio. m^3 (4,29 + 1,91 mio. m^3, jf. Tabel 1) grundvand og i alt oppumpes der ca. 8,92 mio. m^3 grundvand om året i Horsens Kommune. Den samlede oppumpning ses også fordelt på vandindvindere i Tabel 1, hvor det fremgår, at de almene vandværker (offentlige og private vandværker) tilsammen oppumper omkring 69% (48% + 21%) af grundvandet og som er af drikkevandskvalitet. Råstofindvinderne oppumper 8% til grusvask, dambrugerne 10 %. Markvanding og gartnerier udgør 7 %, mens de resterende vandindvindere, bl.a. erhverv med egen oppumpning udgør 3% af den samlede oppumpning.

Vandindvindere	mio. m^3 i 2019	% af det totale forbrug af grundvand i kommunen
Offentlige vandværker (Samn Forsyning)	4,29	48
Private vandværker	1,91	21
Råstoffer, grusvask	0,72	8
Dambrug	0,95	10
Markvanding, gartneri	0,60	7
Erhverv	0,27	3
Grundvandskøling og grundvandsopvarmning	0,18	2
I alt	8,92	100

Tabel 1. Fordeling af oppumpning fra almene vandværker, råstofindvinding, dambrug, markvandere, gartnerier m.fl.

Opgørelsen er baseret på, hvem der indvinder vandet og ikke på, hvem der forbruger det. Der har ikke været tradition for at indberette de forbrugte vandmængder på forbrugskategorier hverken på kommunalt eller nationalt plan. Det bør dog nævnes, at en betydelig andel af det grundvand de almene vandværker (Samn Forsyning og de private vandværker) oppumper, bliver anvendt til erhvervsmæssige formål.

Det fremgår af Figur 1, at den samlede indvinding de sidste 10 år har ligget på omkring 8-10 mio. m^3 om året, mens indvindingen på vandværkerne i den samme periode har stabiliseret sig ved ca. 6,2 mio. m^3. Der er tidligere indvundet større vandmængder i kommunen, i omegnen af 12 mio. m^3 i starten af 90'erne. Helt overordnet vurderes det, at vandværkerne samlet set, fortsat har en tilstrækkelig indvindings- og behandlingskapacitet. På nogle af vandværkerne vil der dog blive behov for at øge vandindvindingen, ligesom der over tid, også kan blive behov for at tilpasse vandværkets indvindingskapacitet ved udbygning med flere indvindingsboringer samt tilpasse vandværkets behandlings og udpumpningskapacitet.

Figur 1. Almene vandværkers samlede vandindvinding og den samlede vandindvinding i Horsens Kommune fra 1981 til 2019

OFFENTLIG HØRING AF FORSLAG TIL KOMMUNEPLAN 2021-2033

Offentliggørelse og vedtagelse

- Horsens Byråd vedtog forslag til Kommuneplan 2021-2033 den 26. april 2021.
- Forslaget blev offentligt bekendtgjort den 4. maj 2021.
- **Forslaget er i offentlig høring fra den 4. maj til den 29. juni 2021.**

Online borgermøder om forslag til Kommuneplan 2021-2033

I forbindelse med den offentlige høring afholdes der tre borgermøder, hvor du kan høre mere om kommuneplanens hovedtræk og indhold. Der vil også være mulighed for at stille spørgsmål med udgangspunkt i ens lokalområde.

På grund af COVID-19 afholdes borgermøderne som digitale møder.

Borgermøderne er geografisk opdelt og afholdes på følgende tidspunkter:

- Tirsdag den 18. maj 2021 kl. 19.00 til 21.00. Mødet dækker det geografiske område omkring Brædstrup, Sdr. Vissing, Nim, Lund og Østbirk.
- Onsdag den 26. maj 2021 kl. 19.00 til 21.00. Mødet dækker det geografiske område omkring Egebjerg, Gedved, Hovedgård og Søvind.
- Mandag den 7. juni 2021 kl. 19.00 til 21.00. Mødet dækker det geografiske område omkring Horsens by, Hatting, Endelave og Sejet.

Der afholdes også to digitale temamøder om forslag til Kommuneplan 2021-2033, hvor det er muligt at høre oplæg om kommuneplanforslaget og deltage i en debat om de vigtigste hovedspørgsmål i disse års fysiske planlægning:

- Temamøde om den grønne og blå kommune: Landskab, natur og friluftsliv afholdes tirsdag den 8. juni 2021 kl. 19.00 til 20.30.
- Temamøde om den gode kommune at bo og drive erhverv i: Byudvikling, byvækst og byomdannelse afholdes tirsdag den 15. juni 2021 kl. 19.00 til 20.30.

Du kan deltage i møderne ved at brug de links, du finder her.

Fordebat om Byudvikling, der ikke var meldt ud i Planstrategi 2019

Byudviklingstemaet revideres med Kommuneplan 2021-2033. Revisionstemaet er fastsat i Planstrategi 2019, der også udpegede en række interesseområder for byudvikling.

Efter vedtagelsen af Planstrategi 2019 modtog Horsens Kommune yderligere en række ønsker til ny byudvikling, som er blevet vurderet på lige vilkår med interesseområder for byudvikling i Planstrategi 2019.

Da disse arealer - tolv i alt - ikke var meldt ud i Planstrategi 2019, foretog Horsens Kommune en indkaldelse af idéer og forslag til planlægningen efter planlovens § 23c i december 2020. Du kan se et kort med arealerne her.

I forbindelse med fordebatten indkom der forslag om de overordnede trafikforhold i Hovedgård, og om stiforbindelser, bevarelse af rekreative muligheder og trafikale forhold i Gedved. Ideerne er indgået i arbejdet med Kommuneplan 2021-2033.

Sådan afgiver du høringssvar

Hvis du har kommentarer, bemærkninger eller ideer til forslag til Kommuneplan 2021-2033 eller til miljøvurderingen af kommuneplanforslaget, kan du sende dem til Plan & By ***senest tirsdag den 29. juni 2021 kl. 23.59.***

Du kan sende dine bemærkninger på www.horsens.dk/politik/hoeringer/hoeringer eller via nedenstående link "indsend bemærkninger her", hvor du også kan vedhæfte billeder, kort eller andre filer i jpg el. pdf format. Du skal logge ind med Nem-ID og du vil modtage en kvittering, når vi har modtaget dine kommentarer.

Indsend bemærkninger her.

Hvis dette ikke er muligt, kan du sende dine idéer og bemærkninger til e-mail: planogby@horsens.dk, eller til Teknik og Miljø, Plan og By, Rådhustorvet 4, 8700 Horsens.

Byrådet vil tage stilling til alle rettidigt indsendte høringssvar i forbindelse med den endelige vedtagelse af Kommuneplan 2021-2033. Dette forventes at ske ultimo 2021.

Eventuelle bemærkninger til miljøvurderingen vil indgå i den sammenfattende redegørelse, der skal følge kommuneplanen ved den endelige vedtagelse.

Svar på de indsendte høringssvar vil blive fremsendt efter Byrådets behandling og endelige vedtagelse af Kommuneplan 2021-2033.

Såfremt du er omfattet af navne- og adressebeskyttelse og du indsender bemærkninger, er det vigtigt, at du gør kommunen opmærksom på dette.

Behandling af personoplysninger

Vi behandler dine personoplysninger efter reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Læs om, hvordan vi behandler dine personoplysninger på vores hjemmeside: https://horsens.dk/oplysningspligt#14.

Dit høringssvar, inkl. navn og adresse, vil blive offentliggjort på Horsens.dk som et vedhæftet dokument til den politiske behandling. Derudover vil det indgå som resumé i et samlet notat med alle høringssvar, der efter den politiske behandling, sendes til alle der har afgivet høringssvar.

Har du navne- og adressebeskyttelse, vil dit høringssvar fremgå af oversigten, men navn og adresse vil være anonymiseret.

Miljøvurdering af forslag til Kommuneplan 2021-2033

I henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (VVM), lovbekendtgørelse nr. 973 af 25-06-2020 med senere ændringer, er myndigheden forpligtet til at gennemføre en miljøvurdering, hvis det ikke kan afvises at planforslaget kan få en væsentlig indvirkning på miljøet.

Horsens Kommune har vurderet, at forslag til kommuneplan 2021-2033 er omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til lovens afsnit II, § 8 stk. 1, nr. 1. Der skal derfor udarbejdes en miljørapport.

Horsens Kommune har foretaget en afgrænsning af rapportens omfang og detaljeringsgrad iht. § 11. Den konkrete afgrænsning er dels sket i en intern proces i kommunen og dels gennem høring af berørte myndigheder i henhold til § 32.

Miljørapporten er udarbejdet som et selvstændigt dokument, der er fremlagt i offentlig høring sammen med planforslaget.

Miljørapport og afgrænsningsnotat kan ses her.

Klagevejledning for forslag til kommuneplan

Byrådets vedtagelse af kommuneplanforslaget kan ikke påklages til Planklagenævnet. Først ved byrådets endelige vedtagelse og efterfølgende offentliggørelse af planen kan retlige spørgsmål påklages til Planklagenævnet jf. Planlovens § 58, stk. 1 nr. 3.

Spørgsmål til kommuneplanforslaget

Hvis du har spørgsmål til forslag til Kommuneplan 2021-2033, kan du skrive til Plan og By på e-mail: planogby@horsens.dk.

Hvad er reglerne?

Kommuneplanen er den bærende og afgørende oversigtlige plan, hvor borgere og virksomheder kan orientere sig om mål, retningslinjer og rammer for arealanvendelsen i deres kommune og lokalområde.

Kommuneplanen skal efter Planloven sendes i høring i minimum 8 uger. Du kan læse mere om reglerne for høring og det danske plansystem, herunder kommune- og lokalplanlægning, på Planinfo.

Du kan også se beskrivelse af lovgrundlag og retsvirkninger her.

LOVGRUNDLAG

Kommuneplanen er den overordnede plan for den fysiske udvikling i hele Horsens Kommune. Planen omfatter således hele kommunens areal, og er den bærende og afgørende oversigtlige plan, hvor borgere, virksomheder, interesseorganisationer og andre kan orientere sig om mål og regler for arealanvendelsen i kommunen.

Kommuneplanen udarbejdes på baggrund af planloven, der fastsætter, at alle kommuner har pligt til at lave og vedligeholde en kommuneplan. I planlovens formålsparagraf står, at loven skal sikre en sammenhængende planlægning, der forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen, medvirker til at værne om landets natur og miljø og skaber gode rammer for vækst og udvikling i hele landet, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag, med respekt for menneskets livsvilkår, bevarelse af dyre- og planteliv og øget økonomisk velstand.

Loven skal særligt sikre:

- at der ud fra en planmæssig og samfundsøkonomisk helhedsvurdering sker en hensigtsmæssig udvikling i hele landet og i de enkelte kommuner og lokalsamfund,
- at der skabes og bevares værdifulde bebyggelser, bymiljøer og landskaber,
- at skabe gode rammer for erhvervsudvikling og vækst,
- at de åbne kyster fortsat skal udgøre en væsentlig naturværdi og landskabelig værdi,
- at biodiversiteten understøttes, og at forurening af luft, vand og jord samt støjulemper forebygges,
- at offentligheden i videst muligt omfang inddrages i planlægningsarbejdet,
- at alsidighed i boligsammensætningen fremmes gennem mulighed for planlægning for almene boliger i byerne.

Kommuneplanen er et centralt led i at opfylde lovens formål.

Kommuneplanen skal indeholde byrådets beslutninger om arealanvendelsen i kommunen – baseret på afvejninger af forskellige hensyn – og de rammer for lokalplanlægningen, som er fastlagt i den forbindelse. Det skal forklares og begrundes, hvordan de forskellige interesser er afvejet, hvor der er foretaget en afvejning af væsentlige og modstridende interesser. Kommuneplanens retningslinjer udgør desuden grundlaget for kommunens administration af en række beføjelser efter sektorlovgivningen.

Samtidig er kommuneplanen det nødvendige bindeled mellem to sider. På den ene side landsplanlægningen og den regionale udviklingsplan, og på den anden side de bestemmelser om anvendelse mv. af den enkelte ejendom, der fastlægges i lokalplaner og ved enkeltafgørelser efter bl.a. plan-, natur- miljø-, bygge og vejlovgivningen.

Kommuneplanen fastlægger de overordnede mål og retningslinjer for den enkelte kommunes udvikling, både i byerne og i det åbne land for en periode på 12 år. Hvert fjerde år skal kommunalbestyrelsen beslutte, om kommuneplanen skal revideres helt eller delvist, eller den skal genvedtages med det indhold, den har. Beslutningen skal fremgå af planstrategien. Planstrategien gør status over den planlægning, der er blevet gennemført siden sidste kommuneplanrevision, og danner strategisk afsæt for den planlægning, der indgår i den næste kommuneplanrevision. Du kan se Horsens Kommunes seneste planstrategi - Planstrategi 2019 - her.

Kommuneplanen skal bestå af følgende elementer:

- Hovedstruktur (overordnede mål for udvikling og arealanvendelse)
- Retningslinjer (arealudpegninger)
- Rammer for lokalplanernes indhold for de enkelte dele af kommunen (anvendelsesbestemmelser m.m.)

Planlovens bestemmelser for kommuneplanlægningen giver Byrådet beføjelser til at sikre en bæredygtig og samfundsmæssigt hensigtsmæssig byvækst, f.eks. i sammenhæng med den offentlige infrastruktur og -service. Udover at udlægge områder til bymæssige formål, fritidsformål osv. kan Byrådet sikre en hensigtsmæssig arealanvendelse og rækkefølge i realiseringen af de udlagte områder, jf. planlovens § 12, stk. 2-3.

Planloven - kommuneplanens retsvirkninger

§ 12, stk. 2-3: vedrørende kommunalbestyrelsens beføjelser i regi af kommuneplanen

Stk. 2: Inden for byzone kan kommunalbestyrelsen modsætte sig udstykning og bebyggelse, som er i strid med kommuneplanens rækkefølgebestemmelser. Forbud kan dog ikke nedlægges, når det pågældende område er omfattet af detaljeret byplanvedtægt eller lokalplan, der er tilvejebragt før kommuneplanen.

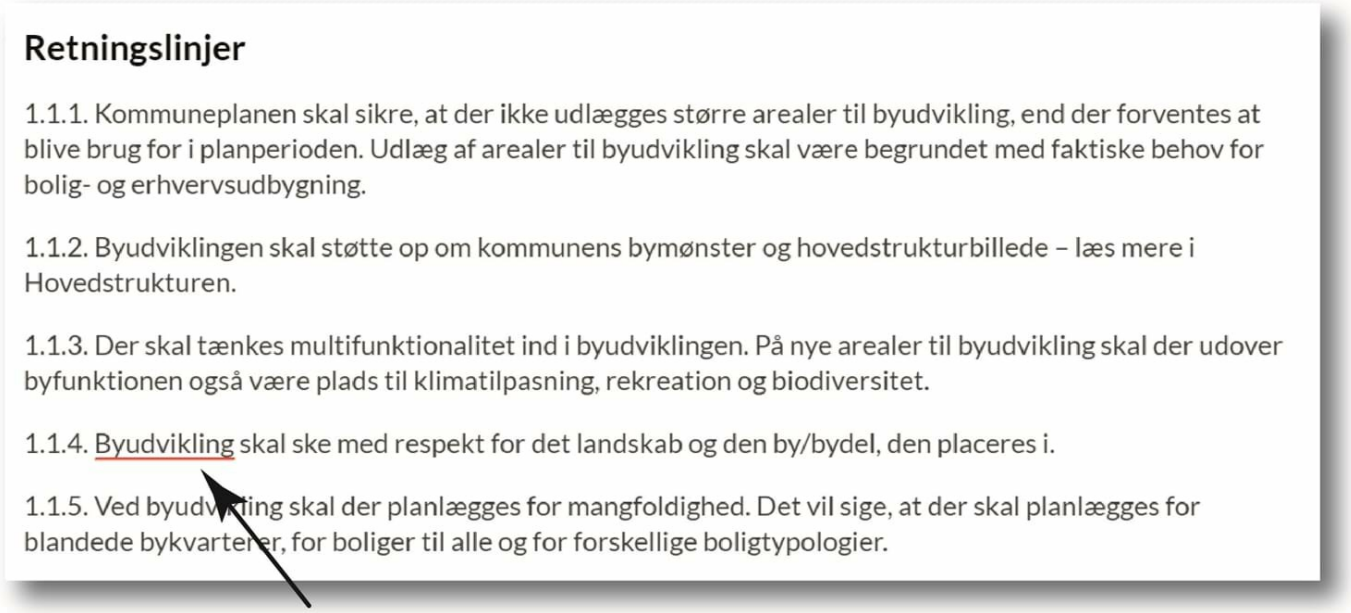
Stk. 3: Inden for byzoner og sommerhusområder kan kommunalbestyrelsen modsætte sig opførelse af bebyggelse eller ændret anvendelse af bebyggelse eller ubebyggede arealer, når bebyggelsen eller anvendelsen er i strid med bestemmelser i kommuneplanens rammedel. Forbud kan dog ikke nedlægges, når det pågældende område i kommuneplanen, er udlagt til offentligt formål, eller når området er omfattet af en lokalplan eller en byplanvedtægt.

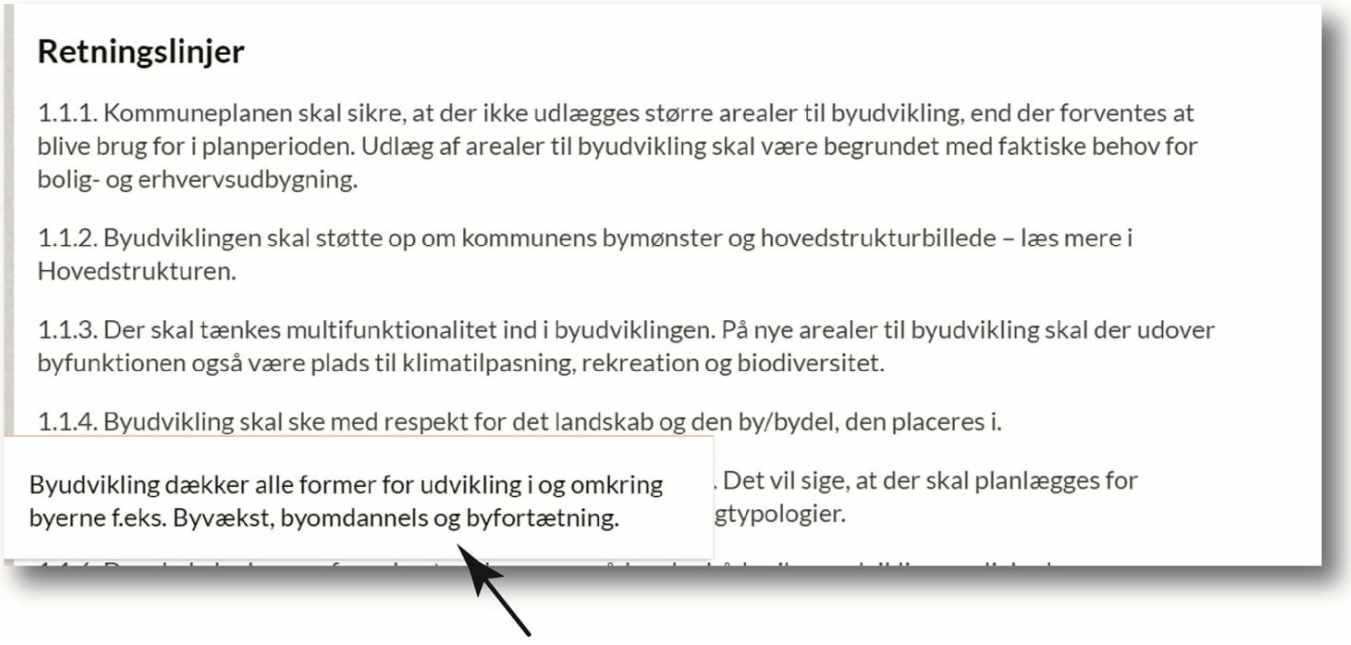
Du kan læse seneste lovbekendtgørelse af lov om planlægning (bekendtgjort d. 1. juli 2020) her.

ORDFORKLARING

Der findes mange ord og begreber i den fysiske planlægning, der kan være svære at forstå. Derfor finder du en del ord, der er understreget med en rød streg i Kommuneplan 2021-2033.

Hvis du holder din kurser hen over disse ord, vil der dukke en lille forklaring på ordet op. På den måde håber vi, at kommuneplanen bliver mere tilgængelig for læseren.

PRINT

Her kan du printe forslag til Kommuneplan 2021-2033. Filer er i pdf-format.

Hele forslag til Kommuneplan 2021-2033 med kort (tung fil)

Hele forslag til Kommuneplan 2021-2033 uden kort (tung fil)

Forslag til Kommuneplan 2021-2033 - Hovedstruktur og retningslinjer

Forslag til Kommuneplan 2021-2033 - Rammer for lokalplanlægning

A3 - Kortbilag

Alle kort samlet

Hovedstruktur

Kort 1 - Bymønster

Kort 2 - Bydele

Retningslinjer

Byer & Landsbyer

Kort 3 - Byudvikling

Kort 4 - Byvækst

Kort 5 - Byomdannelse - Horsens by

Kort 6 - Byomdannelse - Brædstrup, Østbirk og Hatting

Kort 7 - Byfortætning og Høje huse

Kort 8 - Landsbyer og Landdistrikter

Kort 9 - Byudvikling og kystnærhedszone

Kort 10 - Detailhandelsoplande

Kort 11 - Detailhandel Horsens by

Kort 12 - Detailhandel Brædstrup, Østbirk og Hatting

Kort 13 - Detailhandel Egebjerg, Lund, Gedved, Hovedgård, Søvind, Nim, Sdr. Vissing og Endelave by

Trafik

Kort 14 - Trafik

Natur og Landskab

Kort 15 - Naturbeskyttelse

Kort 16 - Økologiske forbindelser

Kort 17 - Grønt Danmarkskort

Kort 18 - Lavbundsarealer

Kort 19 - Skovrejsning

Kort 20 - Landskabskarakterområder

Kort 21 - Større sammenhængende landskaber - uforstyrrede og med særlige udsigter

Kort 22 - Bevaringsværdige landskaber

Kort 23 - Geologiske bevaringsværdier

Kulturhistorie

Kort 24 - kulturhistorie

Fritidsformål

Kort 25 - Fritidsformål

Tekniske anlæg

Kort 26 - Tekniske anlæg

Erhverv og Landbrug

Kort 27 - Særlig værdifulde landbrugsområder og Store husdyrbrug

Kort 28 - Virksomheder med særlige beliggenhedskrav og Konsekvensområde

Kort 29 - Produktionserhverv og Konsekvensområder for produktionserhverv

Klima og Miljø

Kort 30 - Klimatilpasning

Kort 31 - Risikoområder og kendte oversvømmelser

Kort 32 - Støjbelastede arealer og Genanvendelse af overskudsjord

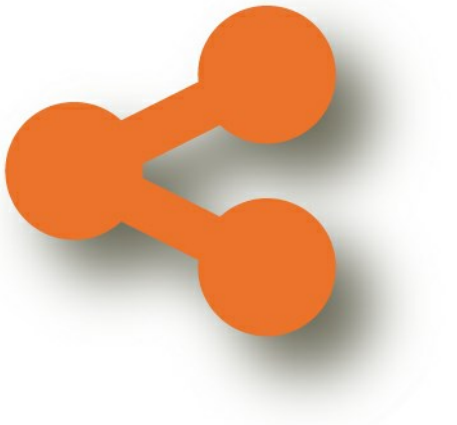
Kort 33 - Grundvand

Kommuneplanrammer

Kort 34 - Rammer for lokalplanlægning

Hovedstruktur

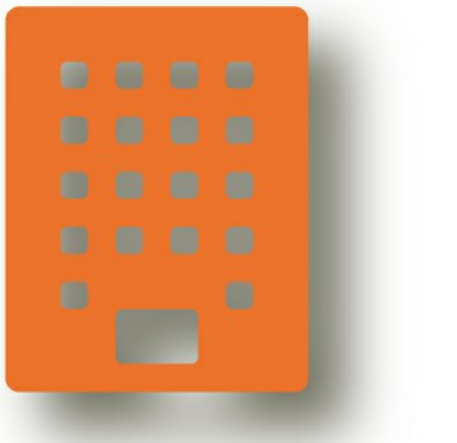
HOVEDSTRUKTUR

DEN REGIONALE BY →

DET STORE BILLEDE 2050 →

HORSENS BY 2050 →

DEN REGIONALE BY

Globaliseringen gør verden stadig mere forbundet. Det betyder blandt andet, at konkurrencen om at klare sig godt som nation, som region - og som kommune – hele tiden skærpes.

I Danmark er der behov for, at byer og kommuner samarbejder om at understøtte den danske udvikling, hvis vi skal blive ved med at være en konkurrencedygtig nation. De danske storbyregioner spiller en særlig rolle for den nationale vækst, fordi arbejdskraft, virksomheder, erhvervsklynger og vidensinstitutioner især koncentrerer sig i og omkring de største danske byer.

Samtidig med, at de danske kommuner hver især ruster sig til den indbyrdes konkurrence om borgere, arbejdspladser, investeringer og lignende, er der også behov for, at de samarbejder om at skabe vækst og udvikling i hele Danmark – til gavn for væksten i egen kommune. Det er et paradoks, der er blevet hverdag i det meste af Danmark, hvor der i disse år etableres flere formelle byregionale samarbejder, der har til formål at sikre en øget konkurrencedygtighed gennem samarbejder på tværs af kommunegrænser.

Horsens Kommune ligger centralt mellem Aarhus og Trekantområdet. I Horsens Kommune ser vi ikke os selv som en isoleret enhed, men som en del af de større netværk, vi indgår i. Vi anerkender betydningen af byregionernes roller som både nationale og regionale vækstdrivere. Derfor indgår vi i et af Danmarks stærkeste, politiske interessefællesskaber om vækst og udvikling, Business Region Aarhus

Den fysiske planlægning spiller en væsentlig rolle i forhold til udviklingen af byregioner, hvis de fortsat skal være attraktive for borgere, virksomheder og investeringer. Derfor er det nødvendigt at samarbejde om en helhedsorienteret planlægning på tværs af kommunegrænserne i Business Region Aarhus, der bl.a. fokuserer på infrastruktur, mobilitet, byudvikling og grønne og blå strukturer.

Samarbejdet i Business Region Aarhus er vigtigt for Horsens Kommune. Men der er også andre strategiske samarbejder og alliancer, som kan have betydning for vores position som attraktiv tilflytterkommune. Vi vil derfor løbende undersøge muligheden for at deltage i andre strategiske samarbejder, som er til gavn for vores udvikling.

Samfundsmæssige udviklingstendenser

Udviklingen i Horsens Kommune afhænger af en lang række faktorer og påvirkninger, der kommer udefra. Det er langt fra alt, vi selv kan påvirke, især de større, samfundsmæssige trends, der ikke kun præger – og vil præge - udviklingen i Danmark, men også i resten af verden.

Der er særligt fire af de samfundsmæssige trends, der påvirker udviklingen i Danmark i disse år. Det er globalisering/internationalisering, urbanisering, en øget mobilitet samt byers og byregioners øgede betydning for vækst.

Globalisering og internationalisering

Varer, tjenesteydelser, investeringer, informationer, kulturer og personer bevæger sig i højere grad på tværs af landegrænserne. Den globale netværksøkonomi er med til at skabe øget handel og øget velstand, men også øget konkurrence mellem landene. Den nationale vækst afhænger bl.a. af landenes evner til at positionere sig i den globale konkurrence. Virksomheder, der i stigende grad opererer i flere lande, kommer til at skabe et mere åbent arbejdsmarked i Danmark. Vi vil i højere grad få brug for eksperter fra udlandet, og samtidig vil danskere i større udstrækning komme til at søge udenlands for at arbejde.

Globalisering - modtendens

Som følge af finanskrisen i 2008 er den globale handel lav. Samtidig har den accelererende globalisering og finanskrisen sandsynligvis været medvirkende til, at flere nationer, anført af store økonomier som Indien, Rusland, Kina og USA, har indført flere protektionistiske tiltag, der bl.a. bremser for global samhandel, investeringer, kapitalstrømme og migration. Det forventes at kunne svække den globale økonomi og dermed væksten, samt skabe højere inflation og flere konflikter.

Urbanisering

Over hele verden øges tilflytningerne til de store byer, fordi de skaber en høj økonomisk vækst, tiltrækker virksomheder, investeringer, uddannelses- og forskningsinstitutioner, højtuddannede borgere, arbejdspladser – og dermed mennesker. Urbaniseringen tager også fart i Danmark. Selvom en relativ lille andel af befolkningen i Danmark bor i de største byer sammenlignet med andre europæiske byer, er Danmark et af de lande, der de seneste år har oplevet den største relative flytning fra landområder til byer i EU. Det er især de største danske byer, og byregionerne omkring dem, der oplever tilvæksten. Urbaniseringen er også med til at øge konkurrencen mellem byerne om at tiltrække vækst. Derfor må byerne gøre sig så konkurrencedygtige som muligt for at klare sig.

Urbanisering - modtendens

København oplever lige nu, at der er en større fraflytning end tilflytning til kommunen. Det er især børnefamilierne, der flytter fra storbyen til omegnskommunerne. Aarhus har også oplevet en negativ tilflytning.

Nogle ser det som et begyndende tegn på, at urbaniseringen er ved at vende, og at folk nu ønsker at flytte ud af de store byer. Andre ser det som et tegn på, at det er blevet for dyrt for børnefamilierne at købe en passende bolig i de store byer, og at de derfor flytter til

omegnskommuner med lavere boligpriser.

Dobbelturbanisering

Tendensen er, at flere flytter til de større byer. Men samtidig ses det også inden for kommunegrænsen, at borgere flytter fra land til by og dermed skaber lokale vækstcentre. I nogle kommuner oplever man derfor en befolkningstilvækst i de lokale bycentre, selvom kommunen som helhed mister indbyggere.

Mobilitet

Behovet for persontransport øges fortsat. Arbejdskraftoplandene bliver større og pendlingsafstandene øges. Der er således sket en gradvis stigning i afstanden mellem bopælsadressen og arbejdspladsen i Danmark, selvom over halvdelen af danskerne i arbejde har 10 km eller mindre til arbejde. Bilen er fortsat det foretrukne transportmiddel. Øget pendling og transport vil derfor skabe øget trængsel i mange byer og byregioner.

Byer og byregioners betydning for vækst øges

Globalt set er der en tendens til, at nationalstaternes beslutningskraft og indflydelse svækkes i takt med, at væksten og udviklingen koncentreres i de store byer og byregioner. Det betyder, at byernes og byregionernes betydning for national vækst øges. I Danmark ses denne tendens bl.a. ved, at der i disse år etableres flere formelle samarbejder i de såkaldte Business Regions og andre former for byregionale samarbejder.

BUSINESS REGION AARHUS

En del af byregionen

Det går godt i Horsens. Kommunen får mange nye borgere. Brandet som det gode bosætnings- og arbejdssted og stedet for store kulturoplevelser er slået an. Men det er ikke brandet alene, der skaber væksten. Den afhænger især af vores placering - tæt på motorvejsnettet, tæt på de mange arbejdspladser i nabokommunerne og tæt på Aarhus. Den indbyrdes forbundenhed til Aarhus og til nabokommunerne har stor betydning for udviklingen i Horsens Kommune. Derfor har det strategiske samarbejde i Business Region Aarhus stor betydning for os.

Kommunerne omkring Aarhus er ikke kun forbundet geografisk, men også funktionelt. Det ses tydeligt af pendlingstal, hvor den interne pendling mellem kommunerne i byregionen er vokset med 16 % fra 2013 til 2018.

Ifølge Danmarks Statistik kommer ca. 68 % af pendlerne til Horsens Kommune fra andre kommuner i Business Region Aarhus, mens ca. 63,5 af pendlerne fra Horsens Kommune tager til andre kommuner i Business Region Aarhus for at arbejde.

Det understøtter billedet af, at Business Region Aarhus er gensidigt forbundet og afhængigt som et samlet bosætnings- og arbejdskraftområde. Og at Horsens Kommune indgår som en naturlig del af byregionen Business Region Aarhus.

Politisk interessefællesskab om vækst og udvikling

Positionen som den næststørste danske vækstregion er det særlige omdrejningspunkt i samarbejdet Business Region Aarhus.

Samarbejdet er defineret som et politisk interessefællesskab om vækst og udvikling i Østjylland til gavn for hele Danmark. Samtidig er det også et samarbejde, der ønsker at udnytte de enkelte byer og områders styrker, så de komplementerer hinanden. Visionen er, at Business Region Aarhus skal være den mest toneangivende danske vækstmetropol uden for Hovedstadsområdet, have international gennemslagskraft og derigennem være en væsentlig bidragsyder til dansk vækst og udvikling.

Samarbejdet har flere sideløbende indsatsområder. Ét vigtigt indsatsområde er forfølgelsen af de tre strategiske spor, "Produktion og viden", "IKT og smarte fællesskaber" og "Fødevareklyngen". Et andet indsatsområde er etableringen af samarbejde og partnerskaber med virksomheder, videns- og forskningsinstitutioner og andre byregioner. Et tredje indsatsområde er en fælles, strategisk markedsføring af turisme, mobilitetsprioriteringer- og indsatser og et strategisk samarbejde om den fysiske planlægning.

Læs mere om Business Region Aarhus her.

Hvilken betydning har samarbejdet:

Horsens Kommune vil sætte fokus på vores særlige fordele og styrker, der kan sættes i spil, både til gavn for os selv og for hele Business Region Aarhus. Samtidig skal der ses på funktionaliteten i forhold til nabokommunerne for at sikre, at Horsens Kommune indgår som et velsmurt tandhjul i samarbejdet på alle områder.

Fakta om Business Region Aarhus

Fakta om Business Region Aarhus

Business Region Aarhus består af Favrskov Kommune, Hedensted Kommune, Horsens Kommune, Norddjurs Kommune, Odder Kommune, Randers Kommune, Samsø Kommune, Silkeborg Kommune, Skanderborg Kommune, Syddjurs Kommune, Viborg Kommune og Aarhus Kommuner.

Tilsammen udgør Business Region Aarhus en million indbyggere og en halv million arbejdspladser – og er landets største vækstområde uden for hovedstadsområdet. De erhvervsmæssige styrkepositioner er industriproduktion, fødevareinnovation samt informations- og kommunikationsteknologi.

Samarbejdet tager afsæt i Strategi 2019-2022: Østjylland arbejder for Danmark. Strategien har 5 pejlemærker:

Pejlemærke 1: International konkurrenceevne og eksport

Pejlemærke 2: Viden- og teknologiintensive virksomheder

Pejlemærke 3: Rammevilkår for et stærkt erhvervsliv

Pejlemærke 4: Internationalt kendskab til østjysk liveability og karriereveje

Pejlemærke 5: Bæredygtigt og sammenhængende bynetværk

Kilde: Business Region Aarhus

REGIONAL OG NATIONAL MOBILITET

En høj grad af både lokal og regional mobilitet og god infrastruktur er afgørende fysiske forudsætninger for, at byer, kommuner og byregioner fungerer optimalt sammen. Samtidig er de stærke byregioner også afhængige af en god opkobling til den nationale og den internationale infrastruktur. En god mobilitet har derfor betydning for, at kommuner og byregioner er attraktive og robuste i forhold til at tiltrække borgere, virksomheder, turister, investeringer og lignende.

På grund af den store vækst i Business Region Aarhus forventes der også i fremtiden et stigende behov for person- og godstransport. Allerede i dag er der trængselsproblemer for trafikken i byregionen. Der er også udfordringer i kapaciteten i den kollektive trafik. Samarbejdet i Business Region Aarhus er derfor særligt forankret i mobiliteten og den trafikale infrastruktur imellem de involverede kommuner. Samtidig er der også fokus på forbindelserne til og fra Business Region Aarhus, både regionalt, nationalt og internationalt.

I 2015 blev der nedsat en Mobilitetskommission, der bl.a. har haft til opgave at komme med anbefalinger til, hvordan det sammenhængende trafiksystem, både på vej- og baneområdet, kan udvikles på kortere og længere sigt.

Kommissionen anbefaler, at der skabes en samlet, overordnet og robust vejstruktur, der kan tilgodese det øgede mobilitetsbehov, som væksten medfører. Vejstrukturen består af tre niveauer, der skal udbygges og opgraderes, så de hænger bedre sammen: Det nationale vejnet, det regionale vejnet og indfaldsvejene til de større byer i byregionen.

Motorvejsnettet udgør rygraden i det nationale vejnet og sikrer god forbindelse til og fra de internationale og nationale trafikknudepunkter. Samtidig udgør motorvejen en vigtig trafikåre i forhold til de mange borgere, der pendler. Derfor har den også en stor betydning for bosætningen.

Det regionale vejnet, som primært består af kommuneveje på tværs af kommunegrænser, understøtter det nationale vejnet og sikrer forbindelserne mellem byerne i Business Region Aarhus. Dette vejnet understøtter pendling og erhvervstrafik, og har dermed stor betydning for sammenhængskraften i byregionen.

Indfaldsvejene til de større byer kobler den lokale erhvervs- og pendlingstrafik sammen med det overordnede vejnet. Vejene er derfor både vigtige for den interne sammenhæng i byerne og for forbindelserne udadtil.

Selvom der skabes en robust vejstruktur, ændrer det ikke på, at en øget trafik på vejene vil skabe nye trængselsproblemer, øgede miljøbelastninger, flere uheld og lignende. Derfor skal der også arbejdes med at ændre folks trafikvaner. En væsentlig del af dette er etableringen af et sammenhængende, kollektivt transportsystem, der dækker en højere andel af trafikken i Business Region Aarhus.

Rejsetid, frekvens og pålidelighed i afgange, nem omstigning mellem transportformer samt kvaliteten af busser og tog er væsentlige motivationsfaktorer for at skifte bilen ud med kollektiv trafik. Derfor anbefaler kommissionen, at der konkret arbejdes med bl.a.:

- etablering af et S-togs-lignende system bestående af letbaner og nærbaner,
- forøget nærbanebetjening,
- udvikling af de større stationer til centrale trafikknudepunkter,
- etablering af hurtige, hyppige og direkte busforbindelser.

I forhold til at skabe bedre forbindelser til omverdenen vurderer Kommissionen, at udmøntningen af Togfonden.DK, med bl.a. elektrificering af jernbanenettet og etablering af Timemodellen, vil være til gavn for hele Business Region Aarhus. Samtidig bør der arbejdes for hurtigere og mere tidssvarende togforbindelser mellem Jylland og Hamborg.

Kommissionen anbefaler, at deres arbejde danner grundlag for et øget, koordinerende samarbejde om mobilitet på tværs af kommunerne, og at der samtidig skabes et tættere samarbejde mellem kommuner, stat, region, trafikselskaber og operatører.

Læs mere om Mobilitet i regi af Business Region Aarhus her.

Hvad betyder det for Horsens Kommune:

For Horsens Kommune betyder det, at vi ikke alene skal planlægge og gennemføre infrastrukturprojekter for at sikre en god lokal mobilitet, men også for at sikre god mobilitet på tværs af kommunegrænserne. Det betyder også, at vi prioriterer de vigtigste, overordnede infrastrukturinitiativer for Business Region Aarhus sammen med de andre kommuner – også selvom det betyder, at Horsens Kommunes umiddelbare, lokale behov ikke altid prioriteres højest.

Over 33.000 personer krydser hver dag kommunegrænsen til og fra arbejde. Vi arbejder allerede på at udbygge og skabe mere kapacitet på de bynære dele af det overordnede vejnet, så trængsel så vidt muligt kan undgås.

Horsens Kommune vil i Kommuneplan 2021-2033:

- Fokus på forbedring af adgangen til motorvej E45 og kommunens overordnede vejnet.
- Fokus på forbedring af fremkommeligheden på kommunens overordnede vejnet ved signal- og krydsoptimering og udbygning af belastede vejstrækninger.
- Fokus på etablering og forbedring af ringvejsforbindelser omkring Horsens by, så det bliver attraktivt for den gennemkørende trafik at køre uden om midtbyen.

Retningslinjer, der understøtter den regionale og nationale mobilitet:

- Trafik

Handlinger

- *Horsens Kommune vil arbejdes for at etablere et togstop i Hovedgård, som vil kunne betjene den nordøstlige del af kommunen, herunder på sigt den nye bydel ved Nørrestrand.*

PLANPRINCIPPER

Business Region Aarhus har sat et arbejde i gang, der skal bidrage til at den overordnede fysiske planlægning understøtter vækst og udvikling i byregionen.

Samtidig skal arbejdet vise, at de tolv kommuner reelt er en funktionel byregion, med et velfungerende samarbejde om at udnytte vores potentialer for udvikling gennem den overordnede fysiske planlægning.

Der er udarbejdet en fælles planstrategisk vision og seks planprincipper, der udstikker retningen for den fælles strategiske planlægning i Business Region Aarhus. Vision og planprincipper skal bruges som inspiration til kommunernes arbejde med planstrategi og kommuneplan fra 2018. Derudover danner de grundlag for det videre plansamarbejde.

De seks planprincipper fokuserer på, hvordan det sikres, at den enkelte kommune tænker helhedsorienteret og på tværs af kommunegrænserne i sin fysiske planlægning. Planprincipperne indeholder følgende elementer:

1. Planlægningen skal være sammenhængende, så nationale, regionale og lokale investeringer i infrastruktur og kommunernes egen og den fælles planlægning understøtter hinanden.

2. Den sammenhængende og helhedsorienterede planlægning skal sikre, at der altid er attraktive lokaliseringsmuligheder for erhvervsliv, uddannelsestilbud og et alsidigt boligudbud.

3. Der skal planlægges for boliger, arbejdspladser og uddannelsestilbud tæt på stationer og trafikale knudepunkter for at sikre en bedre mobilitet. Tilgængeligheden til stationer og knudepunkter skal være nem, og der skal være god mulighed for omstigning/omlastning mellem forskellige transportformer.

4. Planlægning for særlige erhvervsklynger skal skabe gode forudsætninger for, at samarbejdet mellem virksomheder og de regionale uddannelsesinstitutioner kan øges.

5. Der skal arbejdes med grønne og bæredygtige planløsninger, der imødekommer miljø- og klimaudfordringer og sikrer let adgang til områdets natur- og kulturaktiver.

6. Både den lokale planlægning og planlægning på tværs af kommunegrænserne skal understøtte og udvikle de enkelte bysamfunds styrker med henblik på tiltrækning af borgere, virksomheder og turister.

Hvad betyder det for Horsens Kommune:

Horsens Kommune anerkender behovet for en helhedsorienteret planlægning, der tilgodeser udviklingsmulighederne i hele Business Region Aarhus. Derfor forholdt vi os allerede i Kommuneplan 2017's hovedstruktur og retningslinjer til den fælles vision og de seks planprincipper.

Som kommune planlægger vi allerede i høj grad ud fra planprincipperne. På grund af den store befolkningstilvækst planlægges der løbende for nye attraktive boligområder og for udbygning af det overordnede vejnet. En del af byudviklingen sker som byomdannelse, f.eks. på arealer tæt ved Horsens Station. Der er etableret et Campus, der samler uddannelses- og udviklingsmiljøer centralt i Horsens by, med direkte forbindelse til stationen. Og om få år vil Godsbanekvarteret med boliger og arbejdspladser vokse frem, også med en direkte forbindelse til busterminal og togstation.

Horsens Kommune vil i Kommuneplan 2021-2033:

- Planlægge for attraktive placeringer af boliger, erhverv og uddannelser, der ligger tæt på trafikknudepunkter.
- Planlægge for at sikre bebyggelse og infrastruktur mod oversvømmelse og samtidigt skabe nye rekreative tilbud og nye naturområder.
- Planlægge for god adgang til vores natur- og kulturattraktioner.

Retningslinjer, der understøtter planlægning af den funktionelle byregion Business Region Aarhus:

- Trafik
- Byudvikling
- Landskab
- Fritidsformål
- Naturbeskyttelse
- Kulturhistorie
- Klimatilpasning">Klimatilpasning

Handlinger

- Erfa-netværk for østjyske kommuneplanlæggere (Business Region Aarhus)

Den planstrategiske vision for Business Region Aarhus

Formål med det strategiske plansamarbejde:

At sikre, at udviklingen i den overordnede fysiske planlægning i Business Region Aarhus understøtter, at byregionen i 2040 er en af Nordeuropas mest dynamiske byregioner med en effektiv infrastruktur, en bæredygtig realisering af byregionens potentialer og en vedvarende stærk vækst i befolkning og arbejdspladser.

Kilde: Fælles planstrategisk vision for Business Region Aarhus

DET STORE BILLEDE 2050

Byrådets billede på hvordan Horsens Kommune ser ud i 2050. Billedet er blevet til gennem workshops og temamøder i 2016, i forbindelse med udarbejdelsen af Kommuneplan 2017.

Læs mere om "Det store billede" under de forskellige punkter i menuen.

FORRETNINGSPLAN FOR VÆKST

Horsens kommune vokser, og det går stærkt. Kommunen står med et historisk godt udgangspunkt for vækst og udvikling, hvor borgerne vælger Horsens til af sig selv. Det har været hårdt arbejde at nå hertil – men det vil det også kræve fremover, hvis Horsens Kommune skal forsætte med at være et attraktivt sted at bosætte sig.

Siden 2008 er Horsens Kommune vokset med næsten 11.000 nye indbyggere. Tilvæksten er især sket i og omkring Horsens by og langs motorvej E45.

Prognoserne viser, at kommunen bliver ved med at vokse, og at der i 2045 vil være næsten 108.000 indbyggere. De næste 25 år skal der derfor findes plads til næsten 17.000 flere horsensianere. Og det er ikke kun boliger, der skal findes plads til, men også til institutioner, virksomheder, butikker, rekreative arealer, trafikanlæg og lignende byfunktioner.

Gennem flere år har der været planlagt gennem "lag på lag"-udbygning, på den eksisterende by, fordi planlægningen har skulle følge med væksten. Det har overbelastet og slidt på infrastrukturen, den offentlige service, de rekreative arealer og miljøet. Denne fremgangsmåde har gjort byudviklingen dyr, fordi det løbende har krævet mange reparationer. Konsekvensen er, at der ikke er skabt helhedsorienterede og langtidsholdbare løsninger for byvæksten.

Samtidig fylder byvækst meget og forandrer og påvirker landskabet og naturen for altid. Allerede nu er arealressourcerne under pres. Hvis planlægningen fortsætter med at lade byerne vokse arealmæssigt ud i det åbne land, som de har gjort indtil nu, løber Horsens kommune tør for arealer omkring 2040. Derfor skal man tænke sig om og tænke mere langsigtet, når der skal findes plads til fremtidens byudvikling. Der skal samtidig tænkes langsigtet for at sikre, at Horsens Kommune fortsætter med at være et attraktivt sted at bosætte sig, at studere, at arbejde, at besøge – og at investere i.

Med Kommuneplan 2017 blev fokus ændret på, hvordan der planlægges - og det følger Kommuneplan 2021-2033 op på. Kommuneplanlægningen sætter nu dagsordenen for, hvordan planlægningen bedst og smartest muligt kan understøtte og fortsat sikre den vækst og udvikling, der er i Horsens Kommune. Med andre ord skal kommuneplanen fremadrettet bruges strategisk, som en forretningsplan for vækst: Hvor og hvordan skal der investeres i de overordnede strukturer for at sikre væksten? Og hvordan sikres langsigtede og holdbare investeringer? Hvor kommuneplanlægningen før har været styret af væksten, skal kommuneplanlægningen fremover styre væksten.

Kommuneplanlægningen tænder det lange lys – og sætter fokus på, hvordan der med en langsigtet planlægning skabes de bedste fysiske rammer for en kommune, der bliver ved med at være attraktiv for vækst.

VORES KOMMUNE 2050

Planperioden for Kommuneplan 2021-2033 er de kommende 12 år. Men hvis planlægningen skal tænkes langsigtet og strategisk, skal der ses endnu længere frem. Helt frem til 2050. Det skal der, fordi fremtidens attraktive kommune besluttes og planlægges i dag, men også fordi der skal investeres i de overordnede linjer for fremtidens udvikling allerede nu. 2050 skal bruges som et sigtepunkt for fremtidens Horsens Kommune. 2050 er stadig ikke længere ude i fremtiden, end man kan få øje på den.

Den mest effektive måde at forestille sig, hvordan Horsens Kommune ser ud i 2050 er at tegne et overordnet udviklingsbillede, der kan fungere som fælles reference for politikere, borgere, interesseorganisationer, erhvervsliv osv. Et fælles billede af "Vores Horsens Kommune 2050".

Udviklingsbilledet er ikke et præcist billede af, hvordan kommunen kommer til at se ud. Det er et billede, hvor man kan se de overordnede linjer og det store perspektiv, men ingen detaljer, og som skal sætte kursen for, i hvilke retninger udviklingen skal ske de næste mange år.

Udviklingsbilledet omsættes og udmøntes derfor i en mere detaljeret fysisk planlægning, blandt andet i kommuneplanens mål, retningslinjer og rammer, og efterfølgende i sektorplaner, helhedsplaner og lokalplaner.

Det overordnede udviklingsbillede består af fire temaer, der dækker alle aspekter af den fysiske udvikling og dermed den fysiske planlægning:

1. Den grønne og blå struktur består af de overordnede natur- og landskabselementer, der skal bevares og udvikles.
2. Byudvikling viser de retninger, som byerne kan vokse i.
3. Infrastrukturen viser de helt overordnede infrastrukturforbindelser, der skal sikre en høj grad af tilgængelighed.
4. Det åbne land viser de vigtige produktionslandskaber og de arealer, der fortsat skal fremstå som åbne landskaber.

Tilsammen danner de fire temaer billedet "Vores Horsens Kommune 2050". Vores Horsens Kommune 2050 er blevet til gennem en proces, hvor politikere og planlæggere i forbindelse med den sidste kommuneplanrevision sammen har diskuteret og tegnet de overordnede konturer af Horsens Kommune, som skal sikre rammerne for fremtidens attraktive kommune.

BLÅ & GRØN STRUKTUR

Mål

- I 2050 skal Horsens Kommune være kendt som en af de kommuner, der har de mest attraktive naturområder og landskaber i Danmark.

Den grønne og blå struktur

De grønne og blå strukturer er fremtidens værdiskabere

De landskabelige variationer med de store ådale, fjorden og sø- og bakkelandskaberne udgør tilsammen en meget stor, rekreativ kvalitet i Horsens Kommune. Ikke mange kender til dem. Men naturen og landskaberne er en af vores største og vigtigste værdier i forhold til at tiltrække borgere og besøgende.

Det viser Tilflytteranalysen, hvor over halvdelen af de adspurgte tilflyttere fortæller, at naturen er den mest positive oplevelse ved at flytte til Horsens Kommune. Andre undersøgelser viser, at nærheden til bynær natur, vand, parker og skov får huspriserne til at stige og er godt for folks sundhed.

Robuste landskaber med flere funktioner

Samtidig med at være en stor ressource, er natur og landskaber også meget sårbare i forhold til væksten i Horsens Kommune. Både fordi den øgede byvækst løbende spiser sig ind på naturen og landskaberne, hvilket kan skabe færre og mere opsplittede naturområder. Og fordi der bliver stadig flere mennesker, der bruger naturen og landskaberne rekreativt, og dermed udfordrer plante- og dyrelivet. Pladsen bliver knap. Derfor skal det også nøje overvejes, hvordan arealerne udnyttes bedst muligt.

Fokus i den fremtidige planlægning

Planlægningen af de grønne og blå strukturer er indtil nu ofte kommet i sidste række, fordi fokus har ligget på byudvikling og infrastruktur. Det fokus blev ændret med Kommuneplan 2017, så de grønne og blå strukturer vægtes ligeværdigt med byudvikling, infrastruktur og det åbne land i planlægningen.

Det betyder, at de særlige kvaliteter og karaktertræk i de eksisterende naturområder og landskaber skal kortlægges og beskyttes gennem planlægningen, og der skal fokuseres på, hvordan der skabes balance mellem benyttelsen og beskyttelsen af de grønne og blå

strukturer. Det betyder, at robustheden i de forskellige dele af den grønne og blå struktur skal vægtes, både i forhold til den erhvervsmæssige og den rekreative benyttelse.

I Kommuneplan 2021-2033 er alle naturområder blevet gennemgået, og der er lavet nye udpegninger, der skal sikre, at der skabes mere og bedre natur.

Der er i løbet af sidste planperiode udarbejdet en landskabsanalyse der, udover at danne grundlag for en revision af udpegninger af de bevaringsværdige og større sammenhængende landskaber, danner et kvalificeret og opdateret grundlag for planlægningen for byvækst, infrastruktur, tekniske anlæg, rekreative stier, fritidsformål og lignende funktioner, der berører den grønne og blå struktur.

Der skal skabes nye, mere robuste landskaber, der i udgangspunktet har en "grøn" funktion, men også kan tåle at fungere rekreativt. Det kan f.eks. være bynær skov, der skaber rammen om de daglige gå- og løbeture, nyttiggørelse af overskudsjord, der udformes som nye spændende landskaber at bevæge sig rundt eller opholde sig i, eller klimasikringsprojekter, der også fungerer som parker. Mulighederne er mange.

Nogle områder er mere sårbare end andre i forhold til en fortsat benyttelse. Her kan det blive nødvendigt med en øget beskyttelse gennem en mere restriktiv planlægning. Til gengæld skal der planlægges for nye, robuste landskaber, der kan rumme flere anvendelser på en gang.

Fokus i byudviklingen skal ændres, så ny byvækst fremover optager mindre af den sparsomme arealressource, der er i Horsens Kommune. I stedet skal mere af arealressourcen udlægges til nye naturområder, økologiske forbindelser, lavbundsarealer og skovrejsning, der både vil være til gavn for en øget biodiversitet og til glæde for den voksende befolkning i kommunen.

Der skal også skabes nye rekreative værdier i den eksisterende by, f.eks. ved etablering af nye grønne arealer i byomdannelsesprojekter, etablering af nye parker, som f.eks. på den gamle losseplads Bækkelunden, genåbning/forlægning af åer, revitalisering af parker og kolonihaveområder, etablering af nye badesteder og etablering af sammenhængende, grønne strukturer, f.eks. som den grønne ring, der er blevet udlagt rundt om Horsens By i forbindelse med Kommuneplan 2013.

Adgangen til de rekreative værdier både i den grønne og blå struktur og i byerne spiller en stor rolle i forhold til brugsværdien. Derfor skal der etableres flere rekreative stier, der sammen med de eksisterende stier danner et sammenhængende stinet på tværs af kommunen – og på tværs af kommunegrænserne. Det skal samtidig være med til at fremme sundheden, idet der skabes bedre muligheder for bevægelse og oplevelser i naturen.

Håndteringen af vand i form af mere nedbør, mere vand i vores vandløb og stigende vandstande i fjorden bliver en større og større udfordring i Horsens Kommune. Derfor skal klimatilpasning fremover tænkes ind som et naturligt element i planlægningen for den grønne og blå struktur, både i de bynære dele og i det åbne land. Håndteringen af vandet kan både forebygge skader på bebyggelser og infrastrukturanlæg og skabe nye naturværdier, f.eks. i forbindelse med etablering af vådområder i vandoplandene. På den måde kan overfladevandet holdes tilbage og dermed mindske klimaudfordringerne langs vandløbene i kommunen, samtidig med, at der skabes nye, rekreative værdier.

Den grønne og blå struktur går på tværs af kommunegrænserne. Derfor skal der samarbejdes med nabokommunerne for at sikre en sammenhængende planlægning på tværs af kommunegrænserne.

Elementerne i den grønne og blå struktur

Den grønne og blå struktur tager udgangspunkt i de stedbundne natur- og landskabskvaliteter i Horsens Kommune.

Strukturen består af et overordnet net af natur- og landskabsområder omkring Horsens Fjord, Gudenåen, Hansted Å, Bygholm Å, Salten Langsø, den østjyske højderyg og Endelave.

Herudover indgår en række mindre områder og kulturmiljøer, der hænger sammen med det overordnede net af natur- og landskabsområder.

Sammenhæng til retningslinjerne

Den grønne og blå struktur understøttes i Kommuneplan 2021-2033 af følgende retningslinjer:

- Byudvikling, der fokuserer på øget brug af byomdannelse og byfortætning.
- Naturbeskyttelse, Økologiske Forbindelser og Lavbundsarealer, hvor der er foretaget helt nye udpegninger af både eksisterende og nye naturbeskyttelsesområder, økologiske forbindelser og lavbundsarealer.
- Landskab, der inddeler Horsens Kommune i landskabsområder og udpeger arealer til særlig bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber.

- Fritidsformål, der fokuserer på både fritids- og friluftsaktiviteter i form af opholdsarealer, rekreative stier, stilleområde, overnatningsmuligheder, parker og grønne områder samt sports- og fritidsanlæg i den grønne og blå struktur.
- Anvendelse af vandløb, søer og kystvande, der fokuserer på eksisterende og nye badesteder i Horsens Kommune.
- Skovrejsning, der udlægger nye områder, hvor skovrejsning er ønsket.
- Geologi, der fokuserer på at beskytte og styrke de værdifulde geologiske områder i kommunen.
- Genanvendelse af overskudsjord, der udlægger områder, hvor overskudsjord fra bygge- og anlægsarbejder kan nyttiggøres til nye, rekreative landskaber.
- Klimatilpasning, der fokuserer på at sikre bebyggelse og infrastruktur mod oversvømmelse og samtidigt skabe nye rekreative tilbud og nye naturområder.

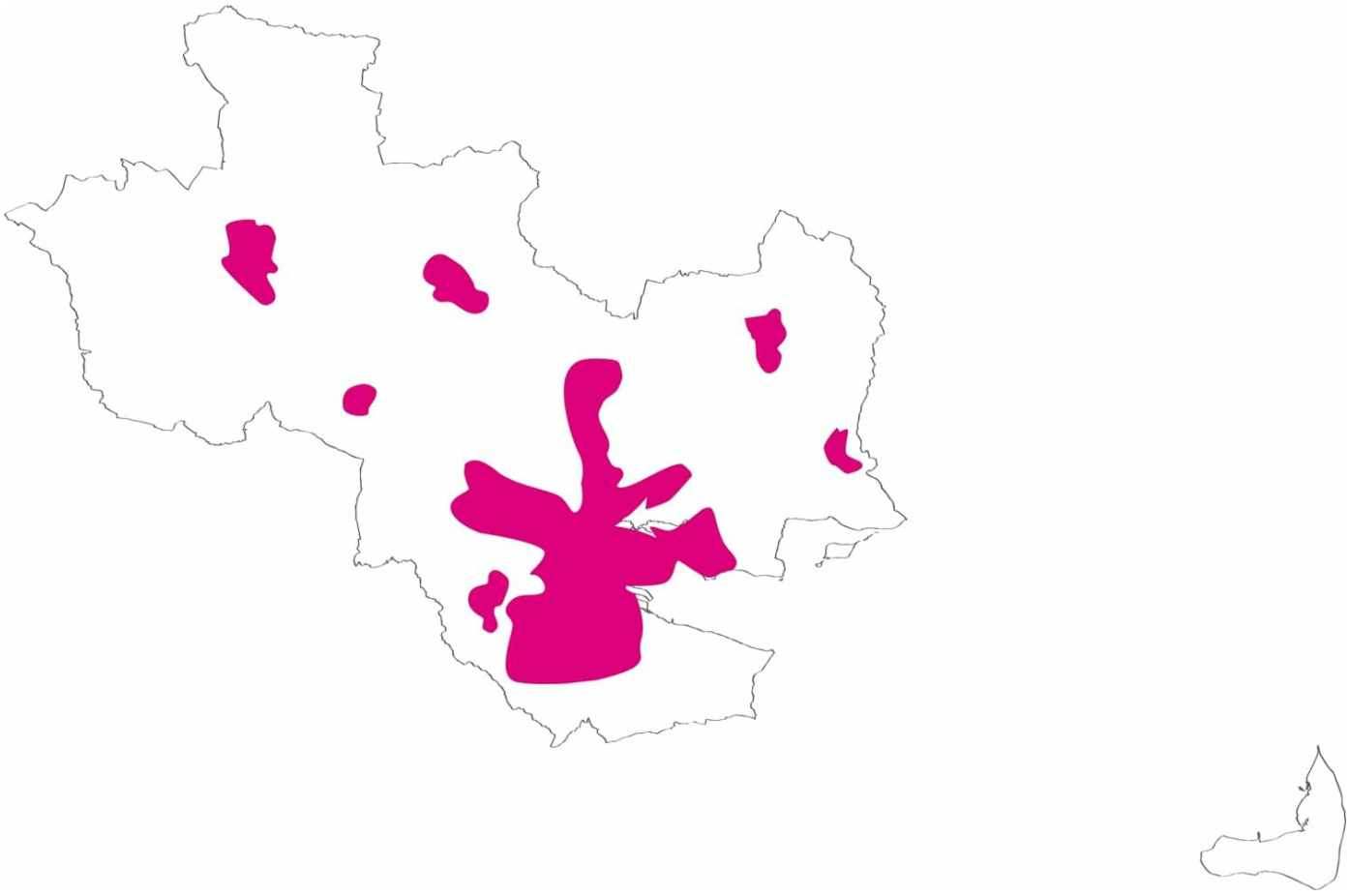
Handlinger

- Horsens Kommune skal i planperioden udarbejde en ny samlet stiplan for trafikstier og rekreative stier.
- Helhedsplan for Boller Landskaber skal realiseres.
- Der skal udarbejdes en lokal klimaplan efter samme model, som bruges af nogle af de største byer i verden, C40-byerne.

BYUDVIKLING

Mål:

- I 2050 er Horsens Kommune fortsat en attraktiv kommune at bosætte sig, at studere, at arbejde – og at investere i. Byerne er blevet tættere, men de åbne vidder, grønne områder og forbindelser samt vandet er altid lige i nærheden. Her er der plads til at leve lige det liv, man vil.

Byudvikling er den struktur, der sætter det mest tydelige aftryk i landskabet. Byudvikling kræver plads – og med en voksende befolkning skal der løbende findes plads til mere by. Det bliver en større og større udfordring, fordi mange gerne vil bo der, hvor der i forvejen bor flest – i eller omkring Horsens by og i lokalcenterbyerne tæt på Horsens og i nærheden af motorvej E45.

En større del af byudviklingen er i de seneste år sket som byvækst i det åbne land, hvor nye arealer er blevet inddraget i byområderne. Der er udlagt mange nye boligområder i kanten af byerne, især til parcelhuse, der er – og fortsat vil være - en populær boform i Horsens Kommune. Parcelhuse er samtidig en meget pladskrævende boform, hvor befolkningstætheden er lav. De åbne boligområder i byernes periferi skaber også et større behov for transport, fordi der er langt til børnepasning, uddannelse, indkøb, arbejde osv. Det skaber pres og trængsel på veje og stier.

Udlæg af erhvervsområder har også gennem tiden inddraget store arealer i periferien af byerne, især langs de overordnede veje i kommunen. Samtidig med, at der udlægges nye arealer til erhverv, er andre eksisterende, velbeliggende erhvervsområder under forandring, enten fordi virksomheder lukker, flytter eller overvejer at flytte. I placeringen af erhvervsområder har der manglet fokus på, hvilke virksomheder, der skal tiltrækkes – og hvor de kan få den bedste beliggenhed i forhold til deres specifikke behov og virksomhedstype. Den hidtidige fragmenterede planlægning for erhverv har skabt en utilsigtet spredning af erhvervsområderne, der ofte ligger meget tæt på boligområder og andre centrale byfunktioner. Det skaber grobund for miljøkonflikter og hæmmer virksomhedernes udviklingsmuligheder.

”Lag-på-lag” og den punktvise udbygning af byerne i Horsens Kommune er gået så stærkt, at byernes og bydelenes særlige identiteter, kvaliteter og herlighedsværdier flere steder er blevet sat under pres - eller er helt forsvundet. Den kraftige vækst har også medført, at nogle Lokalcenterbyer er tæt på at vokse sammen med Horsens by. Dermed er de ved at forsvinde som selvstændige byer. Netop forskellighederne i landsbyer, byer og bydele skaber mulighederne for at leve lige det liv, man har lyst til i Horsens Kommune. Attraktiviteten ligger ofte i detaljen og forskelligheden mellem byer og bydele. Jo mere ens byerne og bydelene bliver, jo mere begrænset bliver valgmulighederne.

Byudviklingen i Horsens Kommune har manglet en koordineret og helhedsorienteret plan for den langsigtede udvikling og for de herlighedsværdier, der gør det rart at bo i kommunen. Fremtidens byudvikling må derfor nødvendigvis tænkes anderledes – mere smart, mere bæredygtig og med øje for kvaliteten og identiteten i de enkelte byer og bydele.

Fokus i den fremtidige planlægning

Byudvikling skal tænkes mere langsigtet, så planlægningen bliver holdbar og dermed mere bæredygtig. Samtidig skal respekten for de forskellige identiteter og kvaliteter i de eksisterende byområder fremover prioriteres højt, hvad enten byudviklingen sker i form af byvækst, byfortætning eller byomdannelse. Læs mere under retningslinjerne for Byudvikling.

Byudviklingen skal primært placeres der, hvor efterspørgslen er størst – i og omkring Horsens by. Men der skal også skabes mulighed for byudvikling i og omkring lokalcenterbyerne i kommunen, ligesom landsbyerne også skal have mulighed for at udvikle sig. Og det skal ske i en skala, der passer til den enkelte lokalcenterby og landsby – med særlig respekt for den lokale byggetradition, kulturhistorien og bystruktur. På den måde sikres levende og attraktive lokalsamfund, der kan tilbyde et bredt spekter af bosætnings- og lokaliseringsmuligheder. Det giver grobund for, at man i Horsens Kommune kan leve lige det liv, man har lyst til.

Lokalcenterbyerne har hver deres særlige identitet og fungerer som selvstændige byer med forskellige grader af offentlige og private servicefuntioner, erhvervsliv og detailhandel. Sådan skal det også være fremover. Planlægningen skal sikre, at især lokalcenterbyerne omkring Horsens ikke vokser sammen. Derfor vil der være fokus på at udlægge grønne kiler mellem de forskellige byer. De grønne kiler vil samtidig tilføre byerne en stor rekreativ værdi, til gavn for kommunens borgere.

I stedet for kun at udlægge mindre områder til byudvikling skal der planlægges for nye, større bydele, der placeres med respekt for både den eksisterende by og landskabet. Når der planlægges for større bydele, er der god mulighed for at skabe nye bykvaliteter i form af byrum, grønne kiler og lignende. Der er på den måde også mulighed for at etablere en velfungerende infrastruktur, der kan kobles op på eksisterende veje og stier. Dermed skabes der rigtig gode vilkår for, at nye bydele kan udvikle sig med kvalitet og med egen særlige identitet.

Byerne forandrer sig løbende. Planlægningen skal derfor fokusere på, om der er byområder, der har potentiale til at blive omdannet til ny by. Mange byområder rummer en særlig kulturhistorie, som skal tænkes ind i omdannelsen. Samtidig skal omdannelsen ske med respekt for den bymæssige sammenhæng, den foregår i. Det vil sige, at der skal sikres gode byrum og gode forbindelser mellem den eksisterende by og omdannelsesområdet. Og at der tages hensyn til skalaen i den omkringliggende by.

Planlægning for byudvikling og infrastruktur skal følges ad, så der sikres en høj grad af mobilitet i og mellem byerne i kommunen.

Planlægningen for erhvervsområder skal i fremtiden prioriteres højt for at sikre, at virksomhederne tilbydes de bedst mulige udviklingsvilkår. Planlægningen skal især sikre, at erhvervsområderne er tilpasset de særlige erhvervsmæssige styrkepositioner, som Horsens Kommune har. Samtidig skal planlægningen åbne mulighed for klyngedannelser, der kan være med til at profilere både kommunen og Business Region Aarhus som et attraktivt sted at lokalisere sig. Det skal undersøges, om de ældre erhvervsområder, der har en god beliggenhed, kan omdannes til nye, stærke og fortættede erhvervsområder, i stedet for at udlægge nye arealer. På samme måde skal alle uudnyttede udlæg kvalificeres i forhold til deres anvendelsesmuligheder, så det sikres, at de udvikler sig til stærke lokaliseringsmuligheder for virksomhederne.

Planlægningen for fremtidens byudvikling sætter i Kommuneplan 2021-2033 også sit aftryk i bymønsteret og i en klar definition af, hvilke roller, de forskellige byer skal spille i fremtiden. Man kan læse mere om Bymønster og de forskellige byer her.

Der skal planlægges for tættere byer, der skaber plads til flere mennesker og byfunktioner. Denne fortætning skal ikke kun ske i den centrale del af Horsens by, men også i de forskellige bykvarterer, forstæder og lokalcenterbyer Det skal dog ske i et omfang og i en skala, der passer til de enkelte lokaliteter – og med respekt for den lokale identitet. Fortætningen stiller store krav til, at der også planlægges for lys og luft – i form af pladser, parker, boldbaner og lignende, der åbner mulighed for at bruge byens rum til rekreation og byliv. Samtidig skal der planlægges for god og nem adgang til natur og landskaber fra byerne.

Elementerne i byudviklingsstrukturen

Det store billede viser de overordnede udviklingsretninger i byudviklingen frem mod 2050, der skal planlægges for i fremtiden.

Byudviklingsstrukturen tager udgangspunkt i, at byudviklingen primært sker, hvor flest ønsker at bosætte sig. Det vil sige i og omkring Horsens by og i lokalcenterbyerne. En stor andel af byudviklingen sker som byfortætning og byomdannelse, både i Horsens og i lokalcenterbyerne.

Selvom byudviklingen er stor omkring Horsens by, sker der ikke en egentlig sammenvoksning af byerne. De adskilles af grønne kiler.

De største byvækstområder frem mod 2050 vil være Nørrestrand nord for Horsens og på længere sigt Horsens Syd. Derudover vil der ske større udlæg i lokalcenterbyerne, der ligger rundt om Horsens: Lund, Hatting, Egebjerg og Gedved, samt i Brædstrup, Nim, Østbirk, Hovedgård og Søvind.

I Kommuneplan 2021-2033 udlægges der nye arealer til både boliger og til erhverv, der understøtter udviklingsbilledet Vores Kommune 2050.

Frem mod 2050 sker der også byudvikling, som ikke er synligt i det store billede. Landsbyerne vil også i fremtiden have mulighed for byudvikling i en mindre skala, hvor der tages højde for de helt særlige kvaliteter, som landsbyerne hver især har.

Sammenhæng til retningslinjerne

Byudviklingsstrukturen understøttes i Kommuneplan 2021-2033 af følgende retningslinjer:

- Byudvikling, der fokuserer på, at byudviklingen skal ses og planlægges i et langsigtet perspektiv frem mod 2050.

- Byvækst, der fokuserer på, at byudvikling skal ske indefra og ud i forhold til de eksisterende byer.
- Byomdannelse, der fokuserer på at omdanne nedslidte arealer til nye, attraktive byområder.
- Byfortætning, der fokuserer på at sikre flere boliger og andre byfunktioner i de eksisterende bymidter og i bydelene.
- Høje huse, der fokuserer på at skabe byer i en menneskelig skala, og samtidig sikre mulighed for vækst, omdannelse og fortætning, bl.a. gennem byggeri af høje huse på særligt udvalgte placeringer.
- Detailhandel, der fokuserer på at handlen skal have gode vilkår samtidig med, at den bidrager til at skabe levende bymidter og bydele.
- Trafik, der fokuserer på at skabe bæredygtig og smidig mobilitet for alle trafikarter.
- Kulturhistorie, der fokuserer på, hvordan den historiske identitet skal indgå som strategisk element i den fysiske planlægning.
- Produktionsvirksomheder, der fokuserer på at skabe gode vilkår for både produktionsvirksomhederne og deres naboer.
- Klimatilpasning, der fokuserer på at sikre bebyggelse og infrastruktur mod oversvømmelse og samtidigt skabe nye rekreative tilbud og nye naturområder.
- Grundvand, der fokuserer på, hvordan der både skabes plads til byudvikling og effektiv grundvandsbeskyttelse.
- Støjbelastede arealer, der fokuserer på, hvordan støjende anlæg, virksomheder og aktiviteter kan placeres, afskærmes og drives, så de generer omgivelserne mindst muligt.
- Fritidsformål, der fokuserer på både fritids- og friluftsaktiviteter i form af opholdsarealer, rekreative stier, stilleområde, overnatningsmuligheder, parker og grønne områder samt sports- og fritidsanlæg i den grønne og blå struktur.
- Genanvendelse af overskudsjord, der udlægger områder, hvor overskudsjord fra bygge- og anlægsarbejder kan nyttiggøres til nye, rekreative landskaber.

Handlinger

Der skal i planperioden:

- Ske en videreudvikling af en byudviklingsmodel, der fastsætter de overordnede principper og prioriteringer i byudviklingen, og som er beskrevet i Planstrategi 2019.
- Udarbejdes en fysisk udviklingsplan for byens eksisterende erhvervsområder ("varedeklaration for erhvervsområder").
- Udarbejdelse af en boligstrategi, der har til formål at sikre mere blandede boligområder i hele kommunen, og som samtidig forholder sig til muligheder og begrænsninger for udvikling i forskellige områder. Udgangspunktet skal desuden være et øget fokus på bæredygtighed og cirkulær økonomi i byggeriet – f.eks. via Svanemærkning eller DGNB-certificering i forbindelse med kommunale udbud.

BYMØNSTER

Som hovedby skal Horsens fortsat udvikles som kommunens center for bosætning, detailhandel, erhverv, kulturtilbud og offentlig og privat service. Planlægningen skal styrke Horsens i samspillet (herunder både samarbejde og konkurrence) med de øvrige større byer i Østjylland og Business Region Aarhus. Læs mere om Horsens under Horsens by 2050.

Horsens Kommune har desuden yderligere en Centerby Brædstrup og 9 Lokalcenterbyer, som alle spiller en vigtig rolle som lokalt center for et mindre opland. De 9 lokalcenterbyer er: Egebjerg, Gedved, Hatting, Hovedgård, Lund, Nim, Sdr. Vissing, Søvind og Østbirk.

Brædstrup er den største af by efter Hovedbyen Horsens og den by med den største andel af detailhandel udenfor Horsens. Brædstrup og Lokalcenterbyerne betjener et større opland med servicefunktioner, detailhandel og lokal erhvervsstruktur. Disse byer er vigtige i bosætningsøjemed, da de alle har store kvaliteter at tilbyde borgerne i Horsens Kommune. Derfor skal både Brædstrup og Lokalcenterbyerne fortsat udvikles som bosætningsbyer der forsynes med gode skole-, børnepasnings- og fritidstilbud samt mulighed for at der kan etableres butikker til forsyning af Lokalcenterbyen og dens opland.

Landsbyerne udgør et bredt spektrum af bydannelser i det åbne land, lige fra småbyer som Ås, Elling og Tyrsting til en større landsbyer som Grædstrup, og Tvingstrup. Nyt boligbyggeri vil i begrænset omfang kunne foregå som huludfyldning i de afgrænsede landsbyer eller efter en lokalplan.

Der findes derudover 3 bosætningslandsbyer i Horsens Kommune nemlig Sejet, Hansted og Yding, som er landsbyer med lidt flere bosætningsmuligheder. Grunden til at der i disse 3 landsbyer kan ske en større udbygning er, at Sejet og Hansted ligger i byzone. Derudover er der planlagt for en mindre boligudbygning i landsbyen Yding, der forbliver i landzone.

BY	INDBYGGERE
Horsens	59.449
Brædstrup	3.637
Egebjerg	2.960
Lund	2.423
Gedved	2.302
Hovedgård	2.258
Østbirk	2.223
Hatting	1.733
Søvind	1.053
Nim	734
Sdr. Vissing	437

Antal indbyggere pr. 1. januar 2020 DST BY1.

Faktaboks

Hovedby: Horsens

Centerby: Brædstrup

Lokalcenterbyer: Egebjerg, Gedved, Lund, Østbirk, Hatting, Hovedgård, Nim, Søvind og Sdr. Vissing

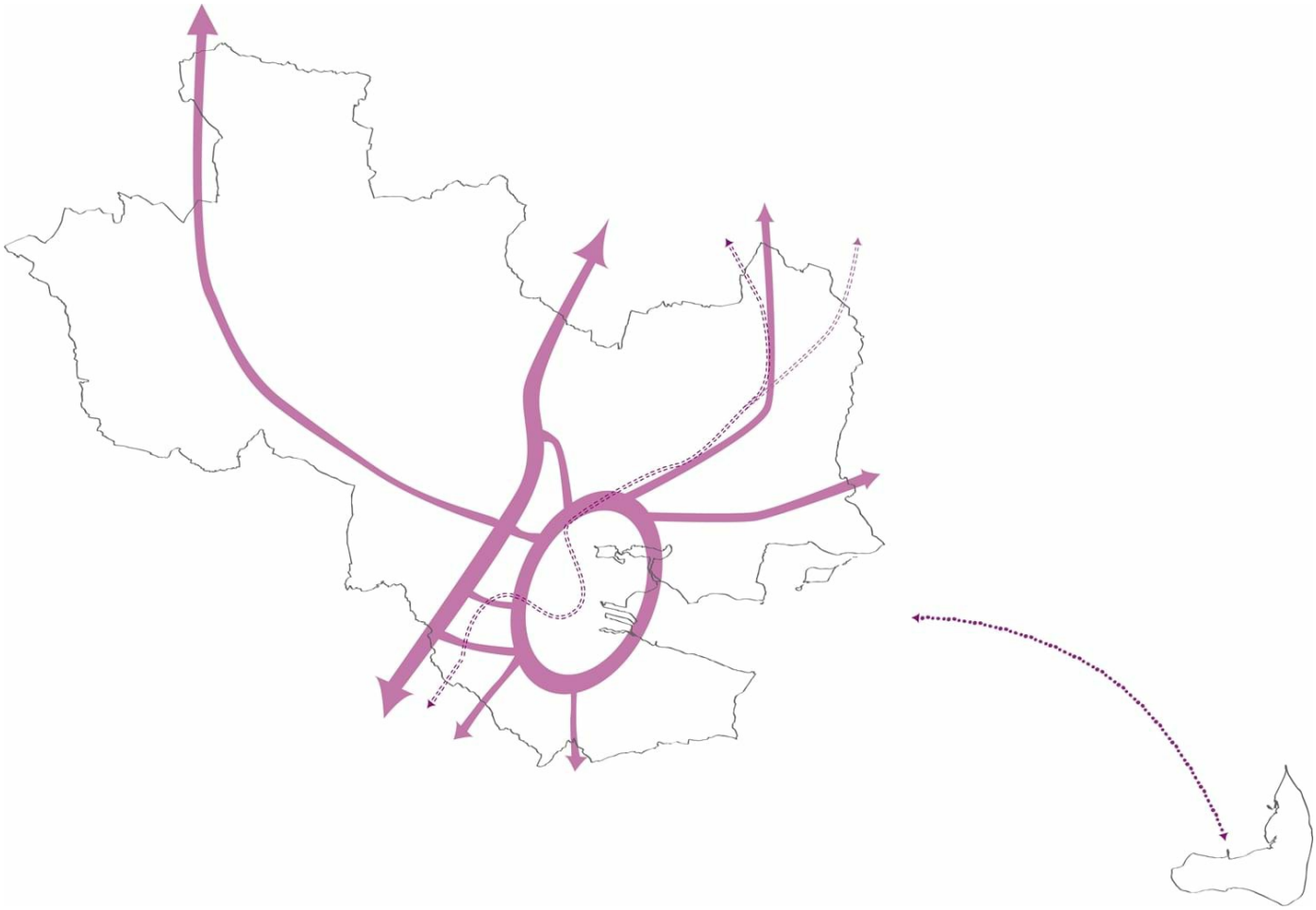
Bosætningslandsbyer: Sejet, Hansted og Yding

Landsbyer: Addit, Assendrup, Davding, Elbæk, Eldrup, Elling, Endelave by, Gangsted, Gantrup, Grumstrup, Grædstrup, Haldrup, Kattrup, Lundum, Oens, Ring, Sattrup, Serridslev, Slagballe St., Såby, Tønning, Træden, Tvingstrup, Underup, Vedslet, Vestbirk, Voervadsbro, Vrønding, Ørridslev, Ørskov, Åes og Åstruplund.

INFRASTRUKTUR

Mål

- I 2050 er god fremkommelighed ikke længere et ønske, men en realitet i Horsens Kommune. De fleste lokale ture sker på gåben eller cykel, mens en stor andel af de længere ture foretages med kollektiv trafik eller som kombinationsrejser. Det betyder, at køer og trængsel på vejnettet ikke findes.

Det er en samfundsmæssig tendens, at trafikken indenfor alle trafikantgrupper vokser. Det ses også tydeligt i Horsens Kommune, hvor der bliver flere borgere og virksomheder, der alle har behov for at transportere sig. Det ses både i et stigende antal private biler og i stigende erhvervstrafik i kommunen.

Samtidig er borgerne blevet mere mobile og bevæger sig mere og længere på tværs af kommunegrænser, blandt andet for at arbejde. Horsens Kommune ligger geografisk godt og har et stort arbejdsmarkedsopland med adgang til mange arbejdspladser i Business Region Aarhus og Trekantområdet, og det ses på ind- og udpendlingen, der vokser år for år.

Udviklingen i brugen af den kollektive trafik er stabil, mens andelene af cykelture falder i Horsens Kommune. Stigningen sker primært i privatbilismen. Det skaber trængsel og kødannelser på vejnettet i Horsens Kommune, hvilket hæmmer fremkommeligheden, både for erhvervs- og privatbilismen. Den stigende biltrafik skaber også problemer for cyklister og fodgængere, både fordi der bliver mindre plads til dem og fordi den voksende biltrafik skaber utryghed blandt de bløde trafikanter.

Samtidig udgør den stigende biltrafik en sundheds- og miljømæssig udfordring i form af uheld, støj, luftforurening og øgede CO_2-udledninger. Valget af trafikmiddel har også indflydelse på borgernes sundhed, idet mere gang og cykling kan være med til at øge den generelle sundhed.

Infrastrukturen er på den ene side et vigtigt omdrejningspunkt for sammenhængskraften, både i Horsens Kommune og i forhold til omverdenen. En velfungerende infrastruktur er et vigtigt parameter for kommunens attraktivitet som bosætningssted og erhvervslokalisering. Men infrastrukturen kan på den anden side blive en forhindring for fremtidige vækstmuligheder, hvis den ikke fungerer optimalt eller den opleves som en visuel eller fysisk barriere i byerne eller i landskabet.

Udbygningen af infrastrukturen, især omkring Horsens by, har ikke fulgt med de senere års kraftige befolkningstilvækst og byudvikling. Det skaber flaskehalse i den eksisterende infrastruktur. Samtidig vil der med en stigende befolkningstilvækst og voksende pendling komme mere trafik i fremtiden.

Flere trafikanter på den samme, begrænsede plads gør det også nødvendigt at udvikle en bæredygtig infrastruktur. Både for at nedbringe trængsel og dermed tidsspilde på vejnettet, men også nedbringe CO_2-udslip og partikelforurening.

Trafikanterne skal fordeles på flere forskellige transportmidler, ikke kun bilen. Det skal gøres nemt og attraktivt at cykle eller gå i stedet for at tage bilen på de kortere ture. Samtidig skal det gøres nemt at foretage kombinationsrejser, hvor der f.eks. skiftes mellem bil og kollektiv trafik, eller bil og cykel, på de længere ture.

Det vil både mindske trængslen på vejnettet, gavne miljøet, skabe større trafiksikkerhed, skabe grundlaget for mere attraktive byer og byrum – og ikke mindst gavne borgernes sundhed. Hvis Horsens Kommune fortsat skal fastholde en positiv udvikling, skal fremtidens bæredygtige infrastruktur planlægges allerede nu – og det bliver den både med strategien Trafik 2030 og med kommuneplanlægningen.

Trafik 2030 danner grundlaget for investeringerne i de infrastrukturprojekter, der gennemføres frem mod 2030 – og som sker i takt med den planlagte byudvikling.

Kommuneplan 2021-2033 implementerer elementerne i Trafik 2030, men ser også i hovedstrukturen lidt længere frem mod 2050 med Vores Kommune 2050, hvor infrastrukturen tænkes endnu mere sammen med både den langsigtede byudvikling, udviklingen af kommunens grønne og blå strukturer og det åbne land.

Elementerne i infrastrukturen

Det store billede viser de overordnede bevægelser i infrastrukturen i 2050, som der skal arbejdes med at realisere.

Kapaciteten på motorvej E45 er i 2050 udvidet til mindst seks spor, og det overordnede vejnet i Horsens Kommune er udbygget, så der er god kapacitet og optimal tilgængelighed og sammenhæng mellem kommunens større byer og nabokommunerne i Business Region Aarhus og Trekantområdet.

Den kollektive trafik er koordineret på tværs af kommunegrænserne, så der er optimale muligheder for at pendle med bus eller tog. Den nye jernbane mellem Hasselager og Hovedgård er etableret og har skabet en hurtigere og bedre forbindelse til Aarhus. I Hovedgård er der genetableret togstop, hvilket har gjort den nord-østlige del af kommunen til et endnu mere attraktivt bosætningsområde.

Rundt om Horsens by er der etableret en ringforbindelse, som leder trafikken uden om midtbyen og fredeliggør denne. Ringforbindelsen er koblet op på motorvej E45 og det overordnede vejnet med hurtige vejforbindelser.

Færgeforbindelsen til Endelave er løbende blevet optimeret og moderniseret i takt med den teknologiske udvikling.

Under den overordnede infrastruktur ligger et net af mindre strukturer, som ikke er synlige i det store billede. En grundlæggende præmis er, at infrastrukturen i 2050 er langt mere bæredygtig end i dag. Det betyder, at både fodgængere, cyklister og den kollektive trafik har fået så optimale vilkår, at mange ture er flyttet fra bil til disse transportformer eller til kombinationsrejser. Det er bl.a. sket ved:

- At cykelstinettet og faciliteter til cyklisterne er udbygget løbende, bl.a. med et stort net af direkte cykelstier.
- At der er skabt gode vente- og parkeringsfaciliteter for cyklende, gående og bilister ved alle trafikale knudepunkter, så det er nemt at foretage kombinationsrejser.
- At fredeliggørelsen af bymidterne har skabt gode vilkår for fodgængere.
- At der er skabt gode og sikre krydsningsmuligheder for de bløde trafikanter, fordi trafiksikkerheden prioriteres højt.
- At busbetjeningen følger byudviklingen og i øvrigt har fået bedre vilkår på vejnettet med f.eks. ved prioritering af bustrafik i udvalgte trafiksignaler

Ved at flytte en stor andel af trafikken til gang, cykel, kollektiv trafik og kombinationsrejser, er der skabt en høj fremkommelighed for privat- og erhvervstrafikken på det overordnede vejnet.

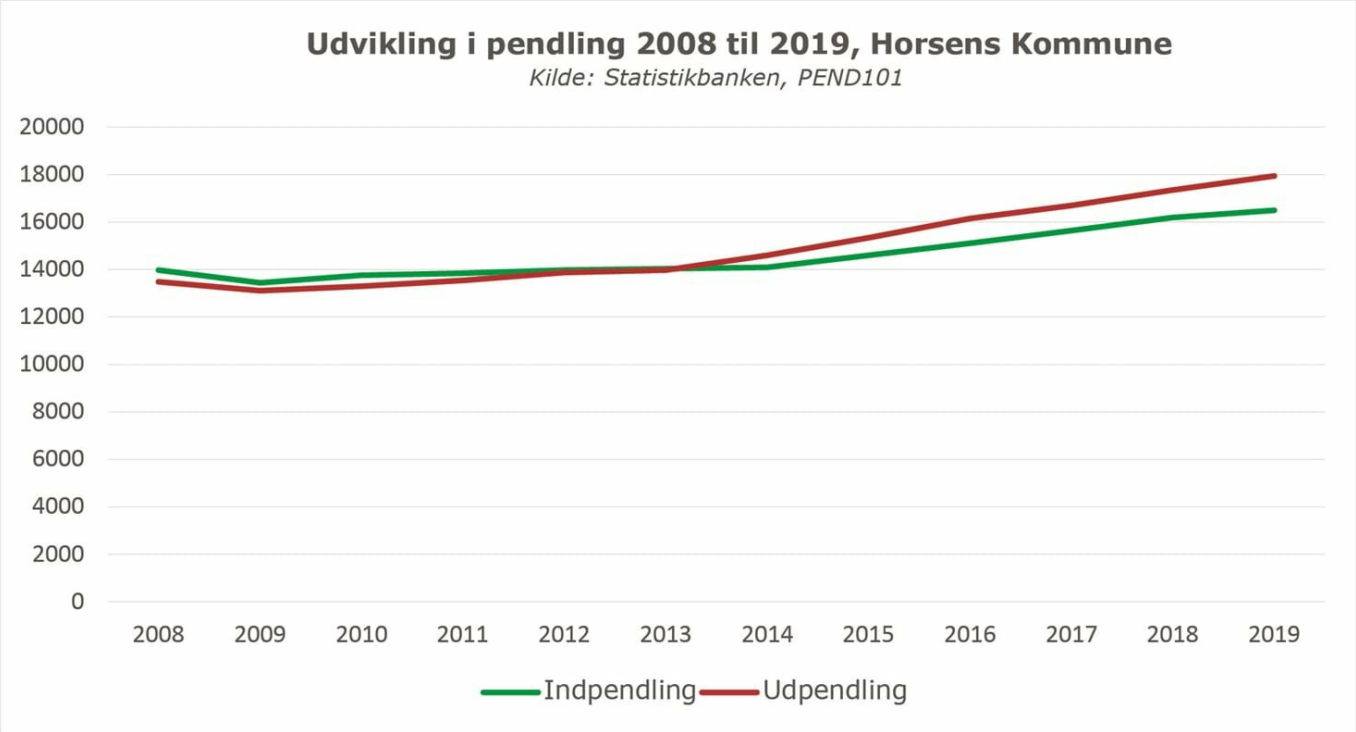
I forbindelse med alle infrastrukturprojekter tages der store hensyn til de landskaber og bystrukturer, de placeres i, fordi den æstetiske kvalitet prioriteres højt. Samtidig er klimasikring tænkt ind i alle større infrastrukturprojekter.

Teknologien udvikler sig mod 2050. Derfor er det ikke på nuværende tidspunkt muligt at forudsige de fremtidige muligheder i forhold til at udvikle en bæredygtig infrastruktur. Men mulighederne skal løbende indarbejdes i fremtidens infrastrukturplanlægning- og projekter.

Sammenhæng til retningslinjerne

Infrastrukturen understøttes i Kommuneplan 2021-2033 af følgende retningslinjer:

- Trafik, der fokuserer på at forbedre mobiliteten på både det regionale og det lokale vej- og stinet, og på at forbedre muligheder for gang, cyklisme, brug af kollektiv trafik, samt at forbedre trafiksikkerheden.
- Byudvikling, der blandt andet har fokus på, at byudvikling og udvikling af infrastrukturen følges ad.
- Støjbelastede arealer, der blandt andet fokuserer på at nedbringe gener fra støj fra veje og jernbane.
- Klimatilpasning, der har fokus på, at nye vejanlæg både sikres mod oversvømmelse, men også i visse tilfælde udformes, så de kan indgå i klimatilpasningsprojekter og skybrudsveje.
- Genanvendelse af overskudsjord, der udpeger områder, hvor overskudsjord fra bygge- og anlægsarbejder kan nyttiggøres til nye trafikanlæg.

Udvikling i ind- og udpendling i Horsens Kommune fra 2008 til 2019. Kilde: Statistikbanken PEND101

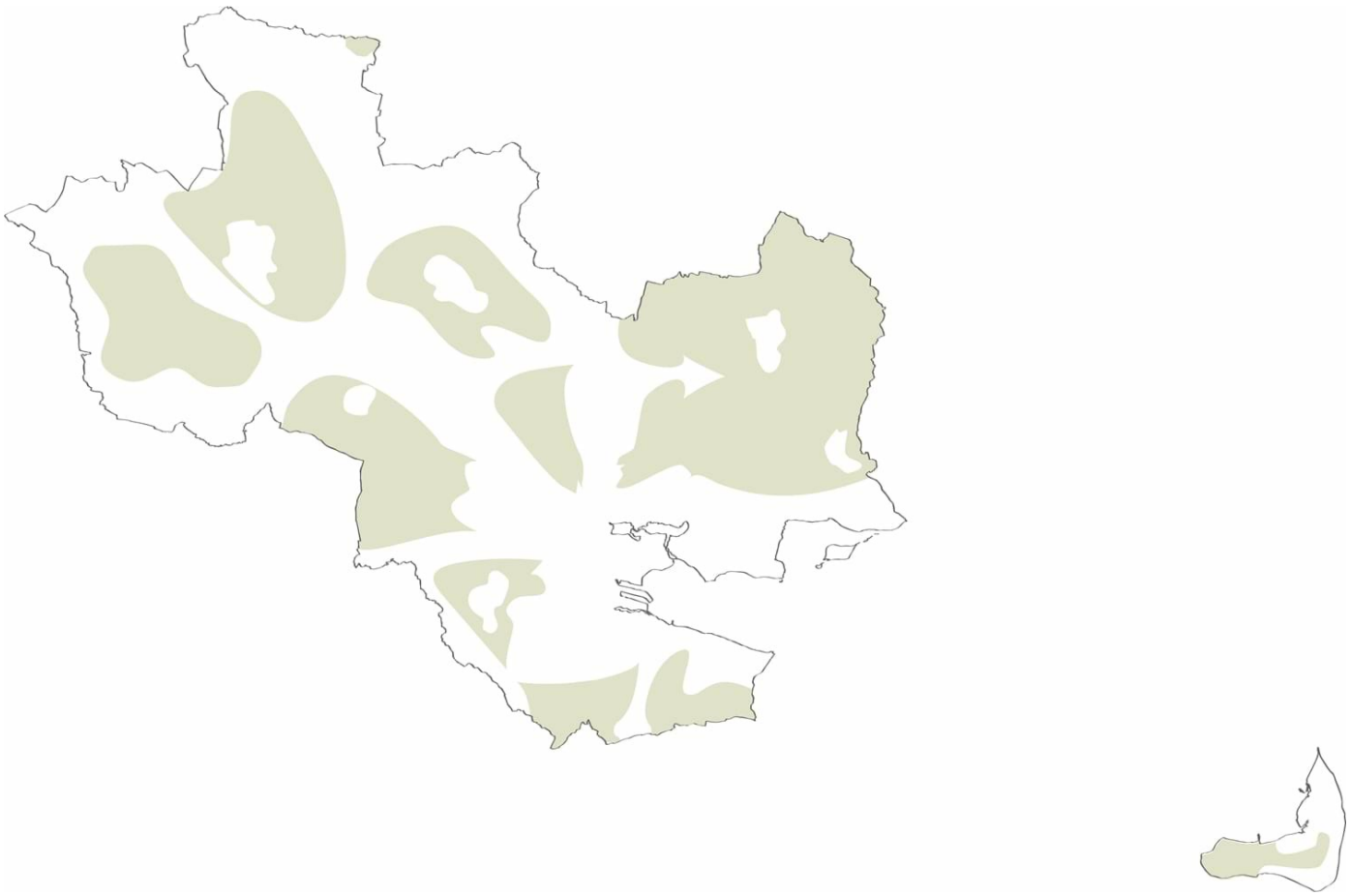
Handlinger

- Horsens Kommune har udarbejdet Trafik 2030, der er en overordnet strategi for, hvordan infrastrukturen skal udvikles frem mod 2030.

DET ÅBNE LAND

Mål

- I 2050 fungerer det åbne land både som et effektivt og bæredygtigt produktionslandskab, som et attraktivt alternativ til at bo i de større byområder og som en vigtig historiefortæller om 10.000 års samfundsudvikling i Horsens Kommune.

Det åbne land udgør en vigtig ressource som kommunens produktionslandskab. Her ligger jordbrugserhvervene i form af land- og skovbrug og gartnerier. De største produktionslandskaber ligger i den vestlige del af Horsens Kommune, omkring Brædstrup og Nim, og i den nordlige del af kommunen, omkring Hovedgård.

I udpegningen af den overordnede struktur for det åbne land, skal det sikres, at jordbrugserhvervene fremover har mulighed for at udvikle sig på et bæredygtigt grundlag. Det betyder både, at de langsigtede udviklings- og investeringsmuligheder i jordbrugserhvervene sikres, men også at potentielle konflikter med naboer skal forebygges, ligesom hensynet til landskab, natur, kulturhistoriske spor og miljøinteresser skal prioriteres højt.

I det åbne land ligger også kommunens mange landsbyer. Deres forskellige arkitektoniske og kulturhistoriske karakteristika med f.eks. kirker, gårdanlæg, gadeforløb, beplantning, gadekær, forter, markstrukturer og lignende rummer en meget stor kvalitet, der skal værnes om. Landsbyernes særlige identiteter skal bevares, fordi de både er en del af vores fælles kulturarv og udgør en attraktiv ramme for livet og fællesskaberne i landsbyerne. Men landsbyerne skal også have mulighed for at udvikle sig. På den måde kan landsbyerne fortsat være attraktive steder at bo for dem, som søger nærheden til natur, fred og ro, udsigt over de åbne landskaber og mindre fællesskaber - som attraktive bosætningsalternativer til de større byer.

Ud over de kulturhistoriske værdier, der knytter sig til landsbyernes særlige strukturer og arkitektur, er der mange andre synlige kulturspor i det åbne land, der fortæller om mere end 10.000 års samfundsudvikling. Det kan f.eks. være så forskellige spor som oldtidshøje- og bopladser, fiskerlejer, ladepladser, herregårdslandskaber, vandmøller, jernbanetraceer eller læhegn. De fortjener en særlig beskyttelse, fordi de udgør en vigtig del af vores fælles historie og kulturelle identitetsgrundlag, som fremtidens borgere bliver en del af og derfor også skal kende.

Det åbne land fungerer som en vigtig korridor for tekniske anlæg som f.eks. højspændingsledninger og naturgasledninger. Samtidig rummer det åbne land også vindmøller, biogasanlæg og lignende anlæg, der knytter sig til produktionslandskabet. De tekniske anlæg er vigtige for udviklingen af et moderne samfund. Derfor

skal det sikres, at de kan placeres uden problemer, så forsyningssikkerheden optimeres. Men de tekniske anlæg skal altid nøje tilpasses de omgivelser, som de placeres i. I det åbne land er det markerne, landsbyerne, de kulturhistoriske spor og det smukke landskab, der skal stå markant frem.

Strukturen for det åbne land hænger tæt sammen med den grønne og blå struktur. Tilsammen udgør de kommunens åbne arealer og vidder med udsigt til åben himmel og horisont. De to strukturer skal derfor fortsat friholdes for byudvikling. Der er klare overlap mellem det åbne land og den grønne og blå struktur, men også klare forskelle, som skal tilgodeses i planlægningen, så deres forskellige kvaliteter fremhæves.

Elementerne i strukturen for det åbne land

Strukturen for det åbne land består i 2050 af de større produktionslandskaber omkring Hovedgård, Brædstrup og Nim.

Derudover indgår der produktionslandskaber omkring Østbirk, Gedved, Ørnstrup, Uth og Sejet.

Sammenhæng til retningslinjerne

Strukturen for det åbne land understøttes i Kommuneplan 2021.2033 af følgende retningslinjer:

- Landdistrikter og landsbyer, der har fokus på at styrke bosætningen og kvaliteterne i det åbne land.
- Store husdyrbrug, der har fokus på at sikre husdyrbrugene gode udviklingsmuligheder, samtidig med, at det sker på et bæredygtigt grundlag, hvor der også tages hensyn til naturen, landskabet, miljøet og lokalsamfundet.
- Særligt værdifulde landbrugsområder, der ligeledes har fokus på at sikre landbrugserhvervet gode udviklingsmuligheder på et bæredygtigt grundlag.
- Tekniske anlæg, der fokuserer på at sikre plads til effektive forsynings- og behandlingsanlæg, der er nødvendige for udviklingen af en moderne kommune.
- Kulturhistorie, der har fokus på at værne om den kulturhistoriske identitet og de særlige kvaliteter, der knytter sig til Horsens Kommune.
- Grundvand, der har fokus på at sikre alle borgere drikkevand af god kvalitet, i dag og i mange år fremover, gennem en effektiv grundvandsbeskyttelse.

- Naturbeskyttelse, Økologiske forbindelser og Lavbundsarealer, hvor der er foretaget helt nye udpegninger af både eksisterende og nye naturbeskyttelsesområder, økologiske forbindelser og lavbundsarealer.
- Landskab, der inddeler Horsens Kommune i landskabsområder og udpeger arealer til særlig bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber.
- Fritidsformål, der fokuserer på både fritids- og friluftsaktiviteter i form af opholdsarealer, rekreative stier, stilleområde, overnatningsmuligheder, parker og grønne områder samt sports- og fritidsanlæg i den grønne og blå struktur.
- Skovrejsning, der udlægger områder til steder, hvor skov er hhv. ønsket og uønsket.
- Geologi, der fokuserer på at beskytte og styrke de værdifulde geologiske områder i kommunen.

HORSENS BY 2050

Horsens by står midt i en forvandling fra at være en mellemstor provinsby til at blive en stor østjysk by. Det skyldes den markante befolkningstilvækst, der sker i disse år – og som forventes at fortsætte. Væksten presser byen. Derfor er en gradvis udvidelse af de eksisterende strukturer ikke længere tilstrækkelig.

Horsens by spiller en særlig rolle som dynamo for væksten i hele kommunen, og skal derfor fortsat udvikles som kommunens hovedcenter for bosætning, detailhandel, erhvervsudvikling, kulturtilbud og offentlig og privat service. Samtidig har Horsens som hovedby også en vigtig rolle i forhold til at styrke Horsens Kommune i samarbejdet og konkurrencen med de øvrige større byer i Østjylland. Derfor kræver Horsens by et særligt fokus i planlægningen.

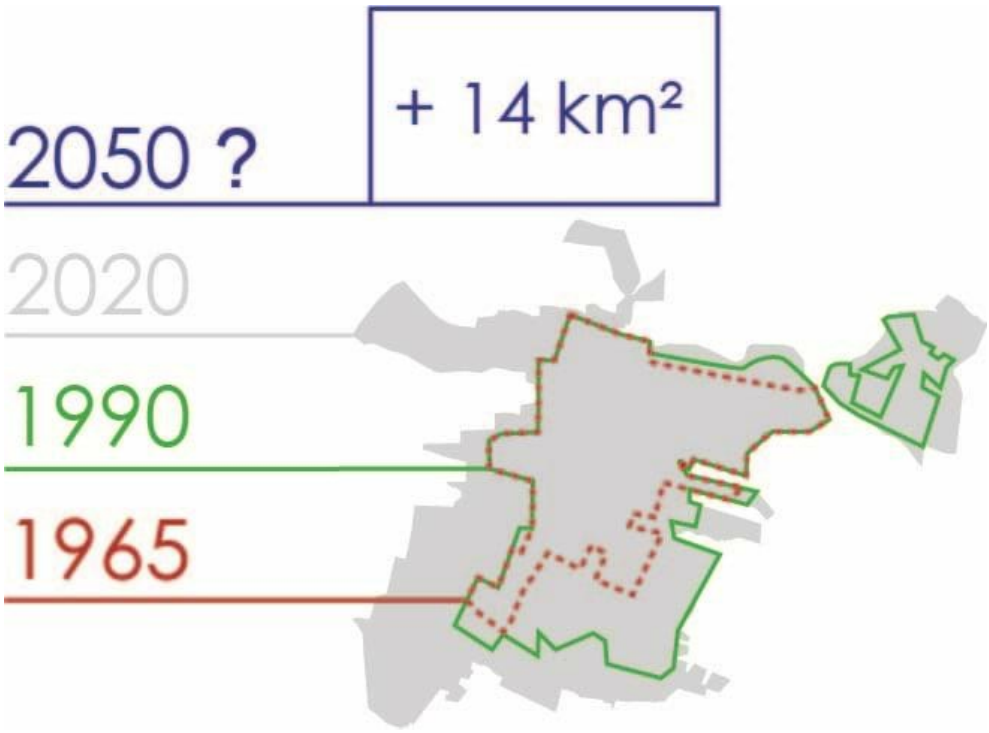
DYNAMO FOR VÆKST

Fra provinsby til stor østjysk by

Horsens er i dag en af Danmarks hurtigst voksende kommuner, og mange ønsker at bo i og omkring Horsens by. Alt tyder på, at den udvikling vil fortsætte – bl.a. fordi kommunen målrettet arbejder for at gøre Horsens til et attraktivt sted at bo, uddanne sig og drive virksomhed. Udviklingen er med til at sikre en dynamisk kommune med en sund økonomi. Det er fantastisk godt for borgere og virksomheder, men skaber samtidig behov for en omfattende nytænkning. Udviklingen lægger nemlig pres på Horsens by, hvor forskønnelse, fortætning og gradvis udvidelse ikke længere er tilstrækkeligt for at skabe en attraktiv by på længere sigt.

Byens grundlæggende struktur og infrastruktur er ikke bygget til at klare den markante tilvækst. Allerede nu ses trafikale udfordringer, der ikke kan løses ved at etablere flere vejbaner og trafikreguleringer. Midtbyen trænger til et løft og til at få bedre sammenhæng til byens øvrige kvarterer.

Væksten er længe blevet imødekommet gennem utallige knopskydninger og udvidelse af eksisterende veje og boligområder, og ambitionerne om f.eks. parker og grønne områder har ofte måtte vige for mere akutte behov. Det er tid til forandring. Udviklingen af Horsens til stor østjysk by skal ske på et mere kvalitativt og langsigtet grundlag, hvis byen skal forblive attraktiv og konkurrencedygtig i fremtiden.

Udviklingen af havnen og campusområdet er nået langt. Samtidig udvikles der i øjeblikket ambitiøse planer for midtbyen, som vil betyde gennemgribende forandringer af det centrale Horsens. Forandringer, der vil være til gavn for både borgere, virksomheder, kulturliv og detailhandlen. Der er bl.a. projekter i gang om at føre Bygholm Å tilbage til sit naturlige forløb langs Åboulevarden og etablere en helt ny bydel - Åkvarteret, samt udvikle et nyt, attraktivt bykvarter på godsbanearealerne.

Der er vedtaget en omfattende trafikplan, "Trafik 2030", som vil binde de ambitiøse planer sammen. Planen skal være med til løse de nuværende udfordringer med trafikstrømmen i Horsens by. Forudsætningerne er på plads. Visionære ideer og robuste planer skal være med til at sikre en succesfuld omstilling fra provinsby til stor by.

Den store vækst i Horsens skal frem mod 2050 bruges til at udvikle byen til en moderne stor østjysk by, der er attraktiv at leve og drive virksomhed i, der er lettere at komme rundt i, er mere grøn og rekreativ og mere inspirerende at arbejde i.

Større tæthed i Horsens by skal være med til at skabe grobund for investering i en højere bymæssig kvalitet og flere tilbud og oplevelser til borgerne. Samtidig skal flere have adgang til de rekreative værdier i de grønne kiler og det åbne land. Fremtidens byudvikling skal primært koncentreres i den eksisterende by og i nærheden af kollektive transportmuligheder, så behovet for transport løses smartere end i dag. Samtidig skal byen udvikles, så den bliver mere sammenhængende, grøn og socialt bæredygtig.

Derfor skal en byudviklingsmodel på sigt være med til at sikre, at den langsigtede byudvikling sker de rigtige steder og i den rigtige rækkefølge.

En stærk detailhandel

Økonomiske forandringer, ændret forbrugeradfærd og ny teknologi er nogle af de udviklingstendenser, der forandrer detailhandlen afgørende i disse år.

Byrådet ønsker at fastholde Horsens by som en tidssvarende, stærk og dynamisk hovedby med et levende og attraktivt bymiljø. Byens potentiale skal fortsat udvikles og dermed være med til at sikre, at Horsens også i fremtiden kan udfylde rollen som et konkurrencedygtigt handelscenter for hele sit opland og i Østjylland. Også bydelscentre udenfor midtbyen skal være attraktive centre for fortsat at kunne tiltrække kunder og derved at styrke bydelene som attraktive bosætningssteder i Horsens by.

Byrådet ønsker at understøtte et stærkt og varieret butiksudbud i Horsens by og samtidig sikre balance i placeringen og fordelingen af butiksområder rundt i byen. På den måde kan der opnås nærhed og god tilgængelighed for borgerne, også for dem uden bil.

Læs mere om emnet i retningslinjerne for Detailhandel.

Jessensgade i Horsens midtby. Foto: Hanne Sommer

Planlægning for en skarp erhvervsprofil

Erhvervsudviklingen i Danmark er markant anderledes i dag, end den var for blot 10 år siden. Derfor er der behov for, at planlægningen for erhvervsudvikling ændres.

Dele af erhvervslivet har i dag behov for nærhed til byernes funktioner og service. I stedet for at planlægge for mere erhvervsareal, kan der være et større behov for at planlægge bedre forhold for erhverv i bymiljøerne og samtidig udnytte mulighederne for at skabe varierede, levende og attraktive byer, der stimuleres af, at erhvervene er en del af bymiljøet.

Valget af hvor i byen forskellige typer af erhvervsområder skal placeres er vigtig - i forhold til at kunne tilbyde de enkelte virksomheder den rigtige placering. I Horsens by skal der derfor fremover være et større fokus på, hvilke brancher, der tilbydes erhvervsområder til, og hvor i byen. Der skal være et stort fokus på at skabe bufferzoner mellem tung industri og lettere erhverv og andre mere miljøfølsomme anvendelser. Miljøforhold som forurening og støj er f.eks. en afgørende faktor i placeringen af erhvervsområder i forhold til boligområder.

De enkelte erhvervsområder skal underopdeles mere hensigtsmæssigt, så virksomhederne i højere grad ligger sammen med virksomheder, der ligner hinanden. På den måde kan man både undgå interne miljøkonflikter i erhvervsområderne og måske oven i købet skabe grobund for nye erhvervsklynger.

Der er stadig ledige arealer i og omkring Horsens by til erhvervsformål, men der skal i planperioden sættes fokus på mulighederne for at omdanne eksisterende erhvervsområder, så de i højere grad kan opfylde de fremtidige krav og ændringer i erhvervsstrukturen.

Der skal fokuseres på at styrke og fremhæve de erhvervsmæssige kvaliteter byen har. Planlægningen skal derfor være med til at sikre, at Horsens' særlige erhvervsmæssige fordele - i forhold til konkurrerende byer - bringes mere i spil.

Internationalt studiemiljø midt i Horsens

I Horsens Kommune er der en bred vifte af erhvervsuddannelser og derudover en række overbygningsuddannelser og videregående uddannelser på både VIA Campus Horsens og Learnmark Horsens. VIA Campus Horsens har f.eks. flere ingeniøruddannelser og

sygeplejerskeuddannelsen. Desuden har VIA Campus Horsens den styrke, at der er et internationalt og mangfoldigt miljø med studerende af mange forskellige nationaliteter.

Der skal sikres gode udviklingsmuligheder for det horsensianske studiemiljø. Flytningen af VIA University College til midtbyen er en del af planen for at sikre et tidssvarende og inspirerende uddannelsescenter.

Studiemiljø på VIA University College.

BÆREDYGTIG BY

Horsens by skal tilpasse sig samtidens udfordringer, der bl.a. omfatter stigende temperaturer og kraftigere regn som følge af klimaændringer, luftforurening fra en voksende bilpark og deraf tiltagende bilisme, samt livsstilssygdomme, der bl.a. skyldes at stadig færre mennesker får motion nok.

Den fysiske indretning af Horsens skal tilfredsstille mange forskellige behov og stiller store krav til, at byen skal kunne rumme det hele. Heldigvis går mange af de nye byudviklingsmæssige hensyn hånd i hånd. Det betyder f.eks. flere grønne områder i byen, at mennesker får bedre mulighed for at være aktive og bevæge sig samtidig med, at temperaturen i byen sænkes og kloaksystemet aflastes, fordi mere regnvand siver ned i jorden.

Gennem den fysiske planlægning skal der arbejdes med en bred tilgang til bæredygtighed, hvor hensynet til miljø, klima, økonomi, natur, sociale forhold og lokale værdier afvejes ud fra en helhedsvurdering. Der arbejdes derfor i den fysiske planlægning med håndteringen af klimaforandringerne og en mere grøn energiforsyning af Horsens Kommune.

- Klimatilpasning – med fokus på at skabe merværdi: Det vil sige fremme naturindhold, menneskelig udfoldelse og æstetiske forhold.
- Byfortætning & byomdannelse - som et centralt og bærende byudviklingsværktøj
- Bæredygtig trafik – mindre biltrafik gennem midtbyen og mere fokus på cyklisme og gang
- Byrum & byliv – hvor byens sociale liv kan udspille sig
- Grønne & blå strukturer – i form af byelementer til rekreation, temperatursænkninger, vindreduktion mm.
- Sund by - sundhed for alle i alle livets faser og med respekt for det enkelte menneske.
- CØ (Cirkulær Økonomi) – fokus på, hvor den fysiske planlægning kan understøtte og fremme genbrug og genanvendelse i byggeri og anlæg.

Handlinger

- Horsens by skal klimasikres i planperioden og de tre Life IP - Coast to Coast Climate Challenge projekter skal gennemføres i planperioden.
- Der skal udarbejdes en lokal klimaplan efter samme model, som bruges af nogle af de største byer i verden, C40-byerne.
- Der skal udarbejdes strukturplaner for de udpegede omdannelsesområder for at styrke mulighederne for fortætning i den eksisterende by.
- Der skal sikres datamateriale på bylivet i Horsens by, således at arbejdet kan evalueres og målrettes yderligere.

Klimatilpasning

Øget nedbør er en væsentlig udfordring for byerne også i Horsens. De seneste års usædvanligt voldsomme skybrud er tegn på, at der er et presserende behov for klimatilpasning i Horsens Kommune, så de stigende vandmængder kan håndteres og skadelige oversvømmelser forebygges.

Havets gradvist stigende vandstand og de hyppigere stormflodssituationer kan hver især - og i kombination med kraftig nedbør - skabe oversvømmelser af det lavtliggende byområde ved havnen og i midtbyen. Horsens by er anlagt ved flere åmundinger og i bunden af fjorden, og bliver derfor presset med vand fra flere sider.

Der er et stort behov for at gå i gang nu, hvis vi skal undgå store og dyre tab i fremtiden, men det kræver god planlægning at sikre, at vi får mest klimatilpasning for pengene. Visionsplanen – Horsens forVANDling udarbejdes i planperioden og skal danne grundlag for det langsigtede arbejde med at klimasikre Horsens by.

Når arbejdet med klimatilpasningen gribes rigtigt an, er der samtidig mulighed for at skabe flere kombinerede løsninger, så regnvandet bliver til en ressource frem for en gene. På den måde kan klimatilpasning bidrage til at løse flere udfordringer på én gang.

Når Horsens by forandrer sig fysisk, skal det samtidig sikres, at byens vigtigste funktioner skal kunne opretholdes under skybrud og oversvømmelse. Der skal gennem den fysiske planlægning fokuseres på muligheder for nedsivning af regnvand, hvor det er muligt. Klimaprojekter skal i planlægningen udformes, så de også fremmer naturindhold, muligheder for menneskelig udfoldelse og forbedring af de æstetiske forhold.

Horsens Kommune arbejder allerede som myndighed med klimatilpasning som en overligger i den fysiske planlægning. Men der er behov for endnu mere handling. Klimaet skal tænkes ind på tværs af alle sektorområder som en nødvendig forudsætning i alle beslutninger. Med fælles målsætninger, fælles ejerskab og øget koordinering af indsatserne – og ved at tænke klima ind i alle politikker, planer og projekter – kan vi hæve ambitionsniveauet for den kommunale klimaindsats.

Læs mere om emnet i retningslinjerne for Klimatilpasning.

Life IP - Coast to Coast Climate Challenge

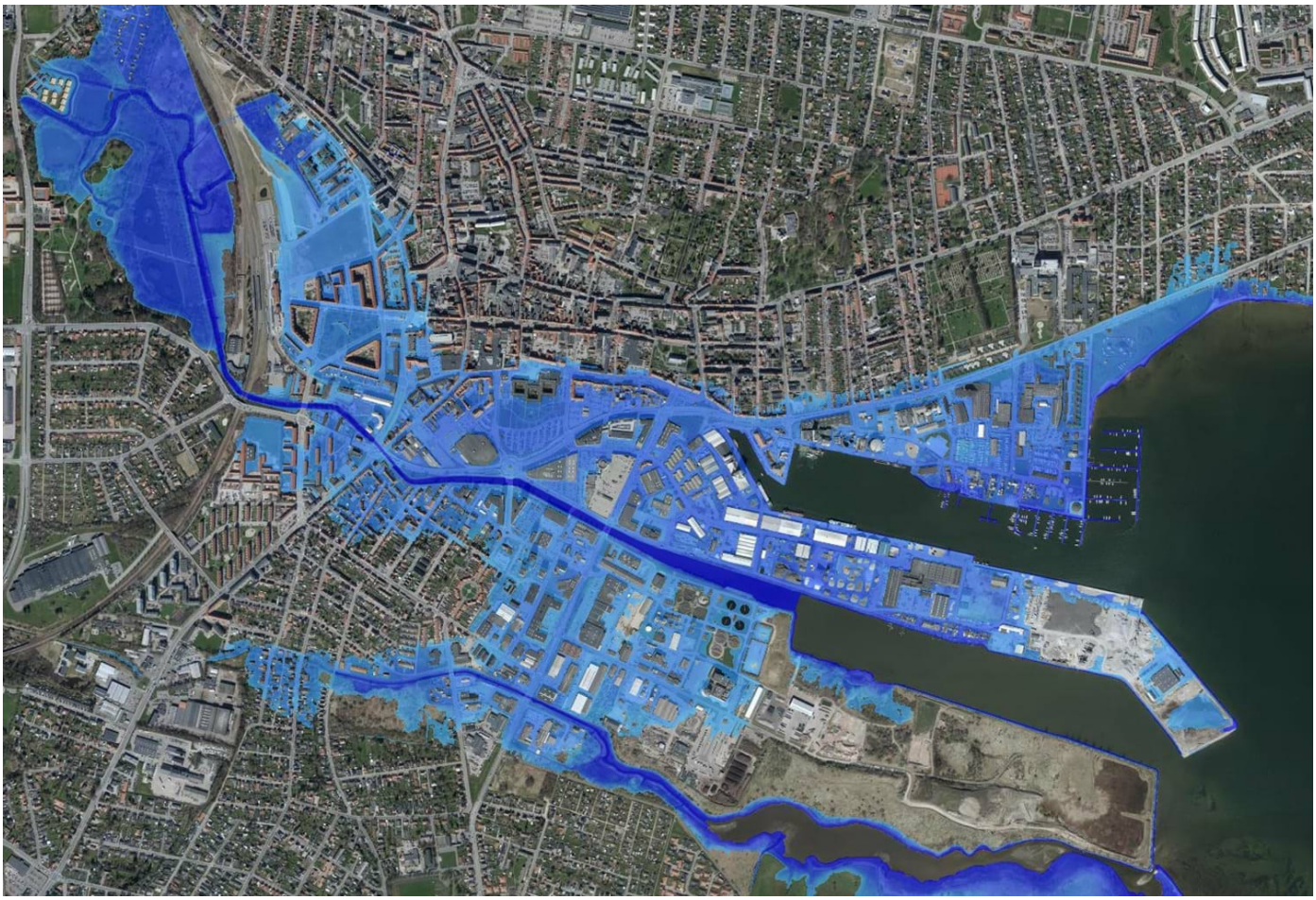
Horsens Kommune deltager i klimatilpasningsprojektet Life IP Coast to Coast Climate Challenge. Projektet omfatter forundersøgelser af, hvordan vi løser de udfordringer, vi har med at håndtere vandet i forbindelse med byudvikling i Horsens Midtby.

Ud over klimatilpasning af Horsens Midtby omfatter projektet også en kortlægning i samarbejde med VIA University af mulighederne for lokal håndtering af regnvand i nye byudviklingsområder, samt udarbejdelse af en fælles tværkommunal vandløbsmodel for Gudenåen.

Region Midtjylland står bag den samlede ansøgning om EU-støtte på 52 mio. kr. En række vidensinstitutioner og 19 kommuner, styrelser og vandselskaber deltager i projektet. Horsens Kommune skyder selv 2,6 mio. kr. i projektet, der skal løbe i seks år. Læs mere om projektet her *(Du bevæger dig ud af Kommuneplan 2021-2033).*

Strategi for Cirkulær Økonomi

Med *Strategi for Cirkulær Økonomi 2020 – 2023* tager Horsens Kommune som virksomhed det første skridt i den ressourcefokuserede grønne omstilling. I strategien er der udpeget tre fokusområder, hvor det giver særlig god mening at arbejde ud fra den cirkulære tankegang: Indkøb og udbud, Planlægning og salg af kommunale byudviklingsarealer og Byggeri og anlæg

100-års hændelse i 2110 uden klimasikring af Horsens by.

Fortætning & byomdannelse

Mange mennesker tiltrækkes naturligt af levende og velfungerende byer, ofte med en vis tæthed. Tæthed gør også byen mere bæredygtig. Bæredygtig fordi den skaber nærhed til dagligdagens funktioner og gøremål for byens borgere og virksomheder. Tilsvarende skaber tætheden bedre vilkår for infrastrukturen, herunder den kollektive trafik, og forsyning som fjernvarme og affaldshåndtering. Den tætte by kan dermed bidrage til at begrænse udslippet af drivhusgasser. Fortætning og byomdannelse er desuden med til at samle og begrænse arealforbruget til byens nødvendige funktioner. Dermed skabes der bedre plads til flere mennesker. Den tættere by understøtter også de bløde trafikanter som fodgængere og cyklister. Både gang og cykling er langt sundere og mere bæredygtige transportformer end bilisme.

Horsens skal være en by i en menneskelig skala, som indbyder til byliv, ophold og bevægelse i byens rum, men der skal også være mulighed for at placere høje huse på få, udvalgte steder, hvor de kan fungere som særlige pejlemærker i byen. I retningslinjerne er der udpeget områder, hvor der kan etableres høje huse.

I Horsens midtby er den generelle bygningshøjde mellem 2 og 6 etager, mens den mest udbredte bygningshøjde i resten af Horsens byområde er på 1-2 etager. Kun ganske få bygninger er højere, f.eks. byens kirketårne og vandtårne. Når en bygning er 7 etager eller derover, defineres den derfor som et højt hus i en Horsens-kontekst. Der kan ikke fastsættes en maksimal grænse på højde og etageantal, da det er det enkelte sted, beliggenhed, kontekst, arkitektur osv., der afgør, hvornår en bygning passer ind eller er for høj. Læs mere om høje huse under retningslinjerne for Høje huse.

Der er udpeget områder i Horsens by, der kan have et langsigtet potentiale for omdannelse og fortætning. Disse udpegninger fremgår henholdsvis af retningslinjerne for Byomdannelse og for Byfortætning. Fortætnings- og omdannelsesområderne skal tænkes sammen med løsningerne på klimaudfordringerne og Trafik 2030.

Fortætning og omdannelse skal ske både i midtbyen og de øvrige bydele i Horsens.

Bæredygtig trafik

En bæredygtig infrastruktur er en vigtig del af fremtidens Horsens by. Trafik 2030 understøtter en mere bæredygtig udvikling af infrastrukturen i Horsens by. Blandt andet kan færre biler gennem midtbyen være med til at sikre en sundere, mere tilgængelig og livlig bykerne. Bilerne skal på sigt kunne ledes uden om midtbyen, hvis ikke de har et ærinde der. Hvis bilerne skal ind til midtbyen, skal der sikres gode parkeringsfaciliteter i randen af midtbyen.

Læs mere om de planlagte veje i retningslinjerne for Trafik, hvor Trafik 2030 er indarbejdet.

Cykeltrafik er vigtig, for at vores byer udvikler sig i en bæredygtig retning. Et tilbagevendende spørgsmål er, hvordan man får flere op på cyklen, og dermed får øget andelen af cyklister. Undersøgelser viser, at der er en sammenhæng mellem bystruktur, og hvor mange og hvor ofte folk bruger cyklen som transportmiddel. Byer af en vis størrelse og med et stort serviceudbud har f.eks. som udgangspunkt bedre forudsætninger for, at en stor andel af borgerne cykler. I bund og grund kræver det, at der er nok fordele ved at vælge cyklen frem for bilen

Vi skal flytte folk fra bilen over til den kollektive trafik, cyklen og som fodgængere for at:

- Nedbringe CO_2- og partikelforurening
- Nedbringe tidsspilde i trafikken
- Begrænse trængsel på vejene
- Begrænse parkeringsarealer og parkeringsproblemer
- Fremme motion og bevægelse i kommunen.

Generelt kan der peges på forskellige geografiske niveauer, som har betydning for, om folk vælger cykel eller gåben. På bydelsniveau har den lokale tæthed og serviceniveauet for forskellige transportformer betydning for, hvor meget der cykles. Derfor er der i Kommuneplan 2021 arbejdet med at sikre tracér til flere nye supercykelstier fra de enkelte bydele og nærtliggende Lokalcenterbyer til Horsens Midtby.

Befolkningstæthed, cykelstier, parkeringsudbud, afgange med kollektiv transport osv. spiller en stor rolle i forhold til, hvor mange der cykler og går. Adgangen til- og afstanden mellem de forskellige bydele betyder også noget for valget af cyklen som transportmiddel. Her er det bl.a. udbuddet af privat og offentlig service inden for 3-4 km, der har betydning for valget om at cykle eller ej.

Læs mere om cyklisme i retningslinjerne for Trafik.

Byrum & byliv

Vi skal fastholde og udvikle Horsens Kommunes brand som katalysator og centrum for store oplevelser, hvad enten det gælder vores byer, vores natur eller vores attraktive beliggenhed - dels ved kysten og dels i Søhøjlandet. Kommuneplanen sætter rammen for en lang række spændende projekter, der tilsammen skal medvirke til at udvikle Horsens til stor østjysk by.

Der er et stort potentiale for udvikling af Horsens midtby med udgangspunkt i en unik og mangfoldig kulturarv og en meget attraktiv beliggenhed. Målet er at skabe mere liv og flere aktiviteter i midtbyen, herunder gode muligheder for oplevelser, bevægelse og motion i byen. Formålet er at bringe gode muligheder for oplevelser og motion ind i de områder, hvor borgerne bor og skabe en attraktiv og spændende forbindelse mellem bydelene i Horsens by.

Søndergade i Horsens.

Grønne & blå byelementer

Der skal i højere grad etableres natur og grønne områder som en integreret del af nye byområder, og der skal arbejdes for at skabe tilgængelighed fra eksisterende og fremtidige byområder til naturen. Borgernes sundhed er tæt knyttet til mulighederne for bevægelse, både i den bynære natur og inde i byen. Blandt andet derfor er det ønsket at styrke de rekreative og fysiske udfoldelsesmuligheder i den centrale by. De grønne områder skal hænge sammen med den overordnede grønne og blå struktur for hele kommunen.

Natur og grønne områder i byen har ud over den rekreative værdi en vigtig rolle for mikroklimaet i byen, og for biodiversiteten, da de fungerer som levested for vilde fugle, smådyr, insekter og planter.

Træer, buske og græs sænker sommer-temperaturen i byen primært ved at skygge for asfalt og andre mørke flader, der ellers suger solvarmen til sig. Om vinteren står træerne uden blade og lader lyset trænge ned til lystørstende byboere. Parker og lignende grønne arealer optager regnen eller lader den sive ned til grundvandet - i stedet for at det løber ned i kloakkerne. Det mindsker risikoen for oversvømmelser.

Små planter på byens grønne tage virker som en slags ekstra isolering af byggeriet samtidig med, at det levende tag kan optage store mængder regn. Klatreplanter på facaderne mindsker vind-turbulens og susen mellem bygningerne.

Parker og grønne områder spiller en vigtig rekreativ rolle, men de skal ligge tæt på bylivet, ellers bliver de ikke brugt.

De fleste mennesker er tiltrukket af vand, og vand kan bruges som organiserende princip i planlægning af en bæredygtig by.

Adgangen til vand og grønne åndehuller giver et langt bedre bymiljø. Samtidig vil det også skabe en positiv oplevelse for de besøgende, alene fordi de kommer ned i tempo. En mulighed for at skabe flere af sådanne byrum er at holde regnvand adskilt fra det øvrige husholdningsspildevand. På den måde opnår man, at regnvandet kan genbruges i springvand og bassiner eller nedsives til grundvandet. Det er alt sammen med til at lette presset på kloakkerne og forebygge de oversvømmelser, som de senere år har plaget Horsens by. Regnvand kan på den måde anvendes som ressource, der skaber byrum med kvaliteter.

Samtidig har de grønne og blå byelementer stor betydning som levesteder for både dyr og planter. De grønne og blå byrum kan derfor også bruges til at sikre gode vilkår for biodiversiteten.

Læs mere om den overordnede blå- og grønne struktur på kommuneniveau her.

Læs desuden mere om de rekreative udfoldelsesmuligheder under retningslinjer for Fritidsformål, hvor de rekreative stier også er beskrevet.

Sund by

For at mennesker kan trives, er det vigtigt, at byen giver gode muligheder for at dyrke motion, trække frisk luft og mødes på tværs af alder, kultur, funktionsevne osv. Byerne skal være indrettet, så det er attraktivt at gå og cykle. Grønne områder der ligger som korridorer i byen, f.eks. på nedlagte banelegemer, kan blive en vigtig del af byens grønne infrastruktur. Grøn infrastruktur til cyklister og gående gør det lettere at vælge bilen fra i hverdagen.

"Sundhed for Alle" i alle livets faser med respekt for det enkelte mennesker - Lighed i Sundhed, hvor mennesker skal have lige muligheder for at leve et godt liv under hensyn til fysiske, psykiske, sociale og kulturelle forskelligheder.

"Sundhed for Alle" er et centralt område for Horsens Kommune. Som medlem af WHO's europæiske netværk af Sunde Byer siden 1987 har kommunen i mere end 25 år haft sundhed som høj prioritet på dagsordenen i den kommunale indsats.

Plads til masser af bevægelse og rekreative aktiviteter i det grønne i Horsens Kommune.

BYENS PULS

Trafik 2030

Det er målet at skabe bedre rammer for trafikanterne i Horsens by, så det bliver hurtigt og sikkert at bevæge sig rundt, og så byen kan fortsætte sin vækst og positive udvikling.

Der skal være nem adgang til motorvejsnettet, som mange dagligt anvender for at komme til og fra byen.

Det skal i fremtiden være mere attraktivt for den gennemkørende trafik at køre uden om midtbyen. Dette sker ved at etablere en ringvejsforbindelse, hvor fremkommeligheden er i højsædet. Det betyder, at der sker og fortsat vil ske en ændring af vejstrukturen i Horsens by. Nogle veje vil blive opprioriteret, nogle bliver lukket, og nye vil komme til. Der skal skabes bedre forhold på de overordnede veje. F.eks. vil afviklingen af trafik i de større kryds blive forbedret samtidig med, at en række veje i tilknytning til krydsenes lokale vejnet blive lukket. Denne slags tiltag vil samlet set forbedre afviklingen af byens biltrafik. Parkeringspladserne i midtbyen skal være lettilgængelige.

Klimasikring skal tænkes ind i fremtidige vejprojekter for på den måde at geare byen til skybrud og forhøjet vandstand.

I Horsens anvendes bilen på mere end hver anden af de daglige ture under 6 km, mens kun 15 % tilbagelægges på cykel.

Med den lille andel af cyklister, byens korte afstande og mulighederne for udbygning af cykelstinettet ligger der et stort potentiale i at få flere til at cykle i Horsens by. Det skal derfor være langt mere attraktivt at cykle i Horsens midtby. Der skal være gode cykelfaciliteter, sikre krydsninger og der skal være mulighed for at parkere sin cykel helt tæt på handelsgaderne, uddannelsesinstitutioner, større arbejdspladser og øvrige lokaliteter, der tiltrækker mange cyklister.

Servicen for de mange pendlere, der dagligt transporterer sig mellem Horsens og de mindre bysamfund som Stensballe, Egebjerg, Lund, Hatting, den sydlige del af Horsens og fra motorvejen, skal prioriteres, så cyklen bliver et konkurrencedygtigt alternativ til bilen. Der etableres supercykelstier fra disse områder mod Horsens, hvor hensyn som høj fremkommelighed, direkte ruter og god service vægtes højt. Læs mere om dette i retningslinjeafsnittet om Trafik.

Busbetjeningen i Horsens skal følge med byudviklingen, så nye byområder også betjenes af busser. Der indtænkes løsninger som bussluser eller veje forbeholdt busser og attraktive stoppesteder. Læs mere om Kollektive trafik i retningslinjeafsnittet.

Læs hele Trafik 2030 her *(Du bevæger dig ud af Kommuneplan 2021-2033).*

En attraktiv by at leve i

Selvom der udvikles nye byområder, skal der stadig sikres en høj bo- og levekvalitet i de eksisterende bydele. Derfor skal der i stigende grad fokus på kvalitet i byomdannelsen af både bygninger, grønne rum og infrastruktur, i fortætning, i fornyelse og nytænkning af de eksisterende byområder.

Byens puls og identitet skal fremtidssikres i de eksisterende bydele, så det fortsat er attraktivt for kommunens borgere, tilflyttere og erhvervsdrivende at investere i de eksisterende boligområder og bydelscentre. Derfor er det vigtigt at have fokus på de eksisterende, stedbundne kvaliteter og identiteter i byerne og bykvartererne. Det er de kvaliteter og de identiteter, som borgerne holder af og får dem til at føle, at de hører til og føler sig hjemme. Ny byudvikling er nødvendig, men den skal ske med respekt for byernes og bykvarterernes historie og identitet. Fordi historien og identiteten også har betydning for borgerne og deres hverdag.

Bylivet og kvartersidentiteten skal derfor mere i fokus i den fremtidige planlægning. Det handler om at sikre, at den fysiske planlægning understøtter og bygger videre på de eksisterende kvaliteter og værdier i de enkelte bydele og bykvarterer.

For mange betyder det meget at kunne blive boende i sit bykvarter gennem større dele af livet – eller hele livet. Her hører man til og er en del af et fællesskab. Samtidig ændrer familiemønstrene sig. Den klassiske kernefamilie afløses mere og mere af nye børnefamiliekonstellationer, og flere vælger at leve alene. Samtidig vokser andelen af ældre i befolkningen. Der er derfor vidt forskellige behov og ønsker i forhold til det at bo. Derfor er det vigtigt, at der findes boligtyper til hele livet og til forskellige familietyper og livsituationer i de forskellige bykvarterer.

Det fysiske miljø har stor betydning for borgernes livskvalitet, og smukke rammer gør bydelene mere attraktive for både borgere og investorer. Det, som bygges i dag, skal stå i mange år ud i fremtiden. Derfor er det vigtigt at have fokus på kvalitet i det nye byggeri og i de by- og uderum, som opstår. Byggerier og byrum skal ikke kun være attraktive i dag, hvor de bygges og etableres, men også om 5, 10 og 20 år.

De forskellige bydele i Horsens er afgrænset på kortet herunder. Der findes i alt 16 bydele i Horsens by:

- Bankager
- Bygholm
- Dagnæs-Bækkelund
- Erhvervshavnen-Høegh Guldbergs Gade
- Fuglevangskvarteret
- Gasvejskvarteret
- Højvang

- Midtbyen
- Nordbyen
- Nordhavnen
- Stensballe
- Sønderbro
- Torsted
- Tyrsted
- Vestbyen
- Østbyen

MIDTBYEN →

HAVNEN →

GODSBANEKVARTERET →

NY BY(DEL) - NØRRESTRAND →

ÅEN TILBAGE TIL BYEN

MIDTBYEN

Midtbystrategien

Forud for beslutningen om at udarbejde en midtbystrategi var der gennem otte år arbejdet intenst med at udvikle Midtbyen. På baggrund af en evaluering af de otte års projekter og arbejde med midtbyen blev det besluttet at lave en plan for de næste års arbejde – Midtbystrategien.

Derfor blev der sat gang i en proces, hvor byrådet selv, samarbejdspartnere, interessenter og borgere i Midtbyen blev informeret om arbejdet med Midtbyen og derefter diskuterede, kom med ideer og forslag om udviklingen i midtbyen.

Fra juni 2015 til april 2016 blev der afholdt et stort antal fokusgruppemøder, workshops, offentlige temamøder, observationsstudier, åbne dage i KUBEN og debat på Facebook. Her kom virksomheder, foreninger og borgere med konkrete ideer og forslag til midtbyens fremtidige udvikling. I alt deltog over 450 personer i processen.

Efterfølgende blev alle, der deltog i processen inviteret til et opsamlende møde. Her blev de indkomne kommentarer og ideer diskuteret og prioriteret. Midtbystrategien er et produkt af dels denne høringsproces, dels af al baggrundsmaterialet og de allerede gennemførte projekter.

Læs om Midtbystrategien her (du bevæger dig ud af Kommuneplan 2021-2033).

Midtbyforbindelsen

Som en del af processen forud for Midtbystrategien fik Horsens Kommune, i samarbejde med Realdania, i 2008-2009 udarbejdet to byrumsrapporter, hvor forskellige forhold i Horsens Midtby blev registreret, analyseret og kommenteret. På baggrund af de to rapporter blev der skrevet et konkurrenceprogram til en større arkitektkonkurrence om en helhedsplan for udvikling af Horsens Midtby.

I perioden fra 2010 og frem til i dag har Horsens kommune gennemført en del projekter i forlængelse af konkurrencen om midtbyen. Som vinderprojektet beskrev, er Midtbyforbindelsen en plan for omdannelsen af hele forløbet fra Banegården til Havnen. Denne strækning er en vigtig forbindelse gennem byen. Derfor er der langs denne strækning arbejdet med at udvikle gader, torve og pladser, så bylivet får de bedste betingelser.

Der er gennemført en omlægning af Andreas Steensberg Plads, der nu fungerer som en både grøn og urban ankomst med tog til Horsens. Kongensgade og Vitus Berings Plads er omlagt og leder med deres granitbelægninger og træer gående og cyklister frem til midtbyens gågadesystem.

Jessensgade, Søndergade og Torvet er i 2019 til 2020 blevet fornyet under overskriften "Fra gågade til væregade". Midtbyens hovedstrøg er blevet et byrum med særligt fokus på attraktive og gode opholdsmuligheder. Her er plads til at gå en tur, til at handle, til det uformelle møde på hjørnet, til de store events i byens rum, til små happenings, til at gå på café og se på mennesker eller finde ro i et stille hjørne. Med nye belægninger, belysning, træer, opholdsarealer, legeområder og kunst, er der skabt attraktive omgivelser, der inviterer til at bevæge og opholde sig hele året.

En del af tanken med midtbyforbindelsen er også at sikre, at de to handelsområder i byen – nord og syd for Niels Gyldings Gade - bindes bedre sammen. Dette er forankret i projektet om Åkvarteret, der er under udarbejdelse, og som man kan læse mere om her (du bevæger dig ud af Kommuneplan 2021-2033).

Områdefornyelsen

Horsens Byråd har igangsat områdefornyelse af Horsens Midtby Øst. Områdefornyelsen, der løber fra 2017 til 2022, skal understøtte udviklingen af en levende og varieret midtby med mange oplevelser.

Uanset om Horsens by oplever markant vækst på stort set alle parametre, er der fortsat et stort antal utidssvarende boliger i midtbyen, ligesom adgang til bolignære friarealer flere steder er yderst begrænset. Områdefornyelsen giver mulighed for at ændre disse forhold samtidigt med, at nye og forbedrede opholdsmuligheder i byens gaderum vil gøre midtbyen til et mere attraktivt, trygt og bedre sted at bo.

Områdefornyelsesområdet er karakteriseret ved være delt i to overordnede områder, hvor den sydlige del betegnes som byomdannelsesområde og den nordlige del som byforbedringsområde, som vist på kortet nedenfor. Områderne er i dag forbundne, men netop en styrkelse og opgradering af sammenhængen mellem områderne og relationen til resten af byen er et af de væsentlige mål for de forskellige indsatsområder. Områdefornyelsen i Midtby Øst skal anvendes som en katalysator for væsentlige forbedringer og investeringer i hele Horsens Midtby.

Vision og målsætning for området er, at Horsens Midtby er et levende, oplevelsesrigt bycentrum med flere attraktive boliger, rekreative arealer og faciliteter for alle brugere. Området er det naturlige bindeled mellem byen og vandet, og i øvrigt omgivet af byområder under omdannelse og udvikling. Områdets miljø og infrastruktur indbyder til færdsel for de bløde trafikanter.

Målet er gennem samarbejde med beboere, erhvervsdrivende og andre brugere at fremme en ny kultur af fælles ejerskab med gensidig respekt, hvor bolig-, rekreations- og erhvervsfunktionerne understøtter og styrker hinanden som grundlag for balanceret udvikling midt i byen. Mens det overordnede succeskriterie for områdefornyelsen efter gennemførelsesfasens fem år er en helstøbt midtby for alle, så kan der ligeledes opstilles en række mere målbare delkriterier:

- Antallet af utidssvarende boliger er reduceret med 60 %
- Det samlede antal boliger er forøget med 20 %
- Der er etableret mindst to tværgående, permanente brugernetværk
- Antal af borgere i området, der anvender cyklen dagligt, er fordoblet
- Gennemkørende biltrafik er reduceret med min. 30 %
- Antal af tomme butikslokaler i midtbyen er halveret

Læs mere om Områdefornyelse af Horsens Midtby her *(du bevæger dig ud af Kommuneplan 2021-2033).*

Handlinger

- *Projekt og planlægning for Åkvarteret skal gennemføres*
- *Planlægning for et nyt bibliotek/kulturhus langs midtbyforbindelsen skal gennemføres.*

Billederne viser Søndergade.

HAVNEN

Handlinger

- I planperioden skal der detailplanlægges for den resterende del af Nordhavnen.
- Arbejdet med planlægningen for Inderhavnen skal påbegyndes.
- Der skal planlægges for at få Inderhavnen og Åboulevarden til at hænge sammen.

Billedet viser Nordhavnen.

I 2010 vedtog Horsens Byråd en masterplan for omdannelsen af Horsens Nordhavn og Gl. Havn fra hensygnende industrihavn til en ny, aktiv og spændende bydel. Masterplanen omhandler et område på over 50 ha og har et potentiale til at danne ramme for nyt bybyggeri over de næste 30-40 år. Masterplanen er strategien for byudviklingen af havnen og den overordnede vision er:

"Byen tilbage til havnen. Havnen tilbage til byen"

Masterplanen har ligeledes en række underliggende mål, som følges op i det konkrete arbejde med at omdanne den gamle industrihavn til ny by. Disse mål er:

- Byen for alle
- Rammer for det gode liv
- Adgang til vandet

Havnen skal være en naturlig del af det centrale Horsens, og derfor skal der skabes sammenhæng med Midtbyen og havneområdet.

Havnen for alle betyder, at der skal være blandede aktiviteter – offentlige som private – som henvender sig til et bredt udsnit af befolkningen.

Rammer for det gode liv er en bydel, hvor der skabes plads til idræt og bevægelse. Gennem en holdning til, at mangfoldighed giver rum til

et aktivt og spændende byliv, og samtidig fordrer, at der anlægges gode og anvendelige byrum, der indbyder til bevægelse. Dette tilstræbes indbygget i den fremtidige planlægning og de tilknyttede projekter.

Adgang til vandet for alle borgere er essentielt i forhold til at skabe en bydel for alle, og derfor er det et ufravigeligt krav, at sigtelinier fra tilstødende gader opretholdes, så den visuelle kontakt til vandet bevares eller genskabes. Derudover anlægges der en promenade langs med havnekajen fra Nordhhavnens begyndelse og ud til Lystbådehavnens østligste punkt. Promenaden ejes af Horsens Kommune, og bliver derfor et offentligt areal for at sikre adgangen til vandet.

I forlængelse af masterplanens realisering er der udarbejdet en rammelokalplan, som fastlægger de overordnede linjer i form af infrastruktur, kanalforløb, havneø, byggemuligheder samt placering af den fremtidige lystbådehavn.

I omdannelsen af havnen er en række forhold, som løbende skal sikres og analyseres i detailplanlægningen:

- Klimasikring – både stormflod og skybrud
- Forurening
- Jordbundsforhold
- Miljøforhold i relation til Erhvervshavnen

Der er i omdannelsen af havnen indarbejdet en klimasikring af den bagvedliggende by, da det nye vejanlæg lægges i kote 2,6, dvs. 2,6 m over nuværende havniveau og således funktionelt danner en dige, der visuelt er velindpasset i bybilledet. En anden del af klimasikringen sker ved, at bygninger opføres med gulvkote i stueplan på min. 2,6. Bygningerne i den nye bydel kan opføres på en plint, så der så vidt muligt sker parkering under bygningerne. Dette er også medvirkende til, at der ikke skal bortgraves så store mængder jord, og er derfor en integreret del af forureningshåndteringen under udbygningen af havnen. Læs mere om klimatilpasning i retningslinjerne.

Horsens Byråd har vedtaget at bevare Erhvervshavnen på dele af sydsiden af havnen. Dette medfører, at der skal tages en række hensyn på begge sider af havneindløbet (eller: havnebassinet). Bebyggelserne på Nordhavnen skal tage højde for mulige støj-, lugt- og støvforhold, som kan forekomme i forbindelse med en aktiv erhvervshavn relativt tæt på boliger. Bygningerne skal derfor designes med opholdsarealer, som er afskærmet for støj, og der skal sikres et ordentligt indeklima i boligerne. Derfor skal lokalplaner for Nordhavnen sikre, at grænseværdier for forurening både på indendørs og på udendørs opholdsarealer overholdes, jf. planloven § 15a og § 15b.

Dele af erhvervshavnen er i Kommuneplan 2017 udpeget til produktionsvirksomheder.

Samtidigt er der en løbende dialog med Erhvervshavnen om, at denne tilrettelægger sine aktiviteter, så der skabes mindst mulige gener for de nye boliger, og så eksisterende virksomheder kan opretholde deres virke. Masterplanen tager udgangspunkt i, at Erhvervshavnen er en daghavn, og at hovedparten af aktiviteterne foregår i dagtimerne og på hverdage, hvor støjgrænserne i forhold til boliger er mindst kritisk.

Overordnet set tilstræbes omdannelsen af Nordhavn og Gl. Havn at bibeholde de særlige kvaliteter, som en havn er i besiddelse af:

- Synlighed
- Alle bygninger omkring havnebassinet kan ses i sammenhæng
- Vandets refleksion og den store himmel
- Skala- og stilspring
- Byliv skabt i øjenhøjde
- Stedets ånd

Læs mere i:
Lokalplan 2016-1 Rammelokalplan for Nordhavnen,
Lokalplan 2016-4 - Boliger, Jens Hjernøes Vej 18-22, Horsens, og
Lokalplan 2016-23 - Boliger & Erhverv, Nopagrunden og Jernlageret, Nordhavnen, Horsens.

Lokalplan 320 – Blandet byområde, Nordre Kaj, Horsens

Lokalplan 341- Boliger og erhverv, Honnørkajen, Horsens

Hold øje med den løbende detailplanlægning for havnen her (du bevæger dig ud af Kommuneplan 2021-2033).

GODSBANEKVARTERET

Horsens Byråd har en vision om at Godsbanekvarteret i Horsens skal udvikle sig til et krydsfelt for mødesteder, fællesskab, kultur, uddannelse og natur lige midt i Horsens.

Visionen danner baggrund for et strategisk hovedgreb bestående af en byarkitektonisk analyse, en samlet vandhåndteringsplan og en overordnet løsning for infrastrukturen i området. Dette bliver udgangspunktet for de efterfølgende fysiske planer.

I foråret 2018 udarbejdede DSB Ejendomsudvikling et udkast til en helhedsplan for udvikling af godsbanearealerne, ud fra et ønske om at udvikle en ny bydel med op til 1.500 nye boliger, som et startskud for en begyndende planlægning af kvarteret.

Godsbanekvarteret omfatter arealerne omkring baneterrænet mellem Vestergade i nord og Bygholm Parkvej i syd.

Godsbanekvarteret er allerede i dag under udvikling. Det gælder det nye campus, hvor cirka 8000 studerende kommer til at få deres daglige gang, en ny daginstitution og en multihal, et håndværkerkollegie, ungdomsboliger og et ungekulturhus. Dertil kommer udviklingen af nye boliger til alle aldersgrupper og cafeer som understøtter udviklingen af en levende bydel, der summer af liv døgnet rundt.

Om bare få år kan horsensianere og besøgende i Horsens gå på opdagelse i et dynamisk og mangfoldigt område, hvor ikoniske og smukke byggerier, unik bynatur, pladser, kunst og institutioner for leg og læring skal give horsensianere oplevelsen af den der helt særlige Horsens-fornemmelse, hvor der summer af liv, og hvor musik, kunst og stærke og imødekommende fællesskaber sikrer, at der sker noget i Horsens Kommune 365 dage om året. Områdets særlige DNA med rå industri, vild natur og en unik kulturhistorie skal være grundlaget for en ny spændende bydel.

Godsbanearealet er et krydsfelt for mange af Horsens vigtige bydele og institutioner. En ny stiforbindelse fra banegården til Bygholm Park skal sikre sammenhæng mellem de to områder, så det er nemt at besøge parken, og så bydelen med de mange uddannelsesinstitutioner og tilbud for unge bliver forbundet med Horsens nye store gymnasium.

I Godsbanekvarteret findes der unikke naturtyper som blomsterrigt græsland og lav. Dén natur skal vi passe godt på og benytte os af, når vi udvikler bydelen, og den skal danne ramme for specielle naturoplevelser i hjertet af byen. Her skal den bynære natur danne grønne oaser til afslapning, hygge og samvær, mens oplevelseshaver inspirerer både store og små til leg og eventyr. Og så skal vi bl.a. bruge områdets mosearealer aktivt, når vi klimatilpasser vores by.

Bydelen skal rumme mange forskellige typer opholdssteder med plads til samvær, aktivitet og hygge – fx til traditioner for byens mange elever og studerende. Området skal være multifunktionelt og gøres tilgængeligt for så mange som muligt, så det kan bruges til alt fra byhaver og basket til madlavningskurser, foreningsliv og iværksætteri, ligesom det skal understøtte uddannelsesinstitutionernes faglige aktiviteter. Motionsmuligheder bringes ind i bydelen på områdets præmisser.

Byens kulturhistorie og særlige industrielle DNA og de omkringliggende institutioner skal være inspirerende kilder for kunsten, og kunsten bliver et af de vigtige greb, der gør bydelen til noget helt særligt.

En lang række uddannelser holder til i området – og det skal vi udnytte og få et bæredygtigt samarbejde ud af. Bydelen skal opfordre til nysgerrighed, kreativitet og udvikling, så leg og læring kobles sammen med områdets forskellige faciliteter og bliver en naturlig del af at bruge området.

Uddannelsesinstitutionerne er en vigtig del af området, og det skal kunne ses og mærkes – uanset om de laver forsøg i et fab-lab, bruger regnvand til eksperimenter, udstiller kunstprojekter eller noget helt fjerde.

I det centrale godsbanemiljø bygger vi nye, attraktive boliger, som kan danne rammerne for mange horsensianeres hverdagsliv. Mens det nye håndværkerkollegie kommer til at tiltrække studerende, skal de nye boliger tilpasses både unge, børnefamiliers og seniorers behov. Her skal med andre ord være plads til, at man kan leve alle livets faser i bydelen. Boligerne kommer til at ligge side om side med grønne områder, butikker, cafeer og erhverv.

Godbaneområdet er et unikt og attraktivt miljø for mindre virksomheder og iværksættere med især kreative og bæredygtige profiler. Kontorfællesskaber skal være med til skabe et inspirerende iværksættermiljø og understøtte områdets kreative DNA. Placeringen tæt på både stationen og campus giver mulighed for at tiltrække en bred vifte af arbejdskraft – både fra Horsens og fra andre byer.

Området bliver på mange måder en byport i Horsens, og derfor er det vigtigt at tænke området sammen med de forskellige institutioner, der ligger i byen, eksempelvis på campus, gymnasiet, Bygholm, biblioteket og FÆNGSLET. Det skal få flere til at bruge området, gøre det lettere at finde vej og få folk til at tage del i områdets udvikling.

Illustrationen viser det hovedgreb, som Horsens byråd vedtog med visionen for Godsbanekvarteret.

Billedet viser godsbanearealets nordlige del.

Billedet viser nogle af de vilde planter, der gror på godsbanearealets næringsfattige jord.

NY BY(DEL) - NØRRESTRAND

Handlinger

- Der skal skabes en forbindelse på tværs af Nørrestrand over Loddentot for bløde trafikanter.

Allerede i Kommuneplan 2009 blev der nævnt en mulighed for at placere en ny by(del) nord for Nørrestrand ved Horsens. Muligheden blev bragt i spil med udlægget af et perspektivområde i Kommuneplan 2017 i retningslinjen for byvækst.

Perspektivområdet skal danne grundlaget for en langsigtet og bæredygtig byudvikling tæt på Horsens by. Byrådet vedtog i 2018 Natur- og byudviklingsplanen for Nørrestrand.

Området er allerede under udvikling med omdannelse af landbrugsarealer til store naturarealer med vildtpleje, udsigtspunkt, stier og byudvikling med dagligvarebutik, boliger og daginstitution med naturprofil.

Fra området er der let adgang til motorvejen og Gl. Aarhusvej, så man kan nå resten af det østjyske vækstområde indenfor 1 times kørsel. Området ligger også tæt på midtbyen for bløde trafikanter, hvis der skabes forbindelse på tværs af Nørrestrand.

Byrådet har store visioner og ambitioner for etableringen af denne nye, attraktive og bæredygtige bydel. Når den bæredygtige bydel er fuldt udbygget, vil der bo op mod 9.000 mennesker i et unikt landskab med store kulturhistoriske værdier og i tæt samspil med den vilde, uspolerede natur i det fredede område omkring Nørrestrand.

Visionen er at trække naturen ind i bydelen og at strække bydelen ud i naturen – på naturens og landskabets egne præmisser. Det grundlæggende princip er derfor, at naturen og landskabet skal inkluderes og integreres i bydelens fællesarealer, så den store natur altid er inden for rækkevidde, uanset hvor i bydelen man bor.

Længst mod syd åbnes det fredede område op med lettere adgang, og op mod den nye bydel omdannes en større del af området, der i dag er udlagt til landbrug, til natur og grønne områder. Herfra vil grønne kiler følge det bakkede landskabs former og skabe åbninger ind i den kommende bygningsmasse.

Med bedre adgang til større, grønne naturområder skabes attraktive og varierede naturoplevelser - ikke blot for beboerne i den nye bydel, men for alle borgere. For her bliver plads til masser af friluftsaktiviteter, motion, gåture og fuglekik i verdensklasse, men naturligvis også til at nyde fred og ro i en smuk natur. Bæredygtighed er også et gennemgående tema i planlægningen af infrastrukturen, hvor det kommende vej- og stinet sikrer lettilgængelig og effektiv transport med mindst mulig belastning på området.

Samtidig bygges der tæt, så der bliver plads til flere mennesker samtidig med, at den nye by sætter et mindre aftryk i naturen.

Dermed får naturen en fast plads i byrummet og bliver en aktiv del af det gode liv i Nørrestrand. Den nye bydel bliver noget helt særligt. Men med kort afstand til Horsens centrum bliver Nørrestrand også en del af den eksisterende by. Derfor bliver Nørrestrand et attraktivt sted at bo og leve på tværs af generationer. Med naturen som omdrejningspunkt og boliger af enhver art skabes her en unik ramme for et mangfoldigt byliv med aktiviteter for alle - en nytænkende og bæredygtig bydel, hvor man finder naturen i byen og byen i naturen.

Læs mere om Nørrestrand her (du bevæger dig ud af Kommuneplan 2021-2033).

ÅKVARTERET - ÅEN TILBAGE TIL BYEN

Arbejdet med en udviklingsplan for Åkvarteret i midtbyen af Horsens, er i fuld gang

I mange år er der blevet talt om muligheden for at føre åen tilbage til byen - fra inderhavnen via Åboulevarden og videre derfra.

For at blive klogere på hvordan det kan ske, udskrev Horsens Kommune i februar 2020 en konkurrence. Her gav tre tværfaglige teams af blandt andet arkitekter og ingeniører hvert deres bud på, hvordan en udviklingsplan for Åkvarteret kan se ud.

I februar 2021 er Team Vandkunsten blevet udpeget som vindere af konkurrencen. Nu skal Horsens Kommune i samarbejdet med teamet gøre den endelige udviklingsplan færdig. Planen skal tage højde for, hvordan byudvikling, gode trafikale forhold og klimatilpasning i den centrale del af Horsens kan forenes med en tilbageførsel af åen.

Med en udviklingsplan er der imidlertid ikke truffet beslutning om, hvad der i detaljen skal ske med området. En udviklingsplan angiver en retning for, hvordan Åkvarteret på sigt kan udvikles.

Baggrund

Horsens Kommune har løbende igennem de sidste godt 10 år udarbejdet et grundigt grundlag for udviklingsplanen. Senest har Horsens Kommune i foråret 2019 fået udarbejdet en rapport, der belyser mulighederne for at genåbne Bygholm Å som en del af byudviklingen. Rapporten forholder sig også til regn- og spildevandshåndtering og især klimatilpasning, samt trafikale forhold. Ikke mindst klimatilpasning er én af det store opgaver, idet Horsens Midtby i kommuneplanen er udpeget som et af de risikoområder i kommunen, som er særligt udsat for oversvømmelser og potentielle værditab forbundet hermed. Der er derfor et helt aktuelt behov for at arbejde med områdets blå strukturer i relation til både klimatilpasning, byudvikling og infrastruktur.

Udviklingen af Åkvarteret er den sidste vigtige brik i udmøntning og realisering af Midtbystrategien. Med udviklingsplanen for Åkvarteret lægges den sidste brik, som binder byen og fjorden sammen, helt fra banegården til havnen.

Illustration fra vinderprojektet.

Illustration fra vinderprojektet.

De politiske ambitioner

Citat fra konkurrenceprogrammet:

"I mange år har vi arbejdet på at skabe et godt grundlag for endnu et af de meget ambitiøse byudviklingsprojekter, der vil føre Horsens endnu et skridt videre i denne fantastiske forvandling: Vi skal have åen tilbage til byen. Ved at føre vandet tilbage i Åkvarteret vil det fremadrettet blive en naturlig og værdiskabende del af Horsens midtby. Det vil samtidig sikre den helt centrale og vigtige forbindelse, der skal koble by og havn sammen. Og ikke mindst vil en tilbageførelse af vandet i Åkvarteret være en vigtig brik i klimatilpasningen af vores midtby."

Horsens Kommunes byråd har formuleret følgende ambitioner for Åkvarteret og en efterfølgende fysisk udvikling af området:

- En genetablering af åens nordlige forløb skal sikre, at Bygholm Å i fremtiden bliver en naturlig og værdiskabende del af Horsens midtby.
- Åen skal kunne skabe en ny stærk kobling mellem by og havn og styrke byens ambitioner om at forvandle sig fra en provinsby til en stor by.
- En genetablering skal give mulighed for at udnytte vandets store potentiale til at skabe et attraktivt byliv til gavn for borgere og handlende.
- Projektet skal være en vigtig brik i klimatilpasningen af Horsens midtby.
- Projektet skal fastholde Horsens bys fortsatte positive udvikling med tilvækst i tilflytning, erhvervs-og kulturlivet, turisme m.v.

Med forslaget fra Team Vandkunsten har Horsens Kommune et både helstøbt, kreativt og realiserbart forslag til, hvordan Horsens Kommunes ambitioner kan imødekommes. I særdeleshed på hvordan klimatilpasning og etableringen af en blå struktur i området kan skabe merværdi for byen i form af byudvikling, byrum, byliv og en forbedret infrastruktur.

Offentlighed for udstilling

I december 2020 flyttede vi fra rådhuset til et telt i Søndergade, hvor vi udstillede plancher med visualiseringer fra de tre forslag. Her havde alle mulighed for at komme med input og kommentarer til vores videre arbejde. Der kom rigtig mange gode snakke og input til det videre arbejde. En opsummering af de mange samtaler kan findes på Åkvarterets hjemmeside.

Billede fra udstillingen i Søndergade.

Udviklingsplanens fire hovedtemaer

Udviklingsplanen rummer fire temaer, som skal sikre fokus på at finde en langtidsholdbar løsning for udviklingen af Åkvarteret. De tager *tværfagligt* hånd om de komplekse udfordringer, som Horsens midtby står overfor. Store strukturelle forandringer kommer til at påvirke Horsens bymidte, hvilket repræsenteres gennem hvert tema og danner tilsammen den komplekse rammen for udviklingen af Åkvarteret.

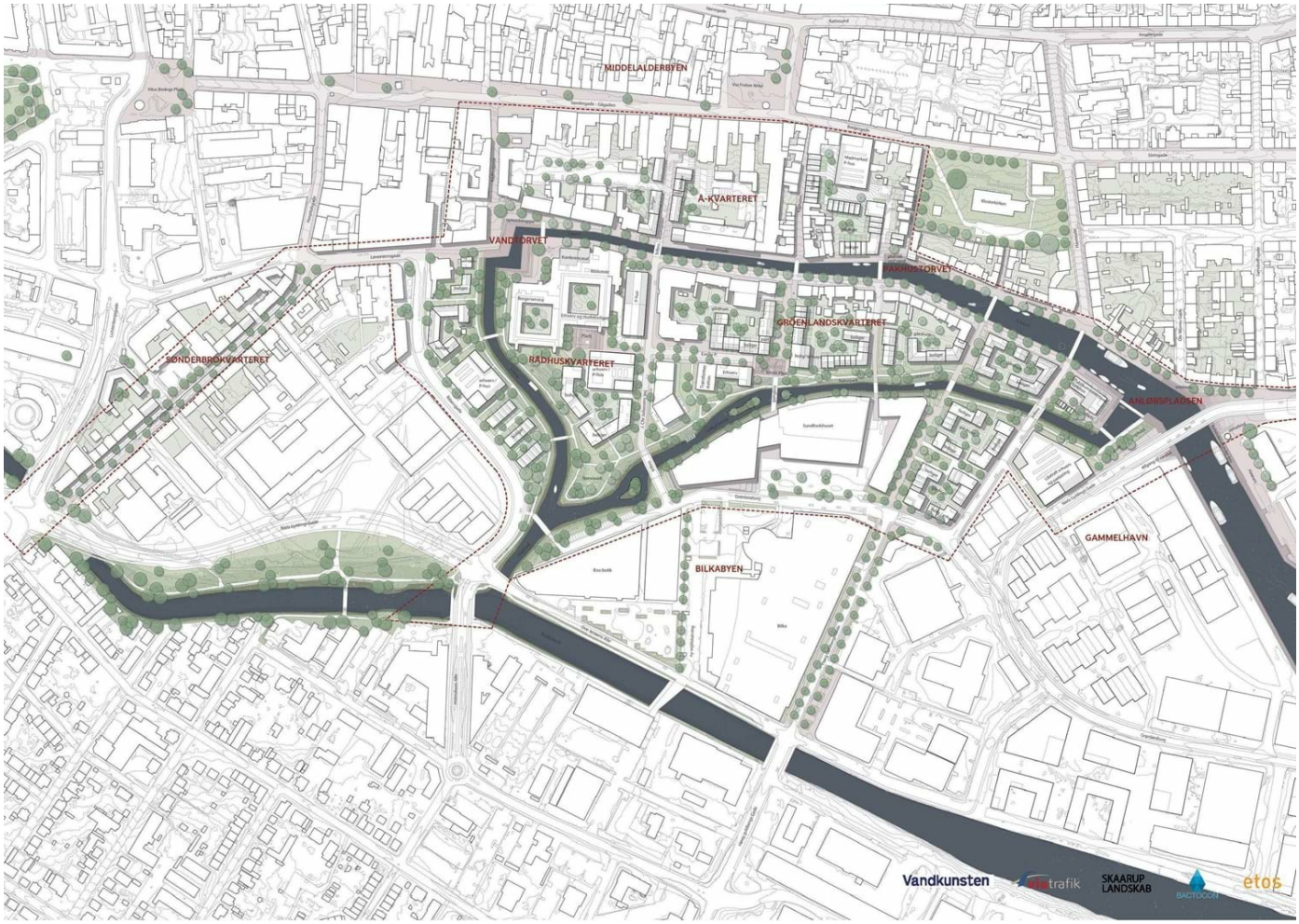
- Byudvikling
- Klimatilpasning
- Infrastruktur
- Byrum og forbindelser.

Det forventede tidsforløb

- Frem til sensommeren 2021 udarbejder Horsens Kommune sammen med Team Vandkunsten den endelige udviklingsplan
- Den endelige udviklingsplan forventes at blive vedtaget i sensommeren 2021
- Den eventuelle realisering af udviklingsplanen vil komme til at foregå i etaper over flere år og vil i stor grad afhænge af, at private investorer byder ind og vil være med.

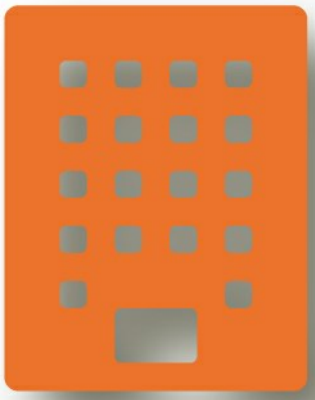
Læs mere

…om arbejdet med udviklingen af Åkvarteret på: https://horsensvokser.dk/aakvarteret

Retningslinjer

RETNINGSLINJER

BYER & LANDSBYER →

TRAFIK →

NATUR & LANDSKAB →

KULTURHISTORIE →

FRITIDSFORMÅL

TEKNISKE ANLÆG

ERHVERV & LANDBRUG

KLIMA & MILJØ

BYER & LANDSBYER

BYUDVIKLING

BYVÆKST

BYOMDANNELSE

BYFORTÆTNING

HØJE HUSE

LANDSBYER & LANDDISTRIKTER

BYUDVIKLING & KYSTNÆRHEDSZONE

DETAILHANDEL

1.1. BYUDVIKLING

Mål

- Byudvikling er en konsekvens af, at Horsens Kommune vokser. Byudviklingen skal også anvendes som et middel til at sikre, at kommunen vokser i fremtiden. Horsens Kommune ønsker at sætte fokus på byudviklingens muligheder og konsekvenser gennem en helhedsorienteret planlægning.
- Byudviklingen i Horsens Kommune skal derfor ske med omtanke, ansvarlighed og kvalitet, for at sikre, at kommunen i fremtiden bliver et endnu mere attraktivt sted at bosætte sig, etablere virksomhed, uddanne sig – og at investere i. Det betyder:
  - at byudviklingen skal ses i et langsigtet perspektiv frem mod 2050,
  - at der vælges bæredygtige og cirkulære løsninger, der er langtidsholdbare og ansvarlige,
  - at der er gode muligheder for byudvikling i både kommunens Hovedby, Centerby og Lokalcenterbyer
  - at byudvikling sker med hensyn til, at arealressourcerne er begrænsede,
  - at byudviklingen sker med respekt for den lokale identitet, de eksisterende bymæssige og landskabelige kvaliteter, den placeres i sammenhæng med,
  - at byudviklingen afspejler en mangfoldig kommune med boliger til alle, og boligområder, der danner rammen om en god og tryg hverdag,
  - at byudviklingen skaber attraktive fysiske rammer for erhvervslivet,
  - at rekreation, motion, natur og biodiversitet tænkes ind som naturlige elementer i byudviklingen,
  - at klimatilpasning tænkes ind i byudviklingen som et rekreativt element, der tilfører byen nye værdier,
  - at en optimal trafikafvikling- og sikkerhed for alle trafikanter er grundlaget for byudvikling.
- Byudviklingen i Horsens Kommune skal både ske ved byvækst, ved byomdannelse og ved byfortætning.

Handlinger

Strategi for Cirkulær Økonomi 2020-2023

Strategien, der er vedtaget i 2020, har som et langsigtet mål, at udvikling af områder og kvarterer er båret af en rød tråd, som medfører at planlægning og salg af kommunale arealer sker med afsæt i et grønt og cirkulært grundlag. Det betyder bl.a., at den fysiske udvikling fremover skal være endnu mere præget af høj kvalitet, langtidsholdbar og helhedsorienteret planlægning.

Et af de vigtigste redskaber i forhold til en bæredygtig og cirkulær by er arbejdet med fortætning og byomdannelse, som en bevidst bæredygtig strategi. Byomdannelse med fokus på bæredygtighed, herunder byfortætning er en forudsætning for, at Horsens Kommune kan rykke på dagsordenen ift. cirkulær økonomi. Derfor er der i strategien et delmål om, at der udarbejdes bydelsplaner, der beskriver de stedbundne identiteter og kvaliteter, der skal danne grundlag for den fremtidige fysiske udvikling med henblik på mere bevaring af eksisterende byggeri, som et vigtigt element i en bæredygtig byudvikling.

Strategien sætter bl.a. også som konkrete delmål, at Horsens Kommune i fremtiden byggemodner parcelhusområder, der er forberedt til cirkulært byggeri ift. forsyning og infrastruktur, samt at der udarbejdes vision og hovedgreb forud for planlægning for større byudviklingsområder, hvor der tages højde for, at byudviklingen sker efter cirkulære principper.

DK 2020

I november 2020 tilsluttede Horsens Kommune sig DK2020. Kommunen har derved forpligtet sig til at udvikle en lokal klimahandlingsplan, der lever op til Parisaftalens målsætninger, både hvad angår reduktion i udledning af drivhusgasser og tilpasning til klimaforandringerne.

Det betyder, at Horsens Kommune skal være netto nul-udledende af drivhusgasser inden 2050. Det betyder også, at Horsens Kommune skal vise, hvordan kommunen vil tilpasse sig klimaforandringerne.

Det vil også sige, at kommunen kommer til at arbejde med den samme standard for klimaplanlægning, som anvendes af nogle af verdens største og mest ambitiøse byer inden for den grønne dagsorden – de såkaldte C40-byer.

Parterne bag DK2020 er Realdania, KL, de fem regioner, C40 Cities og CONCITO. 66 danske kommuner deltager i samarbejdet.

Arkitekturpolitik

Arkitekturpolitikken, der er udformet som et dialogværktøj, sætter rammen for den gode dialog om, hvordan udviklingen kan ske med fokus på sundhed, bæredygtighed og kvalitet – med andre ord hvordan der skabes de bedste rum for mennesker.

Målet er, at dialogen skal skabe projekter, der forbedrer byen eller et konkret sted. Stedet skal opleves bedre for de mennesker, der lever deres hverdagsliv her, og i det hele taget styrke hele Horsens.

Politikken realiseres ved at arbejde i følgende tre skalatrin:

- *Styrk hele Horsens handler om at understøtte de store sammenhænge samt de perspektiver, der især skal sikre, at kommunen vokser med kvalitet. Projekter skal fremvise en forståelse af byens og stedets DNA.*
- *Vær en god nabo zoomer ind på kvarterets og områdets kvaliteter og de sammenhænge, der skal sikre, at alle projekter forstår og bygger med stedets kvaliteter og skaber merværdi i forhold til både stedet og naboerne.*

- *Byg til hverdagslivet ser projektet i øjenhøjde med de mennesker, som skal bruge stedet og sikrer, at projektet leverer de bedst mulige rammer for menneskene samt understøtter et bæredygtigt og sundt hverdagsliv.*

Projekternes forskellighed betyder dog, at alle projekter skal vurderes ud fra sine egne præmisser. Afhængig af det enkelte projekt vil nogle punkter derfor være mere relevante at fremhæve i dialogen end andre.

Dialogværktøjet er således ikke en facitliste, men derimod et værktøj, der skal sætte rammen for dialogen mellem kommune, bygherrer, borgere og investorer.

Retningslinjer

1.1.1. Kommuneplanen skal sikre, at der ikke udlægges større arealer til byudvikling, end der forventes at blive brug for i planperioden. Udlæg af arealer til byudvikling skal være begrundet med faktiske behov for bolig- og erhvervsudbygning.

1.1.2. Byudviklingen skal støtte op om kommunens bymønster og hovedstrukturbillede – læs mere i Hovedstrukturen.

1.1.3. Der skal tænkes multifunktionalitet ind i byudviklingen. På nye arealer til byudvikling skal der udover byfunktionen også være plads til klimatilpasning, rekreation og biodiversitet.

1.1.4. Byudvikling skal ske med respekt for det landskab og den by/bydel, den placeres i.

1.1.5. Ved byudvikling skal der planlægges for mangfoldighed. Det vil sige, at der skal planlægges for blandede bykvarterer, for boliger til alle og for forskellige boligtypologier.

1.1.6. Der skal planlægges for robuste erhvervsområder, der både sikrer udviklingsmuligheder og forebygger miljøkonflikter.

1.1.7. Byudvikling skal tage udgangspunkt i, at der kan opnås en god trafikafvikling- og sikkerhed for hele det område, det placeres i.

Redegørelse

Horsens Kommune oplever stor befolkningstilvækst og der skal findes plads til alle de nye borgere. Pladsen begynder at blive trang – og det alene betyder, at vi er nødt til at planlægge anderledes end hidtil. Tiden er inde til at skifte taktik, så vi ikke længere planlægger for knopskydninger og mindre byudvidelser i kanten af byen.

Denne planlægningsmetode medfører, at byudviklingen vil blive dyr på den lange bane f.eks. i forhold til den eksisterende infrastruktur og offentlig service, der overbelastes og slides ned, når der bygges uden på. Samtidig kommer byen og bydelene til at hænge dårligere sammen, fordi de mindre udvidelser sjældent tilpasses til den eksisterende by.

Fremover skal planlægningen tænkes langsigtet og kvalitativt, så der opnås langtidsholdbare løsninger. Samtidig kan en langsigtet og helhedsorienteret planlægning skabe oversigt og fælles mål for, hvordan Horsens Kommune skal udvikle sig. Det er med til at skabe klarhed og ikke mindst sikkerhed for dem, som ønsker at investere i Horsens Kommune. Den langsigtede planlægning er helt nødvendigt for at sikre, at Horsens Kommune fortsætter med at være et attraktivt sted at bosætte sig og investere i. Derfor bliver der også i Hovedstrukturen kigget frem mod Horsens 2050.

Den store tilvækst i befolkningen gør, at vi er nødt til at tænke byudviklingen på flere måder, fordi vi har et begrænset areal at byudvikle på. Derfor fokuserer vi både på byvækst, byomdannelse og byfortætning for at skabe god og kvalitativ plads til borgere, virksomheder, institutioner, natur, infrastruktur osv. Der er derfor lavet retningslinjer for, hvordan vi håndterer byvækst, byudvikling og byfortætning på en kvalitativ og bæredygtig måde.

Bæredygtig byudvikling drejer sig om mange forhold (tæthed i byen, forureningsfrie og genanvendelige materialevalg, hensyntagen til støjfølsom arealanvendelse, bolignære grønne områder, miljøbeskyttelse, sikring af drikkevandsområder, minimering af motoriseret trafik m.m.).

Bæredygtig byudvikling er også at lokalisere nye boliger og arbejdspladser, så der sikres mulighed for gode alternative transportmuligheder til bilen. Derfor skal flere boliger og arbejdspladser primært placeres centralt i forhold til banegården og busterminalen og andre kollektive transportforbindelser. Det er også vigtigt, at der i lokalplanlægningen indarbejdes hensyn til natur og miljø, landskab og rekreative interesser.

Den kvalitative udvikling af byerne sker gennem den byfornyelse, områdefornyelse, byomdannelse og byfortætning, der finder sted i disse år. Havnearealerne på Nordhavnen overgår i disse år fra havneerhverv til en ny bydel med blandede byfunktioner. Bymidten i Horsens planlægges og udvikles til en egentlig urban bymidte.

De offentlige rum i byerne og bydelene skal sikres et kvalitetsløft gennem en kvalitativ og helhedsorienteret planlægning.

Samtidig er der dog brug for nye arealer til byvækst, til nye boliger, detailhandel, offentlige funktioner, rekreative områder og erhverv i byens periferi. Der er derfor udpeget arealer til byvækst ved en del af kommunens Lokalcenterbyer og Horsens. Her er det også vigtigt at arbejde med kvalitet, der skaber nye attraktive bydele, og med at skabe gode sammenhænge mellem den eksisterende og den nye by.

Byudvikling og bymønster

Kommunen er inddelt i 3 zoner: byzone, landzone og sommerhusområder. Byzone omfatter den eksisterende bebyggelse i næsten alle kommunens byer, men som udgangspunkt ikke landsbyerne.

I Horsens kommune er Hovedbyen Horsens, Centerbyen Brædstrup, de 8 af de 9 Lokalcenterbyer samt to Landsbyer i byzone. Det drejer sig om Horsens, Brædstrup, Hovedgård, Egebjerg, Østbirk, Gedved, Lund, Hatting, Søvind, Nim og landsbyerne Sejet og Hansted, der ligger i byzone. Lokalcenterbyen Sdr. Vissing ligger i landzone og skal overføres til byzone, hvis der skal ske yderligere byudvikling i byen.

Horsens er kommunens største by, Hovedby og vækstdynamo. Derudover har alle de øvrige byer vidt forskellige niveauer af service, handel og forsyning.

Definitioner på byudvikling

Byvækst: Kommuneplanen udlægger arealer til forskellige former for byudvikling som f.eks. nye boligområder, erhvervsområder og områder til offentlige formål, detailhandel osv. Det er i Hovedbyen og Lokalcenterbyerne den egentlige byudvikling skal foregå, da det er her servicefaciliteterne ligger. Når der udlægges nye arealer, der kan overføres til byzone kaldes det for byvækst – og byen vokser i areal.

Byomdannelse: Udover arealer til ny byvækst er der i nogle af kommunens byer også behov for at finde nye anvendelser til eksisterende byområder. Det kan f.eks. være erhvervsområder, hvor virksomhederne er lukket, flyttet eller lignende, eller områder hvor dette kan forventes at ske. Dette kaldes for byomdannelse.

Byfortætning: Derudover er der mulighed for i den eksisterende by at bygge nyt ved at fortætte, så der f.eks. bygges højere og tættere. På den måde bliver der plads til flere funktioner i den eksisterende by. Dette kan også være med til at skabe mere byliv. Dette kaldes byfortætning.

Byzonebyer i Horsens Kommune pr. 1. januar 2021

- *Horsens*
- *Brædstrup*
- *Egebjerg*
- *Hovedgård*
- *Gedved*
- *Lund*
- *Østbirk*
- *Hatting*
- *Søvind*
- *Nim*
- *Sejet (landsby i byzone)*
- *Hansted (landsby i byzone)*

Sdr. Vissing er lokalcenterby, men ligger i landzone

By	Indbyggertal
Horsens	59.449
Brædstrup	3.637
Egebjerg	2.960
Lund	2.423
Gedved	2.302
Hovedgård	2.258
Østbirk	2.223
Hatting	1.733
Søvind	1.053
Nim	734

Sønder Vissing	437

Tabellen viser indbyggertal i hovedbyen Horsens , centerbyen Brædstrup og lokalcenterbyerne pr. 1. januar 2020. Kilde: Danmarks Statistik, BY1

Opgørelse af bruttobehov til ny byudvikling

Horsens Kommunes Befolkningsprognose 2020 viser, at indbyggertallet i kommunen forventes at stige fra 92.201 personer primo 2021 til 103.433 personer primo 2033. Dette svarer til en samlet stigning i indbyggertallet på 11.232 personer eller 12,2 %. Til sammenligning forventes der ifølge Danmarks Statistik i samme periode en stigning i indbyggertallet på 4,4 % på landsplan.

Der er derfor ingen tvivl om, at Horsens Kommune vokser, hvilket også afspejler sig i den aktuelle efterspørgsel på nye arealer til byudvikling. Der er derfor behov for at se på muligheden for at udlægge mere areal til byudvikling i Kommuneplan 2021-2033.

Forventet behov for boliger i planperioden

Bruttobehovet for nye boliger i planperioden er beregnet på baggrund af et gennemsnit af boligbyggeriet i perioden fra 2013 til 2020, hvilket vurderes at give et realistisk billede af den store befolkningstilvækst og byggeaktivitet, som Horsens Kommune har oplevet i de seneste år.

I perioden 2013 til 2020 er der i alt opført 4.295 boliger i Horsens Kommune, hvilket svarer til et gennemsnit på ca. 537 boliger om året. Med udgangspunkt i en forventet fortsat stor befolkningstilvækst og et stort antal byggede boliger i de sidste tre år, vurderes det, at bruttobehovet for boliger de næste 12 år skal sættes til 550 boliger pr. år i planperioden. Det vil sige et samlet bruttobehov på 6.600 boliger i planperioden.

Opgørelse af eksisterende rummelighed til boliger

Den eksisterende boligrummelighed er opgjort oktober 2020. I rummeligheden er medregnet kommuneplanlagte boligarealer, lokalplanlagte boligarealer samt byggemodnede boligarealer, der endnu ikke er udnyttet.

Dertil er rummeligheden i udpegede potentielle byomdannelsesområder medregnet, ud fra en vurdering af antal boliger i kendte omdannelsesprojekter.

Det forventes, at en del af rummeligheden vil være udnyttet, inden Kommuneplan 2021-2033 er endeligt vedtaget.

Rummeligheden i den gældende Kommuneplan 2017 er opgjort til 4.546 boliger, jf. tabel 1.1.3.

By/Bydel	Åben-lav	Tæt-lav	Etageboliger	Antal boliger	Areal HA
Horsens Midtby	0	0	1193	1193	13,1
Horsens Øst	8	0	0	8	0,7
Stensballe	55	50	20	125	11,2
Horsens Nord-Vest	50	150	350	550	20
Horsens Syd-Vest	82	0	0	82	6,9
Horsens Syd	152	150	26	328	39,9
Horsens Syd-Øst	35	14	80	129	6,8
Horsens Nord	30	200	270	500	66
Brædstrup	176	199	30	405	38,2
Hatting	133	83	0	216	28,1
Lund	100	40	0	140	14,6
Egebjerg	35	29	0	64	7,8
Gedved	40	70	18	128	9,4
Hovedgård	89	71	28	188	19,6
Søvind*	5	0	0	5	0,5
Østbirk	166	119	0	285	25,3
Nim	89	99	0	188	19,4
Sdr. Vissing*	12	0	0	12	2,2
I alt	1.257	1.274	2.015	4.546	329,7

Tabel 1.1.3. Tabellen viser opgørelse af boligrummelighed i Kommuneplan 2017-2029. Kilde: Horsens Kommune.

** Søvind og Sdr. Vissing har stagnerende befolkningstal. Derfor regnes der kun rummelighed for lokalplanlagte og byggemodnede grunde, i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens vejledning for byvækst.*

År	Forventet indbyggertal
2020	90.994
2021	92.201
2022	93.293
2023	94.382
2024	95.498
2025	96.437
2026	97.399
2027	98.394
2028	99.336
2029	100.263
2030	101.134
2031	101.927
2032	102.700
2033	103.433

Tabel 1.1.1. Tabellen viser den forventede befolkningsudvikling fra 2020 til 2033. Kilde: Befolkningsprognose 2020, Horsens Kommune og COWI

Opførelsesår	Antal opførte boliger
2013	388
2014	276
2015	375
2016	306
2017	409
2018	623
2019	713
2020	1.205
I alt	4.295

Tabel 1.1.2. Tabellen viser antal opførte boliger i Horsens kommune i årene 2013 til 2020. Kilde: Horsens Kommune, opgørelse af nye boliger

Behov for udlæg af nye boligområder

På baggrund af opgørelse af det forventede behov for nye boliger i planperioden og den opgjorte rummelighed i Kommuneplan 2017-2029 vurderes det, at der er et behov for at udlægge nye arealer til ca. 2.100 boliger i den planperiode, som Kommuneplan 2021-2033 dækker.

Der udlægges i Kommuneplan 2021-2033 nye arealer til byvækst og byomdannelse, der vurderes at kunne rumme ca. 1.460 boliger. Da der løbende er mange projekter for byudvikling – både i form af byvækst og byomdannelse - i Horsens Kommune, vurderes det, at der skal være en buffer i rummeligheden, der skaber plads til at tage nogle af disse nye projekter ind i kommuneplanlægningen i løbet af planperioden.

Forventet behov for erhvervsareal i planperioden

Bruttobehovet for nye erhvervsarealer i planperioden er beregnet på baggrund af et gennemsnit af erhvervsbyggeriet i perioden fra 2016 til 2020 – en periode, der samlet giver et realistisk billede af erhvervsbyggeriet i Horsens Kommune.

Fra 2016 til 2020 blev der i rammeområder, der er udlagt til erhvervsformål i kommuneplanen opført 98.121 m^2 byggeri, svarende til ca. 9,8 ha. Det svarer til et gennemsnit på ca. 2 ha byggeri om året. På den baggrund vurderes det, at der vil blive opført 2 ha erhvervsbyggeri hvert år i planperioden, svarende til i alt 24 ha erhvervsbyggeri.

Bebyggelsesprocenten i langt de fleste rammeområder til erhverv i Horsens Kommune er fastsat til 50 %. Denne bebyggelsesprocent er derfor anvendt til beregning af det fremtidige behov. Det vurderes således, at der i planperioden vil være et bruttobehov for erhvervsareal på 48 ha.

Opgørelse af eksisterende rummelighed til erhverv

Den eksisterende erhvervsrummelighed er opgjort oktober 2020. I rummeligheden er medregnet kommuneplanlagte erhvervsarealer og lokalplanlagte erhvervsarealer, der endnu ikke er udnyttet.

Rummeligheden i den gældende Kommuneplan 2017 er opgjort til 359,5 ha, med en byggemulighed på ca. 177 ha erhvervsbyggeri.

Behov for udlæg af nye erhvervsområder

Med en eksisterende rummelighed på 359,5 ha rammelagte erhvervsområder og et forventet behov for 48 ha i planperioden, kan der ikke udlægges mere areal til erhverv i Kommuneplan 2021-2033, medmindre der kan foretages en omfordeling af allerede udlagte erhvervsarealer, i overensstemmelse med planlovens § 11a stk. 6.

By/Byde	Estimeret byggemulighed, HA	Estimeret ubebygget erhvervsareal, HA
Horsens Midtby	0	0
Horsens Øst	0	0
Horsens Nord-vest	8,6	7,2
Horsens Syd-vest	13,5	27
Horsens Syd	24	40
Horsens Syd-øst	0	0
Horsens Nord	0	0
Stensballe	0	0
Brædstrup	1,2	3,1
Hatting	1,6	3,2
Lund	30,75	61,5
Egebjerg	22,1	73,7
Gedved	43,7	87,5
Hovedgård	11,9	23,9
Søvind	0,45	0,9
Østbirk	19,1	30,9
Nim	0,35	0,6
Sdr. Vissing	0	0
I alt	177,25	359,5

Tabel 1.1.6. Tabellen viser opmåling af ubebyggede erhvervsarealer i Kommuneplan 2017-2029. Kilde: Horsens Kommune.

Kommuneplan 2021-2033	Estimeret behov for boliger
Pr. år	550
I 12 års planperiode	6.600

Tabel 1.1.4. Tabellen viser Horsens Kommunes beregning af behov for nye boliger

Opførelsesår	Opført erhvervsbyggeri i udlagte rammer til erhverv i Kommuneplan 2017, m2
2016	5.691
2017	5.146
2018	15.198
2019	56.132
2020	15.954
I alt	98.121

Tabel 1.1.5. Tabellen viser en opgørelse af opført erhvervsbyggeri i årene 2016 til 2020. Kilde: Horsens Kommune

Omfordeling af erhvervsarealer

Det vurderes, at der er et aktuelt behov for omfordeling, idet Horsens Kommune ønsker at udnytte den nære beliggenhed til motorvej E45 samt tilgængelighed til tilslutningsanlæg til motorvej E45 til placering af transport- og logistikvirksomheder bedre, end det sker i dag.

Dette skyldes blandt andet, at der er etableret nyt tilslutningsanlæg 56b, hvor der er planer om at etablere en direkte forbindelsesvej til erhvervsområdet Vega i Lund. Dette åbner mulighed for at inddrage et nyt erhvervsareal syd for Vega, med direkte adgang til

motorvejsnettet. Det vil sikre en optimal udnyttelse af den infrastrukturinvestering, der er foretaget i tilslutningsanlægget.

Samtidig forventes de øvrige tilslutningsanlæg i Horsens kommune at blive udbygget og forbedret i forbindelse med en udvidelse af motorvej E45 til 6 spor. Dette åbner mulighed for en bedre udnyttelse af tilslutningsanlæg 55 Horsens nord, hvor der kan etableres et nyt erhvervsområde umiddelbart nord for tilslutningsanlægget, med en bedre og mere direkte tilgængelighed til motorvejen.

Med Kommuneplan 2021-2033 foretages der derfor en omfordeling af udlagte rammer til erhvervsformål til formål med nye og bedre beliggende arealer til erhvervsformål. Omfordelingen fremgår af tabel 1.1.7.

Rammeområde 32ER04 har været udlagt som erhvervsområde gennem længere tid, uden at det har været taget i brug. Der er ikke udarbejdet lokalplan for rammeområdet, der ligger i landzone, bortset fra ca. 7.000 m2 i det syd-østligste hjørne. Derfor vurderes det, at den del af rammeområdet, der ligger længst fra tilslutningsanlæg til motorvej E45 bør tages ud af kommuneplanen, til fordel for nye udlæg med en placering, der er efterspørgsel på, også tæt på motorvej og tilslutningsanlæg. Det vurderes, at der skal tages 44,6 ha ud af rammeområdet. Der udlægges ikke nye rammer for arealet.

Det vurderes, at rammeområde 33ER06 bedre vil kunne anvendes til rekreative formål og vil kunne indgå naturligt i rammeområde 33RE02. Det vil danne en grøn buffer mellem erhvervsområdet Nova og Gedved by. Derfor vurderes det, at rammeområdet skal tages ud af kommuneplanen. Der skal være opmærksomhed på, at rammeområdet er omfattet af lokalplan 12-2007, der udlægger det til erhvervsformål, lettere industri, lager og værkstedsvirksomhed, service- og forretningsvirksomhed, samt boliger (bestyrer- og portnerboliger) i tilknytning til den enkelte virksomhed.

Erhvervsarealer, der tages ud af kommuneplanen	Størrelse på areal
Del af rammeområde 32ER04	44,6 ha
Rammeområde 33ER06	7 ha
I alt	51,6 ha
Nyt erhvervsareal, der tages med i kommuneplanen	**Størrelse på areal**
Lund, syd for Vega	11,3 ha
Gedved, Østbirkvej syd	31,6 ha
Horsens syd, Erhvervsbyvej	1,1 ha
Hovedgård, Gl. Aarhusvej	1 ha
I alt	45 ha

Tabel 1.1.7. Tabellen viser omfordeling af erhvervsarealer i Kommuneplan 2021-2033.

Grundvandsbeskyttelse i byudviklingsområder

Det er væsentligt, at byudviklingen tager hensyn til drikkevandsinteresserne. Byvæksten skal derfor tilgodese de overordnede hensyn til beskyttelsen af grundvandet under byen. Så vidt muligt skal der ske en adskillelse af områder, der tjener til indvindingsformål og områderne til byudvikling. Flere byer i kommunen er omfattet af udpegningen til områder med særlige drikkevandsinteresser.

For at sikre disse interesser, er der udarbejdet en grundvandsredegørelse for hele Horsens Kommune. Grundvandsredegørelsen sikrer, at vurderingerne og arealudlæggene fortages på et oplyst og dokumenteret grundlag. Derudover er der udarbejdet en supplerende grundvandsredegørelse for de nye udviklingsområder, hvor der er grundvandsinteresser. Redegørelsen vurderer, om der vil være en neutral påvirkning af grundvandet, eller om der er behov for tekniske tiltag i forbindelse med lokalplanlægning.

Læs mere om grundvandsredegørelserne i retningslinjer for Grundvand.

Klimatilpasning

Klimatilpasning kommer til at fylde meget i fremtidens planlægning. Derfor skal der udarbejdes en overordnet struktur for håndtering af hverdagsregn og ekstrem regn, inden der planlægges for større sammenhængende områder til byudvikling, hvad enten det drejer sig om byvækst eller byomdannelse.

I forbindelse med lokalplanlægning af både eksisterende og nye byområder skal bygherre redegøre for grundvandsforhold samt håndtering af hverdagsregn og ekstrem regn ved udarbejdelse af en vandhåndteringsplan. Regnvand skal håndteres uden at gøre skade på bygninger og infrastrukturanlæg i lokalplanen og i op- og nedstrøms liggende områder.

Ved byvækst, byomdannelse og ændret anvendelse eller disponering af et område skal befæstelsesgraden, der er angivet i spildevandsplanen overholdes. Hvis det er nødvendigt at overskride befæstelsesgraden, skal det overskydende regnvand håndteres på grunden ved nedsivning eller fordampning, eller alternativt forsinkes og eventuelt renses inden det ledes til recipient.

Billedet viser byvækst i Hovedgård.

1.2. BYVÆKST

Mål

- Der skal sikres attraktive byvækstarealer til nye og varierende byområder, så der sikres mulighed for at bygge forskellige bolig- og erhvervstyper.
- Den langsigtede byvækst skal ske i overensstemmelse med bymønster og hovedstrukturbillede. Det vil sige både i Horsens, Brædstrup og lokalcenterbyerne.
- Det skal prioriteres at gennemføre en helhedsorienteret og bæredygtig planlægning med fokus på samspillet med det omkringliggende landskab, sammenhængen til den eksisterende by, identitet, arkitektur, skala, grønne og blå områder, klimatilpasning samt en god mobilitet og tilgængelighed for de store nye byvækstarealer.
- Byvækstarealerne skal rumme et passende antal boliger, der matcher lokalområdets størrelse, så vi sikrer borgernes mulighed for adgang til rekreative grønne områder, bevægelsesmuligheder og rammerne for det gode hverdagsliv i områderne.
- Der skal være alsidige og varierede fritidsmuligheder som idrætsanlæg, parker og grønne områder af høj kvalitet, tæt på boligområderne og ved skoler og institutioner.
- I byvækstområderne skal der sikres let adgang til det omkringliggende landskab gennem grønne kiler og stiforbindelser. De grønne kiler kan evt. også anvendes til korridorer og parkering af klimavand.
- Der skal sikres gode rammer for en attraktiv og dynamisk erhvervskommune - for både eksisterende og nye virksomheder.

Handlinger

Horsens syd og Sejet

I planperioden vil der blive udarbejdet en helhedsplan for Horsens syd. Den sydlige del af Horsens er ved at være bygget ud. Derfor skal en ny helhedsplan belyse, om – og hvor – Horsens evt. skal udvikle sig syd for Ringvej Syd på langt sigt. Helhedsplanen vil i proces og karakter kunne sammenlignes med helhedsplanen for Nørrestrand.

I den fire-årige planperiode vil der ligeledes blive udarbejdet en udviklingsplan for Sejet. Sejet kommer med den nye ringvejsforbindelse til at ligge centralt. Derfor skal det belyses, om – og hvor – Sejet evt. kan udvikles på længere sigt.

For begge planer gælder, at evt. nye udlæg til byudvikling vil blive indarbejdet i kommende kommuneplanlægninger.

Retningslinjer

1.2.1. Nye byvækstarealer skal støtte op om kommunens hovedstrukturbillede og bymønster – læs mere i Hovedstrukturen.

1.2.2. Nye arealer til byformål skal udlægges i tilknytning til eksisterende byzone og tages i brug indefra og ud.

1.2.3. Arealer, der i planperioden kan overføres til byzone og sommerhusformål, fremgår af kortet herunder. Derudover fremgår perspektivareal for den langsigtede byudvikling ved Nørrestrand, nord for Horsens by.

1.2.4. Ved detailplanlægning for de udpegede byvækstarealer skal sammenhængen til den eksisterende by sikres gennem sti- og vejforbindelser, visuelle forbindelser samt arkitektonisk og skalamæssig tilpasning.

1.2.5. Ved detailplanlægning for de udpegede byvækstarealer skal det sikres, at der indtænkes grønne arealer til rekreativ brug og til klimatilpasning.

1.2.6. I nye byvækstområder skal regnvandet som udgangspunkt håndteres på terræn, når det samlet set vurderes at have klimamæssige, miljømæssige og/eller økonomiske gevinster. Og hvor det er muligt skal regnvandet nedsives i fælles anlæg alternativt på egen grund. Ekstrem regn skal i nye byområder håndteres efter et princip om vandneutral vandhåndtering op til en 100 års regnhændelse.

1.2.7. Ved udlæg af nye byvækstområder skal det sikres, at der er adgang til faciliteter, som f.eks. sportsanlæg, skoler, daginstitutioner, grønne områder og lignende.

1.2.8. Grænsen mellem by og land skal planlægges nøje, så mødet mellem by og land tager hensyn til det omkringliggende landskab.

1.2.9. Afgrænsningen af byvækstarealer skal i videst muligt omfang tage hensyn til kommuneplanens øvrige retningslinjer, herunder i særlig grad til grundvandsinteresser, landskabelige og naturmæssige interesser, kulturhistoriske værdier, produktionserhverv, klimatilpasning og samtidig en hensigtsmæssig udnyttelse af trafik- og forsyningsanlæg og øvrige offentlige serviceinvesteringer.

1.2.10. I forbindelse med byvækst til boliger skal der være fokus på at skabe god tilgængelighed til det åbne land og de store oplevelsesværdier, der ligger i landskaber og naturområder.

1.2.11. Mindre naturområder indenfor byvækstarealer skal bevares, som vigtige levesteder for dyr og planter, men også som en stedbunden kvalitet i byvækstområdet.

1.2.12. Nye større byvækstarealer til erhverv skal ske på baggrund af samlede overvejelser om den fremtidige erhvervsstruktur og en funktionsdeling mellem erhvervsområderne.

1.2.13. Erhvervsområder, der ligger i tilknytning til motorvejen, skal forbeholdes virksomheder, der har et særligt transportbehov, og derfor har behov for nem adgang til det overordnede vejnet.

1.2.14. Når der udlægges nye byvækstområder, skal der fokuseres på at optimere trafikafvikling- og sikkerhed.

Redegørelse

Byvæksten fylder og forandrer landskabet for altid. Der bliver flere og flere borgere, som der skal findes plads til. Arealressourcen er den samme, men der skal være plads til både boliger, erhverv, rekreative områder, klimatilpasning, natur – og landskab. Derfor skal der tænkes mere smart og bæredygtigt, hvis ikke byvæksten skal opsluge for meget af det åbne land.

Byudviklingen sker efterhånden i større omfang gennem byomdannelse og byfortætning. I Horsens Kommune er efterspørgslen på nye boliger dog så stor, at der er behov for at udlægge nye arealer til byvækst i Kommuneplan 2021-2033.

De nye byvækstområder, skal overføres til byzone, før de kan tages i brug til de påtænkte byformål. Overførsel af landzonearealer til byzone eller sommerhusområde sker gennem lokalplanlægning. Derfor indeholder kommuneplanen også rammer for den efterfølgende lokalplanlægning for de nye byvækstområder.

Byvæksten skal ske indefra og ud. For at begrænse inddragelsen af areal i det åbne land, bliver der ikke inddraget større arealer til byudvikling i kommuneplanlægningen, end der er behov for i den 12-årige kommuneplanperiode. Byernes vækst vil desuden i videst muligt omfang ske i tilknytning til eksisterende byområder. Byvækstområderne vil blive taget i brug indefra. Kommunen lægger vægt på, at lokalplanlægningen sikrer, at byerne til stadighed fremtræder som sammenhængende enheder.

Byvæksten skal støtte op om bymønstret, da det er her, der planlægges for de forskellige servicetilbud, der typisk vil efterspørges ved en egentlig byudvikling. Afgrænsningen af byvækstarealer er endvidere foretaget ud fra overvejelser om, hvordan byvæksten skal fordele sig mellem de enkelte byer i kommunen, vurderet ud fra det behov, der er i den enkelte by.

Der er beregnet et behov for udlæg af nye byudviklingsarealer til ca. 2.100 nye boliger i planperioden. Beregningen kan ses i afsnittet om byudvikling. De nye udlæg sker både i form af byvækst og byomdannelse.

For at få et realistisk billede af, hvor mange boliger, der kan være i de nye byvækstområder, er følgende faktor anvendt til beregning af rummelighed:

- Rummeligheden for boliger beregnes ud fra arealets størrelse sammenholdt med en faktor på 70% åben lav og 30 % tæt lav, herunder 6 åben lav boliger/pr. hektar og 20 tæt lav boliger/pr. hektar.

Faktoren bygger på et studie i antallet af boliger i en lang række nyere boligområder i Horsens Kommune, der både rummer åben-lav og tæt-lav boligbebyggelse.

Den beregnede rummelighed i de nye byvækstområder, der udlægges til boliger, er 586. Heraf ligger de 60 i eksisterende byzone.

På samme måde er der ved studie af forskellige eksisterende erhvervsarealer opstillet en faktor for udregning af rummelighed i nye byvækstområder til erhverv:

- Rummeligheden for erhverv, der opføres beregnes ud fra bebyggelsesprocent på arealet eller ud fra bebyggelsesprocent på naboarealer, der er udlagt til erhverv.

Rummeligheden for erhverv opgøres dog også i forhold til det samlede ha areal, der udlægges. Det beregnede areal i de nye byvækstområder, der udlægges til erhverv, er ca. 45 ha. Derudover udlægges der areal til erhverv i eksisterende byzone, men disse arealer regnes ikke med, da der ikke er tale om byvækst, men ændret arealanvendelse.

Med en eksisterende rummelighed på 359,5 ha rammelagte erhvervsområder og et forventet behov for 48 ha i planperioden, kan der ikke udlægges mere areal til erhverv i Kommuneplan 2021-2033, medmindre der foretages en omfordeling af allerede udlagte erhvervsarealer, i overensstemmelse med planlovens § 11a stk. 6. Derfor tages der to erhvervsarealer ud i forbindelse med Kommuneplan 2021-2033. Det drejer sig om del af rammeområde 32ER04 samt hele rammeområde 33ER06, tilsammen 51,6 ha.

Når der detailplanlægges for de udlagte byvækstområder, er det vigtigt, at der fokuseres på, hvordan de nye bydele forholder sig til den eksisterende by, de bygges sammen med. Der skal tages udgangspunkt i stedets identitet. Det skal sikres, at der skabes en naturlig sammenhæng, f.eks. ved at skabe sti- og vejforbindelser og rumdannelser mellem den nye og den eksisterende by. Det er også vigtigt, at den nye by tilpasses skalamæssigt til den eksisterende by, og at der skabes en arkitektonisk sammenhæng mellem den nye og den eksisterende by.

Samtidig er det også vigtigt, at der tænkes nærrekreative grønne arealer ind i byvækstområderne, hvad enten det handler om at bevare et eksisterende naturområde indenfor byvækstområdet eller reservere plads til nye grønne arealer. Adgangen til lys og luft uden for døren er med til at øge livskvaliteten for borgerne, og det gør boligområderne mere attraktive, når der både er noget grønt at kigge på og rekreere sig i. Udover den rekreative værdi er de grønne områder også med til at give plads til mere biodiversitet.

Etableringen af grønne arealer skal også give plads til håndtering af det klimavand, der bliver en større og større udfordring. Derfor er det nødvendigt, at klimatilpasning tænkes ind i alle nye udlæg. Når klimatilpasning integreres i de grønne arealer, skabes der potentiale for merværdi for både mennesker og dyre- og planteliv – og dermed for samfundet. Derfor skal klimavand ikke kun ses som en udfordring, men især som en stor, rekreativ ressource.

Mobilitet og tilgængelighed spiller en vigtig rolle, hvis hverdagen skal hænge sammen. Derfor skal det sikres, at der er god adgang til byens faciliteter, i form af f.eks. sportsanlæg, daginstitutioner, skoler, større grønne områder, det åbne land og lignende.

Da Horsens Kommunes indbyggertal fortsat vokser, er det vigtigt at have fokus på, at faciliteterne følger med. Nogle byvækstområder kan være så store, at der i sig selv er behov for at reservere arealer inden for byvækstområdet til en ny boldbane, en hal, en skole, en daginstitution, en lommepark eller lignende.

Overgangen mellem by og land er en vigtig del af byernes afgrænsninger, fordi den er med til at sikre attraktive og velfungerende boligområder med let adgang til kommunens landskaber og naturområder. Samtidig har overgangen mellem by og land stor betydning for påvirkningen af især vores bevaringsværdige landskaber. Derfor skal der tages udgangspunkt i stedets særlige karakter, når der detailplanlægges for overgangen mellem by og land. Horsens Kommunes landskabsanalyse indeholder anbefalinger for, hvordan byvækst og byrande skal udformes i de i alt 17 landskabskarakterområder, som kommunen er inddelt i. Anbefalingerne skal danne grundlag for detailplanlægningen, både i kommuneplanens rammer og i lokalplanlægningen.

Byvækst påvirker både trafikafvikling og trafiksikkerhed i de bykvarter og lokalområder, de placeres i, fordi antallet af trafikanter øges. Centrale kryds, tilslutningsanlæg og skoleveje påvirkes ofte meget, når nye områder udbygges med boliger eller erhverv. Derfor er det nødvendigt at se på påvirkningen af det samlede trafiknet i et større område, end bare lige der, hvor det nye byvækstområde placeres. Og derfor er det afgørende, at der foretages de nødvendige investeringer i udbygning af veje og stier i forbindelse med udlæg af nye byvækstområder, så trafikken i hele området kan afvikles uden problemer, og de bløde trafikanter kan færdes sikkert i trafikken.

Planlægningen for erhvervsområder skal understøtte Horsens Kommune som en attraktiv og dynamisk erhvervskommune. Erhvervsområderne er i udgangspunktet forskellige, og det sikrer, at der er arealer til mange forskellige virksomhedstyper med forskellige lokaliseringsbehov. Men der skal planlægges, så miljøkonflikter undgås. Til fordel for både virksomhederne og den omgivende by. Det skal være tydeligt, hvad de enkelte erhvervsområder kan bruges til – og hvor meget, der kan bygges. Det kan både give virksomhederne sikkerhed for, hvilke naboer de kan forvente at få, og hvor meget der er mulighed for at udvide på sigt.

I de nye erhvervsområder skal der i forbindelse med detailplanlægningen være fokus på, at erhvervsbyggeriet bidrager til at skabe gode byrum med byggeri og grønne udearealer, der bidrager positivt til omgivelserne. Der skal også være fokus på, hvordan klimatilpasning kan indgå i erhvervsområdernes grønne udearealer, så en del af udfordringerne med klimavand kan håndteres lokalt.

Billede fra Egebjerggårdsvej i Egebjerg.

Nye byvækstarealer i Kommuneplan 2021-2033

Der udlægges i alt 100,5 ha nyt areal til byvækst i Kommuneplan 2021-2033, svarende til ca. 586 boliger og ca. 23 ha erhvervsbyggeri. Der er medtaget seks områder, der ligger i byzone, men hvor den nye anvendelse vurderes at være så forskellig fra den eller de anvendelsesmuligheder, som området har i dag, at der reelt er tale om byvækst.

Der udlægges 4,5 ha areal til byvækst i byzone og 96 ha i landzone. Derudover ændres anvendelse for et areal på 14,4 ha fra boligformål til rekreativ formål, og arealet tilbageføres til landzone i en efterfølgende lokalplanlægning. Et areal på 7 ha ændrer anvendelse fra erhvervsformål til rekreative formål. Et udlagt areal på 44,6 ha til erhvervsformål tages ud af Kommuneplan 2021-2033.

Der udlægges følgende byvækstarealer til boliger i byzone i Kommuneplan 2021-2033:

Område	Anvendelse	Arealstørrelse	Estimeret rummelighed	Zonestatus	Opmærksomhedspunkter
Gedved, Kirkevej	Boliger	1,8 ha	36 boliger	Byzone	Hensyn til skala og kulturmiljø, påvirkning af vej-og stinet, vandhåndteringsplan (Område med kendte oversvømmelser)
Horsens, Sognegårdsvej	Boliger	0,3 ha	3 boliger	Byzone	Grundvandshensyn, vandhåndteringsplan (Risikoområde for oversvømmelser og område med kendte oversvømmelser)
Horsens, Bjerrevej	Boliger	0,7 ha	15 boliger	Byzone	Hensyn til virksomheder, støj, vandhåndteringsplan (klimavand - Risikoområde for oversvømmelser og område med kendte oversvømmelser), trafikafvikling, naturinteresser.
Nim, Præstevænget	Boliger	0,3 ha	6 boliger	Byzone	Nærområgivelse til/kirkebyggelinje for Nim Kirke, vandhåndteringsplan (klimavand), gensidig påvirkning ift. virksomhed.
I alt byzone	Boliger	3,1 ha	60 boliger	Byzone	

Der udlægges følgende byvækstarealer til boliger i landzone i Kommuneplan 2021-2033:

Område	Anvendelse	Arealstørrelse	Estimeret rummelighed	Zonestatus	Opmærksomhedspunkter
Gedved vest, Vestervej	Boliger	1 ha	20 boliger	Landzone	Påvirkning af vej- og stinet, respekt for landsbymiljø og fortidsminde, vandhåndteringsplan (Område med kendte oversvømmelser).
Gedved, Korntoften	Boliger	11,5 ha	117 boliger	Landzone	Påvirkning af vej- og stinet, grundvandshensyn, landskabshensyn, jord- og stendiger, eksisterende erhverv og vandhåndteringsplan (klimavand).
Egebjerg, Egebjerggårdsvej	Boliger	6,3 ha	64 boliger	Landzone	Påvirkning af vej- og stinet, lugtgener fra husdyrbrug, hensyn til landskab, naturinteresser, vandhåndteringsplan.
Egebjerg, Sorthøjvej	Boliger	15,9 ha	162 boliger	Landzone	Trafikafvikling, støj fra motorvej og Skanderborgvej, lugtgener fra husdyrbrug, hensyn til landskab, hensyn til beskyttet dige, hensyn til eks. ledning, vandhåndteringsplan (klimavand), eksisterende virksomhed.
Lund Vinten, Brønsholmvej	Boliger	7,5 ha	76 boliger	Landzone	Lugtgener fra husdyrbrug, hensyn til landskab, vandhåndteringsplan (klimavand), trafikafvikling.
Hatting, Eriknauervej	Boliger	5,4 ha	55 boliger	Landzone	Støj fra jernbane/E45, hensyn til grundvand, vandhåndteringsplan (klimavand), trafikafvikling.
Søvind, Ravnebjerget	Boliger	3,2 ha	32 boliger	Landzone	Landsplandirektiv for udviklingsområder, støj fra Oddervej, trafikafvikling, påvirkning fra/af virksomhed, lugtgener fra husdyrbrug, grundvandshensyn og vandhåndteringsplan (klimavand - Område med kendte Oversvømmelser).
I alt landzone	Boliger	50,8 ha	526 boliger	Landzone	

Der udlægges følgende byvækstarealer til offentlige formål i Kommuneplan 2021-2033:

Område	Anvendelse	Arealstørrelse	Estimeret rummelighed	Zonestatus	Opmærksomhedspunkter

Egebjerg, Rådvedvej i alt	Offentlige formål	0,7 ha	0,35 ha	By- og landzone	Trafikafvikling, støj fra Skanderborgvej og motorvej E45, vandhåndteringsplan
		0,5		Byzone	
		0,2		Landzone	

Der udlægges følgende byvækstarealer til erhvervs- og centerformål i Kommuneplan 2021-2033:

Område	Anvendelse	Arealstørrelse	Estimeret rummelighed	Zonestatus	Opmærksomhedspunkter
Horsens, Kærgårdsvej	Erhverv	0,7 ha	0,4 ha	Byzone	Naturbeskyttelsesinteresser, vandhåndteringsplan.
Hovedgård, Horsensvej	Centerformål	0,2 ha	0,16 ha	Byzone	Visuel ankomst til byen, støj mod naboer, trafikafvikling, vandhåndteringsplan (Risikoområde for oversvømmelser) og grundvandsinteresser
I alt	Erhverv	0,9 ha	0,56 ha	Byzone	

Der udlægges følgende byvækstområder til erhverv i Kommuneplan 2021-2033:

Område	Anvendelse	Arealstørrelse	Estimeret rummelighed	Zonestatus	Opmærksomhedspunkter
Horsens, Erhvervsbyvej	Erhverv	1,1 ha	0,66 ha	Landzone	Omfordeling af erhvervsområder, trafik, landskabshensyn, påvirkning af boliger, vandhåndteringsplan.
Lund, Vrøndingvej	Erhverv	11,3 ha	5,65 ha	Landzone	Omfordeling af erhvervsområder, potentiel økologisk forbindelse, støj, landskab, vandhåndteringsplan (klimavand).
Gedved, Østbirkvej	Erhverv	31,6 ha	15,8 ha	Landzone	Omfordeling af erhvervsområder, konsekvenszoner og planlægningszoner for virksomheder, påvirkning af husdyrbrug, støj, naturinteresser, trafik, vandhåndteringsplan (klimavand).
Hovedgård, Gl. Århusvej	Erhverv	1 ha	0,5 ha	Landzone	Omfordeling af erhvervsområder, grundvandsinteresser, støj, trafik, vandhåndteringsplan (klimavand).
I alt	Erhverv	45 ha	22,61 ha	Landzone	

Følgende arealer tages ud af beregningen af rummelighed for boliger og erhverv i Kommuneplan 2011-2033:

Område	Anvendelse	Arealstørrelse	Estimeret rummelighed	Zonestatus	Fremtidig zonestatus	Ny anvendelse
Del af 32ER04	Erhverv	44,6 ha	13,4 ha	Landzone	Landzone	Åbent land
33ER06	Erhverv	7 ha	3,5 ha	Byzone	Byzone	Rekreative formål
Del af 14BO17	Boliger	14,4 ha	146 boliger	Byzone	Landzone	Rekreative formål
I alt		66 ha				

Nye byvækstområder

De nye områder til byvækst beskrives i nedenstående bokse:

Billede fra Provstlund i Lund.

Billede fra Bygholm Bakker.

Nye byvækstområder i byzone - Boligformål

Gedved, Kirkevej

Området ligger i eksisterende byzone, tæt på skole og indkøbsmuligheder. Det er derfor velegnet til udbygning med boliger i form af tæt-lav boliger. Følgende forhold skal være i fokus i forbindelse med detailplanlægningen:

Den vestlige del af arealet ligger i det værdifulde kulturmiljø Gedved Statsseminarium. Der skal gøres rede for, hvordan en udbygning med boliger vil påvirke kulturmiljøet, og hvordan der kan tages særlige hensyn til kulturmiljøet, f.eks. ved at bygge i samme skala, materialer m.m.

Arealet ligger i et kendt oversvømmelsesområde, hvor der er udfordringer med oversvømmelse ved Vestervej, samt vand fra tøbrud på lavtliggende arealer. Der skal redegøres for vandhåndtering herunder evt. problemer med overfladevand.

Trafikalt skal området kobles på Kirkevej. En udbygning med boliger her og i de øvrige byvækstområder kan påvirke den trafikale situation i hele Gedved by, og generere mere trafik ved f.eks. skole, idrætsanlæg og dagligvarebutik. Derfor skal der tages højde for, hvordan den generelle trafikafvikling- og sikkerhed kan sikres i Gedved.

Området er 1,8 ha stort, og det estimeres, at der kan være 36 tæt-lav boliger på det.

Gedved, Kirkevej

Horsens, Sognegårdsvej

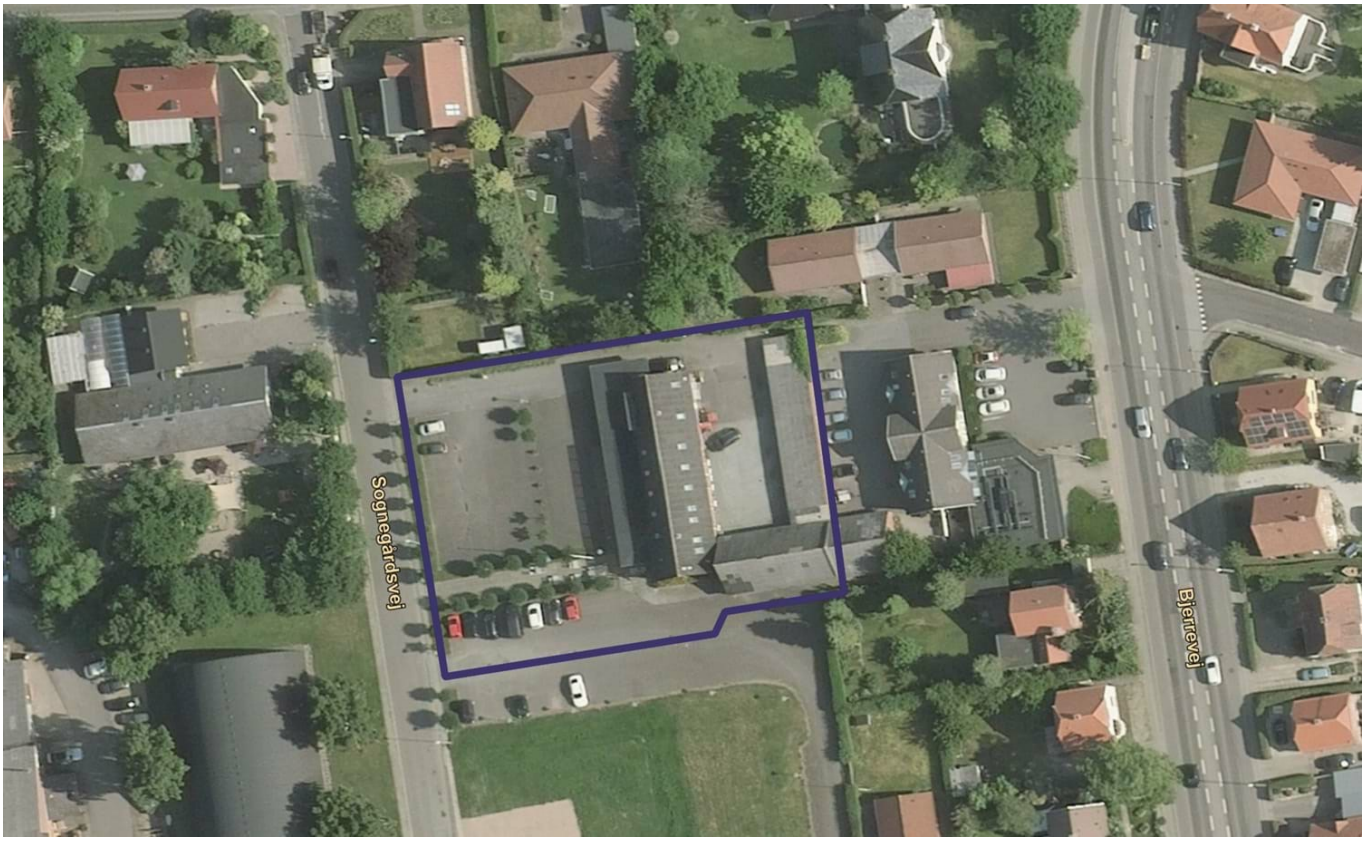
Området ligger i eksisterende byzone. En ændring fra erhverv til boligformål vil passe godt ind i bydelen, idet der ligger boliger mod nord og mod øst. Der vil være tale om en meget lille boligudstykning til åben-lav eller tæt-lav byggeri.

Området ligger delvis indenfor indvindingsoplandet til Bækkelund Vandværk. Da der er tale om en ændring af et eksisterende erhvervsområde til et boligområde, vurderes udlægget ikke umiddelbart så problematisk, som hvis der var tale om et areal, der ikke tidligere har været bebygget.

Området ligger inden for risikoudpegning Horsens By samt kendte oversvømmelser Dagnæshallen. Det pågældende område påvirkes dog ikke af disse, og det vurderes, at der ikke er væsentlig risiko for oversvømmelse fra nedbør.

Området ligger i mindre grad indenfor influensområde for eksisterende virksomheder. Det skal undersøges, om dette giver udfordringer i forhold til støj – og i så fald, hvordan udfordringen kan løses.

Området er 0,3 ha stort, og det estimeres, at der kan være 3 åben-lav boliger på det.

Horsens, Sognegårdsvej

Horsens, Bjerrevej

Området ligger i eksisterende byzone, i et bykvarter med flere boliger. En ændring af anvendelsen til boliger vil derfor passe godt ind i kvarteret. Det er dog vigtigt, at nyt boligbyggeri får en skala, der passer til omgivelserne. Det vurderes, at der kan etableres tæt-lav byggeri i op til 2 etager.

Den østlige del af arealet ligger i støjbelastet område i forhold til Bjerrevej. Der skal derfor redegøres for, at der kan opnås et acceptabelt støjniveau i boliger og på friarealer.

En del af området ligger indenfor influensområde for eksisterende virksomheder på modsatte side af Bjerrevej. De nye boliger må ikke begrænse de eksisterende virksomheders drifts- og udviklingsmuligheder, ligesom der skal kunne opnås et acceptabelt støjniveau i boliger og på friarealer i forhold til virksomhedsstøj.

Området ligger inden for udpeget risikoområde for oversvømmelser med hensyn til nedbør, stormflod og vandløb. Der skal derfor forventes krav til afhjælpende klimaforanstaltninger, f.eks. i form af minimumsgulvkote, bevarelse af lavningsvolumen o.lign. Der er ligeledes udfordringer med højtstående grundvand, der skal løses.

En udbygning med boliger kan påvirke den trafikale situation i hele kvarteret. Derfor skal der tages højde for, hvordan den generelle trafikafvikling- og sikkerhed kan sikres i hele kvarteret ved udbygning med flere boliger.

Det vurderes, at der i området kan være egnede yngle- og rasteområder for bilag IV arter i form af flagermus. Derfor skal det undersøges, om det giver udfordringer i forhold til at bygge boliger.

Området er 0,7 ha stort, og det estimeres, at der kan være 15 tæt-lav boliger på det.

Horsens, Bjerrevej

Nim, Præstevænget

Området ligger i eksisterende byzone. Det vurderes, at området er velegnet til tæt-lav boligbebyggelse, der både kan være med til at tilbyde mindre boliger i Nim og understøtte byens dagligvarebutik. Der er dog en række forhold, der skal belyses nærmere i forbindelse med detailplanlægningen:

Området ligger delvist indenfor indvindingsoplandet til Nim vandværk. Der skal derfor indarbejdes tekniske tiltag, der forhindrer en forurening af drikkevandet, i lokalplanen.

Området ligger også i nærområgivelser og indenfor kirkebyggelinje til Nim Kirke. Det betyder, at Aarhus Stift skal høres om evt. fremtidig bebyggelse, samt at bebyggelse skal tilpasse sig kirkebyggeriet og kirkens omgivelser.

På nabogrunden ligger en virksomhed. Det skal derfor påvises, at virksomheden ikke påvirker nye boliger negativt med støj, lugt og lignende. Omvendt skal det sikres, at drifts- og udviklingsmuligheder for virksomheden ikke begrænses ved udlæg af boliger.

Screeningskort viser, at der på længere sigt er risiko for betydelig grundvandsstigning i området. Dette forhold skal belyses nærmere i forbindelse med detailplanlægningen.

Området er 0,3 ha stort, og det estimeres, at der kan være 6 tæt-lav boliger på det.

Nim, Præstevænget

Nye byvækstområder i landzone - Boligformål

Gedved vest, Vestervej

Området ligger i landzone, men udgør den vestligste del af landsbyen Gedved. Der er i dag skov ønsket på området, men det vurderes, at der kan opnås en fin afrunding af Gedved mod vest ved at udlægge det til boligformål i form at tæt-lav bebyggelse.

Følgende forhold skal være i fokus i forbindelse med detailplanlægningen:

Ny tæt-lav bebyggelse skal opføres og placeres med respekt for det eksisterende kulturmiljø - landsbymiljøet med gårde, der er placeret langs bygaden. Derudover skal den vestlige del af arealet, der ligger indenfor fortidsmindeareal, friholdes for bebyggelse.

Det er en forudsætning, at der laves en overordnet plan for afvikling af trafikken / udbygning af infrastrukturen i den vestlige del af Gedved, samt at der tages højde for etablering af skybrudskorridorer i området omkring Vestervej.

I forhold til grundvandsbeskyttelse skal der indarbejdes krav om tekniske tiltag i en lokalplanlægning.

Området er 1 ha stort, og det estimeres, at der kan bygges ca. 20 tæt-lav boliger på det.

Gedved, Vestervej

Gedved, Korntoften

Området ligger i landzone, men ligger i umiddelbar forlængelse af det nye boligkvarter omkring Korntoften. Det vil derfor udgøre en naturlig udbygning og være velegnet som et nyt boligkvarter med både åben-lav og tæt-lav bebyggelse.

Følgende forhold skal være i fokus i forbindelse med detailplanlægningen:

Der skal tages hensyn til de beskyttede jord- og stendiger i kanten af området. Der er flotte kig over landskabet mod nord, helt til Ejer Bavnehøj. Der skal derfor arbejdes med en grøn kile nord-syd gående kile gennem området. Mod syd bør der etableres et grønt bælte, så der dannes lidt afstand til det eksisterende boligkvarter ved Korntoften. I den sydlige del bør der ligeledes kun åbnes mulighed for etablering af byggeri i 1 etage, så indkig til de eksisterende boliger undgås.

Området kommer til at ligge i udpegning til større sammenhængende landskab med særlige udsigter. Det betyder, at der bliver krav til en særlig tilpasning af ny bebyggelse, der i udformning, farvevalg og placering skal tage særlige hensyn til den oplevelsesværdi og kvalitet, som de markante udsigter og kig i landskabet giver.

Der skal laves en plan for vandhåndtering. Lavning centralt i området danner blue spot, der skal afsættes plads til håndtering af klimavand. Klimatilpasning kan evt. indgå som element i de grønne kiler.

Der skal laves en overordnet plan for afvikling af trafikken / udbygning af infrastrukturen i Gedved nord, herunder også krydsningsmuligheder af større veje, stier og fortove. Og dette skal ses i sammenhæng med de samlede byudviklingsplaner i Gedved.

Det skal afklares, om der skal stilles evt. afstandskrav i forhold til slagteriet DAFC A/S på Skanderborgvej.

I forhold til grundvandsbeskyttelse skal der indarbejdes krav om tekniske tiltag i en lokalplanlægning.

Området er 11,5 ha stort, og det estimeres, at der kan bygges ca. 117 åben-lav og tæt-lav boliger på det.

Gedved, Korntoften

Egebjerg, Egebjerggårdsvej

Området ligger i landzone, men i umiddelbar tilknytning til det nye boligkvarter omkring Egebjerggårdsvej. Med tilknytning til eksisterende byzone og en attraktiv beliggenhed vil området være velegnet til åben-lav og tæt-lav boligbebyggelse.

Følgende forhold skal være i fokus i forbindelse med detailplanlægningen:

Området udgør en del af en landbrugsejendom, hvor der er husdyrbrug i form af svinehold. Det er en forudsætning for en lokalplanlægning, at husdyrbruget er ophørt, idet der er lugtgener fra det.

Det er en forudsætning, at der laves en overordnet plan for afvikling af trafikken / udbygning af infrastrukturen i Egebjerg i forbindelse med yderligere boligudbygning. Og dette skal ses i sammenhæng med de samlede byudviklingsplaner i Egebjerg.

Der er flotte kig over landskabet mod nord. Der skal derfor arbejdes med en grøn nord-syd gående kile gennem området. Mod syd bør der etableres et grønt bælte, så der dannes lidt afstand til det eksisterende boligkvarter ved Egebjerggårdsvej. Eksisterende levende hegn mod syd samt i den nordlige ende af området bør bevares.

Det meget skrående terræn på den laveste vestlige del af området kan være påvirket af overfladevand. Der skal laves en plan for vandhåndtering.

Det skal undersøges, om der evt. lever bilag IV-arter i området.

Området er 6,3 ha stort, og det estimeres, at der kan bygges ca. 64 åben-lav og tæt-lav boliger på det.

Egebjerg, Egebjerggårdsvej

Egebjerg, Sorthøjvej

Den sydlige del af Egebjerg er tæt på at være udbygget. Det er derfor relevant at se på mulighederne for at udbygge Egebjerg vest for Skanderborgvej. Dette område ligger umiddelbart vest for centerområde og skoleområde i Egebjerg, og der er gode krydsningsmuligheder for bløde trafikanter via tunnel under Skanderborgvej. Det vurderes derfor, at der kan planlægges for åben-lav og tæt-lav boliger på det. Der er dog en række forhold, der skal afklares i forbindelse med detailplanlægningen:

Den sydlige del af området ligger i udpegning til bevaringsværdigt landskab. Med Kommuneplan 2021-2033 revideres landskabsudpegningerne, på baggrund af den landskabsanalyse, der er udarbejdet for Horsens Kommune. I denne vurderes det, at det bevaringsværdige landskab kan have en sydligere afgrænsning. Det forudsættes, at Kommuneplan 2021-2033 kan vedtages med en reducering af det bevaringsværdige landskab, således at området kommer til at ligge uden for landskabsudpegningen.

Der ligger et mindre kvægbrug, der påvirker med lugtgener indenfor området. En anvendelse til boligformål forudsætter derfor, at kvægbruget ophører. Syd for området ligger en minkfarm, der kan komme til at give lugtgener i området. Der har ikke været dyrehold siden januar 2019. Landmanden har en ret til at genetablere minkfarmen inden for fem år fra ophør af dyreholdet i 2019. Der kan derfor ikke lokalplanlægges for boliger, før det er afklaret, om dyrehold/minkfarm genetableres.

Der ligger en eksisterende virksomhed indenfor området, som kan påvirke nye boliger i forhold til støj. Ved lokalplanlægning for boliger skal virksomhedens drifts- og udviklingsmuligheder sikres, i fald at virksomheden ikke lukkes i forbindelse med planlægningen.

Der er støj fra motorvej E45 og Skanderborgvej. Det skal derfor kunne sandsynliggøres, at der kan opnås acceptable støjforhold for boligerne. Lokalplanlægningen skal derfor kunne stille vilkår om de nødvendige afbødende foranstaltninger i forhold til støj.

Det er en forudsætning, at der laves en overordnet plan for afvikling af trafikken / udbygning af infrastrukturen i Egebjerg i forbindelse med yderligere boligudbygning, herunder særlig fokus på bløde trafikanter. Og dette skal ses i sammenhæng med de samlede byudviklingsplaner i Egebjerg.

Der skal laves en plan for vandhåndtering. Der er enkelte bluespots i området, som skal indgå i detailplanlægningen.

Der skal tages hensyn til det beskyttede dige vest for Skanderborgvej. Det bør undersøges, om dele af den eksisterende beplantning

kan bevares og indgå i en boligudstykning.

Der er en spildevandstrykledning, der skærer gennem en del af området, hvilket skaber restriktioner i forhold til byggeri. Det skal undersøges, om der er udfordringer med højtstående grundvand – og i så fald, hvordan det skal håndteres indenfor området.

Områdets beliggenhed åbner mulighed for etablering af andre boligtypologier end dem, som allerede er til stede i Egebjerg. Det kunne f.eks. være villaer på store grunde - hvor det er muligt at bo tæt på byen, men med god plads.

Området er 15,9 ha stort, og det estimeres, at der kan bygges ca. 162 åben-lav og tæt-lav boliger på det.

Egebjerg, Sorthøjvej

Lund-Vinten, Brønsholmvej

Området, der ligger i landzone, er beliggende i tilknytning til Vinten. Det vurderes, at området vil være velegnet til en mindre afrunding af Vinten med åben-lav og tæt-lav boliger.

Følgende forhold skal være i fokus i forbindelse med detailplanlægningen:

Området ligger i udpegning til bevaringsværdigt landskab. Med Kommuneplan 2021-2033 revideres landskabsudpegningerne, på baggrund af den landskabsanalyse, der er udarbejdet for Horsens Kommune. I denne vurderes det, at det bevaringsværdige landskab kan reduceres nord for Vinten. Det forudsættes, at Kommuneplan 2021-2033 kan vedtages med en reducering af det bevaringsværdige landskab, således at området kommer til at ligge uden for landskabsudpegningen.

Af hensyn til eksisterende boliger og landskabet bør der indarbejdes grønne kiler i et nyt boligområde.

Der ligger et husdyrbrug på Bækvej, der påvirker området med lugtgener. Det er derfor en forudsætning, at problematik med lugt fra husdyrbruget er løst, inden der kan lokalplanlægges for området. Det kan ske ved, at husdyrbruget enten er ophørt, eller at der er lavet en OML-beregning, der viser, at området ikke vil påvirkes af lugtgener.

Det er en forudsætning, at der laves en overordnet plan for afvikling af trafikken / udbygning af infrastrukturen i Lund og Vinten i forbindelse med yderligere boligudbygning, herunder særlig fokus på de bløde trafikanter. Og dette skal ses i sammenhæng med de samlede byudviklingsplaner i Lund og Vinten.

Der skal laves en plan for vandhåndtering. Der er bluespots i området, som skal indgå i detailplanlægningen. Det skal sikres, at vandet kan strømme uden øget risiko for oversvømmelse, f.eks. ved tilbageholdelse af vand. Klimatilpasning kan evt. integreres i de grønne kiler.

Området er 7,5 ha stort, og det estimeres, at der kan bygges ca. 76 åben-lav og tæt-lav boliger på det.

Lund-Vinten, Brønsholmvej

Hatting, Eriknauervej

Området, der ligger i landzone, er beliggende i tilknytning til Hatting, umiddelbart syd for boligkvarteret Hyldemarken og Eriknauervej. Det vurderes, at området er velegnet som et nyt boligkvarter med åben-lav og tæt-lav byggeri, der udgør en afrunding af Hatting mod syd.

Følgende forhold skal være i fokus i forbindelse med detailplanlægningen:

Området ligger tæt på motorvej E45 og jernbanen. Det skal derfor kunne sandsynliggøres, at der kan opnås acceptable støjforhold i boliger og på friarealer. Lokalplanlægningen skal derfor kunne stille vilkår om de nødvendige afbødende foranstaltninger i forhold til støj.

Området ligger i et større område med særlige drikkevandsinteresser og indenfor indvindingsoplandet til Hatting vandværk. Miljøstyrelsen er pt. i gang med at revidere deres grundvandskortlægning herunder udpegningen af indvindingsoplande. Det kan medføre, at der i løbet af 2020 udpeges nyt indvindingsopland til Hatting Vandværk, og indvindingsoplandet dermed ændres. Det er derfor en forudsætning for lokalplanlægning, at det – på baggrund af den nye grundvandskortlægning – vil være muligt at stille krav om tekniske tiltag, der kan afbøde påvirkning af drikkevandet.

Det er en forudsætning, at der laves en overordnet plan for afvikling af trafikken / udbygning af infrastrukturen i Hatting by i forbindelse med yderligere boligudbygning, herunder særlig fokus på de bløde trafikanter. Og dette skal ses i sammenhæng med de samlede byudviklingsplaner i Hatting.

Der skal laves en plan for vandhåndtering. Området ligger mellem to risikoområder for oversvømmelse. Der skal derfor detailplanlægges med respekt for strømningslinjer og lavninger. Der er flere bluespots i området og der skal afsættes areal til håndtering af klimavand.

Umiddelbart syd for kommunegrænsen, i Hedensted Kommune, ligger et større husdyrbrug. Husdyrbruget ligger 1 km fra området, hvorfor det må antages, at der alene på baggrund af afstanden ikke er lugtgener fra det. Men det bør undersøges nærmere, inden der lokalplanlægges for området.

Området er 5,4 ha stort, og det estimeres, at der kan bygges ca. 55 åben-lav og tæt-lav boliger på det.

Hatting, Eriknauersvej

Søvind, Ravnebjerget

Området, der ligger i landzone, er beliggende i tilknytning til Søvind. Det ligger centralt i byen, tæt på skole, børneinstitution og byens dagligvarebutik. Det vurderes, at det vil være velegnet til etablering af et nyt boligområde med åben-lav og tæt-lav bebyggelse, der sammen med den eksisterende bebyggelse vil udgøre en helt naturlig afrunding af Søvind mod øst.

Da området ligger i landzone indenfor kystnærhedszonen, kræver det, at det kommer til at indgå i et landsplandirektiv som nyt udviklingsområde i kystnærhedszonen. Horsens Kommune har søgt om optagelse i et landsplandirektiv, og det forventes, at dette vil være sket, inden den endelige vedtagelse af Kommuneplan 2021-2033.

På Reballevej ligger et svinebrug, der vil give lugtgener for området. Svinebruget er allerede i dag begrænset af de eksisterende boliger. Dette ændrer dog ikke på, at det er en forudsætning, at problematik med lugt fra husdyrbruget er løst, inden der kan lokalplanlægges for området. Det kan ske ved, at husdyrbruget enten er ophørt, eller at der er lavet en OML-beregning, der viser, at et nyt boligområde ikke vil påvirkes af lugtgener.

Området ligger tæt på Oddervej og Søvind Mejeri. Det skal derfor kunne sandsynliggøres, at der kan opnås acceptable støjforhold for boliger og friarealer i forhold til vejen og virksomheden. Lokalplanlægningen skal derfor kunne stille vilkår om de nødvendige afbødende foranstaltninger i forhold til støj. Det skal også sikres, at drifts- og udviklingsmuligheder for mejeriet ikke begrænses ved udlæg af boliger.

Der skal laves en plan for vandhåndtering. Der er særlige afstrømningsforhold samt risiko for oversvømmelse på området. Det er derfor en forudsætning, at lokalplanlægningen belyser, hvordan området skal indrettes med hensyntagen til hovedstrømningslinjer og håndtering af ekstrem regn. Området er desuden en del af vandoplandet til Søvind Bæk der er udpeget område for kendte oversvømmelser, der skal derfor være særlig opmærksomhed på at oversvømmelsesrisikoen ikke øges nedstrøms.

Området ligger delvist indenfor område med særlige drikkevandsinteresser og indenfor indvindingsoplandet til Søvind Vandværk. Det er derfor en forudsætning, at lokalplanlægningen stiller krav om tekniske tiltag, der kan afbøde påvirkning af drikkevandet.

Der skal tages særlige hensyn til de bløde trafikanter ift. skole og daginstitution, der ligger tæt på arealet. Det gælder både for ny vejføring og på Ravnebjerget.

Der er skovbyggelinjer og kirkebyggelinje på området. Det skal afklares i forbindelse med lokalplanlægningen om og hvordan der kan dispenseres fra disse.

Området kommer til at ligge i udpegning til større sammenhængende landskab med særlige udsigter. Det betyder, at der bliver krav til en særlig tilpasning af ny bebyggelse, der i udformning, farvevalg og placering skal tage særlige hensyn til den oplevelsesværdi og kvalitet, som de markante udsigter og kig i landskabet giver.

Området er 3,2 ha stort, og det estimeres, at der kan bygges ca. 32 åben-lav og tæt-lav boliger på det.

Søvind, Ravnebjerget

Nye byvækstområder i by- og landzone - Offentlige formål

Egebjerg, Rådvedvej

Området ligger delvist i byzone, delvist i landzone. Det er i dag udlagt til rekreativt område. Med en nær beliggenhed til centerområdet i Egebjerg – og med en central by, der er tæt bebygget – udlægges området til offentlige formål. Formålet er at kunne flytte Egebjerg Forsamlingshus til en ny placering, der stadig er centralt beliggende i forhold til byfunktionerne.

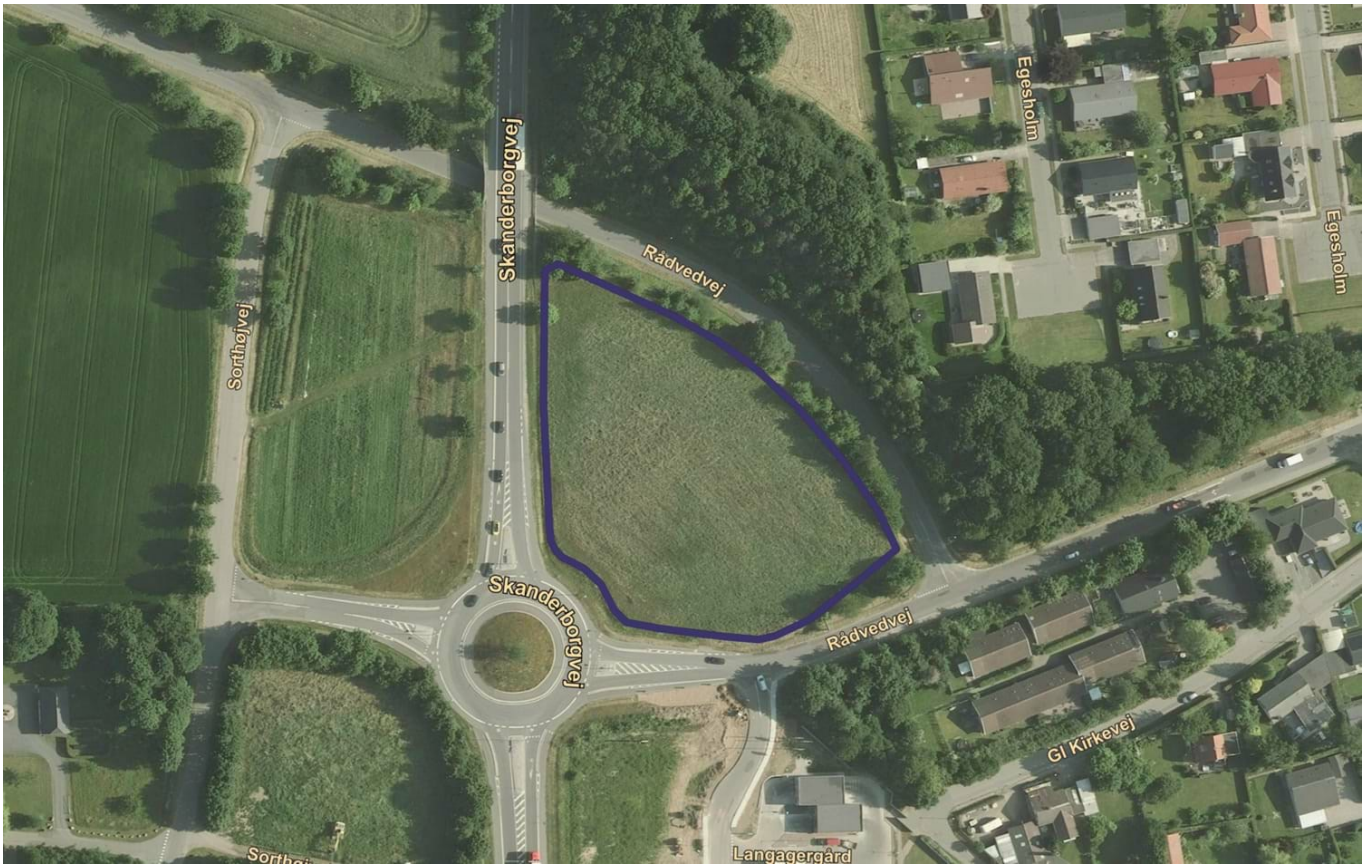
Følgende forhold skal være i fokus i forbindelse med detailplanlægningen:

Der skal tages hensyn til trafiksikkerheden for alle trafikantgrupper omkring rundkørslen og de omgivende veje, da der i forvejen er en stor trafikudveksling her. Det bør derudover vurderes om ny arealfunktion giver anledning til en omdisponering af vejnettet i området, herunder etablering af faciliteter for bløde trafikanter.

Hele området ligger indenfor støjbelastet område i forhold til motorvej E45 og Skanderborgvej. Lokalplanlægningen skal derfor belyse, hvilke afbødede foranstaltninger der er nødvendige for at kunne opnå et acceptabelt støjniveau for den nye anvendelser i området.

Området ligger ved ankomsten til Egebjerg. Derfor skal der være fokus på udformning af både nyt byggeri, skiltning og ubebyggede dele af området i øvrigt, da området har en meget synlig beliggenhed.

Området er 0,7 ha stort. Heraf er 0,2 ha beliggende i landzone. Det estimeres, at der vil kunne opføres ca. 0,35 ha byggeri i området. Der udlægges en ny ramme for området, offentlige formål, forsamlingshus/kulturel institution.

EEgebjerg, Rådvedvej

Horsens, Kærgårdsvej

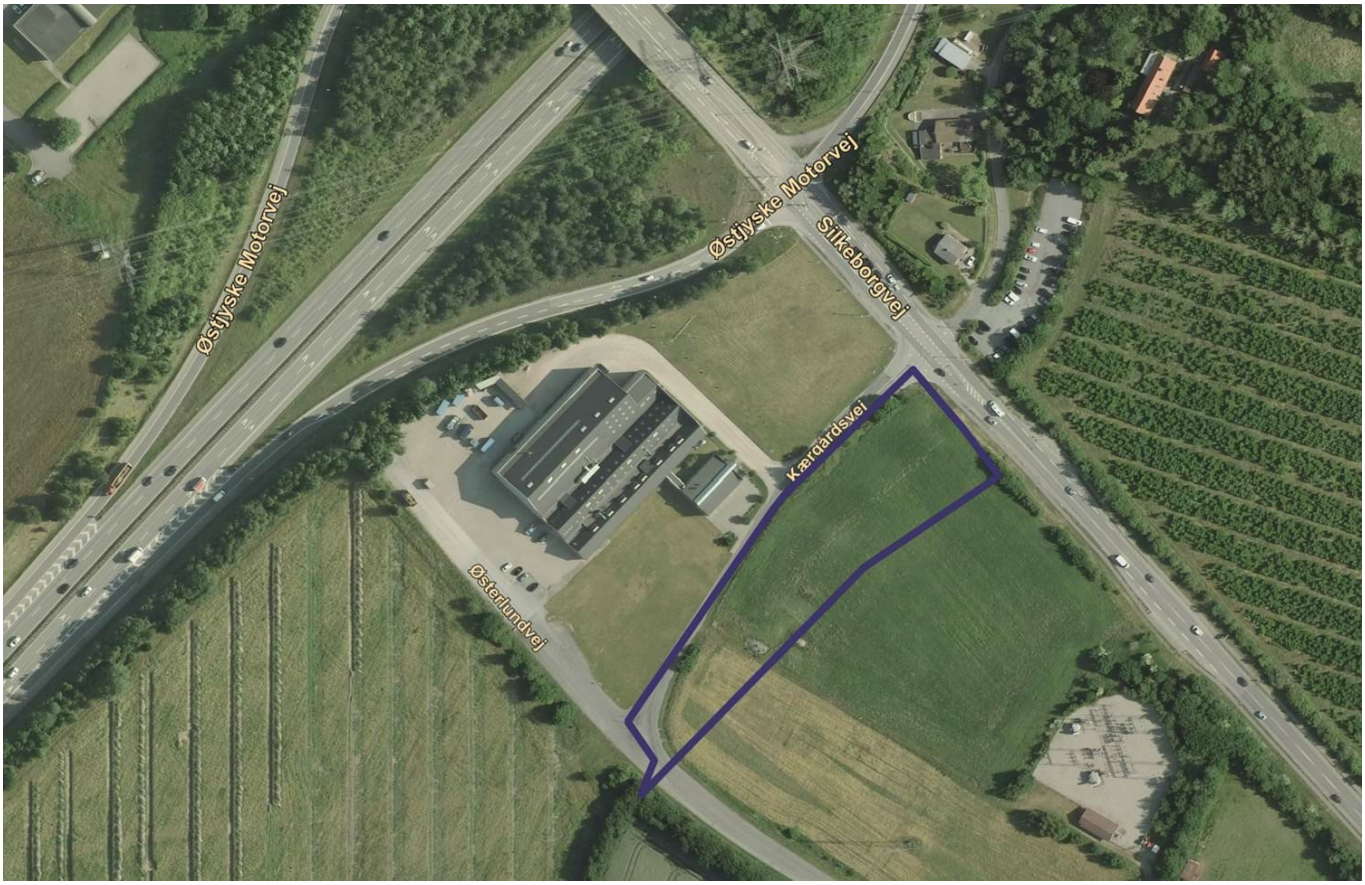
Området ligger i byzone. Det vurderes, at området er velegnet som udvidelsesmulighed for den virksomhed, der ligger på naboarealet, og som i dag ikke har udvidelsesmuligheder.

I forbindelse med detailplanlægning skal der være et særligt fokus på, hvordan nyt byggeri kommer til at påvirke landskabet omkring Hansted Ådal, der strækker sig helt op til Silkeborgvej. Der skal også være særlig fokus på, hvordan nyt byggeri og indretning af arealet kan tilpasses til de naturbeskyttelsesinteresser, der er i området.

Der skal ligeledes i detailplanlægningen tages hensyn til de evt. vejudvidelser, som kan blive en følge af den påtænkte udvidelse af motorvej E45 til seks spor.

Der skal arbejdes med vandneutral vandhåndteringsplan, da der mod nord afvandes til Hansted Å systemet og mod syd til Bygholm Å systemet. Begge å-systemer er risikoområder.

Området er 0,7 ha stort, og det estimeres, at der vil kunne bygges 0,35 ha byggeri på det. Området lægges ind i rammeområde 13ER05. Det betyder, at det udlægges til håndværks- og værkstedsvirksomhed, lager med mere i miljøklasse 3 til 5.

Horsens, Kærgårdsvej

Hovedgård, Horsensvej

Området ligger i byzone, og er i dag udlagt til boligformål i kommuneplanens rammer. Med en beliggenhed på hjørnet af Gl. Århusvej og Horsensvej vurderes det, at det vil være vanskeligt at opføre boliger, på grund af støj fra vejene.

Med en beliggenhed umiddelbart i tilknytning til den udlagte bymidte i Hovedgård vurderes det, at området med fordel vil kunne anvendes til centerformål i stedet for boligformål. Der er dog en række forhold, der skal belyses nærmere i forbindelse med detailplanlægningen:

Mod nord ligger der eksisterende boliger. Derfor er det vigtigt at få afklaret, om – og hvordan - støj fra nye aktiviteter kan afværges i forhold til boligerne.

Med en beliggenhed ved ankomsten til Hovedgård fra syd er det vigtigt, at der er fokus på udformning af både nyt byggeri, skiltning og ubebyggede dele af området i øvrigt, da området har en meget synlig beliggenhed. Det er ligeledes vigtigt at få afklaret, hvordan trafikken i området med nye anvendelser på arealet kan afvikles uden gene for både biltrafik og bløde trafikanter.

Området ligger i område med særlige drikkevandsinteresser samt i indvindingsopland til Åes Vandværk. Derfor skal der være fokus på grundvandsforholdene i forbindelse med detailplanlægningen.

Området er 0,2 ha stort, og det estimeres, at der kan opføres ca. 0,1 ha erhvervsbyggeri på det. Området lægges ind i rammeområde 34CE02. Det betyder, at det udlægges til centerformål, butikker, boliger, liberale erhverv, privat og offentlig service samt foreningsaktiviteter i miljøklasse 1 til 4.

HHovedgård, Horsensvej

Horsens, Erhvervsbyvej

Området, der ligger i landzone, er beliggende op til et eksisterende erhvervsområde i byzone. Der er tale om udlæg af et mindre areal til byvækst og en naturlig afrunding af et eksisterende erhvervsområde.

Da der er udlagt større arealer til erhvervsformål, end der er behov for, kræver udlægget en omfordeling med allerede udlagte erhvervsarealer i kommuneplanen.

Følgende forhold skal være i fokus i forbindelse med detailplanlægningen:

Der skal stilles krav om beplantninger omkring erhvervsområdet af hensyn til landskabet mod syd.

Det skal sikres, at aktiviteterne i området ikke kommer til at påvirke de eksisterende boliger nord for Ringvej Syd negativt med støj, lugt og støv.

Det skal belyses, hvordan en øget trafikbelastning i området kan løses uden negativ påvirkning af området.

Der skal laves en vandhåndteringsplan for området.

Området er 1,1 ha stort, og det estimeres, at der kan opføres ca. 0,55 ha erhvervsbyggeri på det. Området lægges ind i rammeområde 15ER10. Det betyder, at det udlægges til håndværks- og værkstedsvirksomhed, lager med mere i miljøklasse 3 til 5.

Horsens, Erhvervsbyvej

Lund, Vrøndingvej

Området er beliggende i landzone, umiddelbart syd for erhvervsområdet VEGA i Lund. Det vil udgøre en naturlig afrunding af VEGA. Samtidig giver det god mening at inddrage dette område, da det kan få direkte adgang til tilslutningsanlæg 56b, hvis der etableres en direkte forbindelsesvej fra VEGA til motorvej E45.

Da der er udlagt større arealer til erhvervsformål, end der er behov for, kræver udlægget en omfordeling med allerede udlagte erhvervsarealer i kommuneplanen.

Følgende forhold skal være i fokus i forbindelse med detailplanlægningen:

Der er udpeget en større potentiel økologisk forbindelse, der skal skabe mulighed for at forbinde det grønne område vest for VEGA med Bygholm Ådal. Området ligger i den gældende kommuneplan indenfor udpegningen. Den potentielle økologiske forbindelse bliver i Kommuneplan 2021-2033 tilpasset, så området kan udlægges til erhvervsformål, idet det vurderes, at det er muligt at opretholde den potentielle økologiske forbindelse, selvom der udlægges et nyt erhvervsområde. Det er dog vigtigt, at der i en lokalplanlægning tages hensyn til, hvordan et nyt erhvervsbyggeri kan tilpasses i forhold til den økologiske forbindelse.

Det er også vigtigt, at der i forbindelse med lokalplanlægning tages stilling til, hvordan der kan tages hensyn til det omgivende landskab. Det kan f.eks. være ved at stille krav til beplantning til delvist at afskærme den nye byrand, som et kommende erhvervsbyggeri vil skabe.

Ved valg af miljøklasse for erhvervsområdet skal der tages hensyn til, at der nord for arealet er udlagt et rekreativt område. Støjgrænserne i det rekreative område skal således kunne overholdes.

Der skal laves en vandhåndteringsplan for området. Der skal planlægges for vandneutral vandhåndtering, så der ikke ledes mere vand til Bygholm Å systemet ved ekstrem regn end i dag.

Området er 11,3 ha stort, og det estimeres, at der kan opføres ca. 5,6 ha erhvervsbyggeri på det. Der oprettes en ny ramme for området, der udlægger det til servicevirksomhed, lager, lettere industri og håndværk, transport- og logistikvirksomhed med mere i miljøklasse 3 til 5.

Lund, Vrøndingvej

Gedved, Østbirkvej

Området, der ligger i landzone, har en god placering i forhold til motorvej E45. Tilslutningsanlæg 55 Horsens nord forventes at blive udbygget og forbedret i forbindelse med en udvidelse af motorvej E45 til 6 spor. Dette åbner mulighed for en langt bedre udnyttelse af tilslutningsanlægget, med et nyt erhvervsområde, der kan tilbyde en bedre og mere direkte tilgængelighed til motorvejen for bl.a. transport- og logistikvirksomheder.

Udlægget begrænser af husdyrbrug, der ligger syd for området, idet dette ikke vil have mulighed for fremtidige ændringer eller udvidelser. Da der er udlagt større arealer til erhvervsformål, end der er behov for, kræver udlægget en omfordeling med allerede udlagte erhvervsarealer i kommuneplanen.

Følgende forhold skal være i fokus i forbindelse med detailplanlægningen:

Området ligger indenfor konsekvensområde for virksomheder med særlige beliggenhedskrav samt for produktionsvirksomheder, herunder Danish Crown. Samtidig er der lavet planlægning for udvidelse af Horsens Bioenergi, der betyder, at denne bliver en risikovirksomhed med tilhørende planlægningszone og konsekvensområde, ligesom den bliver produktionserhverv med tilhørende konsekvenszone. Der skal derfor tages hensyn til disse virksomheder.

Der kan ikke placeres forureningsfølsom anvendelse indenfor konsekvensområderne, idet det kan begrænse virksomhedernes fortsatte drifts- og udviklingsmuligheder. Det betyder derfor, at der er visse funktioner, der ikke vil kunne placeres i området, som f.eks. kontorer, hotel m.v.

I forhold til planlægningszonen omkring biogasanlægget skal der tages hensyn til risikoen for større uheld i forhold til de anvendelser, der planlægges for. Det betyder, at der ikke må planlægges for anvendelser, der åbner mulighed for, at mange mennesker kan samle sig indenfor planlægningszonen. Det drejer sig f.eks. om hoteller, kontorer, forsamlingslokaler, undervisningslokaler og butikker, samt bygninger og områder, der er svære at evakuere. Der vil ikke blive åbnet mulighed for denne form for anvendelser i rammebestemmelserne for de dele af området, der er omfattet af konsekvensområder og planlægningszone.

Risikomyndighederne Sydøstjyllands Politi, Arbejdstilsynet, Sydøstjyllands Brandvæsen, samt miljømyndigheden som er Horsens Kommune/Teknik og Miljø/Industrimiljø er blevet hørt om planlægningen for erhvervsområdet efter § 3 stk. 1 i bekendtgørelse nr. 371 af 21.4.2016 om planlægning omkring risikovirksomheder. Xxxxxxxx

Der skal i detailplanlægningen være fokus på områdets synlige placering i landskabet Derfor skal der være fokus på udformning af både nyt byggeri, skiltning og ubebyggede dele af området i øvrigt, da området har en meget synlig beliggenhed.

Der skal laves en vandhåndteringsplan for området. Der er flere bluespots i området og der skal afsættes areal til håndtering af

klimavand. Området afvander ultimativt til Hansted Å med gennemløb i risikoområde (St. Hansted Å og Nørrestrand). Derfor er det væsentligt at lavningsvolumen opretholdes.

Hele området ligger indenfor støjbelastet område i forhold til motorvej E45 og Østbirkvej. Lokalplanlægningen skal derfor belyse, om det er nødvendigt med afbødede foranstaltninger for at kunne opnå et acceptabelt støjniveau for de nye anvendelser i området.

Behovet for udbygning af veje og kryds i området skal belyses i forbindelse med detailplanlægningen.

Langs områdets nordside ligger et vandløb, der er udlagt til særlige naturbeskyttelsesområde. Vandløbet må ikke påvirkes af planlægning og etablering af et nyt erhvervsområde.

Det vurderes, at der kan være arter af flagermus i landbrugsbygningerne i området. Hvis anvendelsen af området ændres, vil man i forbindelse med den ændrede anvendelse skulle vurdere, hvorvidt det kan påvirke de eventuelle arter af flagermus.

Området er 31,6 ha stort, og det estimeres, at der kan opføres ca. 15,8 ha erhvervsbyggeri på det. Det udlægges i rammen til transport- og logistikvirksomheder med tilhørende service i form af værksteder, brændstofanlæg og vaskeanlæg. Miljøklasse fastsættes til 4 til 7.

Gedved, Østbirkvej

Hovedgård, Gl. Århusvej

Området ligger i landzone, men i umiddelbar tilknytning til det eksisterende erhvervsområde på Industriområdet. Området udlægges således som en mindre udvidelse af dette erhvervsområde.

Da der er udlagt større arealer til erhvervsformål, end der er behov for, kræver udlægget en omfordeling med allerede udlagte erhvervsarealer i kommuneplanen.

Følgende forhold skal være i fokus i forbindelse med detailplanlægningen:

Arealet ligger indenfor område med særlige drikkevandsinteresser og indenfor indvindingsopland til hhv. Åes Vandværk og Højballegårdværket. Der skal derfor stilles krav om tekniske tiltag, der forhindrer påvirkning af drikkevandet i lokalplanlægningen.

Den østlige del af området ligger indenfor støjbelastet område i forhold til Gl. Århusvej. Lokalplanlægningen skal derfor belyse, om det er nødvendigt med afbødede foranstaltninger for at kunne opnå et acceptabelt støjniveau for de nye anvendelser i området.

Der skal laves en vandhåndteringsplan for området. Da området gennemstrømmes af et større opland, skal der være opmærksomhed

på, hvordan området skal indrettes med hensyntagen til hovedstrømningslinjer og håndtering af ekstrem regn.

Området er 1 ha stort, og det estimeres, at der kan opføres ca. 0,5 ha erhvervsbyggeri på det. Området lægges ind i rammeområde 34ER03. Det betyder, at det udlægges til håndværks- og værkstedsvirksomhed, lager med mere i miljøklasse 4 til 6.

Hovedgård, Gl. Aarhusvej

Rammebestemmelser for nye byvækstområder

Der fastsættes følgende rammebestemmelser for byvækstområderne:

Område	Anvendelse	Bebyggelses%	Etageantal	Max. højde	Miljøklasse
Gedved, Kirkevej	Tæt-lav boliger	40	2	8½	-
Horsens, Sognegårdsvej	Åben-lav og tæt-lav boliger	Åben-lav: 30 Tæt-lav: 40	2	8½	-
Horsens, Bjerrevej	Tæt-lav boliger	40	2	8½	-
Nim, Præstevænget	Tæt-lav boliger	40	2	8½	-
Gedved vest, Vestervej	Tæt-lav boliger	40	2	8½	-
Gedved, Korntoften	Åben-lav og tæt-lav boliger	Åben-lav: 30 Tæt-lav: 40	2	8½	-
Egebjerg, Egebjerggårdsvej	Åben-lav og tæt-lav boliger	Åben-lav: 30 Tæt-lav: 40	2	8½	-
Egebjerg, Sorthøjvej	Åben-lav og tæt-lav boliger	Åben-lav: 30 Tæt-lav: 40	2	8½	-
Lund nord, Brønsholmvej	Åben-lav og tæt-lav boliger	Åben-lav: 30 Tæt-lav: 40	2	8½	-
Hatting, Eriknauervej	Åben-lav og tæt-lav boliger	Åben-lav: 30 Tæt-lav: 40	2	8½	-
Søvind, Ravnebjerget	Åben-lav og tæt-lav boliger	Åben-lav: 30 Tæt-lav: 40	2	8½	-
	Off. formål, kulturel				

Egebjerg, Rådvedvej	institution, forsamlingshus	50	2	8½	2 til 4
Horsens, Kærgårdsvej	Erhverv, håndværks- og værkstedsvirksomhed m.m.	60	3	10	3 til 5
Hovedgård, Horsensvej	Centerformål, butikker, boliger, liberale erhverv, privat og offentlig servide, samt foreningsaktiviteter	80	2	8½	1 til 4
Horsens, Erhvervsbyvej	Erhverv, håndværks- og værkstedsvirksomhed, lager med mere	60	3	10	3 til 5
Lund, Vrøndingvej	Erhverv, servicevirksomhed, lager, lettere industri og håndværk, tungere industri, transport- og logistikvirksomhed med mere	50	2	18	1 til 6
Egebjerg, Østbirkvej	Erhverv, transport- og logistikvirksomheder med tilhørende service i form af værksteder, brændstofanlæg, vaskeanlæg o.lign.	50	2	15	4 til 6
Hovedgård, Gl. Århusvej	Erhverv, håndværks- og værkstedsvirksomhed, tung industri, lager med mere	50	2	12	4 til 6

Arealer, der tages ud eller ændrer status, samt perspektivområder

Arealer, der tages ud af eller ændrer status i kommuneplan

Del af rammeområde 14BO17

Rammeområde 14BO17 er udlagt til boliger i Kommuneplan 2017. Der udtages et areal på ca. 14,4 ha af den sydlige del af rammeområdet. Arealet er omfattet af lokalplan 2015-7 - Østerhåb Vest, Horsens, der ligeledes udlægger det til boliger. Det er blevet besluttet, at Boller Rideklub skal blive på arealet i de næste 10 år, med mulighed for evt. forlængelse. Der vil derfor blive udarbejdet ny lokalplan, der udlægger det til rekreative formål og tilbageører arealet til landzone. Arealet udlægges i Kommuneplan 2021-2033 til rekreative formål i rammebestemmelserne.

Del af rammeområde 14BO17

Del af rammeområde 32ER04

Rammeområdet er udlagt til erhverv i Kommuneplan 2017. Der udtages et areal på ca. 44,6 ha af den sydelige del af rammeområdet. Der er ikke udarbejdet lokalplan for rammeområdet, der ligger i landzone, bortset fra ca. 7.000 m2 i det syd-østligste hjørne. Arealet indgår i en omfordeling af erhvervsareal, så der kan udlægges nye og bedre beliggende erhvervsarealer i Kommuneplan 2021-2033. Der udlægges ikke nye rammer på arealet.

Del af rammeområde 32ER04

Rammeområde 33ER06

Rammeområdet er udlagt til erhverv i Kommuneplan 2017. Hele rammeområdet på 7 ha ændrer status til rekreativt område i Kommuneplan 2021-2033.

Rammeområde 33ER06

Perspektivområde

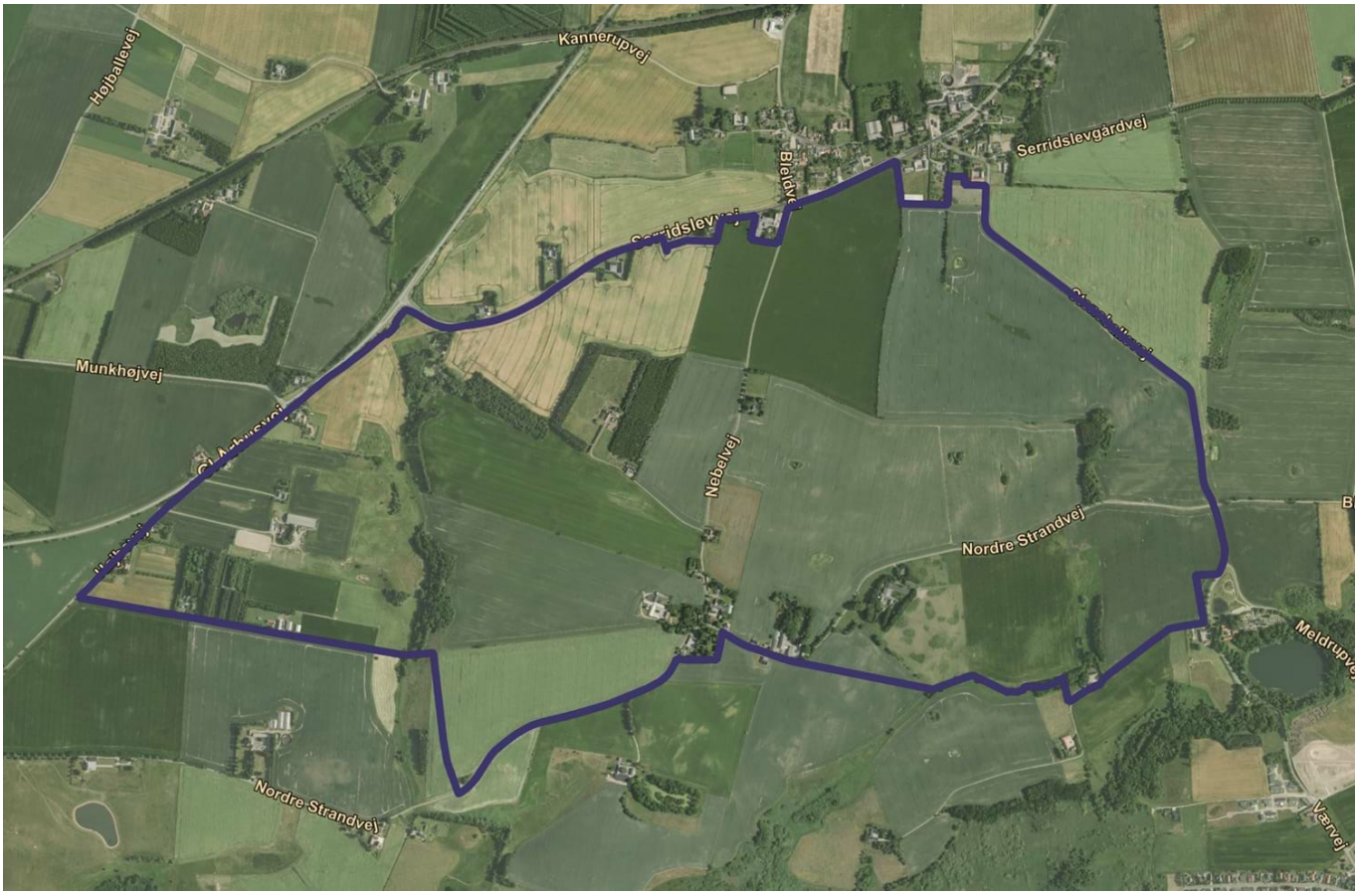
Nørrestrand

Etape 3, 4 og 5 af Horsens Kommunes store byudviklingsområde Nørrestrand udlægges som perspektivområde. Det vil sige et areal, der vil blive inddraget i kommuneplanlægningen på sigt.

Området er blevet justeret mod syd-øst, så det er i overensstemmelse med udviklingsplanen for Nørrestrand, der blev politisk vedtaget i marts 2018.

Ca. halvdelen af det samlede areal ligger indenfor kystnærhedszonen. Denne del vil Horsens Kommune ansøge erhvervsministeren om at få udlagt til udviklingsområde i kystnærhedszonen i et landsplandirektiv, næste gang der kommer en ansøgningsrunde.

Når arealet i kystnærhedszone forventeligt kommer med i et landsplandirektiv, vil de tre etaper blive indarbejdet i kommende kommuneplaner som nye byvækstarealer. I den forbindelse vil der blive lagt vægt på at tilgodese de landskabelige og naturmæssige interesser på arealet.

PPerspektivområde Nørrestrand

1.3. BYOMDANNELSE

Mål

- Der skal ske byomdannelse af ældre og nedslidte byområder, herunder udtjente erhvervsområder, så der skabes nye, attraktive og blandede bykvarterer.
- Byerne og bydelene skal fortsat være attraktive byområder med mulighed for detailhandel, offentlige formål, grønne områder, let erhverv og varierende boligtyper. Klimatilpasning skal indgå som en naturlig og rekreativ ressource i byomdannelsen.
- Der skal arbejdes på at genskabe kontakten mellem Horsens by og vandet. Det er derfor målet, at Horsens Fjord, Bygholm Å og byens bække også kommer i spil i byomdannelsen.
- Gentænkningen af Åkvarteret i Horsens by skal være med til at sikre en bedre sammenhæng mellem Midtbyen og Bilkaområdet. Læs mere om Områdefornyelsen og Åen tilbage til byen i Hovedstrukturen.

Handlinger

- *Omdannelsen af Nordhavnen og Godsbanearealet er igangsat og vil fortsætte gennem planperioden.*
- *Der skal udarbejdes strukturplaner og/eller tematillæg til kommuneplanen for de udpegede omdannelsesområder for at styrke mulighederne for fortætning i den eksisterende by.*

Retningslinjer

1.3.1. På kortet er der udpeget en række potentialeområder for byomdannelse, hvor der vurderes af være fremtidige muligheder for at ændre anvendelsen og byomdanne områderne. Dette forudsætter dog en fremtidig samlet planlægning, herunder udviklingsplaner, for hvert enkelt af områderne.

1.3.2. Ved byomdannelse er det vigtigt, at de bevaringsværdige bygninger genanvendes i videst muligt omfang for at sikre fortællerværdi og kulturhistorien i områderne. Samtidig er det vigtigt, at nybyggeri tilpasses skalamæssigt, karaktermæssigt og arkitektonisk til området og til den omkringliggende by, så der sikres god sammenhæng. Når dette vurderes skal det også vurderes i forhold til retningslinjer for høje huse.

1.3.3. Det skal prioriteres, at der etableres friarealer og grønne rum, der giver mulighed for bevægelse og rekreative aktiviteter i forbindelse med byomdannelse i Horsens Kommune.

1.3.4. Det skal ligeledes prioriteres, at der skabes plads til klimatilpasning i forbindelse med byomdannelse. Klimatilpasningen skal udformes, så den udover at håndtere klimavand også får rekreativ værdi for mennesker, dyr og planter.

1.3.5. Når der sker omdannelse i den eksisterende by, skal der fokuseres på at optimere trafikafvikling- og sikkerhed.

Redegørelse

I Horsens by har bybilledet forandret sig gennem årene, fordi den gamle industriby har udviklet sig til en mere moderne oplevelses-, service- og handelsby. Ændringen af erhvervsstrukturen sætter derfor også spor i byomdannelsen. Når virksomheder nedlægges eller flytter ud af byen, skabes der behov og mulighed for at ændre anvendelse af de tidligere fabriksbygninger og mulighed for nybyggeri på tomme erhvervsgrunde. Også i Brædstrup by og nogle af lokalcenterbyerne har en lignende udvikling skabt mulighed og behov for byomdannelse.

Disse overflødiggjorte arealer udgør en stor ressource i forhold til byudvikling, fordi man kan omdanne og dermed "genbruge" centrale byarealer til at bygge en moderne by. Nogle af de områder der kan have et potentiale i Horsens by er Godsbanearealerne, Inderhavnen og bydelscenter og erhvervsområde på Vejlevej m.fl.

Kommuneplanen udpeger en række arealer, der har potentiale for på sigt at kunne omdannes til nye byfunktioner. Det betyder ikke, at de kan omdannes i morgen. De eksisterende funktioner skal først være afviklet. Det forudsætter også, at der laves en samlet udviklingsplan for hvert enkelt af de arealer, der kan omdannes. For nogle arealer gælder, at der skal indgås byomdannelsesaftaler efter planlovens § 15a stk. 2, hvis der ligger erhverv, som skal have mulighed for afvikling under rimelige vilkår.

Byomdannelsen kan bidrage til at skabe nye attraktive, blandede bykvarterer, der kan tiltrække nye indbyggere og også nye virksomheder. På den måde kommer der flere boliger i byen, hvilket både understøtter en bæredygtig byudvikling og skaber "kritisk masse" i forhold til handels- og kulturlivet i byerne.

Når der arbejdes med byomdannelse er det vigtigt, at de bevaringsværdige bygninger – og så mange bygninger som muligt i øvrigt - genanvendes i videst muligt omfang. De bevaringsværdige bygninger er med til at sikre kulturarven i kommunen, og bidrager samtidig positivt til både historiefortællingen og brandingen af byer og bydele. Gode eksempler på dette er FÆNGSLET, Bastian, Ceres og Malteriet i Vestbyen.

Byggeri- og anlægsbranchen står for en stor andel af ressourceforbruget, og branchen står for en af vores største affaldskilder med ca. en tredjedel af den samlede affaldsmængde i Danmark. Derfor er der ingen tvivl om det cirkulære potentiale for genanvendelse i byggeri og

anlæg. Og derfor giver det god mening, at den fysiske planlægning fokuserer på, om mere af den eksisterende bygningsmasse kan bevares og istandsættes, i stedet for at der rives ned og bygges nyt.

Hvis der bygges nyt, er det vigtigt, at nybyggeri i omdannelsesområderne tilpasser sig skalamæssigt til omgivelserne, både i omdannelsesområdet, men også i forhold til den omkringliggende by. I nogle udvalgte områder i Horsens by kan der bygges højere end omgivelserne, men det er kun i helt særlige tilfælde, hvor der kan redegøres for, at det område, hvor det høje byggeri placeres er robust i forhold til en høj nabo. Høje huse kan derfor kun komme på tale, hvis placeringen er velbegrundet, og bygningen tilfører stedet noget positivt og kvalitativt, samtidig med, at det understøtter Horsens' skyline positivt. Læs mere om retningslinjer for høje huse.

Der skal også skabes gode forbindelser mellem omdannelsesområdet og naboområderne. På den måde kan der skabes en god sammenhængskraft mellem omdannelsesområdet og resten af byen.

Der findes mange små og større naturoaser i byerne i dag. De skal i højere grad bevares og styrkes, når byernes arealer omdannes. Både fordi mange borgere bruger dem i hverdagen, fordi de er levested for planter og dyr, og fordi det tilfører byen en umiddelbar kvalitet. Der skal ligeledes tænkes grønne områder med varieret natur ind i nye byomdannelsesprojekter, hvis ikke de er der i forvejen. Grønne områder og oaser i byerne er med til at skabe mere attraktive bydele og dermed skabe værdi for de mennesker, der bor der. Men de grønne områder kan også være med til at styrke biodiversiteten, som nye levesteder for dyr og planter.

Horsens Kommunes indbyggertal vokser, og der skal løbende findes plads til flere funktioner som boliger, erhverv og friluftsliv inden for kommunens geografiske afgrænsning. Derfor er arealoptimering og multifunktionalitet begreber, som er nødvendige at arbejde med i den fysiske planlægning. En funktion, som indtil nu ikke har fyldt så meget i byomdannelser, er håndteringen af klimavand. Klimaforandringerne er her og sætter deres aftryk – og klimavandet skal håndteres. Derfor skal klimatilpasning indgå som et naturligt element i byomdannelsen. Klimatilpasningen skal tænkes sammen med andre funktioner, både fordi håndtering af klimavand kræver plads, men ikke mindst fordi de samme arealer kan skabe nye store rekreative værdier for mennesker, dyr og planter i byerne.

Når centrale arealer i byerne omdannes opstår der typisk nye funktioner som boliger, erhverv og uddannelsessteder, der alle genererer trafik. Derfor er det vigtigt, at der i detailplanlægningen tages højde for, hvordan der opnås den bedst mulige afvikling af trafikken, f.eks. gennem trafikomlægninger, udbygning af vejkryds o.lign. Det indebærer også, at trafiksikkerhed skal have høj fokus, så der bl.a. kan skabes trygge og sikre forhold for de bløde trafikanter, f.eks. i form af cykelstier, gode krydsningsmuligheder for gående, sikre skoleveje o.lign.

Billedet viser den omdannede slagterigrund i Horsens.

Billedet viser den igangværende omdannelse på Nordhavnen i Horsens.

Nye potentielle byomdannelsesområder i Kommuneplan 2021-2033

I den gældende kommuneplan er der udlagt en række potentielle omdannelsesområder i Horsens by og Brædstrup. Disse suppleres med flere nye potentielle byomdannelsesområder, både i Horsens, Brædstrup og flere af lokalcenterbyerne. Enkelte potentielle byomdannelsesområder tages også ud af Kommuneplan 2021-2033. Disse områder er beskrevet i næste afsnit.

Omdannelsen af de potentielle byomdannelsesområder ligger et stykke ude i fremtiden. Forinden der igangsættes en omdannelse, skal der udarbejdes en udviklingsplan, der bl.a. fastsætter anvendelser og omfang af nyt byggeri. Derfor kan der ikke fastsættes konkrete tal på, hvor mange boliger, der evt. kan rummes i de forskellige byomdannelsesområder.

For at få sat et vejledende antal boliger på de nye potentielle byomdannelsesområder i Kommuneplan 2021-2033, er der anvendt følgende faktor:

- For områder, der ligger i Horsens midtby, er der anvendt en faktor på 70 boliger pr. ha.
- For områder, der ligger i periferien af Horsens by, i Brædstrup og i lokalcenterbyer, er der anvendt en faktor på 20 boliger pr. ha.

Faktoren bygger på et studie i antallet af boliger i en række nyere byomdannelser i Horsens Kommune.

I Kommuneplan 2021-2033 udpeges følgende nye potentielle byomdannelsesområder:

Område	Anvendelse	Arealstørrelse	Estimeret rummelighed	Opmærksomhedspunkter
Horsens Nord, Nørrebrogade/Robert Holms Vej	Byomdannelse, boliger m.m.	2,3 ha	172 boliger	Byskala, støj fra Nørrebrogade, påvirkning af vej-og stinet, vandhåndteringsplan (klimavand).
Horsens nord, Ane Stauningsvej/Langmarksvej	Byomdannelse, boliger m.m.	7,7 ha	154 boliger	Byskala, hensyn til landskab, støj fra omkringliggende veje, veje- og trafikforhold, vandhåndteringsplan (klimavand), grønne områder, naturinteresser, hensyn til virksomheder - evt.

				byomdannelsesaftaler.
Horsens, Høegh Guldbergs Gade I	Byomdannelse, boliger m.m.	3,4 ha	255 boliger	Visuelle forhold, støj fra veje og virksomheder, bevaring af beplantning, byskala, vandhåndteringsplan (klimavand - Risikoområde for oversvømmelser), hensyn til virksomheder - evt. byomdannelsesaftaler, håndtering af forurenet jord.
Horsens, Høegh Guldbergs Gade II	Byomdannelse, boliger	2,3 ha	175 boliger	Visuelle forhold, byskala, vandhåndteringsplan (klimavand - Risikoområde for oversvømmelser), støj fra veje og virksomheder, påvirkning af vej- og stinet, påvirkning af virksomheder, evt. bilag IV-arter.
Brædstrup, Østergade	Byomdannelse, boliger	0,8 ha	16 boliger	Byskala, vandhåndteringsplan (klimavand - område med kendte oversvømmelser), påvirkning af vej- og stinet, evt. bilag IV-arter.
Østbirk, Storegade	Byomdannelse, boliger m.m.	1,5 ha	30 boliger	Friarealer, byskala, vandhåndteringsplan (klimavand - område med kendte oversvømmelser), kirkefredning, støj fra Storegade og Ydingvej, påvirkning af vej- og stinet, evt. bilag IV-arter.
Hatting, Storegade/Bødkervej	Byomdannelse, boliger	3,5 ha	70 boliger	Byskala, støj fra jernbane og motorvej E45, transportkorridor langs jernbane, påvirkning fra/af virksomheder påvirkning af trafikforhold, grundvandsforhold, vandhåndteringsplan (klimavand - Risikoområde for oversvømmelser), evt. bilag IV-arter.
I alt	Byomdannelse	21,5 ha	872 boliger	

Mulighederne for indholdet i de nye, potentielle byomdannelsesområder beskrives i nedenstående bokse:

Horsens Nord, Nørrebrogade/Robert Holms Vej

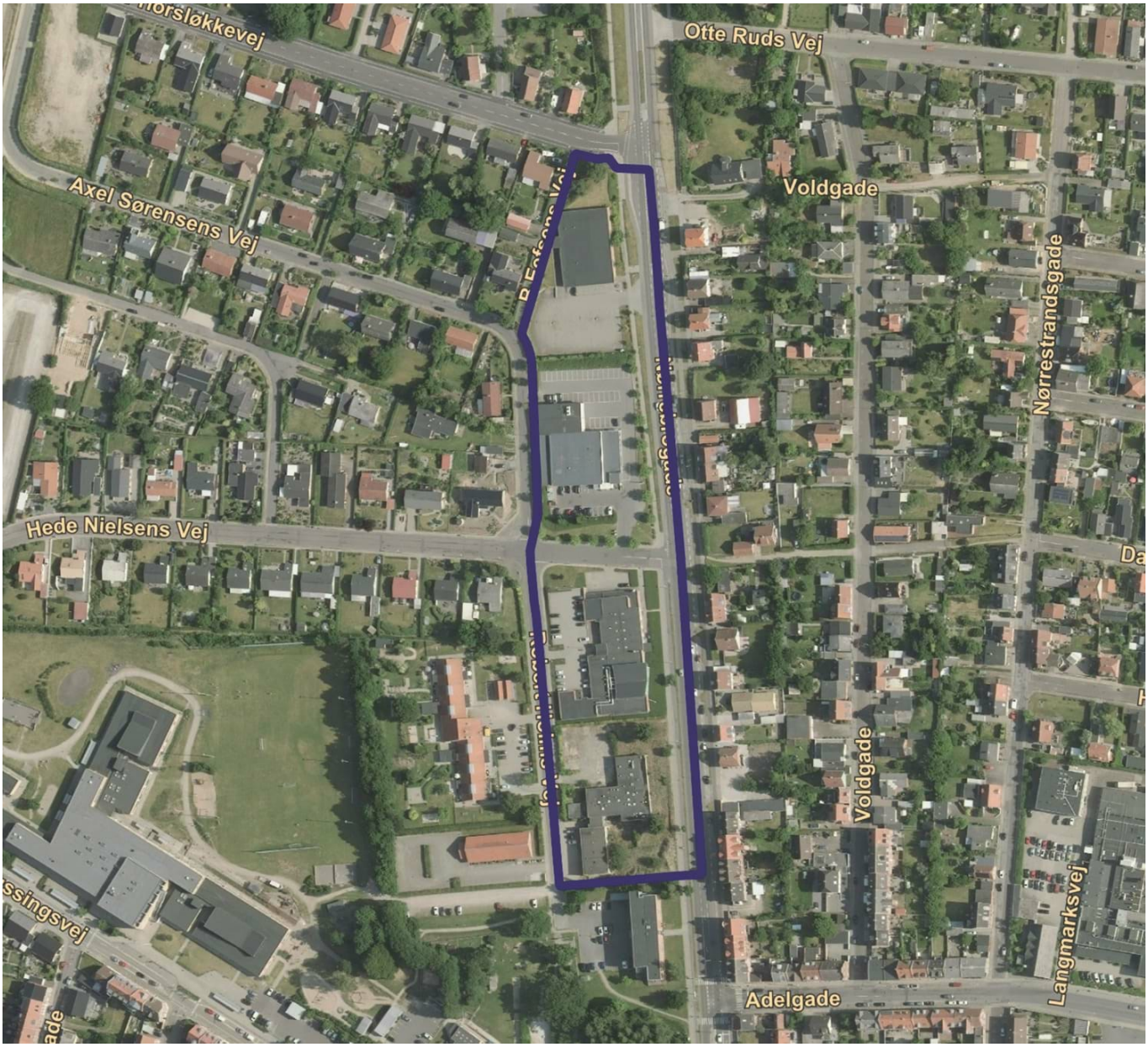
Området udgør et centralt beliggende område, tæt på Horsens by og på naturarealerne ved Nørrestrand. Der er potentiale for både etablering af boliger, liberale erhverv, offentlige formål med mere. Det er væsentligt, at der er fokus på evt. nyt byggeris placering og udformning, da det ligger ud til en af Horsens store indfaldsveje og dermed er med til at danne en nordlig "byport" til byen.

Ved nybyggeri bør der tænkes i en skala, der er tilpasset det omkringliggende kvarter, og som ikke bliver synlig set fra landskabet omkring Nørrestrand. Dvs. byggeri i 2 til 3 etager. Med en beliggenhed direkte ud til Nørrebrogade, hvor der er meget trafik, er det væsentligt, at en udviklingsplan belyser, om eller hvordan der kan opnås et acceptabelt støjniveau for støjfølsom anvendelse som boliger. Dette omfatter også, at der kan etableres friarealer med et acceptabelt støjniveau.

Det vil være relevant at en udviklingsplan tager stilling til, hvorvidt den ekstra trafikmængde vil påvirke det omkringliggende vejnet. Det er vigtigt, at vejnettet kan håndtere den nye trafik, så der er tilstrækkelig kapacitet og ikke mindst en trafiksikker løsning ved koblingen til eksisterende vej.

I forhold til håndtering af overfladevand skal udviklingsplanen belyse, hvordan der bedst muligt kan etableres en optimal afstrømning, der ikke skaber oversvømmelser i andre områder af bydelen.

Området er 2,3 ha stort, og det estimeres, at der kan bygges ca. 172 boliger på det.

Horsens nord, Ane Stauningsvej/Langmarksvej

Området ligger attraktivt, tæt på naturområdet Nørrestrand, som der er udsigt til fra flere gader. Derudover ligger området tæt på Horsens by. Når Langmarksvej forlægges til Ane Stauningsvej, vil dele af området blive mere fredeliggjort. Området har især potentiale for boliger.

Vejforløbet kommer til at blive anderledes efter forlægningen af Langmarksvej. En udviklingsplan skal derfor belyse hvordan trafikken fra området ønskes forbundet på det overordnede vejnet. Udviklingsplanen skal også være med til at sikre, at nyt byggeri får en skala, der er tilpasset det omkringliggende kvarter. Det vil sige 1 til 2 etager. Det lave byggeri vil samtidig sikre, at det ikke påvirker landskabet omkring Nørrestrand negativt.

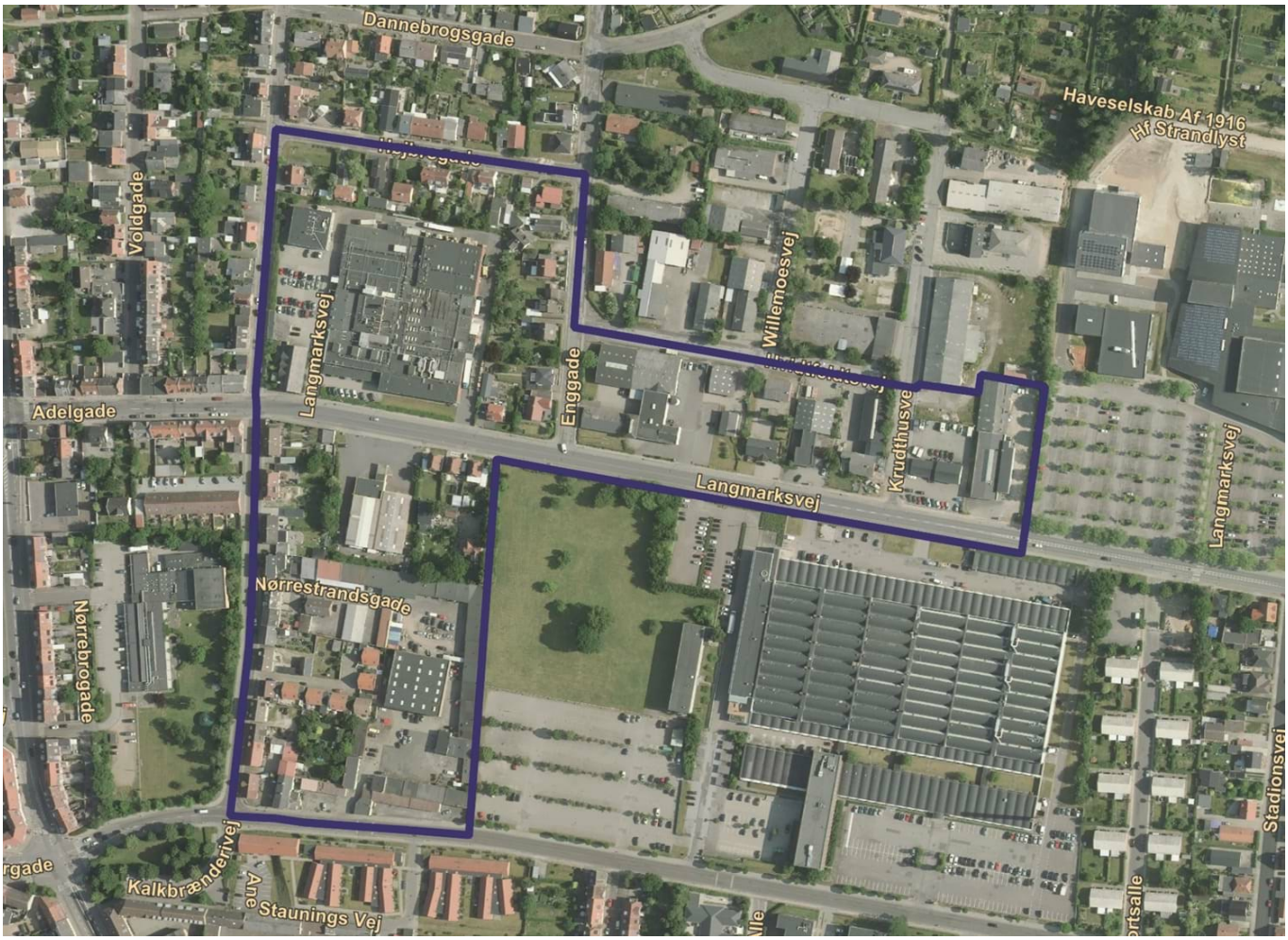
Dele af området ligger i planlægningszone for støj, fra de overordnede veje Nørrebrogade, Langmarksvej og Ane Stauningsvej. Udviklingsplanen skal derfor belyse, om eller hvordan der kan opnås et acceptabelt støjniveau for støjfølsom anvendelse som boliger. Dette omfatter også, at der kan etableres friarealer med et acceptabelt støjniveau.

En udviklingsplan skal belyse, hvordan der kan skabes nye grønne arealer, og hvor der kan sikres pladsreservation til vandparkering af skybrudsvand internt i området. Det vurderes, at der i området kan være egnede yngle- og rasteområder for bilag IV arter. Derfor skal udviklingsplanen også belyse, om dette er tilfældet – og i så fald, om det giver udfordringer i forhold til en omdannelse.

Der ligger eksisterende virksomheder i området, som kan påvirke nye boliger. Ved udlæg til boliger skal det sikres, at drifts- og udviklingsmuligheder for nærliggende virksomheder ikke begrænses. Det kan overvejes at indgå byomdannelsesaftaler med virksomheder i området, der ønsker at afvikle.

Området nord for Langmarksvej kommer til at ligge i udpegning til større sammenhængende landskab med særlige udsigter. Det betyder, at der bliver krav til en særlig tilpasning af ny bebyggelse, der i udformning, farvevalg og placering skal tage særlige hensyn til den oplevelsesværdi og kvalitet, som de markante udsigter og kig i landskabet giver.

Området er 7,7 ha stort, og det estimeres, at der kan bygges ca. 154 boliger på det.

Horsens, Høegh Guldbergs Gade I

Området ligger centralt placeret i den sydlige del af Horsens midtby. Omdannelsespotentialet ligger især i, at der på sigt kan etableres en ny og mere markant ankomst til Horsens by fra syd.

Fra den sydlige del af Bjerrevej er der et fint kig ind over Horsens by. En udviklingsplan skal bl.a. belyse, hvordan kigget kan bevares. I forhold til nyt byggeri skal der i udviklingsplanen være fokus på, at det forholder sig til – og tilpasser sig – skalaen i byggeri på naboarealerne.

Mod Spedalsø og Høegh Guldbergs Gade skal der som udgangspunkt placeres en sluttet bebyggelse, der kan være med til at fungere som støjvæg mod de overordnede veje og havnen. Funktionerne her bør derfor ikke være støjfølsomme. Hvis der skal placeres boliger ud mod vejene og havnen, skal det sikres, at der kan opnås et acceptabelt støjniveau i boliger og på friarealer.

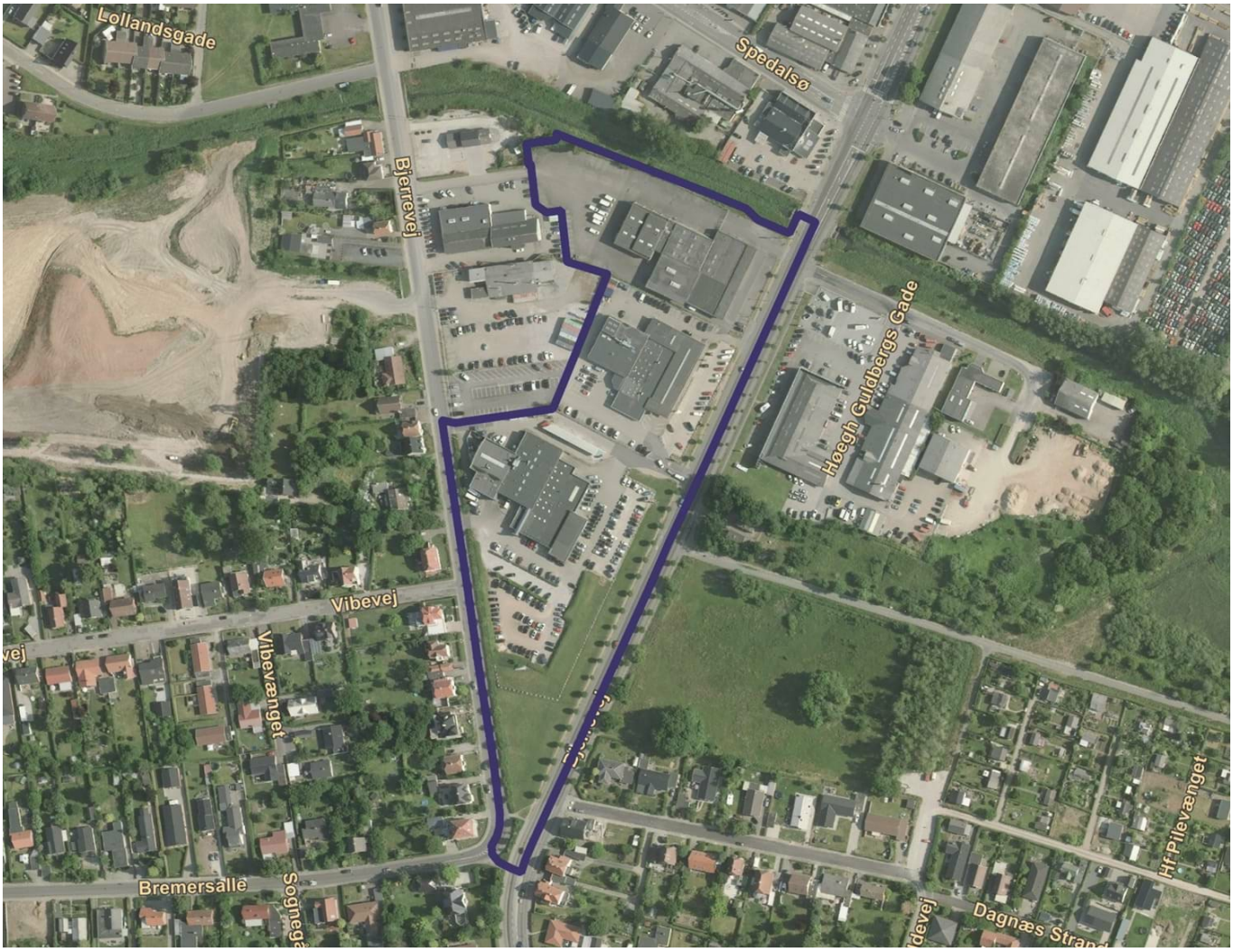
Området er i dag under influens af eksisterende virksomheder både i området, men også delvist udenfor området. Ved omdannelse af området skal der være opmærksomhed på, at det ikke må begrænse de eksisterende virksomheders drifts- og udviklingsmuligheder. Der bør evt. indgås en byomdannelsesaftale med virksomheder indenfor omdannelsesområdet.

Eksisterende allétræer langs Bjerrevej og Høegh Guldbergs Gade skal bevares, og alléstrukturen kan med fordel fortsættes, hvor der ikke er træer i dag. Der bør arbejdes med at skabe nye, grønne rum i en ny bebyggelsesstruktur.

Dagnæs Bæk har et stort, rekreativt potentiale for en omdannelse, og der skal i en udviklingsplan være fokus på, hvordan den kan indarbejdes som rekreativt element, der har forbindelse til Bakkelunden mod vest og Bollerstien mod øst. Samtidig ligger arealet omkring bækken i et lavbundsareal, og i risikoområde Horsens by, der har prioritet A i forhold til handlingsplan for klimatilpasning. Udviklingsplanen skal derfor have fokus på, hvordan arealerne omkring bækken kan indgå i klimatilpasning, både for omdannelsesområdet, og for hele bydelen.

Der skal være fokus på, hvordan den forurening, der er i området håndteres, og på behov for evt. for opgradering af vej- og stiforbindelser i bydelen i forbindelse med en omdannelse.

Området er 3,4 ha stort, og det estimeres, at der kan bygges ca. 255 boliger i 2-3 etager på det.

Horsens, Høegh Guldbergs Gade II

Arealet vil være velegnet at omdanne til boliger, da det ligger attraktivt ud til fjordlandskabet og Bollerstien. Arealet bør ses i en sammenhæng med de øvrige arealer i området, der enten foreslås udpeget til byomdannelse eller allerede er udpeget til byomdannelse i gældende kommuneplan. Der er dog en række forhold, der skal belyses nærmere i forbindelse med en udviklingsplan for området:

Området ligger i risiko for oversvømmelse i forbindelse med skybrud og oversvømmelse fra stormflod. Det skal derfor belyses, hvilke krav til afhjælpende klimaforanstaltninger, der skal stilles i forbindelse med en omdannelse. Det kan f.eks. være i form af hævet gulvkote, hævede indgange til bebyggelse eller at hæve bebyggelse og bygge på pæle over terrænet. Der er derudover højtstående grundvand i området.

Arealet ligger i den kystnære del af byzone. Nyt byggeri skal derfor tilpasses og underordnes kystlandskabet, så det ikke påvirkes negativt. Nyt byggeri bør derfor ikke være over 3 til 4 etager.

En stor del af arealet ligger i støjbelastet område ift. Høegh Guldbergs Gade og havnen. Der skal derfor kunne redegøres for, at der kan opnås et acceptabelt støjniveau for et boligområde. Området ligger indenfor influensområde for eksisterende virksomheder. En omdannelse af området til boligformål må ikke begrænse de eksisterende virksomheders drifts- og udviklingsmuligheder.

Det vil være relevant at tage stilling til, hvorvidt den ekstra trafikmængde vil påvirke det omkringliggende vejnet. Det er vigtigt, at vejnettet kan håndtere den nye trafik, så der er tilstrækkelig kapacitet og ikke mindst en trafiksikker løsning ved koblingen til eksisterende vej.

Det kan ikke udelukkes, at der er yngle- og rasteområder for bilag IV arten flagermus indenfor omdannelsesområdet. Dette vil skulle vurderes inden en fremtidig planlægning for området.

Området er 2,3 ha stort, og det estimeres, at der kan bygges ca. 175 boliger på det.

Brædstrup, Østergade

Området ligger attraktivt, tæt på bymidten i Brædstrup, Folkeparken og Ring Skov. Der er derfor et stort potentiale for at omdanne det til boligområde. Følgende skal indgå/belyses i en udviklingsplan for området:

De tidligere sygeplejerskeboliger bør bevares sammen med haveanlægget. Ny bebyggelse bør være tæt-lav bebyggelse i 1 til 2½ etager, der kan formidle skalaen mellem de omkringliggende villaer og komplekset med sygeplejerskeboliger, der er 3 etager.

Det skal overvejes, om der kan etableres en sti fra området til Folkeparken, ligesom muligheden for at etablere et nyt, grønt rum mellem sygeplejerskeboligerne, Livsstilcentret og en ny bebyggelse ud mod Østergade også kan belyses.

Der er erfaring for, at der er højtstående grundvand i området, og screeninger viser, at der kan forekomme en betydelig grundvandsstigning i fremtiden. Det skal der være fokus på i en udviklingsplan.

Derudover skal planen belyse behov for opgradering af vej- og stiforbindelser i kvarteret, samt hvor adgangsvej til selve området bør placeres.

Det vurderes, at der i området kan være egnede yngle- og rasteområder for bilag IV arter. Derfor skal det undersøges, om dette er tilfældet.

Området er 0,8 ha stort, og det estimeres, at der kan bygges ca. 16 boliger på det.

Østbirk, Storegade

Området ligger helt centralt i bymidten af Østbirk, tæt på kirke, bibliotek og butikker. Med den centrale placering, har området et potentiale i forhold til at få lavet et løft af bymidten. En omdannelse skal dog ske med respekt for den eksisterende bygningskultur, bymiljø og skala i området. Det vil blandt andet sige, at nyt byggeri højst må være 3 etager.

Etablering af friarealer, der kan tænkes sammen med det eksisterende grønne område bør stå centralt i en omdannelse. I den forbindelse er det vigtigt at have fokus på, at der er et stort skybrudsopland, der bidrager til et stort blue spot i den nordlige del af området. Denne del bør derfor friholdes for bebyggelse.

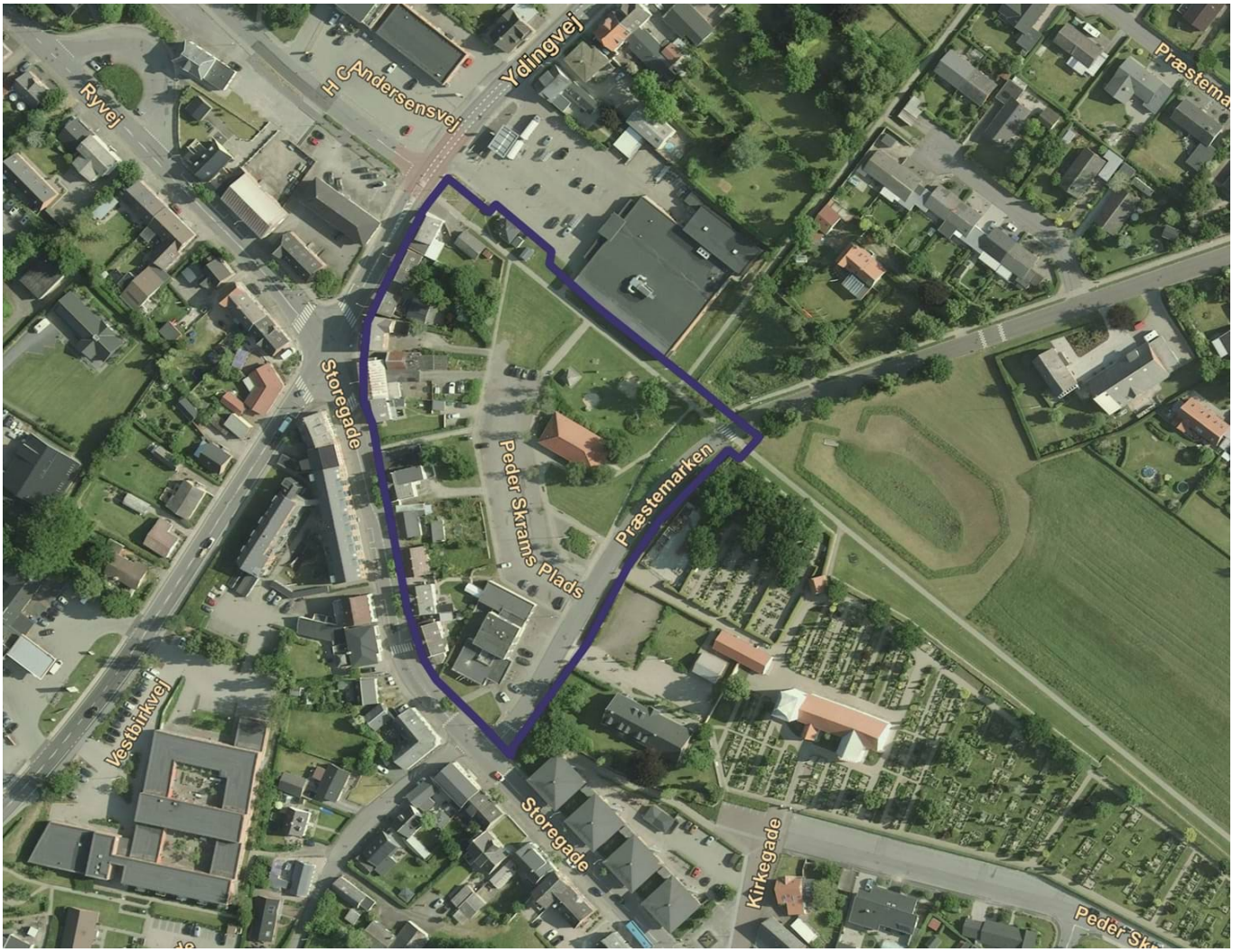
Den østlige del af området ligger i særligt kirkeområde/kirkefredning i forhold til Østbirk Kirke. Der skal i forbindelse med planlægningen af omdannelsen tages stilling til, om og hvordan der kan tages hensyn til det særlige kirkeområde.

Arealet er omfattet af støjbelastede arealer mod Storegade og Ydingvej. Derudover er der påvirkning fra virksomhedsstøj. Det skal derfor dokumenteres, at der kan opnås et acceptabelt støjniveau i boliger og på friarealer.

Afhængig af områdets formål skal der tages stilling til, om den forventede mængde trafik fra området vil være højere end den er i dag. I så fald kan det være nødvendigt at evaluere kapaciteten i de omkringliggende kryds. Der skal tages stilling til, om området skal have adgangsvej via Ydingvej, Præstemarken eller Storegade.

Det vurderes, at der i området kan være egnede yngle- og rasteområder for bilag IV arter. Derfor skal det undersøges, om dette er tilfældet.

Området er 1,5 ha stort, og det estimeres, at der kan bygges ca. 30 boliger på det.

Hatting, Storegade/Bødkervej

Området har et stort potentiale for at blive omdannet til et nyt, spændende bykvarter, der kan være med til at løfte bymidten i Hatting. Det vurderes, at området især vil være velegnet til boliger. Hele Hatting bymidte har en lille skala. Det vil sige, at bebyggelsen primært består af villabebyggelser og samlede bebyggelser i 1 til 1½ etage. Derfor bør ny bebyggelse i omdannelsesområdet også have en lille skala, højst 2 etager.

Det anbefales, at der primært etableres tæt-lav bebyggelse i området. Dette kunne f.eks. danne grundlag for boliger til ældre borgere i Hatting, der vil have gavn af at bo centralt, tæt på byens butik.

Bødkervej og andre små gyder bør indarbejdes i ny bebyggelse. På den måde kan områdets historie bevares – og anvendes som stiforbindelser til området. Der bør etableres nye grønne arealer i området i forbindelse med en omdannelse.

En udviklingsplan bør udover at forholde sig til nybyggeri belyse følgende forhold:

Øst for området ligger jernbanen, der på denne strækning ligger over terræn. Når elektrificeringen af jernbanen er gennemført, forventes det, at støjniveauet vil falde væsentligt. Det betyder, at omdannelsesområdet sandsynligvis ikke vil være påvirket så negativt, at der ikke kan etableres støjfølsomme aktiviteter. Dette skal dog belyses nærmere, ligesom det skal belyses, om og hvordan støj fra motorvej E45 kan reduceres til et acceptabelt niveau i området. Den østlige del af området er omfattet af transportkorridor langs jernbanen.

I området ligger eksisterende virksomheder, som kan have en påvirkning af området.

Ved udlægning til boliger skal det sikres, at drifts- og udviklingsmuligheder for nærliggende virksomheder ikke begrænses.

Der skal laves en vandhåndteringsplan for området.

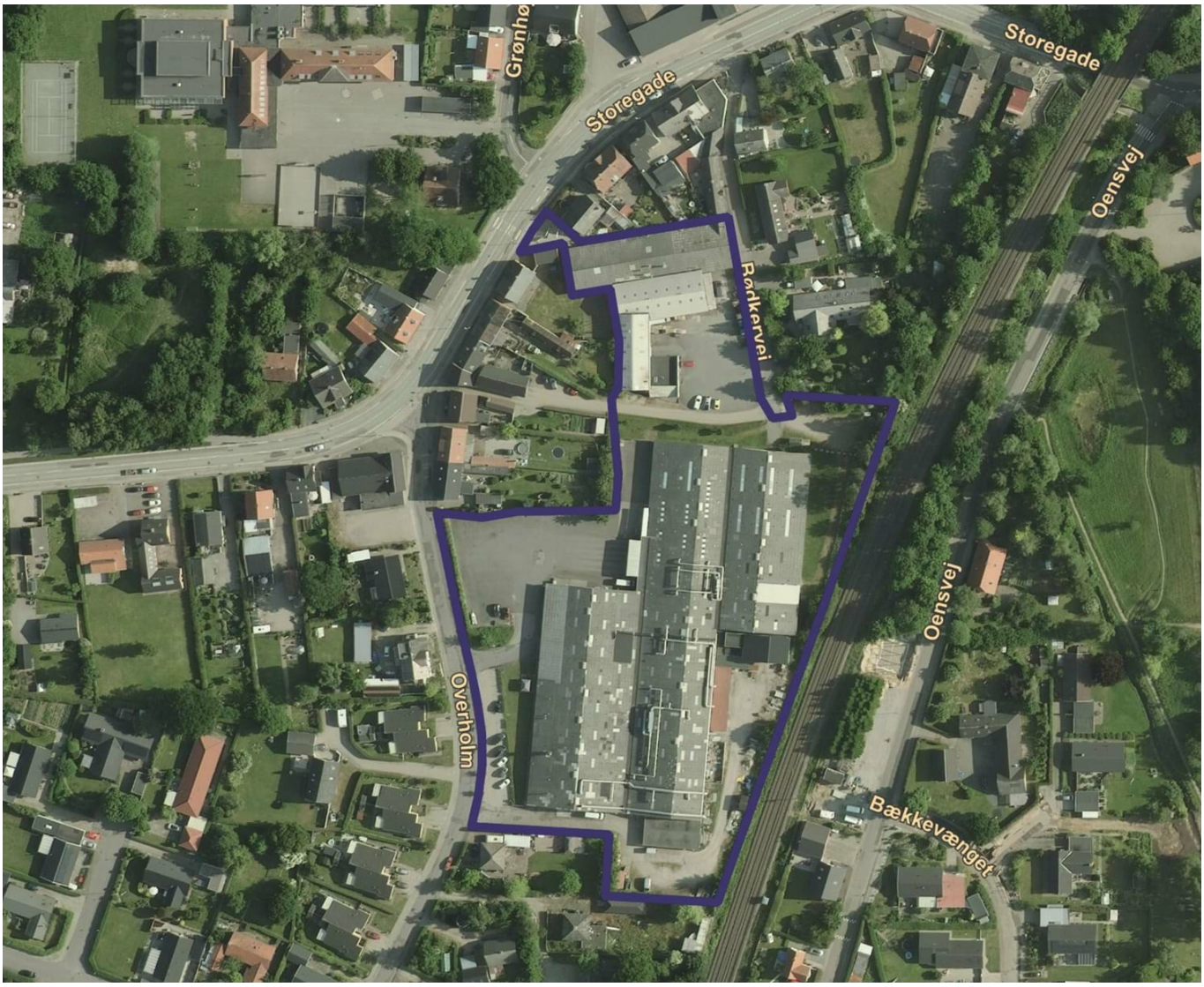
Trafikforholdene på Storegade er præget af, at al trafik skal gennem tunnel under jernbanen. Hvis bymidten skal understøttes, bør det derfor overvejes, om der kan etableres foranstaltninger, der dels får hastigheden ned, dels mindsker genvejskørsel. Der kan f.eks. etableres en egentlig torvedannelse på SuperBrugsens parkeringsplads, der også omfatter den del af Storegade, der ligger syd for parkeringspladsen.

Vejføring til omdannelsesområdet skal ske fra Overholm. Vejstruktur i selve området afhænger af et konkret omdannelsesprojekt.

Det vurderes, at der i området kan være egnede yngle- og rasteområder for bilag IV arter. Derfor skal det undersøges, om dette er tilfældet.

Området ligger indenfor område med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsopland til Hatting vandværk. Derfor skal der indarbejdes tekniske tiltag i detailplanlægningen, der kan forhindre en evt. forurening af drikkevandet.

Området er 3,5 ha stort, og det estimeres, at der kan bygges ca. 70 boliger på det.

Potentielle byomdannelsesområder, der tages ud af Kommuneplan 2021-2033

I Kommuneplan 2021-2033 tages en række potentielle byomdannelsesområder ud, enten fordi de er blevet, eller er i gang med at blive omdannet, eller fordi det er blevet revurderet, at omdannelsespotentialet ikke er så stort, som først vurderet. Det drejer sig om følgende områder, der beskrives i boksene herunder:

Potentielle byomdannelsesområder, der tages ud af kommuneplanen

Horsens, Godsbanearealerne

Området er under planlægning til omdannelse. Kommuneplan 2921-2033 indeholder nye rammebestemmelser for området.

Horsens, Emil Møllers Gade

Området er blevet omdannet til nyt boligområde.

Horsens, Ormhøjgårdvej

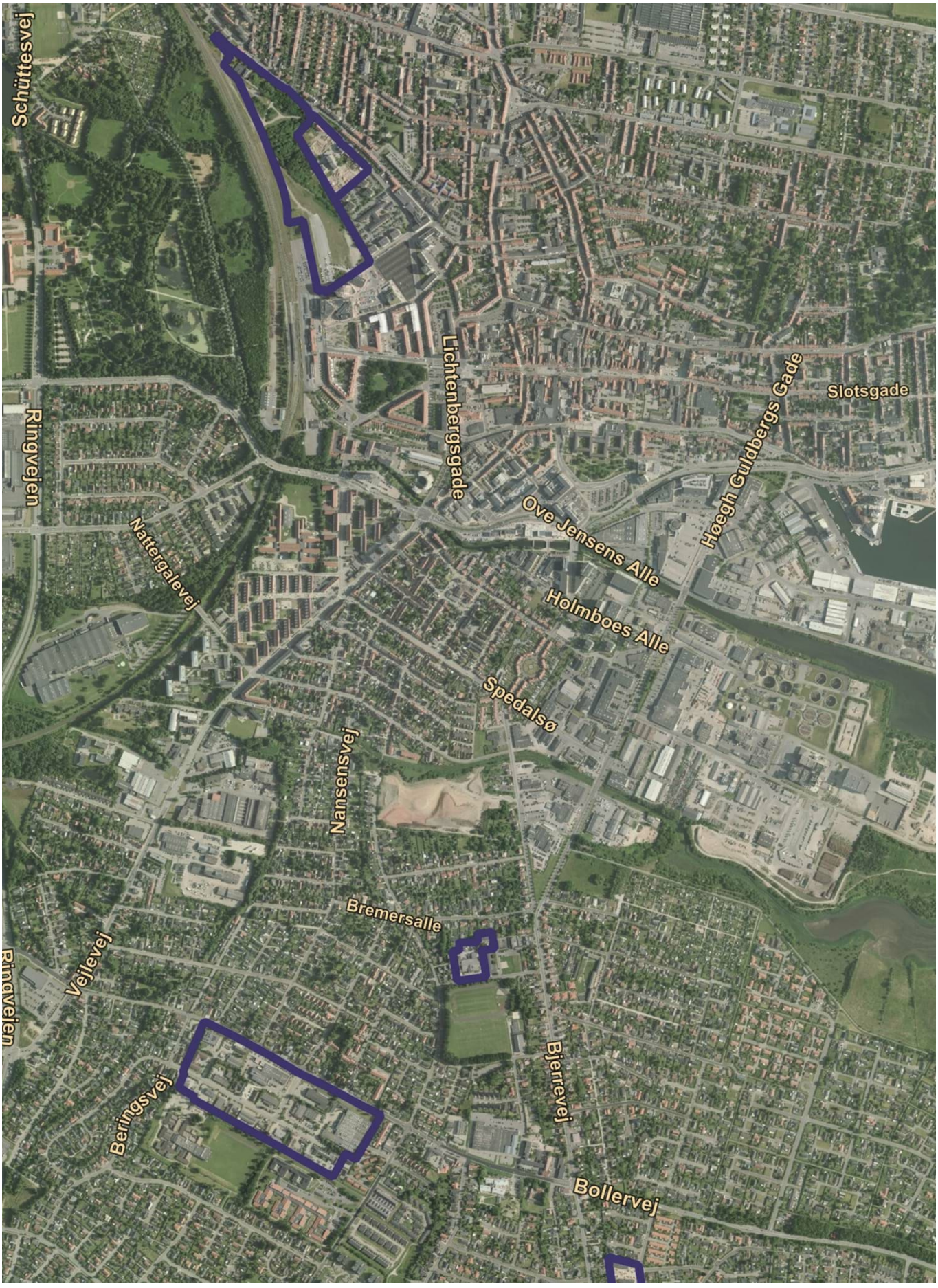
Området tages ud som potentielt omdannelsesområde, da det vurderes, at der ligger flere velfungerende virksomheder og butikker i området. Det kan evt. overvejes, om der er omdannelsespotentiale i kommende kommuneplanrevisioner.

Horsens, Sognegårdsvej

Området tages ud som potentielt omdannelsesområde. Med to virksomheder på et forholdsvist lille areal vurderes det, at der reelt ikke er tale om et omdannelsesområde. Såfremt områdets anvendelse på sigt ønskes ændret til f.eks. boliger, vurderes det, at dette kan gøres med en ændring af rammerne.

Horsens, Bjerrevej/Dagnæsalle

Området tages ud som potentielt omdannelsesområde, da omdannelsen til nyt boligområde er tæt på at være gennemført.

Potentielle byomdannelsesområder i Horsens by, der tages ud af kommuneplanen.

Brædstrup centrum

Det vurderes, at der ikke er et reelt omdannelsespotentiale. Hele arealet er reguleret gennem lokalplaner, og områdefornyelsen er i disse år med til at understøtte en fornyelse af det centralt beliggende byområde. Derfor tages området ud som potentielt omdannelsesområde.

Brædstrup syd

Området tages ud som potentielt omdannelsesområde, da omdannelsen til nyt boligområde er tæt på at være gennemført.

Potentielle byomdannelsesområder i Brædstrup by, der tages ud af kommuneplanen.

1.4. BYFORTÆTNING

Mål

- Der skal ske fortætning i Horsens, i Brædstrup og i Lokalcenterbyerne, så der sikres flere boliger og andre byfunktioner i den eksisterende bymidter og i bydele.

- Fortætning skal altid ske med udgangspunkt i byens eller bydelens karakteristika og skala.

Retningslinjer

1.4.1. Fortætning skal blandt andet ske ved huludfyldning i husrækken/karréen langs gader og pladser.

1.4.2. Der skal fortættes ved udnyttelse af tagetager i etagebyggeri.

1.4.3. Der kan som udgangspunkt fortættes ved at rive eksisterende bygninger ned og bygge højere, men kun i områder, der er udpeget til høje huse, og i øvrigt kun i overensstemmelse med retningslinjer 1.5 Høje huse.

1.4.4. Der skal ved fortætning som udgangspunkt kræves parkering i konstruktion, så der frigives arealer fra terrænparkering til ny bebyggelse.

1.4.5. Byfortætningen skal tilpasses i den omkringliggende bebyggelse i karakter og skala.

1.4.6. Fortætning må ikke ske på bekostning af grønne rum, friarealer og forbindelser for bløde trafikanter.

1.4.7. Områder der er oplagte til fortætning er vist på kort, men der kan godt tillades fortætning udenfor udpegningerne, hvis de øvrige retningslinjer overholdes og projekterne er i overensstemmelser med kommuneplanrammernes bestemmelser.

Redegørelse

Det åbne land og landskaberne omkring vores byer er en begrænset ressource og samtidig et vigtigt aktiv for kommunen. Det er vigtigt at passe på disse arealressourcer af hensyn til både natur, landskab og landbrugserhvervet. Det er også vigtigt for Horsens Kommune som attraktivt bosætningssted, at der er grønne og rekreative områder at udfolde sig i. Ved at fortætte inden for de eksisterende byer, kan der spares på arealressourcen i Horsens Kommune.

Byfortætningen er derfor en bæredygtig måde at byudvikle på, fordi der bruges mindre areal til byvækst. Samtidig understøtter en koncentration af byfunktionerne en mere bæredygtig mobilitet, fordi det bliver et reelt alternativ til bilen at tage cyklen eller gå. Byfortætning er også et vigtigt værktøj i arbejdet med at revitalisere byerne og bydelene til et mere levende og spændende sted at opholde sig. Endelig er fortætningen også med til at understøtte byernes detailhandel, kulturliv og kollektive trafikbetjening. Ved at skabe mulighed for byfortætning, kan der også opføres et bredere udvalg af boligtyper, og skabes muligheder for en mere varieret beboersammensætning.

Der er mulighed for at foretage udfyldninger i byernes og bydelenes husrækker ved at opføre bebyggelse de steder, hvor der er huller, f.eks. mellem to etageejendomme i samme karré. Udfyldningen skal som hovedregel ske i form af en bebyggelse, der er tilpasset den omkringliggende bebyggelse. Nogle ældre etageboliger kan også indeholde en uudnyttet mulighed for fortætning i tagetagen. Disse skal også søges udnyttet.

Fortætning kan også ske ved at bygge højere. Men ønsket om at bygge højere og tættere skal altid afvejes i forhold det historiske bymiljø, skala, grønne rum og friarealer, samt bevaringsværdige bygninger. Læs mere i retningslinjer for høje huse.

Ud over byomdannelsesområderne vil der på grundlag af konkrete behov kunne iværksættes initiativer omkring fortætning af eksisterende byområder. Det forudsættes dog, at fortætningen skal ske med en fornuftig indpasning i forhold til omgivelserne. Det betyder, at der skal tages hensyn til den kontekst, byfortætningen sker i. Det vil sige, at der skal tages store hensyn til den særlige karakter, den byskala, den arkitektoniske sammenhæng, der er i det område, som fortætningen placeres i. Det betyder også, at fortætning ikke må ske ved at inddrage grønne rum, stiarealer og friarealer, som bruges af byens borgere.

Når der planlægges for byfortætning er det også væsentligt, at der tages stilling til, hvordan fortætningen vil påvirke både trafikafvikling- og sikkerheden i hele det område, som fortætningen placeres ind i. Og hvordan det kan afhjælpes. Samtidig er det vigtigt at få afklaret, hvordan parkering for nye anvendelser i en fortætning kan løses på en hensigtsmæssig måde.

I de eksisterende boligområder med åben-lav boligbebyggelse er det svært at arbejde med fortætning. Men der kan være mulighed for at bygge mere tæt-lav boligbyggeri i nogle områder.

Kommuneplanen øger generelt mulighederne for byfortætning i Horsens og Brædstrup. Men byfortætning kan også ske i lokalcenterbyerne.

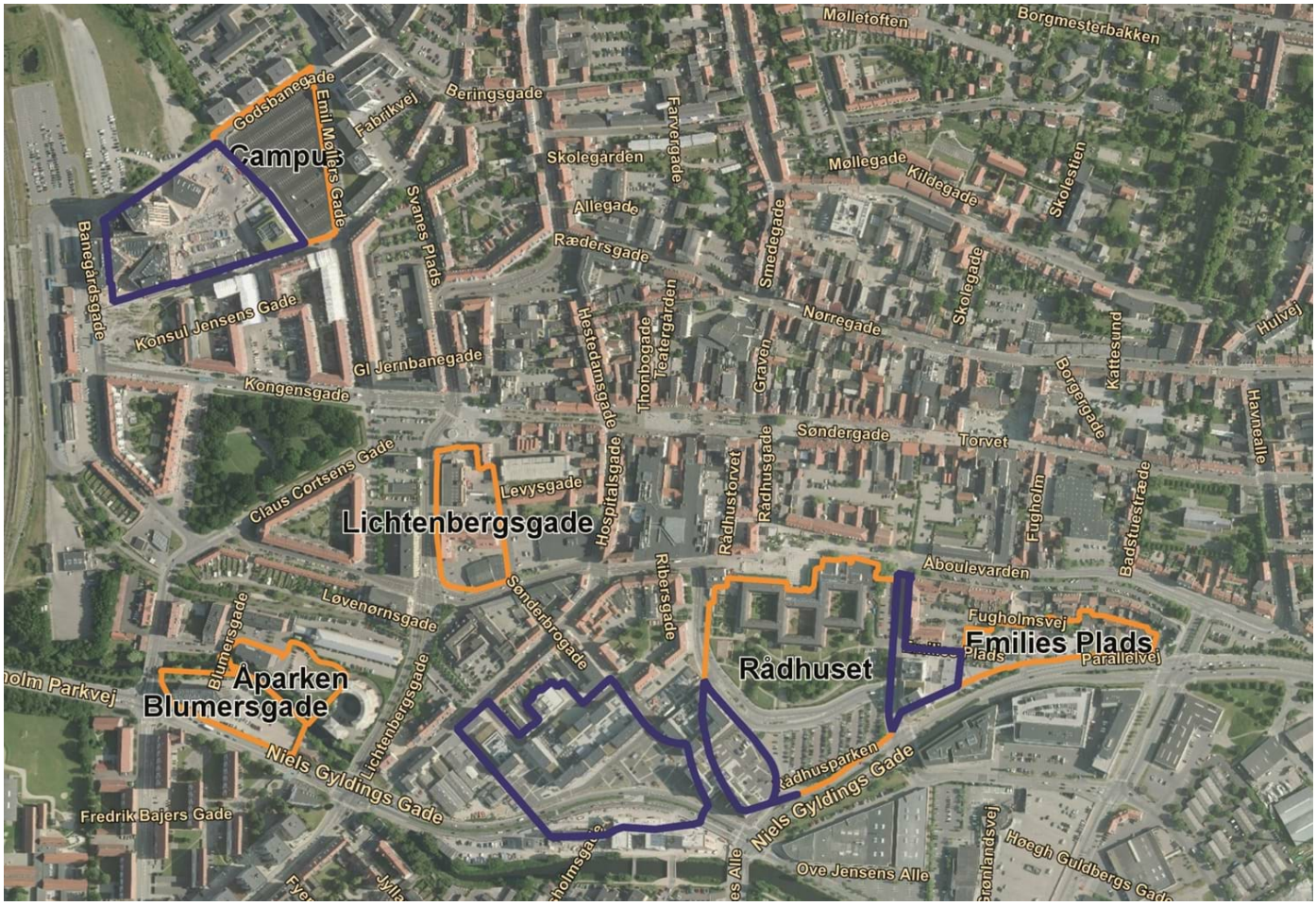
Der er udpeget konkrete områder til byfortætning i Horsens by. I forhold til Kommuneplan 2017 er følgende områder til byfortætning ændret eller taget ud:

Sankt Helene Vej er taget ud, da de to nye byområder Lilli Gyldenkildes Torv og Buchwalds Bro stort set er opført.

Den vestlige del af Rådhuset, hvor Lilli Gyldenkildes Torv er opført, er taget ud.

Den vestlige del af Emilies Plads, hvor der er bygget nyt, er taget ud.

Den vestlige del af Campus er taget ud, da det er bebygget.

De blå afgrænsninger viser de dele af byfortætningsområderne, der tages ud af kommuneplanlægningen.

1.5. HØJE HUSE

Mål

- Horsens by skal også fremover fremstå som en smuk og harmonisk by i en menneskelig skala. Der skal være fokus på, at det skal være rart at opholde sig i byens rum.

- Samtidig skal Horsens by sikres mulighed for vækst, omdannelse og fortætning, bl.a. gennem byggeri af høje huse på særligt udvalgte placeringer.

Retningslinjer

1.5.1. Der kan kun planlægges for byggerier over 6 etager (dvs. 7 etager og derover) inden for de områder, der er udpeget på kort.

1.5.2. Der skal udarbejdes en planvurdering, der belyser konsekvenserne af et evt. højt byggeri i forhold til omgivelserne, inden der tages stilling til, om der skal laves detailplanlægning for høje huse inden for de afgrænsede områder.

1.5.3. Uden for de afgrænsede områder kan der i særlige tilfælde tillades høje bygninger, der skal anvendes til tekniske anlæg eller produktionsanlæg for virksomheder. Der skal også udarbejdes en planvurdering, der belyser konsekvenserne af disse former for højt byggeri i forhold til omgivelserne.

1.5.4. I de høje huse skal der sikres en variation i bygningernes anvendelse, boligernes størrelse samt en blanding af ejerforhold osv.

Redegørelse

Høje huse er bygninger, der markere sig i byens skyline, skala og kontekst og dermed står i markant kontrast til byens generelle bygningshøjder. I Horsens midtby er den generelle bygningshøjde mellem 2 og 6 etager, mens den mest udbredte bygningshøjde i resten af Horsens byområde er på 1-2 etager. Kun ganske få bygninger er højere, f.eks. byens kirketårne og vandtårne. Når en bygning er 7 etager eller derover, defineres den derfor som et højt hus i en Horsens-kontekst. Der kan ikke fastsættes en maksimal grænse på højde og etageantal, idet det er det enkelte sted, beliggenhed, kontekst, arkitektur osv., der afgør dette.

Horsens skal være en by i en menneskelig skala, som indbyder til byliv, ophold og bevægelse i byens rum, men der skal også være mulighed for at placere høje huse på udvalgte steder, hvor de kan fungere som særlige landmarks i byen. Høje hus påvirker både byens skyline og de omgivelser, det placeres i, det sker gennem påvirkning af mikroklimaet, indbliksgener for naboer, skyggepåvirkninger og p-forhold.

Nye projekter for høje huse kan kun komme på tale, hvis placeringen er velbegrundet, og bygningen tilfører stedet noget positivt og kvalitativt, samtidig med, at det understøtter Horsens' skyline positivt. F.eks. er hensynet til den middelalderlige by, kulturmiljøer og topografi helt grundlæggende. Derfor skal der udarbejdes en grundig planvurdering, der belyser konsekvenserne af et højt byggeri i forhold til omgivelserne, inden der tages stilling til, om projektet skal gennemføres.

I planvurderingen skal følgende elementer undersøges:

- Formål og ide med projektet for det høje hus
- Visuel påvirkning af omgivelserne, herunder sigtelinjer
- Visuel påvirkning af det omkringliggende landskab uden for byen
- Tilpasning i byen, landskabet og topografien
- Skala, volumen og typologi i forhold til det område, højhuset placeres i
- Kvalitet i arkitektur, form og detaljeringsniveau
- Kvalitet i friarealer for beboere i det høje hus
- Kvalitet i udearealer omkring højhuset
- Det høje hus' bidrag til bylivet/underetagens interaktion med det offentlige rum/mulighed for placering af offentlige funktioner i underetagen
- Den trafikale logistik – adgangsforhold, parkeringsmuligheder, tilslutning til eksisterende vejnet, kapacitet og afvikling
- Vind, mikroklima, skygge- og indbliksgener
- Muligheder for begrønning af facader
- Mulighed for offentlig adgang til højhusets øverste etager/tag

Der skal stilles krav til bygherre om at bidrage til planvurderingen med detaljerede projektbeskrivelser og visualiseringer i forbindelse med konkrete projekter for høje huse.

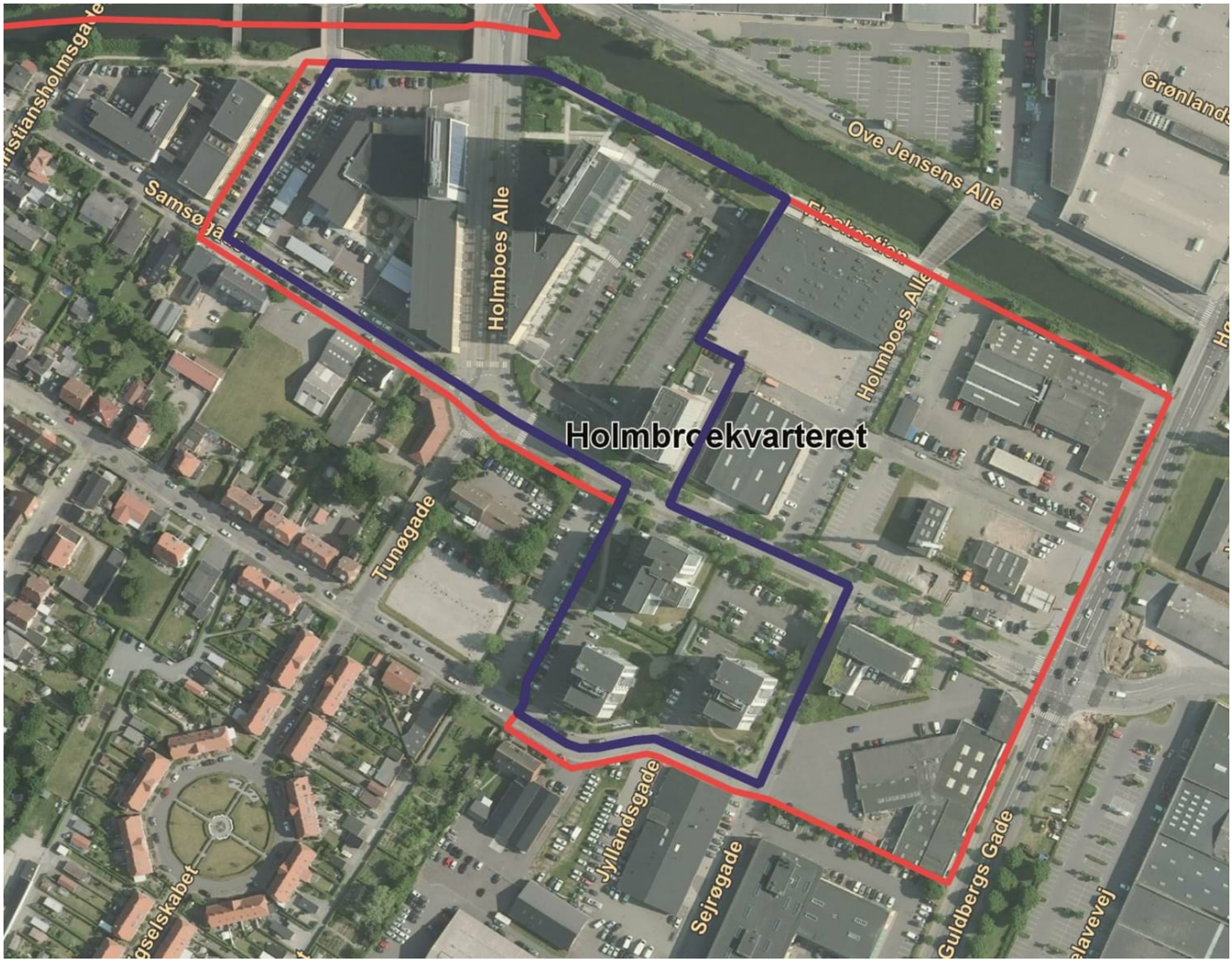
Uden for de afgrænsede områder kan der i særlige tilfælde tillades høje bygninger, der skal anvendes til tekniske anlæg eller produktionsanlæg for virksomheder. Der skal også udarbejdes en planvurdering, der belyser konsekvenserne af disse former for højt byggeri i forhold til omgivelserne.

I forbindelse med Kommuneplan 2021-2033 er to af de udlagte områder blevet justeret. Det drejer sig om udlægget Campusområdet, der er blevet reduceret, hvor der er bygget nyt Campus, og som er blevet udvidet med Godsbanearealet, hvor der er en igangværende detailplanlægning for en helt ny bydel ud mod baneterrænnet, hvor der åbnes mulighed for få, velplacerede høje huse, såfremt de kan indpasses i området og bylandskabet. Og det drejer sig om udlægget Holmbroekvarteret, der er blevet reduceret. Dette er sket, fordi en

konkret kortlægning af byens skala og byrum omkring Høegh Guldbergs Gade viser, at der ikke bør bygges højt omkring indfaldsvejen til middelalderbymidten. Hvis der bygges højt, er der risiko for, at indkigget til den gamle bymidte forsvinder eller påvirkes negativt.

Den røde afgrænsning viser udpegningen i Kommuneplan 2017, mens den blå afgrænsning viser den nye udpegning til høje huse i Campusområdet.

Den røde afgrænsning viser udpegningen i Kommuneplan 2017, mens den blå afgrænsning viser den nye udpegning til høje huse i Holmbroekvarteret.

Billedet viser højhusbebyggelse i Houmannsgade, set fra Beringsgade.

Billedet viser VIA's højhus på Campusgrunden, set fra Bygholm Sø.

Billedet viser højt byggeri på Buchwalds Bro og Lilli Gyldenkildes Torv.

1.6. LANDSBYER OG LANDDISTRIKTER

Mål

Det er Horsens Kommunes overordnede mål at sikre, at landdistrikternes og landsbyernes særlige karakteristika fastholdes.

Landsbyernes rolle som attraktive og bæredygtige bosætningslandsbyer styrkes ved at afgrænse landsbyerne og fastlægge bebyggelsesregulerende bestemmelser, som sikrer de landskabelige, arkitektoniske og kulturhistoriske værdier i den enkelte landsby.

Udviklingen af landsbyerne og det åbne land skal ske gennem et gensidigt forpligtende samarbejde mellem kommunen og landsbyerne.

Retningslinjer

1.6.1. Følgende landsbyer er afgrænset i kommuneplanens rammer: Addit, Assendrup, Davding, Elbæk, Eldrup, Elling, Endelave by, Gangsted, Gantrup, Grumstrup, Grædstrup, Haldrup, Kattrup, Lundum, Oens, Ring, Sattrup, Serridslev, Slagballe St., Såby, Tønning, Træden, Tvingstrup, Underup, Vedslet, Vestbirk, Voervadsbro, Vrønding, Ørridslev, Ørskov, Åes og Åstruplund. Der er ikke foretaget en afgrænsning af øvrige samlinger af gårde og huse.

1.6.2. I de afgrænsede landsbyer skal en evt. udbygning med nye boliger ske indenfor landsbyafgrænsningen. Udbygningen skal ske ud fra en helhedsvurdering af landskabelige, arkitektoniske, skalamæssige og kulturhistoriske værdier, så det sikres, at de nye boliger tilpasses den enkelte landsbys karakteristika. Landsbyernes karakteristika er beskrevet i kommuneplanens rammer.

1.6.3. I de afgrænsede landsbyer er der også mulighed for at etablere nye boliger i overflødiggjorte bygninger, hvis de er egnede til boligformål.

1.6.4. I de særligt bevaringsværdige landsbyer Træden, Endelave by, Elling og Haldrup tillades kun ganske få ændringer. Der er udarbejdet bevarende lokalplaner eller er bevarende lokalplaner under udarbejdelse, der beskriver hvilke ændringer, der tillades.

1.6.5. I Elbæk og Vestbirk kan efterskolerne kun udvides efter en samlet detailplanlægning.

1.6.6. Der kan gives tilladelse til at etablere mindre virksomheder i overflødiggjorte bygninger i de afgrænsede landsbyer. Ved tilladelse til etablering af en mindre virksomhed i en landsby, skal det fastlægges, hvor meget virksomheden kan udvide, før kommunen vil kræve, at virksomheden flytter til et velegnet erhvervsområde i byzone.

1.6.7. Der vil ikke blive givet tilladelse til udvidelser ud over 500 m^2 af virksomheder, der er etableret lovligt eller etableres i overflødiggjorte bygninger inden for de afgrænsede landsbyer.

Handlinger

Lokalsamfundspolitik

Horsens Byråd vedtog i 2020 en lokalsamfundspolitik, der skal være med til at sikre, at kommunens landsbyer fortsat er attraktive bosætningssteder. Det skal være muligt at leve det gode liv i landsbyer og lokalcenterbyer på lige vilkår med kommunens store byer.

Det betyder, at der skal igangsættes udviklingsinitiativer, der gør det mere attraktivt at bo i oplandet. Landsbyer og lokalcenterbyer skal have bedre muligheder for at samarbejde og dele viden på tværs. Det skal være muligt at tiltrække nye borgere, både gennem kvalitetsudvikling af den eksisterende bygningsmasse og ved etablering af nye boliger.

Der skal være respekt for lokale forhold og traditioner, og der skal ske borgerinddragelse i forhold til udviklingen af oplandet.

Redegørelse

Det overordnede mål er at bidrage til en bæredygtig udvikling i landdistrikterne, så de fortsat bevares og udvikles som attraktive steder at bo, og fungerer som et reelt bosætningsalternativ til de større byer. Samtidig er det vigtigt at fastholde de særlige karakteristika, som den enkelte landsby har, både på grund af de landskabelige, arkitektoniske og kulturhistoriske bevaringsværdier, men også fordi de er med til skabe en attraktiv ramme for livet og fællesskaberne i landsbyerne.

Bosætning på landet tilvælger man typisk på grund af nærheden til natur, fred og ro, sociale netværk og fællesskaber, boliger som er en del af landsbyens særlige sociale og historiske struktur med udsigt over åbne landskaber, og boliger, der ofte er billigere end tilsvarende i byerne. Samtidig "fravælger" man også til en vis grad nærhed til service, butikker, kulturtilbud, offentlig transport og lignende, da man ikke kan forvente samme grad af offentlig service som i byerne.

Horsens Kommune har ved afgrænsning af landsbyerne i videst muligt omfang taget hensyn til de værdier, forslag og ønsker, som landsbyerne selv har fremlagt. Horsens Kommune vil også fremadrettet udvikle landsbyerne i et tæt og forpligtende samarbejde med landsbyerne.

Landsbyafgrænsning for boligbyggeri

Mulighederne for byggeri ved landsbyer i landzone skal angives ved at afgrænse landsbyerne på kort og fastsætte bestemmelser for byggeri mv. i kommuneplanens rammer for lokalplanlægning.

Med afgrænsningerne åbnes for opførelsen af boliger i et begrænset omfang i landsbyerne, oftest som huludfyldninger. Der er for de fleste landsbyers vedkommende tale om en samlet mulighed for en boligtilvækst på ca. 5-10% af den eksisterende boligmasse i den enkelte landsby, men det varierer fra den ene landsby til den anden.

En begrænset tilførsel af nye boliger vil på denne måde ikke påvirke landsbyens funktionalitet negativt (dvs. i form af trafikpres på de mindre veje, belastning af forsyningssystemer etc.), og mængden af nye tilflyttere vil ikke skabe udfordringer i forhold til landsbyens eksisterende sociale struktur.

Byggeri inden for de afgrænsede landsbyer

Nye boliger kan kun opføres indenfor landsbyafgrænsningen, og det enkelte hus skal tilpasses til landsbyens skala, arkitektur, gaderum, kulturhistoriske bevaringsværdier og lignende, så de særlige karakteristika ved landsbyen bevares.

Placeringen af de nye boliger skal ske under hensyntagen til den historiske landsbystruktur. Det betyder, at boliger placeret i anden række i forhold til den historisk etablerede landsbygade, samt udstykning af "koteletgrunde" som udgangspunkt ikke vil blive tilladt. Det kan dog i særlige tilfælde være nødvendigt at give lov til dette, såfremt der ikke er andre muligheder for at bygge inden for landsbyafgrænsningen og det i øvrigt ikke påvirker den historiske landsbystruktur negativt. Det betyder også, at grønne rum inden for landsbyafgrænsningen, dvs. græsklædte og/eller busk/træbevoksede arealer, der har udgjort et grønt rekreativt område eller naturområde for landsbyen i mange år, skal friholdes for bebyggelse. Derudover skal udsigtslinjer, hvor man har en særlig værdifuld udsigt mellem bebyggelsen ud over landskabet udenom landsbyen, bevares og friholdes for bebyggelse.

Landsbyerne er oftest bebyggede med åben-lav boliger mellem de store gårde og husene er typisk placerede i én række på hver side af gaden. Husene er som hovedregel placeret på grundene, så de ligger parallelt med og tæt på "hovedgaden" i landsbyen. Indgangsfacaden er således orienteret mod "livet i landsbyen-gaden" til den ene side og havefacaden mod det åbne landskab med marker, skov og natur til den anden.

Undtaget fra denne regel er de huse, der afslutter en landsby. Ofte er disse huse - hvor de topografiske forhold tilsiger det - drejet væk fra landsbygaden, så husene opnår optimal udsigt over landskabet og samtidig fremtræder som landsbyens "ansigt" udadtil. Husene fungerer på denne måde som naturlige afsluttende bebyggelser af landsbyen.

Den relativt stramme form med længehuse med saddeltag får mange landsbyer til at fremtræde harmonisk og visuelt rolige trods stor variation i bygningens placering, proportion og materialevalg.

Hvor landsbyer ikke fremtræder harmoniske og visuelt rolige, skyldes det ofte en tilfældig sammensat bygningsmasse, med vidt forskellige bygningsformer, såsom traditionelle landsbyhuse sammen med almindelige parcelhuse med lav taghældning, evt. med helvalm, kubiske huse, bjælkehuse, sommerhuse og andre boliger af træ, samt huse med skiftende taghældning og etagehøjder.

De enkelte landsbyers særlige karakteristika er i øvrigt beskrevet i kommuneplanens rammer. Bevaringsværdige bygninger og kulturhistoriske værdier er beskrevet i retningslinjer for Kulturhistorie.

Afgræsning af Voervadsbro

Billedet viser en landsbygade i Sejet.

Billedet viser en landsbygade i Elling.

Ifølge planlovens §11a stk. 7 og stk. 8 skal byvækst, dvs. arealudlæg, der svarer til det forventede behov for ny bymæssig bebyggelse indenfor den 12-årige planperiode, ske i byzone. I landsbyerne er det muligt at meddele enkelte landzonetilladelser til udstykninger og etablering af nye boliger og erhverv mv. som huludfyldninger eller afrunding af landsbyen.

Landsbyafgrænsningen kan skabe en klarhed over, hvor der er udviklingsmuligheder for bolig og erhverv, samtidig med at der tages hensyn til bl.a. natur- og landskabsinteresser samt kulturhistoriske interesser og ønsket om at undgå spredt bebyggelse i det åbne land.

Voervadsbro er blevet afgrænset, så der skabes mulighed for en udbygningsmulighed for landsbyen. Voervadsbro ligger naturskønt, tæt på Gudenåen. Naturområder, landskab og grundvandsinteresser skaber en lang række bindinger i forhold til at kunne lave en større afgrænsning. Afgrænsningen er foretaget, så ny bebyggelse vil komme til at ligge som en naturlig del af den eksisterende landsby. Der vil derfor være den mindst mulige påvirkning af natur-, grundvands- og landskabsinteresser, idet den udbygning, der vil være mulig, vil ske i forbindelse med den bebyggede struktur.

Landsbyafgrænsningen af Voervadsbro sikrer en udviklingsmulighed med en potentiel boligtilvækst på ca. 5-10% af den eksisterende boligmasse. Foruden de allerede udlagte byggegrunde ved Holmekollen sikrer landsbyafgrænsningen plangrundlaget for en etablering af nye boliger ved huludfyldning i den eksisterende landsbybebyggelse eller omdannelse af eksisterende byggeri. Her vurderes det, at der kan etableres ca. 5 nye åben lav boliger eller flere tæt lav boliger såfremt der kan sikres en fornuftig disponering af arealet.

Ved etablering af alt nyt byggeri er det en forudsætning, at det ikke strider imod anden lovgivning eller beskyttelsesinteresser.

Landskabsinteresser i Voervadsbro

Bevaringsværdigt landskab
Hele landsbyen og dens omkringliggende arealer er udpeget bevaringsværdigt landskab. De bevaringsværdige landskaber skal som udgangspunkt friholdes for byggeri, vejanlæg og tekniske anlæg. Hvis der skal ske byudvikling i kanten af byerne, må oplevelsen af de bevaringsværdige landskaber ikke forringes.

Større sammenhængende landskaber
Hele landsbyen og dens omkringliggende arealer er en del af et større sammenhængende landskab (større uforstyrret landskab). De større sammenhængende landskaber skal som udgangspunkt friholdes for etablering af nye anlæg eller udvidelse af eksisterende anlæg, der slører landskabssammenhængene eller kan påvirke omgivelserne visuelt eller støjmæssigt. Etablering eller udvidelse af anlæg, der ligger tæt på de større sammenhængende landskaber skal så vidt muligt udformes, så de tager hensyn til de større, sammenhængende

landskaber.

Geologiske interesser
Hele Voervadsbro og dens omkringliggende arealer ligger indenfor det større geologiske rammeområde for Det Midtjyske Søhøjland som er et geologisk interesseområde der dækker størstedelen af Horsens Kommune.

Hele Voervadsbro og dens omkringliggende arealer er en del af den specifikke geologisk bevaringsværdi for Vissing Kloster området hvor der ses flere eksempler på smeltevandsterrasser fra forskellige strømningsstadier i et afsnit af Gudenådalen. Lokaliteterne er værdifulde for den landskabsgeologiske forskning og bidrager bl.a. til belysning af Søhøjlandets opståen under sidste istid. Derudover er der en specifik geologisk bevaringsværdi ved en større grusgrav nord for Voervadsbro med meget høj forskningsmæssig værdi, fordi man på stedet kan studere den horisontale udbredelse af det tidlige Miocæne kvartssand.

Inden for rammeområderne skal landskabshensyn tillægges stor vægt. Byggeri og anlæg skal derfor placeres og udformes under hensyntagen til landskabets geologiske kvaliteter. Det skal sikres, at de geologiske landskabsformer, deres indbyrdes overgange og landskabelige sammenhænge ikke forringes.

Naturbeskyttelsesinteresser i Voervadsbro

Naturbeskyttelsesområder og økologiske forbindelseslinjer

En meget stor del af området omkring Voervadsbro er omfattet af naturbeskyttelsesinteresser, som samtidigt også er økologisk forbindelseslinjer.

Det overordnede mål med naturbeskyttelsen er at sikre biodiversiteten i Horsens Kommune. Det betyder, at områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser skal bevares og deres kvalitet skal forbedres. De økologiske forbindelser skal sikre og forbedre mulighederne for det vilde dyre- og planteliv, både ved at bevare eksisterende økologiske forbindelser og ved at skabe nye forbindelser mellem områder med naturværdier, hvor og når det er muligt.

De udpegede områder indeholder udover de beskyttede naturområder og skove en del arealer, der i dag ikke har en høj naturkvalitet, men ligger i halvkultur, og på sigt ved en passende anvendelse og drift kan udvikle sig til natur. Udpegningen forpligter kommunen til hensyntagen i forbindelse med planlægning for eller etablering af nye boliger.

Natura 2000

Størstedelen af området nord for Gudenåvej er del af Natura 2000-område nr. 48, Salten Å, Salten Langsø, Mossø, søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Ved ændringer i området skal der tages særlige hensyn til områdets udpegning. Ændringer udenfor Natura 2000-områder skal ligeledes vurderes i forhold til evt. påvirkning indenfor Natura 2000-området.

Horsens Kommune vurderer, at etablering af et begrænset antal nye boliger indenfor eller udenfor Natura 2000-området som udgangspunkt er mulig uden at Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag (naturtyper eller arter) påvirkes negativt. Miljøstyrelsen, som er planmyndighed for Natura 2000-planer kan dog i det konkrete tilfælde vurdere, at etableringen af nye boliger eller erhverv indenfor Natura 2000-området er uforenelig med områdets udpegning.

Grønt Danmarkskort
De udpegede områder med særlige naturbeskyttelsesområder og potentielle naturområder samt de udpegede økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser indgår som en del af Grønt Danmarkskort.

Inden for Grønt Danmarkskort skal ubrudte og uforstyrrede natursammenhænge bevares og om muligt forbedres. Indenfor Grønt Danmarkskort vil Horsens Kommune prioritere indsatser, der bevarer og udvikler biodiversitet og sikrer spredningsmuligheder for de mest truede dyre- og plantearter højest.

Lavbundsarealer
Der går et strøg af lavtliggende arealer gennem området og der er udpegede lavbundsarealer ved Springbjerg Mose med nordvest og syd for byen langs Gudenåen. Lavbundsarealer er lavtliggende områder, hvor der naturligt samles vand. For at sikre, at lavbundsarealerne kan genoprettes med naturlige vandforhold, er der i Kommuneplan 2021-2033 en retningslinje om, at der ikke må bygges indenfor lavbundsområdeudpegningen. Hvis det er nødvendigt at placere bygninger eller tekniske anlæg indenfor et lavbundsområde skal disse udformes således, at det stadigt er muligt at genskabe naturlige hydrologi i området.

Skovbyggelinje
Størstedelen af området i og omkring Voervadsbro er omfattet af en skovbyggelinjer. Private skove over 20 ha og samtlige offentlige skove afsætter en 300 m bred skovbyggelinje, hvor man ikke ønsker byggeri og lign. pga. de landskabelige forhold (indblik og udblik) og de biologiske forhold. Etablering af nye boliger vil kræve, at skovbyggelinjen reduceres eller at der dispenseres fra den.

Sø- og åbeskyttelseslinjer
For at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder for dyre- og planteliv er der en sø- eller åbeskyttelseslinje på 150 m fra visse søer og vandløb. Den vestlige del af Voervadsbro og området omkring er omfattet af søbeskyttelselinje på fra Nedenskov sø. Den centrale del af landsbyen og området omkring Gudenåen er omfattet af åbeskyttelseslinje fra Gudenåen. Inden for beskyttelseszonerne må der ikke placeres bebyggelse, campingvogne og lignende eller foretages beplantning eller ændringer i terrænet.

Grundvandsinteresser i Voervadsbro

Den vestlige og sydlige del af området, herunder Vissinggård Funkisby ligger inden for OSD, NFI og indvindingsopland til Voervadsbro Vandværk. Der er tale om et meget sårbart grundvandsmagasin, beliggende terrænnært. Område er meget sårbart overfor forurening på

grund af et begrænset lerdække og flere steder ingen lerdække. Inden for området ligger Voervadsbro Vandværk som har to vandboringer med boringsnære beskyttelsesområder. Boringer viser, at der er sand fra terræn og ned til hvor der hvor boringerne er filtersat. Da grundvandsstrømningsretningen er fra syd/sydvest mod nord og dermed i retning af Gudenåen, vurderes området syd/sydvest for vandværket at være sårbart idet store dele af området ligger direkte opstrøms vandværkets boringer. Det nære område omkring vandværket er meget sårbart overfor byggeri. Udlæg til nye boliger skal som udgangspunkt placeres uden for vandværkets indvindingsopland, på grund af grundvandsmagasinets sårbarhed og nærhed på terræn.

Kulturhistoriske interesser i Voervadsbro

Værdifuldt kulturmiljø

Området langs Gudenåen er udpeget som værdifuldt kulturmiljø, da der er en koncentration af stenalderbopladser langs Gudenåens vestre bred. Området ved Nørreskov og Vissinggård Funkisby er ligeledes udpeget for at beskytte fortælleværdien om landbrug, skovbrug og fabriksmiljø (emulgatorfabrik, hønseri, savværk og landbrug mv.) etableret i 1915-1920.

Kulturhistoriske bevaringsværdier

Området ved Voervadsbro rummer mange fredede fortidsminder fra Oldtiden. Inden for landsbyen ligger to kulturhistoriske bevaringsværdier i form af fredede rundhøje fra oldtiden.

Synlige fredede fortidsminder er beskyttet af en fortidsmindebeskyttelseszone på 100 meter fra fortidsmindets ydergrænse. I beskyttelseszonen for det fredede fortidsminder gælder der en streng beskyttelse hvor både byggeri, tilplantning og gravearbejde skal undgås. Formålet med fortidsmindebeskyttelseslinjen er at sikre fortidsmindernes værdi som landskabselementer, herunder at sikre indsyn til og udsyn fra fortidsminderne.

Den vestlige del af område (vest for Ådalen) er udpeget kulturarvsarealer hvor der er en væsentlig arkæologisk bevaringsværdi under jorden. De udpegede kulturarvsarealer vidner blandt andet om, at der er væsentlige fortidsminder i et område, og at det kan være hensigtsmæssigt at revurdere anlægsarbejdet, så fortidsminderne bevares på stedet.

Fredninger

Fredninger efter naturbeskyttelseslovens kapitel 6 gennemføres til varetagelse af naturbeskyttelseslovens formål, bl.a. beskyttelse af naturen med dens bestand af vilde dyr og planter og deres levesteder. Fredninger kan også begrundes med landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige, undervisningsmæssige og rekreative værdier.

Hvis et fredet område støder op til eller går ind over en landsby, hvor der ønskes ændringer af bebyggelsen, må det i hvert enkelt tilfælde vurderes, om fredningens formål og de konkrete bestemmelser, der gælder for den pågældende fredning, åbner mulighed for det ønskede. Dispensationssager ligger hos Fredningsnævnet.

En del af området nord for Gudenåvej og øst for Vilholtvej er omfattet af arealfredning, Arealer ved Gudenåen mellem Voervadsbro og Vilholt. Arealfredningen nord for Gudenåvej har til formål at bevare områdets biologiske, geologiske og landskabelige værdier. Det ligger uden for Horsens Kommunes sædvanlige praksis at anbefale byggeri.

Et område syd for Gudenåvej og vest for Gudenåen er omfattet af en deklarationsfredning.

Træden, Endelave by, Elling og Haldrup

I landsbyerne Træden, Endelave by og Haldrup er der udarbejdet bevarende lokalplaner, og i Elling er en bevarende lokalplan under udarbejdelse. Lokalplanerne fastlægger helt præcist, hvilke ændringer i form af til-, om- og nybyggeri, der kan tillades. Lokalplanerne ligger til grund for sagsbehandlingen i disse landsbyer.

Nye boliger i overflødiggjorte bygninger

I nogle landsbyer findes bygningsanlæg, f.eks. institutioner eller gårde, der er udformet og lokaliseret på en måde, der gør den velegnet til ombygning til boligformål, eksempelvis som tæt-lavt byggeri svarende til række-kædehuse med begrænset grund- og haveareal. En sådan bosætningsmulighed kan være en kvalitativ styrkelse af et landsbysamfund, fordi den tæt-lave byggeform kan være særlig relevant for ældre, enlige og helt unge borgere der således kan få en passende bolig i den lokale landsby, hvor de føler sig tilknyttet.

Hvis et nedlagt landbrug eller en institution ønskes anvendt til boligformål, er det vigtigt at fastholde de bygningsmæssige klassiske formtræk med længehuse og sadeltag.

Boliger uden for afgrænsede landsbyer/i det åbne land

Uden for de afgrænsede landsbyer og i det åbne land, kan der kun etableres boliger i overensstemmelse med planlovens landzonebestemmelser.

Bosætningslandsbyer

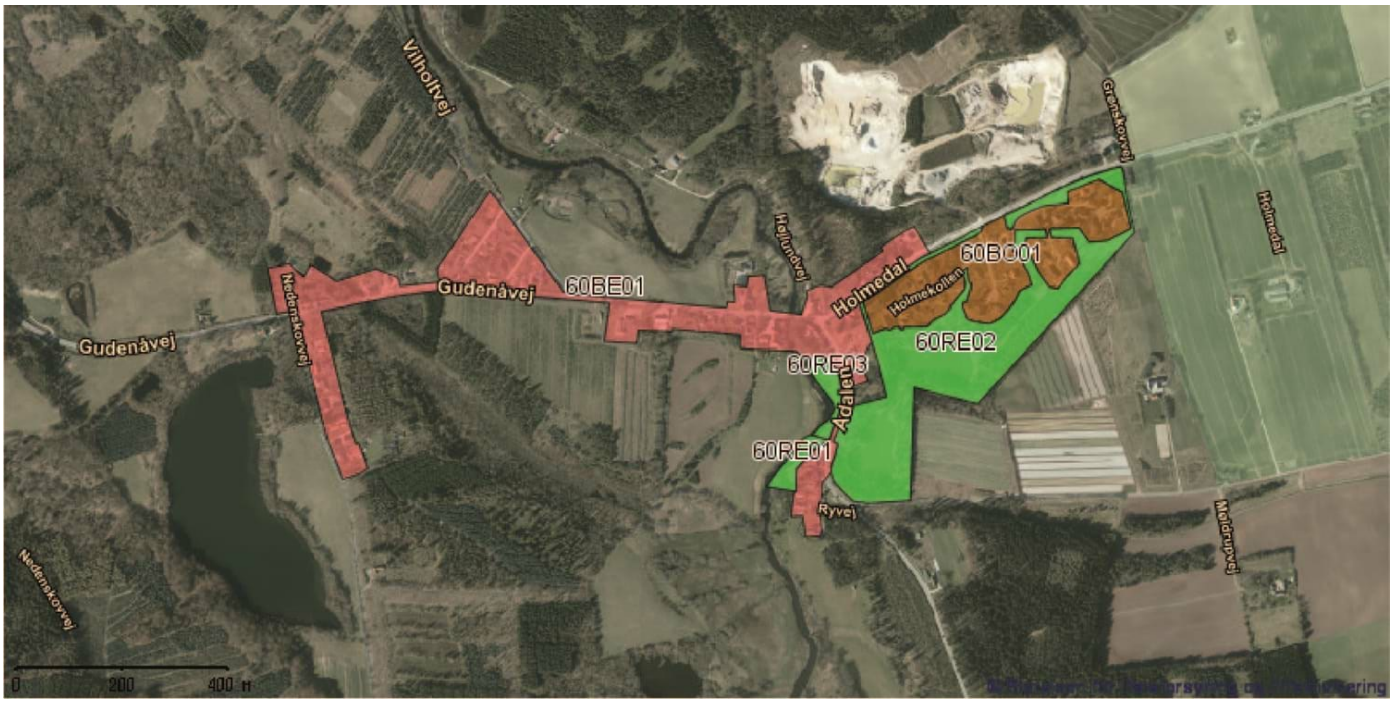
Landsbyerne Sejet og Hansted er gennem lokalplanlægning overført til byzone, og reguleres efter lokalplanerne. De indgår derfor ikke i retningslinjetemaet Landdistrikter og Landsbyer.

Erhverv i landsbyerne

Der er flere eksempler på etablering af erhvervsvirksomheder i overflødiggjorte bygninger i landsbyer, hvor myndigheden (ofte kommunen) for sent har gjort virksomhedsejeren/investor opmærksom på det uheldige i, at en virksomhed, der vokser, kan påvirke

landsbyens trafik- og vejstruktur, forurene miljøet, påvirke de kulturhistoriske og arkitektoniske værdier negativt og derfor modvirker en bæredygtig udvikling af landsbyen.

Af hensyn til både virksomheder og landsbyerne vil der derfor ikke blive givet tilladelse til udvidelser af virksomhederne udover de 500 m^2 tilbygning, som planloven åbner mulighed for at etablere uden landzonetilladelse. Virksomheder, der har behov for større udvidelser henvises i stedet til et velegnet erhvervsområde i byzone.

Kortet viser afgrænsningen af Voervadsbro.

1.7. BYUDVIKLING OG KYSTNÆRHEDSZONE

Mål

- Kystlandskaber skal i videst muligt omfang beskyttes mod uhensigtsmæssig udnyttelse, i særdeleshed byggeri og tekniske anlæg.
- Udvikling i kystnærhedszonen skal ske på baggrund af helhedsplanlægning, der sikrer afvejningen mellem beskyttelse og benyttelse af de værdifulde kystlandskaber og identificerer de dele af kystnærhedszonen, der kan rumme en bymæssig og rekreativ udvikling.
- Befolkningens adgang til og brug af de rekreativt værdifulde dele af kystlandskaberne skal fremmes gennem planlægningen og konkrete tiltag.

Retningslinjer

1.7.1. Der må kun inddrages nye arealer i byzone, og planlægges for anlæg i landzone, såfremt der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering. Der kan udlægges udviklingsområder, uden særlige landskabs-, natur- eller miljøinteresser, såfremt de indgår i et landsplandirektiv.

1.7.2. Nye byzoneudlæg til beboelse skal fastlægges til helårsbeboelse.

1.7.3. I forbindelse med byudvikling inden for kystnærhedszonen skal det sikres, at der ikke opstår en ny markant og synlig bebyggelsesfront set fra kysten, fjorden eller fjordlandskabet.

1.7.4. Der skal så vidt muligt skabes udvidet adgang til kysten for offentligheden.

1.7.5. Bortset fra trafikhavneanlæg og andre overordnede infrastrukturanlæg kan der kun i ganske særlige tilfælde planlægges for bebyggelse og anlæg på land, som forudsætter inddragelse af arealer på søterritoriet eller særlig kystbeskyttelse.

1.7.6. Eksisterende sommerhusområder skal fastholdes til ferie-/fritidsformål.

1.7.7. Ferie- og fritidsanlæg skal lokaliseres efter sammenhængende turistpolitiske overvejelser og kun i forbindelse med eksisterende bysamfund eller større ferie- og fritidsbebyggelser.

Billede fra Brigsted Strand.

Redegørelse

Kystnærhedszonen omfatter alle arealer i landzone og sommerhusområder i en afstand af 3 kilometer fra kysten.

Kystnærhedszonen er en planlægningszone, men ikke en forbudszone. Kysterne og de kystnære landskaber er meget værdifulde og planlægning i disse områder kræver dels en særlig begrundelse og dels en planlægning på et kvalitetsmæssigt højt niveau. Når der planlægges mere detaljeret for nye områder, er det vigtigt også at lade byens profil – når den ses på afstand – indgå i overvejelserne. Formgivningen bør ske i samspil med den eksisterende bebyggelse og kystområdets stedlige kvaliteter.

Planloven åbner mulighed for, at der kan udpeges såkaldte udviklingsområder i kystnærhedszonen, der skaber mulighed for at udvikle byer og landsbyer på en måde, der giver nye potentialer for vækst og udvikling i lokalsamfundene og i kommunen. Udviklingsområder er områder uden særlige landskabs-, natur- eller miljøinteresser. De vil derfor som udgangspunkt ikke ligge helt ude ved kysten, men lidt inde i landet. Udviklingsområder kan alene udlægges i kystnærhedszonen efter landsplandirektiv udstedt af erhvervsministeren på baggrund af ansøgninger fra kommunerne.

Lokalisering af ferie- og fritidsanlæg, herunder golfbaner inden for kystnærhedszonen skal ske på baggrund af sammenhængende turistpolitiske overvejelser og bør kun etableres i forbindelse med eksisterende bysamfund eller større ferie- og fritidsbebyggelser.

For en nærmere præsentation af de i kommuneplanlagte projekter til ferie- og fritidsanlæg - se afsnit om fritidsformål.

1.8. DETAILHANDEL

Mål

- Horsens Kommune skal fortsat styrkes i den regionale konkurrence om detailhandelskunderne. Derfor skal planlægningen for detailhandel skabe rammerne for, at butikslivet kan udvikle sig med et stærkt og varieret udbud, så flere handler i kommunen.
- Detailhandelsstrukturen skal understøtte bymønsteret.
- Horsens Midtby er hovedbyen og skal styrkes som et dynamisk, regionalt center for handel, byliv, kultur og oplevelser.
- Brædstrup bymidte skal styrkes som et stærkt og attraktivt bycenter for den vestlige del af kommunen.
- Lokalcenterbyerne skal udvikles som levende bycentre for deres lokale oplande.

Retningslinjer

Detailhandelsstrukturen

1.8.1. Den samlede detailhandelsstruktur i Horsens Kommune består af følgende afgrænsede områder:

1. Bymidterne Horsens, Brædstrup, Egebjerg, Lund, Østbirk, Gedved, Hatting og Hovedgård.
2. Horsens bymidte opdeles i tre zoner, hhv. Horsens bymidte A, B og C.
3. Lokalcentrene Nim, Søvind, Sdr. Vissing, Hovedgård og Endelave by. Lokalcentrene i Horsens By Sønderbrogade, Nørretorv, Bjerrevej, Torsted Alle og Bygaden.
4. Bydelscentrene i Horsens By Nordhavnen, Strandkærvej, Bankagervej, Ørnstrup Møllevej, Vejlevej Nord, Vejlevej Syd, Nørrebrogade, Haldrupvej og Sundvej.
5. Områderne til særligt pladskrævende varegrupper Høegh Guldbergs Gade, Horsens Syd, Erhvervsbyvej, Fuglevangsvej, Strandkærvej / Ormhøjgårdsvej, Silkeborgvej, Vestervangen, Virkefeltet, Lund syd-øst, Ørridslevvej og Sattrupvej.

Afgræsningerne af detailhandelsstrukturens områder er vist på kort.

1.8.2. Udenfor detailhandelsstrukturen kan der kun placeres:

1. Enkeltstående dagligvarebutikker, der alene tjener til lokalområdets daglige forsyning. De enkeltstående dagligvarebutikker kan kun placeres efter en detaljeret planlægning, og skal som udgangspunkt placeres med god trafikal tilgængelighed og med en rimelig afstand til andre butikker eller områder udlagt til butiksformål.
2. Butikker i tilknytning til en primær funktion som tankstation, togstation, stadion, fritliggende turistattraktioner, genbrugspladser og lignende.
3. Mindre butikker til salg af egne produkter i tilknytning til en virksomheds produktionslokaler.
4. Mindre dagligvare- og udvalgsvarebutikker i overflødiggjorte bygninger i landzonen.

1.8.3. I rammeområderne 14ER17 og 14ER20 kan der etableres små udvalgsvarebutikker i tilknytning til e-handelsvirksomhed med større lagerfaciliteter. Der kan højst etableres en butik pr. e-handelsvirksomhed.

Arealrammer og butiksstørrelser i de afgrænsede detailhandelsområder

1.8.4. De samlede arealrammer for butikker inden for de afgrænsede områder i detailhandelsstrukturen fremgår af nedenstående skema:

Område og type	Samlet ramme til butiksformål, m^2	Samlet bruttoareal 2020, m^2	Heraf SPV*, m^2	Ny samlet rummelighed, m^2
Bymidte Horsens	230.000	125.600	20.600	104.400
Bymidte Brædstrup	20.000	5.100	0	14.900
Bymidte Egebjerg	3.500	2.200	0	1.300
Bymidte Lund	3.500	2.400	0	1.100
Bymidte Østbirk	4.100	3.800	0	300
Bymidte Gedved	3.000	1.900	0	1.100
Bymidte Hovedgård	4.000	3.000	0	1.000
Bymidte Hatting	2.500	1.200	0	1.300
Bydelscenter Nordhavn	6.800	3.000	0	3.800
Bydelscenter Nørrebrogade	2.500	1.300	0	1.200
Bydelscenter Strandkærvej	5.000	4.700	900	300
Bydelscenter Bankagervej	5.800	5.800	0	0
Bydelscenter Ørnstrup Møllevej	3.000	0	0	3.000
Bydelscenter Vejlevej nord	14.000	13.400	0	600
Bydelscenter Vejlevej syd	12.000	5.300	1.000	6.700
Bydelscenter Haldrupvej	3.600	3.300	0	300
Bydelscenter Sundvej	6.900	6.000	0	900
Lokalcenter Nim	1.380	500	0	880

Lokalcenter Søvind	1.725	600	0	1.125
Lokalcenter Sdr. Vissing	1.200	180	0	1.020
Lokalcenter Hovedgård	1.500	250	0	1.250
Lokalcenter Endelave by	2.000	100	0	1.900
Lokalcenter Sønderbrogade	2.500	600	0	1.600
Lokalcenter Nørretorv	2.000	400	0	1.600
Lokalcenter Bygaden	1.400	1.200	0	200
Lokalcenter Bjerrevej	2.000	1.400	0	600
Lokalcenter Torsted Alle	2.500	1.100	0	1.400
SPV* Høegh Guldbergs Gade	30.000	9.200	9.200	20.800
SPV* Horsens Syd	100.000	13.300	13.300	86.700
SPV* Erhvervsbyvej	10.000	0	0	10.000
SPV* Fuglevangsvej	30.000	300	300	29.700
SPV* Strandkærvej	10.000	4.600	4.600	5.400
SPV* Silkeborgvej	5.000	1.700	1.700	3.300
SPV* Vestervangen	6.700	800	800	5.900
SPV* Virkefeltet	3.500	0	0	3.500
SPV* Lund syd-øst	20.000	0	0	20.000
SPV* Ørridslevvej	4.000	0	0	4.000
SPV* Sattrupvej	4.000	0	0	4.000

Skema A Samlede arealrammer for butikker indenfor detailhandelsstrukturen

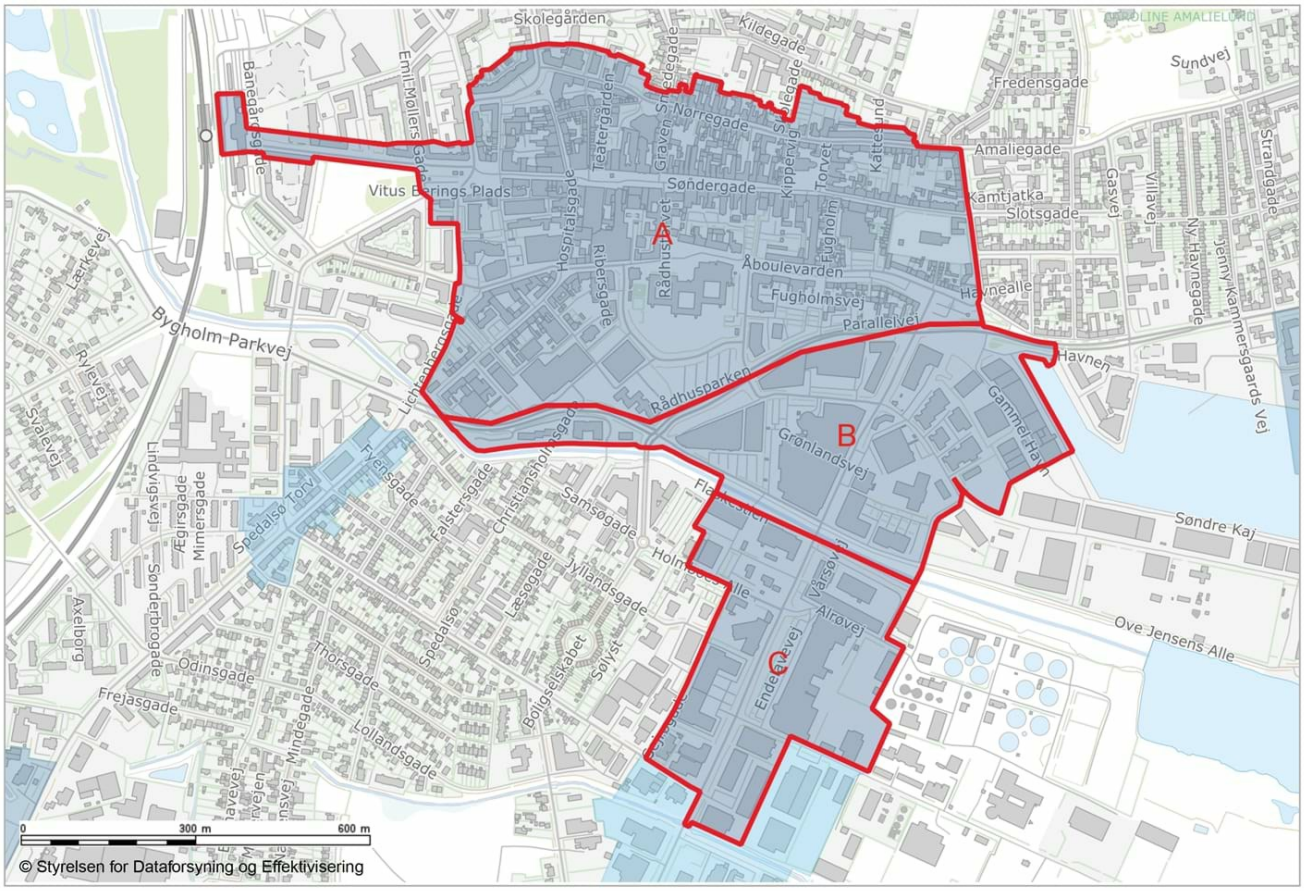
**SPV står for Særlig Pladskrævende Varegrupper*

1.8.5. Butiksstørrelser inden for de afgrænsede områder i detailhandelsstrukturen fremgår af nedenstående skema:

Område og type	Max. butiksstørrelse dagligvarer m^2	Max. butiksstørrelse udvalgsvarer m^2	Max. butiksstørrelse SPV m^2
Bymidte Horsens A*	5.000	12.000	0
Bymidte Horsens B*	5.000	12.000	12.000
Bymidte Horsens C*	0	12.000	12.000
Bymidte Brædstrup	3.500	2.000	0
Bymidte Egebjerg	2.500	1.000	0
Bymidte Lund	2.500	1.000	0
Bymidte Østbirk	2.500	1.000	0
Bymidte Gedved	2.500	1.000	0
Bymidte Hovedgård	2.500	1.000	0
Bymidte Hatting	2.500	500	0
Lokalcenter Nim	1.200	500	0
Lokalcenter Søvind	1.200	500	0
Lokalcenter Sdr. Vissing	1.200	500	0
Lokalcenter Hovedgård	1.200	500	0
Lokalcenter Endelave by	1.200	500	0
Bydelscenter Nordhavn	2.500	500	0
Bydelscenter Nørrebrogade	1.500	500	0
Bydelscenter Strandkærvej	2.500	500	0
Bydelscenter Bankagervej	5.000	500	0
Bydelscenter Ørnstrup Møllevej	2.500	500	0
Bydelscenter Vejlevej Nord	3.500	2.000	0
Bydelscenter Vejlevej Syd	2.500	2.000	0
Bydelscenter Haldrupvej	2.500	500	0
Bydelscenter Sundvej	2.200	500	0
Lokalcenter Sønderbrogade	1.200	500	0
Lokalcenter Nørretorv	1.200	500	0
Lokalcenter Bjerrevej	1.200	500	0
Lokalcenter Torsted Alle	1.200	500	0
Lokalcenter Bygaden	1.200	500	0
SPV Høegh Guldbergs Gade	0	0	12.000
SPV Horsens Syd	0	0	20.000
SPV Erhvervsbyvej	0	0	5.000
SPV Fuglevangsvej	0	0	12.000
SPV Strandkærvej	0	0	5.000
SPV Silkeborgvej	0	0	3.000
SPV Vestervangen	0	0	5.000

SPV Virkefeltet	0	0	3.500
SPV Lund Syd-øst	0	0	15.000
SPV Ørridslevvej	0	0	4.000
SPV Sattrupvej	0	0	4.000

Skema B Butiksstørrelser indenfor detailhandelsstrukturen

** Horsens bymidte opdeles i tre zoner, hhv. Horsens bymidte A, B og C, som vist på kortet herover.*

Butiksstørrelser uden for de afgrænsede detailhandelsområder

1.8.6. Bruttoetagearealet for enkeltstående dagligvarebutikker til områdets lokale forsyning må højst være 1.200 m^2, inkl. arealer til personalefaciliteter. Størrelsen af enkeltstående udvalgsvarebutikker til områdets lokale forsyning skal tilpasses i forbindelse med detailplanlægningen.

1.8.7. Bruttoetagearealet for butikker i tilknytning til en primær funktion som tankstation, togstation, stadion, fritliggende turistattraktioner og lignende må højst være 250 m^2.

1.8.8. Bruttoetagearealet for butikker i tilknytning til den primære funktion Horsens Genbrugsplads må højst være 1.000 m^2. Det samlede bruttoetageareal for butikker i tilknytning til den primære funktion Horsens Genbrugsplads må højst være 2.000 m^2.

1.8.9. Bruttoetagearealet for butikker til salg af egne produkter i tilknytning til en virksomheds produktionslokaler må højst være 50 m^2 uden for erhvervsområder og højst 250 m^2 i erhvervsområder.

1.8.10. Bruttoetagearealet for mindre dagligvare- og udvalgsvarebutikker i overflødiggjorte bygninger i landzone må ikke overstige 250 m^2.

1.8.11. Udvalgsvarebutikker i tilknytning til e-handelsvirksomhed med større lagerfaciliteter i rammeområderne 14ER17 og 14ER20 må højst have et bruttoetageareal på 250 m^2.

Redegørelse

Detailhandlen står relativt stærkt i Horsens Kommune, med en generel positiv udvikling i omsætning og gode dækningsgrader. Men den regionale konkurrence om kunderne er skarp, og rundt om Horsens Kommune ligger stærke indkøbsbyer som Aarhus, Silkeborg og Vejle, der også tiltrækker kunder fra store oplande. Og reelt set er udviklingen i Horsens Kommune status quo, da befolkningstallet i kommunen er steget over de sidste år.

Samtidig udfordres detailhandlen og bylivet i Horsens Kommune - som i landets øvrige kommuner - af en stigende e-handel, der medfører butikslukning og færre butikker i byerne. Det er en udvikling, der forventes at stige i fremtiden. Der er derfor et stort behov for, at både detailhandels- og bymidteplanlægning understøtter en udvikling af Horsens Kommune – og især Horsens By – som et stærkt og attraktivt center for handel og oplevelser, der både kan fastholde de kunder, der bor i kommunen, men også tiltrække kunder fra hele regionen.

Generelt peger udviklingen på, at bymidter og andre centerstrukturer skal gøres mindre, så handlen og bylivsfunktioner koncentreres på et mindre areal. På den måde samles kundestrømmene på et mindre areal og kan bedre understøtte butikslivet.

Horsens Kommune oplever en stor tilflytning af nye borgere, især i og omkring Horsens by og E45. Denne udvikling påvirker den byudvikling, der sker i kommunen, og som følge heraf også detailhandel og byliv. Med en forventet befolkningstilvækst på over 13 % frem mod 2033 og et dermed øget forbrugsgrundlag, er der derfor et naturligt udgangspunkt for at udvikle detailhandlen i hele kommunen.

Detailhandelsanalyse 2020

Horsens kommune har i 2020 fået udarbejde en detailhandelsanalyse for hele kommunen. Analysen er udarbejdet af ICP A/S, og indeholder en status på detailhandlen, udviklingen i detailhandlen, befolknings- og forbrugsforhold i Horsens kommune, handelsbalancen og en beskrivelse af kommunens konkurrencesituation i forhold til nabokommunerne.

Derudover indeholder analysen vurderinger og anbefalinger til en fremtidig detailhandelsstruktur og fremtidige arealudlæg i Horsens Kommune.

Tal, opgørelser og konklusioner i nedenstående redegørelse stammer fra detailhandelsanalysen, som kan ses her (tung fil) i sin helhed.

Analysen blev gennemført i foråret 2020.

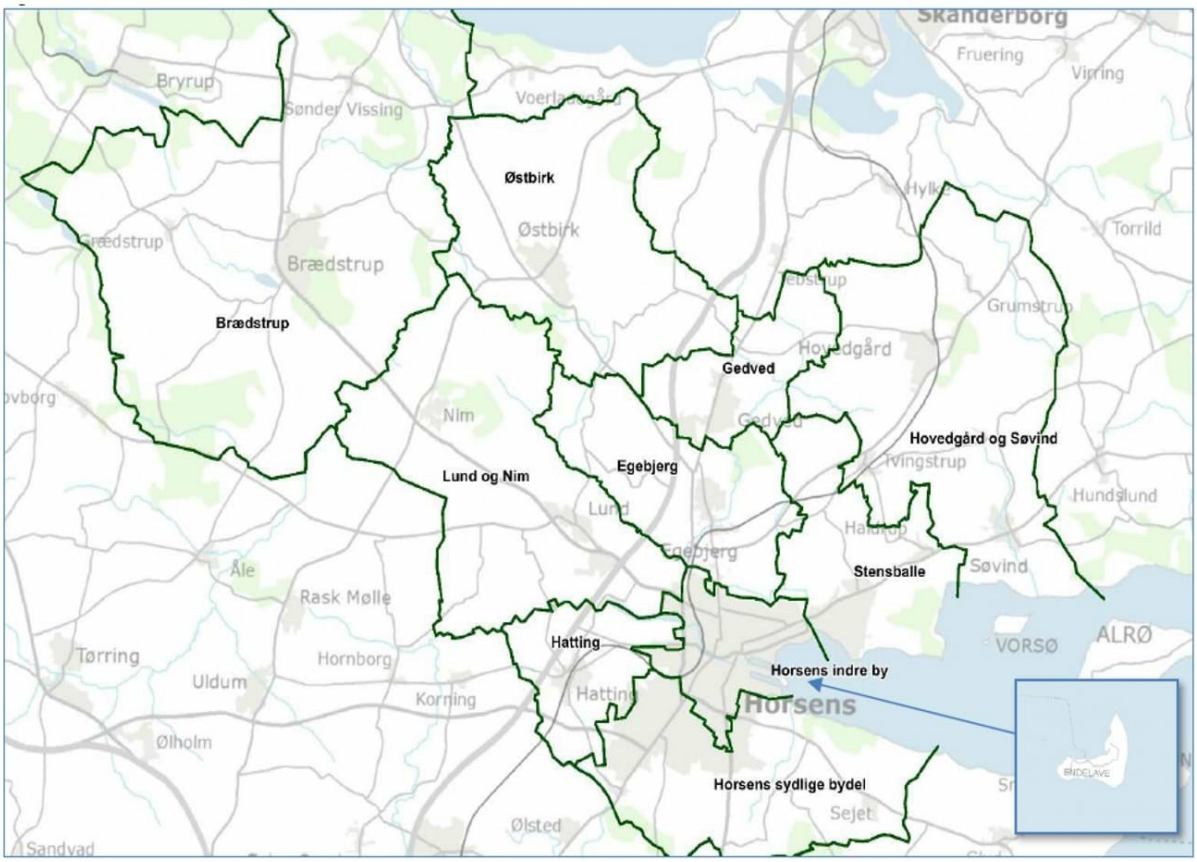
Billedet viser et butiksskilt i Horsens midtby.

Inddeling af hovedområder i Horsens Kommune

Horsens Kommune er inddelt i en række hovedområder i forhold til opgørelsen af antal butikker, butiksarealer og omsætning.

Hovedområderne er vist på kortet til højre.

Horsens bymidte er opdelt i tre zoner, som består af den gamle midtby (Zone A), en nyere del ved Havnen mellem Niels Gyldings Gade og Bygholm Å (Zone B) og syd for Bygholm Å (Zone C). Bymidtens opdeling er vist på ovenstående kort ved retningslinje 1.8.5.

Kortet viser inddelingen af Horsens Kommune i hovedområder. Kilde: Detailhandelsanalyse for Horsens Kommune 2020, ICP A/S

Antal butikker i Horsens Kommune

Horsens kommune har samlet set 397 butikker, hvoraf dagligvarebutikker udgør ca. en trediedel.

Over halvdelen af butikkerne i Horsens kommune ligger i Horsens bymidte, hvor især udvalgsvarebutikker ligger koncentreret.

Brædstrup er kommunens næststørste by med 35 butikker, svarende til 9 % af butikkerne i kommunen.

I de øvrige byer ligger der primært dagligvarebutikker og enkelte udvalgsvarebutikker.

Antal butikker, brancher og områder er vist i tabellen herunder.

	Dagligvarer	Udvalgsvarer	Beklædning	Boligudstyr	Øvrige udvalgsvarer	Særlig pladskrævende	I alt	Total %
Horsens bymidte A	*39*	*119*	*58*	*20*	*41*	*2*	*160*	*40 %*
Horsens bymidte B	*5*	*11*	*-*	*9*	*2*	*3*	*19*	*5 %*
Horsens bymidte C	*2*	*16*	*-*	*7*	*9*	*6*	*24*	*6 %*
Horsens bymidte i alt	46	146	58	36	52	11	203	51%
Horsens indre by i øvrigt	34	26	6	13	7	13	73	18 %
Horsens sydlige bydel	8	8	1	5	2	11	27	7 %

Horsens byområde i alt	88	180	65	54	61	35	303	76 %
Hatting	1	-	-	-	-	1	2	1 %
Lund og Nim	6	3	1	-	2	-	9	2 %
Egebjerg	3	1	-	1	-	1	5	1 %
Stensballe	6	4	1	-	3	-1	11	3 %
Hovedgård og Søvind	7	4	2	1	1	1	12	3 %
Gedved	4	1	-	1	-	1	6	2%
Østbirk	5	3	-	3	-	4	12	3 %
Brædstrup bymidte	*10*	*20*	*6*	*5*	*9*	*1*	*31*	*8 %*
Brædstrup i øvrigt	*2*	*1*	-	*1*	-	*2*	*5*	*1 %*
Brædstrup i alt	12	21	6	6	9	3	36	9%
Endelave	1	-	-	-	-	-	1	0 %
Kommunen i alt	133	217	75	66	76	47	397	100 %

Tabel 1.8.1 Tabellen viser antal butikker fordelt på brancher og områder i Horsens Kommune i 2020. Kilde: ICP A/S

Bruttoarealer i Horsens Kommune

Der er i alt 299.500 m^2 bruttoareal til detailhandel i Horsens kommune, heraf er 30 % disponeret til dagligvarebutikker og 37 % til udvalgsvarebutikker. Derudover har Horsens kommune 98.600 m^2 bruttoareal disponeret til særlig pladskrævende butikker.

Fordelingen af bruttoarealet fremgår af nedenstående tabel.

	Dagligvarer	Udvalgsvarer	Beklædning	Boligudstyr	Øvrige udvalgsvarer	Særlig pladskrævende	I alt	Total %
Horsens bymidte A	13.400	40.300	19.200	8.500	12.600	1.000	54.700	36%
Horsens bymidte B	14.900	15.900	-	14.400	1.500	1.900	32.700	14%
Horsens bymidte C	1.100	19.400	-	7.500	11.900	17.700	38.200	18%
Horsens bymidte	*29.400*	*75.600*	*19.200*	*30.400*	*26.000*	*20.600*	*125.600*	*68%*
Horsens indre by i øvrigt	19.600	19.500	12.700	4.800	2.000	38.300	77.400	18%
Horsens sydlige bydel	12.300	7.800	100	6.600	1.100	26.400	46.500	7%
Horsens byområde i alt	*61.300*	*102.900*	*32.00*	*41.800*	*29.100*	*85.300*	*249.500*	*93%*
Hattting	1.200	-	-	-	-	800	2.000	0%
Lund og Nim	3.500	300	200	-	100	-	3.800	0%
Egebjerg	2.200	200	-	200	-	300	2.700	0%
Stensballe	5.600	400	100	-	300	200	6.200	1%
Hovedgård og Søvind	3.700	800	600	100	100	-	4.500	1%
Gedved	2.000	200	-	200	-	400	2.600	0%
Østbirk	2.800	700	-	700	-	8.000	11.500	1%
Brædstrup bymidte	7.300	4.400	1.000	1.800	1.600	1.200	12.900	4%
Brædstrup i øvrigt	600	200	-	200	-	1.600	2.400	0%
Brædstrup i alt	*7.900*	*4.600*	*1.000*	*2.000*	*1.600*	*2.800*	*15.300*	*4%*
Endelave	100	-	-	-	-	800	900	0%
Kommunen i alt	90.300	110.100	33.900	45.000	31.200	98.600	299.000	100%

Tabel 1.8.2 Tabellen viser bruttoareal i Horsens Kommune 2020 i m^2. Kilde: ICP A/S

Billedet viser en dagligvarebutik i Hatting.

Forhandlere af særlig pladskrævende varegrupper

Der er foretaget en opgørelse af antallet af butikker, der forhandler særlig pladskrævende varegrupper. I kommunen er der i alt 47 butikker med særlig pladskrævende varegrupper, som tilsammen har et bruttoareal på 98.600 m^2.

Antallet af forhandlere af særlig pladskrævende varegrupper fordelt på typer og bruttoareal fremgår af tabel 1.8.3.

Omsætningen i Horsens Kommune

Tal for butikkernes omsætning i 2019 er indhentet ved direkte henvendelse til de enkelte butiksindehavere. I de enkelte tilfælde, hvor butikken ikke har ønsket at medvirke i undersøgelse, har ICP måtte skønne omsætningen.

Af anonymitetshensyn er det ikke muligt at vise omsætningstallene for alle områder. Disse anonymitetshensyn træder i kraft, hvor der enten er for få butikker inden for de enkelte branchegrupper eller hvor få butikker har en meget stor del af omsætningen inden for branchegruppen.

De indsamlede omsætningstal fremgår af tabel 1.8.4 herunder.

Kolonner i tabellen, der er angivet med * betyder, at det ikke er muligt at vise omsætningstal på grund af anonymitetshensyn, enten fordi der er for få butikker inden for de enkelte branchegrupper eller hvor få butikker har en meget stor andel af omsætningen inden for branchegruppen.

	Dagligvarer	Udvalgsvarer	I alt	%
Horsens bymidte A	291	735	1.026	22%
Horsens bymidte B og C	453	1.025	1.478	31%
Horsens bymidte i alt	*744*	*1.760*	*2.504*	*53%*
Horsens indre by i øvrigt	612	195	807	17%
Horsens sydlige bydel	359	162	521	11%
Horsens byområde i alt	*1.715*	*2.117*	*3.832*	*80%*
Hatting	*	-	*	
Lund og Nim	*	*	*	
Egebjerg	*	*	*	
Stensballe	159	*	*	
Hovedgård og Søvind	98	*	*	
Gedved	*	*	*	
Østbirk	*	*	124	3%
Brædstrup bymidte	216	53	269	
Brædstrup i øvrigt	*	*	*	
Brædstrup i alt	*	*	*	
Endelave	*	*	*	

Kommunen i alt	2.526	2.241	4.767	

Tabel 1.8.4. Tabellen viser omsætningen i mio. kr. inkl. moms i 2019. Kilde: ICP A/S

	Antal	Areal, m^2
Bilforhandlere m. salgslokale	24	47.300
Byggemarkeder inkl. trælast, byggeart.	8	35.500
Køkkenforhandlere	8	5.200
Planteskoler	2	5.000
Forhandlere af campingvogne og både	2	2.800
Forhandlere af motorcykler	3	2.800
Kommunen i alt	47	98.600

Tabel 1.8.3. Tabellen viser antallet af forhandlere af særlig pladskrævende varegrupper fordelt på typer og bruttoareal (m^2). Kilde: ICP A/S

Handelsbalancen

I Horsens kommune var handelsbalancen for dagligvarer på 107 % i 2019, mens handelsbalancen for udvalgsvarer var 99 %.

Dagligvarer bliver normalt købt så tæt på bopælen som muligt. En handelsbalance på 107 % for dagligvarer i Horsens kommune viser, at dagligvareomsætningen i Horsens kommune er lidt over niveauet i forhold til det samlede dagligvareforbrug i kommunen. Især store dagligvarebutikker såsom Bilka er i stand til at trække kunder fra et større opland.

Udvalgsvareomsætningen i Horsens kommune er 1 % lavere end udvalgsvareforbruget i kommunen, hvilket betyder, at borgerne i Horsens kommune stort set får dækket deres udvalgsvareforbrug ved køb i kommunen. Denne andel vil i praksis være højere, da forbrugerne bosat udenfor kommunen i et vil vist omfang handler i butikkerne i Horsens. Dette kan være i form af pendlere, turister eller forbrugere, der søger bestemte butikker i kommunen. Ligesom borgere bosat i kommunen i et vist omfang handler andre steder såsom Aarhus, Vejle og Silkeborg.

Generelt er e-handelen steget væsentligt de seneste par år, hvilket har stor betydning for den fysiske detailhandel. ICP vurderer, at e-handel i 2019 udgjorde knap 3 % af dagligvareforbruget og ca. 23 % af udvalgsvareforbruget. Derfor vurderes en handelsbalance tæt på 100 % for udvalgsvarerne at være på et pænt niveau i Horsens kommune.

Figur 1.8.1. viser handelsbalancen i Horsens Kommune i 2019.

Der er relativt stor forskel på handelsbalancerne internt i kommunen, både for dagligvarer og udvalgsvarer.

I Horsens indre by er handelsbalancen for dagligvarer 141 %, hvilket betyder, at dagligvareomsætningen er 41 % højere end forbruget i Horsens indre by. Dagligvarer bliver som tidligere nævnt købt tæt på bopælen, men store dagligvarebutikker såsom Bilka har et relativt stort opland. Derudover ligger der et stort antal store dagligvarebutikker og et stort udvalg af specialbutikker i Horsens midtby, som tiltrækker forbrugere fra et stort opland.

I Horsens sydlige bydel ligger handelsbalancen for dagligvarer på 86 % i 2019, hvilket vurderes at være et rimeligt niveau.

I Stensballe ligger handelsbalancen for dagligvarer på 93 % i 2019, hvilket er et relativt pænt niveau taget den korte distance til midtbyen i betragtning.

I Brædstrup ligger handelsbalancen for dagligvarer på 129 %.

I Hovedgård og kommunen i øvrigt ligger handelsbalancen på 69 %. Således er dagligvarehandelen noget under niveau i forhold til forbruget. Dette er dog ikke problematisk i forhold til byens størrelse.

Handelsbalancen for dagligvarer fremgår af figur 1.8.2.

Handelsbalancen for udvalgsvarer i Horsens indre by ligger på 211 %. Således ligger omsætningen 111 % over forbruget fra borgerne, som er bosat i Horsens indre by. Den høje handelsbalance for Horsens indre by indikerer, at oplandet udenfor Horsens by i stor udstrækning vælger at handle i Horsens. Den høje handelsbalance afspejler samtidigt, at butikkerne, heriblandt store udvalgsvarebutikker og en række byggemarkeder, ligger koncentreret i Horsens indre by.

I Horsens sydlige bydel er handelsbalancen for udvalgsvarer 40 %.

I Brædstrup er handelsbalancen for udvalgsvarer 33 %. Dette niveau er, konkurrencesituationen og byen størrelses taget i betragtning, tilfredsstillende.

Handelsbalancerne for udvalgsvarer i de øvrige områder i Horsens kommune ligger på et forventeligt lavt niveau og dækker kun 9 % af det samlede forbrug af udvalgsvarer. De øvrige områder i Horsens kommune består primært af mindre byer med et begrænset udvalg af udvalgsvarebutikker, hvorfor dette vurderes at være uproblematisk.

Handelsbalancen for udvalgsvarer fremgår af figur 1.8.3.

Udvikling i detailhandlen i Horsens Kommune fra 2013 til 2020

Udviklingen i detailhandlen tager udgangspunkt i en sammenligning mellem detailhandelsanalyse fra 2014 og detailhandelsanalyse fra 2020. Sammenligningerne mellem analyserne er behæftet med usikkerhed, da der er anvendt forskellige afgrænsninger og definitioner af brancher i de to analyser.

Samlet set er antallet af butikker i Horsens kommune steget med 9 %, svarende til en stigning på 32 butikker. Udviklingen i antallet af butikker i Horsens kommune positiv i modsætning til udviklingen på landsplan, hvor antallet af butikker falder.

Udviklingen i antal butikker er vist i tabel 1.8.5. herunder:

	Dagligvarer		Udvalgsvarer		Særlig pladskrævende		I alt	
	2020	*2014*	*2020*	*2014*	*2020*	*2014*	*2020*	*2014*
Horsens by	88	91	180	186	35	14	303	291
Brædstrup by	11*	6	21	18	3	2	35	26
Kommunen i øvrigt	34	30	16	13	9	5	59	48
Kommunen i alt	133	127	217	217	47	21	397	365

*Tabel 1.8.5. Tabellen viser antal butikker fordelt på brancher og områder i hhv. 2020 og 2014. * Ekskl. Torvehallen i Sdr. Vissing, indgår i kommunen i øvrigt. Kilde: ICP A/S.*

Det samlede bruttoareal inkl. særlig pladskrævende varer i Horsens kommune er steget med knap 110.000 m^2 i perioden 2014 til 2020, svarende til en stigning på godt 55 %.

Bruttoarealet til særlig pladskrævende varer er steget fra 30.400 m^2 i 2014 til 98.600 m^2 i 2020, således er bruttoarealet mere end tredoblet. Det vurderes, at en del af denne stigning skyldes forskellige brancheregistreringer af udvalgsvarer og særlig pladskrævende varer i de to analyser.

Det samlede bruttoareal til dagligvarer i Horsens kommune er steget fra 67.100 m^2 i 2014 til 90.300 m^2 i 2020, svarende til en stigning på 35 %.

Det samlede bruttoareal til udvalgsvarer i Horsens kommune er steget fra 94.400 m^2 i 2014 til 110.600 m^2 i 2020.

Udviklingen i bruttoarealet (salgsareal, lager, kontor, personalerum m.v.) er vist i tabel 1.8.6. herunder:

	Dagligvarer		Udvalgsvarer		Særlig pladskrævende		I alt	
	2020	*2014*	*2020*	*2014*	*2020*	*2014*	*2020*	*2014*
Horsens by	61.300	46.700	103.400	88.900	85.300	19.700	250.000	155.300
Brædstrup by	7.700*	6.500	4.600	3.800	2.800	3.800	15.100	14.100
Kommunen i øvrigt	21.300	13.900	2.600	1.700	10.500	6.900	34.400	22.500
Kommunen i alt	90.300	67.100	110.600	94.400	98.600	30.400	299.500	191.900
Gns. butiksstørrelse i alt	680	530	510	440	2.100	1.400	750	530

*Tabel 1.8.6. Tabellen viser bruttoareal fordelt på brancher og områder i hhv. 2020 og 2014 i m2. * Eksl. Torvehallen i Sdr. Vissing, indgår i kommunen i øvrigt. Kilde: ICP A/S.*

Samlet set er detailhandelsomsætningen i Horsens kommune steget med 6 % fra 4.496 mio. kr. i 2013 til 4.767 mio. kr. i 2019 i årets priser.

Den samlede dagligvareomsætning i Horsens kommune var 2.374 mio. kr. i 2013. Den er steget til 2.526 mio. kr. i 2019, svarende til en stigning på 6 %.

Udvalgsvareomsætningen på 2.122 mio. kr. i 2013 i Horsens kommune er steget til 2.241 mio. kr. i 2019, hvilket er en stigning på 6 %.

Den generelle dagligvareomsætning i Danmark er steget med 9 % i samme periode, mens udvalgsvareomsætningen er steget 17 %. Stigningen i især udvalgsvareomsætningen på landsplan forventes at primært at stamme fra den markante stigning e-handelen, hvorimod de fysiske butikker generelt ikke har vækstet i perioden.

Selvom den samlede omsætningsstigning på 6 % for dagligvarer og udvalgsvarer Horsens kommune ligger under stigningstakten på landsplan i samme periode, anses dette som en positiv udvikling, idet omsætningen i Horsens kommune kun er opgjort for den fysiske detailhandel, der på landsplan ikke forventes at have vækstet. Det vurderes derfor, at detailhandelen i Horsens kommune fortsat klarer sig godt.

Udviklingen i omsætningen i Horsens Kommune er vist i tabel 1.8.7. herunder.

	Dagligvarer		Udvalgsvarer		I alt	
	2020	*2014*	*2020*	*2014*	*2020*	*2014*
Horsens by	1.715	1.773	2.117	1.772	3.832	3.545
Brædstrup by	216	215	53	87	269	302
Kommunen i øvrigt	595	386	71	263	666	649
Kommunen i alt	2.526	2.374	2.241	2.122	4.767*	4.496*

*Tabel 1.8.7. Tabellen viser dagligvare- og udvalgsvareomsætningen i Horsens kommune hhv. 2020 og 2014 (i mo.kr. inkl. moms i løbende priser). * Ekskl. bilforhandlere, campingvogne m.v. Kilde ICP A/S.*

Konkurrencesituationen

Konkurrencesituation er gennem de senere år blevet skærpet og det ventes, at der også i de kommende år vil blive mere rift om kunderne.

Etableringen af flere discountbutikker i lokalområderne har skærpet konkurrencesituationen generelt. Dette betyder, at der generelt har været et øget pres på både de små og store dagligvarebutikker.

Inden for udvalgsvarer er der fortsat en intensivering af konkurrencen mellem de større udbudspunkter, samtidig med at e-handelen vokser. Forbrugerne er stadig mere mobile og er villige til at køre langt for det rigtige udbud og de bedste oplevelser.

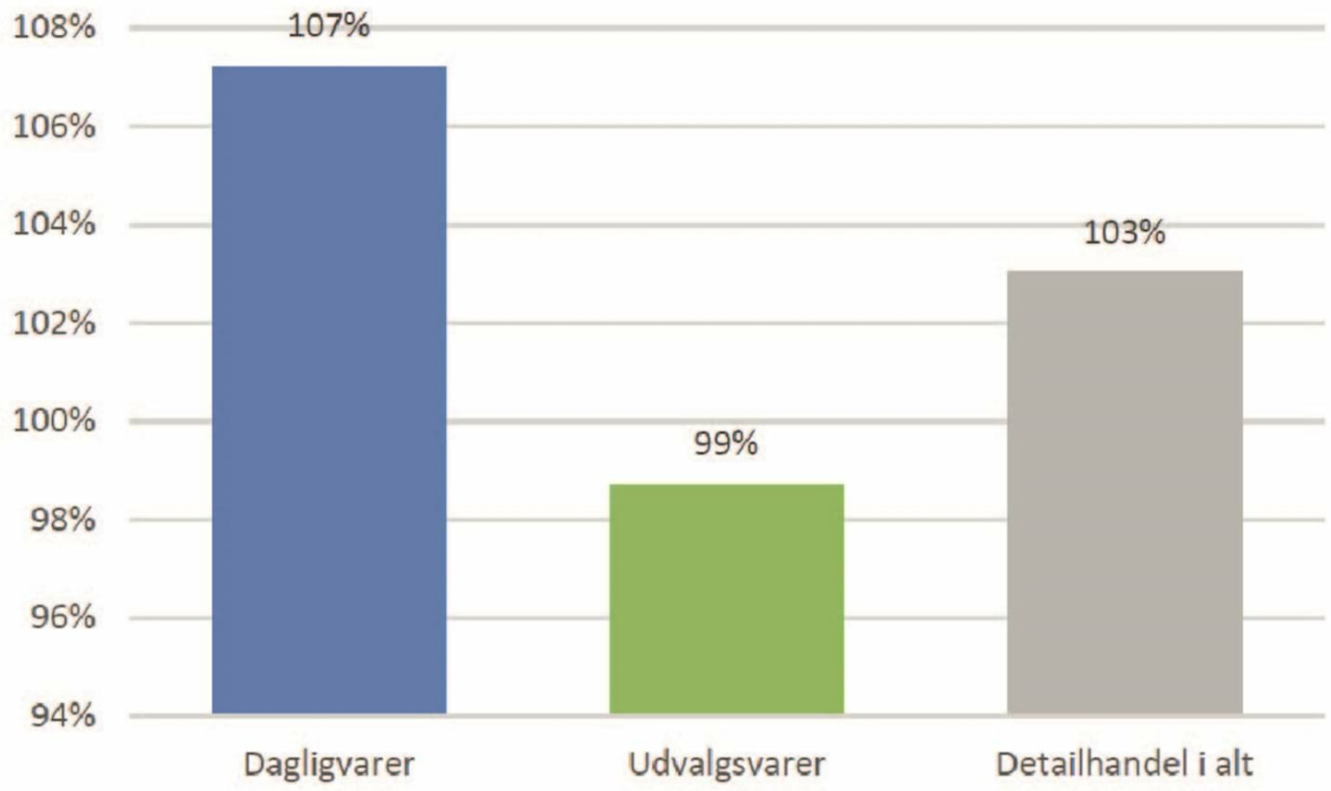
I forhold til nabokommunerne viser tallene, at på de fleste parametre er både Aarhus og Vejle bymidter større end Horsens. Udvalgsvareomsætningen i Horsens bymidte er relativt stor i forhold til Vejle, hvilket bl.a. skyldes, at der ligger en del storbutikker i Horsens bymidte. Dette er med til at styrke Horsens bymidte.

Horsens vil med den befolkningsvækst, der forventes, kunne markere sig som ét af de helt store udbud i Midt- og Østjylland, men afstanden til Vejle og Aarhus vil betyde, at der især mod nord og syd er grænser for, hvor meget oplandet kan udvides.

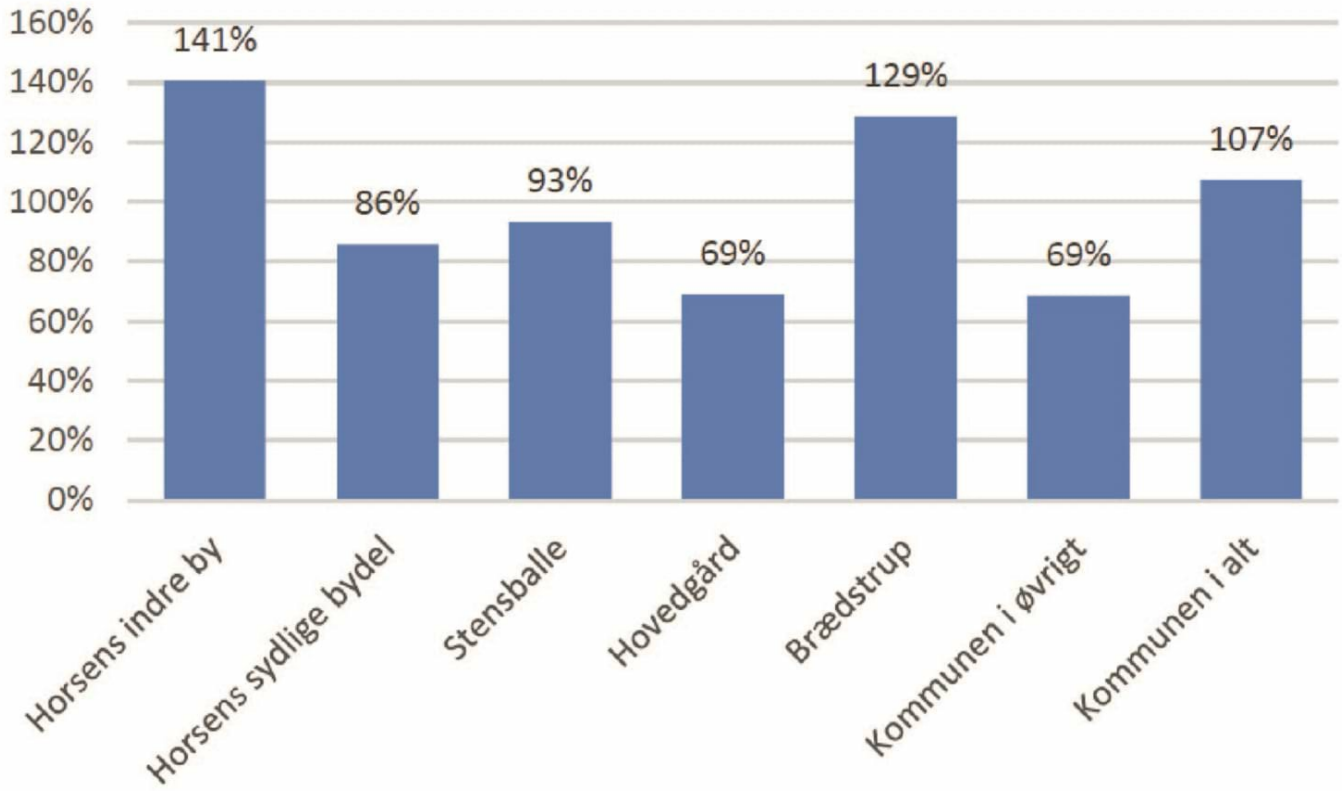
Nedenstående tabel 1.8.8. viser en sammenligning af bymidterne for Horsens, Aarhus, Vejle og Silkeborg. Generelt kan den tidsmæssige forskydning i tallene betyde, at udvalgsvareomsætningen i Aarhus, Vejle og Silkeborg bymidter i dag er mindre og at antallet af restauranter etc. er større.

	Horsens (2020)	Aarhus (2018)	Vejle (2017)	Silkeborg (2015)
Antal dagligvarebutikker i største bymidte	46	130	75	55
Antal udvalgsvarebutikker i største bymidte	146	525	215	155
Dagligvareomsætning i største bymidte (mio. kr. inkl. moms i løbende priser)	750	2.200	900	1.100
Udvalgsvareomsætning i største bymidte (mio. kr. inkl. moms i løbende priser)	1.800	4.500	1.700	1.300
Antal restauranter o.lign.	88	410	90	75

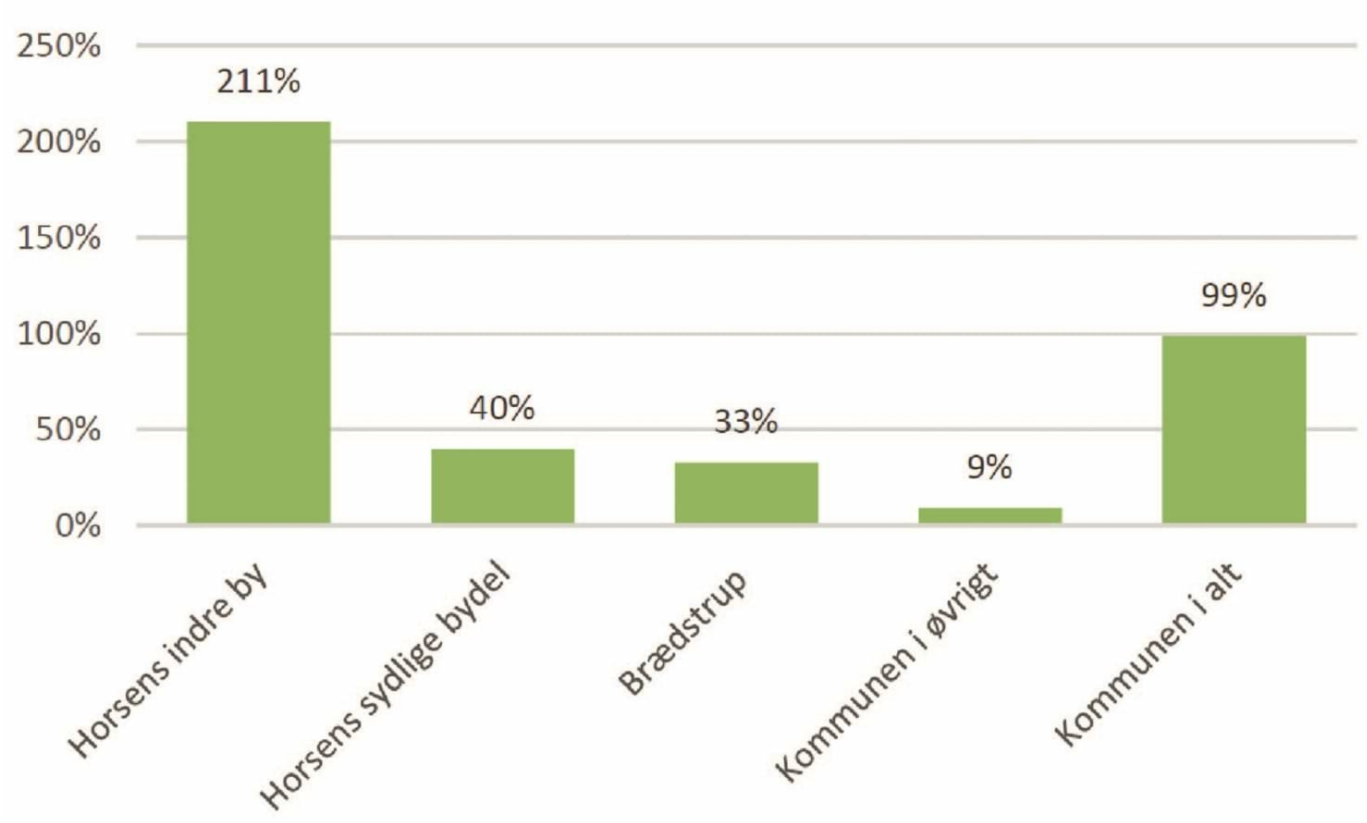
Tabel 1.8.8. Tabellen viser en sammenligning af bymidter i Horsens, Aarhus, Vejle og Silkeborg. Kilde: ICP A/S.

Figur 1.8.1. Figuren viser handelsbalancen i Horsens kommune i 2019 i %. Kilde: ICP A/S

Figur 1.8.2. Figuren viser handelsbalancen for dagligvarer i Horsens kommune fordelt på områder i 2019 i %. Kilde: ICP A/S

Figur 1.8.3. Figuren viser handelsbalancen for udvalgsvarer i Horsens kommune fordelt på områder i 2019 i %.

Befolkningsudvikling og forbrugsforhold

Horsens Kommune vokser fortsat. Der forventes en markant i befolkningstilvækst i Horsens kommune på 10 %, fra 91.000 personer i 2019 til ca. 100.000 personer i 2028.

Forbruget af dagligvarer i Horsens kommune var ca. 2,36 mia. kr. i 2019 og udvalgsvareforbruget 2,27 mio. kr. Dagligvareforbruget i Horsens kommune forventes at stige med 13 % frem til 2028 og udvalgsvareforbruget med 27 %. Således forventes det samlede potentielle detailhandelshandelsforbrug i kommunen at stige frem til 2028 med 900 mio. kr., svarende til en stigning på 19 %.

Tabel 1.8.9. i højre side viser den forventede udvikling i det samlede detailhandelsforbrug fra 2019 til 2028, der er valgt som horisontår – dvs. det år, som det rimeligvis er muligt at beregne en forventet udvikling frem til.

Fremtidig centerstruktur

Den nuværende centerstruktur i kommuneplanen fastholdes overordnet set. Det vil sige, at detailhandelsstrukturen understøtter kommuneplanens bymønster. Det er bymønsteret, der definerer, hvor der er og fortsat kan foregå byudvikling og hvor der er adgang til service. Bymønsteret definerer derfor også, hvor det er hensigtsmæssigt at placere detailhandlen.

Ændringer i Horsens by

Hovedbyen Horsens spiller en helt særlig rolle som centrum for detailhandlen. Dels fordi hovedparten af kommunens borgere bor i Horsens By. Dels fordi midtbyen fungerer som det dynamiske centrum for handel, byliv og oplevelser.

Midtbyen tiltrækker både kunder fra hele kommunen og fra regionen og dermed er den med til at gøre Horsens Kommune konkurrencedygtige i forhold til omverdenen. Der er derfor fortsat behov for at styrke detailhandlen i Horsens By, ikke mindst i midtbyen, idet der ligger stærke detailhandelsbyer som Vejle, Silkeborg og Aarhus tæt på Horsens.

En fortætning af bymidten er blandt andet med til at sikre et bedre byliv og en stabil kundestrøm til detailhandelen og bylivet, hvilket vil understøtte Horsens som "oplevelsesby". Centralt i Horsens etableres der for øjeblikket mange boliger. Det vurderes, at dette markant vil styrke bymidten og tilføre et omsætningspotentiale til alle bylivsfunktionerne.

For at skærpe midtbyens konkurrencedygtighed, reduceres bymidteudpegningen, så butikslivet ikke spredes over for stort et geografisk område. Det sker i den nord-vestlige del af bymidteudpegningen, hvor der i dag primært ligger boliger, og hvor Campus er under udvikling. Der kan dog i forbindelse med Campus etableres små butikker med en sekundær funktion til uddannelsesstedet, efter planlovens § 5o. Den sydlige del af bymidteudpegningen reduceres med mindre arealer, hvor der er etableres boliger og derfor ikke vil komme detailhandel.

De udlagte bydelscentre på Nordhavnen, Strandkærvej, Bankagervej, Ørnstrup Møllevej, Vejlevej Nord, Vejlevej Syd, Nørrebrogade, Haldrupvej og Sundvej overføres uændret fra Kommuneplan 2017, idet det vurderes, at de fungerer som reelle centre, der servicerer de bydele, de er placeret i.

Sønderbrogade, Nørretorv, Bjerrevej, Torstedalle og Bygaden ændrer status fra bydelscentre til lokalcentre. Ændringen sker, fordi det vurderes, at centrene fungerer som mere lokale butiksområder og derfor ikke servicerer en hel bydel. Samtidig sker ændringen for at understøtte Horsens bymidte og de egentlige bydelscentre bedst muligt, så en unødig konkurrence mellem for mange bydelscentre og bymidten kan undgås. Lokalcenter Sønderbrogade udvides med et lille areal mod syd, så en eksisterende dagligvarebutik indlemmes i centret.

	2019	2028	Vækst i %	Ændring i mio. kr.
Horsens indre by	1.894	2.245	119%	351
Horsens sydlige bydel	826	928	112%	102
Hatting	141	183	130%	42
Lund og Nim	270	403	149%	132
Egebjerg	213	354	166%	141
Stensballe	334	364	109%	30
Hovedgård og Søvind	279	314	112%	35
Gedved	150	179	120%	30
Østbirk	191	213	111%	22
Brædstrup	329	372	113%	42
Kommunen i alt	4.627	5.554	120%	927

Tabel 1.8.9 Tabellen viser udviklingen i det samlede detailhandelsforbrug 2019 til 2028 (i mio. kr. i Horsens Kommune). Kilde: ICP A/S.

Ændringer i Brædstrup

Centerbyen Brædstrup betjener den nordvestlige del af kommunen med dagligvarer og i et vist omfang også udvalgsvarer. Byen har et relativt bredt udbud af udvalgsvarer, byens størrelse taget i betragtning. Herudover har Brædstrup flere store attraktive dagligvarebutikker placeret i bymidten, som genererer en daglig personstrøm og dermed understøtter de øvrige butikker og bylivet. Samtidig ligger der et rimelig godt udbud af kundeorienterede servicefunktioner med bl.a. bibliotek tæt på bymidten.

Også i Brædstrup vil det være væsentligt at skabe oplevelser i bymidtens offentlige rum, da det kan være med til at øge borgernes tilknytning til bymidten – og dermed til butikkerne.

I fremtiden bliver det vigtigt at koncentrere butikkerne og de kundeorienterede servicefunktioner centralt i bymidten af Brædstrup, så funktionerne bliver samlet så meget som muligt, så de kan understøtte hinanden. Derfor reduceres bymidteafgrænsningen i Brædstrup til at omfatte den helt centrale del af byen – der hvor de fleste butikker ligger placeret i dag. Det vil sige omkring Bredgade. Til gengæld udvides bymidten mod vest, så den dels kommer til at understøtte den igangværende områdefornyelse, der bl.a. har fokus på en genskabelse af banestien ind gennem centrum, dels inddrager et areal, der ved en evt. fremtidig omdannelse vil være velegnet til at placere lidt større butikker.

De butikker, der kommer til at ligge udenfor bymidteafgrænsningen, vil stadig spille en stor rolle for bylivet i Brædstrup, og de vil kunne blive liggende som eksisterende lovlig anvendelse i fremtiden.

Ændringer i lokalcenterbyerne

Lokalcenterbyerne i Horsens Kommune vil også fremadrettet fungere som de væsentligste udbudspunkter for dagligvarer og i nogen grad udvalgsvarer i de enkelte lokalområder. Det vil både være med til at styrke bylivet, bosætningen og fællesskabet. Samtidig er det mere bæredygtigt at kunne handle i sit lokalområde, fremfor at skulle køre over længere afstande. Flere af lokalcenterbyerne oplever derudover i disse år en stor befolkningstilvækst, der skaber øget grundlag for den lokale detailhandel.

I Lund og Hatting overføres bymidteafgrænsningerne fra Kommuneplan 2017.

Bymidteafgrænsningerne reduceres i Østbirk, Egebjerg og Gedved, så centrene koncentreres mere omkring de butikker, der ligger i de tre byer.

I lokalcenterbyerne Søvind og Nim, der er mindre end de øvrige lokalcenterbyer, bibeholdes lokalcenterafgrænsningerne fra Kommuneplan 2017. I Sdr. Vissing udlægges der et nyt lokalcenter, idet denne lokalcenterby ikke indgik i detailhandelsstrukturen i Kommuneplan 2017. Lokalcentret er udlagt for den del af Sdr. Vissing, hvor der i dag ligger butikker.

Hovedgård har udover en bymidte også et lokalcenter, der ligger omkring den gamle station. Arealet for dette lokalcenter reduceres i Kommuneplan 2021-2033, så det svarer til det areal, hvor der i dag ligger butikker. Lokalcentret kan få en ny betydning som bycenter, såfremt der genetableres et togstop i Hovedgård i fremtiden.

Ændringer - Særlig pladskrævende varegrupper

De udlagte arealer til butikker med særlig pladskrævende varegrupper i Horsens; Høgh Guldbergs Gade, Horsens Syd, Erhvervsbyvej, Silkeborgvej, Fuglevangsvej, Strandkærvej, i Brædstrup; Vestervangen, Virkefeltet, i Lund; Lund syd-øst, i Hovedgård; Ørridslevvej og i Østbirk; Sattrupvej videreføres fra Kommuneplan 2017. Arealerne er udlagt, så de både understøtter detailhandlen i nærområdet og har en god beliggenhed i forhold til trafikal tilgængelighed.

Området Høegh Guldbergs Gade udpeges i Kommuneplan 2021-2033 også til potentielt byomdannelsesområde. Omdannelsespotentialet ligger især i, at der på sigt kan etableres en ny og mere markant ankomst til Horsens by fra syd. Dette er også med til at indikere, at butikker med særlig pladskrævende varegrupper – herunder især bilforhandlere – på sigt ønskes placeret i de udlagte områder i Horsens Syd og Erhvervsbyvej. Her vurderes der at være en optimal trafikal tilgængelighed for kunder. Og ved at samle flere butikker med samme slags særlig pladskrævende varegrupper, kan der både opnås synergi mellem butikkerne og bedre vilkår for kunderne, idet butikkerne ligger samlet.

Arealet for området Lund syd-øst reduceres, idet den vestlige del af arealet i Kommuneplan 2021-2033 overgår til rekreative formål.

Ifølge lov om planlægning er listen over særlig pladskrævende varegrupper og varer, som medfører særlige sikkerhedsmæssige forhold ikke udtømmende, men Horsens Kommune vurderer, at følgende varegrupper som udgangspunkt hører til under denne kategori:

- Motorkøretøjer (lastbiler, varebiler, minibusser, personbiler og motorcykler)
- Lystbåde
- Campingvogne med tilbehør
- Trailere
- Planter
- Havebrugsvarer
- Tømmer
- Byggematerialer
- Grus, sten- og betonvarer
- Møbelbutikker, der primært forhandler pladskrævende varer (møbler) men også har et ubetydeligt salg af ikke-pladskrævende varer, som fx boligtilbehør
- Pejse og hvidevarer
- Ammunition, eksplosiver og våben
- Auktionshuse, som sælger udvalgsvarer

Nyt område til e-handelslagre med tilknyttede butikker på Fuglevangsvej, Horsens

E-handelsvirksomheder vinder mere og mere frem. Det stiller nye krav til planlægningen, idet flere e-handelsvirksomheder ønsker at have tilknyttet en mindre, fysisk butik i forbindelse med deres lager.

Planloven åbner mulighed for, at e-handelsvirksomheder kan have en begrænset kundestrøm til et showroom eller lignende med et ubetydeligt salg til private, uden at virksomheden bliver defineret som detailhandel. Horsens Kommune har derfor en generel rammebestemmelse om, at en e-handelsvirksomhed ikke betragtes som detailhandel, hvis:

- Der ikke er indrettet en egentlig butik med salgsareal, facadeskiltning (dog undtaget virksomhedens navn, som normalt i et erhvervsområde), vinduesudstilling, kunderådgivning og kasselinje i e-handelsvirksomheden.
- Der ikke er opstillet pc'er, hvor man kan bestille varen på stedet, og derefter hente den.
- E-handelsvirksomheden ikke annoncerer eller skilter med salg og åbningstider i en fysisk butik.
- At langt den overvejende del af e-handelsvirksomhedens årlige omsætning udgøres af ren e-handel.

Horsens Kommune ønsker at få en bedre definition, der er nemmere at administrere efter. Derfor åbnes der i Kommuneplan 2021-2033 en ny mulighed for, at der i rammeområderne 14ER17 og 14ER20 – svarende til område udlagt til butikker med særlige pladskrævende varegrupper Fuglevangsvej - kan etableres butikker på højst 250 m^2 med tilknytning til e-handelsvirksomhed med større lagerfaciliteter.

Rammeområderne ligger i Fuglevangskvarteret, et ældre erhvervsområde, der i disse år ændrer karakter og derfor har brug for et løft i forhold til at kunne forny sig. Området ligger ud til Hattingvej og har derfor en god tilgængelighed. Grundene og byggerierne i området er forholdsvis store og derfor velegnede til lagerfaciliteter, hvilket rammerne også åbner mulighed for i dag.

Følgende vilkår stilles i rammerne:

- Butikken må ikke have facadeskiltning (dog undtaget virksomhedens navn, som normalt i et erhvervsområde), samt vinduesudstilling.
- Der må ikke være opstillet pc'er, hvor man kan bestille varen på stedet, og derefter hente den.
- E-handelsvirksomheden må ikke annoncere eller skilte med salg og åbningstider.

I de øvrige områder udlagt til erhverv vil de generelle rammebestemmelser stadig være gældende.

Butikker i landsbyer

Landsbyerne indgår ikke i detailhandelsstrukturen, idet de er for små til at have offentlig og privat service. Der kan dog etableres en butik til landsbyens lokale forsyning. Endelave har som øsamfund mulighed for detailhandel, idet det er en forudsætning for, at øsamfundet kan fungere, både i dagligdagen, men også i turistsæsonen. Derfor er den centrale del af Endelave by udlagt til lokalcenter.

Som den eneste landsby har Endelave by et lokalcenter. Lokalcentret er udlagt for at sikre, at ø-samfundet Endelave kan opretholde en god butiksforsyning.

Arealrammer og butiksstørrelser i de afgrænsede detailhandelsområder

De maksimale butiksstørrelser tager udgangspunkt i de øvre grænser, der er fastsat i planlovens§ 5q. Det maksimale bruttoetageareal til butiksformål er sat til 5.000 m^2 for dagligvarebutikker i bymidter og bydelscentre, mens det maksimale bruttoetageareal for dagligvarebutikker i lokalcentre og for enkeltstående dagligvarebutikker er 1.200 m^2 inkl. arealer til personalefaciliteter. For

udvalgsvarebutikker er der ingen øvre begrænsning på butiksstørrelserne. Dog må bruttoetagearealet for udvalgsvarebutikker i lokalcentre ikke overstige 3.000 m^2.

I forhold til dagligvarebutikker i bymidter og bydelscentre gælder, at der for den enkelte dagligvarebutik kan tillægges op til 200 m^2 til alle personalefaciliteter til bruttoetagearealet, uden at det tæller med i beregning af det samlede butiksareal. I lokalcentre indgår alle personalefaciliteter i beregningen af det samlede butiksareal for dagligvarer.

For at sikre en bæredygtig detailhandel i hele Horsens Kommune, er butiksstørrelserne vurderet og fastsat ud fra den enkelte bymidte og bydelscenter. I retningslinjerne er der derfor for nogle af centrene fastsat maksimale butiksstørrelser, der er mindre, end lov om planlægning giver mulighed for. Dette er gjort ud fra en afvejning af det enkelte centers størrelse og beliggenhed, at den befolkningsudvikling, der har været og forventes i området, og ikke mindst for at undgå, at centrene bliver reelle konkurrenter til Horsens Midtby eller til hinanden.

Arealrammerne for de enkelte centre i detailhandelsstrukturen er blevet vurderet i forbindelse med detailhandelsanalysen.

Ændring af arealrammer for Horsens og Brædstrup bymidter

De centrale centre for handelslivet i Horsens Kommune er Horsens bymidte og Brædstrup bymidte. For at understøtte den fremtidige udvikling af butikslivet her, øges arealrammen for begge bymidter.

Horsens bymidte får udvidet arealrammen fra 207.700 m^2 til 230.000 m^2. Det er ikke mindst set i lyset af, at der er mulighed for at etablere store butikker på op til 12.000 m^2. Brædstrup bymidte får udvidet arealrammen fra 18.100 m^2 til 20.000 m^2. Dette vurderes at give Brædstrup mulighed for at etablere 1 til 2 nye butikker, ud over de eksisterende butikker og de tomme butikslokaler, der er i centrum af byen.

Horsens Midtby's tre zoner

Horsens Midtby er inddelt i tre zoner, hvor butiksstørrelserne er gradueret efter beliggenheden. Dette er gjort med udgangspunkt i at sikre, at Midtbyen fortsat kan udvikle sig til et attraktivt centrum for handel og byliv.

Inddelingen skal sikre, at der i det historiske bycenter med sin store bevaringsværdige bygningsmasse primært etableres mindre butikker, der passer til middelalderbyens mere finmaskede struktur. Den maksimale størrelse for udvalgsvarebutikker sættes dog til 12.000 m2. Dette skal sikre mulighed for f.eks. at etablere et stormagasin eller en anden form for stor udvalgsvarebutik i bymidten.

De større butikker skal i overvejende grad placeres i den nyere del af midtbyen, der ligger syd for Niels Gyldings Gade. Denne del af bymidten er gennem de senere år omdannet til et område med større butikker og hvor der i dag eksisterer et bredt udbud af disse. De store butikker vil derfor passe godt ind skalamæssigt og arkitektonisk i dette område. Desuden er området bedre rustet infrastrukturelt til at håndtere den trafik, som disse butikker erfaringsmæssigt genererer.

Konkret kan der i zone A, der omfatter arealet nord for Niels Gyldings Gade, etableres dagligvarebutikker med et bruttoetageareal på højst 5.000 m^2 og udvalgsvarebutikker med et bruttoetageareal på højst 12.000 m^2. Denne zone betragtes som det historiske bycenter.

I zone B, der ligger mellem Niels Gyldings Gade og Bygholm Å, åbnes der mulighed for dagligvarebutikker med et bruttoetageareal på højst 5.000 m^2 og store udvalgsvarebutikker med et bruttoetageareal på højst 12.000 m^2. Samtidig kan der også placeres butikker til særlig pladskrævende varegrupper i denne zone, idet den trafikale tilgængelighed er god.

I zone C, der ligger syd for Bygholm Å åbnes der mulighed for etablering af store udvalgsvarebutikker og særlig pladskrævende varegrupper med et bruttoetageareal på højst 12.000 m^2. Der åbnes ikke mulighed for etablering af dagligvarebutikker i denne zone, idet det vurderes, at dagligvarehandlen skal koncentreres i eller tæt på zone A, hvor den mest centrale handelsgade, Søndergade, er beliggende. Dette sker for at understøtte Søndergadeområdet bedst muligt som kommunens fælles centrum for handel, byliv og oplevelser.

Ændringer af arealrammer i Horsens by i øvrigt

Bydelscenter Bankagervej har fået hævet den samlede detailhandelsramme til 5.800 m^2, så den stemmer overens med det bruttoareal detailhandel, der i dag er i centret. Bydelscentret er derfor helt udbygget.

I lokalcenter Torstedalle er den samlede detailhandelsramme hævet fra 2.250 m^2 til 2.500 m^2, så der er mulighed for en mindre udvidelse af centret.

I lokalcenter Bjerrevej er den samlede detailhandelsramme hævet fra 1.800 m^2 til 2.000 m^2, så der er mulighed for en mindre udvidelse af centret.

Ændringer af arealrammer i lokalcenterbyer

Egebjerg har oplevet en stor befolkningstilvækst siden sidste kommuneplanrevision i 2017. Byen er således vokset med 550 indbyggere siden 2017. Det svarer til en tilvækst på næsten 23 %. Og den positive tilvækst forventes at fortsætte. Det vurderes derfor, at den samlede detailhandelsramme for Egebjerg bymidte skal øges, så der reelt åbnes mulighed for etablering af en dagligvarebutik mere.

I Hatting øges den maksimale størrelse for dagligvarebutikker til 2.500 m^2, så byen får mulighed for samme størrelse dagligvarebutikker som de øvrige lokalcenterbyer med bymidteafgrænsninger.

I Sdr. Vissing, der har fået en lokalcenterafgrænsning, åbnes der mulighed for samme butiksstørrelser – 1.200 m^2 for dagligvarebutikker og 500 m^2 for udvalgsvarebutikker – som i Søvind og Nim. Den samlede detailhandelsramme fastsættes til 1.200 m^2.

Ændring i lokalcenter Endelave by

Butiksstørrelsen for dagligvarebutikker er hævet fra 1.000 til 1.200 m^2, så der åbnes mulighed for etablering af en moderne dagligvarebutik til områdets lokale forsyning.

Ændringer for butikker med særlige pladskrævende varegrupper

Efter lov om planlægning § 5q, stk. 4 kan kommunen selv fastsætte butiksstørrelsen på butikker, der alene forhandler særligt pladskrævende varer. Dette er i Horsens Kommune gjort ud fra en afvejning af det enkelte områdes karakter og trafikale tilgængelighed.

Alle butiksstørrelser og samlede detailhandelsrammer bibeholdes i forhold til Kommuneplan 2017, bortset fra Horsens Syd. Her hæves butiksstørrelser fra 15.000 m^2 til 20.000 m^2 og den samlede detailhandelsramme fra 85.000 til 100.000 m2. Dette sker, fordi det vurderes, at Horsens Syd med sin størrelse, der gør det robust og sin trafikalt gode beliggenhed har et stort potentiale for store butikker. Det er derfor på sigt ønsket, at flere butikker med særlig pladskrævende varegrupper samles på denne lokalisering.

Butikker udenfor detailhandelsstrukturen

Placeringen af nye butikker skal som udgangspunkt ske i tilknytning til den gældende detailhandelsstruktur, så den understøttes bedst muligt ved at samle kundestrømmene der, hvor butikkerne ligger.

Generelt fastsættes der øvre arealgrænser for butikker, der placeres uden for de afgrænsede detailhandelsområder, dels for at forhindre en uhensigtsmæssig butikspredning, dels for at forhindre, at denne form for butikker bliver så store, at de kan true detailhandlen i de udlagte bymidter, bydelscentre og lokalcentre.

Bruttoetagearealet for enkeltstående dagligvarebutikker til områdets lokale forsyning fastsættes til højst 1.200 m^2 bruttoetageareal, inklusive personalefaciliteter, i overensstemmelse med lov om planlægning § 5q stk. 2. Størrelsen af enkeltstående udvalgsvarebutikker til områdets lokale forsyning skal tilpasses i forbindelse med detailplanlægningen.

Bruttoetagearealet for butikker i tilknytning til en primær funktion som tankstation, togstation, stadion, fritliggende turistattraktioner og lignende fastsættes til 250 m^2, idet det vurderes at være en butiksstørrelse, der ikke kan udvikle sig til en egentlig dagligvarebutik. Bestemmelsen sker i henhold til lov om planlægning § 5o.

Bruttoetagearealet for butikker til salg af egne produkter i tilknytning til en virksomheds produktionslokaler fastsættes til 50 m^2 uden for erhvervsområder (f.eks. mindre kunsthåndværkere eller lignende, der sælger egne produkter) og højst 250 m^2 i erhvervsområder. Bestemmelsen sker i henhold til lov om planlægning § 5 n stk. 1, nr. 4.

Bruttoetagearealet for mindre dagligvare- og udvalgsvarebutikker i tidligere landbrugsbygninger fastsættes til ikke at overstige 250 m^2 væsentligt, i henhold til lov om planlægning § 37 stk. 1.

Planlægning for Stablen

I tilknytning til Horsens Genbrugsplads på Endelavevej planlægges Stablen etableret. Stablen bliver et multisted, der rummer flere forskellige aktiviteter, der alle tager udgangspunkt i affaldssortering og cirkulær økonomi. Stablen kan også komme til at rumme aktiviteter indenfor klimatilpasning og -forebyggelse.

En del af Stablen bliver etableringen af et genbrugsbyggemarked, en genbrugsbutik og en butik med værksted og salg af hårde hvidevarer. Alle tre butikker får som varer materialer, der er indleveret på Horsens Genbrugsplads. Varesortimentet vil derfor være helt afhængig af, hvilke egnede materialer, der indleveres på genbrugspladsen.

Den enkelte butik må have et bruttoetageareal på højst 1.000 m^2. Det samlede bruttoetageareal må højst være 2.000 m^2.

Der er udarbejdet en særskilt detailhandelsredegørelse for etablering af Stablen. I redegørelsen vurderes det, at størrelsen af genbrugsbutikkerne ved Endelavevej afspejler, at genbrugsbutikkerne vil blive en sekundær funktion på genbrugspladsen i forhold til den primære funktion, som er genbrugspladsen. De kan derfor etableres i henhold til planlovens § 5 o.

Ved at etablere butikkerne i henhold til planlovens § 5o sikres samtidigt, at der kun etableres butikker i forbindelse med genbrugsstationen.

Etableringen af genbrugsbutikkerne ved Endelavevej vil udgøre en meget lille andel af det samlede bruttoareal (1-2 %) for de eksisterende, lignede butikstyper i Horsens by. Genbrugsbutikkerne vil også være små i forhold til de eksisterende butikker i markedsområdet, som har et gennemsnitligt bruttoareal på 3.600 m2. Endelig vil genbrugsbutikkerne kun i begrænset omfang tilbyde det samme varesortiment i de eksisterende butikker. Analysen vurderer derfor, at de eksisterende butikkers omsætning således ikke i et væsentligt omfang vil blive påvirket ved etableringen af genbrugsbutikkerne ved Endelavevej.

Detailhandelsanalysen for etablering af Stablen kan ses her.

Lovligt etablerede butikker uden for detailhandelsstrukturen

Der ligger i dag flere butikker uden for detailhandelsstrukturen. Samtidig betyder ændringerne i detailhandelsstrukturen i Kommuneplan 2021-2033, at flere butikker kommer til at ligge udenfor afgrænsningen.

Lovligt etablerede butikker, der ligger uden for detailhandelsstrukturen, kan fortsætte som lovligt bestående butik. Den lovlige anvendelse kan fortsætte i en ny butik på samme lokalitet, såfremt der på ejendommen har været detailhandel inden for de sidste 3 år, jf.

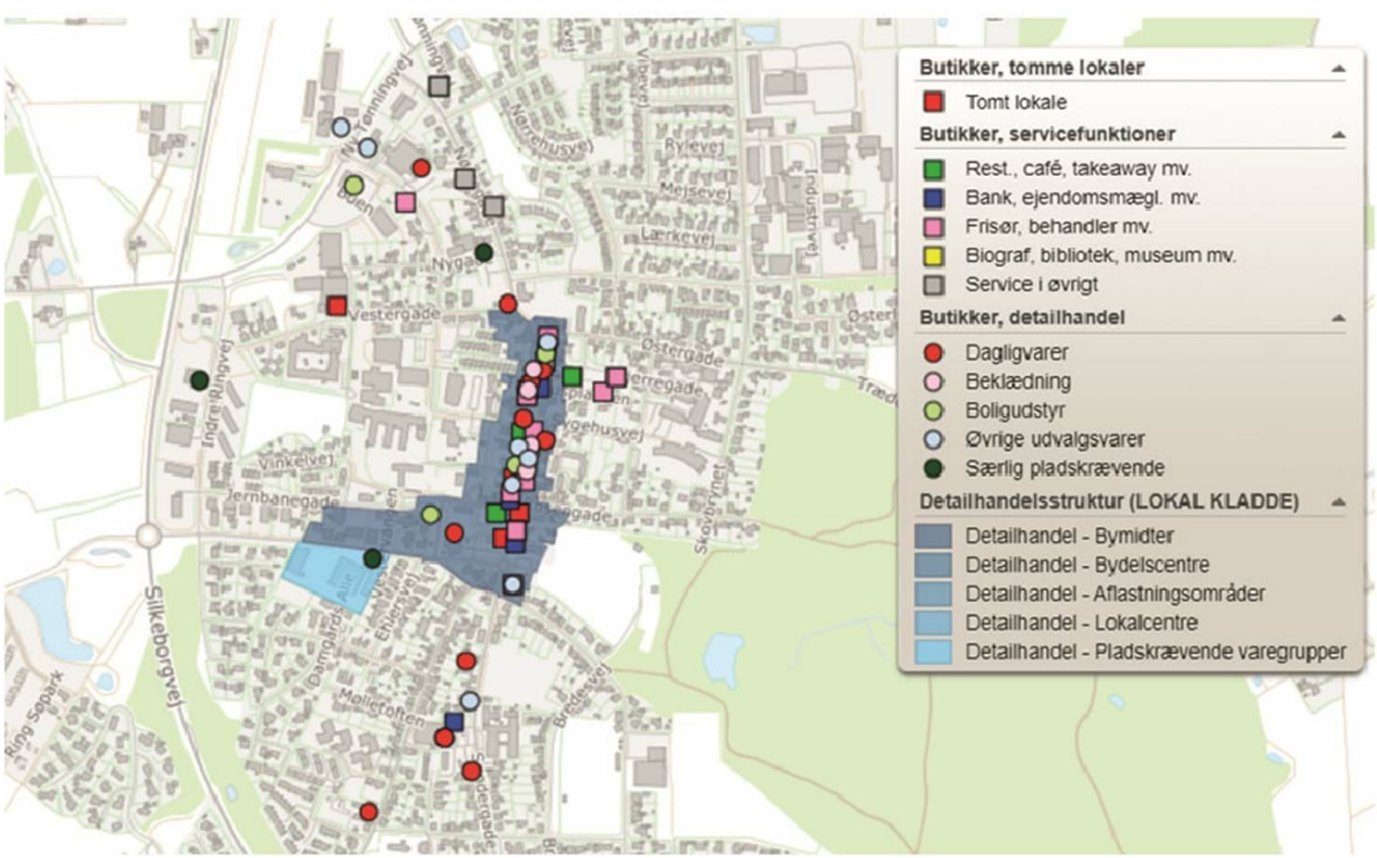
planlovens § 56, stk. 4.

Lokalplaner, der ikke er i overensstemmelse med kommuneplanen

Hvis en byplanvedtægt eller en lokalplan vedtaget før sidste kommuneplanrevision, åbner mulighed for etablering af detailhandel, men den gældende kommuneplan ikke gør, skal det vurderes, om der enten skal gives byggetilladelse i overensstemmelse med lokalplanen, eller om byrådet vil virke for kommuneplanens gennemførelse, og i stedet vælge at nedlægge et forbud efter § 14 i planloven og udarbejde en ny lokalplan.

Lokalplaner uden butiksstørrelser

Hvis en lokalplan, der er offentliggjort før 1. juli 2007, ikke indeholder bestemmelser om butiksstørrelser, er det planlovens bestemmelser, der gælder.

Kortet viser bymidten i Brædstrup med angivelse af butikker og serviceerhverv, der understøtter bymidten.

Billedet viser et plantecenter, der er en butik med særlig pladskrævende varegrupper.

Billedet viser den udpegede bymidte i Gedved.

TRAFIK

OVERORDNET TRAFIK

VEJNETTET

CYKLISME

TIL FODS

KOLLEKTIV TRAFIK

TRAFIKSIKKERHED

2.1. OVERORDNET TRAFIK

Mål

- De tværkommunale og statslige infrastrukturprojekter, herunder investeringer i en udvidelse af motorvej E45 til seks spor og forbedringer af kapaciteten i tilslutningsanlæggene samt Kattegatforbindelsen, skal fremmes igennem samarbejdet i Business Region Aarhus, så fremkommeligheden i hele byregionen forbedres.

- Forbedringer i mobiliteten i Horsens Kommune skal ske i et samspil mellem trafikale løsninger, byplanlægning og klimasikring.

- I fremtiden skal der være endnu bedre muligheder for at foretage kombinationsrejser i Horsens Kommune - og i særdeleshed i Horsens by.

Retningslinjer

2.1.1. Der udlægges en transportkorridor langs E45 til placering af større nationale strækningsanlæg og som arealreservation til en udvidelse af motorvejen til seks spor. Transportkorridoren har en bredde på ca. 150 m og skal friholdes for alle andre anvendelser.

Transportkorridoren er vist på kort.

2.1.2. I samarbejde med nabokommuner, og Business Region Aarhus i øvrigt, skal der arbejdes på at sikre en god fremkommelighed på og sammenhæng i de overordnede kommunale veje (pendlerveje) på tværs af kommunegrænserne.

2.1.3. Nye funktioner som har et betydeligt antal bløde trafikanter som målgruppe, f.eks. uddannelsesinstitutioner eller fritidsfaciliteter, skal placeres i de mest centrale bydele, eller hvor der er gode adgangsforhold til den kollektive trafik og cykelstinettet. Eksisterende funktioner forsynes med gode forbindelser for de lette trafikanter.

2.1.4. Transporttunge og særlig pladskrævende funktioner skal placeres på strategiske lokaliteter langs de overordnede veje uden for bycentrene.

2.1.5. Byudvikling skal tilgodese den eksisterende infrastruktur, så udviklingen sker på lokaliteter, hvor der er ledig kapacitet i kryds og vejnettet i øvrigt. Ellers tænkes byudviklingen sammen med nye investeringer i den overordnede infrastruktur – se også afsnittet om byudvikling.

2.1.6. Ved omdannelse af større byområder skal der redegøres for, at der er sikret den optimale sammenhæng i og tilslutning til den kollektive trafik og cykelstinettet – se også afsnittet om byudvikling.

2.1.7. Ved trafikale knudepunkter, som f.eks. banegårde, busterminaler og samkørselspladser skal der sikres gode parkeringsfaciliteter for både biler og cykler.

2.1.8. Trafikantinformation, som vil gøre omstigning nemmere imellem transportmidlerne, skal fremmes, f.eks. ved en udbygning af realtidsinformation ved stoppestederne eller igennem apps.

Handlinger

- *Horsens Kommune skal arbejde for, at borgere og virksomheder i højere grad informeres og inddrages i kommunens mobilitets- og infrastrukturprojekter.*

- *Infrastrukturforbedringer skal suppleres med oplysningskampagner på Horsens Kommunes hjemmeside, i pressen og skiltning på den fysiske lokalitet. Her oplyses om baggrunden og formålet med projektet. Kampagnerne skal få det positive budskab ud i offentligheden og sikre en bred forståelse og opbakning.*

- *Horsens Kommune skal undersøge muligheden for at etablere en tværinstitutionel platform med delebiler, hvor virksomheder og uddannelsesinstitutioner i fællesskab kan råde over en flåde, som gør at den enkelte medarbejder ikke er fastlåst af et bestemt transportmiddel, der anvendes i arbejdssammenhæng.*

Redegørelse

Den hidtidige og fortsatte tilvækst i befolkningen giver udfordringer for mobiliteten i Horsens by og kommunen, og de øvrige kommuner i Østjylland. Urbaniseringen og væksten i det østjyske bybånd betyder, at trængsel er begyndt at indfinde sig i bilisternes hverdag, med store gener og samfundsøkonomiske omkostninger til følge. Trængslen gør det nødvendigt at optimere infrastrukturen og i højere grad udnytte potentialet og den ledige kapacitet i cyklismen og den kollektive trafik.

Der er dagligt over 14.000 personer, der pendler henholdsvis ind og ud af kommunen. En god mobilitet kræver derfor også et godt samarbejde på tværs af kommunegrænserne. Business Region Aarhus fungerer som en platform for et tværkommunalt samarbejde omkring mobilitet og infrastruktur. Herigennem søges at sammentænke kommunale projekter og fremme statslige investeringer til gavn for hele det byregionale område.

For bedre at udnytte potentialet i de enkelte transportformer, skal der skabes en bedre mulighed for at kombinere de forskellige transportmidler. F.eks. vil fleksibiliteten ved færdsel til fods eller på cykel kunne kombineres med den kollektive trafik, som er velegnet over større afstande. Hvis dette potentiale skal udnyttes, kræver det også en høj grad af service og information til trafikanterne.

2.2. VEJNETTET

Mål

- Fremkommeligheden på de primære trafikveje, særligt i Horsens by, skal forbedres. Det betyder, at der i 2030 vil være etableret en sammenhængende ringvejsforbindelse rundt om Horsens by, der både skaber fremkommelighed, forbedrer adgangen til motorvejen og havnen, og leder den gennemkørende trafik uden om midtbyen.
- Der skal skabes overensstemmelse mellem vejenes indretning og deres klassificering.
- Horsens midtby og boligområder skal fredeliggøres for gennemkørende trafik.

Retningslinjer

2.2.1. De eksisterende tilslutningsanlæg til motorvej E45 skal forbedres, så afviklingen af trafik til og fra motorvejen forbedres. Ved Horsens S og Horsens N etableres signalanlæg og ved Horsens V bygges krydset om.

2.2.2. Der skal sikres en linjeføring for en ringvejsforbindelse ved Serridslev, som leder den gennemkørende trafik uden om Serridslev by.

2.2.3. Der skal sikres en linjeføring for en ringvejsforbindelse mellem Bollervej og Horsens Havn. Vejforbindelsen skal lede den tunge trafik fra havnen uden om byen og aflaste Bjerrevej og Høegh Guldbergs Gade. En korridor for linjeføringen er vist på kort.

2.2.4. Langmarksvej skal ændres til gennemgående vej mellem Sundvej og Vestergade, med omprofilering, vejforlægning mod vest, etablering af krydsningsfaciliteter og støjafskærmning. Derudover skal fremkommeligheden forbedres ved lukning af sidevejstilslutninger på Langmarksvej og Vestergade samt ved krydsombygninger.

2.2.5. De primære trafikveje i kommunen skal sikre en god fremkommelighed med hurtig og sikker afvikling af den gennemkørende trafik. Dette gøres ved at begrænse antallet af sidevejstilslutninger og overkørsler, samt ved krydsombygninger. De bløde trafikanter adskilles så vidt muligt fra kørebanen med rabat eller kantsten.

2.2.6. På de sekundære trafikveje sikres også en god fremkommelighed, men med mulighed for at etablere sidevejstilslutninger og overkørsler til offentlige formål. I byområder adskilles de bløde trafikanter med cykelsti eller cykelbane.

2.2.7. Af hensyn til de bløde trafikanter i landområderne skal der, arbejdes med at forbedre oversigtsforhold og indretning af egnede veje til 2-1 veje.

2.2.8. Egnede lokalveje skal trafiksikres ved at begrænse muligheden for gennemkørsel og evt. lukke større områder af. Muligheden for at borgere og foreninger, selv kan finansiere trafiksaneringsprojekter på lokalveje, opretholdes, såfremt projekterne godkendes af kommunen og politiet.

Handlinger

- *Horsens Kommune vil lave en overordnet gennemgang af alle signalanlæg i kommunen med henblik på optimering og udbygning.*
- *Der skal skabes en god adgang til Campus-området, Godsbanearealet og banegården. Der kan på sigt etableres både nye vejforbindelser og kryds.*

Redegørelse

Vejnettet er rygraden i kommunens infrastruktur og har stor betydning for indbyggere og erhvervsliv i Horsens Kommune. Et godt og velfungerende vejnet er med til at understøtte væksten i befolkning og arbejdspladser, og er en forudsætning for, at den kollektive trafik kan fungere optimalt.

Det overordnede vejnet i Horsens Kommune består af E45 og trafikvejene. Motorvej E45 er en statsvej og Vejdirektoratet er myndighed for denne. Vejnettet i kommunen er inddelt i to klasser: Trafikveje og lokalveje, som hver især er underinddelt i primære og sekundære veje.

Primære trafikveje er gennemfartsvej og hovedindfaldsveje, og som forbinder kommunen med de øvrige kommuner og landsdele, samt kommunens byer med hinanden.

Sekundære trafikveje er fordelingsveje, og som indenfor byområderne tjener som fordelingsveje mellem de enkelte delområder i byen, herunder ringveje, som ikke indgår som primære trafikveje.

Primære lokalveje er stamveje i boligområder og veje i erhvervsområder. Disse veje forbinder de enkelte lukkede bolig- og erhvervsområder med hinanden og tilsluttes de sekundære trafikveje.

Sekundære lokalveje er de øvrige veje, herunder boligveje. Disse veje er ofte blinde og forbinder den enkelte bolig med de primære lokalveje.

Denne opdeling kan være svær at gennemskue for trafikanterne, og kombineret med fremkommelighedsproblemer på trafikvejene, er det i dag meget almindeligt, at lokalveje også anvendes af gennemkørende trafik til stor gene og usikkerhed for disses beboere. En opgradering af trafikvejene kombineret med trafiksanering eller vejlukning af (sekundære) lokalveje skal sikre, at vejene i højere grad anvendes i henhold til deres klassificering, som beskrevet ovenfor.

Det skal være attraktivt for den gennemkørende trafik at køre uden om midtbyen. Dette sker ved at etablere en ringvejsforbindelse, hvor fremkommeligheden er i højsæde. Det betyder, at der i de næste år vil ske en ændring af vejstrukturen. Nogle veje vil blive opprioriteret, nogle bliver lukket og nye vil komme til.

Der skal etableres en videreførelse af en ringvejsforbindelse mellem Bollervej og Horsens Havn. Vejforbindelsen skal lede den tunge trafik fra havnen uden om byen og aflaste Bjerrevej og Høegh Guldbergs Gade. Denne linjeføring videreføres fra Kommuneplan 2017. I forbindelse med Trafik 2030 er der screenet og undersøgt ni alternative muligheder.

På trafikveje uden for Horsens by vurderes der generelt set at være en god fremkommelighed, hvor der kun periodevis opstår forsinkelser. I Horsens by og på de større indfaldsveje til Horsens opleves dog fremkommelighedsproblemer i spidstimerne, hvorfor en forbedring af fremkommeligheden her er nødvendig. Som beskrevet under afsnittet om overordnet trafik, forbedres fremkommeligheden bedst ved også at øge andelen af cyklismen og den kollektive trafik, men der ligger også store gevinster i at optimere det eksisterende vejnet. I den kommende planperiode vil udvalgte vejstrækninger derfor blive undersøgt med henblik på forbedring af fremkommeligheden.

Adgangen til parkeringspladser i midtbyen skal være god og direkte. Større parkeringspladser skal have intelligent parkeringsvejvisning og attraktiv placering anlægges ved ankomst til midtbyen, så den parkeringssøgende trafik minimeres. Bilerne skal altså samles i kanten af midtbyen, hvor der skabes gode parkeringsmuligheder til fordel for de lette trafikanter i byens kerne.

Klimasikring tænkes ind i fremtidige vejprojekter for på den måde at geare byen til skybrud og forhøjet vandstand.

Transportkorridor langs E45

For at nedsætte det samlede arealforbrug til fremføring af nationale og regionale strækningsanlæg skal disse placeres i transportkorridorerne langs motorvejens vestlige side. Transportkorridoren er 150 m, målt fra vejens midte. Korridorbredden er valgt som et kompromis mellem den nødvendige plads til fremtidige strækningsanlæg og hensynet til mulighed for yderlige byudvikling langs motorvejen. Det er derfor vigtigt, at strækningsanlæg placeres således, at der sikres plads til eventuelle senere anlæg.

Inden for korridorerne må der ikke ske foranstaltninger, der kan hindre senere etablering af strækningsanlæg. Dette administreres således, at der kun under særlige omstændigheder kan tillades byggeri i korridoren.

Det kan f.eks. være byggeri placeret i ”skyggen” af eksisterende permanente anlæg, så de ikke blokerer korridoren yderligere. Der kan også gives tilladelse til byggeri, som har en midlertidig karakter, og i tilfælde af, at et nybyggeri ledsages af en nedrivning eller en fjernelsesdeklaration for eksisterende byggeri, så den samlede ”skyggevirkning” er uændret.

En tilladelse efter ovennævnte kriterier kan ledsages af vilkår om, at det pågældende anlæg ikke må være til hinder for en eventuel nødvendig ledningsføring i korridoren eller føre til merudgift ved sådanne ledningsanlægs etablering.

Billedet viser trafik på Bygholm Parkvej.

2.3. CYKLISME

Mål

- Andelen af cykelture under 6 km i Horsens By skal øges fra 15 % i dag til 20 % i 2030.
- Andelen af selvtransporterende folkeskoleelever skal øges over en firårig periode, således at 8 ud af 10 elever på skoler i Horsens by skal være selvtransporterende og 6 ud af 10 elever på skoler i oplandet skal være selvtransporterende.
- Der skal skabes et sammenhængende cykelstinet, der er sikkert, trygt og fremkommeligt, med særlig fokus på Horsens by.
- Der skal etableres direkte, trafiksikre og trygge stiforbindelser mellem Horsens midtby og boligområder i udkanten af Horsens by.
- Der skal være gode cykelparkeringsfaciliteter ved lokaliteter med mange cyklister.

Retningslinjer

2.3.1. Der skal etableres direkte, trafiksikre og trygge stiforbindelser mellem Horsens midtby og boligområder i udkanten af Horsens by.

2.3.1. Der skal etableres et sikkert og sammenhængende cykelstinet. Planlagte cykelstier fremgår af kort.

2.3.3. Omkring kommunens skoler og institutioner skal infrastrukturen indrettes på de bløde trafikanters præmisser, for at øge trafiksikkerheden og øge incitamentet til at cykle og gå.

2.3.4. Byrum i Horsens Midtby og Lokalcenterbyerne skal indrettes på fodgængernes og cyklisternes præmisser.

2.3.5. Der skal fastlægges traceer og reserveres areal til supercykelstier eller cykelforbindelser med høj fremkommelighed fra Tyrsted og Bankager. Cykelstierne fremgår af kort.

2.3.6. Ved busstoppesteder med store oplande skal der sikres gode cykelparkeringsfaciliteter med overdækkede cykelstativer.

Handlinger

- *Horsens Kommune skal i planperioden udarbejde en ny samlet stiplan for trafikstier og rekreative stier.*
- *Der skal udarbejdes en cykelhandlingsplan, der bl.a. fastlægger andelen af potentielle cyklister og geografien for disse, samt hvilke barrierer der er nødvendige at nedbryde for at cyklen vælges. Planen skal munde ud i en række konkrete initiativer og en investeringsoversigt for disse.*

Redegørelse

Horsens Kommune har igennem en årrække arbejdet på at udbygge cykelstinettet og forbedre cykelparkeringen i Horsens by og i oplandsbyerne. Der er ligeledes sat fokus på cyklismen gennem kampagner og andre tekniske tiltag, ligesom Horsens Kommune er blevet gjort til en cykelkommune. Særligt har den statslige medfinansieringspulje "Cykelpuljen", fra 2010 til 2015 gjort det muligt at få det mest optimale ud af det kommunale budget. Der kan dog gøres endnu mere for at fremme cyklismen:

I Horsens anvendes bilen på mere end hver anden af de daglige ture under 6 km, mens kun 15 % tilbagelægges på cykel. Med den lille cykelandel og de mange korte afstande og udbygning af cykelstinettet er der et stort potentiale for at få flere til at cykle i Horsens.

En stærk motivationsfaktor til at få flere til at cykle, er at etablere de nødvendige foranstaltninger, som gør det sikkert, trygt og fordelagtigt at være cyklist. Der arbejdes derfor med at udbygge cykelfaciliteterne på steder, hvor det kan forventes at opnå størst effekt for pengene. For at opnå størst effekt skal de fysiske anlæg kombineres med kampagner, der gør opmærksom på projektet og hvad baggrunden og formålet er.

Servicen for de mange pendlere, der dagligt transporterer sig mellem Horsens og de mindre bysamfund som Stensballe, Egebjerg, Lund, Hatting og den sydlige del af Horsens skal prioriteres, så cyklen bliver et konkurrencedygtigt alternativ til bilen. Der er og bliver derfor etableret direkte cykelforbindelser fra disse områder mod Horsens, hvor parametre som høj fremkommelighed og god service vægtes højt.

I midtbyen anlægges cykelforbindelser i en ring om Søndergade, og de øvrige gågader kobles på ruter ud til de mindre bysamfund. Cykelforbindelserne servicerer banegården, Godsbanearealet, campus-området, indkøbscentre og havnen, som alle er områder, der er med til at skabe liv og cykelture blandt byens brugere. Nørregade fredeliggøres ved at fjerne den gennemkørende biltrafik. Det skaber mulighed for forbedrede forhold for fodgængere, cyklister og busserne.

For at skabe overblik og målrette indsatsen i forhold til at fremme cyklismen, skal der udarbejdes en cykelhandlingsplan, hvor der bl.a. redegøres for det eksisterende stinet og undersøges potentialet i at få flere til at cykle. I handlingsplanen skal der også indgå en beskrivelse af mulige tiltag og en investeringsoversigt.

For i højere grad at bringe de private stier i spil, lægges op til at private interessenter kan søge medfinansiering til at etablere eller

renovere cykelfaciliteter, der vurderes at kunne fremme cyklismen og være til gavn for almenvældet.

Billedet viser cyklende piger.

2.4. TIL FODS

Mål

- Byrum i bymidter, både i Horsens Midtby, Brædstrup og Lokalcenterbyerne, skal være indbydende og indrettes med henblik på ophold og forsamling af mennesker.
- Der skabes trygge og sikre forbindelser for fodgængere, der danner direkte gangforbindelser og indbyder til bevægelse.
- Der skal sikres tilgængelighed for alle på offentlige vejarealer, stier og pladser, samt grønne områder.

Handlinger

- *Horsens Kommune skal udarbejde en tilgængelighedsplan med standardløsninger som har fokus på god tilgængelighed og danner udgangspunkt for udformningen af vejarealet.*

Retningslinjer

2.4.1. Byrum i Horsens Midtby og Lokalcenterbyerne skal indrettes på fodgængernes og cyklisternes præmisser.

2.4.2. Der skal sikres gode forbindelser mellem attraktionerne i byerne og oplandet med stier, der er adskilt fra den øvrige trafik.

2.4.3. Store trafikale barrierer på steder med et betydende antal krydsende bløde trafikanter skal minimeres, f.eks. ved at etablere krydsningspunkter eller niveaufri skæringer.

2.4.4. I forbindelse med anlægsprojekter i byområder skal tilgængeligheden for alle sikres, og i de centrale byområder skal der foretages en egentlig tilgængelighedsrevision, som skal efterleves i videst mulige omfang.

Redegørelse

Færdsel til fods er sammen med cyklen den bedste kombination af transport og sundhed. Gang udgør 15% af alle ture, og indgår i større eller mindre udstrækning i enderne af alle ture med andre transportformer.

I planlægningen af fodgængerarealer er det nødvendigt at sikre en god tilgængelighed for alle. Ordet ”tilgængelighed” skal forstås således, at færdselsarealer skal være udformet, så der er adgang for alle, også borgere med nedsat funktionsevne. Nødvendigheden af god tilgængelighed er størst i bymidter, hvor udbuddet af butikker og andre bymæssige funktioner er størst.

Fodgængerne er med til at skabe liv i de centrale byområder, hvilket er positivt i forhold til at skabe et attraktivt bymiljø. Samtidig har man også den bedste mulighed for at opleve omgivelserne og kommunikere med andre som fodgænger. Derfor skal byrummene indrettes, så de er indbydende for fodgængere. Der skal bl.a. fokuseres på, at fodgængerne oplever byrummene som sikre og trygge steder at færdes.

2.5. KOLLEKTIV TRAFIK

Mål

- Horsens Kommune vil medvirke til en reduktion af CO_2-udledningen ved at optimere den kollektive trafik.
- Den kollektive trafik skal være et attraktivt alternativ til bilen.
- Togbetjeningen skal forbedres, så det er let og attraktivt at anvende togtransport til og fra Horsens Kommune, både når man bor i kommunen og som besøgende.
- Den kollektive busbetjening skal fremmes, så den negative udvikling med stagnerende og faldende passagerantal bremses og vendes til en stigning i antallet af passagerer. Busbetjeningen skal samtidigt udgøre et alternativ til bilen.

Handlinger

- *Udarbejdelse af Trafikplan 2023 i samarbejde med rådgiver, herunder fokus på reduktion af partikeludledning, samt at busserne i Horsens fremover i videst muligt omfang skal være eldrevne. Indkøb af kommunale køretøjer skal fremover være el- eller hybridbiler.*
- *Etablering af en fjernbusterminal ved Lund, som servicerer lufthavns- og fjerntrafik, og som er forbundet til Horsens midtby med gode rutebusforbindelser.*
- *Mulighederne for at fremme samkørsel undersøges, med henblik på at skabe et supplement til kollektiv trafik.*

Retningslinjer

2.5.1. Der skal arbejdes for en genåbning af togstoppet i Hovedgård i forbindelse med den påtænkte elektrificering og opgradering af jernbanen mellem Fredericia og Århus, samt den nye jernbane mellem Hovedgård og Hasselager.

2.5.2. Der skal sikres optimale muligheder for nemt og hurtigt at kunne skifte fra ét transportmiddel til et andet ved banegårde, trafikterminaler, busstationer og pendlerpladser. Trafikknudepunkterne fremgår af kort.

2.5.3. I eksisterende byområder skal der, i det omfang det er muligt, tænkes projekter ind der fremmer bustrafikkens fremkommelighed. Det kunne eksempelvis være at en vej lukkes for biler med ikke for busser, samt prioritering af bustrafik i udvalgte trafiksignaler.

2.5.4. Vejene skal planlægges med hensyntagen til samspillet med den kollektive trafik. Der skal således allerede i planlægningen af nye byområder, større erhvervsområder og institutioner tænkes kollektive trafikløsninger ind i områdets udformning – se også afsnittet om Byvækst.

2.5.5. Grøn omstilling af den kollektive transport, samt kommunale køretøjer, skal understøttes. Der skal arbejdes for at implementere elbusser i det omfang, der kan lade sig gøre.

Redegørelse

Som det fremgår af Togfonden DK fra 2014 planlægges der etableret en ny bane mellem Hovedgård og Hasselager syd for Århus. Den nye jernbanestrækning er en del af den planlagte Timemodel, der bl.a. vil gøre det muligt at køre mellem Odense og Aarhus på en time. Den nye bane Hovedgård – Hasselager vil samtidig gøre det muligt at have flere afgange på den nuværende bane og give kortere rejsetider mellem Horsens og Aarhus. Konceptet for timemodellen er, at det skal være enkelt og brugervenligt med faste minuttal og tog hver time, hele dagen.

Timemodellen består af tre lyntogslinjer, kaldet Superlyn, med tilsluttende IC- og regionaltog: Dels et Superlyn med én times rejsetid mellem de største byer: København, Odense, Aarhus og Aalborg. Dels et Superlyn, der kører på én time fra København til Odense og videre til Esbjerg med stop i Kolding, og sidst, men ikke mindst, et Superlyn mellem København og Aarhus på 2 timer og 10 min. med stop i Odense, Fredericia, Vejle og Horsens.

Horsens Kommune arbejder sammen med Business Region Aarhus på at sikre en fortsat fremdrift i elektrificeringen og opgraderingen af hovedjernbanen.

Den kollektive busbetjening, som dels består af bybusruterne i Horsens by og dels af lokalruterne indenfor kommunegrænsen, skal gøres mere attraktive, hvorfor der er behov for nytænkning, som samtidigt sikrer en optimering af den kollektive transport.

Trafikplan 2017 blev udarbejdet om implementeret i 2017. Aktuelt arbejdes der på en "gentænkning" af den kollektive trafik, som skal blive til Trafikplan 2023.

I Horsens Kommune er der et ønske om, at den kollektive trafik skal være endnu mere attraktiv, så den kan tiltrække flere brugere. De regionale busser sikre busbetjeningen af det store antal pendlere som hver dag krydser kommunegrænsen. De regionale busforbindelser udgør derfor sammen med lokalruterne og togforbindelserne et vigtigt element i at sikre en god kollektiv trafik, der understøtter den fortsatte vækst i hele kommunen.

I forhold til de længere rejser skal der arbejdes for en udbygning af jernbanedriften inden for person- og godstransport.

For pendlerne er trafikbetjeningen i myldretiden af stor betydning for, om den kollektiv trafik er et attraktivt alternativ til bilen. Horsens Kommune vil derfor sætte fokus på at gøre den kollektive trafikbetjening af pendlerne i myldretiden mere attraktiv.

Der skal skabes et grundlag for flere kombinationsrejser ved i højere grad at indtænke "Parkér og Rejs", hvor bil og/eller cykel kombineres med den kollektive transport. Gode parkeringsfaciliteter tæt ved den kollektive trafik kan øge andelen af brugere med den kollektive trafik og muliggør samtidig en fleksibel og effektiv kombination af transportmidler i den daglige transport.

Som supplement til den traditionelle busbetjening med faste ruter og faste køretider/køreplaner, skal det undersøges, hvordan der kan udvikles en mere dynamisk model med tilpasning af busbetjeningen, f.eks. i forbindelse med uddannelsesstederne eller større arbejdspladser.

Den kollektive bustrafik skal først og fremmest sikre et transporttilbud for de borgere, der ikke har adgang til bil. Den kollektive trafik med bus skal i den forbindelse i særlig grad tilrettelægges i forhold til børns og unges rejser til uddannelser.

Reduktion af CO_2-udledningen fra trafikken kan bl.a. ske ved at udbygge den kollektive trafik f.eks. ved at intensivere busbetjeningen på visse tider af døgnet og i større udstrækning implementere flexturordningen.

Billede af busholdeplads i Horsens by.

Billede af bybus ved trafikterminalen i Horsens by.

2.6. TRAFIKSIKKERHED

Mål

- Antallet af dræbte og tilskadekomne i kommunen skal reduceres i perioden 2021-2024.

Retningslinjer

2.6.1. Der skal i 2024 højst være 10 lettere tilskadekomne, 20 alvorligt tilskadekomne og 1 dræbt i trafikken årligt. Dette er med udgangspunkt i de politiregistrerede uheld.

2.6.2. Ved nye anlægsprojekter skal der foretages trafiksikkerhedsrevision.

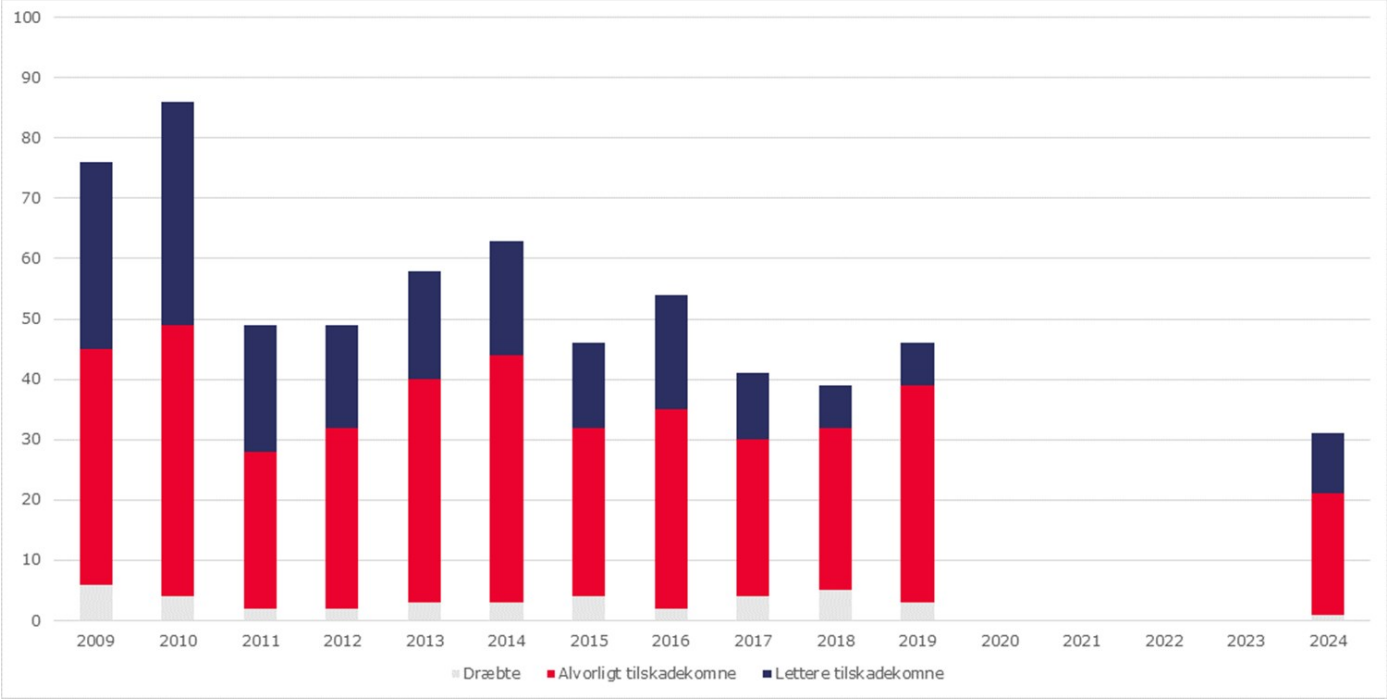
Redegørelse

Horsens Kommune har igennem en længere årrække arbejdet med at forbedre trafiksikkerheden på vejnettet. Dette ses også i udviklingen i antallet af dræbte og tilskadekomne i trafikken, som generelt er faldende (se Tabel 1). Tilfældige udsving fra år til år og usikkerhed i registreringen af uheld, gør dog at det er svært at tegne et entydigt billede udviklingen.

Handlinger

- *Arbejdet med forbedring af trafiksikkerheden skal kvalificeres og dokumenteres, f.eks. igennem adfærdsstudier, før-efter undersøgelser mv.*

Tabel 1: Udvikling af dræbte og tilskadekomne i trafikken fra 2009 til 2019 med fremskrivning af udviklingen til 2024.

Tabel 1: Udvikling af dræbte og tilskadekomne i trafikken fra 2009 til 2019 med fremskrivning af udviklingen til 2024.

NATUR & LANDSKAB

NATURBESKYTTELSE →

ØKOLOGISKE FORBINDELSER →

GRØNT DANMARKSKORT →

LAVBUNDSAREALER →

LANDSKAB →

SKOVREJSNING →

GEOLOGISKE BEVARINGSVÆRDIER →

3.1. NATURBESKYTTELSE

Mål

Områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser og potentielle naturområder

- Det overordnede mål er at sikre biodiversiteten i Horsens Kommune.
- Det betyder, at områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser skal bevares og deres kvalitet skal forbedres. Områderne skal derfor være velegnede vokse- og levesteder for et mangfoldigt og varieret plante- og dyreliv, så især de sjældne og trængte arter kan styrkes og få mulighed for at spredes til nye områder.
- Det betyder også, at det samlede naturareal skal øges, så der skabes nye leve- og voksesteder for en lang række arter af vilde dyr og planter.
- Ved både at forbedre kvaliteten af de eksisterende naturområder og etablere nye og gerne by- og bolignære naturområder, vil det blive endnu mere attraktivt at besøge eller bosætte sig i Horsens Kommune.

Naturområder på havet

- Det er målet, at havområderne opnår en god vandkvalitet, så de bliver et velegnet levested for et mangfoldigt og varieret plante- og dyreliv, og biodiversiteten derigennem bliver sikret.

Handlinger

Områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser og potentielle naturområder

Der er vedtaget en strategi for biodiversitet. Strategien danner udgangspunkt for kommunens fremtidige arbejde med at øge biodiversiteten. Horsens Kommune vil bl.a. styrke og prioritere indsatsen for en mangfoldig natur ved at understøtte udviklingen af en højere biodiversitet gennem den kommunale planlægning og øge biodiversiteten på kommunens arealer – både i byerne og i det åbne land.

Der udarbejdes handleplaner, som sætter rammer for konkrete handlinger på kommunale arealer såsom grøftekanter, skove og parker og for kommunens fremtidige planlægning.

I arbejdet med at øge biodiversiteten, skal der især være fokus på at:

- *Sikre tilstrækkelig beskyttelse af gammel værdifuld natur*
- *Beskytte, forbedre og udvide den eksisterende natur*
- *Beskytte og forbedre sjældne og sårbare arters levesteder*
- *Skabe nye levesteder for vilde planter, svampe og dyr*
- *Genoprette små naturområder, som trædesten og spredningskorridorer*
- *Etablere flere større selvforvaltende naturområder*

Et større sammenhængende landbrugsareal nord for Nørrestrand udvikles til ny bynær natur. Etableringen af natur er en del af en samlet plan om at udvikle en ny og attraktiv bydel, som skal tilbyde boliger til ca. 6.000 – 9.000 borgere. Den nye natur har bl.a. til formål at give adgang til rekreative oplevelser for beboerne i den nye bydel samt kommunens øvrige borgere og gæster.

Der fjernes en spærring i Gudenåen ved Vestbirk Kraftværk, således at passagemulighederne for fisk og smådyr f gennem Gudenåen fra Gudenåens udspring ned til Mossø forbedres.

Retningslinjer

Områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser og potentielle naturområder

3.1.1. De udpegede områder med særlige naturbeskyttelsesområder og potentielle naturområder udgør sammen med økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser Grønt Danmarkskort.

3.1.2. Indenfor særlige naturbeskyttelsesområder vil Horsens Kommune prioriterer indsatser, der bevarer og udvikler biodiversitet samt forbedrer adgangen til naturen højest. Ved prioritering mellem særlige naturbeskyttelsesområder vil arealer med høj naturmæssig værdi og arealer, hvor risikoen for tilbagegang er stor ligeledes blive prioriteret højest. I forhold til prioritering af etablering af ny natur vil arealernes naturmæssige og rekreative potentiale indgå i en samlet afvejning af, hvor indsatserne skal prioriteres højest.

3.1.3. Tiltag på arealer, som er udpeget som særlige naturbeskyttelsesområder, som kan bidrage til opfyldelse af andre formål, vil også blive prioriteret højt. Det kunne f.eks. være arealer, hvor næringsstofudvaskningen til vandløb og kystvande reduceres, så vandmiljøets tilstand forbedres eller hvor ændret arealanvendelse kan reducere risikoen for oversvømmelse.

3.1.4. Potentielle naturbeskyttelsesområder skal forbedre sammenhængen mellem eksisterende naturarealer og dermed forbedre vilkårene for det vilde dyre- og planteliv, herunder de sjældne og truede arter. Udvikling af ny natur indgår sammen med bevarelse af eksisterende naturværdier som en central del af kommunens indsats for at bevare og styrke den biologiske mangfoldighed.

3.1.5. I de internationale naturbeskyttelsesområder, skal der i særlig grad tages hensyn til de arter og naturtyper, som ligger til grund for udpegningen af området. De internationale naturbeskyttelsesområder og deres nære omgivelser prioriteres ved at iværksætte plejetiltag som fremmer områdets udpegede arter og naturtyper. Plejetiltag kan f.eks. være rydning, hegning og afgræsning samt restaureringsprojekter, som genskaber mistet natur.

3.1.6. Naturområder, som er omfattet af naturbeskyttelsesloven samt målsatte vandløb, jf. miljømålsloven, skal sikres mod tiltag, som forringer områdernes tilstand. I landzonen kan byggeri eller tekniske anlæg derfor ikke etableres eller udvides indenfor en afstand af 25 meter fra områderne. Undtaget herfra er jordvarmeanlæg, hvis det vurderes, at jordvarmeanlægget ikke forringer naturområdets tilstand. Det gælder ligeledes, at arealanvendelse indenfor 25 meter-zonen ikke kan ændres. Undtaget er anlæggelse af offentlige stianlæg og adgang til naturområder i øvrigt, samt anvendelse til naturformål. I byzonen og bymæssig bebyggelse kan 25 meter-zonen reduceres i tilfælde, hvor det skønnes at byggeri, tekniske anlæg, stier og lignende kan tilpasses naturområdet.

3.1.7. Hvis der helt undtagelsesvis tillades byggeri eller arealanvendelse, som indskrænker eller forringer kvaliteten af et område med særlige naturbeskyttelsesinteresser, skal der stilles krav om kompenserende tiltag. Et kompenserende tiltag kan f.eks. være udlæg af nye naturarealer eller forbedring af kvaliteten af eksisterende naturområder, så det sikres, at naturværdierne samlet set bliver fastholdt eller forøget. Dette gælder også for byggeri eller arealanvendelse, som forringer tilstanden af et naturområde, men finder sted uden for selve det udpegede område.

3.1.8. De udpegede potentielle naturområder skal som udgangspunkt friholdes for byggeri, anlæg og arealanvendelse, der forringer mulighederne for fremtidig etablering af nye naturområder. Undtaget er områder, som efter en konkret vurdering ikke vurderes at have potentiale til at kunne udvikle væsentlige naturværdier.

3.1.9. Dele af den bynære natur udgør en rekreativ ressource til gavn for kommunens borgere og besøgende. Ved udarbejdelse af lokalplaner, som overfører et område til byzone eller ændrer anvendelsen af et område, som allerede ligger i byzone, skal det derfor sikres, at de eksisterende naturområder bevares og forbedres. Det skal ligeledes sikres, at dele af området friholdes for bebyggelse og anvendes til etablering af ny natur, som udformes så den øger biodiversiteten eller den rekreative udnyttelse af området. Herved øges lokalområdets rekreative værdi.

3.1.10. Råstofområder skal som udgangspunkt anvendes til naturformål efter endt råstofudvinding, med mindre andet er fastsat i bindende planlægning.

Naturområder på havet

3.1.11. Naturområderne på havet skal beskyttes. Især naturområderne indenfor det internationale naturbeskyttelsesområde i Horsens Fjord og omkring Endelave skal prioriteres højt.

3.1.12. Der må ikke laves indgreb, som forringer tilstanden af naturområderne på havet.

3.1.13. Der skal ske en fortsat reduktion af næringsstoftilførslen til havet.

Redegørelse

Områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser og potentielle naturområder

Forvaltningen af de internationale naturbeskyttelsesområder sker efter gældende lovgivning, herunder habitatbekendtgørelsen.

Gennem en lang årrække er naturarealet i såvel Danmark som Horsens Kommune reduceret og samtidig er kvaliteten af den tilbageværende natur forringet. Der er derfor både behov for at sikre de eksisterende naturværdier og skabe plads til, at ny natur kan udvikle sig.

De lysåbne og næringsstoffølsomme naturtyper som overdrev, heder og nogle moser (kær) er truet af tilførslen af næringsstoffer og den deraf følgende tilgroning, mens de naturligt næringsrige enge især trues af manglen på høslæt eller afgræsning. For de våde naturtyper, som enge og moser, kan dræning ligeledes udgøre en alvorlig trussel. Det gælder også for alle naturområderne, at de er truet af de reduktioner og fragmenteringer af arealer, som følger af etableringen af nye veje, boliger, erhvervsbyggeri, offentlige institutioner mm.

Skovenes naturindhold er truet af den intensive skovdrift, som ikke efterlader tilstrækkeligt mange træer til naturlig død og nedbrydning i skovbunden. Afvanding af fugtige arealer i skovene, er ligeledes medvirkende til at reducere biodiversiteten.

Den statslige udpegning af internationale naturbeskyttelsesområder har til formål at beskytte arter og naturtyper, som er sjældne og/eller truede indenfor EU. Beskyttelsen af disse arter og naturtyper sikres ved administrationen af gældende lovgivning på området. En forbedret tilstand opnås gennem den praktiske udførelse af de statslige Natura 2000-planer for områderne.

Arbejdet med at bevare og øge de eksisterende naturværdier i både internationale og nationale naturbeskyttelsesområder, er helt afgørende elementer i den danske indsats for at standse den konstaterede tilbagegang i den biologiske mangfoldighed.

Naturgenopretning og naturpleje f.eks. vha. genskabelse af naturlig hydrologi, rydning af uønsket opvækst af træer og buske, samt afgræsning med kreaturer, heste, får eller geder, er vigtige dele af indsatsen for at bevare og forbedre områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser.

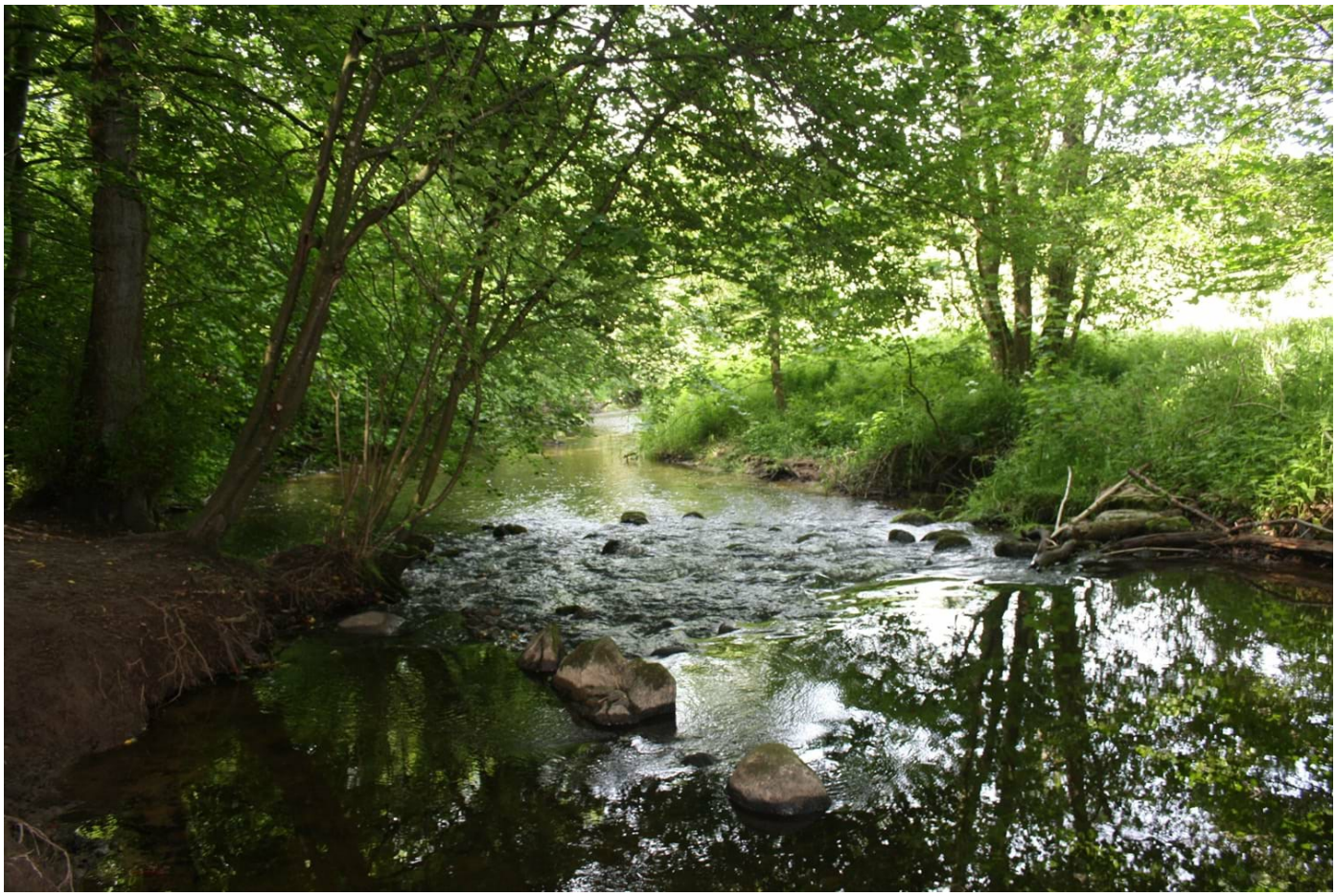
Tilstedeværelsen af natur og naturlignende arealer i byrummet er en vigtig rekreativ ressource, som kan højne kvaliteten af både nye og eksisterende boligområder. I forbindelse med byvækst og byomdannelse skal både eksisterende naturområder og nye naturområder

derfor indgå som en del af planlægningen for at skabe levesteder for vilde planter og dyr og rekreative åndehuller for beboerne.

Efter endt råstofindvinding giver råstofgrave en unik mulighed for at udvikle ny natur af høj kvalitet. Det skyldes både områdernes topografiske forhold og jordens beskaffenhed. Det er især overdrev og rene, klarvandede søer, der kan etableres i gamle råstofgrave. Det er naturtyper, som har et karakteristisk plante- og dyreliv, der ellers er trængt i det dyrkede land. Blottede geologiske profiler, som særligt tydeligt afspejler landskabets opbygning og de geologiske processer skal søges bevaret og beskyttet i forbindelse med retablering til ny natur.

Nogle råstofgrave er dog allerede planlagt til andre formål. Det gælder Fyel Mose, hvor kommuneplanen fastlægger, at området skal retableres efter færdiggravning, så der kan bygges sommerhuse i området. Kommuneplanen fastsætter dog, at sommerhusområdet skal indrettes, så der både bliver plads til potentiel ny økologisk forbindelse gennem området og deraf også mulighed for ny natur. Når der detailplanlægges for området, skal det desuden sikres, at bebyggelsen placeres nede i graveområdet, så bebyggelsen ikke påvirker det omkringliggende uforstyrrede landskab. Det gælder også graveområde Nim, området nord for Horsensvej, hvor Horsens Kommune har aftalt med Region Midt, at råstofindvinding og efterbehandling skal ske med byudvikling for øje.

I forhold til ejendomme, der er udpeget som naturbeskyttelsesområder og potentielle naturbeskyttelsesområder omkring eksisterende bebyggelse, vil der blive taget hensyn til lodsejerens evt. fremtidige behov for enten at kunne udvide eksisterende bebyggelse eller bygge nyt i forbindelse med den eksisterende bebyggelse, selvom arealet er udpeget.

Billedet viser Tolstrup Å.

Udpegningsgrundlag

Der er til Kommuneplan 2021 foretaget en ny udpegning af områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser og potentielle naturområder. Ved udpegningen er benyttet samme fremgangsmåde, som ved udpegningen i kommuneplan 2017.

Ved udpegningen har kommunen taget udgangspunkt i følgende statslige krav:

1. De digitale naturkort er anvendt til at stedfæste sandsynlige levesteder for arter af sjældne/truede planter og dyr. De sandsynlige levesteder er inkluderet i udpegningen af områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser og dermed også i Grønt Danmarkskort. Derudover er anvendt registrering af områder med høj naturkvalitet (HNV-kort) således, at det ved gennemgang er sikret, at områder med høj naturkvalitet er indeholdt i Grønt Danmarkskort.

2. Alle Natura 2000-arealer indgår i områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser og dermed også i Grønt Danmarkskort.

3. De nationale kriterier er anvendt ved at inddrage følgende områder i udpegningen af områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser og dermed Grønt Danmarkskort:

- samtlige registrerede, beskyttede naturområder, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 (moser, enge, overdrev, heder, strandenge, samt

søer og vandløb)
- enkelte værdifulde vandløb, som ikke er beskyttet efter lovens § 3
- skovområder samt skovpartier af biologisk værdi.

Arealer, der kan udvide eller skabe sammenhæng mellem Natura 2000 områder og eksisterende værdifulde naturområder er udpeget som potentielle naturområder.

Arealer, hvor de fysiske forhold giver mulighed for at naturen kan genskabes indenfor en kort- til mellemlang tidshorisont, er udpeget som potentielle naturområder, herunder:

- større, sammenhængende og skrånende arealer på sandjord, som har potentialet til at udvikle sig til overdrev,
- råstofområder, som efter endt råstofindvinding kan anvendes til naturformål og lavbundsarealer.

Arealer som kan bidrage til klimatilpasning, forbedring af vandmiljøet eller tilbyde rekreative muligheder er inddraget i potentielle naturområder ved at udpege:

- bynære arealer med risiko for tilbagevendende oversvømmelser,
- arealer som ifølge kommunens planlægning er udlagt til skov, natur og/eller rekreative formål,
- marginale jorder (vandlidende og eller meget med fordel kunne udlægges til ny natur og arealer, som er skrånende mod sårbar natur, herunder vandløb og ved udlægning til natur vil kunne udgøre en skærmende buffer, så næringsstoftilførslen til de følsomme naturområder kan reduceres.

4. Horsens Kommune har gennem dialog med Hedensted, Ikast-Brande, Skanderborg og Odder Kommune sikret sammenhængen mellem kommunernes udpegninger af særlig værdifulde naturbeskyttelsesområder og potentille naturområder på tværs af kommunegrænserne.

De udpegede områder med naturbeskyttelsesinteresser og potentiel natur indgår sammen med økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser i Grønt Danmarkskort. Grønt Danmarkskort omfatter dermed alle de arealer, som allerede er naturmæssigt værdifulde eller har potentiale til at blive det.

Udpegning af Grønt Danmarkskort skal medvirke til at stoppe og gerne vende den tilbagegang i biodiversitet, som desværre er evident. Ved igangsættelse og facilitering af projekter, som har til formål at bevare og udvikle biodiversitet samt forbedre adgangen til naturen, vil kommunens indsats i særlig grad blive lagt inden for Grønt Danmarkskort.

Ved prioritering mellem arealer inden for udpegningen til naturbeskyttelse vil Horsens Kommune have særligt fokus på arealer med høj naturmæssig værdi og arealer, hvor risikoen for tilbagegang er stor. Ved etablering af ny natur, vil arealernes naturmæssige og rekreative potentiale indgå i en samlet afvejning af, hvor indsatsen skal placeres.

Indenfor naturbeskyttelsesområderne vil naturarealer, hvor leve-/voksesteder for truede arter kan sikres eller udvikles, blive prioriteret højst, ved udvælgelse af arealer, hvor kommunen i samarbejde med lodsejer iværksætter aftaler om frivillig naturpleje, restaureringsprojekter eller ekstensivering af driften.

Horsens kommune har sammen med Aarhus, Odder, Hedensted, Samsø, Silkeborg og Skanderborg kommuner etableret naturråd, der har bistået kommunerne med forslag til udpegninger af områder, der skal indgå i Grønt Danmarkskort.

Naturrådets anbefalinger er bearbejdet i arbejdet med revisionen af særlige værdifulde naturbeskyttelsesområder og potentielle naturområder. Overordnet ønsker Naturrådet, at tilbagegangen i biodiversitet bliver vendt, og at diversitet i både arter, naturtyper og landskaber prioriteres i både land- og byzone med hensyntagen til udviklingsmulighederne for landbrugserhvervet. Derudover ønsker Naturrådet, at Grønt Danmarkskort skal give bedre adgang til naturen og styrke interessen for naturen.

Natura 2000-områder og bilag IV-arter:

Det fremgår af bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med international naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (bek. Nr. 1383 af 26. nov. 2016), at der i planforslaget skal indgå en vurdering af forslagets virkninger på Natura 2000-områder og bilag IV-arter.

Det gælder således, at planforslag ikke kan vedtages, hvis:

- det ikke kan udelukkes, at projektet kan skade et internationalt naturbeskyttelsesområdes integritet,
- det kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV,
- det kan ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, i alle livsstadier.

Udpegningen af områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser og potentielle naturområder har til formål at bevare og forbedre forholdene for de vilde dyr og planter, herunder bilag IV-arter samt de arter og naturområder, som fremgår af udpegningsgrundlag for Natura 2000-områder. Kommuneplanen har bl.a. til formål at rette fokus mod eksisterende naturværdier og sikre dem mod indgreb, som kan beskadige leve- og voksesteder. Planen skal samtidig medvirke til at forbedre kvaliteten af eksisterende natur og skabe ny natur. Kommunen vurderer derfor, at dette kommuneplantema kan udelukkes at stride mod beskyttelsesinteresserne.

Ved myndighedsbehandling af konkrete projekter foretages dog altid en vurdering og kun projekter, som kan afvises at skade 1) bevaringsmålsætningerne for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder samt 2) yngle- og rasteområder for bilag IV-arterne, vil kunne gennemføres.

Billedet viser en bille på et græsstrå.

Naturområder på havet

Havområdernes vandkvalitet samt dyre- og planteliv påvirkes i betydeligt omfang af menneskelige aktiviteter. Det skyldes direkte aktiviteter på havet som f.eks. fiskeri, muslingeskrab, akvakultur, udslip af olie eller andre forurenende stoffer, oprensning af sedimenter i sejlrender og havne, sejlads samt anden rekreativ udnyttelse af havet, men også den indirekte påvirkning fra udledning af næringsstoffer og miljøfremmede stoffer fra land. Disse påvirkninger har en negativ effekt på biodiversiteten i havet og skal derfor reduceres så meget som muligt.

Miljøpåvirkningen af havet reguleres kun i begrænset omfang af kommunen, f.eks. via tilladelser til udledning af renset spildevand fra punktkilder og regnvand fra byernes befæstede arealer. Havets tilstand er i højere grad et resultat af EU-lovgivningen og nationale politikker, herunder de statslige vandplaner, reguleringen af fiskeri og akvakultur samt reguleringen af gødningsanvendelsen i landbruget.

Horsens Fjord og havet omkring Endelave er udpeget som område med særlige naturbeskyttelsesinteresser. Hele området er et vigtigt yngle- og opvækstområder for mange arter af hvirvelløse dyr som f.eks. børsteorme, snegle, muslinger og krebsdyr. De vidtstrakte, lavvandede havområder, er ligeledes vigtige for mange forskellige arter af fisk, da deres yngel finder skjul og føde her. De hvirvelløse dyr og fiskene udgør sammen med planterne i havet, et vigtigt fødegrundlag for en lang række fugle samt sæler og marsvin.

Stenrevene udgør en helt særlig del af naturområderne på havet. Her findes et dyre- og planteliv, som ikke ses på den flade sand- eller mudderbund. Tætheden af dyr og planter er meget stor på et stenrev og store mængder af næringsstoffer kan derfor akkumuleres på stenrev.

På landsplan er store dele af stenrevene fjernet over årene som følge af stenfiskeri. Det er muligt at genetablere forsvundne stenrev ved udlægning af store mængder af sten, hvilket der flere stedet i landet er gjort erfaringer med.

Havbunden har tidligere været dækket af ålegræsenge i hele Horsens Fjord, med undtagelse af sejlrenden. I dag er der ikke så meget ålegræs tilbage og da planten er meget vigtig for de lavvandede naturområders generelle tilstand, er flere forskningsinstitutioner involveret i arbejdet med at udvikle metoder til retablering af ålegræs.

Både stenrev og ålegræsenge udgør værdifulde, rekreative oplevelser for især lystfiskere, undervandsjægere og dykkere.

3.2. ØKOLOGISKE FORBINDELSER

Mål

- Spredningsmulighederne for det vilde dyre- og planteliv skal sikres og forbedres, både ved at bevare eksisterende økologiske forbindelser og ved at skabe nye forbindelser mellem områder med naturværdier, hvor og når det er muligt.
- De økologiske forbindelser skal med sine forbindelser på tværs af kommunegrænser indgå som en del af Grønt Danmarkskort. Hermed sikres mere sammenhængende natur og en mere målrettet naturindsats understøttes. På den måde opnår kommunerne størst muligt udbytte for de investeringer der gøres i ny natur og nye økologiske forbindelser.

Handlinger

- *Der er vedtaget en strategi for biodiversitet. Strategien danner udgangspunkt for kommunens fremtidige arbejde med at øge biodiversiteten. Horsens Kommune vil bl.a. styrke og prioritere indsatsen for en mangfoldig natur ved at understøtte udviklingen af en højere biodiversitet gennem den kommunale planlægning og øge biodiversiteten på kommunens arealer – både i byerne og i det åbne land.*
- *I arbejdet med at øge biodiversiteten, skal der bl.a. være fokus på at beskytte, forbedre og udvide eksisterende natur og genoprette små naturområder, som trædesten og spredningskorridorer.*
- *Der fjernes en spærring i Gudenåen ved Vestbirk Kraftværk, således at passagemulighederne for fisk og smådyr f gennem Gudenåen fra Gudenåens udspring ned til Mossø forbedres.*

Retningslinjer

3.2.1. Udpegede økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser indgår som en del af Grønt Danmarkskort. Inden for Grønt Danmarkskort skal ubrudte og uforstyrrede natursammenhænge bevares og om muligt forbedres.

3.2.2. Indenfor Grønt Danmarkskort vil Horsens Kommune prioritere indsatser, der bevarer og udvikler biodiversitet og sikrer spredningsmuligheder for de mest truede dyre- og plantearter højest. I forhold til prioritering af etablering af nye økologiske forbindelser vil arealernes potentiale som spredningskorridor for de mest truede dyre- og plantearter indgå i en samlet afvejning af, hvor indsatserne skal prioriteres højest.

3.2.3. Tiltag på arealer, som kan bidrage til opfyldelse af andre formål, vil også blive prioriteret højt. Det kunne f.eks. være arealer, hvor næringsstofudvaskningen til vandløb og kystvande reduceres, så vandmiljøets tilstand forbedres eller hvor ændret arealanvendelse kan reducere risikoen for oversvømmelse.

3.2.4. Udpegede økologiske forbindelser skal friholdes for byggeri, anlæg og arealanvendelse, der forringer forbindelsens kvalitet.

3.2.5. De potentielle økologiske forbindelser skal som udgangspunkt friholdes for byggeri, anlæg og arealanvendelse, der forringer muligheden for at realisere dem i fremtiden.

3.2.6. Ved udarbejdelse af lokalplaner, som overfører et område til byzone eller ændrer anvendelsen af et område, som allerede ligger i byzone, skal det sikres, at eksisterende økologiske forbindelser bevares og forbedres som en integreret del af planen for området. Det skal ligeledes sikres, at mulighederne for at etablere nye økologiske forbindelser undersøges og om muligt indarbejdes i planen for området.

3.2.7. Der kan undtagelsesvist tillades byggeri, arealanvendelse eller lokalplanlægning, som indskrænker eller forringer kvaliteten af en økologisk forbindelse, under forudsætning af, at der kan etableres alternative forbindelser, som sikrer forbindelsens funktionalitet for de relevante arter af planter og dyr. Der kan i den forbindelse være behov for at stille krav om etablering af ledelinjer og/eller faunapassager.

3.2.8. Der kan tillades byggeri, ændret arealanvendelse eller lokalplanlægning, som indskrænker en potentielle økologiske forbindelse, hvis det vurderes, at forbindelseslinjens funktionalitet som spredningsvej for planter- og dyr bibeholdes. Hvis forbindelseslinjens funktionalitet reduceres, skal der stilles krav om udpegning af alternative arealer, som er ligeså velegnede til en eventuel fremtidig økologisk forbindelse.

3.2.9. I forbindelse med en konkret etablering af en ny økologisk forbindelse kan detailplaceringen ændres, så længe formålet med den konkrete forbindelse ikke tilsidesættes. I det tilfælde vil den nye placering af den økologiske forbindelse blive fastlagt i et tillæg til kommuneplanen.

Redegørelse

Gennem en lang årrække er der sket en opsplitning og isolering af naturområderne. Når de enkelte naturområder i stadig højere grad isoleres, forringes spredningspotentialet for dyr og planter og udvekslingen af individer og arter mellem områderne reduceres. Det bliver også sværere for arterne at genindvandre til leve- eller voksesteder, som de tidligere er forsvundet fra. Opsplitning og isolering har dermed været medvirkende årsag til, at mange arter af vilde planter og dyr er blevet sjældnere og nogle af dem endda er truet af udryddelse.

Hensigten med de økologiske forbindelser er at sikre og forbedre mulighederne for, at individer og arter kan sprede sig mellem naturområder. De økologiske forbindelser udgør dermed sammen med naturområderne et netværk, som er forudsætningen for bevarelsen af en natur med stor biologisk diversitet. Eksisterende økologiske forbindelser skal derfor bevares og deres kvalitet forbedres Desuden skal det tilstræbes, at der etableres nye økologiske forbindelser.

Tilstedeværelsen af grønne oaser i byrummet er en vigtig, rekreativ ressource, som kan højne kvaliteten af nye, såvel som eksisterende boligområder. I forbindelse med byomdannelse, byfortætning og ny byvækst skal eksisterende økologiske forbindelser og nye økologiske forbindelser derfor anvendes aktivt for at skabe spredningsveje for vilde planter og dyr, samt åndehuller med tilbud om naturoplevelser for byens beboere.

Billedet viser eng med skov og levende hegn.

Udpegningsgrundlag

Udpegningerne af de økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser udgør sammen med udpegningerne af naturbeskyttelsesområder og potentielle naturområder grundlaget for Grønt Danmarkskort, der er en langsigtet vision om at skabe et grønt netværk gennem Danmark, som ønskes fuldt realiseret i 2050. Med Grønt Danmarkskort følges der op på EU's mål om at standse tabet af biodiversitet i 2020. Det betyder, at der er lagt særligt fokus på at skabe forbindelser på tværs af kommunegrænser.

Arealer indenfor Grønt Danmarkskort prioriteres højt, når der udvælges arealer, hvor kommunen i samarbejde med lodsejer iværksætter aftaler om frivillig naturpleje, restaureringsprojekter eller ekstensivering af driften.

Horsens kommune har sammen med Aarhus, Odder, Hedensted, Samsø, Silkeborg og Skanderborg kommuner etableret naturråd, der har bistået kommunerne med forslag til udpegninger af områder, der skal indgå i Grønt Danmarkskort.

Naturrådets anbefalinger er bearbejdet i arbejdet med revisionen af de økologiske forbindelser. Overordnet ønsker Naturrådet, at tilbagegangen i biodiversitet bliver vendt, og at diversitet i både arter, naturtyper og landskaber prioriteres i både land- og byzone med hensyntagen til udviklingsmulighederne for landbrugserhvervet. Derudover ønsker Naturrådet, at Grønt Danmarkskort skal give bedre adgang til naturen og styrke interessen for naturen.

I Kommuneplan 2021 er udpegningen af de økologiske forbindelser fra 2017 genanvendt.

Udpegningen bygger på en sammenbinding af områder med særlige naturbeskyttelsesinteresse og den såkaldte Vejle-model er anvendt, *se henvisning for en detaljeret beskrivelse*.

Inkluderet i udpegningen er:

- de internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områderne)

- dele af de beskyttede naturområder, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 (moser, enge, overdrev, heder, strandenge, samt søer og vandløb)
- værdifulde skove
- natur- og vildtreservater
- fredninger som har til formål at beskytte naturværdier
- biologisk værdifulde arealer udenfor beskyttede naturområder, herunder kendte levesteder for sjældne og truede planter og dyr
- arealer, som har et fysiske potentiale til at udvikle sig til natur og derved kan skabe sammenhæng mellem eksisterende værdifulde naturområder, herunder Natura 2000-områderne. Udpegningen omfatter også dyrkede marker, som på længere sigt kan udvikle sig til værdifuld natur eller skov.

Hvor det er muligt er især hensynet til klima og rekreative interesser inddraget ved udpegningen. Arealer som midlertidigt kan oplagre vand, når vi i fremtiden rammes af ekstreme nedbørsmængder og i de mellemliggende perioder kan have en naturmæssig og/eller rekreativ værdi, er derfor også udpeget som en del af de økologiske forbindelser.

Kommuneplanens udpegning består af forholdsvis brede bånd af potentielle økologiske forbindelser. Der er tale om rammeområder, inden for hvilke eksisterende naturområder bevares og nye naturområder, der kan sikre forbindelse mellem eksisterende naturområder, søges etableret.

Natura 2000-områder og bilag IV-arter:

Det fremgår af bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med international naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (bek. Nr. 1383 af 26. nov. 2016), at der i planforslaget skal indgå en vurdering af forslagets virkninger på Natura 2000-områder og bilag IV-arter.

Det gælder således, at planforslag ikke kan vedtages, hvis:

- det ikke kan udelukkes, at projektet kan skade et internationalt naturbeskyttelsesområdes integritet
- det kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV
- det kan ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, i alle livsstadier.

Udpegningen af områder til økologiske forbindelser og potentielle forbindelser har til formål at bevare og forbedre forholdene for de vilde dyr og planter, herunder bilag IV-arter samt de arter og naturområder, som fremgår af udpegningsgrundlag for Natura 2000-områder. Kommuneplanen har bl.a. til formål at rette fokus mod eksisterende naturværdier og sikre dem mod indgreb, som kan beskadige leve- og voksesteder. Planen skal samtidig medvirke til at forbedre kvaliteten af eksisterende natur og skabe ny natur. Kommunen vurderer derfor, at dette kommuneplantema kan udelukkes at stride mod beskyttelsesinteresserne.

Ved myndighedsbehandling af konkrete projekter foretages dog altid en vurdering og kun projekter, som kan afvises at skade 1) bevaringsmålsætningerne for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder samt 2) yngle- og rasteområder for bilag IV-arterne, vil kunne gennemføres.

Henvisning

Du kan læse mere om Vejle-modellen her

3.3. GRØNT DANMARKSKORT

Mål

- Det overordnede mål er at bidrage til et sammenhængende naturnetværk i Danmark og planlægge for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne.
- Indenfor Grønt Danmarkskort skal biodiversiteten sikres i Horsens Kommune.
- Det betyder, at områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser skal bevares og deres kvalitet skal forbedres. Områderne skal være velegnede vokse- og levesteder for et mangfoldigt og varieret plante- og dyreliv, så især de sjældne og trængte arter styrkes og får mulighed for at spredes til nye områder.
- Det betyder også, at det samlede naturareal skal øges, så der skabes nye leve- og voksesteder for en lang række arter af vilde dyr og planter.
- Spredningsmulighederne for det vilde dyre- og planteliv skal sikres og forbedres, både ved at bevare eksisterende økologiske forbindelser og ved at skabe nye forbindelser mellem områder med naturværdier, hvor og når det er muligt.
- De økologiske forbindelser skal med sine forbindelser på tværs af kommunegrænser indgå som en del af Grønt Danmarkskort. Hermed sikres mere sammenhængende natur og en mere målrettet naturindsats understøttes. På den måde opnår kommunerne størst muligt udbytte for de investeringer der gøres i ny natur og nye økologiske forbindelser.

Handlinger

- *Der er vedtaget en strategi for biodiversitet. Strategien danner udgangspunkt for kommunens fremtidige arbejde med at øge biodiversiteten. Horsens Kommune vil bl.a. styrke og prioritere indsatsen for en mangfoldig natur ved at understøtte udviklingen af en højere biodiversitet gennem den kommunale planlægning og øge biodiversiteten på kommunens arealer – både i byerne og i det åbne land.*

I arbejdet med at øge biodiversiteten, skal der især være fokus på at:

- *Sikre tilstrækkelig beskyttelse af gammel værdifuld natur*
- *Beskytte, forbedre og udvide den eksisterende natur*
- *Beskytte og forbedre sjældne og sårbare arters levesteder*
- *Skabe nye levesteder for vilde planter, svampe og dyr*
- *Genoprette små naturområder, som trædesten og spredningskorridorer*
- *Etablere flere større selvforvaltende naturområder.*

Der udarbejdes handleplaner, som sætter rammer for konkrete handlinger på kommunale arealer såsom grøftekanter, skove og parker og for kommunens fremtidige planlægning.

- *Et større sammenhængende landbrugsareal nord for Nørrestrand udvikles til ny bynær natur. Etableringen af natur er en del af en samlet plan om at udvikle en ny og attraktiv bydel, som skal tilbyde boliger til ca. 6.000 – 9.000 borgere. Den nye natur har bl.a. til formål at give adgang til rekreative oplevelser for beboerne i den nye bydel samt kommunens øvrige borgere og gæster.*
- *Der fjernes en spærring i Gudenåen ved Vestbirk Kraftværk, således at passagemulighederne for fisk og smådyr f gennem Gudenåen fra Gudenåens udspring ned til Mossø forbedres.*

Retningslinjer

3.3.1. De udpegede områder med særlige naturbeskyttelsesområder, potentielle naturområder, økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser indgår som en del af Grønt Danmarkskort.

3.3.2. Indenfor Grønt Danmarkskort vil Horsens Kommune prioritere indsatser, der bevarer og udvikler biodiversitet samt forbedrer adgangen til naturen højest.

3.3.3. Ved prioritering mellem arealer inden for udpegningen til Grønt Danmarkskort vil arealer med høj naturmæssig værdi og arealer, hvor risikoen for tilbagegang er stor, ligeledes blive prioriteret højest. I forhold til prioritering af etablering af ny natur indenfor Grønt Danmarkskort vil arealernes naturmæssige og rekreative potentiale indgå i en samlet afvejning af, hvor indsatserne skal prioriteres højest.

3.3.4. Indenfor Grønt Danmarkskort vil Horsens Kommune prioritere indsatser, der bevarer og udvikler biodiversitet og sikrer spredningsmuligheder for de mest truede dyre- og plantearter højest. I forhold til prioritering af etablering af nye økologiske forbindelser indenfor Grønt Danmarkskort vil arealernes potentiale som spredningskorridor for de mest truede dyre- og plantearter indgå i en samlet afvejning af, hvor indsatserne skal prioriteres højest.

3.3.5. Udpegninger indenfor Grønt Danmarkskort skal friholdes for byvækst, veje, og andre tekniske anlæg mv., der kan forringe naturindholdet og levesteder og spredningsveje for vilde planter og dyr, i overensstemmelse med retningslinjer for Naturbeskyttelse og

Økologiske forbindelser.

Redegørelse

De udpegede områder med naturbeskyttelsesinteresser og potentiel natur, økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser indgår i Grønt Danmarkskort. Grønt Danmarkskort omfatter dermed alle de arealer, som allerede er naturmæssigt værdifulde eller har potentiale til at blive det.

Indenfor Grønt Danmarkskort skal kvaliteten af eksisterende natur søges forbedret og ny natur skal søges realiseres, således at natur- og biodiversitetsværdierne bevares og udvikles frem mod større og bedre sammenhængende naturområder.

Udpegning af Grønt Danmarkskort skal medvirke til at stoppe og gerne vende den tilbagegang i biodiversitet, som desværre er evident. Ved igangsættelse og facilitering af projekter, som har til formål at bevare og udvikle biodiversitet samt forbedre adgangen til naturen, vil kommunens indsats i særlig grad blive lagt inden for Grønt Danmarkskort.

Ved prioritering mellem arealer inden for udpegningen til Grønt Danmarkskort vil Horsens Kommune have særligt fokus på arealer med høj naturmæssig værdi og arealer, hvor risikoen for tilbagegang er stor. Ved etablering af ny natur, vil arealernes naturmæssige og rekreative potentiale indgå i en samlet afvejning af, hvor indsatsen skal placeres.

Indenfor Grønt Danmarkskort vil naturarealer, hvor leve-/voksesteder for truede arter kan sikres eller udvikles, blive prioriteret højst, ved udvælgelse af arealer, hvor kommunen i samarbejde med lodsejer iværksætter aftaler om frivillig naturpleje, restaureringsprojekter eller ekstensivering af driften.

Ved justering af planloven februar 2020 er der fremsat krav til, at kommunerne redegør for i hvilken grad at kommunens planlægning for udvikling af naturområder indenfor Grønt Danmarkskort er realiseret.

Grønt Danmarkskort dækker i Horsens Kommune 70.600 ha. Fordelingen på Særlig værdifulde naturbeskyttelsesområder, potentiel natur, økologiske forbindelser og potentiel økologiske forbindelser samt udviklingen i areal siden kommuneplan 2017 ses af tabel nedenfor:

	Kommuneplan 2017 (ha)	Kommuneplan 2021 (ha)
Særlig værdifuld naturbeskyttelse	57.683	57.632
Potentiel natur	6.365	6.358
Økologisk forbindelse	12.803	12.797
Potentiel Økologisk forbindelse	11.499	11.490
Grønt Danmarkskort	70.180	70.600

Billedet viser Øvre på Endelave.

Det ses, at der er en ubetydelig nedgang i areal af Grønt Danmarkskort på 0,08 % siden sidste kommuneplanrevision. Dette skyldes tekniske tilretninger af afgrænsninger i de 4 arealudpegninger.

Siden Kommuneplan 2017 har Horsens Kommune gennemført følgende projekter, der har haft til formål at styrke kvaliteten i Grønt Danmarkskort:

Genskabelse af fri passage for vandrende fisk og smådyr mellem Mossø og Gudenåen, idet der er skabt passagemulighed udenom Klostermølle bygningerne. Herved er den økologiske forbindelse langs Gudenåen styrket.

Natura 2000 område Bygholm Ådal: 12 ha naturarealer er hegnet med henblik på etablering af ekstensiv pleje. Derudover er der foretaget rydning af 1 ha lysåben natur, der var under tilgroning.

Natura 2000 område Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen: 76 ha naturarealer fordelt på forskellige hegnsprojekter er hegnet med henblik på etablering af ekstensiv pleje. Derudover er der foretaget afskrab af topjord på hedearealer, med henblik på retablering af hedearealer og foretaget vedligehold af eksisterende hegning, således at ekstensiv naturpleje kan fortsætte.

Natura 2000 Horsens Fjord, havet øst for og Endelave: 69 ha naturarealer fordelt på forskellige hegnsprojekterer hegnet med henblik på etablering af ekstensiv pleje. Derudover er der foretaget vedligehold af eksisterende hegning, således at ekstensiv naturpleje kan fortsætte.

Der er knust beplantninger af rynket rose på strandoverdrev på Endelave i kombination med afgræsning.

Grønt Danmarkskort udenfor Natura 2000 områder: 58 ha naturarealer beliggende indenfor grønt Danmarkskort er nyhegnet med henblik på at sikre en ekstensiv naturpleje, herunder rewilding projekt gennemført indenfor landskabsfredningen Nørrestrand, hvor eksisterende naturarealer og opgiven landbrugsjord er samhegnet. Herved styrkes og sammenbindes eksisterende natur. 10 ha ny natur er etableret i gammelt grusgravsareal fordelt på tørt græsland og sø.

Ved Haldrup Mølle Å er der 2 steder genskabt passage ved gamle vandmøller. Ligeledes er der i Elling Bæk skabt fri passage ved Thingstedholm Mølle.

Ved planlovsændring i 2017 blev der nedsat lokale naturråd, som skulle bistå med anbefalinger til kommunalbestyrelsernes udpegning af Grønt Danmarkskort. Naturråd nr. 9 dækkede Horsens, Skanderborg, Hedensted, Samsø, Odder, Århus, og Silkeborg kommuner og bestod af repræsentanter fra 10 erhvervs- og interesseorganisationer.

Naturrådets anbefalinger er bearbejdet i arbejdet med revisionen af naturtemaet. Overordnet ønsker Naturrådet, at tilbagegangen i biodiversitet bliver vendt, og at diversitet i både arter, naturtyper og landskaber prioriteres i både land- og byzone med hensyntagen til udviklingsmulighederne for landbrugserhvervet. Derudover ønsker Naturrådet, at Grønt Danmarkskort skal give bedre adgang til naturen og styrke interessen for naturen.

Billedet viser udsigt over Horsens Fjord.

3.4. LAVBUNDSAREALER

Mål

- Lavbundsarealerne skal friholdes for anden planlægning, så de bevares eller kan genskabes som lavbundsarealer med naturlige vandstands- og afstrømningsforhold.

Retningslinjer

Generelle retningslinjer

3.4.1. Lavbundsarealerne skal som udgangspunkt friholdes for byggeri og anlæg, som kan forhindre, at naturlige vandstands- og afstrømningsforhold påvirkes eller kan genskabes.

3.4.2. Nye anlæg, herunder tekniske anlæg, veje m.v., der nødvendigvis skal placeres indenfor de udpegede lavbundsarealer, skal udformes, så muligheden for at genskabe naturlige hydrologiske forhold, herunder ny natur, klimaprojekter og vådområder til fjernelse af kvælstof eller fosfor ikke går tabt.

3.4.3. Ubebyggede områder indenfor de udpegede lavbundsarealer i byudviklingsområder, skal friholdes for bebyggelse.

3.4.4. Indenfor de drænede eller grøftede lavbundsarealer, skal naturlige vandstands- og afstrømningsforhold genskabes. Ved projekter, som fjerner kvælstof eller fosfor, eller klimaprojekter eller projekter, hvor ny natur skabes, skal naturlige vandstands- og afstrømningsforhold søges genskabt.

Retningslinjer for lavbundsarealer i byzone- og byvækstområder

3.4.5. I byvækstområder skal lavbundsarealer friholdes for byggeri og i stedet indarbejdes som klimaområder, der sikrer muligheden for at håndtere overfladevandet der, hvor det naturligt vil samles og samtidig være med til at øge naturarealerne og biodiversiteten i området.

3.4.6. I byzoneområder (allerede detailplanlagte og/eller udbyggede områder) kan der kun opføres bebyggelse eller anlæg indenfor lavbundsarealer, hvis det kan dokumenteres, at vandet kan afledes og håndteres på anden måde.

Lavbundsarealer og lavbundsarealer, der kan genoprettes er vist på kort.

Redegørelse

Lavbundsarealer er lavtliggende områder, hvor der naturligt samles vand. Der er derfor ofte mindre byggeri og færre tekniske anlæg indenfor lavbundsarealerne end i det åbne land som helhed. Lavbundsarealerne danner ofte overgange mellem vandløb, søer og fjorde og de tørrere landområder og rummer derfor en stor variation i de fysisk/kemiske forhold. Denne store variation danner grundlag for mange forskelle typer af levesteder for dyr og planter og dermed grundlag for en stor biologisk mangfoldighed på disse arealer.

Vandstands- og afstrømningsforholdene i mange lavbundsarealer er i tidens løb blevet ændret ved dræning og inddæmning for at kunne anvende arealerne til landbrugsjord. Dette har medført at levesteder for en række vilde dyr og planter er forsvundet, at nedbøren hurtigere strømmer gennem vandløbene med oversvømmelser til følge, samt at der fjernes færre næringsstoffer fra overfladevandet inden det når frem til søer og kystvande.

For at sikre, at lavbundsarealerne kan genoprettes med naturlige vandforhold, er der en retningslinje om, at der ikke må bygges indenfor lavbundsområdeudpegningen. Hvis det er nødvendigt at placere bygninger eller tekniske anlæg indenfor et lavbundsområde skal disse udformes således, at det stadigt er muligt at genskabe naturlige hydrologi i området.

Hyppige og kraftige regnvejrshændelser skaber stigende oversvømmelsesproblemer i byområderne. Det er fremadrettet vigtigt at sikre nye byudviklingsområder mod oversvømmelser. For at hindre, at der bebygges på arealer, hvor der potentielt samles vand ved kraftigt regnvejr, og for at sikre, at der skabes områder til håndtering af regnvand, er der indsat en retningslinje om, at lavbundsarealer skal friholdes for byggeri i nye byudviklingsområder.

Hyppigere og kraftigere regnvejr skaber også større pres på landbrugsarealer udenfor byerne. For at modvirke overbelastning af vores vandløb og kloaksystemer og tørke på landbrugsjorderne i sommerperioden, vil det være fornuftigt at forsøge at holde nedbøren 'oppe i landskabet' så længe som muligt. Her spiller lavbundsarealerne en vigtig rolle. Ved at genskabe naturlige vandstandsforhold i lavbundsarealerne, opnås områder, hvor vandet kan tilbageholdes, hvorved risikoen for oversvømmelser formindskes.

Miljøtilstanden i vores vandløb, søer, fjorde og kystvande er i høj grad påvirket af vores aktiviteter på land. Og tilstanden af mange af disse vande er ikke tilfredsstillende. Jf. EU's vandrammedirektiv, skal vore vandområder have en god økologisk tilstand. Et væsentligt element for at opnå en god økologisk tilstand for vore vandområder er etablering af vådområder indenfor lavbundsarealerne. Ved etablering af vådområder reduceres udledningen af kvælstof og fosfor til vandområderne.

De fleste lavbundsarealer er i denne kommuneplan også udpeget som særlige værdifulde naturområder eller som områder til potentiel natur og indgår også som en del af udpegningen af økologiske forbindelser eller potentielle økologiske forbindelser. Genoprettede lavbundsarealer kan udvikle sig til gode naturområder og de kan samtidig være gode økologiske forbindelser, idet lavbundsarealerne kan danne forbindelse mellem andre naturområder.

Lavbundsarealer i byzone- og byvækstområder

Der er udpeget lavbundsarealer på byzonearealer, hvor der allerede er gennemført detailplanlægning. Detailplanlægningen giver allerede mulighed for etablering af byggeri og anlæg inden for et lavbundsareal. I forbindelse med byggeri eller anlæg, der er i overensstemmelse med den gældende detailplanlægning, skal det, før byggeriet kan igangsættes, kunne dokumenteres, at vandet kan afledes og håndteres på anden måde.

I forbindelse med detailplanlægning for udpegede byomdannelses- og byfortætningsområder, der omfatter lavbundsarealer, skal lavbundsarealerne så vidt muligt friholdes til håndtering af vand. Alternativt skal det dokumenteres hvordan vandet kan afledes og håndteres på anden måde, eller hvordan byggeri og anlæg kan udformes, så det kan tåle at blive oversvømmet.

I byvækstområder skal de udpegede lavbundsarealer friholdes for byggeri og i stedet indarbejdes som klimaområder, der dels sikrer muligheden for at håndtere overfladevandet der, hvor det naturligt vil samles, dels være med til at øge naturarealer og biodiversitet i området.

Billede af vand på en eng.

Lavbundsarealer ved Nørrestrand.

3.5. LANDSKAB

Mål

- Horsens Kommunes store og varierede landskabelige kvaliteter skal sikres og forbedres.
- Landskaber, der i kraft af dramatik, mangfoldighed, monotoni, særligt geologisk eller kulturhistorisk indhold har en væsentlig æstetisk, rekreativ eller fortælleværdi, skal beskyttes.
- Landskabsværdierne skal øges gennem landskabsplanlægning og plejetiltag.
- Befolkningens adgang til landskabet skal forbedres, bl.a. gennem anlæg af stier, opholdsarealer og information.

Landskabsplan

Horsens Kommunes Landskabsplan

Planen giver gennem en omfattende analyse ny viden som omfatter landskabets særlige karaktertræk og kvaliteter, opmærksomhed i forhold til landskabets sårbarhed eller kapacitet til ændringer, samt anbefalinger til hvordan landskabsinteressen kan varetages ved forskellige typer ændringer.
Landskabsplanen er baseret på en fladedækkende landskabsanalyse af hele kommunens landskab, som er gennemført i 2016 og 2018.

Tryk her for at se Landskabsplanen

Retningslinjer

3.5.1. Horsens Kommunes inddeling i 17 landskabsområder danner det overordnede grundlag for planlægning og administration i det åbne land, og skal sikre, at de enkelte områders kvaliteter og karakteristika bevares og udvikles.

3.5.2. Ved etablering af bebyggelse, vejanlæg, tekniske anlæg og lignende i det åbne land, skal der ske en tilpasning til den landskabstype, som de placeres i. Oplag, skiltning, terrænændringer eller lignende skal begrænses mest muligt og tilpasses, så de ikke virker skæmmende eller forringer landskabsoplevelsen.

3.5.3. Der skal friholdes landskabskiler i og mellem byerne for at markere forskellen på by og land, byens placering i landskabet og for at skabe attraktive rammer for rekreation.

3.5.4. De udpegede bevaringsværdige landskaber skal som udgangspunkt friholdes for byggeri, vejanlæg og tekniske anlæg. Hvis der skal ske byudvikling i kanten af byerne, må oplevelsen af de bevaringsværdige landskaber ikke forringes.

3.5.5. De udpegede større sammenhængende landskaber, der er uforstyrrede skal som udgangspunkt friholdes for etablering af nye anlæg eller udvidelse af eksisterende anlæg, der slører landskabssammenhængene eller kan påvirke omgivelserne visuelt eller støjmæssigt. Etablering eller udvidelse af anlæg, der ligger tæt på de større sammenhængende landskaber skal så vidt muligt udformes, så de tager hensyn til de større, sammenhængende landskaber.

3.5.6 Inden for de udpegede større sammenhængende landskaber med særlige udsigter skal der tages særligt hensyn til markante udsigter og kig i landskabet ved etablering af bebyggelse, vejanlæg, tekniske anlæg og lignende, så de ikke forringer oplevelsesværdien og landskabskvaliteten.

3.5.7. Etablering af nybyggeri og nyanlæg, der kan ændre et bevaringsværdigt landskabs karakter, kræver en helhedsvurdering.

3.5.8. Udlæg til bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber, der er uforstyrrede kan som udgangspunkt ikke reduceres.

3.5.9. Udlæg til bevaringsværdige landskaber, større sammenhængende landskaber, der er uforstyrrede samt større sammenhængende landskaber med særlige udsigter administreres på baggrund af vurderinger og anbefalinger i Landskabsplan for Horsens Kommune.

Redegørelse

Kommunens landskaber udgør en vigtig del af rammerne for store dele af befolkningens daglige liv, og landskabelige kvaliteter er af stor betydning for bosætning og rekreation. Her ligger vores by, vores bolig eller vores erhverv. Og her tilbringer vi en del af vores fritid og ferie.

De blå og grønne strukturer, der tilsammen udgør landskaberne, udgør vores fælles arv – både for nutidens og fremtidens generationer. Derfor skal vi værne om og passe på de blå og grønne strukturer, herunder landskaberne.

Bevaringsværdige landskaber i Horsens Kommune er i overvejende grad knyttet til fjordlandskabet og ådal-, sø- og bakkelandskaberne. Disse områders geologiske, topografiske og kulturhistoriske indhold rummer stor fortælleværdi samt betydelig landskabelig og rekreativ

værdi.

Bevaringsværdige landskaber samt de tiltag, der kan beskytte landskaberne, kan være meget forskelligartede. Ådale med kær og enge og vandløb skal så vidt muligt friholdes for byggeri og bevoksning for at kunne bevare landskabets kulturhistoriske fortælleværdi og æstetik. Dalsider og fjordkysten anvendes ofte som agerjord, græsningsoverdrev eller skov. De bevaringsværdige landskaber bør identificeres og sikres gennem en hensigtsmæssig landskabsplanlægning og eventuelt helhedsorienteret landskabspleje. Karakteren af et bevaringsværdigt landskab må kun ændres, hvis der skabes større kvaliteter, eksempelvis ved etablering af nye søer, skove eller enge.

Befolkningens adgang til de bevaringsværdige landskaber skal forbedres, bl.a. gennem en indsats for at etablere parkeringspladser, informationsstandere, stier, opholdsarealer og primitive overnatningspladser. Også adgangen til kulturlandskabet generelt, specielt de bynære kulturlandskaber, bør forbedres, da de med marker, gårde, småskove mv. rummer store landskabelige kvaliteter og variation over året.

Den kommunale planlægning i det åbne land skal baseres på et opdateret beslutningsgrundlag, hvor nye byudlæg og andre anlæg generelt tilpasses landskabet ved placering i terrænet, ved bygningshøjde og materialevalg samt ved belysning, for at undgå også langtrækkende negative konsekvenser for landskabet og særlige udsigter på tværs af landskabet.

Tilpasning til landskabet fremmer kvaliteten af nye anlæg og forhindrer, at værdifulde landskabstræk og særlige visuelle kvaliteter sløres eller ødelægges af bebyggelse, belysning, tekniske anlæg, beplantning eller tilgroning. Staten anbefaler at benytte landskabskaraktermetoden, som giver en begrundet vurdering af landskabernes natur- og kulturgivne karakter og værdi. Metoden indbefatter, at der sættes strategiske mål for alle kommunens landskaber, opdelt i delområder.

Horsens Kommune har fra 2016 til 2018 udarbejdet en landskabsplan der på grundlag af landskabskaraktermetoden kortlægger landskabets særlige karaktertræk og kvaliteter, opmærksomhed i forhold til landskabets sårbarhed eller kapacitet til ændringer, samt anbefalinger til hvordan landskabsinteressen kan varetages ved forskellige typer ændringer. Landskabsplanen anvendes i administrationen af udpegningerne til bevaringsværdige landskaber, større sammenhængende landskaber, der er uforstyrrede samt større sammenhængende landskaber med særlige udsigter.

Horsens Kommune er kendetegnet ved mange forskellige landskaber, og netop variationen af landskaber er en stor kvalitet i sig selv. Horsens Fjord, Gudenåen og de øvrige åer og ådale, Endelave, Yding Skovhøj og den jyske højderyg er blot en række af flere attraktive landskaber i kommunen, som tilsammen udgør en stor kvalitet, både i forhold til bosætning, turisme, erhverv og fritids- og friluftsliv.

Derfor skal landskaberne ses som en strategisk ressource i forhold til den store vækst, som Horsens Kommune oplever i disse år – og som presser vores landskaber: Det er vigtigt, at der tages udgangspunkt i landskabet og dets kvaliteter og karaktertræk, inden der planlægges for byudvikling, veje, tekniske anlæg eller byggeri i det åbne land. På den måde kan landskabet være med til at skabe merværdi og i højere grad spille sammen med udviklingen.

Når vi kender landskabets værdier, sårbarheder og potentialer, kan vi tage de nødvendige hensyn i planlægningen af nye elementer og forandringer i landskabet. Det er et vigtigt indspil til at sikre balance mellem benyttelse og beskyttelse. De udpegninger for bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber, som er brugt i kommuneplanlægningen frem til 2016, bygger på Vejle Amts fredningsplan fra 1986 og udpegninger i Regionplan 2005.

Derfor danner landskabsplanens analyser grundlag for at vurdere vores landskabers værdier, sårbarheder og potentialer. Dele af landskabsplanens analyser og vurderinger er implementeret i Kommuneplan 2021-2033 og danner grundlag for en revision af både de bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber.

Der udpeges i Kommuneplan 2021-2033 tre typer landskab:

- Bevaringsværdige landskaber
- Større sammenhængende landskaber, der er uforstyrrede
- Større sammenhængende landskaber med særlige udsigter

De bevaringsværdige landskaber skal som udgangspunkt friholdes for større byggerier, vejanlæg og tekniske anlæg, fordi de er meget sårbare i forhold til større ændringer i landskabsbilledet.

På samme vis skal man ved placering og udformning af byggeri og anlæg inden for de større sammenhængende landskaber, der er uforstyrrede være yderst påpasselig med ikke at sløre landskabssammenhænge eller påvirke omgivelserne visuelt eller støjmæssigt. Derfor skal nybyggeri og nye anlæg, der kan ændre karakteren af et bevaringsværdigt landskab eller større sammenhængende landskab, der er uforstyrret, tilpasses den landskabstype, som anlægget etableres i.

De udpegede større sammenhængende landskaber med særlige udsigter er mindre restriktive end de to andre landskabsudpegninger. Her skal der alene tages særligt hensyn til de markante udsigter og kig i landskabet, når der etableres ny eller ændres på bebyggelse, vejanlæg, tekniske anlæg og lignende, så de ikke forringer oplevelsesværdien og landskabskvaliteten.

For alle tre landskabsudpegninger kræver det en helhedsvurdering, som indbefatter de relevante natur-, kultur- og miljømæssige forhold, som projektet vil påvirke – positivt eller negativt. Helhedsvurderingen skal sikre, at projektet optimeres landskabeligt og i forhold til andre miljøfaktorer. Det betyder bl.a. at eventuelle anlæg skal tilpasses landskabet ved placering i terrænet, ved bygningshøjde, materiale, farvevalg og belysning for at undgå negative konsekvenser for landskabet.

Når vi planlægger for ændringer i landskabet, skal vi betragte det som at indrette vores hjem.

Lige som vi vælger en ny sofa, der passer til stuens størrelse og andre møbler, skal vi også vælge de løsninger, hvor ændringerne passer til landskabet. Og lige som vi placerer sofaen i forhold til de andre møbler, så møblerne i sammenhæng har et harmonisk udtryk, skal vi også

placere eksempelvis bygninger, så de harmonerer med andre bygninger eller elementer i landskabet.

Og endelig sørger vi for at indrette vores stue, så møblerne ikke blokerer eller forringer de udsigter, vi har fra stuens vinduer. På samme måde skal vi sikre, at vores ændringer i landskabet ikke forringer særlige visuelle kvaliteter ved landskabet, herunder større sammenhængende landskaber med særlige udsigter.

Der skal fortsat tages hensyn til landbrugets muligheder for at udøve erhvervet, under hensyntagen til landskabet som beskrevet herover.

Landskabskiler mellem byerne er vigtige, fordi de dels markerer forskellen mellem by og land, dels fungerer som afgrænsning af byerne. Samtidig kan landskabskilerne fungere som rekreative arealer og økologiske forbindelser samt kan tænkes sammen med grundvandsbeskyttelse og klimasikring. Landskabskilerne skal som udgangspunkt friholdes for byggeri og anlæg for at sikre, at byerne ikke vokser sammen. Samtidig skal der i forbindelse med større byudviklingsprojekter etableres nye landskabskiler, der kan sikre, at en by ikke vokser sammen med en anden by.

I menuerne nedenfor redegøres for Landskabsanalysens vurderinger ift. de 13 større områder der udlægges til bevaringsværdige landskaber samt de 12 større områder som reduceres:

Bevaringsværdige landskaber der udlægges i Kommuneplan 2021

U1, Ved Addit

Området ligger primært i Brædstrup Højland.

Lokalt omkring Addit vurderes de bærende karaktertræk særligt tydelige. Her ligger landsbyen karakteristisk tæt på Gudenådalen, hvor den er omgivet af dyrkede marker og skov.

I den østlige del af området vurderes de karaktergivende strukturer flere steder at fremstå med en høj grad af intakthed. Det er især afspejlet i landsbyernes placering langs med Gudenådalen samt strukturerne af veje, hegn og diger, der har en høj reference til udskiftningstidens strukturer.

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer og strukturer vurderes middel til god. Det er især vurderet med afsæt i tilstanden af bebyggelse, hegn og diger.

Landskabet fremstår uden eller med kun lidt visuel påvirkning fra tekniske anlæg eller markant byggeri.

Landskabet i den østlige og nordvestlige del af området er særligt sårbart over for ændringer, der vil begrænse eller svække de særlige udsigter, der her kan opleves i landskabet.

Der bør værnes om de særlige udsigter, der kan opleves i den østlige samt nordvestlige del af området, samt oplevelsen af kirker og gravhøje, der især opleves i disse dele af området. I hele den østlige del af området er der vurderet at være særlige udsigtsmuligheder.

Inden for området knytter udsigterne sig især til det kuperede terræn og landsbylandskaberne, der ligger langs med Gudenådalen. Terrænet skiftevis lukker og åbner landskabet og skaber i sammenhæng med bevoksning og bebyggelse meget varierede udsigter på tværs af landskabet.

Fra højdepunkter i landskabet er udsigterne især orienteret mod øst, hvor der er udsigt på tværs af Gudenådalen til bl.a. Mossø, skovene omkring Sukkertoppen samt til Yding Skovhøj.

Alle steder opleves landskabet og udsigterne uden teknisk anden visuel påvirkning, der forringer udsigternes visuelle kvalitet.

Landskabet omkring Addit er vurderet særligt karakteristisk, fordi landskabet særligt tydeligt afspejler landbrugslandskabets kulturhistoriske fortælling om landsbyernes udskiftning omkring år 1800. Landskabet er desuden vurderet i god tilstand. Med afsæt i disse vurderinger har landskabskarakteren fået målsætningen beskyt. Målsætningen betyder, at der kun bør ske ændringer i området, der bevarer eller styrker landskabets kulturhistoriske fortælling om udskiftningen. Det betyder bl.a., at der bør værnes om landsbystrukturen i Addit, og at veje og bevoksede diger i landskabet omkring Addit bør bevares som en stjerne i landskabet med reference til landsbyens stjerneudskiftning.

U2, Nord for Tønning

Området ligger i Skovprægede Gudenådal og har en naturlig sammenhæng med skovområderne og dalstrøgene med eng- og mosearealer mod øst.

Der bør generelt værnes om landskabets uforstyrrede karakter og visuelle kvaliteter.

Landskabet bør alle steder have en skovpræget karakter, hvor især store skove på dalsiderne skaber en overordnet ramme om landskabet. Dalbunden bør være præget af enge, moser og søer i det laveste terræn, mens marker og spredtliggende gårde og husmandssteder bør præge dalbundens terrassedannelser. Plantager er her et karaktergivende landskabselement, der ikke bør udbredes yderligere.

Dalen bør friholdes for byggeri, der ikke er landbrugsmæssigt nødvendigt.

De bærende landskabstræk fremstår særligt tydeligt. Det er afspejlet i den skovdominerede landskabskarakter, der brydes af lysåbne områder med marker og enge, samt den spredte bebyggelse af landsbyer, gårde og husmandssteder, der ligger langs vejene.

Intaktheden af landskabskarakterens kulturbetingede landskabstræk vurderes overvejende høj. Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de bærende landskabstræk vurderes generelt god.

Landskabet er vurderet særligt karakteristisk og oplevelsesrigt. Det har derfor fået målsætningen beskyt.

Hele dalen vurderes som helhed at have en stedbunden oplevelse og en særlig landskabelig oplevelsesværdi. Dallandskabet er kun få steder præget af udsigter, men hele dallandskabet indgår i de særlige udsigter fra de omgivende landskaber. De udsigter, der nogle steder opleves i dalen, betragtes som en del af den stedbundne oplevelse.

U3, Ved Vestbirk

Området ligger i den sydlige den af Skovprægede Gudenådal og består af landsbyen Vestbirk og områderne nord for byen. Et område der modsat størstedelen af karakterområdet ikke er præget af skov.

I hele landskabsområdet, der ikke er afgrænset som delområde, fremstår de bærende landskabstræk særligt tydeligt. Det er afspejlet i den skovdominerede landskabskarakter, der brydes af lysåbne områder med marker og enge, samt den spredte bebyggelse af landsbyer, gårde og husmandssteder, der ligger langs vejene. Landskabet vurderes generelt sårbart over for ændringer, der ikke i høj grad er tilpasset landskabets karakter og tager hensyn til landskabets oplevelsesværdier.

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de bærende landskabstræk vurderes generelt god. Landskabet er generelt uden visuel påvirkning fra tekniske anlæg eller markant byggeri. Få steder er der en meget lokal påvirkning fra byggeri, men denne påvirkning er lille og uden betydning for landskabskarakterens tilstand.

Landskabet er vurderet særligt karakteristisk og oplevelsesrigt. Det har derfor fået målsætningen beskyt.

Hele dalen vurderes som helhed at have en særlig landskabelig oplevelsesværdi. Det skyldes dels dalens geologiske karakter, der alene med sin størrelse er noget særligt, men hvor også de høje og kuperede dalsider tilfører et særligt rumligt og visuelt element til landskabsoplevelsen. Dallandskabet er kun få steder præget af udsigter, men hele dallandskabet indgår i de særlige udsigter fra de omgivende landskaber. De udsigter, der nogle steder opleves i dalen, betragtes som en del af den stedbundne oplevelse.

Dallandskabet vurderes generelt sårbart over for byvækst, der bryder landsbyernes struktur i landskabet. Landskabet kan være sårbart over for omdannelse af landsbyer eller ændringer i landsbyernes bygningsmasse, hvis ændringerne ikke sker med hensyn til landskabets kulturhistoriske strukturer og visuelle udtryk. Landsbyerne har en oprindelig struktur, der i høj grad er indpasset i dalsidernes terræn og bevoksning, ligesom bebyggelsen er tilpasset landskabets skala og udtryk. Dermed har bebyggelsen de fleste steder en begrænset synlighed fra det omgivende dallandskab. Landskabets karakter vurderes derfor sårbar over for ændringer i landsbyerne, der ikke er tilpasset det omgivende landskab.

U4, Syd for Østbirk

Området ligger syd for Østbirk i den sydvestlige del af Yding bakkelandskab inden for delområderne Urup Hovedgård og Sudkær Husmandskoloni. To delområder der har forskellige landskabskarakterer.

Det vurderes muligt at indpasse en række ændringer/projekter i landskabet med respekt for og afsæt i landskabets mange forskellige landskabselementer og strukturer. Det er dog af stor betydning, at der altid tages væsentlige hensyn til de fine og vidtrækkende udsigter, der generelt præger landskabsoplevelsen og er centrale for landskabets karakter.

Delområdet Urup hovedgård og Julianelyst

Området adskiller sig fra det øvrige landskabsområde ved en større skala og mere enkel landskabskarakter. Derfor er området vurderet kontrasterende. Generelt afspejler de dyrkede marker et fint samspil med naturgrundlaget. De store lavbundsflader omkring Urup er i nogen grad svækket af afvanding. Ved Urup hovedgård og Julianelyst bør landskabets store skala og enkle hovedgårdskarakter respekteres. Fra områdets storbakkede terræn er der flere steder udsigt til de omgivende landskaber mod nord og syd.

Med undtagelse af Torp Mark vurderes landskabets karaktertræk i høj grad intakte med reference til hovedgårdslandskabets store skala og enkle karakter. Ved Torp Mark er strukturerne i dag resultat af strukturudvikling mod større marker, så de i dag afspejler

samme skala som det øvrige delområde.

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende strukturer vurderes god. Det er afspejlet i bebyggelse, diger og bevoksning.

Landskabet vurderes uden eller med ubetydelig visuel påvirkning.

Landskabet omkring Urup hovedgård og Julianelyst har fået målsætningen beskyt på grund af landskabets hovedgårdskarakter. Målsætningen betyder, at der kun bør ske ændringer, der bevarer eller om muligt styrker hovedgårdskarakteren. Særligt bør der værnes om landskabets store skala og enkle karakter samt kombinationen af landskabselementer bestående af store marker, store skove, allé og bygningsmasse med hovedgårdskarakter.

Delområdet Sudkær husmandskoloni

Inden for området er landskabet tydeligt præget af en mindre skala og mere bevoksning, der giver landskabet en ofte lukket karakter. Derved adskiller landskabet sig fra det øvrige landskabsområde og er derfor vurderet kontrasterende. Ved Sudkær husmandskoloni bør landskabets lille skala fastholdes, og husmandskoloniens karaktertræk respekteres. Den lukkede karakter begrænser i høj grad udsigterne og den visuelle sammenhæng til de omgivende landskaber.

Generelt er strukturerne i høj grad intakte i forhold til landskabskarakterens oprindelse. Det er især afspejlet i bebyggelsesstrukturen og den fortsatte lille skala defineret af mark- og bevoksningsstrukturen. I den nordlige del af delområdet er intaktheden i nogen grad svækket af strukturudvikling.

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer vurderes middel til god.

Landskabet er uden visuel påvirkning.

Landskabet omkring Sudkær husmandskoloni har fået målsætningen beskyt, fordi landskabet på grund af sine intakte strukturer og kulturhistoriske reference vurderes at have landskabelig oplevelsesværdi.

Målsætningen betyder, at der kun bør ske ændringer i området, der i høj grad respekterer landskabets lille skala og bebyggelsens husmandskarakter.

Inden for den sydlige del af delområdet er der stedbundne oplevelser. Den landskabelige oplevelsesværdi ved Sudkær knytter sig især til områdets kulturhistorie, der tydeligt er afspejlet i de små husmandsbrug og deres placering. Men også landskabets rumlige og visuelle karakter vurderes at have stor betydning for oplevelsesværdien, hvor bl.a. de små, lukkede landskabsrum har betydning.

U5, Vorbjerg Høje nord for Vorbjerg

Området ligger i Hansted Ådal og inden for delområdet Vorbjerg Høje.

I hele dallandskabet bør ændringer i høj grad tilpasses landskabets karakter og tage hensyn til landskabets oplevelsesværdier. I delområdet Vorbjerg Høje er synligheden af landskabets mange gravhøje samt Underup Kirke afgørende landskabstræk og landskabets åbne karakter vigtig.

Landskabet omkring Vorbjerg Høje adskiller sig fra det øvrige landskabsområde ved at være et markant bakkedrag, der adskiller Hansted Ådal og Gudenådalen. Samtidig er landskabet i høj grad præget af gravhøje. Det giver samlet set landskabet inden for delområdet en anden karakter og er derfor vurderet kontrasterende.

De bærende landskabstræk afspejler tydeligt landskabskarakterens oprindelse som et landbrugslandskab med afsæt i de små landsbyer samt prægning af gravhøje fra oldtiden, men strukturernes intakthed er i nogen grad svækket af et intensiveret landbrug. Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de bærende karaktertræk og landskabselementer er overvejende god.

Landskabet fremstår i høj grad uden eller med kun lidt visuel påvirkning fra tekniske anlæg eller markant byggeri. Da der fra det højtliggende terræn er vide udsigter over de omgivende landskaber, optræder tekniske anlæg i disse landskaber i udsigterne. På grund af afstanden til anlæggene vurderes påvirkningen dog mindre.

I delområdet Vorbjerg Høje vurderes landskabet at have en særlig landskabelig oplevelsesværdi, der især udspringer af de store koncentrationer af gravhøje, der ligger meget synligt i det højtliggende terræn, samt oplevelsen af Underup Kirke, der optræder som et betydeligt orienteringspunkt i landskabet. Landskabskarakteren har derfor fået målsætningen beskyt. Målsætningen betyder, at der ikke bør ske ændringer i området, der svækker eller begrænser oplevelsen af disse elementer. Om muligt bør formidlingen af landskabets kulturhistoriske fortællinger og oplevelsen af dem styrkes.

Landskabet omkring Vorbjerg Høje vurderes at have en særlig oplevelsesværdi, der i høj grad knytter sig til områdets mange gravhøje. Dels ligger gravhøjene meget synligt og højt i terrænet, så de særligt tydeligt formidler landskabets kulturhistoriske fortælling, og dels ligger gravhøjene ofte omgivet af hede og overdrev, der også giver landskabet en naturpræget oplevelsesværdi. Gravhøjene er fra jernalderen og bronzealderen og ligger markant som perlerækker i landskabet.

Hele delområdet Vorbjerg Høje er præget af udsigter fra dette højtliggende terræn over de omgivende landskaber. Eksempelvis er der fra gravhøjene ved Slaggård Banke udsigt på langs af hele Hansted Ådal til Horsens. Udsigterne vurderes generelt at tilføre

landskabsoplevelsen en særlig kvalitet.

U6, Ved Føvling vest for Nim

Området ligger midt i den landbrugsprægede Gudenådal omkring bebyggelsen Føvling.

I området er det er væsentligt at værne om de særlige udsigter, der knytter sig til oplevelsen af dallandskabet og landskabets karakter. Ved omdannelse af landsbyer eller deres bygningsmasse er det væsentligt, at byggeri i landsbyen eller landsbyranden ikke optræder markant i landskabet. Landskabets karaktertræk vurderes sårbar over for ændringer, der ikke visuelt tilpasses landskabet. Vurderingen er begrundet i de udsigter, der generelt kendetegner dalen. De kan blive betydeligt påvirket af ændringer på dalens sider eller i dalbunden.

På dalsiderne vurderes de bærende landskabstræk tydelige men uden at fremstå særligt karakteristisk.

Både mark- og bebyggelsesstruktur har tydeligt afsæt i landsbyerne og deres udskiftning, men strukturerne og dermed landskabets formidling er svækket af den meget fragmenterede karakter.

Den landbrugsmæssige udnyttelse afspejler et tydeligt samspil mellem naturgrundlag og kulturmæssig udnyttelse af landskabet.

I hele dalen vurderes intaktheden af de bærende landskabstræk middel. Mens bebyggelsesstrukturen er overvejende intakt, er strukturen og marker, hegn og diger præget af strukturudvikling, der på dalsiden har fjernet diger og på dalbunden har tilføjet hegn og bevoksning.

Bakkerne syd for Føvling er vurderet at have en landskabelig oplevelsesværdi, og landskabskarakteren har derfor fået målet beskyt. Målsætningen knytter sig til oplevelsesværdien og betyder, at der i og omkring bakkerne ikke bør ske ændringer, der forringer eller begrænser oplevelsen af bakkerne, herunder slører landskabets terrænformer eller begrænser områdets lysåbne natur.

Syd for Føvling har dalsiden et kuperet terræn, der adskiller sig fra den øvrige dalside. Terrænet vurderes at give en landskabelig oplevelsesværdi, der både er udtrykt i landskabets geologi og indhold af natur. Terrænet er både præget af marker, græsningsarealer og små bevoksninger, der på forskellig vis medvirker til at fremhæve landskabets terrænformer og bidrage til det visuelle udtryk.

Hele dalen vurderes at byde på særlige udsigter, der har en landskabelig oplevelsesværdi. Udsigterne knytter sig både til dalen i sig selv, hvor der på grund af dalens store skala er vidtrækkende udsigter på langs og på tværs af dalen, men udsigterne rækker også ud over dalen til de omgivende landskaber.

Udsigterne har en i høj grad uforstyrret karakter uden eller med kun lidt teknisk påvirkning. Det er vurderet betydeligt for udsigternes visuelle kvalitet.

U7, Kodalen sydvest for Nim

Området ligger i Nim landbrugslandskab i den fladbundede smeltevandsdal Kodalen ved Nim Mark. Området ligger sydvest for Nim ved kommunegrænsen til Hedensted Kommune.

Landskabskarakteren er robust over for ændringer, når det sker med hensyn til landskabets ofte udsigtsprægede karakter.

De bærende landskabstræk er tydelige i hele landskabsområdet, dog uden at landskabet fremstår særligt karakteristisk.

Intaktheden af landskabets karaktergivende strukturer er svækket af, at mange hegn og diger med tiden er fjernet. Dermed er oprindelsen som udskiftningslandskab i dag alene afspejlet i bebyggelsesstrukturen. Da landsbyerne i høj grad blev blokudskiftet, fremstår bebyggelsens placering i landskabet ustruktureret uden de afgrænsende hegn og diger. Intaktheden vurderes middel til dårlig.

Den fladbundede smeltevandsdal ved Nim Mark, Kodalen, vurderes at have en landskabelig oplevelsesværdi, der især knytter sig til oplevelsen af at færdes i det velafgrænsede landskabsrum, som dalens høje dalsider indrammer. Der er fine udsigter på langs af dalen, som i høj grad er uden visuel påvirkning fra det omgivende landskab. To mindre vindmøller står centralt i dalen og præger landskabet, når de indgår i landskabsbilledet. Med møllerne i ryggen fremstår dallandskabet næsten upåvirket.

Dalen ved Nim Mark er vurderet at have en landskabelig oplevelsesværdi, der især knytter sig til dalens rumlige og visuelle karakter. Derfor har dallandskabet fået målet beskyt. Målsætningen betyder, at der kun bør ske ændringer i og omkring dalen, der bevarer eller styrker landskabets oplevelsesværdi.

U8, Tamdrup Kirke og Tamdrup Bisgård sydvest for Lund

Området ligger i den østlige del af Nim landbrugslandskab inden for delområdet Tamdrup Bisgård. Området er kendetegnet af Tamdrup Kirke og den Tamdrup Bisgård og umiddelbart sydvest for Lund.

Landskabet omkring Tamdrup Bisgård og Tamdrup Kirke adskiller sig fra det øvrige landskabsområde med en mere enkel karakter og større skala. Tamdrup Bisgård er en gammel enestegård. Der er generelt fine udsigter på tværs af landskabet, hvor både Tamdrup Bisgård og Tamdrup Kirke står ikonisk i landskabet. Fra det højtliggende terræn ved Tamdrup Kirke er der vide udsigter over det omgivende landskab.

Det er væsentligt, at landskabet omkring Tamdrup Bisgård og Tamdrup Kirke fortsat fremstår med hovedgårdskarakter, og at der værnes om kirkens betydelige funktion som kulturhistorisk orienteringspunkt i landskabet. Landskabet vurderes sårbart over for de fleste ændringer, da landskabets enkle og kulturhistorisk betingede strukturer let brydes eller svækkes. Opretholdelse af landskabets karakter forudsætter, at den store skala, enkle karakter og karakteristiske bebyggelse bevares og fortsat afspejler et hovedgårdslandskab.

Landskabet indenfor ejerlavet til enestegården Tamdrup Bisgård adskiller sig fra det øvrige landskabsområde på grund af landskabets store skala og meget enkle karakter. Derfor er landskabet kontrasterende.

De karaktergivende strukturer inden for ejerlavet til Tamdrup Bisgård vurderes i høj grad intakte. Det er afspejlet i landskabets enkle hovedgårdskarakter og store skala, der kan føres tilbage til historiske kort fra 1700-tallet.

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer, her især Tamdrup Bisgård og Tamdrup Kirke, fremstår i god tilstand.

Landskabet opleves i høj grad upåvirket.

Tamdrup Kirke og Tamdrup Bisgård ligger sydvest for Vinten og Lund i den østlige del af landskabsområdet. Her markerer de sig tydeligt i landskabet som en kulturhistorisk sammenhæng, der vurderes at have landskabelig oplevelsesværdi.

Tamdrup Kirke er formentlig er en af landets ældste fra ca. 1125. Kirke ligger frit og højt i landskabet og kan ses fra stor afstand og optræder dermed som et vigtigt kulturhistoriske orienteringspunkt i landskabet.

Landskabet er generelt præget af udsigter, og især fra højdedraget centralt i området rækker udsigterne vidt - også ud af området mod nord, syd, øst og vest. Udsigterne over den sydlige del af området vurderes at have en særlig oplevelsesværdi og betydning for landskabets karakter.

Landskabet omkring Tamdrup Bisgård og Tamdrup Kirke er et særligt karakteristisk landskab, der vurderes at have landskabelig oplevelsesværdi. Landskabet har derfor fået målet beskyt. Målsætningen betyder, at der kun bør ske ændringer i området, der bidrager til at bevare eller om muligt at styrke landskabets karakter og oplevelsesværdi.

U9, Ved Grumstrup nordvest for Hovedgård

Området ligger i Grumstrup udskiftningslandskab. En del af området ligger på kommunegrænsen til Skanderborg Kommune. Et område der ikke har nogen udpegede landskabelige bevaringsværdier.

Der bør værnes om landskabets tydelige udskiftningsstrukturer, der især er afspejlet i landskabets diger samt bebyggelsens skala og placering i landskabet. Landskabet vurderes sårbart over for stort eller på anden måde markant byggeri og det bør friholdes for nye tekniske anlæg i både stor og lille skala. Byvækst bør begrænses til Grumstrup, hvor byvækst ud fra en landskabelig betragtning bør ske mod nordøst.

Nord, syd og vest for Grumstrup vurderes landskabets karaktertræk særligt tydelige. Det er især afspejlet i landskabets velbevarede diger, der sammen med bebyggelsesstrukturen tegner en tydelig udskiftningsstruktur i landskabet. I tilknytning til marklandskabet ligger det store lavbundsområde i den nordlige del af området, der har et overvejende udtryk af græsningslandskab og vådområde. Området omkring Vedslet ligger i den øvrige del af landskabsområdet hvor de bærende landskabstræk fortsat er tydelige. Det er afspejlet i det kløftede terræn og landsbyernes udskiftningsstrukturer, men strukturerne i landskabet fremstår mindre tydelige sammenlignet med landskabet omkring Grumstrup.

Den nordlige og vestlige del af området nord for Gl. Århusvej vurderes de bærende landskabstræk at fremstå med i høj grad intakte strukturer. Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer og strukturer vurderes generelt middel. Landskabet opleves uden eller med kun en lille visuel påvirkning fra tekniske anlæg eller byggeri. Landskabet syd og øst for Vedslet krydses af et højspændingstracé, der lokalt medfører en betydelig visuel påvirkning af landskabet. Anlægget er synligt fra store dele af området, men det er især i en buffer omkring anlægget, at anlægget fremstår markant i landskabet. Lige som i den øvrige del af landskabsområdet vurderes intaktheden af de bærende landskabstræk generelt høj og tilstanden middel.

I den nordvestlige del af området ved Hedekær er landskabet præget af et stort lavbundsområde, der strækker sig på tværs af kommunegrænsen til Skanderborg Kommune. Området fremstår enkelte stede som vådområde men overvejende med eng. Disse karaktertræk vurderes at give landskabet visuelle kvaliteter med en oplevelsesværdi knyttet til områdets natur og udsigter over området.

Landskabsområdet er flere steder kendetegnet ved vide udsigter over landskabet. Der vurderes dog at være en særlig oplevelse knyttet til udsigterne i den vestlige del af området. Her skråner terrænet jævnt mod nord, og det giver en fin udsigt over udskiftningslandskabet. Særligt set fra vejene lige vest og nord for Grumstrup tegner hegn og diger udskiftningsstrukturerne i landskabet.

Længere mod nord er udsigterne især præget af de store vådområder, der forbinder dette landskabsområde med Skanderborg Sø

længere mod nordvest. De giver landskabet en mere naturpræget karakter og oplevelsesværdi.

Den del af landskabet omkring Grumstrup, der er vurderet særligt karakteristisk og oplevelsesrigt på grund af udskiftningsstrukturerne, har fået målsætningen beskyt. Målsætningen betyder, at der ved fremtidige projekter i området bør lægges særlig vægt på, at udskiftningsstrukturerne bevares og om muligt styrkes, så landskabet fortsat tydeligt formidler historien. Særligt betydende er det, at digerne bevares som sammenhængende og tydelige linjer i landskabet, at gårdenes placering i landskabet fastholdes, og at strukturen af husmandskoloniens skala og struktur bevares.

De store lavbundsområde i den nordvestlige del af området har ligeledes fået målsætningen beskyt, fordi landskabet her fremstår særligt karakteristisk i forhold til oprindelsen som lavbundsområde og græsningslandskab. Landskabet er vurderet særligt karakteristisk, oplevelsesrigt og i god tilstand.

Målsætningen betyder, at projekter i området kun bør gennemføres med det formål at bevare og om muligt styrke områdets lavbundskarakter, natur og oplevelsesværdi.

I den vestlige del af landskabsområdet er landskabet præget af udsigter, der vurderes at udgøre en særlig landskabelig oplevelsesværdi. Disse udsigter har fået målsætningen beskyt. Målsætningen betyder, at der ved ændringer i området bør tages hensyn til ikke at begrænse eller svække særlige udsigtsmuligheder. Den betyder også, at der bør være særlig opmærksomhed på, at nyt byggeri eller anlæg ikke markerer sig i udsigterne på grund af placering, skala, karakter eller farve.

U10, Kirkedal vest for Vedslet

Området ligger i Grumstrup udskiftningslandskab.

Landskabsområdets landbrugslandskabet brydes af kløfter, der har en ekstensiv og oplevelsesmæssig karakter med dels lysåben natur og dels bevoksning. Kløfternes landskabelige oplevelsesværdi kan være sårbar over for en mere skovpræget eller opdyrket karakter.

Der er en stedbunden oplevelse i landskabet sydvest for Vedslet i området Kirkedal. Kirkedal er den største og mest markante erosionsdal i området. Den optræder med stejlt skrånende dalsider og en smal dalbund, der indikerer dalens oprindelse som erosionsdal. Flere steder er dalen præget af bevoksning, der delvist skjuler dalens terræn, men generelt vurderes dalen at have en landskabelig oplevelsesværdi, der knytter sig til den samlede oplevelse af dalens terræn og ekstensive, naturprægede karakter.

Kirkedal er vurderet at være et oplevelsesrigt landskab og har derfor ligeledes fået målsætningen beskyt. Målsætningen betyder, at ændringer i dalen kun bør gennemføres, hvis det bevarer eller styrker dalens landskabelige oplevelsesværdi. Særligt betydende er synligheden af dalens geologi samt dalens indhold af natur.

U11, Serridslevgård hovedgårdslandskab øst for Serridslev

Området ligger i den sydøstlige del af Gedved bakkelandskab inden for delområdet Serridslevgård hovedgårdslandskab. Delområdet omfatter det hovedgårdsprægede landskab, der optræder lokalt omkring Serridslevgård. Delområdet omfatter Serridslevgård, bevoksningen omkring Haldrup Bæk samt de store marker øst for hovedgården. Den sydligste del af området ligger inden for kystforlandet.

Landskabskarakteren opretholdes ved en fortsat landbrugsmæssig udnyttelse af landskabet, hvor marker i middel til stor skala afgrænses af en spredt bevoksning og gårde. Det giver i samspil med det storbakkede terræn landskabet en transparent karakter, hvor udsigter på tværs af landskabet i nogen grad begrænses af terræn og bevoksning, mens der andre steder er vide udsigter. Inden for delområdet Serridslevgård hovedgårdslandskab er det afgørende for landskabets karakter, at der værnes om landskabets hovedgårdsstrukturer, store skala og enkle karakter.

I Serridslevgård hovedgårdslandskab er landskabskarakteren generelt sårbar over for ændringer, der bryder hovedgårdskarakteren. Det gælder især landskabets store skala og enkle karakter, der er afspejlet i både arealanvendelse og bebyggelse.

Landskabet har en meget enkel og velstruktureret karakter, hvor landskabsrum og landskabselementer tilsammen definerer landskabets store skala. Landskabet har en meget uforstyrret karakter.

Delområdet Serridslevgård hovedgårdslandskab adskiller sig fra det øvrige landskabsområde, fordi landskabets karakter er præget af hovedgårdens store skala og enkle karakter. Derfor er landskabet her kontrasterende.

Inden for det afgrænsede delområde er landskabets hovedgårdskarakter i høj grad intakt. Landskabets strukturer er næsten uændret, når der sammenlignes med kort fra 1800-tallet.

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer og strukturer er god.

Landskabet opleves uden eller med kun lidt visuel påvirkning fra byggeri og anlæg i det omgivende landskab mod vest og sydvest.

Serridslevgård er en tidligere hovedgård, som ligger omkring 1 kilometer øst for Serridslev landsby. Landsbyen og hovedgården er i landskabet forbundet af en lang allé omkring Serridslevgårdvej. Landskabet omkring Serridslevgård har tydelig

hovedgårdskarakter, der er afspejlet i landskabets store skala, enkle karakter samt bebyggelse, der alene består af hovedgården. Landskabet vurderes at have en kulturbetinget oplevelsesværdi.

Inden for delområdet Serridslevgård hovedgårdslandskab er landskabet særligt karakteristisk og oplevelsesrigt på grund af landskabets kulturhistoriske strukturer og visuelle karakter. Landskabskarakteren har derfor fået målsætningen beskyt. Målsætningen betyder, at der ikke bør ske ændringer i området, der bryder de kulturhistoriske hovedgårdsstrukturer eller svækker landskabets visuelle udtryk.

U12, Ved Nørrestrand

Området ligger i den østlige del af Hansted Ådal og nord indenfor delområdet Nørrestrand. En mindre del af området ligger indenfor udviklingsområdet ved Nørrestrand.

Hele området er kystforland.

Dalen omkring Nørrestrand adskiller sig fra den øvrige dal ved, at landskabet her er et bynært landskab, der i høj grad er præget af Nørrestrands store vandflader og udsigterne på tværs af dalen.

Landskabet omkring Nørrestrand fremstår generelt med en stor skala, der er defineret af de store vandflader på dalbunden, den store, sammenhængende byflade på den sydlige dalside samt de store markflader på den nordlige dalside.

De få landskabselementer definerer en meget enkel landskabskarakter.

Landskabet fremstår tydeligt som et bynært landskab, idet Horsens by strækker sid ned over dalsiden og præger oplevelsen af landskabet visuelt.

I hele dallandskabet bør ændringer i høj grad tilpasses landskabets karakter og tage hensyn til landskabets oplevelsesværdier. I delområdet Nørrestrand bør landskabet bevares med en overvejende lysåben karakter, hvor den store vandflade og engene i dalbunden er afgørende karaktertræk og afsæt for områdets særlige udsigtsmuligheder.

Dallandskabet betragtes som helhed som et sårbart landskab, hvor landskabets karakter kan blive væsentligt påvirket af selv små ændringer.

Dalen omkring Nørrestrand er i modsætning til den øvrige del af dalen præget af store søer, der udfylder hele dalbunde og derved er helt centrale elementer i landskabets karakter. Landskabet er også her præget af vide udsigter på tværs af dalen og de store vandflader. Derved adskiller landskabet omkring Nørrestrand sig fra det øvrige landskabsområde og er derfor vurderet kontrasterende.

I dag er strukturen af de bærende landskabstræk overvejende intakte, når der på den nordlige dalside tages afsæt i en karaktermæssig oprindelse i et udskiftningspræget landbrugslandskab og på den sydlige dalside tages afsæt i en betydelig urbanisering af landskabet. Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de bærende landskabstræk vurderes overvejende god.

I takt med at udviklingsplanen for Nørrestrand gennemføres, vil landskabskarakteren ændre sig og landskabskarakterns oprindelse vil knytte sig til denne omdannelse af landskabet.

Landskabet omkring Nørrestrand vurderes at have en landskabelig oplevelsesværdi, der især har afsæt i de store vandflader, der omgives af strandenge. Disse elementer giver landskabet nogle særlige visuelle og karaktermæssige kvaliteter, der har en landskabelig oplevelsesværdi. Oplevelsesværdien vurderes at blive forstærket af udviklingsplanen for Nørrestrand i det omfang, at planen øger naturindholdet i området, adgangen til landskabet samt sikrer, at den nye bebyggelse ikke medfører en visuel påvirkning af landskabet, der forringer landskabets visuelle kvaliteter.

Området ved Nørrestrand rummer særlige udsigter. Udsigterne på langs og på tværs af området er helt centrale for landskabets karakter og oplevelsesværdi. Den store vandflade, der er omgivet af strandenge og indrammet af dalens sider, er afgørende for udsigternes karakter og kvalitet.

U13, Ved Boller vest for Sejet

Området ligger i Boller skovlandskab syd for Boller Slot og mellem Klokkedal, Boller Nederskov og Rold Skov.

Hele området er kystforland.

Det er væsentligt at værne om landskabets enkle karakter, hvor store skove med lange skovbryn definerer landskabets overordnede ramme og store landskabsrum.

Landskabet har meget intakte strukturer, der formidler landskabets kulturhistorie. Det gælder især Boller hovedgårdslandskab, områdets husmandsudstykninger og landsbylandskabet mod syd. Disse strukturer bør bevares. Endelig er det væsentligt at værne om landskabets visuelle relation til Horsens Fjord og landskabet på modstående kyst. Det gælder både udsigterne til kysten og oplevelsen af selve kysten og landskabet omkring Horsens Fjord.

Der bør kun ske byvækst ved Sejet. Byudvikling bør her ske mellem Søndermarksvej og Skjoldvej med bebyggelse af lav karakter.

Ved Dagnæs er det væsentligt at opretholde Horsens bys veldefinerede grænse mod Boller hovedgårdslandskab og kystlandskabet. Derfor bør der ikke ske byudvikling her.

Landskabet inden for hele kystnærhedszonen relateret til kysten. Ændringer må derfor forventes at kunne påvirke oplevelsen af kystlandskabet.

Hovedkarakteren af området fremstår særlig karakteristisk. I den nordlige del af landskabsområdet fremstår de bærende landskabstræk særligt tydeligt. Det gælder landskabets enkle karakter, der er domineret af store skove, marker og gårde samt husmandsudstykninger langs vejene. Landskabskarakterens oprindelse som et hovedgårdsdomineret landskab med senere husmandsudstykninger er tydeligt afspejlet i landskabet.

Landskabets karakter vurderes generelt sårbar over for ændringer. Det skyldes landskabets meget enkle og i høj grad intakte karakter, der i den nordlige del af området meget tydeligt formidler en kulturhistorisk fortælling om hovedgårde og husmandsudstykninger og i den sydlige del af området har meget fine landsbystrukturer.

De karaktergivende strukturer fremstår i høj grad intakte. Det gælder både arealanvendelsen samt strukturen af skove, hegn og bebyggelse. Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af disse elementer er middel til god.

I hele den nordlige del af området er landskabet vurderet særligt karakteristisk, i god tilstand og generelt præget af landskabelig oplevelsesværdi. Derfor har landskabskarakteren fået målsætningen beskyt. Målsætningen betyder, at der kun bør ske ændringer i området, der i høj grad understøtter den eksisterende landskabskarakter. Det gælder især om at opretholde landskabets store skala samt enkle og upåvirkede karakter, der er præget af næsten intakte hovedgårdsstrukturer samt husmandsudstykninger langs vejene.

Bevaringsværdige landskaber der reduceres i Kommuneplan 2021

R1, Vest for Brædstrup

Området ligger i Brædstrup Højland på grænsen til Bryrupdalen.

Middel tilstand. Det generelle indtryk af landskabet er, at selv om landskabskarakterens oprindelse som et landbrugslandskab med afsæt i landsbyernes udskiftning alle steder er tydelig, så er strukturerne ikke særligt intakte. Det skyldes et meget fragmenteret mønster af hegn og diger og en spredt bebyggelse, der synes at ligge uden en bestemt struktur.

Det vurderes, at landskabet kan rumme en række ændringer, når det sker med respekt for, at landskabet har et meget højtliggende terræn.

Med undtagelse af landskabet omkring Addit er landskabskarakteren i hele området vurderet karakteristisk og har derfor fået målsætningen vedligehold. Målsætningen betyder, at ændringer i landskabet bør ske med et generelt hensyn til landskabets karaktertræk.

Der er ingen særlige oplevelsesværdier i området.

R2, Sydøst for Brædstrup

Området ligger i den sydlige ende af Bryrupdalen og ligger også delvist i Brædstrup Højland og i overgangen til Landbrugsprægede Gudenådal.

Middel tilstand. Intaktheden af landskabets bærende karaktertræk vurderes overvejende god i disse dele af landskabsområdet. Det er afspejlet i en uændret dyrknings- og bebyggelsesstruktur.

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer og strukturer vurderes generelt middel, hvilket er afspejlet i tilstanden af bebyggelse, hegn og diger.

Landskabet er i nogen grad præget af de højspændingstracéer, der krydser dalen nordvest for Ring Sø, boligområdet, der grænser op til dalen nord for Ring Sø, samt den visuelle sammenhæng til det omgivende landskab.

Landskabets karakter i Bryrupdalen vurderes generelt sårbart, da selv små ændringer kan medføre betydelige påvirkninger af landskabets karaktertræk og udtryk. For at opretholde eller styrke landskabets karakter er det væsentligt, at dallandskabet fremstår som en tydelige geologisk struktur med en veldefineret profil. Desuden bør dalen fremstå med en overvejende naturpræget karakter, hvor skov og overdrev præger dalsiderne, mens eng, sø og mose præger dalbunden.

I den sydøstligste del af dalen er landskabet vurderet karakteristisk og uden særlige landskabelige oplevelsesværdier. Derfor har landskabskarakteren i denne del af dalen fået målet vedligehold.

R3, Nordvest og nordøst for Nim

Området ligger i Nim landbrugslandskab.

Landskabskarakteren er robust over for ændringer, når det sker med hensyn til landskabets ofte udsigtsprægede karakter.

Middel tilstand. Intaktheden af landskabets karaktergivende strukturer er svækket af, at mange hegn og diger med tiden er fjernet. Dermed er oprindelsen som udskiftningslandskab i dag alene afspejlet i bebyggelsesstrukturen.

Landskabet er vurderet karakteristisk og uden særlige landskabelige oplevelsesværdier. Derfor har det fået målet vedligehold. Målsætningen betyder, at der kan ske ændringer i området, når det sker med hensyn til landskabets bærende karaktertræk. I dette landskabsområde er udsigterne på tværs af landskabet et betydeligt karaktertræk, der bør værnes om.

Der er ingen særlige oplevelsesværdier i området.

R4, Nordvest for Lund

Området ligger i Nim landbrugslandskab.

Landskabskarakteren er robust over for ændringer, når det sker med hensyn til landskabets ofte udsigtsprægede karakter.

Middel tilstand. Intaktheden af landskabets karaktergivende strukturer er svækket af, at mange hegn og diger med tiden er fjernet. Dermed er oprindelsen som udskiftningslandskab i dag alene afspejlet i bebyggelsesstrukturen.

Landskabet er vurderet karakteristisk og uden særlige landskabelige oplevelsesværdier. Derfor har det fået målet vedligehold. Målsætningen betyder, at der kan ske ændringer i området, når det sker med hensyn til landskabets bærende karaktertræk. I dette landskabsområde er udsigterne på tværs af landskabet et betydeligt karaktertræk, der bør værnes om.

Der er ingen særlige oplevelsesværdier i området.

R5, Nord for Lund

Området ligger i Horsens Bylandskab.

Der kan ske ændringer i landskabet, der understøtter landskabets byprægede karakter. Ved Lund skal der være opmærksomhed på, at markant byggeri i den nordlige del af byen kan medføre en visuel påvirkning af landskabet i Hansted Ådal.

Landskabet fremstår generelt ustruktureret. Den mest bærende struktur er bystrukturen, mens strukturen af de sekundære karaktertræk i landbrugslandskabet fremstår svækket af udvikling. Intaktheden af landskabskarakterens strukturer vurderes derfor middel til dårlig.

I den vestlige del af området er landskabskarakteren vurderet karakteristisk og i dårlig tilstand på grund af især den betydelige visuelle påvirkning af landskabet. Derfor har landskabskarakteren fået målsætningen vedligehold og forbedr.

Målsætningen betyder, at udvikling i området bør respektere landskabets bærende karaktertræk og om muligt forbedre landskabskarakterens tilstand. Landskabet er et urbant landskab, hvor de væsentligste hensyn er at sikre et harmonisk samspil mellem byerne, byrandene og det omgivende landskab. Landskabskarakterens tilstand kan forbedres ved at reducere den visuelle påvirkning fra tekniske anlæg og byrande med stort eller på anden måde markant byggeri.

Der er ingen særlige oplevelsesværdier i området.

R6, Syd for Elling

Området ligger i Yding bakkelandskab.

Det vurderes muligt at indpasse en række ændringer/projekter i landskabet med respekt for og afsæt i landskabets mange forskellige landskabselementer og strukturer.

Det er dog af stor betydning, at der altid tages væsentlige hensyn til de fine og vidtrækkende udsigter, der generelt præger landskabsoplevelsen og er centrale for landskabets karakter.

I hele den nordlige og nordøstlige del af landskabsområdet Yding bakkelandskab vurderes intaktheden af de bærende landskabstræk middel til høj.

Landskabet optræder generelt uden betydelig visuel påvirkning. På grund af de meget vidtrækkende udsigter, der generelt præger landskabet, er der synlige anlæg i udsigterne, men de er på så stor afstand, at de ikke vurderes at påvirke landskabet i betydelig grad.

Hele landskabet er kendetegnet ved meget vidtrækkende udsigter - udsigter over dette landskabsområde og udsigter, der rækker på tværs af kommunens landskab. Eksempelvis er der fra Yding Skovhøj udsigt på tværs af den nordlige del af området og Gudenådalen til højlandet omkring Brædstrup, og fra landskabet syd for Elling er der udsigt på tværs af den sydlige del af området

og Hansted Ådal.

Udsigterne vurderes at have en særlig oplevelsesværdi betinget af landskabets karaktertræk og fravær af teknisk eller anden visuel påvirkning.

Landskabet er vurderet karakteristisk og uden særlig oplevelsesværdi, der knytter sig til landskabets strukturer. Derfor har landskabet fået målsætningen vedligehold.

Målsætningen betyder, at der ved ændringer i området bør tages hensyn til at indpasse ændringerne i landskabet med afsæt i landskabets karaktertræk.

I hele den nordlige og østlige del af landskabsområdet er landskabet præget af udsigter, der vurderes at udgøre en særlig landskabelig oplevelsesværdi og være et væsentligt karaktertræk. Disse udsigter har fået målsætningen beskyt.

I den sydlige del af landskabsområdets syd for Elling der ligger uden for det større sammenhængende landskab. Denne del af landskabet er vurderet karakteristisk og uden særlig oplevelsesværdi, der knytter sig til landskabets strukturer. Området er præget af motorvej E45.

R7, Nordvest for Gedved

Området ligger i Gedved Bakkelandskab og det sydøstlige del om området inden for delområdet Gedved-Egebjerg bylandskab.

Delområdet omkring Gedved og Egebjerg er et bylandskab, der i høj grad er præget af byområder og erhvervsområder, der er i fortsat udvikling. Denne urbane karakter adskiller landskabet fra det øvrige landskabsområde.

Inden for landskabsområdet varierer det, hvor sårbar landskabets karakter er, fordi landskabskarakteren varierer meget. I den del af landskabsområdet, der ikke er delområde, vurderes landskabskarakteren generelt ikke særlig sårbar, når ændringer sker med hensyn til landskabets bærende landskabstræk. I delområdet Gedved-Egebjerg bylandskab vurderes landskabskarakteren generelt ikke sårbart over for ændringer, der er relateret til byudvikling, herunder byggeri, anlæg eller etablering af bynære rekreative områder.

I hele landskabsområdet uden for delområderne vurderes landskabskarakterens intakthed middel. Landskabet er generelt præget af tekniske anlæg eller erhvervsbyggeri. Særligt betydende er biogasanlæg, motorvej og erhvervsbyggeri i den vestlige del af området, mens den østlige del af området er præget af højspændingsanlæg og byudvikling. Påvirkningen varierer fra lokalt at have betydelig indvirkning på landskabets karakter til at være ubetydelig.

Inden for den sydøstlige del om området inden for delområdet vurderes de bærende karaktertræk overvejende intakte. Landskabet er uden teknisk eller anden visuel påvirkning i den nordlige del af området, hvor bevoksningen afskærmer landskabet mod de omgivende landskaber.

I den nordlige del af landskabsområdet vurderes landskabet at være præget af særlige udsigter over landbrugslandskabet, der set mod nord har en helt uforstyrret karakter. Det udsigtsprægede landskab er en del af hele det udsigtsprægede landskab, der præger den nordlige og nordvestlige del af kommunen.

Den øvrige del af bakkelandskabet, der ikke er afgrænset som delområde, er vurderet karakteristisk uden særlige oplevelsesværdier. Derfor har landskabskarakteren fået målsætningen vedligehold.

Målsætningen betyder, at ændringer i landskabet bør ske med respekt for landskabets bærende landskabstræk, så landskabskarakteren opretholdes. I dette landskabsområde handler det især om, at landskabet er et landbrugslandskab, der er kendetegnet ved en middel til stor skala og transparent karakter. Der bør være opmærksomhed på, at landskabet flere steder er kendetegnet ved vidtrækkende udsigter på tværs af landskabet.

R8, Vest og sydvest for Serridslev

Området ligger i Gedved Bakkelandskab.

Landskabskarakteren opretholdes ved en fortsat landbrugsmæssig udnyttelse af landskabet, hvor marker i middel til stor skala afgrænses af en spredt bevoksning og gårde. Det giver i samspil med det storbakkede terræn landskabet en transparent karakter, hvor udsigter på tværs af landskabet i nogen grad begrænses af terræn og bevoksning, mens der andre steder er vide udsigter.

Det vurderes muligt at indpasse landbrugsbyggeri og andet byggeri i landzonen, når det sker med respekt for landskabets karakter.

I hele landskabsområdet uden for delområderne vurderes landskabskarakterens intakthed middel.

Inden for landskabsområdet varierer det, hvor sårbar landskabets karakter er, fordi landskabskarakteren varierer meget.

I den del af landskabsområdet, der ikke er delområde, vurderes landskabskarakteren generelt ikke særlig sårbar, når ændringer sker med hensyn til landskabets bærende landskabstræk.

Den øvrige del af bakkelandskabet, der ikke er afgrænset som delområde, er vurderet karakteristisk uden særlige

oplevelsesværdier. Derfor har landskabskarakteren fået målsætningen vedligehold.

Målsætningen betyder, at ændringer i landskabet bør ske med respekt for landskabets bærende landskabstræk, så landskabskarakteren opretholdes. I dette landskabsområde handler det især om, at landskabet er et landbrugslandskab, der er kendetegnet ved en middel til stor skala og transparent karakter. Der bør være opmærksomhed på, at landskabet flere steder er kendetegnet ved vidtrækkende udsigter på tværs af landskabet.

Der er ingen særlige oplevelsesværdier i området.

Ændringer i bevaringsværdige landskaber i Kommuneplan 2021-2033

De bevaringsværdige landskaber revideres som følge af implementeringen af analysen i Horsens Kommunes Landskabsplan. Analysens anbefalinger, vurdering af landskabernes karakter og målsætninger peger på, at større dele af kommunens landskaber er særligt karakteristiske, sårbare og rummer særlige oplevelsesværdier, men ikke er omfattet af kommuneplanens retningslinjer. Derfor udlægges i alt 3.481 ha nyt areal til bevaringsværdigt landskab i Kommuneplan 2021-2033. Arealerne består af 13 større områder samt justeringer af afgrænsningerne af de eksisterende udpegninger.

Ligeledes peger analysen på, at nogle af de udpegede arealer i den gældende kommuneplan ikke rummer særlige kvaliteter, der medfører et behov for en særlig landskabsbeskyttelse. Derfor udtages i alt 2.007 ha af det bevaringsværdige landskab af kommuneplanen. Arealerne består af 8 større områder samt justeringer af afgrænsningerne af de eksisterende udpegninger.

Det samlede arealregnskab giver et positivt udlæg af 1.474 ha bevaringsværdigt landskab i Kommuneplan 2021-2033.

De 13 nye større områder, der udlægges og 8 større områder, der reduceres med i de bevaringsværdige landskaber i Kommuneplan 2021-2033, er beskrevet i tabel 1 og 2 nedenfor. I menuen til højre fremgår landskabsanalysens vurderinger for hvert enkelt område.

Tabel 1- Nye større bevaringsværdige landskaber i Kommuneplan 2021-2033:

Område	Landskabsområde	Arealstørrelse	Vurdering
U1, Ved Addit	Brædstrup Højland	220 ha	Landskabet omkring Addit er vurderet særligt karakteristisk og i god tilstand. Områdets landskab er målsat til beskyt. Der er oplevelsesværdier knyttet til de særlige udsigter i området som bør værnes om, og området vurderes særligt sårbart over for ændringer, der vil begrænse eller svække de særlige udsigter, der her kan opleves i landskabet.
U2, Nord for Tønning	Skovprægede Gudenådal	227 ha	Landskabet hænger naturligt sammen med arealerne mod øst. Det er er vurderet at de bærende landskabstræk fremstår særligt tydeligt og området rummer særlige landskabelige oplevelsesværdier. Landskabet er vurderet særligt karakteristisk og i god tilstand og områdets landskab er målsat til beskyt.
U3, Ved Vestbirk	Skovprægede Gudenådal	143 ha	Det er er vurderet at de bærende landskabstræk fremstår særligt tydeligt og at landskabet generelt vurderes sårbart over for ændringer, der ikke i høj grad er tilpasset landskabets karakter og tager hensyn til landskabets særlige oplevelsesværdier. Landskabet er vurderet særligt karakteristisk og i god tilstand og områdets landskab er målsat til beskyt.

U4, Syd for Østbirk	Yding bakkelandskab, inden for delområderne Urup Hovedgård og Sudkær Husmandskoloni	459 ha	Det vurderes, at der kun bør ske ændringer i området omkring Urup Hovedgård og Sudkær Husmandskoloni, der dels bevarer eller om muligt styrker hovedgårdskarakteren og dels respekterer husmandskoloniens lille skala og bebyggelsens husmandskarakter. Landskaberne er vurderet kontrasterende og i god tilstand og områdets landskaber er målsat til beskyt.
U5, Vorbjerg Høje nord for Vorbjerg	Hansted Ådal, inden for delområdet Vorbjerg Høje.	68 ha	Landskabet rummer et markant bakkedrag der er vurderet at have en særlig landskabelig oplevelsesværdi med stedbundne kvaliteter og særlige udsigter langs af hele Hansted Ådal til Horsens. Landskabet er vurderet kontrasterende og i god tilstand og områdets landskab er målsat til beskyt.
U6, Ved Føvling vest for Nim	Landbrugsprægede Gudenådal	93 ha	Landskabets terræn er vurderet at have en særlig landskabelig oplevelsesværdi med særlige udsigter. Der bør ikke ske ændringer i og omkring bakkerne, der forringer eller begrænser landskabsoplevelsen. Landskabet er vurderet i middel tilstand og områdets landskab er målsat til beskyt.
U7, Kodalen sydvest for Nim	Nim landbrugslandskab	116 ha	Landskabet i den fladbundede smeltevandsdal er vurderet at have en særlig landskabelig oplevelsesværdi der især knytter sig til dalens rumlige og visuelle karakter. Der bør kun ske ændringer i og omkring dalen, der bevarer eller styrker landskabets oplevelsesværdi. Landskabet er i middel til dårlig tilstand og områdets landskab er målsat til beskyt.
U8, Tamdrup Kirke og Tamdrup Bisgård sydvest for Lund	Nim landbrugslandskab, inden for delområdet Tamdrup Bisgård	200 ha	Landskabet vurderes at have landskabelig oplevelsesværdi og er generelt præget af udsigter der over den sydlige del af området vurderes at have en særlig oplevelsesværdi og betydning for landskabets karakter. Landskabet vurderes sårbart over for de fleste ændringer, da landskabets enkle og kulturhistorisk betingede strukturer let brydes eller svækkes. Landskabet er vurderet kontrasterende og i god tilstand og områdets landskab er målsat

			til beskyt.
U9, Ved Grumstrup nordvest for Hovedgård	Grumstrup udskiftningslandskab	724 ha	Landskabet vurderes at have stedbundne oplevelser og området rummer landskabet med særligt tydelige karaktertræk med udskiftningsstrukturer. Landskabet vurderes sårbart over for stort eller på anden måde markant byggeri og det bør friholdes for nye tekniske anlæg i både stor og lille skala. Landskabet er vurderet i middel tilstand og områdets landskab er målsat til beskyt.
U10, Kirkedal vest for Vedslet	Grumstrup udskiftningslandskab	51 ha	Landskabet omkring erosionsdalen Kirkedal vurderes at rumme en landskabelig oplevelsesværdi knyttet til dalens terræn og karakter. Landskabet oplevelsesværdi vurderes sårbart over for ændringer i landskabskarakteren. Landskabet er vurderet i middel tilstand og områdets landskab er målsat til beskyt.
U11, Serridslevgård hovedgårdslandskab øst for Serridslev	Gedved bakkelandskab, inden for delområdet Serridslevgård hovedgårdslandskab	205 ha	Landskabet vurderes at have en kulturbetinget oplevelsesværdi og er meget intakt med en meget uforstyrret karakter. Det vurderes, at landskabet er sårbart over for ændringer, der bryder hovedgårdskarakteren og det er afgørende for landskabets karakter, at der værnes om strukturerne, den store skala og enkle karakter. Landskabet er vurderet kontrasterende og i god tilstand og områdets landskab er målsat til beskyt.
U12, Ved Nørrestrand	Hansted Ådal, inden for delområdet Nørrestrand	134 ha	Landskabets store vandflader og strandenge vurderes at rumme nogle særlige visuelle og karaktermæssige kvaliteter, der giver området en landskabelig oplevelsesværdi. En oplevelsesværdi der vurderes at blive forstærket af udviklingsplanen for Nørrestrand.
U13, Ved Boller vest for Sejet	Boller skovlandskab	197 ha	Landskabet er vurderet særligt karakteristisk, i god tilstand og generelt præget af landskabelig oplevelsesværdi med meget intakte strukturer, der formidler landskabets kulturhistorie. Landskabet er vurderet særlig

			karakteristisk og i god tilstand og områdets landskab er målsat til beskyt.

Billedet iser et englandskab.

Billedet viser en rapsmark i blomst.

Tabel 2 - Større bevaringsværdige landskaber der reduceres i Kommuneplan 2021-2033:

Område	Landskabsområde	Arealstørrelse	Vurdering
R1, Vest for Brædstrup	Brædstrup Højland	39 ha	Det vurderes, at landskabet ikke rummer er nogen særlige oplevelsesværdier. Området vurderes at kunne rumme en række ændringer når det sker med respekt for landskabets topografi.
R2, Sydøst for Brædstrup	Bryrupdalen, Brædstrup Højland og Landbrugsprægede Gudenådal	134 ha	Det vurderes, at landskabet ikke rummer nogen særlige landskabelige oplevelsesværdier. Den sydlige del beliggende i Landbrugsprægede Gudenådal skal i stedet alene beskyttes af ny udpegning af større sammenhængende landskab til beskyttelse af særlige udsigter.
R3, Nordvest og nordøst for Nim	Nim landbrugslandskab	61 ha	Landskabet karakter vurderes er robust over for ændringer. Det vurderes, at der ikke er nogen særlige landskabelige oplevelsesværdier i området. Området inden for det større sammenhængende landskab bevares.
R4, Nordvest for Lund	Nim landbrugslandskab	102 ha	Landskabets karakter er robust over for ændringer. Det vurderes, at der ikke er nogen særlige landskabelige oplevelsesværdier i området.
R5, Nord for Lund	Horsens Bylandskab	84 ha	Landskabet vurderes at have en urban karakter, og det vurderes, at der ikke er nogen særlige oplevelsesværdier i området. Intaktheden af landskabskarakterens strukturer vurderes middel til dårlig.
R6, Syd for Elling	Yding bakkelandskab	469 ha	Landskabet er vurderet karakteristisk og uden særlig oplevelsesværdi, der knytter sig til landskabets strukturer. Området skal i stedet for beskyttes af ny udpegning af større sammenhængende landskab til beskyttelse af særlige udsigter.
R7, Nordvest for Gedved	Gedved Bakkelandskab, delvist inden for delområdet Gedved-Egebjerg bylandskab	151 ha	Det vurderes, at landskabet ikke rummer nogen særlige oplevelsesværdier. Landskabet er i høj grad præget af byområder og erhvervsområder, der er i fortsat udvikling. Denne urbane karakter adskiller landskabet fra det øvrige landskabsområde. Landskabskarakteren generelt ikke sårbart over for ændringer, der er relateret til byudvikling. Området skal i stedet for beskyttes af ny udpegning af større sammenhængende landskab til beskyttelse af særlige udsigter.
R8, Vest og sydvest for Serridslev	Gedved Bakkelandskab	94 ha	Det vurderes, at landskabet ikke rummer nogen særlige oplevelsesværdier. Landskabet karakter vurderes generelt ikke særlig sårbar, og det er muligt at indpasse landbrugsbyggeri og andet byggeri, når det sker med respekt for landskabets karakter.

Ændringer i større sammenhængende landskaber i Kommuneplan 2021-2033

De større sammenhængende landskaber revideres som følge af implementeringen af analyserne i Horsens Kommunes Landskabsplan. Analysernes anbefalinger, vurdering af landskabernes oplevelsesværdier peger på, at større dele af kommunens landskaber rummer særlige oplevelsesværdier, der knytter sig til udsigter ud over det sædvanlige. Derfor udvides retningslinjens udpegninger, så den omfatter nye arealer. Retningslinjen differentieres dermed i to kategorier: *Større sammenhængende landskab, der er uforstyrret* samt *Større sammenhængende landskaber med særlige udsigter*.

I alt udlægges 24.432 ha til større sammenhængende landskaber, bestående af særlige udsigter og visuelle sammenhænge, der opleves inden for et bestemt landskab, men som flere steder i kommunen også strækker sig over lange afstande, og går på tværs af landskabsområder.

Udlægget omfattes af en ny og selvstændig retningslinje for større sammenhængende landskaber med særlige udsigter. Retningslinjen skal sikre, at der ved ændringer i landskabet, byudvikling, byggeri og anlæg inden for udpegningen tages hensyn til de særlige udsigter og visuelle karaktertræk, som kommunens landskaber er kendetegnet ved. Det vil blandt andet sige, at der ved nyt byggeri f.eks. skal vælges former, materialer og farver, der underordner sig landskabet, eller der skal plantes, så byggeriet sløres af beplantningen. Denne retningslinje er derfor ikke så restriktiv som retningslinjen for større sammenhængende landskaber, der er uforstyrrede, idet der kan ske en udvikling indenfor udpegningen.

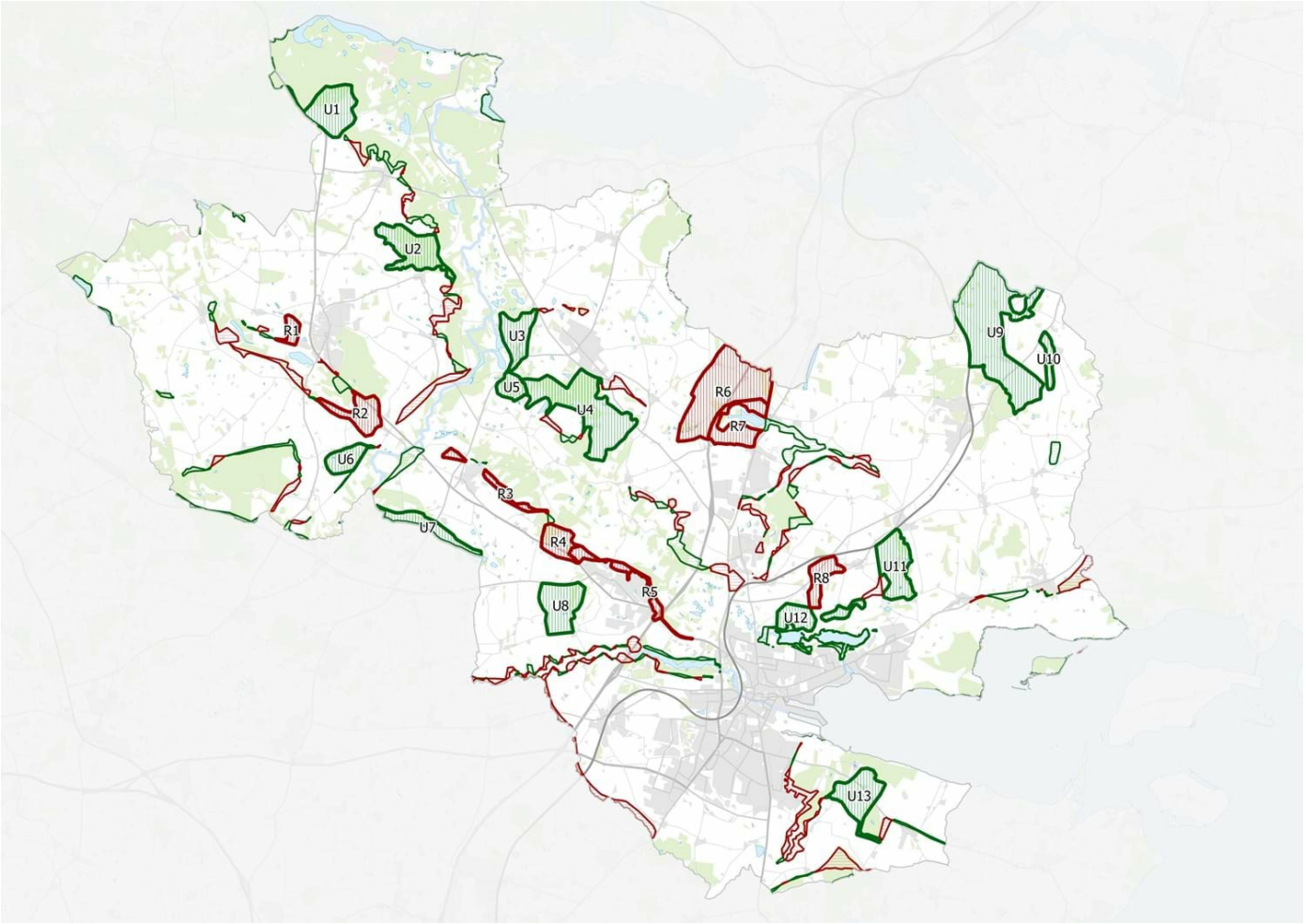

Illustration af ændringerne i landskabsudpegningerne.

3.6. SKOVREJSNING

Mål

- Horsens Kommune vil understøtte de statslige mål om mere skovrejsning ved at planlægge for mere skov til både privat og offentlig skovrejsning.
- Udpegningerne til skovrejsning skal primært understøtte beskyttelsen af vores strategisk vigtige og sårbare grundvandsressourcer. Samtidig skal der bygges videre på de eksisterende skove, så der skabes større og bedre skove med en højere grad af biodiversitet.
- Skovrejsningen skal skabe større attraktive, rekreative værdier for kommunens borgere og besøgende. Derfor skal der etableres så meget bynær skov som muligt, så der sikres nem adgang til skovene.

Retningslinjer

3.6.1. Der må ikke ske anvendelser eller etablering af anlæg, der kan forhindre skovtilplantning inden for de udpegede områder, hvor skovrejsning er ønsket.

3.6.2. De områder, der er udpeget til skov uønsket, skal i videst muligt omfang friholdes for tilplantning med skov.

Eksisterende og nye områder til skovrejsning og områder, hvor skovrejsning er uønsket, kan ses på kort.

Redegørelse

Skovene udgør et vigtigt landskabselement, der både skal fungere som beskyttelse af de strategisk vigtigste og mest sårbare grundvandsressourcer samt spredningskorridorer for det lokale plante- og dyreliv.

Samtidig har skovene en stor rekreativ og sundhedsfremmende værdi for kommunens borgere – hvad enten man søger stilheden under træernes susen, en gåtur med familien i det grønne eller en motionstur på mountainbiken.

Skovrejsningen spiller derfor en stor rolle, både i forhold til beskyttelsen af vores grundvand og natur og i forhold til at udvikle Horsens Kommune til et attraktivt sted at bosætte sig og at besøge som turist.

Derfor er det vigtigt, at skovrejsningen planlægges med et strategisk sigte, der både imødekommer de ovennævnte beskyttelses- og benyttelseshensyn, men også imødekommer de nationale mål om at øge skovarealet i Danmark.

Skovrejsning ønsket

I Danmark er der et nationalt mål om at skovarealet i år 2090 år skal udgøre mindst 20 -25 % af landets areal. I dag er ca. 13 % af landet skovklædt.

Det aktuelle skovareal i Horsens Kommune er iflg. Danmarks Statistik 8.060 ha (seneste opgørelse 2018), hvilket svarer til 15,5 % af kommunens areal*. Siden 2018 er ca. 15,4 ha af det udlagte skovrejsningsområde vest for Gedved tilplantet. Derudover er der siden 2018 tilplantet yderligere 7,5 ha skov ved Rugballegård vest for Horsens.

Der er i kommuneplan 2021-2033 udpeget fem nye skovrejsningsområder der skal være med til at sikre grundvandsressourcer som vurderes sårbare overfor forurening. Områderne vil desuden tilføre nærliggende byer og bebyggelser en bynær rekreativ værdi. Det samlede areal, der er skovareal (2018 tal) eller udlagt til skov udgør herefter ca. 8.455 ha, hvilket svarer til 16,3 % af det samlede areal i kommunen.

Hvis Horsens Kommune skal leve op til det nationale mål, skal der som minimum rejses 2.300 ha ekstra ny skov inden år 2090 i Horsens Kommune, svarende til et gennemsnit på ca. 33 ha om året. Det vurderes, at det vil blive svært helt at leve op til målet, idet der i disse år sker en meget stor befolkningsmæssig tilvækst i Horsens Kommune, hvilket løbende kræver nye arealer til byudvikling.

Men på grund af skovenes store værdi som både beskyttelse af de strategisk vigtige og sårbare grundvandsressourcer, forbindelseskorridorer for plante- og dyreliv og rekreation og attraktion for borgere og turister, skal der findes nye arealer til skovrejsning i Horsens Kommune.

Der er i den gældende kommuneplan udlagt 394,7 ha til ønsket skovrejsning. Heraf er en del af arealerne tilplantet. Dertil kommer arealer, hvor der er ved at blive rejst skov.

I Kommuneplan 2021-2033 udlægges følgende fem nye arealer til ønsket skovrejsning:

- Nordvest for Hovedgård by udlægges et areal på 17,5 ha af hensyn til grundvandsinteresser. Arealet ligger ca. 1,2 km fra byen, men vil sammen med eksisterende skovenklaver i området tilfører området en øget rekreativ værdi og forbedre forholdene for dyr og planter. Området rummer mange kulturhistoriske interesser som der skal tages særligt hensyn til ved tilplantning af arealet.
- Øst for Søvind og i direkte tilknytning til Søvind Plantage udlægges et areal på 14,3 ha af hensyn til grundvandsinteresser. Arealet ligger tæt på byen og kan derfor være med til at øge den rekreativ værdi for borgerne.
- Vest for Tvingstrup udlægges to mindre arealer på i alt 6,1 ha af hensyn til grundvandsinteresser. Arealet ligger umiddelbart vest for byen, og grænser mod nord op til et eksisterende mindre skovområde. Udlægget vil skabe mulighed for at skabe en større sammenhængende bynær skov

og kan derfor udvikle sig til et værdifuldt rekreativt areal for borgerne. Ved detailplanlægning for området skal man være opmærksom på udlagt transportkorridor langs jernbanen.

- Nord for Østbirk udlægges et areal på 14,2 ha af hensyn til grundvandsinteresser. Arealet ligger tæt på byen og kan derfor udvikle sig til et værdifuldt rekreativt areal for borgerne.
- Sydvest for Brædstrup og i direkte tilknytning til Våbensholm Skov udlægges et areal på 29,1 ha af hensyn til grundvandsinteresser. Arealet ligger ca. 3 km fra byen. Arealet vil sammen med eksisterende skov i området tilfører området en øget rekreativ værdi og forbedre forholdene for dyr og planter.

For alle fem arealer gælder, at der er tale om bruttoudlæg. I forbindelse med aktuelle skovrejsningsprojekter skal der foretages en detailplanlægning, der fastlægger de nøjagtige afgrænsninger af tilplantningen. I samme forbindelse skal alle relevante parter indenfor det givne område inddrages i skovrejsningsplanerne. Inden for områder, der er udpeget til skovrejsning ønsket gælder det i øvrigt, at der ikke kan rejses skov i en afstand af 10 m på hver side af rørlagte vandløb.

Horsens Kommune vil i øvrigt se positivt på at planlægge for nye arealer til privat skovrejsning, hvis det ikke er i konflikt med natur- og landskabsinteresser eller andre forhold, der er beskrevet herunder om skovrejsning uønsket.

I Kommuneplan 2021-2033 tages der ca. 1 ha ud, der tidligere har være udpeget til ønsket skovrejsning. Det drejer sig om et mindre areal i den vestlige del af Gedved, ved Vestervej, der udlægges til nyt byudviklingsområde. Det vurderes, at der kan opnås en fin afrunding af Gedved – og dermed en mere skarp bykant - mod vest ved at udlægge det til boligformål i form at tæt-lav bebyggelse.

Det vurderes, at der alene er tale om en meget lille reduktion af det samlede areal til skovrejsning ønsket. Der udlægges med Kommuneplan 2021-2033 nyt areal på ca. 81 ha til skovrejsning ønsket, hvilket til fulde vejer op for en reduktion på 1 ha. Dertil kan det overvejes, om der skal planets skov i rammeområde 33ER06, der foreslås taget ud som erhvervsområde i forbindelse med kommuneplanrevisionen. Rammeområdet er ca. 7 ha stort, og det vil derfor være muligt at udlægge areal til skovrejsning ønsket, svarende til det areal, der tages ud.

Horsens Kommune er positiv overfor, at der i forbindelse med evt. etablering af en ny jernbane mellem Hovedgård og Hasselager arbejdes med lokalt placeret erstatningsskov, hvis den endelige linjeføring kommer til at berøre skovarealer.

Med de nye udlæg vil der være udlagt et bruttoareal til skov ønsket på i alt ca. 1.254 ha, svarende til ca. 37 års behov for skovrejsning i forhold til de nationale mål.

Skovrejsning uønsket

Områder, hvor skovrejsning er uønsket, er udpeget, hvor skovtilplantning vil være helt uforeneligt med bevarelsen af specifikke landskabstræk. I forbindelse med udarbejdelsen af Kommuneplan 2017 er grundlaget for udpegning af Skov Uønsket blevet gennemgået. Som udgangspunkt er det blevet vurderet, at følgende arealudpegninger skal ligge til grund for Skov Uønsket:

- Habitatsområder
- Natur – vildtreservat
- Beskyttet natur (eksklusive søer)
- Å- og søbeskyttelseslinjer
- Fortidsminde beskyttelseslinje
- Geologiske bevaringsværdier
- Kirkeomgivelser
- Råstofgraveområder
- Lavbundsarealer
- Planlagte veje og jernbane

Der er i den gældende kommuneplan udlagt ca. 3.707 ha til uønsket skovrejsning.

Udpegningen til skov uønsket revideres ikke i Kommuneplan 2021-2033, men fastholdes uændret. Udpegningen vil blive ajourført i forbindelse med kommende kommuneplaner.

**kilde: Danmarks Statistik, AREALDK: Areal efter arealdække, område og enhed*

Billede fra Hansted Skov.

3.7. GEOLOGISKE BEVARINGSVÆRDIER

Mål

Det er et mål at beskytte og styrke de værdifulde geologiske områder i kommunen, herunder både de større geologiske rammeområder samt områder af specifik geologisk bevaringsværdi (lokaliteter).

Samtidigt er det et mål at forbedre formidlingen om geologiske processer og værdier.

Retningslinjer

3.7.1. Større geologiske rammeområder

- Inden for rammeområderne skal landskabshensyn tillægges stor vægt.
- Byggeri og anlæg skal derfor placeres og udformes under hensyntagen til landskabets geologiske kvaliteter.
- Det skal sikres, at de geologiske landskabsformer, deres indbyrdes overgange og landskabelige sammenhænge ikke forringes. Derved vil områderne beholde deres værdi for den landskabsgeologiske formidling og forskning.

3.7.2. Områder af specifik geologisk bevaringsværdi (lokaliteter)

- Indenfor områder af specifik geologisk bevaringsværdi skal hensyn til geologien tillægges særlig stor vægt ved at:
  - Byggeri og anlægsarbejder, beplantning med videre, som kan sløre landskabets dannelsesformer, skal undgås i områder med specifik geologisk bevaringsværdi.
  - Landskabsformer og blottede profiler (f.eks. i grusgrave) med videre, som særligt tydeligt afspejler landskabets opbygning og de geologiske processer, skal søges bevaret og beskyttet.
  - Om muligt skal der efterlades et eller flere blottede profiler af geologien i råstofgrave efter endt gravning.
- For områderne Voervadsbro, Sandmark og Nim gælder særligt, at profiler i grusgravene skal opretholdes og friholdes for tilgroning. I "Voervadsbro" området gælder dette især for den åbne grusgravs sydlige profil nordøst for landsbyen Voervadsbro.

Både de større geologiske rammeområder og områder af specifik geologiske bevaringsværdi (lokaliteter) er udpeget på kort.

Handlinger

- *Naturpleje af områderne skal prioriteres, så de geologiske værdier kan fremhæves.*
- *Gennem tekst og kort fortælles historien om den lokale geologi. Der skal opsættes infostandere ved de vigtigste af kommunens geologiske lokaliteter. Standerne og kommunens hjemmeside skal samtidig formidle og beskrive den geologiske fortælling.*

Redegørelse

Den seneste istid, som benævnes Weichsel, sluttede for ca. 12.000 år siden. Det er i alt overvejende grad den geologiske begivenhed, der har udformet landskabet som findes i dag.

Danmark var kun delvist dækket af is og isdækket varierede alt efter hvor koldt det var. Isranden stod i længere tid og smeltede af, omkring det område som i dag kaldes hovedopholdslinjen. Hovedopholdslinjen udgør overgangen mellem det landskab, der i lang tid lå under isen (mod øst) og det terræn, der i lang tid lå foran isen (mod vest) og altså ikke var dækket af is. De sandede hedesletter mod Vestjylland er dannet i forbindelse med isens afsmeltning, hvor smeltevandet tilførte store mængder sand og grus.

I slutningen af istiden smeltede isen tilbage og efterlod store blokke af is og jord, og dannede det landskab som kendes i dag som dødislandskabet. Dødislandskaber ses blandt andet i området nord og øst for Hovedgård.

I Horsens Kommune finder man forskellige terræntyper og landskabsformer der hovedsageligt er skabt i forbindelse med isens fremrykning og tilbagesmeltning. De specifikke geologisk bevaringsværdige områder (lokaliteter) og rammeområderne har både stor oplevelsesmæssig værdi og undervisnings- og forskningsmæssig betydning. De 3 udpegede større geologiske rammeområder Søhøjlandet, Horsens Fjord og Endelave samt Bjerrelide og de områder med specifik geologisk bevaringsværdi (lokaliteter) beskrives herunder.

Større geologisk rammeområde Søhøjlandet

For området "Det midtjydske søhøjland", der også indeholder flere områder af specifik geologisk bevaringsværdi, er det vigtigt at bevare de geologiske landskabsformer, og at deres indbyrdes overgange og sammenhænge fremtræder klart i landskabet, og at de ikke ødelægges eller sløres af gravning.

Der er tale om et stort og rigt varieret glaciallandskab mellem sidste istids hovedopholdslinie og den Østjydske Israndlinie. De ældre paleogene og neogene aflejringer ligger mange steder nær overfladen. Det store rammeområde indeholder 5 områder med specifik geologisk bevaringsværdi, som ligger i Horsens Kommune, og som er beskrevet nedenfor.

Rammeområdets landskabsformationer dokumenterer Søhøjlandets opståen. Herudover kan mange geologiske hændelser fra tidligere istider spores. Området rummer prækvartære aflejringer, hvoraf flere er geologiske nøglelokaliteter. Samlet set er der tale om et vigtigt område for dansk "landskabsgeologisk forskning".

Lokaliteter af specifik geologisk bevaringsværdi inden for Søhøjlandet

- Voervadsbro-området:

  Lokaliteten er en større grusgrav med en lagserie, som er henført til den ikke–marine Odderup Formation fra Tidlig Miocæn. Lokaliteten har meget høj forskningsmæssig værdi, fordi man på stedet kan studere den horisontale udbredelse af det tidlige Miocæne kvartssand. Området er samtidig det eneste sted med adgang til den lagserie der udgør nogle af landets største grundvandsmagasiner.

- Sandmark-området:

  Lokaliteten er en grusgrav (Addit Grusgrav) med aflejringer af kvartssand fra den Tidlige Miocæne ikke-marine Odderup Formation. Stedet har stor forskningsmæssig værdi, fordi den horisontale udbredelse af det tidlige miocæne kvartssand kan studeres her som "supplement" til Voervadsbro-området, hvor det er ideelt at studere den vertikale udbredelse.

- Nim-området:

  Området udgør en del af den Østjydske Israndlinie, som aftegner sig ved tydelige randmorænebakker. Den største geologiske interesse knytter sig her til grusgravsprofilerne, som danner grundlag for opstilling af detaljeret model for udviklingen ved isranden. Selve landskabet er mindre interessant, da det er stærkt præget af grusgravningen.

- Hovedgård-Vedslet området:

  Området ved Hovedgård-Vedslet er et dødispræget landskab med store lerfladbakker, som ligger øst for den Østjydske israndlinie. Fladbakkerne består af smeltevandsler, der blev afsat i issøer omgivet af dødis. Den nordlige del af området gennemskæres af markante erosionskløfter, hvoraf flere har et markant parallelt forløb. Mindst en af kløfterne menes at være opstået i forbindelse med tapning af en issø.

- Vissing Kloster området:

  Vissing Kloster området omfatter et afsnit af Gudenådalen, hvor den fra syd forgrener sig ud i den store øst-vest gående Mossø-Saltendal. Der ses flere eksempler på smeltevandsterrasser fra forskellige strømningsstadier i et afsnit af Gudenådalen. Lokaliteterne er værdifulde for den landskabsgeologiske forskning og bidrager bl.a. til belysning af Søhøjlandets opståen under sidste istid.

Billedet viser det meget værdifulde profil i Voervadsbro grusgrav, der viser grænsen mellem Senmiocæn til kvartæret.

Større geologisk rammeområde Horsens Fjord og Endelave

For de udpegede større geologiske rammeområder betegnet "Horsens Fjord" og "Endelave" gælder, at de naturlige kystdynamiske processer skal kunne ske uhindret.

Kystudviklingen i fjorden er påvirket af en række forhold. Således indgår Horsens Fjord i et gravsænkningsområde, der følger Ringkøbing/Fyn/ryggen fra Storebælt til Nissum Fjord, hvorfor fjordudviklingen går langt tilbage i geologisk tid, og ikke udelukkende er en glacialdannelse. Kysterne har flere steder marskpræg, hovedsagligt på grund af vandstandsændringer ved lavtrykspassager. Horsens Fjord – området fra Hov til Juelsminde er som helhed værdifuldt ved at udgøre et karakteristisk udsnit af Østjyllands kystmiljø.

Fjorden udgør et af de få steder i Østdanmark, hvor der gror vadegræs (Spartina) der virker som sedimentsamler. Krumodden på Hjarnø er et godt eksempel på oddevækst betinget af ensidig materialevandring.

Større geologisk rammeområde Bjerrelide

For rammeområdet "Bjerrelide" er det vigtigt at bevare de geologiske landskabsformer, og at deres indbyrdes overgange og sammenhænge fremtræder klart i landskabet, og at de ikke ødelægges eller sløres af gravning.

Bjerrelide er en markant morænebakke, der er skarpt afgrænset fra det omliggende terræn. Området er et vigtigt fremtidigt forskningsemne, da oprindelsen ikke er fuldt opklaret. Særligt for området er det vigtigt med frit udsyn fra bakketoppen f.eks. fra Purhøj.

Lokaliteter af særlig geologisk interesse udenfor de større geologiske rammeområder

- Søvind og Ås Mergelgrave:

  Særligt for interesseområdet gælder, at det vil være værdifuldt med oprensede profiler, især i Ås Mergelgrav, der er typelokalitet for Søvind Mergel. Der er tale om nedlagte, tilskredne mergelgrave med eocænt Søvind Mergel.

KULTURHISTORIE

KULTURHISTORIE GENERELT →

VÆRDIFULDE KULTURMILJØER →

KIRKEOMGIVELSER →

FREDEDE OG BEVARINGSVÆRDIGE BYGNINGER →

FORTIDSMINDER OG KULTURARVSAREALER →

4.1. KULTURHISTORIE GENERELT

Mål

- Det er et overordnet mål at værne om den kulturhistorie, den historiske identitet og de særlige kvaliteter, der knytter sig til Horsens Kommune.
- Kulturhistorien skal indgå som strategisk element i den fysiske planlægning og den administrative sagsbehandling.
- Borgernes kendskab til de vigtigste kulturhistoriske værdier i kommunen skal øges.

Retningslinjer

4.1.1. De kulturhistoriske spor skal bevares og beskyttes gennem formidling, pleje og planlægning.

4.1.2. Indenfor de udpegede områder skal der tages særligt hensyn til de kulturhistoriske interesser i forbindelse med byggeri, terrænreguleringer, beplantning, etablering af tekniske anlæg mv.

4.1.3. Retningslinjer for de forskellige kulturhistoriske emner findes under de enkelte afsnit.

Redegørelse

Kendskabet til kulturlandskabet, kulturhistorien og bevaringsværdige bygninger øger forståelsen for og ejerskabet til vores fælles kulturhistorie. Overalt i landskabet findes historiske spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne igennem årtusinder. Og samfundsudviklingen føjer hele tiden nye lag til kulturhistorien.

Horsens Kommune vil inddrage den kulturhistoriske arv i forbindelse med planlægning, så kulturhistorien i byerne og i det åbne land sikres og fortælleværdien styrkes. Kulturarven er en vigtig ressource, der kan anvendes i forhold til øget turisme, øget bosætning og erhvervsudvikling. De kulturhistoriske værdier er under pres, blandt andet på grund af ønsker om at opføre byggeri eller tekniske anlæg. Det betyder i flere tilfælde, at værdifulde historiske spor er i fare for at gå tabt, blive forringet, eller blive ødelagt.

Derfor sikres de vigtigste kulturhistoriske værdier i kommunen ved at udpege dem i kommuneplanen. Udpegningen betyder ikke, at der ikke kan ske udvikling inden for eller umiddelbart uden for de udpegede værdier. Det skal blot sikres, at udviklingen sker med viden om, og under hensyntagen til de kulturhistoriske værdier.

Billedet viser havneskurene på Horsens Lystbådehavn.

4.2. VÆRDIFULDE KULTURMILJØER

Mål

- De fysiske spor af historien skal bevares, så befolkningen nu og i fremtiden kan opleve, hvordan 10.000 års samfundsudvikling afspejles i kulturlandskabet.
- Horsens Kommune vil skabe plads til fornyelse og udvikling i kulturlandskabet, men det skal ske i respekt og forståelse for vor fælles kulturarv.

Handlinger

- *Horsens Kommune skal arbejde med at sikre formidling af de kulturmiljøer, der findes i kommunen. Det kan blandt andet ske ved at etablere en digital portal, hvor beskrivelsen af de forskellige kulturmiljøer fremgår.*

Retningslinjer

4.2.1. Inden for og i umiddelbar nærhed til de udpegede værdifulde kulturmiljøer skal der tages særligt hensyn til de kulturhistoriske interesser, f.eks. i forbindelse med planlægning, byggeri, terrænreguleringer, beplantning og etablering af tekniske anlæg.

Redegørelse

En række af kommunens værdifulde kulturmiljøer og kulturspor fortjener en særlig beskyttelse, fordi de udgør en vigtig del af vores fælles historie. Udpegningen af de værdifulde kulturmiljøer fremhæver en række særligt værdifulde kulturhistoriske træk i kommunen.

I udpegningen er der lagt vægt på bevaringsværdige kulturmiljøer med egnskarakteristiske eller særlige kulturhistoriske træk samt koncentrationer af kulturspor, som i sammenhæng beskriver en historisk periode eller forløb, både i by og på land. Horsens Kommune har uden ændringer overtaget Vejle Amts udpegning af kulturmiljøer, som hovedsagelig er kulturmiljøer i det åbne land. I et samarbejde med Horsens Museum har kommunen udpeget kulturmiljøer i byområderne. Ved udpegningen af kulturmiljøerne er der lagt vægt på synligheden i samspillet mellem landskab, bebyggelse og menneskers udnyttelse heraf.

Nybyggeri, udvidelse eller ændring af eksisterende bygninger, tekniske anlæg og større terrænændringer inden for et udpeget kulturmiljø kan kun ske under hensyntagen til, at sammenhængen mellem de kulturhistoriske elementer ikke forringes væsentlig eller går tabt.

Herre-, hoved- og proprietærgårde

Herre-, hoved- og proprietærgårde er generelt kulturhistorisk interessante. Et karakteristisk træk ved mange af hovedgårdenes bygningsanlæg er, at de er opført med en trefløjet hovedbygning og trefløjede avlsbygninger placeret omkring et stort lukket gårdsrum. Hvor nyanlæg eller ændringer af eksisterende forhold tillades, bør det foregå under hensyntagen til, at strukturen i det centrale gårdanlæg bevares samt sammenhængen med park eller haveanlægget. Der skal tages hensyn til veje, diger, hegn, enge og skove mv. på de omkringliggende jorder, for at understøtte samspillet mellem bebyggelse og landskab.

Landsbyer

Landsbyer og mindre bymiljøer rummer ofte også kulturhistorisk interessante elementer. Landsbyer, hvor gårdene ikke er udflyttet, er sårbare overfor ændringer i landsbykernens udformning, f.eks. ved huludfyldning og bebyggelse, der overskrider toftegrænserne, samt ændringer i arkitektur, vejforløb og kirkeomgivelser.

Hvor nyanlæg eller ændringer tillades, bør det derfor foregå under hensyntagen til bymiljøets gaderum og arkitektur, samt de karakteristiske butiks- og servicefunktioners fortælleværdi.

Se i øvrigt tema om Landdistrikter og Landsbyer.

Jernbanenettet

Jernbanenettet har været tæt udbygget i Horsens Kommune. Dels løber den jyske længdebane igennem kommunen. Dels har 4 privatbaner haft deres udgangspunkt i Horsens By.

Stationsbyerne, de mindre stationer, trinbrætanlæg og baneforløbet fortæller en meget vigtig historie omkring den trafikale og erhvervsmæssige udvikling i kommunen.

Horsens by

I den gamle købstad Horsens findes en række kulturmiljøer, der tilsammen fortæller om Horsens By's historie.

Anlæg ved vandet

Anlæg eller aktiviteter på søterritoriet skal ske under hensyntagen til forhistoriske lokaliteter i kommunens kystvande, herunder samspillet mellem land og hav. Nyanlæg eller aktiviteter, som berører havnemiljøer, fiskerlejer, ladepladser mv., eller bopladser og vrag,

skal ske under hensyntagen til disse.

Vandmøller, kraftværker, engvandingsanlæg og dambrug er karakteristiske kulturmiljøer langs vandløb. Hvor nyanlæg eller ændringer tillades, bør det foregå under hensyntagen til bygningernes arkitektur, de teknologihistoriske anlæg og sammenhængen med dæmninger, møllesøer, stemmeværker, sluser, kanaler og jorddamme mv., der er sårbare overfor forfald, terræn- og vandstandsændringer.

Land- og skovbrug

Kulturmiljøer, som er opstået ved opdyrkning, afvanding, tørlægning og plantageanlæg, udgør en betydelig del af de seneste århundreders land- og skovbrugshistorie. Disse miljøer indeholder typiske kulturhistoriske elementer som en-rækkede læhegn, nåletræskulturer, retlinede veje, grøfter, kanaler, pumpestationer samt tjenesteboliger og samlinger af gårde og huse mv. Nyanlæg eller ændringer bør ske under hensyntagen til miljøernes karakteristiske træk.

Anden relevant lovgivning

Mange kulturmiljøer eller kulturhistoriske enkeltelementer er omfattet af fredning eller er beskyttet gennem anden lovgivning, f.eks. Naturbeskyttelsesloven, Bygningsfredningsloven, Museumsloven mv. De er ikke nødvendigvis medtaget i udpegningen af kulturmiljøet, men fremgår i stedet af afsnittet om kulturhistoriske bevaringsværdier. Det gælder bl.a. sten- og jorddiger, fredede fortidsminder samt fredede bygninger. Men da enkelte udpegninger ikke varetager den større landskabelige sammenhæng eller sammenhængen mellem flere spredt beliggende fortidsminder, ligger disse også bag udpegningerne af de værdifulde kulturmiljøer.

For udpegning af de kulturhistoriske værdier i det gamle Vejle Amt henvises til publikationerne Kulturmiljøet i Vejle Amt, 2005.

Download Vejle Amts publikation om kulturmiljøer i Horsens Kommune her.

Download Vejle Amts generelle kulturmiljøbeskrivelse her.

Læs også om de udpegede kulturmiljøer på Museum Horsens hjemmeside.

Billedet viser Slaggård Banke.

4.3. KIRKEOMGIVELSER

Mål

- Det er Horsens Kommunes mål at sikre synlighed af kirker og deres omgivelser som tydelige landmarks i landskabet. Derfor skal sløring og forringelse ved placering af byggeri, tekniske anlæg, skovrejsning osv. i nærheden af kirkerne så vidt muligt undgås.

Retningslinjer

4.3.1. Indenfor kirkeomgivelserne kan der kun opføres byggeri, ske terrænreguleringer, etableres beplantning og bygges tekniske anlæg osv., hvis det kan ske uden at hensynet til kirkernes landskabelige beliggenhed eller samspil med landsbymiljøet/bymiljøet tilsidesættes.

4.3.2. Der skal tages stort hensyn til kirkeomgivelserne omkring kirkerne i byerne, herunder middelalderkirkerne, således at der ved ny bebyggelse eller anden bebyggelsesmæssige forandringer tages hensyn til kirkernes samspil med byrummet og de omkringliggende bygninger.

4.3.3. Kirkeomgivelserne inddeles i 3 zoner: De særlige kirkeområder, Næromgivelser og Fjernomgivelser.

Redegørelse

Kirkerne udgør en vigtig kulturhistorisk arv, der rækker mere end 800 år tilbage, og kirkerne udgør derfor også nogle af Danmarks ældste bygninger. Variationer i udformning af kirkerne afspejler den tid, kirkerne er opført eller ombygget i. Forskellene kan også afspejle det lokale landskabsforhold og begrænsninger, og dermed fortælle om de vilkår, vores forfædre var underlagt.

Mange af kirkerne er fra middelalderen, og har undergået kraftige ændringer i form af udvidelser og ombygninger. Hovedparten af dem fremstår dog i dag som markante og karakteristiske arkitektoniske bygningsværker.

Kirkebygninger og kirkegårde er omfattet af Bekendtgørelse af lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, der bl.a. fastsætter fredningstider for gravsteder, som også kan være bevaringsværdige af kulturhistoriske årsager. Gravsten fra ikke-bevaringsværdige gravsteder kan imidlertid også indeholde en kulturhistorisk værdi og bør i videst muligt omfang bevares. Tinglyste fredninger - Exner-fredningerne - friholder visse kirkers nærmeste omgivelser for byggeri m.m.

Retningslinjen for kirkernes beskyttelseszoner bygger på registreringen "Kirkernes omgivelser i Vejle Amt, 1989", som deler kirkernes omgivelser i tre kategorier, fjernomgivelse, næromgivelse og særligt kirkeområde. Tilsammen udgør de tre kategorier kommuneplanens beskyttelseszone omkring kirkerne.

Særligt kirkeområde

Særligt kirkeområde består af kirkeanlægget med kirkeomgivelsesfredning samt mindre arealer i umiddelbar tilknytning hertil. Byggeri og anlæg, som ikke har kirkelige formål, søges her undgået, og områdets anvendelse søges reguleret på grundlag af nærmere planlægning.

Næromgivelse

Kirkens næromgivelse er bebygget område, hvori kirkebygningen opfattes som det dominerende bygningselement. Bebyggelse og tekniske anlæg inden for bebyggelsen, der udformes eller placeres på en meget dominerende måde, vil kunne ødelægge et ellers harmonisk helhedsbillede.

Fjernomgivelse

Kirkens fjernomgivelse er det åbne agerlandskab, hvori kirken opfattes som en markant bygning. Her vil nye fritliggende bygninger, samt særlig store eller høje driftsbygninger være generende. Store tekniske anlæg, som f.eks. højspændingsmaster og vejanlæg, vil ligeledes kunne virke uheldigt dominerende eller ødelæggende for et fint samspil mellem kirke og landskab.

Læs mere om Kirkernes omgivelser i Vejle Amt her.

Billedet viser omgivelserne omkring Ørridslev Kirke.

4.4. FREDEDE OG BEVARINGSVÆRDIGE BYGNINGER

Mål

- Der skal gennem planlægning gøres en indsats for at sikre bevaringsværdierne i kommunens bygningsmasse. For at understøtte dette, skal der gennemføres en opdateret og udvidet SAVE-registrering, så hele kommunen omfattes af registreringen.
- Bygningernes arkitektoniske og håndværksmæssige karakter skal bevares, så bygningernes betydning for by- og landsbymiljøet og kulturhistorien opretholdes.
- Horsens Kommune ønsker, at den fremtidige udvikling sker med plads til fornyelse, men samtidig med respekt for bevaringsinteresserne. De bevaringsværdige bygninger skal sikres en hensigtsmæssig funktion, så bygningerne kan bevares. Dette skal blandt andet ske gennem udarbejdelse af bevarende lokalplaner.

Retningslinjer

4.4.1. Bygninger med bevaringsværdi fra 1 til og med 4 i SAVE-registreringen er udpeget som bevaringsværdige bygninger.

4.4.2. En fredet bygning skal af ejeren holdes i forsvarlig stand. Både indvendige og udvendige ændringer af en fredet bygning, der går ud over almindelig vedligeholdelse, kræver tilladelse fra Slots- og Kulturstyrelsen.

Redegørelse

Det er Slots- og Kulturstyrelsen, der administrerer de fredede bygninger, mens kommunen har ansvaret for at beskytte de bevaringsværdige bygninger. Forskellen på en fredet bygning og en bevaringsværdig bygning er, at de fredede bygninger har særlige arkitektoniske og/eller kulturhistoriske kvaliteter af national betydning, mens de bevaringsværdige bygninger har regional eller lokal betydning.

Når staten freder en bygning, gælder fredningen for hele bygningen, såvel det ydre som det indre, mens en kommunal beskyttelse af bevaringsværdige bygninger alene går på bygningens ydre.

Der findes i dag ikke et samlet overblik over alle de bevaringsværdige bygninger i kommunen. Der findes kun registreringer for den del af kommunen, der tidligere omfattede gammel Horsens Kommune.

Fredede bygninger

Der er i Horsens Kommune 35 fredninger, der vedrører forskellige bygninger og anlæg. Find fredningerne her: https://www.kulturarv.dk/fbb/fredningsliste.pdf.

Slots- og Kulturstyrelsen har ansvaret for de fredede bygninger og skal tage stilling til alle former for ændringer, istandsættelser og restaureringer.

SAVE-metoden er grundlaget for FBB, som er Kulturarvsstyrelsens database med oplysninger om fredede og bevaringsværdige bygninger.

Bevaringsværdige bygninger

De bevaringsværdige bygninger er bygninger, som i kraft af deres arkitektur, kulturhistorie og håndværksmæssige udførelse er eksempler inden for deres bygningstype. Udpegningen af bevaringsværdige bygninger er kommunernes opgave, og der kan udpeges bevaringsværdige bygninger i kommuneplanen og i lokalplaner.

Det fremgår af kapitel 5 i Bygningsfredningsloven (Lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer), at en bygning er bevaringsværdig, når den er optaget som bevaringsværdig i en kommuneplan eller omfattet af et forbud mod nedrivning i en lokalplan eller byplanvedtægt. Hvis en bygning også er udpeget som bevaringsværdig i en lokalplan eller byplanvedtægt, gælder særlige regler. En bygning, der er udpeget som bevaringsværdig i en lokalplan, må ikke nedrives, ombygges eller på anden måde ændres, medmindre Byrådet giver tilladelse hertil.

En bygning, der er udpeget som bevaringsværdige i kommuneplanen, må i henhold til loven ikke nedrives, før nedrivningsanmeldelsen har været offentlig bekendtgjort og byrådet har meddelt ejeren, om der efter planlovens § 14 vil blive nedlagt forbud mod nedrivning.

I særlige tilfælde kan Slots- og Kulturstyrelsen beslutte, at udpegningen i kommuneplanen skal have retsvirkning som en lokalplan efter planloven. Det betyder, at nedrivning, ombygning og andre ændringer af bygningen ikke må ske uden Horsens Kommunes tilladelse.

Horsens Kommune har ansvaret for at sikre bevaringsværdierne i de bevaringsværdige bygninger. Kommunen står således for registreringen af bygningernes bevaringsværdi og for udpegningen af bevaringsværdige bygninger i kommuneplanen og i lokalplaner. Udpegningen af bevaringsværdige bygninger i Horsens Kommune sker på grundlag af en SAVE-registrering, en metode til at kortlægge og registrere bevaringsværdier i byer og bygninger. SAVE-metoden bygger på fem forskellige parametre:

- Arkitektonisk værdi
- Kulturhistorisk værdi
- Miljømæssig værdi

- Originalitet
- Tilstand

Hvert af disse forhold vurderes på en skala fra 1-9 og sammenfattes til en samlet bevaringsværdi for bygningen:

- 1-3 er høj bevaringsværdi
- 4-6 er middel bevaringsværdi
- 7-9 er lav bevaringsværdi

Bevaringsværdien bygger på det samlede indtryk af bygningens kvalitet og tilstand. I den tidligere Horsens Kommune er alle bygninger, der er opført før 1940, registreret og vurderet. Registreringerne er indberettet i Slots- og Kulturstyrelsens database: Fredede og Bevaringsværdige Bygninger (FBB).

Bygninger med bevaringsværdi fra 1 til og med 4 i SAVE-registreringen er udpeget som bevaringsværdige bygninger. Bygninger med bevaringsværdi 1-6 i byzone og i landsbyer med en bevarende lokalplan kan gennem ansøgning opnå rente- og afdragsfri lån til forbedringer. Det er Bygningsforbedringsfonden i Horsens kommune, der administrerer ordningen.

Det er målet at gennemføre en opdateret og udvidet SAVE-registrering, sådan at registreringen omfatter alle bygninger i hele Horsens Kommune.

Der gøres opmærksom på, at de viste bevaringsværdier i Kommuneplan 2021-2033 alene er et øjebliksbillede. Da kommuneplanen ikke er dynamisk, opdateres eventuelle ændringer i SAVE-registreringerne kun i forbindelse med kommuneplanrevision. Man vil derfor skulle bruge FBB for at se den aktuelle SAVE-registrering. Der gøres dog også opmærksom på, at FBB pt. ikke opdateres.

Kommuneatlas

Der er udarbejdet et kommuneatlas for den gamle Horsens Kommune i 1991.

Horsens Kommuneatlas indeholder en beskrivelse af byhistoriske hovedtræk og arkitektoniske bykvaliteter, herunder en kortlægning og registrering af de bebyggede strukturers og de enkelte bygningers bevaringsværdi. De bebyggede strukturer omfatter såvel byer som landsbyer og andre bebyggelser i landområderne.

Billede af fredet hus i Horsens.

4.5. FORTIDSMINDER OG KULTURARVSAREALER

Mål

- Der skal tages hensyn til både synlige og usynlige fortidsminder, samt kulturarvsarealer i forbindelse med planlægning, pleje og formidling.
- Der skal også tages hensyn til beskyttede jord- og stendiger i planlægningen og kun i ganske særlige tilfælde tillades ændringer af disse.

Retningslinjer

4.5.1. Synlige fredede fortidsminder er beskyttet af fortidsmindebeskyttelseszoner. I beskyttelseszonen for det fredede fortidsminder gælder der en streng beskyttelse, hvor både byggeri, tilplantning og gravearbejde skal undgås. Beskyttelseszonen på 100 meter fremgår af kortet.

4.5.2. Kulturarvsarealer har en væsentlige arkæologisk bevaringsværdi under jorden. De udpegede kulturarvsarealer vidner blandt andet om, at der er væsentlige fortidsminder i et område, og at det kan være hensigtsmæssigt at revurdere anlægsarbejdet, så fortidsminderne bevares på stedet. Kulturarvsarealerne er udpeget på kort.

4.5.3. Hvis et dige ikke vurderes at have væsentlig betydning i hverken kulturhistorisk, landskabelig eller biologisk henseende, kan der i særlige tilfælde meddeles dispensation til fjernelse. Digerne fremgår af kortet.

Redegørelse

Fortidsminder

De fysiske spor af historien skal bevares og beskyttes gennem formidling, planlægning og administration.

I forbindelse med anlægsarbejde skal retningslinjerne overholdes, så fortidsminder og kulturarvsarealerne beskyttes mod ødelæggende indgreb. Forundersøgelser forud for byggemodning og nybyggeri anbefales generelt, jf. museumsloven. For at få foretaget en arkæologisk forundersøgelse før anlægsarbejdet, henvises der til Museum Horsens.

Størsteparten af de fysiske spor fra vore fortidsminder er uregistrerede og dermed p.t. usynlige. De består af gravpladser, bopladser, offerfund, våbenfund og ressourceområder. På steder hvor der er potentiale for at støde på sådanne anlæg, bør dybdepløjning, pilotering, grubning og råstofindvinding derfor undgås. De skjulte, uregistrerede fortidsminder bør således beskyttes mod destruktion.

Formidlingen bør styrkes, idet den bedste sikring af et rigt kulturlandskab med mange og varierede kulturmiljøer sker gennem den enkelte borgers og lodsejers opmærksomhed, indsigt og forståelse af landskabets mange kulturværdier.

Fredede fortidsminder

De synlige fortidsminder er fredede og omfattet af fortidsmindebeskyttelseszoner.

Inden for en afstand af 2 meter må der ikke foretages jordbearbejdning, gødes eller plantes. Der må heller ikke anvendes metaldetektor.

Indenfor 100 meter-zonen må der ikke ændres i terræn eller etableres byggeri, master, beplantning m.v. Der kan gennem kommunen søges om dispensation fra 100 meter-zonen.

Kommunen prioriterer plejen af fredede fortidsminder, idet det både sikrer fortidsmindets bevaring, øger formidlingen og dermed forståelsen. Kommunens profil styrkes herved, hvilket også kan være med til at styrke turisme og bosættelse.

Læs mere om fortidsminder og fund her http://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Kort/

Kulturarvsarealer

Områder, hvor der er vished for eller formodning om værdifulde, men skjulte fortidsminder, er udpeget som kulturarvsarealer. Et udpeget kulturarvsareal er ikke fredet, men giver et fingerpraj til bygherre om, at der er væsentlige fortidsminder i et område, og at det kan være hensigtsmæssigt at revurdere anlægsarbejdet, så fortidsminderne bevares på stedet. Derved kan bygherrens omkostninger til de arkæologiske undersøgelser reduceres. Kulturarvsarealerne er tænkt som et incitament til at bevare fortidsminderne, udvikle området skånsomt eller bevare det og pleje det.

Grundvandshævning og grundvandssænkning må kun foretages, såfremt der ikke herved påføres fortidsminderne skade.

Læs mere om kulturarvsarealer her:

https://slks.dk/arkaeologi/kulturarvsarealer/

Sten- og jorddiger

De beskyttede sten- og jorddiger fremgår af kort. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnskarakteristiske digestrukturer.

På baggrund af undersøgelser i begyndelsen af 1980'erne, der viste at antallet af diger var i hastig tilbagegang, blev der i Naturbeskyttelsesloven i 1992 optaget bestemmelser om forbud mod ændringer i tilstanden af sten- og jorddiger.

Praksis vedrørende dispensation til fjernelse og gennembrud af diger bør være restriktiv for at fastholde den kulturhistoriske fortællerværdi som disse strukturer har.

Diger, som udgør en del af de administrative skel, f.eks. ejerlavsskel eller en særlig ejendomsstruktur, f.eks. udskiftningsdiger, har – som udgangspunkt – altid kulturhistorisk betydning.

Diger, som i deres antal og forløb er med til at understrege og opdele landskabet eller bidrager til at give en særlig egnskarakteristik, har – som udgangspunkt – altid landskabelig betydning.

Diger, som er levested for enkeltarter, og som er beliggende i større naturområder, f.eks. herunder EU-habitatområder eller indgår i kommunens net af naturbeskyttede arealer og økologiske forbindelser, har – som udgangspunkt – altid biologisk betydning.

Læs eventuelt mere i digevejledningen udgivet af Kulturarvsstyrelsen i 2009:

http://slks.dk/fileadmin/user_upload/kulturarv/publikationer/emneopdelt/arkaeologi/digevejl/digevejledning.pdf

Billedet viser en runesten med skålgruber i Sdr. Vissing.

Billedet viser Yding Forte.

FRITIDSFORMÅL

FRITIDSFORMÅL GENERELT

OPHOLDSAREALER

STILLEOMRÅDER

REKREATIVE STIER

FERIEFORMÅL

SOMMERHUSE

PARKER OG GRØNNE OMRÅDER

KOLONIHAVER

SÆRLIGE SPORTS- OG FRITIDSANLÆG

ANVENDELSE AF VANDLØB, SØER OG KYSTVANDE

5.1. FRITIDSFORMÅL GENERELT

Mål

- En mangfoldighed af muligheder for at udfolde og opholde sig i det fri skal være med til at sikre, at Horsens Kommune fortsat er et attraktivt sted at bo og besøge.
- Nem tilgængelighed, gode faciliteter, flere muligheder for ophold, oplevelser og aktiviteter i det fri skal være med til at gøre flere borgere aktive udendørs.

Handlinger

Naturplan 2020

Naturplan 2020 udgøres af to strategier – Udeliv for alle – Friluftsstrategi for Horsens Kommune og Biodiversitetsstrategi 2020 – En rigere natur i Horsens Kommune.

Friluftsstrategien fokuserer på benyttelsen, dvs. den rekreative anvendelse af naturen, mens Biodiversitetsstrategien skal sikre naturens beskyttelse.

Friluftsstrategien

Friluftsstrategien har til formål at sikre, at udeliv bliver en naturlig del af tilværelsen, og dermed tilskynde alle borgere til at komme mere ud i hverdagen, i weekenden og i ferien. Når flere borgere er oftere eller mere ude, fremmes både sundhed og velvære, og samtidig fremmes kendskabet til dyr, planter og naturforhold.

Strategien har fire spor, som der skal handles på. Formidling og information indeholder tiltag rettet mod oplysning og branding af friluftsområder, attraktioner og friluftsaktiviteter. Samarbejde og partnerskaber indeholder tiltag, som skal udvikle samarbejde på tværs og opbygge flere partnerskaber. Fællesskaber, vejledning og motivation indeholder tiltag, som skal hjælpe og guide personer, som er uerfarne med friluftsliv og aktiviteter udendørs. Faciliteter og rammer indeholder tiltag, som vedligeholder, udvikler og udvider friluftsområderne.

Biodiversitetsstrategien

Biodiversitetsstrategien har til formål at skabe plads til flere vilde planter og dyr som f.eks. bier og sommerfugle – i byen, langs veje og på landet, så også fremtidige generationer kan opleve en spændende og artsrig natur. Den skal danne grundlag for en prioritering af indsatser og handleplaner, der skal stoppe tabet af biodiversitet og vende udviklingen.

Strategien indeholder en række indsatsområder, der knytter sig til klimatilpasning og biodiversitet, biodiversitet i byen og biodiversitet i det åbne land. Indsatserne tager udgangspunkt i samarbejde, internt i kommunen og mellem kommune, borgere, foreninger og virksomheder samt på tværs af kommunegrænser.

Retningslinjer

Retningslinjer for fritidsformål er angivet under de specifikke retningslinjer:

5.2 Opholdsarealer

5.3 Stilleområder

5.4 Rekreative stier

5.5 Ferieformål

5.6 Sommerhuse

5.7 Parker og grønne områder

5.8 Kolonihaver

5.9 Særlige sports- og fritidsformål

5.10 Anvendelse af vandløb, søer og kystvande

Redegørelse

En af Planstrategi 2019's bærende, strategiske retninger er "En grøn og rekreativ kommune at udfolde sig i". En vigtig forudsætning for, at Horsens Kommune fortsat er en attraktiv kommune at leve i – og besøge – er, at der i fritiden er plads til oplevelser og udfoldelser i byerne og det åbne land. Både for den organiserede og den uorganiserede brug af de rekreative muligheder.

Den strategiske retning understøttes af visionsaftalen "Bevæg dig for livet" fra 2019, der har som målsætning at få flere borgere i alle aldre til at bevæge sig mere – enten i en idrætsforening eller i eget regi.

Den understøttes også af friluftsstrategien "Udeliv for alle" fra 2020, der har til formål at skabe rammerne for, at udeliv bliver en naturlig del af hverdagen, og at flere borgere kommer mere ud – både i hverdagen, i weekenden og i ferien. Konkret skal der skabes bedre formidling om og bedre adgang til udelivet – så det bliver let at komme ud.

Endelig understøttes den af Horsens Kommunes fritids- og foreningspolitik 2020-2024 "Alle med", der fokuserer på at støtte den fortsatte udvikling af fritids- og foreningslivet, så endnu flere kan få glæde af de brede aktivitetstilbud, som kommunen tilbyder.

De rekreative muligheder er vigtige for befolkningens livskvalitet og sundhed – og dermed et væsentligt element i forhold til Horsens Kommune som attraktivt bosætnings- og oplevelsessted. Det er især vigtigt, at der er rekreative muligheder tæt på folks bopæl. De giver mulighed for daglig afstresning og motion uden forudgående transport i bil. Undersøgelser viser, at grønne områder og natur tæt på boliger gør disse mere attraktive.

Fritidsanlæg f.eks. i form af golfbaner, idrætsanlæg og lystbådehavne, samt overnatningssteder i form af campingpladser, sommerhuse og feriecentre kan være med til at styrke befolkningens friluftsliv og samtidigt være med til at tiltrække turister. Det er samtidig vigtigt at anlægge en helhedsbetragtning, så de forskellige friluftsaktiviteter, lodsejernes interesser og beskyttelse af kultur-, landskabs- og naturværdier ikke kommer i konflikt.

Billedet viser en markering af en MTB-rute ved Bygholm Sø.

5.2. OPHOLDSAREALER

Mål

- Opholdsarealer i det åbne land skal være med til at understøtte, at flere borgere bruger naturen aktivt og gør ophold i den.
- Opholdsarealer i det åbne land skal placeres med en passende afstand i hele kommunen og i nær tilknytning til cykel-, kano- og vandreruter.
- Opholdsarealerne tydeliggøres gennem unik navngivning og forbedret information om placeringen af opholdsarealerne.

Retningslinjer

5.2.1. Opholdsarealerne og deres støttefaciliteter skal understøtte borgernes aktive brug af naturen i det åbne land.

5.2.2. Opholdsarealer skal være til gavn for flest mulige brugere af naturen og må gerne være placeret i fredelige omgivelser i nærhed til oplevelser, attraktioner og aktiviteter i det åbne land.

5.2.3. Det tilstræbes, at arealerne ligger med god spredning i hele Horsens Kommune og naturligt i forhold til cykel-, kano/kajak- eller vandreruter samt til særlige aktivitetspunkter eller attraktioner.

5.2.4.Der er teltpladser for kanogæster i Voervadsbro og Klostermølle, samt en del mindre, primitive telt- og shelterpladser i hele kommunen.

Redegørelse

Udelivet er i en god udvikling og tiltrækker stadigt flere brugere af naturen. Outdooraktiviteter i forskellig form i både det organiserede foreningsliv og i mere selvorganiseret regi er i vækst. Naturen i det åbne land skal kunne skabe rammen om borgernes mulighed for at have gode udendørs oplevelser, både når der er behov for ro og fordybelse og når, der er behov for en aktiv hverdag.

For at understøtte, at flere borgere kommer til at bruge naturen i det åbne land, skal det gennem planlægningen sikres, at der er opholdsarealer med tilhørende faciliteter. Med opholdsarealer menes arealer, hvor borgerne kan gøre ophold under deres besøg i naturen. Ophold kan være en kortvarig pause eller en overnatning i naturen.

I tilknytning til opholdsarealerne vil der kunne etableres støttefaciliteter, der kan åbne naturen op for flere typer af brugere, der i forbindelse med deres aktivitet kan have brug for f.eks. vandposter, bord-bænkesæt, toiletter, teltpladser, shelters, bålhytte, madpakkehus og andre overdækkede samlingssteder. Der kan også være behov for større samlingssteder, udstyrsdepoter mm., f.eks. i form af trailcentre.

Opholdsarealerne skal fungere som naturlige stoppesteder på turen, både for vandrende, cyklende og sejlende. De skal ligge naturligt spredt i forhold til landskabet og med en indbyrdes afstand, som giver mulighed for både dags- og flerdagesture.

Attraktive naturområder er også et aktiv i forhold til turister og gæster. Områderne skal være indbydende og tilgængelige og gerne bidrage til at skabe god omtale af kommunen. Den Genfundne Bro ved Østbirk er et eksempel på dette.

Områderne må gerne afspejle den varierede natur, vi har, og forskellen fra kystlandskabet og ind i landet kan fremhæves. Jo mere sammenhængende og indbydende områderne er, jo større værdi vil de få for brugerne og de borgere, der er bosat op til områderne.

Opholdsarealernes placering skal derudover ses i sammenhæng med de gennemgående vandreruter og naturstier i landsdelen, så man kan opnå et sammenhængende midt- og østjysk oplevelsesområde.

Med den vedtagne Friluftsstrategi arbejdes der aktivt for at udvide antallet af opholdsarealer med understøttende faciliteter, hvor der er mangler i forhold til helhedsoplevelsen.

Opholdsarealerne med støttefaciliteterne skal udformes som og tilpasses til de områder, de ligger ved. Placeringen og aktiviteter på arealerne skal ske under hensyntagen til fastboende naboer.

Opholdsarealer, P-pladser og naturlige mødesteder i naturområderne navngives unikt, og der skiltes, så det er let for fritidsbrugerne at aftale et bestemt mødested.

Billedet viser et bord-bænke-sæt ved Bygholm Sø.

5.3. STILLEOMRÅDER

Mål

- Stilleområder skal give mulighed for at opleve naturen på dens egen præmis uden påvirkning af lyde og lys fra den omkringliggende infrastruktur.

Retningslinjer

5.3.1. Syd for Salten Langsø er udlagt et areal til et stilleområde.

5.3.2. Inden for stilleområdet må der ikke planlægges for eller gives tilladelse til nye byudviklingsområder, større veje som motor- eller hovedveje, støjende virksomheder og anlæg, herunder vindmøller, eller støjende fritidsaktiviteter.

5.3.3. Indenfor stilleområdet må der ikke etableres gadebelysning, projektører, skiltning med stærk belysning eller lignende belysning, der kan virke dominerende eller forstyrrende for oplevelsen af stilleområdet.

Stilleområdet er vist på kort.

Redegørelse

Stilleområder er udpegede og afgrænsede områder, hvor støjbelastningen er lav, og hvor der gøres noget for fortsat at bevare området som stille.

Udlægget til stilleområde syd for Salten Langsø har til formål at reservere et areal, hvor det er naturen og dens lyde, der er dominerende, og hvor man som besøgende kan opleve stilheden og uforstyrretheden. Området skal derfor gennem den fremtidige planlægning friholdes for støjende aktiviteter og anlæg, der kan virke forstyrrende for oplevelsen af stilhed.

Med støjende aktiviteter forstås etablering af nye byudviklingsområder, større vejanlæg som motorveje og hovedveje, støjende erhvervsaktiviteter, støjende anlæg som f.eks. vindmøller, samt støjende fritidsaktiviteter som f.eks. motor- og skydebaner. Lejlighedsvis støj fra land- eller skovbrug, der er hjemmehørende i stilleområdet, er undtaget fra retningslinjen.

Samtidig skal stilleområdet friholdes for alle former for belysning i form af gadebelysning, projektører, skilte med lys og lignende, der kan forstyrre oplevelsen af et område, der er relativt uberørt af "civilisationen".

Billede fra Addit Skov.

5.4. REKREATIVE STIER

Mål

- Det overordnede mål er at skabe lettere adgange til, i og mellem naturoplevelser, attraktioner og aktiviteter i Horsens Kommune med et sammenhængende net af stier. Stinettet skal derfor løbende udbygges og forbedres, så adgangen hele tiden gøres nemmere.

- Stinettet skal indbyde til, at flere borgere kommer mere ud og bevæger sig mere – i hverdagen, i weekenden og i ferien.

Handlinger

- *Horsens Kommune skal i planperioden udarbejde en ny samlet stiplan for trafikstier og rekreative stier.*

Retningslinjer

5.4.1. De eksisterende, rekreative stier skal søges udvidet og forbundet, hvor der mangler sammenhænge i stinettet.

5.4.2. Der udpeges principielle forbindelseslinjer, hvor der ønskes etableret nye rekreative stiforbindelser.

5.4.3. Nye rekreative stier skal så vidt muligt etableres, så de kommer til at ligge i grønne kiler og ved kysterne, så brugerne kan få en oplevelse af at færdes i naturen.

5.4.4. Eksisterende småveje og rekreative stier, der af planlægningsmæssige årsager nedlægges, skal søges erstattet med nye stier.

Redegørelse

Der skal arbejdes for at udbygge og forbedre de nuværende rekreative stisystemer mellem byerne og de større, rekreative områder tæt på byerne, så der skabes nem adgang for borgerne. Tilsvarende skal der arbejdes for at udbygge de rekreative stisystemer i det åbne land, så det bliver muligt at færdes på stier til nærliggende frilufts- og naturområder for flere af kommunens borgere. Nye rekreative stier bør etableres tæt på eller i grønne områder og kiler.

Trafikstier indgår sammen med de rekreative stier i et sammenhængende stisystem. Det vil derfor ikke være alle steder, man kan færdes på en egentlig rekreativ sti for at komme fra et friluftsområde til et andet, eller fra sit hjem til naturoplevelser, attraktioner og aktiviteter.

Stier og mindre befærdede veje skal både kunne bruges til fritids- og hverdagsformål, og således medvirke til at mindske brugen af biler, samt øge lysten til at motionere i det fri og være med til at modvirke stress.

Udbygningen af stinettet er vigtigt, fordi det er med til at gøre det mere attraktivt at bo og være turist i kommunen. Desuden fremmer det folks lyst til at bevæge sig i naturen og øger derved både den fysiske og mentale sundhedstilstand.

De rekreative stier kan bruges af både vandrere, motionister, cyklister og ridende. Specielt ridende og cyklister på mountainbikes kan komme i konflikt med andre brugere af stierne, og kan derfor med fordel henvises til særligt anlagte stier, eller stierne anlægges om muligt til at kunne rumme samtlige funktioner.

For at øge tilgængeligheden til de rekreative områder i det åbne land og ved kysterne, skal der arbejdes på at etablere rekreative stier mellem byerne og disse områder. Der skal ligeledes arbejdes på at etablere og udbygge de eksisterende stier i byerne, så der skabes en forbindelse mellem byernes rekreative områder. Udenfor byerne er der ligeledes behov for at udbygge stisystemerne, så der bliver bedre adgang til naturområder og muligheder for at færdes mellem naturområderne.

Ved etablering af nye naturområder, skovrejsning m.m. skal der tænkes nye stiforbindelser og adgange ind.

Nem tilgængelig formidling og tydelig afmærkning af stinettet er en høj prioritet for at hjælpe borgere og besøgende til at komme mere ud.

Tilgængelighed for alle er også en høj prioritet. Men nogle stier - f.eks. trampestier – vil have en udformning, der gør det svært for nogle brugere at anvende dem. Derfor skal en bedre formidling af stinettet være med til at synliggøre, hvilke dele af stinettet, der har god tilgængelighed for f.eks. bevægelseshæmmede og barnevogne.

De rekreative stier og udpegning af manglende forbindelser i Horsens Kommune er vist på kort. De manglende forbindelser er alene vist som principielle udpegninger. Der skal derfor en detailplanlægning med inddragelse af lodsejere til for at konkretisere et evt. nyt stiforløb. Stierne kan derfor få et helt andet forløb, end den principielle udpegning.

Stierne etableres kun, såfremt der er økonomi til det. For at fremme etableringen af nye stier, vil Horsens Kommune tilstræbe, at de etableres i partnerskaber med f.eks. Naturstyrelsen, lodsejerne, borgere og lokale grupper, for at få så stor en lokal forankring og medfinansiering som muligt.

Billede af Husoddestien

5.5. FERIEFORMÅL

Mål

- Horsens Kommune skal være en attraktiv kommune for turister. Derfor vil kommunen understøtte, at der er let adgang til et varieret og tidssvarende udbud af overnatningsfaciliteter, så de forskellige attraktioner er inden for en overskuelig rækkevidde.

Retningslinjer

Campingpladser

5.5.1. Der er udlagt areal til fem campingpladser: Ved Bygholm Sø, ved Vestbirksøerne, i Brestenbro, ved Husodde Strand og på Endelave.

5.5.2. På campingpladserne må der opføres eller indrettes bebyggelse til informationskontor, kiosk, toilet- og baderum, fælleskøkken og lignende i forbindelse med campingpladsens drift.

5.5.3. Campingpladserne kan udvides i et begrænset omfang, og kun hvis der kan tages hensyn til natur- og landskabsforhold samt til offentlighedens adgangs- og opholdsmuligheder ved kystområder. Udvidelse kan dog som hovedregel ikke ske inden for kystnærhedszonen, i Ramsar, EF-habitat- og EF-fuglebeskyttelsesområder.

5.5.4. Større udvidelser af campingpladserne samt etablering af nye campingpladser kan kun ske på baggrund af en forudgående planlægning.

Eksisterende campingpladser og udlagte arealer til nye/udvidelser af campingpladser i Horsens Kommune er vist på kort.

Feriehotel/feriecenter ved Glibinggård ved Søvind

5.5.5. Der kan etableres et feriehotel/feriecenter med tilhørende funktioner på Glibinggård.

5.5.6. Feriehotellet/feriecentret skal indrettes i de eksisterende hoved- og avlsbygninger, hvis ydre udseende i princippet skal bevares.

5.5.7. I tilknytning til de eksisterende bygninger kan der knyttes et mindre areal til sædvanlige udendørs faciliteter, som f.eks. mindre overdækninger, en mindre legeplads, terrasser osv. Der må således ikke etableres større forlystelsesanlæg/vandland osv. i tilknytning til feriehotellet/feriecentret.

5.5.8. Feriehotellet/feriecentret og de tilhørende funktioner skal udføres således, at der tages særlige hensyn til de kulturhistoriske og fredningsmæssige interesser ved bygningerne og i området, samt til placeringen i kystnærhedszonen. Bestemmelser herom skal fremgå af en lokalplan for området.

5.5.9. Feriehotellet/feriecentret må rumme op til 60 enheder (værelser/lejligheder).

Arealudlægget er vist på kort.

Feriehotel/ferielejligheder ved Endelave By

5.5.10. Der udlægges areal til et feriehotel/ferielejligheder ved Endelave By. Området må rumme ca. 25 feriehytter/ferielejligheder.

Arealudlægget er vist på kort.

Redegørelse

Campingpladser og feriehoteller/feriecentre gennemgår i disse år en udvikling, hvor de udbygges med aktivitetsmuligheder, der skal muliggøre, at de kan benyttes uafhængigt af vejret.

Horsens Kommune indgår i samarbejde med Odder Kommune i organisationen "Kystlandet", ligesom kommunen indgår i et samarbejde med Odder og Hedensted kommuner om at udvikle Horsens Fjord til et turistmål.

Det sker, fordi turister i dag ønsker nye produkter, gerne pakkeløsninger målrettet bestemte kundegrupper. Ønsket er forskellige tilbud indenfor overskuelig rækkevidde, og fra en turists synsvinkel har kommunegrænser ikke betydning.

Placering af campingpladser

Ved en campingplads forstås et areal, som erhvervsmæssigt eller mere end 6 uger om året benyttes til dag- og natophold i telte, hytter og campingvogne m.v.

I forbindelse med behandling af ønsker om udvidelse af campingpladser skal der lægges særlig vægt på hensynet til landskab og natur. Samtidig skal der lægges vægt på, at udvidelsen ikke forhindrer befolkningens adgang til og muligheder for ophold i kystområderne.

Ved større udvidelsesprojekter skal der gennemføres en lokalplanlægning, der dels sikrer en detailplanlægning, der sikrer, at ovenstående krav er imødekommet, dels sikrer en offentlig høring om planerne.

Der kan kun i helt særlige tilfælde – og hvor en forudgående planlægning kan dokumentere, at en udvidelse af en campingplads ikke vil have negativ indflydelse på omgivelserne – tillades udvidelser inden for kystnærhedszonen, i Ramsar-, Habitats- og Fuglebeskyttelsesområder.

I forhold til etablering af nye campingpladser vil de samme forhold gøre sig gældende som for udvidelse af de eksisterende campingpladser.

Campingpladserne er udlagt i følgende kommuneplanrammer:

Ved Bygholm Sø (kommuneplanramme 13RE19), ved Vestbirksøerne (kommuneplanramme 98RE03), i Brestenbro (kommuneplanramme 98RE02), ved Husodde Strand (kommuneplanramme 12RE17) og på Endelave (kommuneplanramme 82RE03).

Placering af feriehotel/feriecenter på Glibinggård

Arealudlæg til feriehotel/feriecenter på Glibinggård er omfattet af kommuneplanramme 99RE02.

Der må i øvrigt kun inddrages nye arealer til feriehotellet/ferielejligheder i kystnærhedszonen, hvis der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær placering.

Placering af feriehotel/ferielejligheder ved Endelave By

Arealudlæg til feriehotel/ferielejligheder ved Endelave By ligger inden for Natura2000 området Horsens Fjord, havet øst for og Endelave, og habitatområde nr. 52. Det forudsættes derfor, at der i den videre planlægning foretages konsekvensvurdering af påvirkningen af de internationale naturbeskyttelsesområder.

Arealudlægget er omfattet af kommuneplanramme 82RE02.

5.6. SOMMERHUSE

Mål

- Kommunens sommerhusområder skal bidrage til at forbedre befolkningens levevilkår ved at give muligheder for rekreation og gode natur- og landskabsoplevelser i nærheden af sommerhusområderne.

Fakta

Destination Kystlandet er et fælles turistsamarbejde mellem Horsens, Juelsminde og Odder kommuner og omfatter bl.a. en fælles bookingportal for Visit Horsens, Visit Juelsminde og Visit Odder.

https://kystlandet.dk/

Retningslinjer

5.6.1. Der er udpeget et areal til nye sommerhuse i det retablerede råstofområde i Fyel Mose.

5.6.2. Arealet skal indrettes således, at der sikres plads til potentiel ny økologisk forbindelse gennem området og deraf også mulighed for ny natur. Når der detailplanlægges for området, skal det desuden sikres, at bebyggelsen placeres nede i graveområdet, så bebyggelsen ikke kommer til at påvirke det omkringliggende bevaringsværdige landskab.

5.6.3. Der er derudover to eksisterende sommerhusområder i Slagballe Bakker og på Endelave.

5.6.4. Nye sommerhusområder kan placeres udenfor kystnærhedszonen efter en forudgående planlægning. Områderne skal som udgangspunkt placeres i tilknytning til mindre bysamfund eller større ferie- og fritidsformål. Ved planlægningen skal områdets natur-, miljø- og landskabsinteresser samt almene rekreative interesser tilgodeses.

Arealudlæggene til sommerhuse er udpeget i rammerne.

Redegørelse

I det omfang det kan forenes med eksisterende lovgivning og nedenstående retningslinjer, er Horsens Kommune som udgangspunkt positiv overfor etablering af nye sommerhusområder.

Horsens kommune indgår via Visit Horsens og Kystlandet i et godt og tæt samarbejde med Odder Kommune om at tiltrække turister, ligesom kommunen deltager i en række samarbejdsprojekter med andre kommuner og deres turistorganisationer. Sommerhuse i andre kommuner i nærområdet bidrager til at gøre Horsens Kommunes attraktioner tilgængelige for turister, ligesom de bidrager til at forbedre befolkningens levevilkår ved at give muligheder for rekreation og gode natur- og landskabsoplevelser i nærheden af sommerhusområderne.

Udlæg til nye områder for sommerhuse skal primært ske i indlandsområder.

Nye sommerhusområder skal som hovedregel udlægges, hvor de kan understøtte landdistriktet, eksisterende mindre bysamfund og/eller større ferie- og fritidsanlæg, fordi en sådan sammenhæng vil gavne både landdistriktet, det stedlige bysamfund/fritidsanlæg og sommerhusbebyggelsen.

Planlægningen skal sikre, at natur-, kulturhistoriske- og landskabelige værdier sikres gennem placeringen og udformningen af det nye sommerhusområde.

Der er udpeget et sommerhusområde i det retablerede råstofområde i Fyel Mose og tæt på Østbirk by. Dette udlæg er ikke udnyttet endnu og udlagt i forbindelse med Kommuneplan 2013. Udpegningen er omfattet af kommuneplanramme 98SO02.

I kommunens vestlige del ligger det eksisterende indlandssommerhusområde Slagballe Bakker umiddelbart op til kommunegrænsen mod Silkeborg Kommune og med Bryrup som nærmeste by. Udpegningen er omfattet af kommuneplanramme 98SO01.

For sommerhusområdet i kystnærhedszonen (Endelave) vil kommunen planlægge for etablering af fællesanlæg og fælles friarealer i eller ved bebyggelsen samt forbedre mulighederne for den almene adgang til kysten. Herved øges områdets attraktionsværdi. Udpegningen er omfattet af kommuneplanramme 82SO01.

Luftfoto af sommerhuse på Endelave

Luftfoto af sommerhuse i Slagballe Bakker

5.7. PARKER OG GRØNNE OMRÅDER

Mål

- Byernes parker og grønne områder gør det nemt og attraktivt for borgerne at udfolde og opholde sig i det fri, tæt på deres bopæl. Det medvirker til, at flere borgere bevæger sig og opholder sig mere i det fri – til gavn for deres sundhed og livskvalitet.
- I planperioden skal biodiversiteten i kommunens offentlige parker øges ved at skabe flere levesteder for svampe, planter og dyr.
- Klimavand er en ressource, der anvendes som blåt, rekreativt element i flere parker og grønne områder.

Retningslinjer

5.7.1. Parker og grønne områder skal indrettes, så de både rummer mulighed for aktiviteter og for mere stilfærdigt ophold.

5.7.2. Parker og grønne områder skal, så vidt muligt, indrettes, så de kan anvendes til forsinkelse eller nedsivning af regnvand. Regnvandet skal så vidt muligt bruges rekreativt.

5.7.3. Dele af parkerne og de grønne områder skal indrettes og driftes, så de kan fungere som gode levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter.

5.7.4. Nye parker og grønne områder skal placeres tæt på i tilknytning til boligområder og institutioner.

5.7.5. Når der udlægges nye større byudviklingsområder, skal der etableres nye grønne og varierede rekreative arealer, samt arealer til idræts- og fritidsbrug, f.eks. boldbaner.

Parker og grønne områder i Horsens Kommune er vist på kort.

Redegørelse

Fritidsmuligheder i det grønne har stor betydning for borgernes sundhed og velbefindende. Flere analyser viser, at folk ønsker at bosætte i nærheden af de grønne fritidsmuligheder, når de vælger bolig. Samtidig har nærheden til grønne fritidsmuligheder en positiv indvirkning på boligpriserne.

Derfor indgår det varierede udbud af fritidsmuligheder som en vigtig del af brandingen af Horsens Kommune som en attraktiv bosætningskommune. Det er i den forbindelse vigtigt, at der er nem tilgængelig information om mulighederne ved og om arealerne.

For at skabe størst mulig sammenhæng, vil Horsens Kommune arbejde for at forbinde fritidsområderne. Der skal også søges skabt gode forbindelser til skove og strande fra fritidsområderne, så der opstår grønne ruter.

I takt med, at indbyggertallet i Horsens Kommune stiger, er der brug for at skabe flere fritidsmuligheder og adgange til grønne områder.

Horsens Kommune har en række parker og grønne områder. De største parker og grønne områder ligger i Horsens by og Brædstrup, men også i oplandsbyerne er der parker og mange grønne områder, hvor borgere og turister kan stresse af og dyrke motion og leg.

Parkerne er forskellige og tilbyder mangeartede oplevelser som f.eks. friluftsscener, boldspil i forskellig form, legepladser, muligheder for spil og motion, stille steder, naturoplevelser og kulturhistoriske oplevelser. Derudover byder parkerne og de grønne områder på forskellige rum og opholdsmuligheder, samt oplevelse af forskellige beplantninger, gamle træer og lignende.

Parkernes og de grønne områders forskelligheder skal fastholdes, idet det er med til at tilbyde en bred vifte af friluftsoplevelser for kommunens borgere og besøgende. Samtidig skal det enkelte områdes identitet og særkende styrkes og udbygges.

Parkerne og de grønne fungerer også som levesteder for vilde dyr og planter. De kræver rum og plads for at kunne overleve og sprede sig – samtidig med, at de giver borgerne noget spændende at opleve i naturen. Derfor skal parker og grønne områder indrettes, så de også kan fungere som levesteder for både dyr og planter og derved være med til at understøtte, at biodiversiteten øges.

Klimaforandringerne sætter deres aftryk – og mere og mere klimavand skal håndteres på terræn. Derfor skal klimatilpasning indgå som et naturligt element i Horsens Kommunes udvikling og drift af parkerne og de grønne områder. Områder, der ligger lavt eller ligger i vandstrømningsområder skal kunne indeholde anlæg til forsinkelse eller nedsivning af regnvand, så de indgår i klimasikringen af Horsens Kommune. Når klimatilpasning integreres helt i parker og grønne områder, kan der skabes nye værdier for både mennesker og dyre- og planteliv – og dermed for samfundet. Derfor skal klimavand ikke kun ses som en udfordring, men især som en stor, rekreativ ressource.

Horsens Kommune vil arbejde for at skabe forbindelser mellem de grønne områder, så der skabes grønne ruter. Det skal også undersøges, om der kan skabes forbindelser fra de grønne områder til skove, strande, kolonihaver og andre naturområder. Der skal også arbejdes for, at der etableres god adgang til parkerne og de grønne områder, også for folk med funktionsnedsættelser, så alle borgere sikres mulighed for at deltage i friluftsaktiviteter.

Når der planlægges nye parker og grønne områder, skal de placeres i god sammenhæng med boligområder og institutioner og så vidt muligt forbindes til de eksisterende fritidsområder og andre friluftsområder. Omvendt skal der også ved planlægning af nye større by- og boligområder sikres etablering af nye grønne rekreative områder – både i forbindelse med byvækst og med byomdannelse og

byfortætning.

Billede af parken ved Horsens Kunstmuseum

5.8. KOLONIHAVER

Mål

- Kolonihaverne i Horsens Kommune skal også i fremtiden indgå som et attraktivt tilbud i et aktivt frilufts- og fritidsliv i kommunen.

Retningslinjer

5.8.1. Hvis der udlægges arealer til nye kolonihaveområder, skal de placeres bynært, tæt på offentlig transport og på steder uden støj og større tekniske anlæg.

5.8.2. Nye kolonihaveområder må kun placeres inden for kystnærhedszonen, hvis der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering.

5.8.3. Kolonihaverne skal bevare deres kolonihavepræg.

5.8.4. Kolonihavernes stisystemer skal så vidt muligt forbindes til andre rekreative områder og skal være tilgængelige for alle.

Kolonihaveområderne i Horsens Kommune er vist på kort.

Redegørelse

Kolonihaverne i Horsens Kommune spiller en betydelig rolle i kommunens grønne struktur. Mange af haverne har en fin beliggenhed og sammenhæng med eksisterende naturområder. Stisystemerne i kolonihaverne bruges i vid udstrækning som færdselsårer i tilknytning til eksisterende stisystemer. Der skal fortsat arbejdes for, at stisystemerne forbindes til andre rekreative områder, så tilgængeligheden til den grønne struktur forbedres. Samtidig skal der arbejdes for, at kolonihaveområderne bevarer deres særpræg som kolonihaver, så det undgås, at de udvikler sig til sommerhuslignende områder.

Kolonihaverne er især til lejere i etageboliger og tjener et almennyttigt formål ved at give mulighed for et aktivt friluftsliv i en kolonihave tæt på byen.

Kolonihaver består af overnatningshaver og daghaver. I Horsens Kommune er der 17 kolonihaveforeninger. Alle kolonihaverne er varige, undtagen haveforeningen Solbakken. I kolonihaverne må der overnattes fra 1. april til 31. oktober. Undtaget er kolonihavehusene i Elbæk Huse, som er blevet udlagt til kolonihaver i forbindelse med en lovliggørelse af en eksisterende bebyggelse.

Ifølge lov om kolonihaver må de varige kolonihaveområder ikke nedlægges helt eller delvis uden byrådets tilladelse. Nedlæggelsen kan kun ske på betingelse af, at væsentlige samfundsmæssige hensyn gør det nødvendigt at disponere over arealet til et formål, der ikke kan tilgodeses et andet sted i kommunen. Nedlæggelsen kan derudover kun ske, hvis der inden området ryddes, tilvejebringes et nyt kolonihaveområde, som kan erstatte det område, der nedlægges.

Horsens Kommune råder over ca. 25 haver i Sølyst ved Spedalsø og ved Langmarksvej, som primært er forbeholdt pensionister. Haverne er uden hus og er derfor daghaver, uden mulighed for overnatning. Daghaverne kan nedlægges til andet formål, men det tilstræbes at bevare dem som et rekreativt og grønt tilbud, især til kommunens pensionister.

Selvom behovet for kolonihaver vurderes at være dækket, kan den øgede befolkningstilvækst på sigt skabe et behov for nye kolonihaveområder. Hvis der udlægges nye arealer til kolonihaver, skal de placeres bynært, primært så der er god adgang til haverne med kollektiv transport, gang og cykel.

Nye kolonihaveområder kan kun placeres inden for kystnærhedszonen, hvis der er en helt særlig begrundelse for, at det er nødvendigt at placere dem tæt på kysten. Det kræver derfor en grundig planlægningsmæssig redegørelse.

Der er udlagt i alt 13 områder til kolonihaver i kommuneplanens rammer.

5.9. SÆRLIGE SPORTS- OG FRITIDSANLÆG

Mål

- De særlige sports- og fritidsanlæg som golf, lystsejlads, pladskrævende sportsanlæg og støjende idrætsaktiviteter skal udgøre attraktive tilbud i et aktivt frilufts- og fritidsliv i Horsens Kommune.

Retningslinjer

Golfbaner

5.9.1. Nye anlæg og udvidelser af golfbanerne skal ske på baggrund af en forudgående planlægning, hvor hensynet til miljø-, natur- og landskabsinteresser vægtes højt.

5.9.2. Etablering og udvidelse af golfbaner inden for kystnærhedszonen kan kun ske, hvor der ikke er særlige landskabs-, natur- eller miljøinteresser.

5.9.3. Der skal i forbindelse med golfbanens anlæg ske en forbedring af den almene rekreative brug af området (stier, beplantninger og opholdsarealer), samt skabes gode vilkår for dyre- og plantelivet.

5.9.4. Hvor landskabet giver mulighed for det, eller hvor der er udfordringer med klimavand, skal golfbanen anlægges, så forsinkelse eller nedsivning af regnvand kan lade sig gøre.

Der er udlagt arealer til tre golfbaner, i den vestlige del af Horsens by, i Stensballe og i Hansted.

De eksisterende golfbaner er vist på kort.

Lystbådehavne

5.9.5. Nye anlæg og udvidelser af lystbådehavne skal ske på baggrund af en forudgående planlægning, hvor hensynet til miljø-, natur- og landskabsinteresser vægtes højt.

5.9.6. Behovet for udvidelse af lystbådepladser i Horsens Kommune skal så vidt muligt ske som sideudvidelser til eller i tilknytning til eksisterende havneanlæg.

5.9.7. Der kan anlægges mindre anløbsbroer langs Horsens Fjord til kortere ophold for mindre fritidsbåde. Anløbsbroer for kano, kajak og mindre lystbåde skal anlægges med tilknytning til opholdssteder i naturen eller særlige aktivitetspunkter. Hensynet til miljø-, natur- og landskabsinteresser skal vægtes højt.

De eksisterende lystbådehavne i Horsens og på Endelave er vist på kort.

Særligt støjende fritidsanlæg

5.9.8. Særligt støjende fritidsanlæg skal placeres i god afstand fra områder med støjfølsom anvendelse eller i områder, som i forvejen er støjramte, f.eks. ved overordnede veje og jernbaner eller i industriområder.

5.9.9. Forskellige typer af støjende fritidsanlæg skal søges placeret samme sted, hvis det er miljømæssigt muligt.

De særligt støjende fritidsanlæg Østjysk Flugtskydnings Center, skydebane i Østbirk, skydebane i Sudkær og skydebane ved Sdr. Vissing er vist på kort.

Pladskrævende sportsanlæg

5.9.10. Ved nye eller større udvidelser af boligområder skal planlægningen forholde sig til det fremtidige behov for pladskrævende sportsanlæg, fx fodboldbaner, atletik eller andre specialanlæg.

5.9.11. De pladskrævende sportsanlæg placeres så vidt muligt i tilknytning til omklædningsfaciliteter på skoler eller klubhuse.

5.9.12. Der vil typisk forekomme støj i forbindelsen med aktiviteter på de pladskrævende anlæg, ligesom banelys mm. kan virke generende for tætte naboer. De pladskrævende sportsanlæg placeres derfor så vidt muligt i tilknytning til offentlige bygninger eller med grønne kiler, cykelstier mm. som buffer mod beboelsesejendomme.

5.9.13. I lokalområderne sikres adgang for gående og på cykel til de pladskrævende sportsarealer via tilknyttede stier.

Redegørelse

Golfbaner

Golf er en sportsgren, der kan spilles på tværs af alle aldersgrupper. Sporten er meget arealkrævende, men samtidig er der også vide muligheder for at skabe gode leveområder for dyr og vilde planter på golfbanerne. Da der er tale om meget store arealer, skal der i samarbejde med golfklubberne arbejdes for at forbedre den rekreative brug, så borgerne får muligheder for at færdes og opholde sig på de dele af banerne, hvor de ikke er til gene for golfspillet.

Nyudlæg eller udvidelser af golfbaner skal ske på baggrund af en n planlægningsmæssig vurdering af, om nyudlægget eller udvidelsen vil få en negativ effekt på miljø-, natur- og landskabsinteresserne i området, så det sikres, at både natur- og landskabsværdier i området ikke forringes. Golfbaner kan kun placeres inden for kystnærhedszonen, hvis miljø-, natur- og landskabsinteresser ikke påvirkes negativt.

Nye golfbaner bør som udgangspunkt placeres bynært, tæt på offentlig transport, så trafikken til og fra golfbanen minimeres mest muligt.

Golfbaner skal planlægges, så de belaster miljøet med vanding, gødning og pesticider mindst muligt. Hvor landskabet giver mulighed for det, eller hvor der er udfordringer med klimavand, skal golfbanen anlægges, så forsinkelse eller nedsivning af regnvand kan lade sig gøre.

I Horsens Kommuner er der tre golfbaner, Horsens Golfklub i den vestlige del af Horsens By, der er omfattet af kommuneplanramme 13RE18, Stensballegaard Golfklub i Stensballe, der er omfattet af kommuneplanramme 12RE12 og Hansted Pay and Play, der er omfattet af kommuneplanramme 32RE04.

Lystbådehavne

Kystlandskabet er et fælles gode, hvor der skal tages hensyn til miljø-, natur- og landskabsinteresser. Nye lystbådehavne og udvidelser af de eksisterende lystbådehavne er store anlæg, som kan have en stor visuel indflydelse på kystlandskabet.

Derfor skal kystlandskabet tilgodeses både ved placering af nye lystbådehavne og ved udvidelser, så der stilles krav om at nye lystbådehavne eller udvidelse af eksisterende havne respektfuldt spiller sammen med kystlandskabet. Nyetablering skal derfor i udgangspunktet ske som sideudvidelser til eksisterende lystbådehavne eller andre former for havneanlæg.

Der kan etableres mindre anløbsbroer og svajebøjer i forbindelse med faciliteter på land, så der kommer en større sammenhæng mellem den blå og den grønne natur. Både til gavn for dagsture på vandet som for sejlerturismen.

Der findes to lystbådehavne i Horsens Kommune, en på Endelave og en i Horsens By. Horsens Lystbådehavn står over for en udvikling i forbindelse med omdannelsen af Nordhavnen til en ny, central bydel. Selve lystbådehavnen udvides ikke, men der åbnes mulighed for en reorganisering af de rekreative aktiviteter på lystbådehavnen. Bl.a. åbnes der mulighed for etablering af en ny havneø til rekreative formål. I forbindelse med detailplanlægningen for udviklingen, er det væsentligt, at natur- og landskabsinteresserne i Horsens Fjord respekteres.

Der arbejdes aktivt for et projekt med badeanstalt og badebro på lystbådehavnen på Endelave. Anlægget består af en fast bro i tre afdelinger samt en flydebro og skal give muligheder for både sopning, svømning, hovedspring, kajak-sejlads, undervands-jagt og udsigt til smukke solnedgange, for både turister og øens beboere.

Lystbådehavnen på Endelave er omfattet af kommuneplanramme 82RE01. Horsens Lystbådehavn er omfattet af kommuneplanramme 10RE06.

Særligt støjende fritidsanlæg

Særligt støjende fritidsanlæg omfatter knallert- og motorbaner, RC-baner, modelflyvebaner, skydebaner og lignende anlæg. Sådanne nye anlæg skal så vidt muligt placeres i stor afstand fra områder med støjfølsom anvendelse, som f.eks. bolig- og institutionsområder.

Hvis der skal etableres nye særligt støjende fritidsanlæg, skal det undersøges, om de kan placeres samme sted som eksisterende støjende fritidsanlæg, hvis det i øvrigt er muligt miljømæssigt.

I Horsens Kommune er der fire skydebaner. Det største anlæg Østjysk Flugtskydningscenter ligger ved motorvejsafkørsel Horsens Vest og har bl.a. baner til skeet- og jagtskydning. Flugtskydningscentret har miljøgodkendelse, der bl.a. fastsætter støjgrænser og tidsrum for skydningen. Flugtskydningscentret er omfattet af kommuneplanramme 13RE17.

Skydebanen i Østbirk ligger ved Østbirkhallen og tilbyder bl.a. skydning med riffel. Skydebanen er omfattet af kommuneplanramme 36RE03.

Skydebanen i Sudkær bruges som flugt- og riffelskydningsbane for Østbirk-Yding Jagtforening. Banen er i brug fra april til august måned. Skydebanen er omfattet af kommuneplanramme 99RE01.

Flugtskydningsbanen i Sdr. Vissing bruges af Brædstrup og Omegns Jagtforening og er i brug fra 15. marts til 15. oktober. Skydebanen er omfattet af kommuneplanramme 98RE01.

Pladskrævende sportsanlæg

I forbindelse med den løbende byudvikling vil der komme et øget behov for sports- og idrætsanlæg. En række motionsaktiviteter, legepladser og et par fodboldmål kan etableres i de grønne kiler i byudviklingsområder. I helt nye byområder som fx omkring Nørrestrand eller større udvidelser af eksisterende byområder vil der være behov for at der planlægges for pladskrævende sportsanlæg. Det kan være et behov for boldbaner, fx 11 mands fodboldbaner, der kan også være behov for arealer til mere specielle aktiviteter som f.eks. atletik, bueskydning, cricket og lignende.

Sportsanlæggene vil have behov for tilknytning til omklædningsfaciliteter og en let adgang for børn og unge på f.eks. cykel. Anlæggene skal derfor så vidt muligt placeres i tilknytning til skoler eller institutioner, eller med mulighed for etablering af klubhuse.

Der vil typisk være en del støj i forbindelse med aktiviteter på anlæggene og banelys med mere. De kan virke generende i forhold til naboer tæt på. De pladskrævende sportsanlæg bør derfor så vidt muligt placeres med en bufferzone, f.eks. i form af grønne arealer, i forhold til beboelsesejendomme.

5.10. ANVENDELSE AF VANDLØB, SØER OG KYSTVANDE

Mål

- Der skal sikres en bæredygtig anvendelse af og adgang til vandløb, søer og kystvande, så de ikke bliver overbelastet, men fortsat er et værdifuldt aktiv for kommunen.
- Den udmærkede badevandskvalitet, der er opnået på alle kommunens badestrande i den seneste planperiode, skal fastholdes.
- Husodde Strand er Horsens Kommunes eneste Blå Flag Strand. Denne status sikres bibeholdt i forbindelse med den planlagte udvidelse af aktiviteter på stranden.

Fakta

Ved anvendelse af vandløb, søer og kystvande forstås f.eks. badning, dykning, lystfiskeri, jagt og sejlads, men også erhvervsmæssig anvendelse som f.eks. fiskeopdræt, vandkraftværker og lignende.

Retningslinjer

5.10.1. Fyel Badesø og det nye havnebassin i Horsens by udpeges som nye badesteder og Husodde Strand udvides som badested med yderligere rekreative tilbud.

5.10.2 Badevandskvaliteten skal fastholdes som udmærket.

På kort er angivet de søer og kyststrækninger, hvor der er gode badeforhold.

Redegørelse

De værdier, som kommunens vådområder, åer, søer og kyster indeholder, kan benyttes til rekreative formål, i det omfang adgangsregler og lodsejere giver mulighed for det. Men brugen skal ske på naturens præmisser og må ikke overbelaste områderne. Derfor er bl.a. det enkelte områdes sårbarhed styrende for omfanget af aktiviteter.

Adgang til natur og rekreative muligheder er både vigtige parametre for borgernes livskvalitet, trivsel og sundhed og for tiltrækning af tilflyttere og turister. Og vand har en særlig tiltrækningskraft, da det både er et spændende element i landskabet og giver mulighed for rekreative aktiviteter som badning, sejlads og fiskeri.

Statens vandområdeplaner for perioden 2015-2021 og 2022-2027 implementerer EU´s vandrammedirektiv og skal sikre, at vandløb, søer, kystvande og grundvand opfylder målet om "god tilstand". God tilstand defineres som "svag afvigelse fra en tilstand upåvirket af menneskelig aktivitet".

I Horsens Kommune skal en række vandløb restaureres for at de kan opnå en god tilstand. Det drejer sig primært om fjernelse af spærringer, genslyngning og udlægning af gydegrus i vandløbene, så der bliver fri passage og gode levesteder for fisk og andet dyreliv. I Gudenåen er det bl.a. opstemningen Vestbirk Vandkraftværk, der skal ændres eller fjernes, så den ikke længere udgør en hindring for dyrelivets vandringer op- og nedstrøms i vandløbet.

Det er vigtigt, at både den rekreative og den erhvervsmæssige udnyttelse af vandområderne sker på en måde, så målene om en god tilstand kan opfyldes.

Sejlads på Gudenåen med tilhørende søer administreres gennem en bekendtgørelse om sejlads på Gudenåen og gennem vandløbsregulativerne i henhold til vandløbsloven. Det vurderes derfor, at der ikke er behov for at administrere sejladsen gennem kommuneplanens retningslinjer.

Det er kommunens hensigt at styrke publikums adgang til badning gennem opretholdelse af den udmærkede vandkvalitet. Forbedring af badevandskvaliteten er sket i tidligere planperioder og vil fortsat ske ved at adskille regn- og spildevand i områder, der i øjeblikket er fælleskloakeret. Der mangler endnu enkelte områder i midtbyen, men de allerede udførte tiltag har medført forbedring af vandkvaliteten.

På Endelave er de tidligere spildevandsudløb ved havnen fjernet som følge af den udførte kloakering. Derfor er badestedet vest for Endelave By udvidet mod øst hen til havneområdet.

Mulighederne for badning, både ved Langelinie og ved Husodde Strand udvikles, så områderne bliver bedre egnede både som bade- og opholdsområder. Ved Langelinie er der etableret en badebro og badested for enden af broen. Ved Husodde Strand arbejdes der på at få etableret både kystsikring og en længere sandstrand.

I forbindelse med udviklingen af Nordhavnen planlægges mulighed for etablering af en rekreativ ø for bl.a. badning og andre former for friluftsliv. Øen er derfor udpeget som badested i Kommuneplan 2021-2033. Derudover er et havnebad på Nordkajen i den indre havn under etablering. Havnebadet udpeges også til badested i kommuneplanen.

I Horsens Kommune er der i alt 14 badestationer og 2 kontrolstationer, hvor der bliver udtaget badevandsanalyser. Aktuelt er

badevandskvaliteten opfyldt med udmærket ved samtlige stationer. Udmærket er den højeste klasse, der kan opnås.

Følgende områder kan karakteriseres som gode badesteder:

Kyst strande: Husodde Strand, Strandparken, Langelinie-anlægget, Sejet Nørremark

Ferskvandssøer: Blid Sø, Fyel Badesø, Karl Sø, Naldal Sø, Nedenskov Sø og Ring Sø

Kyst strande på Endelave: kysten vest for Endelave Havnemole, Søndermølle Strand, Lynger Strand og Endelave øvre (syd)

Det bemærkes, at Blid Sø og Nedenskov Sø er privatejede og adgangen sker over private arealer.

TEKNISKE ANLÆG

RENSEANLÆG, PUMPESTATIONER OG BASSINER →

AFFALDSBEHANDLING →

BIOGAS →

VANDVÆRKER →

HØJSPÆNDINGSLEDNINGER OG NATURGASLEDNINGER →

MASTER OG ANTENNER →

VINDMØLLER OVER 25 METER →

VINDMØLLER UNDER 25 METER →

VINDMØLLER OG STØJ →

6.1. RENSEANLÆG, PUMPESTATIONER OG BASSINER

Mål

- Horsens Kommunes ønsker at beskytte grundvand, vandløb, søer og hav blandt andet gennem kloakering, rensning og forsinkelse af regn- og spildevand.
- Renseanlæg, pumpestationer og bassiner skal i vides muligt omfang skaber merværdi i de områder, hvor de etableres f.eks. i form af rekreative værdier.
- Alle fælleskloakerede områder skal separatkloakeres indenfor de næste 35 år for at beskytte vandmiljøet.

Retningslinjer

6.1.1. Ved etablering af nye renseanlæg eller pumpestationer skal det sikres, at bebyggelsen tilpasses omgivelserne. Anlæggene skal samtidig etableres, så de giver mindst muligt anledning til støj eller lugtgener for omgivelserne.

6.1.2. Regnvandsbassiner skal udformes som naturlige søer, som tilfører det område de placeres i en rekreativ værdi.

6.1.3. Regnvandsbassinerne skal anlægges med et skråningsanlæg på 1:5 eller fladere.

6.1.4. Regnvandsbassiner skal ikke indhegnes, med mindre der er risiko for at der løber spildevand i anlægget.

Redegørelse

Med målet om at separatkloakere alle fælleskloakerede områder indenfor de næste ca. 35 år, kan det sikres, at regnvandet ikke ledes til renseanlæg, men direkte til nærmeste recipient. Dette giver en større kapacitet på de nuværende renseanlæg i kommunen, så der er plads til at modtage spildevand fra de nye byområder.

Udledning af regnvand til det nærmeste vandløb vil betyde en større hydraulisk belastning af vandløbene. For at sikre mod erosion og oversvømmelser skal regnvandet nedsives eller forsinkes lokalt, inden det udledes vandløbet.

Håndtering af regnvandet lokalt ved nedsivning eller forsinkelse giver mulighed for at skabe rekreativt værdi til området. Dette skal forsøges indarbejdet i forbindelse med separatkloakering og i forbindelse med nye byvækstområder. Læs mere om byvækst her.

Der er ikke udpeget nye arealer til renseanlæg, pumpestationer og bassiner med Kommuneplan 2021-2033. Men eksisterende anlæg er udpeget i GeoDanmark.

6.2. AFFALDSBEHANDLING

Mål

- I Horsens Kommune skal genbrug og genanvendelse optimeres. Derfor skal der arbejdes for en bedre affaldssortering tæt på borgeren.
- Der skal sikres en mere effektiv og miljøvenlig indsamling af affaldet, på den måde reduceres trafikbelastningen fra renovationsbiler og borgere på vej til genbrugspladser, samtidig forebygges ophobningen af affald i kommunen.
- Der skal arbejdes for en bedre affaldsbehandling, herunder frasortering af miljøskadelige stoffer inden afsætning af affaldet til private genanvendelsesanlæg. På den måde kan affaldets genanvendelighed øges, behovet for udvinding af råstoffer kan reduceres og levetiden for Horsens Deponeringsanlæg forlænges.

Retningslinjer

6.2.1. Alle boliger i Horsens Kommune skal kildesortere husholdningsaffaldet og tilbydes affaldssorteringsbeholdere tæt på boligen. I områder hvor det ikke er muligt at placere affaldssorteringsbeholdere på borgerens matrikel, kan offentlige arealer (eksempelvis vejarealer) anvendes.

6.2.2. Ved placering af genbrugspladser og opsamlingsmateriel på offentlige arealer skal forhold som afstand til brugernes bopæl, trafikale, æstetiske og tekniske forhold vægtes højt.

6.2.3. Horsens Kommune skal i egne renoveringsprojekter vægte krav om selektiv nedrivning, så affaldsprodukterne i videst muligt omfang kan genbruges.

6.2.4. Horsens Kommune skal i egne anlægsprojekter vurdere muligheden for anvendelse af genbrugsmaterialer.

6.2.5. Ved sagsbehandling af anmeldelse af bygningsaffald skal der fokuseres på genanvendelse og forsvarlig håndtering af miljøskadeligt affald.

6.2.6. Horsens kommune skal løbende vurdere, om der findes de rette faciliteter til udsortering af genanvendelige materialer, særligt fra bygningsaffaldet der leveres til genbrugspladser og deponi.

6.2.7. Der udpeges et område til et affaldsbehandling ved Endelavevej i Horsens, som vises på kort (rammenummer 10TE06). De eksisterende anlæg er udpeget i GeoDanmark.

Redegørelse

Horsens Kommunes affaldsbehandling følger den danske affaldspolitik, der er bygget op om at forebygge tab af ressourcer og undgå miljøbelastning fra affald. Kommunen udarbejder affaldsplan og affaldsregulativer, der beskriver de kommunale affaldsordninger og behovet for behandlingskapacitet.

Affald indeholder en række ressourcer i form af såvel råstoffer og energi, men også potentielt skadelige eller sygdomsfremkaldende stoffer. Med en miljømæssig forsvarlig håndtering fremmes affaldets positive egenskaber mens de skadelige egenskaber reduceres.

Der produceres affald året rundt og det skal håndteres løbende for at undgå uhensigtsmæssig ophobning. Dette stiller krav til kapacitet på behandlingsanlæggene, særligt forbrændingsanlæg, hvor uhygiejnisk affald håndteres og deponeringsanlæg hvor det affald som ikke kan genanvendes eller forbrændes, kan håndteres.

Deponeringsanlæg

Med det eksisterende deponeringsbehov og kapaciteten på Horsens Kommunes Deponeringsanlæg er der ikke behov for udlæg til yderligere deponier. Nye skærpede grænseværdier for miljøfremmede stoffer i bygningsaffald til genbrug kan betyde et større deponeringsbehov, således at deponiets restlevetid forkortes, fra de nu forventede ca. 35-40 år.

Forbrændingsanlæg

Forbrændingsanlægget i Horsens ejes af fjernvarmeforsyningen, som frem mod 2023 udvider fjernvarmeforsyningsområderne til at dække hele Horsens by, Stensballe, Hatting, Lund, Egebjerg og Gedved. Anlægget har en affaldsforbrændingskapacitet på ca. 80.000 ton affald pr. år.

Behovet for udlæg af nye arealer til affaldsforbrændingsanlæg skal vurderes ud fra den nationale kapacitet og med inddragelse af muligheder for alternative forbrændingsløsninger. I den nationale ressourcestrategi vurderes der at være overskud af forbrændingskapacitet i planperioden. Lokalt i Horsens importeres affald for at dække behovet for varmeproduktion.

Der er udpeget et areal til affaldsbehandlingsanlæg i Kommuneplan 2021-2033. Det drejer sig om et område i sammenhæng med den eksisterende genbrugsplads på Endelavevej i Horsens by (ramme 10TE01).

Billedet viser forbrændingsanlægget på Endelavevej i Horsens.

6.3. BIOGAS

Mål

- Biogasproduktionen i kommunen skal øges for at reducere CO_2 udledningen, og derved medvirke til at opfylde de nationale mål, om afgasning af husdyrgødning til produktion af grøn energi.

Retningslinjer

6.3.1. Der er udpeget et område (rammenummer 98ER04) til fælles biogasanlæg i kommuneplanen.

6.3.2. Biogasanlæg skal efter en helhedsvurdering placeres, indrettes og drives så de tager størst muligt hensyn til naboer, landskab, kultur, natur og miljø.

6.3.3. Biogasanlæg skal placeres hensigtsmæssigt i forhold til leverandører af husdyrgødning og anden biomasse, så energiafsætningen kan ske i overensstemmelse med kommunens strategiske energiplan. Biogasanlæg skal samtidig placeres så der sikres gode vej- og tilkørselsforhold med henblik på minimering af trafikale gener i nærområdet.

6.3.4. Biogasanlæggenes formsprog skal fremstå enkelt og klart i dæmpede farver, så der bedst muligt tages højde for anlæggenes dominans i lokalområdet.

6.3.5. Emissioner fra biogasanlæg skal begrænses til et minimum, med de bedst anerkendte tekniske løsninger. Det gælder lugt, støj og støv, samt alle øvrige udledninger fra anlæggets drift.

6.3.6. Udspredning af afgasset biomasse på landbrugsarealer skal vurderes i forbindelse med planlægning af anlægget, både for at kunne dimensionere anlæggets maksimale kapacitet og for at sikre, at der ikke sker en negativ påvirkning af natur, grundvand og overfladevand.

Redegørelse

Horsens Kommune ønsker, at landbruget fortsat er et stort aktivt erhverv i kommunen, og der er et ønske at anvende husdyrgødning og anden biomasse til produktion af grøn energi, for dermed at reducere anvendelsen af fossil energi.

Der er udpeget et område i kommunen til placering af biogasanlæg. Lokaliteten (rammeområde 98ER04 på Østbirkvej) er udnyttet, og der er lavet planlægning, der åbner mulighed for en udvidelse af biogasanlægget. Det vil også være muligt at etablere et biogasanlæg udenfor det nuværende udpegede område, forudsat at anlægget placeres efter retningslinjerne i kommuneplanen og der sker en detailplanlægning for anlægget.

Horsens Kommune vil sikre, at anlæggene placeres under hensyntagen til områder med naturbeskyttelses- og bevaringsinteresser samt udenfor områder med særlige landskabelige og kulturhistoriske værdier. De skal endvidere placeres hensigtsmæssigt i forhold til infrastruktur og med størst muligt hensyn til omkringliggende naboer.

Derudover skal transportafstande til leverandører og aftagere af gødnings- og biomasse indgå som en parameter i vurderingen, sammen med placeringen af tracéer til veje og gasledninger, så generne til naboer og omgivelser mindskes mest muligt.

Der er også mulighed for at der etableres gårdbiogasanlæg, der kan behandle biomassen på den ejendom, hvor den produceres. Gårdbiogasanlæg er mindre anlæg, hvor der foruden den producerede husdyrgødning på ejendommen, maksimalt behandles husdyrgødning fra op til 3-4 andre husdyrbrug. Gårdbiogasanlæg skal som udgangspunkt placeres ved den eksisterende bebyggelse på ejendommen, og må ikke virke dominerende i forhold til de øvrige bygninger.

Når der etableres nye tanke, som skal anvendes til opbevaring af afgasset biomasse, skal tanken som udgangspunkt overdækkes med en lufttæt overdækning, som f.eks. et telt. Dette skal ske, fordi der er en større ammoniakfordampning fra afgasset biomasse i forhold til husdyrgødning. Der kan derved potentielt ske en forøgelse af kvælstofindholdet i luften, hvilket er imod det generelle ønske om at reducere kvælstofdepositionen i Danmark.

Horsens Kommune har store områder, hvorfra der indvindes drikkevand og en stor del af kommunen er udpeget som områder med særlige drikkevandsinteresser. Samtidig er en del af kommunens søer og fjorde påvirket af næringsstoftilførsel. Etablering af biogasanlæg, kan øge udbringningen af organiske næringsstoffer i et område, men dette må ikke medføre en negativ påvirkning af grundvand eller overfladevande (vandløb, søer og fjorden). Derfor skal der i forbindelse med planlægning af nye biogasanlæg foretages en vurdering af arealpåvirkningen.

Der er ikke udpeget nye arealer til fælles biogasanlæg med Kommuneplan 2021-2033, men udpegningen ved Østbirkvej fastholdes, mens en anden udpegning i Brædstrup er taget ud af kommuneplanen, idet der er lokalplanlagt for anden erhvervsaktivitet på denne lokalitet.

6.4. VANDVÆRKER

Mål

- Horsens Kommune vil sikre at borgere og virksomheder har en stabil leverance af drikkevand i en god kvalitet. Samtidigt er det et mål at drikkevandsforsyningen, fortsat er baseret på en bæredygtig indvinding af grundvand.

Retningslinjer

6.4.1. Ved etablering af nye vandforsyningsanlæg eller væsentlige ændringer af eksisterende anlæg (vandværk, boringer, pumpestationer, forsyningsledninger m.v.) skal disse placeres sådan, at det giver mindst muligt gener for omgivelserne og det skal sikres, at anlægget tilpasses omgivelserne.

6.4.2. Der er ikke udpeget nye arealer til vandværker i Kommuneplan 2021-2033, men de eksisterende anlæg er udpeget i GeoDanmark.

Redegørelse

Vandforsyningen i Horsens Kommune er baseret på en decentral forsynings- og indvindingsstruktur med 44 både større og mindre almene vandværksanlæg, der forsyner borgere i byerne og de mindre bysamfund. Vandværkerne drives forskelligt og på forskellige niveauer. I dele af Horsens Kommune er det ikke muligt for ejendomme i landområderne at blive tilsluttet et vandværk. I landområderne forsynes omkring 1000 ejendomme derfor fra egne indvindingsanlæg.

Horsens Kommune har den 13. december 2016 vedtaget "Vandforsyningsplan 2016-2024". Formålet med vandforsyningsplanen er beskrevet i vandforsyningsplanens opstillede mål, hvoraf det fremmeste er at sikre en stabil leverance af drikkevand af en god kvalitet samt at sikre en drikkevandsforsyning, der er baseret på indvinding af grundvand på en bæredygtig måde. Vandforsyningsplanen beskriver, hvilke områder der forsynes med vand fra hvilke vandværker, forventet vandbehov i planperioden, grundvandets mængde og kvalitet som en forudsætning for en fortsat drikkevandsforsyning, og hvordan der fortsat sikres en god og sikker vandforsyning til borgerne i Horsens Kommune.

Som følge af vandforsyningsplanen kan nye anlægsarbejder omfatte etablering af nye indvindingsboringer til vandværkerne, nye nødforbindelser mellem enkelte af vandværkerne, anlæg af nye forsyningsledninger i det åbne land og i byudviklingsområder samt omlægning, sammenlægning og effektivisering af de nuværende vandforsyningsanlæg. Der er ingen planer om etablering af yderligere vandforsyningsanlæg.

Der er ikke udpeget nye arealer til vandværker med Kommuneplan 2021-2033.

Vandforsyningsplanen kan ses her.

6.5. HØJSPÆNDINGSLEDNINGER OG NATURGASLEDNINGER

Mål

- Horsens Kommune vil arbejde for at så mange højspændingskabler som muligt i og i nærheden af kommunens Centerby og Lokalcenterbyer kabellægges.

Retningslinjer

6.5.1. Konsekvenszonerne (servitutbælterne) for højspændingsanlæg og naturgasledninger fremgår af kortet herunder.

6.5.2. Inden for konsekvenszonerne (eller servitutbælte) må der som hovedregel ikke udlægges områder til miljøfølsom arealanvendelse.

6.5.3. Omkring højspændingsledninger fastsættes en vejledende konsekvenszone på 50 meter på hver side af ledningen.

6.5.4. Omkring vekselstrømsjordkabler på 60 - 150 kV fastsættes en vejledende konsekvenszone på 10 meter på hver side af ledningen.

6.5.5. Omkring fremtidige naturgas transmissionsledninger fastsættes en vejledende sikkerhedszone på 20 meter på hver side af ledningerne.

6.5.6. I sikkerhedszonen omkring en gasledning, må der ikke opføres bygninger til ophold for mennesker, hverken boliger, arbejdsrum, drivhuse eller lignende.

6.5.7. I risikozone omkring en gasledning, skal der af sikkerhedsmæssige grunde indhentes ledningsoplysninger og eventuelt anmodes om ledningspåvisning, før der må udføres nogle former for grave- og anlægsarbejde.

Redegørelse

Højspændingsanlæg

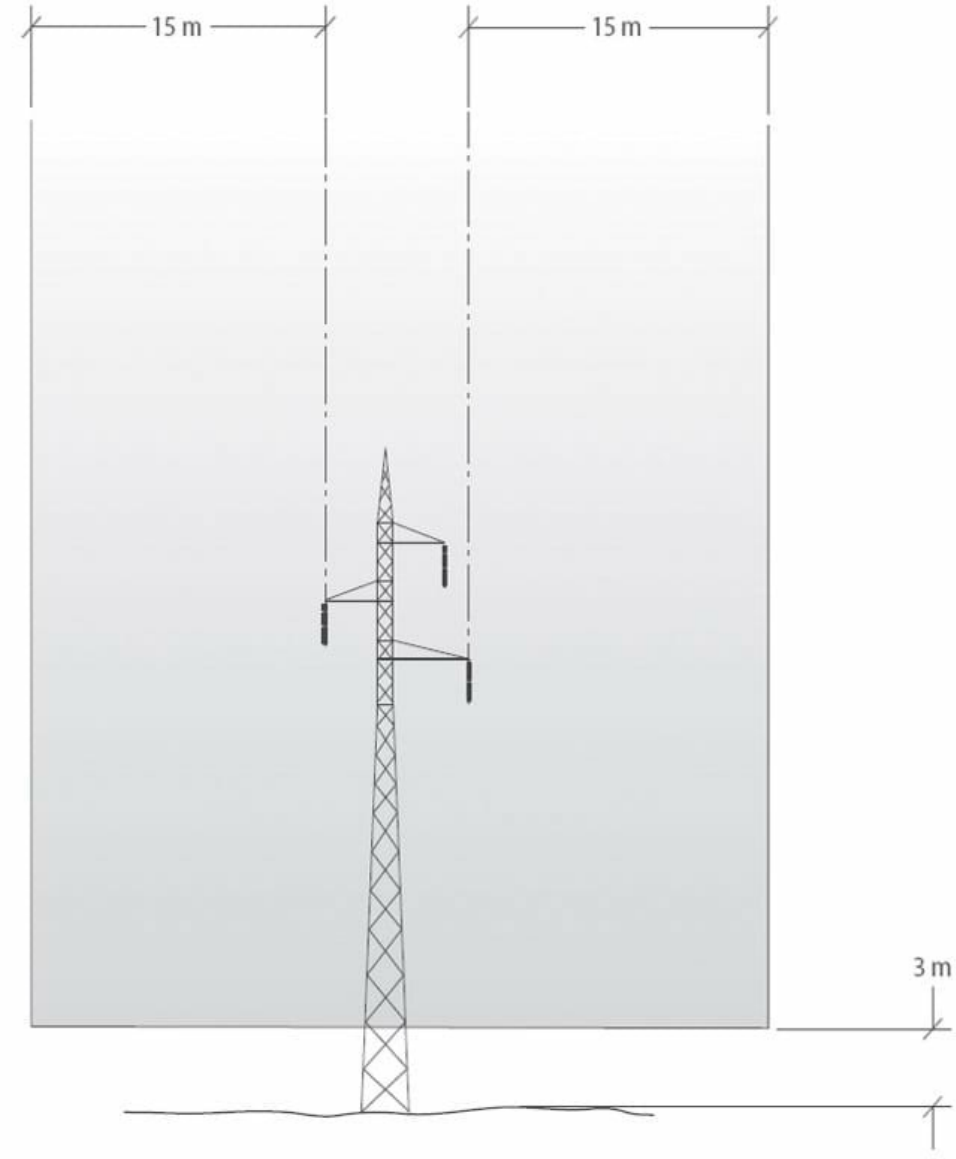
De vejledende konsekvenszoner på 50 m fra eksisterende og kommende højspændingsledninger gælder alle luftbårne ledningstracéer, mens de 10 m alene gælder nedgravede ledninger.

Sundhedsstyrelsen har anbefalet, at det i planlægningen bør tilstræbes at undgå placering af nyt byggeri tæt på vekselstrømshøjspændingsledninger. Det gælder såvel luft- som jordledninger. Sundhedsstyrelsen finder ikke, at der på det nuværende grundlag kan fastsættes normer for magnetfelteksponering fra højspændingsanlæg.

Når der inden for konsekvenszonerne, som hovedregel ikke må udlægges områder til miljøfølsom arealanvendelse eller til spredt bebyggelse betyder det, at en fravigelse af reglen kun kan finde sted, såfremt det af planmyndigheden eller bygherren kan sandsynliggøres, at det kan ske uden at give anledning til miljøkonflikter.

Høje anlæg, vindmøller, antenner, høje bygninger samt træer, som forventes at opnå en større højde end ledningsnettet bør placeres i en vandret afstand fra højspændingstracéens respektafstand, der svarer til genstandens højde over terræn, således at hvis anlægget vælter over tracéet, opstår der ikke driftsforstyrrelser på elnettet.

For samtlige ledningsanlæg er der fastsat lodrette og vandrette respektafstande, som hverken personer, værktøj eller materiel må komme indenfor uden særlig tilladelse fra ejeren af ledningsanlægget, jf. Figur 1. Respektafstandene er fastsat for at give betryggende sikkerhed ved arbejde i nærheden af elektriske ledningsanlæg.

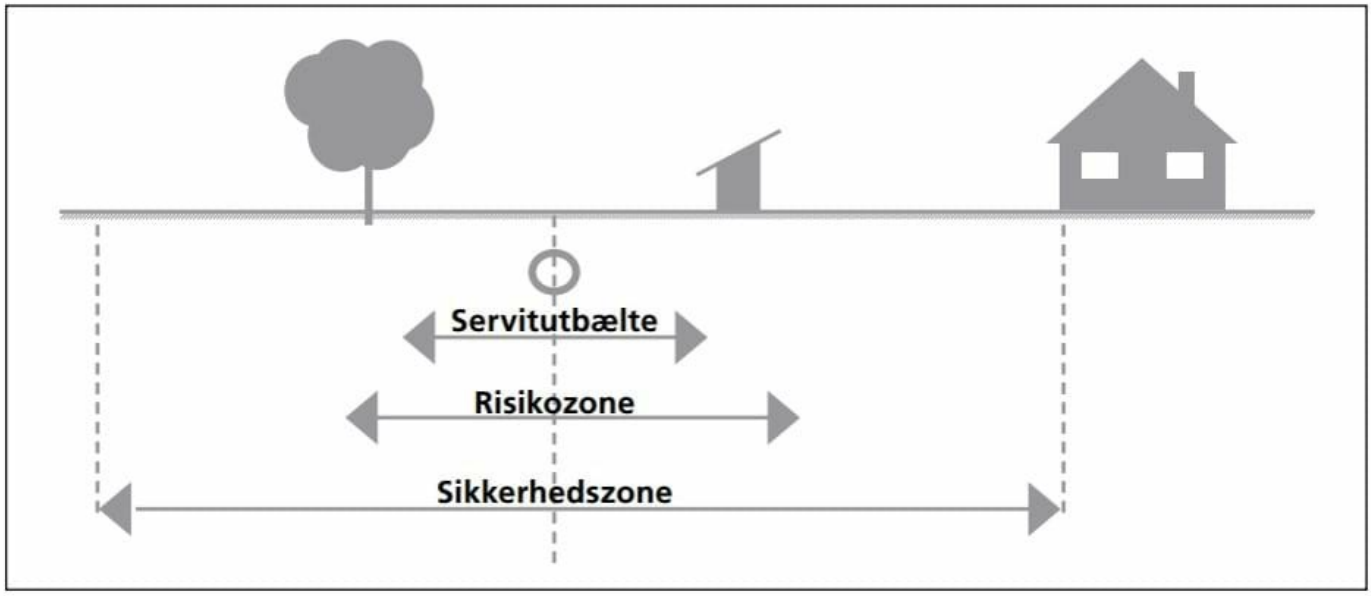
Figur 1: Figuren viser respektafstand omkring højspændingsluftledning 40-400 kV. Kilde: Bekendtgørelse om sikkerhed for udførelse af ikke-elektrisk arbejde i nærheden af elektriske anlæg.

Naturgasanlæg

Energinet.dk ejer naturgasledningerne i området. Der er ved samtlige ledningsanlæg tinglyst servitutter i form af servitutbælte, sikkerhedszone, "class-location-zone" eller tilsvarende. Disse skal selvfølgelig anvendes i detailplanlægning og administration af arealerne der grænser op til ledningerne.

En sikkerhedszone er et område omkring en gasledning, hvor der ikke må opføres bygninger til ophold for mennesker, hverken boliger, arbejdsrum, drivhuse eller lignende.

En risikozone er et område omkring en gasledning, hvor der af sikkerhedsmæssige grunde skal indhentes ledningsoplysninger og eventuelt anmodes om ledningspåvisning, før der må arbejdes.

Figur 2: Figuren viser et principielt terrænsnit af servitutbælte, risikozone og sikkerhedszone omkring naturgasledninger. Kilde : Folderen, "Pas på ledningerne" Danske Naturgasselskaber 2013

Bredde for servitutbælter, risiko- og sikkerhedszoner, meter

Ledningstype	Servitutbælte, meter	Risikozone, meter	Sikkerhedszone, meter
Trasmissionsledninger	2 x 5	2 x 20	2 x 20
Fordelingsledninger	2 x 5	2 x 10	2 x (5-20)[1)]
Distributionsledninger	2 x (2-4)[1)]	2 x 5	
Stikledninger	2 x (1-2)[1)]	2 x 1	

1) Gasselskabet kan oplyse den aktuelle afstand.

Kilde: Folderen, "Pas på ledningerne" Danske Naturgasselskaber 2013.

Horsens Kommune har ingen naturgastransmissionsledninger, men mange naturgas- fordelings og distributionsledninger.

6.6. MASTER OG ANTENNEANLÆG

Mål

- Der er et mål, at der sikres god trådløs kommunikation i hele Horsens Kommune. I forbindelse med udbygningen af nettet til blandt andet mobiltelefoni skal der tages størst muligt hensyn til landskabs-, natur- og kulturværdier ved f.eks. placering af master og antenner. Ved udbygning af nettet er det et mål at den eksisterende tekniske infrastruktur søges udnyttet optimalt.

Retningslinjer

6.6.1. Antallet af master i det åbne land skal begrænses af hensyn til landskabet og naturen. Ved placering af nye master skal der tages hensyn til de landskabelige kvaliteter. De bevaringsværdige og større sammenhængende landskaber, kulturlandskaber, kulturmiljøer, naturområder og lavbundsarealer skal så vidt muligt friholdes for master.

6.6.2. Antenner skal som udgangspunkt ikke placeres inden for de områder, der er udpeget som områder eller bebyggelser med særlige bevaringsinteresser, og der bør udvises særligt hensyn til de kulturhistoriske værdier.

6.6.3. Nye master og anlæg skal som udgangspunkt placeres i erhvervsområder.

6.6.4. Opstilling af master og antenner i boligområder og i umiddelbar nærhed af skoler og øvrige børneinstitutioner vil kun blive tilladt, hvis ansøger kan dokumentere, at der fortsat ikke kan sikres en tilfredsstillende dækning i forhold til overstående foretrukne placeringer.

6.6.5. Antenner skal placeres, så de syner mindst muligt fra gadeplan - enten ved tilpasning til rørmast eller bære rør ved placering tæt ind til og indfarvning i samme farve som røret. Det kan også ske ved, at antennen indarbejdes i bygningens konstruktion eller camoufleres som f.eks. en flagstang, lysmast eller pæl.

6.6.6. Master, skal så vidt muligt placeres i tilknytning til eksisterende byggeri (landbrugsejendomme, erhvervsvirksomheder mv.) eller eksisterende beplantning (skov, krat, hegn eller lignende).

6.6.7. Teknikrum skal placeres i eksisterende bygninger eller tilpasses omgivelserne ved konstruktion, materialevalg og farver eller udformes med afskærmende beplantning.

6.6.8. Ved opstilling af nye master til radiokommunikation stilles der krav om, at master skal stilles til rådighed for fælles udnyttelse af andre operatører.

6.6.9. Master der ikke længere er i brug skal fjernes senest 1 år efter at mastens anvendelse til radiokommunikationsformål er ophørt.

6.6.10. Master til radiokædesignaler må ikke placeres nærmere vindmøller end 200 meter, da vindmøllerne kan forstyrre sigtelinjen mellem to radiokæde sende/modtage-positioner. De 200 meter er en vejledende afstand, der skal altid laves en konkret vurdering.

Redegørelse

Masterne forventes primært opstillet i byzone, fordi antallet af brugere af mobiltelefonnettet er størst her.

Hver antenne har begrænset geografisk dækning, og derfor skal man placere dem der, hvor folk bruger deres telefoner. Det vil sige der, hvor folk opholder og bevæger sig.

Store master kan skæmme både bymiljøer og landskaber og give visuelle gener for de mennesker, der bor i nærheden. Derfor skal man placere dem med omhu. Man skal derfor indpasse master og antennesystemer i omgivelserne, så de tager størst mulig hensyn til værdifulde bebyggelser, til bymiljøer, til landskaber og til naboerne.

For at undgå, at der bliver stillet flere master op end nødvendigt, stiller lovgivningen krav om, at konkurrerende selskaber skal kunne bruge hinandens sendemaster. Desuden understøtter lovgivningen, at kommunen kan stille krav om, at antenner skal anbringes på eksisterende høje bygningselementer i området.

Horsens kommune vil arbejde for at der stilles det nødvendige antal antenneanlæg op, så der kan blive en god dækning over hele kommunen. Antallet af master i landskabet bør dog begrænses mest muligt. Derfor bør nye antenner placeres på de eksisterende høje bygningselementer, f.eks. master, vindmøller, bygninger, siloer og skorstene.

Opstilling af nye antennemaster forudsætter, at ansøgeren kan dokumentere, at det ikke er muligt at opnå tilnærmelsesvis samme dækning ved én eller eventuelt flere placeringer i bymæssig bebyggelse eller på eksisterende, høje bygningselementer eller ved en anden, mindre skæmmende placering.

I forbindelse med en tilladelse til nye antenner og antennemaster vil kommunen stille vilkår om, at de skal tages ned senest 1 år efter endt brug.

Master og opsætning af antennesystemer er reguleret af Masteloven. Loven handler dels om fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål dels om adgang til at sætte antennesystemer op på egnede bygninger og på master, der ikke i forvejen bruges til radiokommunikationsformål. Med "egnede" bygninger menes bygninger, hvor ydervægge eller tag er hævet mere end 8,5 meter over terræn. I Mastelovens formålsparagraf er det angivet, at intentionen med loven er at sikre optimal radiokommunikation samtidig

med, at det samlede antal master og disses påvirkning af omgivelserne begrænses mest muligt.

Ved opstilling af telemaster nærmere end 12 km fra forsvarets flyvestationer skal man høre Forsvarsministeriet af flysikkerhedsmæssige grunde, jf. Lufthavnslovens §§ 66 og 68.

De nationale interesser i kommuneplanlægningen er samlet i Oversigt over nationale interesser i kommuneplanlægningen. Her står der beskrevet i 4.2.11 at kommunen i sin planlægning skal tilgodese udbygningen af digital infrastruktur herunder etablering af mobilmaster til udbygning af mobilt
bredbånd og teledækning. Se også § 3 og 14 i lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og frekvenslovens § 9.

Energistyrelsen har udarbejdet publikationen "Placering af master og antennesystemer" (Mastevejledning 2016), som har til formål at fremme arbejdet med at udvikle god trådløs kommunikation for flest muligt og samtidig begrænse antallet af master i landskabet kan foregå på et oplyst grundlag og i dialog parterne imellem.

Der er ikke udpeget deciderede arealer til opsætning af master og antenner i Kommuneplan 2021-2033, men der er opsat retningslinjer for, hvilke kriterier de skal placeres efter i en konkret sag.

Billedet viser en telemast.

6.7. VINDMØLLER OVER 25 METER

Mål

- Andelen af vedvarende energi skal øges i Horsens Kommune, så Kommunen kan bidrage til den globale udfordring med at udlede mindre CO_2.
- Opstillingen af vindmøller skal tilpasses landskabet, og der skal udover de landskabelige værdier tages hensyn til naboer, kulturhistoriske værdier og naturbeskyttede områder.
- Horsens kommune vil arbejde for en vindmøllesanering, så mindre og uheldigt placerede møller bliver erstattet af større og mere hensigtsmæssigt placerede møller, der er mere effektive.

Retningslinjer

Planlægning

6.7.1. Borupgård – 99TE01 - Der kan opstilles maks. 3 vindmøller med en min. totalhøjde på 100 m og en maks. totalhøjde på 125 m. Vindmøllerne opstilles med en indbyrdes afstand på mellem 3 og 4 x rotordiameter alt efter opstillingsmønster. Der skal i lokalplanlægningen være mulighed for at tilpasse opstillingsmønster til de lokale forhold.

6.7.2. Tønning – 98TE02 - Der kan opstilles maks. 2 vindmøller med en maks. totalhøjde på 75 m. Vindmøllerne opstilles med en indbyrdes afstand på mellem 3 og 4 x rotordiameter alt efter opstillingsmønster. Området skal planlægges i sammenhæng med naboområdet i Hedensted Kommune. Der skal i lokalplanlægningen være mulighed for at tilpasse opstillingsmønster til de lokale forhold.

6.7.3. Nim Mark – 98TE01 - Der kan opstilles maks. 2 vindmøller med en maks. totalhøjde på 75 m. Vindmøllerne opstilles med en indbyrdes afstand på mellem 4 og 5 x rotordiameter alt efter opstillingsmønster. Der skal i lokalplanlægningen være mulighed for at tilpasse opstillingsmønster til de lokale forhold.

6.7.4. Endelave – 82TE01 - Der kan opstilles maks. 1 vindmølle med en maks. totalhøjde på 75 m. Der skal i lokalplanlægningen være mulighed for at tilpasse opstillingsmønster til de lokale forhold.

6.7.5. Planlægning af et vindmølleområde kan forud for opsætningen af nye møller forudsætte nedtagning af eksisterende vindmøller, og evt. opkøb af eksisterende ejendomme, på vindmølleejerens bekostning. Tiltagene skal sikre, at vindressourcen i det enkelte område udnyttes bedst muligt, med henblik på mindre gener og afværgeforanstaltninger for naboerne.

6.7.6. Afstanden fra en vindmølle til nærmeste nabos bolig skal være på min. 4 x vindmøllens totalhøjde.

De eksisterende vindmølleområder er vist på kort.

Synlighed, og visuel påvirkning af området

6.7.7. I områder, hvor der opstilles mere end én vindmølle, skal vindmøller opstilles i klynger. I områder, hvor der opstilles mere end 2 vindmøller, skal møllerne opstilles i et let opfatteligt geometrisk mønster som f.eks. en linje.

6.7.8. Inden for hver klynge skal vindmøllerne være ensartede. De skal have ensartet navhøjde, rotordiameter, omløbningsretning, omløbshastighed, være 3-bladet og have ensartet udseende. Det skal tilstræbes at de opstilles med ensartet indbyrdes afstand.

6.7.9. Forholdet mellem navhøjde og rotordiameter skal for vindmøller ligge mellem 1:1,1 og 1:1,35.

6.7.10. Ved fastlæggelse af opstillingsmønster må nabobeboelse ikke blive ramt af skygge fra møllevinger i mere end 10 timer pr. år, beregnet som reel skyggetid.

Sikkerhed

6.7.11. Vindmøller må ikke opstilles nærmere end 200 m fra radiokædeforbindelser uden tilladelse fra IT- og Telestyrelsen eller Forsvarsministeriet.

6.7.12. Ved opstilling af vindmøller skal der tages hensyn til højdebegrænsninger og indflyvningszoner omkring flyvepladser og lufthavne.

6.7.13. Af hensyn til trafiksikkerheden skal vindmøller som minimum placeres i en afstand af 1 x vindmøllens totalhøjde fra overordnet vej, fra jernbanestrækninger og fra det rutenummererede vejnet.

6.7.14. Vindmøller må ikke opstilles nærmere højspændingsledninger end vindmøllens totalhøjde + 15 m.

Nedtagning

6.7.15. Det skal sikres, at vindmøller, som har været ude af drift i mere end 1 år, eller som udgår af varig drift, fjernes uden udgift for det offentlige. Ved nedtagning af vindmøller skal tilhørende adgangsveje fjernes og fundamenter skal fjernes til min. 1 m under terræn. Herefter skal arealet reetableres til anden anvendelse, dog fortrinsvis samme anvendelse som de tilstødende naboarealer.

Redegørelse

I de viste rammeområder kan der opstilles vindmøller med en totalhøjde som angivet i retningslinjerne for det enkelte område. Opstillingen kan kun ske under forudsætning af, at øvrige retningslinjer for opstilling af vindmøller inden for de udpegede områder overholdes. Der er ikke udpeget nye vindmølleområder i Kommuneplan 2021-2033.

Udbygning af vindmølleproduceret energi er et væsentligt bidrag til opfyldelse af såvel nationale som lokale målsætninger om omstilling til vedvarende energi og reduktion af CO_2.

I bestræbelserne på at øge andelen af vedvarende energi fra vindmøller, og set i lyset af de få muligheder der er i et befolknings-, natur- og kulturintensivt område som Horsens Kommune, er det vigtigt, at der sikres en høj udnyttelse af den tilgængelige vindressource i de udlagte områder. Dette vil ske ved opstilling af vindmøller med stor effekt.

Opstilling af nye, mere effektive og større vindmøller vil give disse en mere markant rolle i landskabet. Dette styrker behovet for at sikre at vindmøller opstilles i klynger og i en let opfattelig geometri af hensyn til den landskabelige oplevelse af anlægget.

Planlægning, opstilling og udseende

Der kan efter planloven kun opstilles vindmøller indenfor de i kommuneplanen udpegede vindmølleområder.

I forbindelse med planlægning for nye møller i et udlagt vindmølleområde skal der samtidig søges gennemført en sanering af ældre og evt. uheldigt placerede vindmøller i nærområdet. På den måde kan den uheldige indbyrdes indvirkning af vindmøller med forskellig størrelse og omdrejningstal og den visuelle påvirkning af landskabet reduceres.

I forbindelse med en lokalplan eller VVM-redegørelse for vindmøller, skal der foretages en vurdering af om projektet kan være i strid med bevaringsmålsætningerne for et Natura 2000 beskyttelsesområde eller de arter som Natura 2000-området er udpeget for. Vindmøller må ikke opstilles i lavbundsområder, så eventuelle kommende naturgenopretningsprojekter af den grund forhindres.

Opstilling af vindmøller kræver lokalplanlægning. Lokalplanen skal fastlægge en række bestemmelser om placering, totalhøjder og navhøjder, udseende og adgang m.m. der vil være afledt af statslige anbefalinger og af de lokale forhold. Bestemmelserne skal sikre den mest hensigtsmæssige og mindst forstyrrende påvirkning af omgivelserne.

Områdernes endelige afgrænsning og vejbetjening, det maksimale antal vindmøller i hvert område, minimum og maximale totalhøjde, placering og udseende fastlægges endeligt i forbindelse med lokalplanlægningen for området.

Særlige hensyn

Loven fastlægger at afstanden mellem vindmølle og nærmeste nabo skal være min. 4 x vindmøllens totalhøjde. Afstanden skal forebygge, at nabobeboelser påvirkes væsentligt af glimt og skyggekast. Bestemmelsen gælder dog ikke vindmølleejerens private beboelse. Der kan ikke dispenseres fra denne afstand, ligesom kommunen som myndighed ikke kan øge den med en generel retningslinje. Afstanden til nabobeboelse kan dog – efter en konkret afvejning, være større end vindmøllecirkulærets krav, hvis det skønnes nødvendigt for at sikre nabobeboelser mod væsentlige gener fra vindmøller. Den planlægningsmæssige begrundelse skal dog altid varetage saglige hensyn. Afstandskravet suppleres af støjgrænserne på nabobeboelse i det åbne land, samt støjfølsom anvendelse. Disse gælder ikke vindmølleejerens private beboelse. Der kan ikke dispenseres fra støjgrænserne.

Nabobeboelse må ikke blive ramt af skygge fra møllevinger i mere end 10 timers pr. år beregnet som reel skyggetid. Dette kan afstedkomme påbud om standsning af en vindmølle i givne tidsrum.

I forbindelse med planlægningen skal der tages hensyn til de landbrugsmæssige interesser. Det bør undgås, at vindmølleplacering og vejbetjening giver unødige gener for landbrugets drift.

Bestemmelser om nedtagning af vindmøller efter endt drift skal sikres i en landzonetilladelse eller bonuslokalplan, der skal desuden lyses en fjernelsesdeklaration på møllerne. Såfremt kommunen vurderer, at der er en begrundet forureningsrisiko, kan der stilles krav om fjernelse af hele fundamentet. Gennem retningslinjerne sikres det, at udtjente vindmøller ikke får lov at stå ubrugte og forfaldne. Samtidig sikres det, at de dyrkningsmæssige interesser og de oprindelige landskabskvaliteter genskabes.

Det anbefales, at vindmøller placeres med minimum 200 meters afstand til sigtelinjen mellem to radiokæde sende/modtage-positioner for at undgå forstyrrelser af signalet. De 200 meter er en vejledende afstand. Er man i nærheden af de 200 meter, bør man altid kontakte radiokædeoperatøren, da denne afstand kan være højere for nogle radiokæder. Endelig skal der også tages hensyn til, at afstanden overholdes til yderste vingespids svarende til vindmøllerotorens omdrejningsradius, hvor vindmøllens vingeplan er vinkelret på radiokædens sigtelinje.

Hvis der er konflikt med en radiokæde, kan der forhandles med radiokædeoperatøren om en alternativ linjeføring for radiokæden, hvor signalet omdirigeres via en anden mast. Dette vil kræve tilladelse fra IT- og Telestyrelsen, og ved behov for placering af en ny mast vil der endvidere skulle indhentes landzonetilladelse fra kommunen – se i øvrigt afsnit om Master og antenner. Den økonomiske udgift ved en sådan omdirigering bør efter en privatretslig aftale afholdes af vindmøllebygherren som en forudsætning for vindmølleprojektets gennemførelse.

Sikkerhed

Vindmølleprojekter med vindmøller over 100 m totalhøjde skal anmeldes til Trafikstyrelsen. Anlæg må ikke påbegyndes før der er

udstedt attest om, at vindmøllen ikke er til fare for lufttrafikkens sikkerhed. Trafikstyrelsen afgør desuden, om vindmøller med en totalhøjde på mellem 100 – 150 m skal lysafmærkes.

Vindmøller kan som udgangspunkt placeres i en afstand af 1 x vindmøllens totalhøjde fra overordnede veje og jernbaner. I zonen 1-1,7 x totalhøjden kan der optræde sikkerhedsmæssige spørgsmål. Disse afklares af Vejdirektoratet og Banedanmark, som specifikt begrunder behov for en øget afstand. Afstandskravet vil ikke overstige 1,7 x totalhøjden. Vindmøller kan i udgangspunktet placeres min. 1 x vindmøllens totalhøjde fra det rutenummererede vejnet. Vindmøller bør som hovedregel ikke placeres i vejens sigtelinie, da det kan fjerne trafikanternes opmærksomhed fra vejen.

Vindmøller må ikke opstilles nærmere højspændingsledninger end 1 x vindmøllens totalhøjde + en sikkerhedszone på 15 m fra nærmeste fase. Retningslinjen skal sikre el-transmissionsledningen i det tilfælde at vindmøllen vælter.

Retningslinjerne for enkeltområderne skal ses i forlængelse af de generelle retningslinjer for opstilling af vindmøller indenfor udlagte vindmølleområder. Retningslinjerne for enkeltområderne fastlægger vindmøllernes maksimale totalhøjde og antal ud fra, hvor mange vindmøller der forventes at kunne opstilles i de enkelte områder på baggrund af afstanden til nabobeboelse og en vurdering af det forventede opstillingsmønster. Området afgrænses, så der efterfølgende i lokalplanlægningen er mulighed for at tilpasse et opstillingsmønster til de lokale forhold.

Billedet viser en vindmølle ved Nim.

6.8. VINDMØLLER UNDER 25 METER

Mål

- Opstilling af små vindmøller skal tage størst mulig hensyn til boligområder, naturområder, turist- og ferieområder samt andre miljøfølsomme områder.

- Der skal sikres en koordinering med store vindmøller og udlagte vindmølleområder, så produktionsvilkårene for de store mere effektive vindmøller ikke forringes.

Retningslinjer

6.8.1. Der kan uden planlægning opstilles husstandsvindmøller (totalhøjde op til 25 meter) i umiddelbar tilknytning til bebyggelsen, hvis dette kan ske i harmoni med omgivelserne.

6.8.2. Mini-, mikro-, cylinder-, og andre små vindmøller må kun opstilles/opsættes, hvis det vurderes, at de visuelt og støjmæssigt ikke vil være til gene for de omkringboende.

6.8.3. Der skal som udgangspunkt ikke opstilles møller i områder udlagt til boligformål eller indenfor de udpegede bevaringsværdige landskaber.

Redegørelse

Ved placering af små vindmøller skal der tages hensyn til naboer, natur og landskab. Afstandskravet på 4 x vindmøllens totalhøjde til nærmeste nabobeboelse gælder ikke for husstandsvindmøller, der imidlertid er omfattet af bekendtgørelse om støj fra vindmøller.

Husstandsvindmøller bør ikke opstilles indenfor bevaringsværdige landskaber, lavbundsarealer, naturbeskyttede områder eller i områder udlagt til boligformål.

Der findes flere forskellige typer af små vindmøller. Mini- og mikrovindmøller med et bestrøget areal fra omkring 5 til under 1 m² samt lodret stående cylindervindmøller m.fl.

De små vindmøller er omfattet af bekendtgørelse om støj fra vindmøller. Opstilling/opsætning af de små vindmøller kræver en tilladelse fra kommunen.

Små vindmøller er, grundet det høje omdrejningstal, ofte visuelt forstyrrende og bør ikke opstilles i områder udlagt til beboelse.

6.9. VINDMØLLER OG STØJ

Mål

- Vindmøller må ikke opstilles hvis de er til gene for støjfølsomt arealanvendelse.

Retningslinjer

6.9.1. Omkring hvert udlagt vindmølleområde udlægges 2 støjkonsekvenszoner. Der udlægges en zone på 4 x vindmøllens tilladte totalhøjde fra rammeområdet og en på 8 x vindmøllens tilladte totalhøjde fra rammeområdet. Indenfor 4 x vindmøllens tilladte totalhøjde, må der ikke etableres beboelse. Indenfor 8 x vindmøllens tilladte totalhøjde må der ikke etableres støjfølsom arealanvendelse, førend det ved beregning er dokumenteret at støjgrænserne på støjfølsom arealanvendelse kan overholdes.

Redegørelse

Støjkonsekvenszonerne er fremadrettede planlægningszoner. Derfor kan eksisterende områder til støjfølsom arealanvendelse – beboelsesområder, institutioner og lign., godt være omfattet af støjkonsekvenszonen for støjfølsom arealanvendelse. Zonerne skal sikre, at der til stadighed kan opstilles vindmøller i de udpegede områder. Nye vindmøller skal under alle omstændigheder overholde de gældende støjgrænser på såvel eksisterende fritliggende beboelse og som eksisterende områder til støjfølsom arealanvendelse.

ERHVERV & LANDBRUG

SÆRLIGT VÆRDIFULDE LANDBRUGSOMRÅDER →

STORE HUSDYRBRUG →

VIRKSOMHEDER MED SÆRLIGE BELIGGENHEDSKRAV →

PRODUKTIONSERHVERV →

7.1. SÆRLIGT VÆRDIFULDE LANDBRUGSOMRÅDER

Mål

- Målet er at sikre landbrugserhvervets gode udviklingsmuligheder. Samtidig er det målet, at det skal ske på et bæredygtigt grundlag, hvor der også tages hensyn til naturen, miljøet og lokalsamfundet.

Retningslinjer

7.1.1. De særligt værdifulde landbrugsområder skal i videst muligt omfang friholdes for aktiviteter, der kan hindre landbrugserhvervets udviklingsmuligheder, retningslinjen er ikke er til hinder for aktiviteter, som er en del af den landbrugsmæssige drift som f.eks. etablering eller pleje af skov, natur osv.

7.1.2. Indenfor de særligt værdifulde landbrugsområder skal der vises tilbageholdenhed med at inddrage arealer til ikke jordbrugsmæssige formål som f.eks. byudvikling og tekniske anlæg.

De særligt værdifulde landbrugsområder er vist på kort.

Redegørelse

Jordbrugserhvervenes interesser og udviklingsmuligheder skal indgå i den samlede afvejning af interesser ved planlægning af den fremtidige arealanvendelse. Tilstrækkelige arealer skal bevares for at sikre et bæredygtigt jordbrug, der fortsat kan udvikle sig.

Når områder til jordbrugsmæssig anvendelse (land- og skovbrug og gartnerier) inddrages til andre formål, skal dette efter en nøje afvejning af de forskellige interesser, der knytter sig til området. Således at det sker ud fra en samfundsmæssig helhedsbetragtning.

Ved afvejningen i forhold til jordbrugsinteresserne, lægges der vægt på at begrænse arealforbruget til andre formål, og der tages hensyn til arronderingsforholdene og de allerede foretagne investeringer i området. Når jordbrugsområder inddrages til andre formål, vil det være en betingelse, at arealerne kan anvendes længst muligt til landbrugsmæssige formål.

Udpegningen af de særligt værdifulde landbrugsområder skal understøtte udviklings- og investeringsmulighederne i landbruget og skal samtidig forebygge konflikter med naboer og tage hensyn til landskabs-, natur-, kultur og miljøinteresser.

De særligt værdifulde landbrugsområder skal i størst muligt omfang friholdes for aktiviteter, der kan sætte begrænsninger for landbrugets udviklingsmuligheder, herunder tænkes især på udlæg til byvækst. Nærhed til byområder stiller landbruget overfor lugtgenekrav, der kan forringe muligheden for at øge produktionen.

Udpegningen af de særligt værdifulde landbrugsområder er sket gennem en GIS–analyse med udvalgte temaer. Det drejer sig om at følgende temaers arealer er trukket fra kommunens samlede areal: Internationale naturbeskyttelsesområder, skove, områder beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, områder til byvækst samt eksisterende byområder med en mindre buffer på, der hvor der forventes fremtidig byvækst.

Kommunen har i overensstemmelse med statens retningslinjer, som grundlag for udarbejdelse af retningslinjer for de særligt værdifulde landbrugsområder, anvendt de nyeste data (2014) fra www.jordbrugsanalyser.dk. På kortlaget jordbund ses udbredelsen af forskellige jordbundstyper i Horsens Kommune. Jordbundstyperne lerblandet sandjord og sandblandet lerjord udgør størstedelen af arealet; derudover er der områder med grovsand, hovedsagelig i den vestlige del af kommunen samt mindre områder med ren lerjord og organisk jord.

Horsens Kommune vurderer, at den ene jordtype ikke kan siges at være mere værdifuld end den anden i forhold til at dyrke jorden, idet udbytte og økonomi afhænger af, at afgrøden kombineres med den rigtige jordtype. Det er derfor valgt at udpege alle de områder i kommunen, der ikke er omfattet af ovennævnte områder i GIS-analysen, til særligt værdifulde landbrugsområder.

I Kommuneplan 2021-2033 udlægges der nye arealer til byvækst. Disse arealer er blevet vurderet i forhold til de øvrige udlæg i kommuneplanen, herunder udlæg til de særlig værdifulde landbrugsområder. Det betyder, at udlæg til særlig værdifulde landbrugsområder er blevet reduceret, hvor det er blevet vurderet, at det vil give større værdi at udlægge arealer til byvækst. Det drejer sig om arealer ved Søvind, Egebjerg, Gedved, Lund og Hatting. Reduktionen vurderes dog at være så lille, at det overordnet set ikke vil påvirke mulighederne for at drive landbrug i Horsens Kommune.

Billedet viser et landbrugslandskab.

7.2. STORE HUSDYRBRUG

Mål

- Målet er at sikre husdyrbrugene gode udviklingsmuligheder. Samtidig er det målet, at det skal ske på et bæredygtigt grundlag, hvor der også tages hensyn til naturen, miljøet og lokalsamfundet.

- Samtidig er det et mål at sikre, at den landskabelige påvirkning fra store anlæg minimeres f.eks. ved at bygningsmassen på husdyrbruget ikke spredes unødigt og at bygninger afstemmes med landskabet. Se også Landskabstemaet her.

Retningslinjer

7.2.1. Driftsanlæg på store husdyrbrug skal så vidt muligt lokaliseres og udformes, så konflikter med boligområder, landsbyer og beskyttelses-interesserne i det åbne land, herunder særligt Områder med Særlige Drikkevandsinteresser (OSD), samt landskabs-, natur- og miljøinteresser undgås.

7.2.2. Nye landbrugsbygninger skal placeres så de mindsker påvirkningen af landskabet mest muligt, og skal som udgangspunkt opføres i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, så ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer udgør en hensigtsmæssig helhed. Se også Landskabstemaet her.

Områder til placering af store husdyrbrug er vist på kort.

Redegørelse

Baggrund for udpegningen og den generelle regulering

Planlægningen for områder til lokalisering af driftsanlæg til store husdyrbrug omfatter husdyrbrug, som er større end 500 dyreenheder (DE), svarende til en årsproduktion af f.eks. ca. 400 malkekøer eller ca. 18.000 slagtesvin. Udpegningen er sket med baggrund i en GIS–analyse med udvalgte temaer.

Der er i analysen taget udgangspunkt i en husdyrproduktion med malkekøer på 500 DE, hvor forudsætningen er, at husdyrbruget opfylder kravene til BAT (bedst tilgængelige teknik). Analysen blev lavet før 1. august 2018. Efter denne dato er der indført nye regler for regulering af husdyrbrug, hvor reguleringen er afhængig af størrelsen af produktionsarealet, og ikke længere af antallet af dyr/DE. Grænsen for, hvornår et stort husdyrbrug er omfattet af de skrappeste regler i den nye regulering, er fremadrettet på 3.500 kg NH3-N, eller alternativt når husdyrbruget passerer stipladsgrænsen for et IE-husdyrbrug.

Det er i analysen beregnet, at et dyrehold på 500 DE vil have en ammoniakfordampning, der er i størrelsesordenen 2500 -4500 kg NH3-N afhængig af dyretype og valg af staldsystemer mv. Dermed er analysen i forhold til ammoniak også repræsentativ for de nye grænser for store dyrehold. Det vurderes, at det samme vil være gældende for lugt. På den baggrund er der ikke foretaget en fornyet analyse efter indførelse af de nye regler i husdyrbrugsloven.

Temaerne er valgt ud fra, at de af forskellige grunde f. eks. lugt og ammoniak, begrænser muligheden for lokalisering af store bygninger til husdyrproduktion. De valgte temaer er følgende: Skove, fredede områder, kirker med deres fjernomgivelser, områder udpeget til ny natur og økologiske forbindelseslinjer, områder med lavbund, landskaber der er udpeget som særligt værdifulde, internationale naturbeskyttelsesområder med 500 m buffer omkring og særligt sårbare naturområder med 400 m buffer omkring. Desuden 350 m buffer omkring områder til byvækst, eksisterende byzoner og afgrænsede landsbyer. Områder som ligger udenfor de udvalgte temaer indgår i udpegningen af områder til lokalisering af driftsanlæg til store husdyrbrug.

Husdyrbrug vil som udgangspunkt kunne etableres, udvides og ændres både i og udenfor udpegningen af områder til lokalisering af driftsanlæg til store husdyrbrug og regulering af husdyrbrugene er den samme uanset, om husdyrbruget ligger indenfor eller udenfor de udpegede områder. Arealudpegningen for lokalisering af driftsanlæg til store husdyrbrug er en positiv udpegning. Det er områder, hvor det er vurderet, at der ved en godkendelse efter husdyrgodkendelses-loven vil være færrest mulige restriktioner, specielt i forhold til lugt og ammoniak. At et område ligger indenfor OSD vil ved en miljøgodkendelse kunne give anledning til restriktioner, men områderne er fundet egnede, idet de derudover er vurderet at ville udløse færre restriktioner. Udpegningen kan dermed anvendes som et pejlemærke for områder, hvor antallet af mulige konflikter er reduceret, men kan ikke anvendes til at forudsige, om der vil blive stillet særlige krav til indretningen af et anlæg.

Husdyrbrug reguleres gennem reglerne i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (husdyrbrugsloven). Loven indeholder en række generelle miljøkrav til etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug, herunder bl.a. lugtkrav, krav til ammoniakemission, krav om overdækning af nye gyllebeholdere, som ligger mindre end 300 m fra naboer og sårbar natur og krav om anvendelse af Bedst Tilgængelige Teknologi (BAT). Reguleringen tager udgangspunkt i et generelt, statsligt beskyttelsesniveau. Derudover har kommunen mulighed for i særlige tilfælde at skærpe husdyrbrugslovens generelle beskyttelsesniveau, hvor det vurderes nødvendigt for at sikre lokale eller regionale naturbeskyttelsesinteresser. Beskyttelse af grundvandet mod nedsivning af forurenende stoffer reguleres dels gennem indsatsplanerne og dels gennem kravene i kommunens grundvandsredegørelse, som kan findes på her.

Horsens Kommune vil i forbindelse med ansøgninger efter husdyrbrugsloven, i dialog med ansøger og dennes rådgiver, finde frem til de mest hensigtsmæssige løsninger, der både kan indfri husdyrbrugenes krav og som samtidig tager hensyn til beskyttelsesinteresserne i det åbne land, herunder natur-, landskabs-, og grundvandsinteresser.

Placering af anlæg i forhold til landskab og boligområder

Strukturudviklingen i landbruget medfører at bygningsmassen på den enkelte ejendom forøges. Derfor er der grund til at tænke i både arkitektur og placering i landskabet, når fremtidens landbrugsbyggeri skal udvikles. Der skal i den forbindelse også tages hensyn til, at der er klare grænser mellem byerne og det åbne land. Horsens Kommune vil således, i dialog med den enkelte bygherre og dennes rådgiver, arbejde for løsninger, der sikrer en god tilpasning til omgivelserne (landskab, anden bebyggelse, rekreative områder m.v.).

Kommunen skal gennem sin administration skabe og bevare værdifulde bebyggelser, kultur- og bymiljøer og landskaber. For at undgå forfald af overflødiggjorte landbrugsbygninger bør der i forbindelse med miljøgodkendelser til større husdyrbrug være fokus på den fremtidige anvendelse af udtjente bygninger, om de kan overgå til andre formål eller, om de skal nedrives.

Det helt overvejende udgangspunkt er, at nye landbrugsbygninger skal opføres i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, så ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer udgør en hensigtsmæssig helhed, og en unødvendig spredning af bygningsmassen undgås. Kommunen skal foretage en konkret vurdering af, om der er en særlig begrundelse for at fravige dette udgangspunkt.

Ifølge Husdyrbrugsloven er det ikke tilladt at etablere nyanlæg eller udvide eksisterende husdyrbrug, som giver anledning til øget forurening i kommuneplanens eksisterende og fremtidige byzone eller sommerhusområder. Ved udvidelse og ændring af husdyrbrug tæt på by- og byvækstområder, skal hensynet til byernes muligheder for udvikling på den ene side og hensynet til landbrugets investeringssikkerhed på den anden side nøje vurderes – se mere om byvækst her. Der skal således foretages en afvejning mellem ønsket om en sammenhængende byudvikling kontra ønsket om at sikre et eksisterende husdyrbrugs overlevelsesmuligheder og investeringssikkerhed.

Som følge af husdyrbrugsloven er kravet til lugt blevet skærpet. Derfor vil en del bedrifter, som ligger uheldigt i forhold til samlet bebyggelse, landsbyer, byzone eller planlagt byzone, opleve at det ikke kan lade sig gøre at udvide bedriften på trods af anvendelse af bedste og nyeste teknologi, med mindre der arbejdes med løsninger, hvor driftsanlægget flyttes væk fra de eksisterende bygninger. Afhængigt af husdyrbrugets størrelse kan der være lugtmæssige problemer helt op til 1.000 m fra produktionen. Husdyrloven giver mulighed for udflytning, hvis det ikke er muligt at overholde afstandskravene til naboer på grund af f.eks. lugtemission, og hvis det ikke sker på bekostning af en lang række beskyttelsesinteresser. Udflytning af større husdyrbrug bør ske på baggrund af særlig planlægning eller høring i lokalsamfundet. På den måde kan konflikter mellem landbrug og naboer, landskab og natur imødegås.

Placering af anlæg i forhold til natur

Ved iværksættelse af naturforbedrende tiltag, som kræver kommunens myndighedsbehandling, vil udviklingsmulighederne for eksisterende store husdyrbrug indgå i den samlede vurdering af, om tiltaget kan iværksættes. Men udpegningen af områder til lokalisering af anlæg til store husdyrbrug udelukker ikke, at der kan udføres naturforbedrende tiltag i eksisterende beskyttet natur eller at arealer indenfor udpegningen kan udlægges til ny natur.

Placering af anlæg i forhold til grundvandsinteresser

Store husdyrbrug er at finde på den statslige tilladelsesliste, og kommunen kan planlægge for områder til store husdyrbrug, herunder også indenfor de nitratfølsomme indvindingsområder, såfremt en række tekniske tiltag til sikring af grundvandet er indarbejdet i planen og efterfølgende indarbejdes i husdyrbrugenes miljøgodkendelser. Kravene til et sådant husdyrbrug kan findes i kommunens grundvandsredegørelse, som kan læses her.

Anlæg udenfor udpegningerne

Der vil også kunne etableres store husdyrbrug udenfor arealer, der er udpeget som områder til store husdyrbrug, såfremt lovgivningen og øvrige retningslinjer i kommuneplanen og andre overordnede planer giver mulighed herfor. Det vil sige, at Horsens Kommune formentlig også vil modtage ansøgninger om etablering af store husdyrbrug udenfor arealudpegningerne. Også disse ansøgninger vil kunne dreje sig om husdyrbrug beliggende indenfor OSD.

Reguleringen af husdyrbrug, herunder reguleringen efter husdyrbrugsloven, vil være den samme, uanset om husdyrbruget ligger inden for eller uden for de planlagte områder til store husdyrbrug, men beliggenhed indenfor et nitratfølsomt indvindingsområde vil udløse særlige vilkår til husdyrbrugets indretning i overensstemmelse med retningslinjerne og grundvandsredegørelsen.

Billedet viser køer på græs.

7.3. VIRKSOMHEDER MED SÆRLIGE BELIGGENHEDSKRAV

Mål

- Ved placering af virksomheder med særlige beliggenhedskrav skal konflikter mellem naboer og virksomheder søges undgået.
- Virksomhederne i Horsens Kommune skal genere borgerne mindst muligt bl.a. ved at sikre, at Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for støj og andre miljøforureninger overholdes.
- Virksomhedernes ubebyggede arealer skal udformes, så de bidrager positivt til omgivelserne.
- Konflikter med væsentlige beskyttelsesinteresser, for eksempel drikkevands-, vandløbs- og naturinteresser skal søges undgået.

Retningslinjer

7.3.1. Virksomheder, anlæg og indretninger, der kan forventes at belaste de nære omgivelser på trods af forureningsbegrænsende foranstaltninger, skal placeres i områder udpeget til virksomheder med særlige beliggenhedskrav.

7.3.2. Omkring områderne til virksomheder med særlige beliggenhedskrav udlægges et konsekvensområde på 500 meter fra grænsen af området. Konsekvensområdet skal friholdes for forureningsfølsom anvendelse, indtil der er foretaget undersøgelser, som dokumenterer, at miljøforholdene er acceptable i området. Kan det nødvendige konsekvensområde ikke udlægges i forhold til eksisterende og planlagte områder for forureningsfølsom anvendelse, skal afstanden på mindst 500 meter tilvejebringes ved differentiering i det planlagte erhvervsområde.

7.3.3. Udenom de udpegede område til virksomheder med særlig beliggenhedskrav er der udlagt et konsekvensområde på 500 meter. Konsekvensområdet indebærer, at der ikke kan etableres nye boliger indenfor konsekvensområdet.

7.3.4. Hvis der skal etableres eller tillades risikovirksomheder indenfor Horsens Kommune, skal der ligeledes dokumenteres en minimumafstand til beboelsesområder, institutioner og andre samlingssteder på 500 meter fra virksomhedens skel.

7.3.5. Risiko for større uheld skal inddrages i planlægningen, hvis arealet ligger indenfor 500 m fra en risikovirksomhed. Omkring risikovirksomheder udlægges en planlægningszone på 500 meter. Ændringer af planlægningszonen skal bero på en konkret risikovurdering.

Redegørelse

Nogle virksomheder belaster med eksempelvis tung trafik, eller udgør en miljømæssig risiko for de nære omgivelser på trods af foranstaltninger til at imødegå dette. De virksomheder placeres bedst i områder til virksomheder med særlige beliggenhedskrav, hvor der er god afstand til beboelsesområder og rekreative områder.

Med den positive udvikling i mange industrivirksomheders miljøforhold i retning af færre gener og mindre forurening, kan stadig flere virksomhedstyper integreres i byen. Derfor udpeges der ikke nye områder til virksomheder med særlige beliggenhedskrav i Kommuneplan 2021-2033.

Der er forskellige kriterier for udpegningen af områder til virksomheder med særlige beliggenhedskrav. Derfor er ikke alle områder anvendelige til de samme typer virksomheder. Udpegningen er sket på baggrund af luft-, støj-, spildevands- og grundvandsforhold.

Omkring flere af de udlagte områder findes der allerede i dag forureningsfølsomme områder (boligområder) inden for 500 meter. For disse områder gælder, at hele området ikke umiddelbart kan anvendes til alle typer virksomheder. Der skal derfor i lokalplanlægningen foretages en zonering af området eller en eftervisning af, at miljøforholdene i de forureningsfølsomme områder er acceptable ved den konkrete virksomhedstype.

Erhvervsområder med god tilgængelighed til motorveje rummer et særligt vækstpotentiale for virksomheder, der leverer ydelser inden for logistik og transport. Derfor skal erhvervsområderne langs motorvejen fastholdes som områder til logistik-og transportvirksomheder samt andre virksomheder, som har tunge godstransporter, så tung transport så vidt muligt ledes uden om bymæssig bebyggelse.

Konsekvensområdet på 500 meter omkring de udpegede områder svarer til planlægningsafstanden mellem boliger og erhvervsvirksomheder med et støjkrav på 70 dB(A) i skel.

For virksomhed med luftforurening skal konsekvensafstand vurderes i hvert tilfælde

Risikovirksomheder

Virksomheder, anlæg og indretninger, som kræver stor sikkerhedszone, er lovmæssigt forpligtet til at få foretaget en vurdering af sikkerheden. Denne type virksomheder er omfattet af loven vedrørende vurdering af virkning på miljøet (VVM-reglerne).

Der findes en udpeget risikovirksomhed i Horsens Kommune, Horsens Bioenergi. Der er med tillæg 20 til Kommuneplan 2017 åbnet mulighed for, at virksomheden kan udvide sin produktion fra 340.000 til 550.000 tons biomasse årligt. Den ønskede udvidelse af

produktionen gør, at virksomheden ved en fuld udbygning inden for rammerne af planlægningen, vil få status af risikovirksomhed jf. risikobekendtgørelsen.

For alle risikovirksomheder (nye som eksisterende) fastlægges planlægningszoner. Planlægningszonen er en zone som skal sikre, at der foretages en vurdering af påtænkt planlægning i relation til de risikoforhold, der gælder i området. Der er således ikke tale om en forbudszone.

Planlægningszonen udgør det areal omkring virksomheden, der potentielt kan blive påvirket af et uheld. Planlægningszonen fastsættes ud fra den maksimale konsekvensafstand for det værst mulige uheld, hvor sandsynligheden for et uheld er større end 1 gang pr. 1 mia. år, dog minimum en zone på 500 meter rundt om virksomheden. Hvis der sker ændringer inden for planlægningszonen, skal planmyndigheden foretage en forudgående høring af risikomyndighederne og inddrage disses vurderinger i planlægningen.

Billedet viser Danis Crown slagteriet i Gedved.

7.4. PRODUKTIONSERHVERV

Mål

- Produktionserhverv i Horsens Kommune skal have gode betingelser for at opretholde deres tilladelser og aktiviteter i områder, som er udpeget til produktionserhverv.
- Udpegningen af områder til Produktionserhverv skal sikre, at konflikter mellem naboer og virksomheder undgås.
- Produktionsvirksomhedernes udendørs arealer skal udformes harmonisk og æstetisk og tilpasses omgivelserne.
- Horsens Kommune vil arbejde for, at konflikter mellem produktionsvirksomhederne og væsentlige beskyttelsesinteresser, for eksempel drikkevands-, vandløbs- og naturinteresser undgås.

Retningslinjer

7.4.1. Virksomheder, anlæg og indretninger, der kan forventes at belaste de nære omgivelser på trods af forureningsbegrænsende foranstaltninger, skal placeres i områder udpeget til produktionserhverv.

7.4.2. Omkring områderne til produktionserhverv udlægges et konsekvensområde på 500 meter fra grænsen af området. Undtaget er dog erhvervshavnen, hvor en konkret miljøkortlægning danner grundlaget for konsekvensområdets udbredelse. Konsekvensområdet skal sikre, at virksomhederne i områder udpeget til produktionserhverv kan opretholde deres tilladelser og aktiviteter efter bl.a. miljølovgivningen.

7.4.3. Indenfor konsekvensområderne på 500 meter kan der ikke planlægges for forureningsfølsom anvendelse (kontorer, boliger o.lign).

Områderne til produktionserhverv samt konsekvensområderne er udpeget på kort.

Redegørelse

Det er et nationalt krav, at der planlægges for områder til produktionserhverv. Horsens Kommune har i forvejen peget på arealer til virksomheder med særlige beliggenhedskrav. En gennemgang af kommunens erhvervsområder har vist, at områderne til virksomheder med særlige beliggenhedskrav også er egnede til - og indeholder allerede i dag en lang række produktionserhverv.

Hensigten er, at der i videst muligt omfang tager højde for potentielle miljøkonflikter samtidig med, at borgernes beskyttelsesniveau fastholdes og virksomhedernes drifts- og udviklingsmuligheder sikres bedst muligt. Retningslinjerne skal således sikre, at Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier ikke overskrides, når der planlægges for ændret anvendelse af arealer, der ligger tæt på eksisterende og planlagte produktionsvirksomheder, og at eksisterende produktionsvirksomheder ikke påføres omkostninger til afværgeforanstaltninger, som ligger udover deres miljøgodkendelse som følge af, at der planlægges for ændret anvendelse på omkringliggende arealer.

For at sikre, at produktionserhvervene i Horsens Kommune også i fremtiden har arealer, hvor det kan forventes, at de kan placere sig, er der udpeget 4 store områder (14ER19 og 14ER20 i Horsens, 33ER01 i Gedved og 20ER09 og 20ER11 i Brædstrup). Disse områder har alle en konsekvenszone på 500 meter.

Konsekvensområdet på 500 meter omkring de udpegede områder svarer til planlægningsafstanden mellem boliger og erhvervsvirksomheder med et støjkrav på 70 dB(A) i skel. For virksomhed med luftforurening (lugt og støv) skal konsekvensafstand vurderes i hvert tilfælde.

Biogasanlægget i Gedved er ligeledes udpeget til produktionserhverv. Her er ligeledes udlagt et konsekvensområde på 500 m omkring anlægget.

Derudover er erhvervshavnen i Horsens 10ER02 udpeget som et område til fremtidige produktionserhverv. Udpegningen gælder kun de arealer, der i Masterplanen for Horsens Havn er udpeget som fremtidig erhvervshavn og ikke de områder der forventes omdannet til andre byformål i overensstemmelse med Masterplanen. For erhvervshavnen er konsekvensområdet mellem 300 og 500 meter, som vist på kortet herover.

KLIMA & MILJØ

KLIMATILPASNING

RISIKOOMRÅDER & KENDTE OVERSVØMMELSER

STØJBELASTEDE AREALER

GENANVENDELSE AF OVERSKUDSJORD

GRUNDVAND

8.1. KLIMATILPASNING

Mål

- Klimatilpasning skal tænkes ind i alle planer og skabe merværdi. Den fysiske planlægning skal skabe plads til vandet i byområder og i det åbne land.
- Vand er en værdifuld ressource, der skal være synligt i bybilledet og skabe langsigtet værdi. Med intelligente løsninger skal vi understøtte grønne strukturer og biodiversitet. Regnvand skal når det er muligt håndteres lokalt på overfladen og medvirke til attraktive byområder.
- Skader som følge af oversvømmelse skal forebygges og mindskes, ved klimatilpasning i byområder og i det åbne land. Klimatilpasning skal tænkes sammen med andre anlægsprojekter og have flere funktioner.
- Skader som følge af erosion skal forebygges og mindskes, ved klimatilpasning i kystnære områder. Naturlige kyster skal bevares og den frie dynamik og de naturlige kystprocesser skal opretholdes.
- Byrådet vil tage initiativer til løsninger og arbejde for at formidle klimatilpasning til borgere og virksomheder. Klimatilpasning er et fælles ansvar, derfor er det vigtigt at etablere ejerskab og inspirere til fællesskab så vi sammen kan opnå helhedsorienteret klimatilpasning.

Retningslinjer

Forebyggelse af oversvømmelse

8.1.1. For større sammenhængende områder (helhedsplaner og udviklingsplaner), skal der udarbejdes en overordnet struktur for håndtering af hverdagsregn og ekstrem regn, som forudsætning for lokalplanlægningen.

8.1.2 I forbindelse med lokalplanlægning af eksisterende og nye byområder skal bygherre redegøre for grundvandsforhold samt håndtering af hverdagsregn og ekstrem regn ved udarbejdelse af en vandhåndteringsplan. Regnvand skal håndteres uden at gøre skade på bygninger og infrastrukturanlæg i lokalplanen og i op- og nedstrøms liggende områder.

8.1.3 I nye byvækstområder skal regnvandet som udgangspunkt håndteres på terræn, når det samlet set vurderes at have klimamæssige, miljømæssige og/eller økonomiske gevinster. Og hvor det er muligt skal regnvandet nedsives i fælles anlæg alternativt på egen grund. Ekstrem regn skal i nye byområder håndteres efter et princip om vandneutral vandhåndtering op til en 100 års regnhændelse.

8.1.4 Ved byvækst, byomdannelse og ændret anvendelse eller disponering af et område skal befæstelsesgraden, der er angivet i spildevandsplanen overholdes. Overskrides befæstelsesgraden skal det overskydende regnvand håndteres på grunden ved nedsivning eller fordampning, eller alternativt forsinkes og eventuelt renses inden det ledes til recipient.

8.1.5 Ved ændret arealanvendelse, bygge- og anlægsarbejder herunder terrænregulering i oversvømmelsestruede områder skal bygherre redegøre for hvordan oversvømmelsesrisikoen håndteres lokalt og at oversvømmelsesrisikoen ikke forøges eller medfører oversvømmelse andre steder. Oversvømmelsestruede områder og hovedstrømningslinjer er udpeget på kort.

8.1.6 Oversvømmelsestruede rekreative og grønne områder i byzone, samt oversvømmelsestruede områder i landzone, må ikke ændres fysisk uden en vurdering af områdets potentiale som afhjælpende funktion i forbindelse med oversvømmelser. Såfremt området kan have afhjælpende funktion skal det friholdes for ny bebyggelse.

8.1.7 Ved planlægning i områder med risiko for oversvømmelse fra havet, skal der laves en konkret vurdering af byggeriets og anlæggets levetid, sårbarhed og funktion. Bebyggelse og anlæg skal klimatilpasses til forventninger om fremtidige havvandsstigninger.

8.1.8 Ved planlægning i områder med risiko for oversvømmelse fra havet, skal det fastlægges om nybyggeri på havnearealer og andre kystnære steder i Horsens By skal indgå i den samlede beskyttelse af Horsens By mod oversvømmelse fra havvandsstigninger.

8.1.9 Ny bebyggelse i områder med risiko for oversvømmelse fra havet skal opføres med gulv i stueetagen i minimum kote 2,6 meter DVR90. Undtaget er bygninger, der er placeret, indrettet eller anvendes på en sådan måde, at der ikke sker skade i tilfælde af oversvømmelse, eller som er beskyttet på anden vis, eksempelvis i form af dige, mur, hævning af terræn eller lignende.

Forebyggelse af erosion

8.1.10 Ved planlægning i erosionstruede områder, hvor der er *moderat* eller *stor* risiko for erosion skal planer og byggerier vurderes ud fra en konkret viden om anlæggets eller byggeriets levetid, sårbarhed og funktion. Erosionstruede områder er udpeget på kort.

8.1.11 Vurderes et anlæg til kystbeskyttelse nødvendigt, skal anlægget planlægges og placeres, så det påvirker kystlandskabet mindst muligt. Ved etablering, ombygning eller fjernelse af kystsikringsanlæg skal der ske en afvejning af hensynet til sikring af kystens naturlige udvikling på den ene side og beskyttelsen af det eksisterende landskab, naturen og byen på den anden side.

8.1.12 Ved etablering af kystbeskyttelsesanlæg i form af barriere skal der planlægges for regnvandshåndtering.

Generelt

8.1.13 Klimatilpasningstiltag, der har virkning på tværs af kommunegrænserne, skal sikres gennem tværkommunalt samarbejde.

- *Der er udarbejdet en skybrudsplan for Horsens by. Skybrudsplanen skal bruges til et videre arbejde på tværs af forvaltningen og i samarbejde med Samn Forsyning til at prioritere indsatsen. Skybrudsplanen skal desuden øge bevidstheden om den eksisterende blå hovedstruktur i byen, og være udgangspunkt for hvordan anlægsprojekter fremadrettet kan bidrage til at løse konkrete oversvømmelsesudfordringer.*
- *Der arbejdes for at lokale målsætninger for "håndtering af vand på terræn" bliver en del af spildevandsplanen. Det betyder også at håndtering af ekstremregn kan blive omfattet af Samn Forsynings serviceniveau.*
- *Der skal arbejdes med differentierede målsætninger indenfor hvert skybrudsopland og tiltag skal udføres på baggrund af analyser vedr. risiko for lokal oversvømmelse og værdierne i området. De afhjælpende klimatilpasningsforanstaltninger skal desuden være samfundsøkonomiske hensigtsmæssige.*
- *Spildevandsplanen skal omfatte en overordnet strategi for håndtering af vand på terræn, en inddeling af byområderne i skybrudsoplande, kortlægning af egnede skybrudsveje og egnede områder til "parkering" af vandet, når kloakkerne ikke kan følge med. Pladser, parker og veje skal tages i brug og skal i videste mulige omfang bidrage til rekreative og grønne områder i byen, jf. Midtbystrategien.*
- *Arbejdet med en udviklingsplan for Åkvarteret skal imødegå oversvømmelsesudfordringer i den lavtliggende bydel og integrerer klimatilpasning i kvarterets byudvikling.*

Redegørelse

Udpegningsgrundlag

Planlovens regler for forebyggende planlægning for oversvømmelse og erosion trådte i kraft 1. februar 2018. Dette betyder at Horsens Kommune skal udpege arealer der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion. For udpegning af arealer der kan blive udsat for oversvømmelse har Horsens Kommune i 2020, i samarbejde med Samn Forsyning, lavet nye kortlægninger af arealer, der er truet af oversvømmelse fra nedbør, hav, vandløb og søer. Baggrunden for de nye kortlægninger er et opdateret modelgrundlag og anvendelse af lokale nedbørstal. For udpegning af arealer der kan blive udsat for erosion anvendes Kystdirektoratets Kystatlas.

Oversvømmelser fra hav:

Når den globale temperatur stiger, stiger temperaturen i verdenshavene også. Det opvarmede vand udvider sig, og det får vandstanden til at stige. Når middelvandstanden i havet stiger, kan den maksimale vandstand ved stormfloder tilsvarende forventes at stige. Forudsigelserne om havspejlsstigninger er usikre, især for ændringerne på længere sigt. Det er derfor vigtigt at lave planlægning, som er robust over for usikkerheder og lave robuste løsninger der tager levetiden af bygninger og anlæg i betragtning, når der planlægges for byggeri i lavtliggende kystnære områder.

Horsens højvandsstatistik er baseret på dels historiske vandstandsmålinger fra Horsens Havn, der også er sammenstillet med historiske målinger for vandstande i Ballen Havn på Samsø. Målingerne kan bruges til at bestemme givne vandstande ved forskellige gentagelsesperioder. I Tabel 2 vises gentagelsesperioder for 5, 10, 20, 50 og 100 år svarende til det nuværende klima (2010). Højvandsstatistikken er efterfølgende fremskrevet med en klimafaktor, frem mod et forventet klima i henholdsvis 2050 og 2110. Vandstandene er angivet i antal meter over dagligt vande, som omtales som kote 0 meter DVR90.

Hændelse med gentagelsesperiode i år	5	10	20	50	100
2010	1,32	1,38	1,44	1,52	1,59
2050	1,72	1,78	1,84	1,92	1,99
2110	2,32	2,38	2,44	2,52	2,59

Tabel 2: Hændelsesniveauer for stormflod i Horsens Fjord.

Oversvømmelser fra vandløb:

Oversvømmelseskort for vandløb viser hvilke arealer der kan forventes at blive oversvømmet ved en vandstandsstigning i vandløbene. Der er udarbejdet screeningskort for oversvømmelse fra vandløb for Hansted Å, Gudenå, Mattrup Å, Ørskov Bæk, Ølsted Å, Bygholm Å og Dagnæs Bæk. Screeningskortet viser således ikke oversvømmelser fra andre vandløb. Oversvømmelsen er modelleret for en 100 års hændelse i dag og ud fra lokale opmålings- og vandføringsdata. For Gudenåen er det en 100 års hændelse i 2050.

Oversvømmelser fra nedbør:

Ved ekstreme regnhændelser vil en del af regnen sive ned i jorden eller løbe til kloakker. Når kapaciteten i kloakkerne er opbrugt og jorden er vandmættet, vil resten af vandet strømme på terræn (oven på jorden) og samles i lavninger. Oversvømmelseskortet for nedbør viser de forventede oversvømmelser fra nedbør ved en 100 års regn hændelse i 2110. Den del af kortet der dækker de kloakerede områder i Horsens By er udarbejdet i samarbejde med Samn Forsyning og er modelleret i en dynamisk modelopsætning. Den del af kortet der dækker arealer uden for kloakerede områder i Horsens By er modelleret i SCALGO's stationære overflademodel. Ved beregning af oversvømmelser for nedbør er det kun den "overskydende regn" der vises, det vil sige, at den mængde regn der afledes via kloakken eller nedsiver er trukket fra. Kortet viser hvor det må forventes, at der ligger mere end 10 cm vand på terræn efter en brutto-

regnmængde på ca. 99 mm i hele kommunen.

Strømningsveje:

Når der falder så meget nedbør at lavninger i terrænet er fyldte, strømmer vandet på terræn. Screeningskort for strømningsveje er modelleret i SCALGO. Der vises kun strømningsveje, som har et opland på mere end 1 hektar.

Erosion:

Kystdirektoratets Erosionsatlas for kronisk erosion anvendes til retningslinjekort for Erosion. I Horsens Kommune forekommer erosions typerne; Fremrykning, Lille, Moderat og Stor.

Anvendelse i planlægningen

Vi skal gennem planlægning og projekter sikre både nye og eksisterende bygninger og tekniske anlæg bedst muligt mod skadevoldende oversvømmelser. Horsens Kommune vil forebygge oversvømmelse ved at tænke klimatilpasning ind i lokalplaner, sektorplaner og andre planer i kommunen. En fuldstændig sikring mod oversvømmelse fra helt ekstreme skybrud og stormfloder er ikke mulig, men med planlægningen kan der skabes plads til at fordele og forsinke vandet indtil der er plads til, at regnvandsanlæg og vandløb kan modtage vandet uden væsentlig risiko for oversvømmelse af bebyggelse og tekniske anlæg.

Vandhåndtering:

Ved lokalplanlægning skal en vandhåndteringsplan være med til at sikre, at der planlægges for forsinkelse og afledning af vand, samt at bebyggelse og tekniske anlæg placeres eller sikres i henhold til risiko for oversvømmelse. Bygherre bekoster de nødvendige undersøgelser og udarbejdelse af vandhåndteringsplanen, som skal foregå forud for lokalplanlægningen.

Regnvand skal håndteres uden at gøre skade på bygninger og infrastrukturanlæg eller nedstrøms liggende områder. I planlægningen skal regnvandets naturlige strømningsveje så vidt muligt opretholdes. Hvis det er nødvendigt at ændre strømningsveje skal vandet ledes hen, hvor det gør mindst mulig skade og uden væsentlig gene for essentiel infrastruktur.

I det naturlige terræn er der lavninger rundt omkring i landskabet, disse lavninger fyldes helt eller delvist ved ekstreme nedbørshændelser. Ved byvækst er det vigtigt at udvise rettidig omhu og bevare lavninger i et rimeligt omfang, så vandet ikke sendes videre og giver nye problemer andre steder. I Horsens Kommune er det ønsket at der ved byvækst arbejdes med et princip om vandneutral vandhåndtering op til en 100 års nedbørshændelse i 2110. Dvs. at eksisterende lavningsvolumen som vil fyldes ved en sådan regnhændelse skal bevares.

Vand skal ses som et potentiale og en ressource og skal, hvor det er muligt, håndteres på terræn og indgå som et rekreativt element, så der samtidig skabes mulighed for at øge natur og biodiversitet. Ved nedsivning af regnvand nedsættes belastningen af vandløb og eksisterende spildevandssystemer, og derved mindskes risikoen for oversvømmelse fra vandløb og spildevandssystemet. Samtidig mindskes risikoen for udtørring af områder. I forbindelse med nye byvækstområder skal bygherre redegøre for, om området er egnet til nedsivning af regnvand.

Øget nedbør og stigende havniveau påvirker grundvandsstanden. Stigende grundvand kan medføre forsumpning, udfordringer med vandafledning og oversvømmelse. Den terrænnære grundvandsstand er påvirket af geologiske forhold, dræning, sæsonvariationer m.m. Lavbundsarealer vil ofte være præget af højtstående grundvand men også i højtliggende områder kan terrænnært grundvand give udfordringer i forhold til byggeri og anlæg. Derfor skal der laves konkrete vurderinger af grundvandsstanden ved bygge- og anlægsprojekter.

I oversvømmelsestruede områder skal det vurderes, om der er behov for afværgeforanstaltninger og hvilken type og evt. kombination af afværgeforanstaltninger, der er nødvendig og mest hensigtsmæssig at etablere i forhold til det konkrete område og den planlagte anvendelse. Bygherre skal redegøre for oversvømmelsesrisikoen og hvordan denne håndteres lokalt samt hvilken konsekvens, det har opstrøms og nedstrøms.

Der er begrænsede arealer med grønne og rekreative områder i byerne. Det er derfor vigtigt, at kommunen forinden omdannelse af sådanne områder vurderer, om området skal friholdes til klimatilpasningsformål i stedet for at blive bebygget.

Store dele af Horsens Midtby ligger lavere end kote 1.5 meter, og en 100 års stormflodshændelse vil kunne nå op i kote 2.6 meter. Skadesomfanget efter sådan en hændelse vil være enorme, Byrådet ønsker derfor, at der planlægges for en samlet beskyttelse af Horsens Midtby.

Erosion:

Kyststrækninger i Horsens Kommune er hovedsageligt registreret med lille eller moderat kronisk erosion. Kun på Endelave er der registeret strækninger med stor kronisk erosion. Disse strækninger er alle beliggende i det åbne land, og ved områder omfattet af Natura2000. På disse strækninger prioriteres naturlige kyster, hvor den frie dynamik og de naturlige kystprocesser opretholdes.

Der er ikke udpegede kommuneplanrammer, som er omfattet af stor kronisk erosion. Dertil er der ikke registreret stor akut erosion i Horsens Kommune, hvorfor det ikke medtaget i den nærværende kortlægning.

Kysterne i Horsens Kommune er varierede og værdifulde. Byrådet ønsker, at disse værdier bevares. Byrådet vil lægge vægt på, at opretholde de naturgivne forhold i kystområderne og de lavvandede marine områder, således at de dynamiske processer som f. eks. erosion, pålejring og periodiske oversvømmelser kan forløbe uhindret, og hensynet til flora og fauna kan respekteres. Det er også væsentligt, at offentlighedens adgang til kysterne og strandene bevares og forbedres. Befolkningens benyttelse af kysten skal afvejes i

forhold til den natur, der samtidig ønskes beskyttet.

Etableringen af kystbeskyttelsesanlæg har ofte en negativ virkning på nærliggende kyststrækninger og forstyrrer de naturlige kystprocesser. Derfor skal etablering af kystbeskyttelse som udgangspunkt undgås og ske under hensyntagen til planlovens kapitel 2a om planlægning i kystområderne.

Som hovedregel skal der være væsentlige hensyn der taler for udførelsen af kystbeskyttelsesforanstaltninger. Kystbeskyttelsesanlæg kan i den forbindelse etableres for at modvirke erosion på kysten, eller for at sikre mod oversvømmelser og lignende. Det er som udgangspunkt særligt vanskeligt at opnå tilladelse til kystbeskyttelse udenfor bymæssig bebyggelse og ved sommerhusområder.

Sammenhæng til øvrige kommuner

Klimaforandringer kender ikke grænser. Klimatilpasningstiltag kan have virkning på tværs af kommunegrænser, derfor skal tiltag der har indvirkning på andre kommuner sikres gennem tværkommunalt samarbejde. Horsens Kommune har kommunegrænser og kystlinjer fælles med Hedensted Kommune og Odder Kommune. Horsens Kommune deler vandløbsopland med flere kommuner. Bygholm Å oplandet strækker sig ind i Hedensted Kommune og Vejle Kommune. Horsens Kommune er desuden en del af Gudenå oplandet. Horsens Kommune er derfor en del af Gudenåsamarbejdet, som er et samarbejde mellem de 7 kommuner der ligger langs Gudenåen, de øvrig kommuner er Hedensted, Skanderborg, Silkeborg, Favrskov, Viborg og Randers. Det blev i februar 2020 besluttet at igangsætte udarbejdelse af en helhedsplan for vandhåndtering langs Gudenåen. Formålet med helhedsplanen er at imødegå konsekvenserne af mere vand og højere vandstand i Gudenåen ved at få kortlagt omfanget af risici og værdier, og anvise løsningsmuligheder og handlinger. Det forventes at helhedsplanen vedtages i indeværende planperiode.

Vejrhændelse	Hændelsesniveau anvendt i Kommuneplan 2021-2024
Hav (Stormflod 100årshændelse i 2110)	Kote 2,59 meter
Vandløb (100 årshændelse nutid for Gudenåen dog 100 årshændelse i 2050)	Modelberegninger for Bygholm Å, Hatting Bæk, Dagnæs Bæk, Gudenåen.
Nedbør, (100 årshændelse i 2110, anvendt klimafaktor 1,4)	Horsens By: dyn model. 99 mm/12 timer Øvrig kommune.: Scalgo Live – oversat til 43 mm
Hovedstrømningsveje for regn	Oplandsstørrelse 1 ha

Tabel 1:Tabellen viser de hændelsesniveauer som ligger til grund for oversvømmelseskort og strømningslinjekort.

8.2. RISIKOOMRÅDER OG KENDTE OVERSVØMMELSER

Mål

- Gennem klimatilpasning og beredskabsplanlægning skal samfundets vigtigste funktioner kunne opretholdes under oversvømmelse.
- Gennem fysisk planlægning skal Horsens Midtby på sigt beskyttes mod oversvømmelse fra Horsens Fjord op til kote 2,6 meter DVR 90 svarende til en 100 års stormflodshændelse i 2110.
- Skader som følge af oversvømmelse skal forebygges og afværges, ved klimatilpasning i byområder og i det åbne land. Klimatilpasningsprojekter skal fremme naturindhold, forbedrede rekreative forhold, fællesskaber og attraktive byrum.

Retningslinjer

8.2.1 Ved planlægning for byggeri, vejanlæg eller tekniske anlæg indenfor et risikoområde, skal der i planlægningen indgå, hvordan oversvømmelsesrisikoen håndteres lokalt.

8.2.2 Bygninger og anlæg der etableres inden for et risikoområde skal placeres under hensyntagen til sandsynligheden for oversvømmelse.

8.2.3 Ved etablering af nyt byggeri i et risikoområde skal det nye byggeri, herunder især kælderen, sikres mod oversvømmelse.

Handlinger - risikoområder

St. Hansted Å / Nørrestrand

Det skal undersøges om ændringer af terrænet i forbindelse med etablering af vådområderne ved St. Hansted Å har en positiv indflydelse på at mindske risikoen for oversvømmelse.

Til det formål indsamles der tidsserier for vandstanden i Hansted Å opstrøms Nørrestrand ved Egebjergvej, samt indenfor slusen ved Sundet. Når der er indsamlet tilstrækkelig lange tidsserier (min. 2 års varighed), skal de indsamlede informationer anvendes til bl.a. at beregne hvor hurtigt Nørrestrand bliver fyldt op af vandet fra baglandet ved forskellige scenarier og sluselukning ved Sundet.

Det vil herefter kunne vurderes, hvor udsatte områderne er for oversvømmelse, og der kan udarbejdes en plan for, hvordan evt. oversvømmelser kan undgås. Der arbejdes med problemstillingen i 2020-2022 i projektet Coast To Coast.

Hatting By

Det skal afklares om der er behov for at ændre på vandløbets fysiske udformning, og i givet fald skal der udarbejdes løsningsmodeller.

Der indsamles allerede informationer om nedbør og vandstande i Hatting Bæk nedenfor Svanevænget. På baggrund af informationerne skal det vurderes, om der er en reel risiko for større oversvømmelser som følge af vandløbets fysiske udformning. I givet fald bør man opstille en detailmodel til at regne på risiko for oversvømmelser og mulige løsninger. En løsning kan være, at tilbageholde vandet i bækken på engene syd for byen eller mindske afledningen fra regnvandsbassinet ved industriområdet. Alternativt kan åen ledes gennem det etablerede kær, dels for at undgå "knækket" i vandløbet ved Oensvej, og dels med henblik på at sløjfe de 2 uhensigtsmæssige rørunderføringer parallelt med Oensvej.

Der laves desuden en skybrudsanalyse for oplandet og byen til afklaring af behov for opretholdelse af naturlige lavninger og strømningskorridorer. Bygholm Å oplandet strækker sig ind i Hedensted Kommune. Der skal skabes dialog og forståelse for indbyrdes aftaler med vejle og Hedensted kommuner vedr. helhedsorienteret planlægning for vandneutral byudvikling i hele oplandet.

Horsens Kommune udfører indledende kortlægning og planlægning for ekstrem regn i perioden 2021-2022.

Horsens By

Kystdirektoratet har givet vejledende anbefaling om reduktion af risikoniveauet ved implementering af løsninger der forhindrer at vandet trænger ind til Horsens by og at løsningerne etableres inden for et kortsigtet tidsperspektiv.

Horsens Kommune udfører løbende kortlægning, planlægning samt etablering af beskyttende tiltag, som en del af havneomdannelsen, trafikløsninger og midtbyudvikling i øvrigt.

Der etableres indledende stormflodssikring efter behov til kote 1,8 m DVR90 i form af diger, hævning af terræn og beredskabsplanlægning med mobile løsninger på særligt kritiske strækninger på terræn ved fjorden, havnen og langs Bygholm Å.

Planlægning og projektering af klimatilpasningsdelen bliver støttet af EU gennem projektet Life IP Coast to Coast Climate Challenge

(C2C CC).

Etablering af sikringsløsning for byen til kote 2,6 er desuden påbegyndt, og vil blandt andet blive gennemført i takt med byens omdannelse.

I den kommende spildevandsplan skal der medtages målsætninger for "håndtering af vand på terræn" når der forekommer kraftig regn/skybrud ud over SAMN Forsynings serviceniveau.

Der skal arbejdes med differentierede målsætninger indenfor hvert skybrudsopland og klimaindsatser skal udføres på baggrund af analyser vedr. risiko for lokal oversvømmelse og værdierne i området.

Spildevandsplanen skal omfatte en overordnet strategi for håndtering af vand på terræn, en inddeling af byområderne i skybrudsoplande, kortlægning af egnede skybrudsveje og egnede områder til "parkering" af vandet, når kloakkerne ikke kan følge med. Pladser, parker og veje skal tages i brug og skal i videste mulige omfang bidrage til rekreative og grønne områder i byen, jf. Midtbystrategien.

Bygholm Å oplandet strækker sig ind i Hedensted Kommune. Der skal skabes dialog og forståelse for indbyrdes aftaler med vejle og Hedensted kommuner vedr. helhedsorienteret planlægning for vandneutral byudvikling i hele oplandet.

Endelave

Horsens Kommune vil indledningsvist foretage målinger af stuvningspåvirkningen ved Endelave Havn og på denne baggrund afklare om der er behov for sikring af adgangsvejen til Endelave.Adgangsvejen til øen kan evt. sikres ved at hæve kajkanter på havnen og lave diger langs kyststrækningen ved Endelave By.

Naturområderne vil ikke blive beskyttet, lige som det er grundejernes eget ansvar, evt. gennem oprettelse af lokale digelaug, at sikre sommerhusområderne mod sydøst.

Klosterkær og Gudenådalen mellem Mossø og Højlundvej

Der pågår arbejde med helhedsplan for Gudenåen i samarbejde mellem de 7 Gudenå kommuner, arbejdet skal lægges til grund for evt. tiltag.

Den fredede bygning Papirmøllen er i risiko for oversvømmelse. Naturstyrelsen er ejer og har ansvar for at sikre Papirmøllen.

Gudenådalen mellem Højlundvej og Vilholtvej

Der pågår arbejde med helhedsplan for Gudenåen i samarbejde mellem de 7 Gudenå kommuner, arbejdet skal lægges til grund for evt. tiltag.

Ll. Hansted Å opstrøms Egebjergvej

En nærmere analyse af vandløbsafstrømningen i forbindelse med store afstrømningshændelser og relaterede vandstande skal afklare oversvømmelsesrisikoen og om der er behov for tiltag. Der har dog ikke hidtil været problemer. Beredskab ved Vandværkssøen skal overvejes og konsekvenser for naturen skal undersøges.

Lodsejerne skal eventuelt selv sikre ejendommene indenfor området.

Brigsted

Kystdirektoratets vejledende anbefaling for området er accept af den stigende oversvømmelsesrisiko under forudsætning af tilpasning gennem planlægning og parathed i lokalsamfundet. Hvor Vorsøvej er privat vej, er det lodsejernes ansvar, hvis den skal beskyttes. Hvor Vorsøvej er offentlig vej skal det afklares, om der er behov for skiltning.

Nordkysten/Stensballe

Horsens Kommune er ansvarlig for at undersøge hvordan Sølystvej sikres, ad åre kan en løsning være at der skal opføres et mindre dige langs vejen. En del af Strandpromenaden sikres i forbindelse med udbygning af Nordhavnen, den resterende del skal sikres via tiltag ved Langelinie. Der foretages ikke handlinger i forhold til at Husodde Camping.

Stensballe

Oversvømmelsesrisikoen skal afklares og det skal kortlægges i hvor høj grad, at der er kendte oversvømmelser i området. Der skal laves en masterplan for håndtering af ekstremregn. Planen skal afklare risikoen, vise hvor der kan tilbageholdes vand, hvordan man indretter området til at kunne parkere vandet og til hvor vandet skal strømme. Boldbaner, parkeringspladser, branddam mv. kan evt. indgå i løsningerne. Tiltagene skal berige området i form af forbedrede byrum i form af begrønning, små lommeparker mv. Løsningerne skal findes lokalt og evt. i samarbejde med grundejerforeninger.

Strandpromenaden

Med hævning af terrænet til kote 2,6 meter på nordhavnen er der behov for dels at indrette Strandpromenaden til at kunne rumme mere vand og at etablere skybrudsrør fra Strandpromenaden til aftapning af vandet til det nordlige havnebassin. Regnbed langs Strandpromenaden er under etablering og der arbejdes for forbedret afvanding ved Havnetorvet. Mod øst er der fortsat behov for at tilpasse terrænet på og omkring Strandpromenaden og evt. afskære skybrudsoplandet nord for Strandpromenaden så det kan afvande til Horsens Fjord længere mod øst. Der skal laves en masterplan for hele skybrudsoplandet som viser hvor der skal parkeres vand, hvor vejene skal indrettes til strømning for ekstremregn og hvor der er behov for skybrudsledninger og udløb til Horsens Fjord. Løsninger skal så vidt muligt foregå på terræn og berige veje og byrum med attraktive terrændtilretninger og begrønning af kvarterene. En del af oplandet er fælleskloakeret, Samn Forsyning planlægger seperatkloakering af disse områder fra 2022.

Bjerrevej

Der skal laves en masterplan for hele skybrudsoplandet, som viser hvor og hvordan man kan tilbageholde mest muligt vand i oplandet, og hvorledes at der skabes plads til strømningsveje for ekstremregn langs vejene. Vandet skal ledes på terræn og give værdi i form af begrønning langs Bjerrevej, en af byens hovedfærdselsåre fra syd. Der er planlagt for seperatkloakering af området i perioden frem mod 2027, dette løser dog ikke udfordringer med ekstrem regn.

Godsbanekvarteret

Ekstremregn skal så vidt muligt håndteres indenfor området. Godsbanearealerne udvikles til boligformål, og i den forbindelse planlægges for håndtering af ekstremregn på terræn indenfor lokalplanområdet. Der skal etableres en stor rumlighed til vandet i form af skybrudsstruktur og når denne har behov for aftapning skal det foregå til Bygholm Å mod vest i retning af Bygholm Park. Der etableres skybrudsledning under jernbanen til dette formål. Grønne områder, parkeringsarealer og veje indgår i skybrudstrukturen og skal kunne lede og tilbageholde vand. Der arbejdes desuden på at trug, render mv. etableres som grønne løsninger og at disse bidrager med rekreativ merværdi til området.

Endelavevej

Der skal laves en masterplan til at afklare oversvømmelsesrisikoen og vise hvordan oversvømmelsesrisikoen kan afhjælpes. Primære målsætning i planen er at gøre de vigtigste veje farbare i situationer med ekstremregn. Der skal arbejdes med at skabe plads til at tilbageholde vand på parkeringsarealer, pladser og sekundære veje. Der skal desuden etableres strømningsveje på terræn og evt. etableres skybrudsledning til aftapning henholdsvis til Sydhavnen og til Dagnæs Bæk. Samn Forsyning planlægger for at etablere ny spildevands- og regnvandsledning i Endelavevej i de kommende år, da der er sætninger i området. Det skal afklares om området på samme tidspunkt kan aflastes for ekstrem regn.

Dagnæs Bæk

Det skal undersøges om vandet kan tilbageholdes eller ledes til andre områder, så Strandkærvej kan blive aflastet. Det skal afklares i hvor stort omfang, at der er risiko for oversvømmelse langs vandløbet på Dagnæs Bæk forløb ned gennem byen, og det skal afklares i hvor høj grad der er risiko for oversvømmelser i forbindelse med ekstremregn, stor vandføring i vandløbet samt ved høj vandstand i Horsens Fjord. Der er ikke meget plads langs vandløbet til vandtilbageholdelse. Løsninger kan være at arbejde med vandløbsforbedrende tiltag på den lave del af vandløbet fra Nansensvej og ud mod Horsens Fjord. Her kan der være behov for at udvide åforløbet, at etablere dobbeltprofil som i tørre periode kan have rekreative kvaliteter i form af stisystemer til Bakkelunden og Planetstien mv.

Åkvarteret

Den nye udviklingsplan for Åkvarteret vil give forslag til hvordan bydelen skal udvikle sig i de kommende år og på lang sigt. Planen giver forslag til hvordan oversvømmelsesrisikoen i området kan håndteres og hvordan klimatilpasningen kan gennemføres i forbindelse med omdannelse af kvarteret og med synergier fra kanaler/åforløb i Åkvarteret.

Løvenørnsgade

En skybrudsledning i Søndergade aflaster området. Der skal laves en plan for håndtering af ekstremregn. Planen skal vise hvor meget vand der fortsat er behov for at håndtere i området for at undgå oversvømmelse, og vise hvordan man kan skabe plads til vandparkering og strømning af ekstremregn. Løsningerne skal give merværdi i form af forbedrede byrum gennem begrønning af kvarteret.

Østbirk Vest

Ved byudvikling er det vigtigt ikke at sende mere vand i retning af disse områder. Der er mulighed for at parkere og lede vand i det grønne områder nord for Ryvej. Området kan evt. forbedres til rekreative formål samtidig med at det kan optimeres til at holde vand tilbage i forbindelse med kraftige regnhændelser.

Hovedgård, Ørskov Bæk

Vandstanden i Ørbæk skal registreres over de kommende år og det skal afklares om der kan opstå oversvømmelse i forbindelse med ekstremregn. Viser oversvømmelsesrisikoen væsentlig kan det komme på tale at etablere områder hvor ekstremregn kan ledes sikkert under skader til følge og hen til områder hvor vandet kan parkeres. Løsninger kan være vandtilbageholdelse i grønne arealer, på stier og veje.

Hovedgård, Gl. Århusvej

Det skal undersøges om hvor vidt ekstremregn kan tilbageholdes opstrøms vejen. Alternativt kan der etableres afvandingsrender i grøfter langs vejen lige som at der kan være behov for etablering af mindre jorddiger.

Grønlandsvej

Flere ejendomme er bygget på plinte som giver beskyttelse mod oversvømmelse. Det skal undersøges hvilke ejendomme der ligger så lavt at de fortsat er udsatte i forbindelse med skybrud, og om mindre tilretninger af terræn, tærskler ved indkørsler, opgange mv. kan beskytte i mod oversvømmelse. Det skal desuden afklares om hyppighed og omfang af oversvømmelse er acceptabelt for trafikken i området. Det vil være vanskeligt at skabe plads i området. Med en fremtidig omdannelse af Åkvarteret og evt. udgravning af kanaler, vil der være mulighed for at håndtere mere vand i forbindelse med ekstremregn og derved mindske oversvømmelsesrisikoen.

Handlinger - kendte oversvømmelser

For de kendte oversvømmelser skal Horsens Kommune lave handleplan for klimatilpasning af disse områder inden midten af 2022. Nedenstående løsningsforslag vil indgå i overvejelserne til handlingsplanen:

A - Højtholmvejs udmunding i Tyrstingvej

Der er i 2018 etableret en brønd i vejkanten. Der forventes ikke behov for yderligere indsats. Lodsejerne er selv ansvarlige for markarealerne mens Horsens Kommune er ansvarlig for vejareal.

B - Brædstrup, Drosselvej

Løsningsforslag i området kunne være at etablere yderligere et bassin ved udløbet og eventuelt frilægge den rørlagte grøft og afskære drænvandet i området. Ansvarlig for arbejdet vil være SAMN Forsyning, Horsens Kommune og drænejer. Samn Forsyning arbejder med en helhedsplan for seperatkloakering og regnvandsforsinkelse i hele Brædstrup i 2021.

C - Brædstrup, sydbyen

Løsningsforslag i området kan være forsinkelse i oplandet. Ansvarlig for at sikre regnvandsforsinkelse vil være SAMN Forsyning. Vandløbskapaciteten og behov for forsinkelse afklares af Horsens Kommune i samarbejde med Samn Forsyning.

D - Søvind

Løsningsforslag i området kunne være at ændre bækkens forløb, tilbageholde vandet i oplandet, fjerne spærringer. Der er etableret forsinkelse af regnvand for nogle regnvandsudløb, der er behov for yderligere forsinkelse. Ansvarlig for løsningsprojekter er både Horsens Kommune, SAMN Forsyning, drænejere i området.

E - Østbirk

Hele Østbirk er seperatkloakeret i perioden 2015-2018 og nyt regnvandsbassin er etableret i den nordvestlige del af Østbirk (færdigt i 2021). Udfordringerne i området forventes afhjulpet.

F - Gedved

Løsningsforslag i området er at fjerne det uvedkommende vand fra spildevandssystemet. Området seperatkloakeres i 2021 af Samn Forsyning. Uvedkommende vand kobles fra i forbindelse med seperatkloakeringen.

G - Hovedgård

De resterende fælleskloakerede oplande i Hovedgård separatkloakeres af Samn Forsyning i perioden 2022-2027.

H - Sønder Vissing

Løsningsforslag i området kunne være at sikre at overfladevandet ledes til områder, hvor det ikke gør skade. Ansvarlig for at finde en løsning er Horsens Kommune og lodsejerne i området.

I - Stensballe

Løsningsforslag kunne være at ledningssystemet undersøges nærmere og konstaterede fejltilslutninger i afløbssystemet rettes, desuden rettes fejlregistreringer. Ansvarlig for løsningen vil være både SAMN Forsyning, Horsens Kommune og lodsejerne.

J – Horsens Midtby - Bygholm Å

En del af løsningen er at etablere højvandsklapper på alle udløb til Bygholm Å. Ansvarlig for dette vil være SAMN Forsyning og Horsens Kommune.

K – Horsens - Dagnæshallen

Dagnæshallen er i vinteren 2016/2017 blevet klimatilpasset med en højvandsmur omkring hallen og sikring af oversvømmelse fra afløbssystemet. Klimatilpasningen nedsætter risikoen for oversvømmelse af hallen. Der er fortsat risiko for oversvømmelse i området og en langsigtet løsning er at etablere forsinkelsesbassiner i oplandet, separatkloakere – og derved afhjælpe oversvømmelse med spildevand. Det skal ligeledes undersøges om rørunderføringen under vejen til nedstrøms Dagnæshallen er for lille og der skal etableres bedre vejafvanding. Man skal indrette vejene og udnytte parkeringsarealerne mere optimalt i forhold til forsinkelse af vandet og etablering af skybrudsveje. Ansvarlig for løsningen er både SAMN Forsyning og Horsens Kommune. Samn Forsyning planlægger for seperatkloakering i oplandet, i den forbindelse afkobles en del af oplandet og ledes direkte til Horsens Fjord. Adskilles af spildevand og regnvand giver bedre muligheder for tilbageholdelse af ekstrem regn på rekreative arealer.

Udfordringerne i Dagnæs området skal løses via byplanlægning hvor der planlægges for grønne arealer til vandparkering.

L – Brædstrup

Der skal laves en kortlægning af det terrænnære grundvandsspejl og sæsonvariationer for at belyse behovet for klimatilpasningstiltag.

M – Højvangen

Der er behov for at undersøge hvorledes der kan indrettes skybrudsveje fx ved omvendt tagprofil, hævede kantstene mv. Afvanding af oplandet til Bollervej har ligeledes behov for tilretninger fx etablering af skybrudsrende/vej. Det er ikke en god løsning at sløjfe underføringen da oversvømmelsesrisikoen vil forøges opstrøms Bollervej.

N – Bygholm Park

Oversvømmelser fra stormflod vil blive reduceret med etablering af Ringvej Syd og etablering af højvandsporte og pumper. Der vil fortsat kunne forekomme oversvømmelse fra vandløbet og i forbindelse med ekstrem regn. Det er acceptabelt at rekreative grønne arealer oversvømmes i forbindelse med stor afstrømning fra vandløb og ekstrem regn.

Redegørelse

Udpegningsgrundlag

Risikoområder er områder hvor kommunen på baggrund af risikokortlægningen har *en begrundet formodning* om, at der kan forekomme væsentligt oversvømmelse i forbindelse med ekstreme nedbørshændelser, afstrømningshændelser eller stormflod og som kan forårsage store værditab. Risikokortlægningen baseres på et sandsynlighedskort der viser, hvor der vil ske oversvømmelse fra vandløb, nedbør og hav og et værdikort der viser et samlet billede af konsekvenser for mennesker, natur og miljø, samfund og økonomi ved oversvømmelse.

Risikoområderne er udpeget efter følgende forudsætninger:

- Kun større, sammenhængende områder er taget med, hvilket betyder, at spredte områder med høj risiko ikke er udvalgt.
- Områder der er udpeget, har stor sandsynlighed for oversvømmelse og store omkostninger eller væsentlig samfundsinteresse.

Kendte oversvømmelse er områder hvor kommunen har *kendskab til problemer* ved ekstreme nedbørshændelser eller stormflod.

De primære udfordringer i Horsens Kommune er oversvømmelser i forbindelse med; stormflod, ekstrem regn og ved stor afstrømning i vandløbene. Arealer langs fjorden, havnen og arealer i midtbyen langs Bygholm Å og Dagnæs Bæk er især truet ved stormflod. Derudover kan arealer langs vandløbene være truet, fx i Hatting, Søvind og Horsens Nord ved Hansted Å.

I Kommuneplan 2017 var der udpeget 14 risikoområder og 11 områder med kendte oversvømmelser. I løbet af 2020 er datagrundlaget forbedret og genberegnet. På baggrund af nye modelberegninger for nedbør og opdatering af værdikort er risikokort for oversvømmelse opdateret. Detaljeringsgraden af kortene er øget da der anvendes en cellestørrelse på 25x25 meter. Kommuneplan 2021 udpeger i alt 26 risikoområder og 14 områder med kendte oversvømmelser.

Med et større antal udpegninger er det vurderet at der er behov for en udvidelse af prioriteringskategorien der tidligere indeholdt 3 kategorier (A-C). Risikoområderne prioriteres derfor i fire kategorier fra A til D. I Kommuneplan 2021 er er der 6 risikoområder, som ud fra en samlet vægtning af risiko for oversvømmelse og værditab, er udpeget med en prioritet A. Disse områder er prioriteret højt, da der er en stor sandsynlighed for oversvømmelse, og da der kan være store værditab som følge her af.

Prioritet risikoområde	
A	Risiko belyst, flere kilder for oversvømmelse, høj samfundsinteresse
B	Risiko belyst, én kilde til oversvømmelse, moderat samfundsinteresse
C	Risiko belyst, afventer yderligere kortlægning
D	Risiko belyst, ingen planlagte tiltag

Anvendelse i planlægningen

Ved byggeri eller etablering af anlæg indenfor risikoområder skal bygherre tidligt i forløbet, og i forbindelse med lokalplanlægning eller byggesagsbehandlingen gøres opmærksom på, at området skal sikres mod oversvømmelse. Bygherre skal i en vandhåndteringsplan for området redegøre for, hvordan bygning og anlæg sikres mod oversvømmelse.

Klimatilpasningsløsninger kan have flere funktioner, som for eksempel anlæg, der kan opmagasinere vand ved skybrud, men også bibringe herlighedsværdier ved fx at fungere som skaterrampe, legeplads mm. resten af tiden. Ved anlæg af nye veje og stier og ved ændringer af eksisterende veje og stier skal det sikres, at anlæggene udformes, så de kan fungere som strømningsveje ved ekstrem regn. Ved anlæg og ændring af åbne pladser, fx parkeringspladser skal det sikres, at arealerne kan tilbageholde ekstrem regn.

Sammenhæng til øvrige kommuner

En stor del af Bygholm Å systemets opland ligger i Vejle og Hedensted Kommune. Dialog og aftaler med nabokommuner om ikke at

planlægge for at lede mere vand til vandløb i forbindelse med byudvikling, vil være af stor værdi for klimatilpasningen.

Tilsvarende er dele af Horsens Kommune en del af oplandet til Gudenåsystemet. Klimatilpasningstiltag der har indvirkning på Gudenåsystemet på tværs af kommunegrænsen skal koordineres.

Risikoområder

Områderne er udpeget på baggrund af risikokort og en konkret vurdering. *Områderne er vist på kort.*

(Minimap?)

Oversvømmelse på Endelavevej efter skybruddet den 15. juni 2016. Kilde Lars Juul, Horsens Folkeblad.

Risikoområde 1 – Prioritet A

St. Hansted Å/Nørrestrand:

Områderne omfatter kolonihaverne ved Løvhøj og områder langs Egebjergvej, Åvej og Otto Ruds Vej. Der skal udarbejdes en plan for, hvordan eventuelle oversvømmelser kan undgås. Horsens Kommune sikrer at der udføres en kortlægning og planlægning for området.

Risikoområde 2 – Prioritet A

Hatting By:

Risikoområdet omfatter området omkring Hatting Bæk nedenfor Svanevænget og Bakkevænget. Ved stor afstrømning bl.a. i 2015 er der oplevet oversvømmelse af fællesarealer og områder op i mod haverne.

Området omfattede tidligere arealet langs Hatting Bæk og ved Storegade, Stationsvej og Mejerivej. Nye oversvømmelsesberegninger viser, at der ved en 100 års afstrømningsbegivenhed i 2050 ikke vil ske store oversvømmelser, og at det ikke er kritisk for Storegade, Stationsvej og Mejerivej. Området er på den baggrund og ved besigtigelse af området indsnævret til kun at omfatte arealet langs Hatting Bæk nedenfor Svanevænget og Bakkevænget.

Fællesarealer nedenfor Svanevænget og Bakkevænget og områderne op i mod de nærmeste beliggende haver blev oversvømmet i 2015. Beregninger viser imidlertid, at vandløbets fysiske udformning er tilfredsstillende, og at det vil kunne aflede de større vandmængder uden større kritiske oversvømmelser.

Ved besigtigelse i 2015 blev det konstateret, at arealer op til vandløbet blev anvendt til haveaffald, og at dette ved oversvømmelse kan tilstoppe vandløbet og derved resultere i opstuvning af vand med oversvømmelse til følge. Grundejerforeningen i området er blevet bedt om at informere grundejerne om, at der ikke må lægges haveaffald langs vandløbet.

Risikoområde 3 – Prioritet A

Horsens By:

Horsens By skal klimasikres løbende i takt med havneomdannelse, trafikomlægning og udmøntning af midtbystrategien. Der er politisk vedtaget et beskyttelsesniveau mod stormflod til kote 2,60 m DVR90. Det er politisk besluttet at arbejde med et indledende sikringsniveau på kote1,8 m DVR90 og et langsigtet og mere permanent sikringsniveau, hvor man sikrer til kote 2,60 meter DVR90 svarende til en 100 års hændelse i år 2110.

Horsens Havn og den indre by er under omdannelse i henhold til den vedtagne havneplan og midtbystrategien. Den stigende trafik i Horsens By nødvendiggør desuden en større omlægning af trafikken.

Det er helt afgørende at klimatilpasning tænkes ind i forbindelse med omdannelsen, således at havnen og byen løbende klimatilpasses og sikres mod både oversvømmelse fra fjorden, fra vandet i baglandet i form af Bygholm Å, Dagnæs Bæk og fra skybrud.

Sikring mod stormflod fra fjorden med opstuvning i vandløbene til følge gør det nødvendigt at etablere jorddiger, højvandsmure og mobile løsninger – i første omgang på udpegede strækninger bl.a. langs Bygholm Å op til kote 1,8 m. For at opnå sikring til kote 2,60 m er det nødvendigt med en hævning af kajkanter og terrænet på havnen, samt etablering af sluser og pumper ved udmundingen af Bygholm Å og Dagnæs Bæk. Disse tiltag er i tråd med Kystdirektoratets vejledende anbefalinger om at reducere oversvømmelsesrisikoen på strækningen. Herefter kan Bygholm Å og dele af havnebassinet anvendes som forsinkelsesbassiner for regnvandet.

Skybrud har demonstreret, hvor store udfordringer byen har, når der falder rigtig meget regn på kort tid.

Risikoområde 4 – Prioritet A

Endelave:

Området omfatter særligt Endelave Havn og Endelave Strandvej, der vil være oversvømmet ved en 5-års hændelse i 2050 (1,72 m DVR90).

Oversvømmelsesområderne for 5 års hændelse i 2050 omfatter Endelave By, herunder havnen, større naturområder på den nordlige og sydøstlige del af øen, samt sommerhusområder omkring Gøgeurtvej og Hjertegræsvej.

En højvandsstatistik udarbejdet på et forbedret datagrundlag giver en 5-års hændelse i 2050 svarende til 1,72 m DVR90 mod de tidligere 1,8 m DVR90, og viser, at en 5 års hændelse i 2110 svarer til 2,32 m DVR90. Endelave ligger i åbent farvand, stuvningspåvirkningen vurderes at være mindre end i bunden af Horsens Fjord som højvandsstatistikken baseres på. Opsætning af vandstandsmåler skal belyse stuvningspåvirkningen nærmere. Der skal på baggrund af målinger og efterfølgende analyse besluttes hvordan Endelave By og adgangen til øen tilpasses til fremtidens vandstandsstigninger.

Risikoområde 5 – Prioritet D

Klosterkær og Gudenådalen mellem Mossø og Højlundvej:

Området indeholder veje og bebyggelse, herunder den fredede bygning (Papirmøllen), Det er et EF habitatområde, EF Fuglebeskyttelsesområde og Natura 2000, som indeholder følgende habitatnaturtyper: Rigkær, tidvis våd eng, elle- og askeskov og bøg på mor med kristtorn, Beskyttede naturtyper: vandløb, mose, sø og overdrev.

Årsagen til udpegningen er primært vandløb og Mossø, da der ved en 5-årshændelse sker oversvømmelse af Papirmøllen, naturområder, Gl. Rye Vej. Klostermøllevej har tidligere være i risiko for oversvømmelse allerede ved en 10 års hændelse, i forbindelse med et vådområdeprojekt i Klosterkær er risikoen for oversvømmelse af vejen reduceret ved sikring af vejen i form af dige vest for vejen.

Risikoområde 6 – Prioritet D

Gudenådalen mellem Højlundvej og Vilholtvej:

Området indeholder veje, Natura 2000-områder og der findes følgende habitatnaturtyper i området: Rigkær, tidvis våd eng, elle- og askeskov, surt overdrev og hængesæk. Derudover findes der en række beskyttede naturtyper i området: vandløb, overdrev og sø.

Årsag til udpegning er vandløbet der ved en 5-årshændelse oversvømmer dele af Højlundvej/Vilholtvej. Derudover er der en del naturområder som oversvømmes. Enkelte ejendomme kan være i risiko for oversvømmelse ved store afstrømningsbegivenheder.

Risikoområde 7 – Prioritet C

Ll. Hansted Å opstrøms Egebjergvej:

Området indeholder veje og bebyggelse samt en række beskyttede naturtyper som: mose, eng, overdrev, sø og skov.

Årsag til udpegning er vandløbet der oversvømmer Skovvej ved en 10-årshændelse og sidevej til Hanstedvej som oversvømmes ved 5-års hændelse. Ejendomme i området er truet af oversvømmelse ved 50-års hændelse.

Risikoområde 8 – Prioritet D

Brigsted:

Området indeholder vej og naturområder. Årsag til udpegning er at både Vorsøvej og naturområder er oversvømmet flere steder ved en 5-årshændelse stormflod.

Risikoområde 9 – Prioritet B

Nordkysten/Stensballe:

Området indeholder boliger og veje. Årsag til udpegning er at der ved stormflod er enkelte ejendomme ved Strandpromenaden og Sølystvej, samt Husoddevej vil oversvømmes ved 5-års hændelse i 2110. Desuden vil Sølundsgade og Svendsgade oversvømmes ved 50 års hændelse i år 2110. Husodde Campingplads vil ved 100 års stormflodshændelse i dag påvirkes af oversvømmelse.

Risikoområde 10 – Prioritet C

Vestvejen Ølsted Å:

Risikoområdet blev i Kommuneplan 2017 nedprioriteret på grundlag af oversvømmelsesberegninger. Langvarig vinterregn har dog vist sig at give anledning til høj vandstand i hele Ølsted Ådal, dette er bl.a. observeret i februar 2020 hvor vandstanden stod højt og området prioriteres derfor til nærmere afklaring.

Risikoområder 11-14 – Prioritet D

Risikoområde 11 til 14 vurderes mindre kritisk. Det vurderes at risikoen er belyst og at der ikke er behov for yderligere tiltag.

Risikoområde 15 – Prioritet C

Stensballe:

Den gamle og lave del af Stensballe ligger lavt i forhold til det omkringliggende terræn og der er risiko for, at der ved skybrud ledes vand til området fra flere retninger.

Risikoområde 16 – Prioritet C

Strandpromenaden:

Strandpromenaden er flere gange blevet oversvømmet og risikokortlægning viser at meget store skybrudsoplande afvander til vejen nord fra. Vejen er hovedfærdselsåre og en af adgangsvejene til Horsens Sygehus.

Risikoområde 17 – Prioritet B

Bjerrevej:

Der er risiko for oversvømmelse flere steder langs Bjerrevej. Der er sammenhæng med oversvømmelser og hovedstrømningslinjer på Bankagervej og Firkløvervej.

Risikoområde 18 – Prioritet B

Godsbanekvarteret:

Godsbanekvarteret ligger lavt og afgrænset af jernbanen mod vest og Campus området mod syd. Større skybrudsoplande leder vand mod området fra øst. Området er næsten plant og afledning af regnvand i alle retninger ud af området er udfordret dels pga. terræn, bebyggelse og jernbanen.

Risikoområde 19 – Prioritet B

Endelavevej:

Endelavevej blev oversvømmet ved skybruddet i 2016. Vejen var ikke farbar, og der stod over en 1/2 meter vand på kørebanen. Risikokortlægningen viser, at der er et stort oversvømmelsesområde omkring Service og Beredskab og større tekniske anlæg Horsens Fjernvarme og Samn Forsynings rensningsanlæg, alle er hotspots.

Risikoområde 20 – Prioritet B

Dagnæs Bæk:

Hvor Dagnæs Bæk krydser Strandkærvej kan der være risiko for oversvømmelse i forbindelse med skybrud. Vandet fra vejen kan samle sig i lavningen og det kan medfører trafikale udfordringer.

Dagnæs Bæk oplandet er fuldt befæstet, og har et stort fald ned gennem byen. Det betyder at vandløbet får tilført meget vand i forbindelse med kraftig regn, og det store fald bevirker at vandløbet hurtigt leder vandet til nogle af de lavest liggende områder. Hvor vandløbet støder til Torsted Bæk bliver terræn fladt med risiko for tilbagestuvning på terræn og i kloaker med risiko for oversvømmelse.

Risikoområde 21 – Prioritet A

Åkvarteret:

Risikokortlægning viser at hele Åkvarteret er i risiko for oversvømmelse ved skybrud. Området ligger meget lavt mellem kote 1 og 1,5 meter over normalt havniveuau og er også i risiko for oversvømmelse fra Horsens Fjord. Åkvarteret blev senest oversvømmet i forbindelse med et skybrud juli 2019. Særligt i krydset ved Havneallé og på Emiles Plads stod der meget vand.

Risikoområde 22 – Prioritet A

Løvenørnsgade:

Risikokortlægningen viser, at området omkring Løvernørnsgade og Levysgade er i risiko for oversvømmelse ved skybrud. Der har gentagne gange været oversvømmet i forbindelse med skybrud.

Risikoområde 23 – Prioritet C

Østbirk Vest:

Østbirk har udviklet sig omkring ådalen der leder vand til Døde Å. Ved kraftig regn og skybrud er der risko for oversvømmelser centralt i byen i området omkring Ydingvej og H.C. Andersensvej og i det langstrakte grønne område som ligger nord for og parallelt med Ryvej.

Risikoområde 24 – Prioritet C

Hovedgård, Ørskov Bæk:

Der er risiko for oversvømmelse i den nordlige del af byen i forbindelse med ekstrem regn. Ørskov Bæk afvander den nordlige del af Hovedgård. Der har tidligere været oversvømmelser i den nordlige del af byen i forbindelse med længerevarende regn.

Risikoområde 25 – Prioritet C

Hovedgård, Gl. Århusvej:

Der er risiko for oversvømmelse ved ekstrem regn. Viadukten ved Gammel Århusvej har gentagne gange været oversvømmet.

Risikoområde 26 – Prioritet C

Grønlandsvej:

Området er i risiko for oversvømmelse i forbindelse med skybrud og stormflod, og det er oplevet gentagne gange. Med etablering af Ringvej Syd afhjælpes risiko for oversvømmelse i forbindelse med høj vandstand i Horsens Fjord. Området er imidlertid fortsat udsat for oversvømmelse i forbindelse med skybrud.

Kendte oversvømmelser

Foruden de udpegede risikoområder er der en række oversvømmelsesområder, der allerede i dag er kendte. Områderne er udpeget af SAMN Forsyning og Horsens Kommune. *Områderne er vist på kort.*

A - Højtholmvejs udmunding i Tyrstingvej:

Der har tidligere været oversvømmelser i forbindelse med tø- og skybrud. Der er i 2018 etableret en brønd i vejkanten. Der forventes ikke behov for yderligere indsats.

B - Brædstrup, Drosselvej:

Overfladevand fra området udledes til en rørlagt grøft. Der er sat en vandbremse på udløbet for at overholde udledningstilladelsen, men da der ledes uvedkommende vand (drænvand) i regnvandsledningen, stuver vandet tilbage i ledningssystemet pga. vandbremsen og pga. den lille kapacitet i Rødvigsballegrøften. Vandet stuver derved tilbage i ledningssystemet og giver problemer ved Drosselvej.

C - Brædstrup, sydbyen:

I den sydlige ende af Brædstrup kan der være problemer med afledning af vand til Åstrup bæk i skoven. Bækken har ikke tilstrækkelig kapacitet, og vandet stuver derved tilbage i ledningssystemet.

D - Søvind:

Ved skybrud, længerevarende regn eller tøbrud opleves oversvømmelse fra Søvind bæk, der løber igennem Søvind by. Søvind bæk har et stort opland inden bækken når Søvind by. Derudover er der spærringer og mange regnvandsudløb uden forsinkelse til Søvind bæk.

E - Østbirk:

Storegade ligger lavt, der har tidligere været problemer med vand i kældrene fra både fælleskloakeret og separatkloakeret opland. Hele Østbirk er seperatkloakeret i perioden 2015-2018 og nyt regnvandsbassin er etableret i den nordvestlige del af Østbirk (færdigt i 2021). Udfordringerne i området forventes at være afhjulpet.

F - Gedved:

Der er problemer med oversvømmelse fra det fælleskloakerede opland ved Vestervej. Der trænger uvedkommende vand ind i spildevandsledningen. Desuden er der problemer ved tøbrud, da området ligger lavt.

G - Hovedgård:

Der er ofte oversvømmelser fra Ørskov bæk, som løber over sine bredder ved Fruens Have. Der er mange udløb til bækken ved Fruens Have, og bækken er ikke stor nok til at modtage overfladevandet.

Der er tidligere oplevet oversvømmelser fra kloakken ved Vestergade, og ved Frydsvej har man oplevet oversvømmelse fra en rørlagt grøft, der er frilagt ved savværksgrunden. Der er i perioden 2018-2021 udført afhjælpende tiltag i forbindelse med separatkloakering i form af regnvandsforsinkelse, og uvedkommende vand er frakoblet regnvandssystemet og tilledes rørlagt vandløb. Skolen oplevede tidligere oversvømmelse bl.a. pga rødder i kloakken, Horsens Kommune har udført afhjælpende tiltag på skolen bl.a. reparation af rør og belægning.

H - Sønder Vissing:

Ved tøbrud afstrømmer overfladevand fra marker og opland omkring Sønder Vissing til afløbssystemet, hvilket forårsager oversvømmelse fra fælleskloak.

I - Stensballe:

Problemer med oversvømmelser af fælleskloakeret spildevand ved Clarasvej. Årsagen er ikke fuldt afklaret, der kan være fejltilslutninger i området.

J – Horsens Midtby - Bygholm Å:

Der er ikke etableret højvandsklapper på alle udløb til Bygholm Å. Ved stormflod kan der således ske oversvømmelse i oplandet til udløb, hvor der ikke er etableret højvandsklapper. Rækkefølge for oversvømmelserne er:

1. Lystbådehavnen
2. Havnen ved Ove Jensens Allé
3. Høegh Guldbergs Gade ved Bilka
4. Sct. Helene Vej
6. Åboulevarden
7. Emilies Plads

K – Horsens - Dagnæshallen:

I sydbyen er der problemer omkring Dagnæshallen pga. oversvømmelse fra Dagnæs bæk. Dagnæshallen er sikret op til en 100 års regnhændelse med højvandsmur, terrændtilpasning samt højvandslukke i kloaksystem.

L – Brædstrup

Der er oplevet problemer med højtstående grundvand flere steder i Brædstrup. SAMN Forsyning oplever at der er uvedkommende vand i afledningssystemet.

M – Højvangen

I 2016 blev Højvangen og Fjordparken oversvømmet i forbindelse med skybrud. Vandet strømmede gennem en underføring i Bollervej og flere villa fik vand i haver og langs husmure.

N – Bygholm Park

Bygholm Park oversvømmes hyppigt, det skyldes at en stor del af parken ligger lavt. Oversvømmelse kan forårsages af stormflod fra Horsens Fjord via opstuvning i Bygholm Å men kan også forårsages af ekstrem regn samt stor vandføring i vandløbet.

8.3. STØJBELASTEDE AREALER

Mål

- Støjende anlæg, virksomheder og aktiviteter skal placeres og drives, så de generer omgivelserne mindst muligt.

Retningslinjer

8.3.1. Støjbelastede områder må ikke udlægges til støjfølsom anvendelse.

8.3.2. Indenfor de støjbelastede arealer kan der ikke udlægges områder til støjfølsom anvendelse (som f.eks. boliger), før det er dokumenteret, at det samlede støjniveau er acceptabelt.

8.3.3. Særligt støjfølsom anvendelse (som sommerhusområder og rekreative områder) kan kun udlægges, når støjforholdene er dokumenteret og vurderet som acceptable.

De støjbelastede arealer kan ses på kort.

Redegørelse

Mange mennesker generes af støj, nogle i en sådan grad, at de bliver syge af det. Især i byerne kan støj være en stor miljøbelastning, men også uden for byerne kan støj give gener for borgerne der bor eller færdes i områder der er omfattet af de støjbelastede arealer.

Planlægningen skal sikre, at konflikter mellem støjfølsom anvendelse, som boliger, og støjende anlæg undgås. Det gælder f.eks. i planlægningen af byudviklingsområder og infrastrukturelle anlæg.

Ved udlæg af områder til støjfølsom anvendelse inden for de støjbelastede arealer skal det ved udformning i kommuneplanrammer og lokalplanbestemmelser sikres, at retningslinjerne overholdes. Dette gælder såvel boligområder som rekreative områder og støjfølsomme erhvervs- og centerområder som f.eks. undervisningslokaler, hoteller, kontorer og institutioner.

I forbindelse med udlæggene til støjfølsom anvendelse tages der stilling til behovet for støjafskærmning og zoneopdeling af områderne med henblik på at sikre acceptable støjforhold.

De støjbelastede arealer er beregnet som den samlede støjpåvirkning fra en række støjkilder som trafik, erhverv og støjende fritidsaktiviteter.

Hele udpegningen er ikke nødvendigvis støjbelastet over de vejledende grænseværdier, men afstanden til anlæg, der kan være støjende, gør det nødvendigt med en detaljeret dokumentation for at støjforholdene er i orden.

Trafikstøj

I den samlede udpegning indgår støj fra overordnede veje i Horsens By og i de øvrige større byer i kommunen, jernbaner og flyvepladser. For vejnettet er vejene udvalgt som strækninger med over 1000 køretøjer/døgn. Beregningen er baseret på trafiktællinger, og der er indregnet en fremskrivning af trafiktallene, således at alle trafiktal er fra samme årstal. Støjbelastningstallet (SBT) beregnes efter Miljøstyrelsens rapport nr. 240 "Beregning af vejtrafikstøj – en manual". Støjbelastningstallet er beregnet for samtlige boligenheder beliggende langs de stærkt støjbelastede strækninger. Støj fra ikke overordnede veje (de tidligere kommuneveje) samt planlagte nye veje indgår ikke i beregningen, da der ikke findes trafiktal på disse.

Støj fra jernbaner er beregnet på grundlag af trafikdata i Miljøstyrelsens vejledning om støj og vibrationer fra jernbaner. Af hensyn til beskyttelse mod vibrationer skal der mindst holdes en afstand mellem jernbane og boliger på 50 m. For støjbelastningen fra flyvepladser er anvendt de støjforudsætninger, der indgår i miljøgodkendelserne.

Erhvervsstøj

I de støjbelastede arealer indgår støj fra virksomheder med særlige beliggenhedskrav, støj fra øvrige erhvervsområder med stor tæthed af tungere industri og støjende enkeltvirksomheder i landzone.

Virksomheder med særlige beliggenhedskrav indgår med en konsekvenszone på 500 m, se afsnit om Virksomheder med særlige beliggenhedskrav">Virksomheder med særlige beliggenhedskrav. Øvrige erhvervsområder med tungere industri i byzone indgår i udpegningen med en relevant konsekvenszone for den enkelte virksomhedskategori (100-500 m). Øvrige erhvervsområder med tungere virksomheder indgår, da den samlede støj fra disse områder kan bevirke støjgener for støjfølsomme områder.

Støjende virksomheder i landzone indgår med konsekvenszone efter virksomhedskategori.

Råstofområder

De regionale graveområder og udvalgte enkeltliggende grusgrave uden for de regionale graveområder indgår i den samlede udpegning med en planlægningsafstand på 500 m.

Vindmøllestøj

Støj fra vindmølleområder og opstillede vindmøller indgår også i de støjbelastede arealer. For de udpegede områder til store vindmøller er indregnet en planlægningsafstand på 8xvindmøllens totalhøjde. For de opstillede møller uden for områderne er planlægningsafstanden ligeledes 8xmøllernes totalhøjde. Læs mere om vindmøller under retningslinjer for tekniske anlæg her.

Støjende fritidsanlæg

Støj fra skydebaner indgår i de støjbelastede arealer. For flugtskydningsbanen ved Horsens og skydebanen i Østbirk er støjberegningerne ved miljøgodkendelsen anvendt. For andre anlæg er anvendt generelle planlægnings-afstande på 1.000 m (jf. Håndbog om miljø og planlægning).

Der er ingen støjende motorsportsbaner i kommunen.

Støjfølsom arealanvendelse

Ved udpegning af de støjbelastede arealer er der taget udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for boligområder for åben og lav boligbebyggelse. Således kan der muligvis etableres andre støjfølsom anvendelse indenfor udpegningen, men dette må vurderes i det konkrete tilfælde.

I områder til etageboliger og i centerområder vil der normalt kunne accepteres et højere støjniveau. Områder udlagt til offentligt formål vil ofte indeholde støjfølsomme funktioner som f.eks. institutioner med overnatning, hoteller og skoler.

Erhvervsområder, der udlægges til kontor og administration karakteriseres også som støjfølsomme.

De enkelte anvendelser må konkret vurderes i forhold til støjkilderne.

Nogle arealanvendelser må beregnes som særligt støjfølsomme, hvor grænsen for acceptabel støj er lavere end for boligområder. Det gælder f.eks. sommerhusområder, campingpladser i naturområder og rekreative områder med offentlig adgang. For disse arealanvendelser kan støjniveauet derfor være uacceptabelt også uden for den samlede planlægningsafstand. For sådanne rekreative arealanvendelser må der derfor også uden for de støjbelastede arealer, foretages en særlig støjmæssig vurdering.

Billedet viser trafik på Høegh Guldbergs Gade i Horsens.

8.4. GENANVENDELSE AF OVERSKUDSJORD

Mål

- Al ren og lettere forurenet overskudsjord skal kunne håndteres inden for kommunegrænsen i 2029.
- Den rene overskudsjord, der opstår ved lokale bygge- og anlægsprojekter, skal genanvendes lokalt og skal bidrage med nye rekreative og visuelle kvaliteter til området.
- Den lettere forurenede overskudsjord skal kunne afleveres i centralt placerede områder inden for kommunegrænsen.

Retningslinjer

8.4.1. Der udlægges seks arealer, hvor der kan planlægges for genanvendelse af overskudsjord:

1. Ny ø øst for Horsens Lystbådehavn: Øen etableres med henblik på rekreativ anvendelse. Arealet udlægges til genanvendelse af lettere forurenet overskudsjord og havbundssediment. Genanvendelsen forudsætter udarbejdelse af risikovurdering i forhold til natur og miljø.
2. Hatting øst: Området skal anvendes til rekreative formål, og grundvandsressourcen skal sikres. Arealet udlægges til genanvendelse af ren jord. Der skal laves en risikovurdering i forhold til grundvandsressourcen i området.
3. Bakkelund: Området skal anvendes til rekreative formål i form af en ny bypark. Arealet udlægges til genanvendelse af ren og lettere forurenet jord.
4. Ringvej syd: Arealet udlægges til genanvendelse af ren og lettere forurenet jord, og der skal laves en risikovurdering i forhold til grundvandsressourcen i området.
5. Dæmning ved Sydhavnen: Der skal på sigt etableres en ny vejforbindelse til den sydlige del af Horsens Havn, hvor vejen vil komme til at ligge på en dæmning. Arealet til dæmning, der udlægges som et bruttoareal, udlægges til genanvendelse af ren og lettere forurenet jord. Der skal laves en risikovurdering i forhold til recipient (Horsens Fjord). Jordbundsforholdene i havnebassinet skal tidligt afklares for at sikre, at der kan anvendes overskudsjord i projektet. Naturbeskyttelsesinteresserne i området skal ligeledes tilgodeses.
6. Horsens Syd: Området skal anvendes til rekreative formål, og grundvandsressourcen skal sikres. Arealet udlægges til genanvendelse af ren jord. Der skal laves en risikovurdering i forhold til grundvandsressourcen i området.

8.4.2. For alle udpegede arealer gælder, at overskudsjorden skal placeres og modelleres efter en godkendt landskabsplan.

De udpegede arealer kan ses på kort.

Handlinger

- *Jordstrategi for Horsens Kommune: I løbet af 2017 udarbejdes en jordstrategi for Kommunen, strategien skal sikre genanvendelsesmuligheder for ren og lettere forurenet jord i kommunen, og udpege egnede projekter og arealer til genanvendelse af jord under hensyntagen til natur, miljø og mennesker. Jordstrategien skal være dynamisk og løbende justeres efter væksten i kommunen, og bidrage til inspiration og oplysning om principielle løsninger til genanvendelse af jord. Der vil derfor løbende blive udpeget nye arealer til afsætning af overskudsjord. Nye arealer i jordstrategien indarbejdes i Kommuneplan 2017 med et tillæg til denne.*

Redegørelse

Jord fra bygge- og anlægsprojekter betragtes normalt som et restprodukt, og bortskaffelsesmulighederne er begrænsede bl.a. fordi jorden kan være lettere forurenet. Håndteringen af overskudsjord er ofte ikke tænkt ind i kommune- og lokalplanlægningen, da overskudsjorden er sidste led i fødekæden af byggerier og anlægsarbejder.

Det ændrer Horsens Kommune ved at betragte den rene og lettere forurenede overskudsjord som en ressource, der kan skabe nye værdier – både i en rekreativ, en miljømæssig og en økonomisk forstand. Derfor indgår anvendelsen af overskudsjord som et lokalt retningslinjetema i Kommuneplan 2017 og fremadrettet.

I forbindelse med bygge- og anlægsarbejder i Horsens Kommune opstår der næsten altid overskudsjord. Oftest transporteres jorden over lange afstande i stedet for at genanvende den lokalt. Transporten belaster miljøet og fordyrer generelt bygge- og anlægsprojekterne.

Horsens Kommune er i vækst og retningslinjerne om håndtering af overskudsjord skal sikre, at jordhåndteringen og genanvendelse sker på en bæredygtig måde, der giver samfundet mere værdi. Det kan f.eks. være rekreative landskaber/sundhedslandskaber, afskærmning mod støj og indblik eller klimaprojekter (f.eks. diger).

Retningslinjerne skal sikre, at overskudsjorden ikke placeres uhensigtsmæssigt i landskabet. Der vil derfor blive stillet krav om, at der for hvert udpeget område udarbejdes en landskabsplan, der anviser, hvordan overskudsjorden skal modelleres. Landskabsplanerne skal sikre, at overskudsjorden tilpasses landskabet og tilfører nye rekreative værdier.

Horsens Kommune vil derudover sikre, at der ved udarbejdelse af lokalplaner for nye byudviklingsområder og ved større anlægsprojekter udarbejdes konkrete forslag til lokale genanvendelses muligheder af ren overskudsjord.

Retningslinjen udpeger seks områder eller projekter, der kan planlægges for. Planlægning af arealerne igangsættes i planperioden for at sikre, at mulighederne er tilgængelige, når der de kommende år frigives store mængder overskudsjord, således at overskudsjorden reelt kan blive en ressource for projekterne på arealerne. De seks områder eller projekter er beskrevet yderligere herunder:

Ny ø øst for Horsens Lystbådehavn

Etablering af ny havneø med mulighed for rekreativ anvendelse, søsport og fritidsaktiviteter. Øen kan være med til at stabilisere den yderste estakadevæg (dækmole).

Anvendelse af jord fra havnekanalen vil begrænse transporten af overskudsjord, og vil være positivt for CO_2-regnskabet, og kan være en del af renoveringen af estakadevæggen. Der kræves flere centrale godkendelser. Arealet udlægges til genanvendelse af lettere forurenet overskudsjord og havbundsediment. Genanvendelsen forudsætter udarbejdelse af risikovurdering i forhold til natur og miljø.

Hatting øst

Området skal anvendes til et større sammenhængende rekreativt kuperet landskab med mulighed for skovplantning. Området er udpeget som et område med særlige drikkevandsinteresser, og det skal derfor ikke anvendes til byudvikling. Derimod kan en rekreativ anvendelse være med til at sikre drikkevandet i området, især hvis det kombineres med skovrejsning.

I forhold til jordhåndtering er området velegnet bl.a. på grund af områdets størrelse og de gode tilkørselsforhold. Området er dog delvist privatejet og indeholder en højspændingsledning. Arealet udlægges til genanvendelse af ren jord. Der skal laves en risikovurdering i forhold til grundvandsressourcen i området. Forud for jordopfyldning skal der laves en modelleringsplan, så det sikres, at modelleringen af arealet dels tilpasses området, dels får en udformning med høj rekreativ brugsværdi.

Bakkelund

Området skal anvendes til rekreative formål i form af en ny bypark, hvor overskudsjord kan nyttiggøres til at opbygge et kuperet landskab, som både oplevelsesmæssigt og bevægelsesmæssigt kan skabe ny værdi for nuværende og kommende beboere i den centrale del af Horsens.

Området er tidligere losseplads og er derfor udfordret af at der er blødbund og gasudvikling. Arealet udlægges til genanvendelse af ren og lettere forurenet jord. Der er udarbejdet lokalplan for byparken.

Ringvej Syd

Ringvej syd er under anlæg. Der kan anvendes overskudsjord i forbindelse med anlægget. Arealet udlægges til genanvendelse af ren og lettere forurenet jord. Der skal laves en risikovurdering i forhold til grundvandsressourcen i området.

Dæmning ved Sydhavnen

Det er planen, at den nye omfartsvej syd og øst om Horsens på sigt forlænges til den sydlige del af Horsens Havn. Det skal være med til at skabe god tilgængelighed til midtbyen og aflaste de øvrige indfaldsveje til midtbyen. I den forbindelse kan der etableres en dæmning til Sydhavnen, der ud over at kunne indeholde overskudsjord samtidig kan fungere som klimasikring mod oversvømmelser af havnearealerne.

Da den præcise placering af vejføring/vejdæmning endnu ikke er fastlagt, udlægges der et bruttoareal til placering af overskudsjord. Arealet udlægges til genanvendelse af ren og lettere forurenet jord.

Der skal ske en meget tidlig afklaring af jordbundsforholdene i havnebassinet, da blød bund kan resultere i, at der evt. ikke kan anvendes overskudsjord i projektet. Der er naturbeskyttelsesinteresser i området, hvorfor det skal afklares, hvordan disse interesser skal tilgodeses. Der skal laves en risikovurdering i forhold til recipient (Horsens Fjord).

Horsens Syd

Området udlægges som en del af den grønne ring rundt om Horsens, og skal anvendes til rekreative formål, afstandszone mellem nye boliger og eksisterende erhverv, samt til sikring af vandindvinding.

Arealet udlægges til genanvendelse af ren jord. Der skal laves en risikovurdering i forhold til vandindvindingsinteressen i området. Forud for jordopfyldning skal der laves en modelleringsplan, så det sikres, at modelleringen af arealet dels tilpasses området, dels får en udformning med høj rekreativ brugsværdi.

Billedet viser Bakkelunden, et rekreativt landskab, der er under anlæg.

8.5. GRUNDVAND

Mål

- Horsens Kommune vil gennem en effektiv grundvandsbeskyttelse sikre alle borgere drikkevand af god kvalitet, i dag og i mange år fremover.
- Horsens Kommune vil gennem planlægning, tilsynsarbejde og administrative sagsbehandling efter miljølovgivningen forebygge at kommunens grundvandsressourcer forurenes.

Retningslinjer

8.5.1. Al planlægning og sagsbehandling skal ske i henhold til den gældende indsatsplan for grundvandsbeskyttelse.

8.5.2. Områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger udenfor disse, skal i planlægningen og sagsbehandlingen friholdes for virksomhedstyper eller anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet.

8.5.3. Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) omkring boringer til almene vandforsyninger, skal i planlægningen og sagsbehandlingen friholdes for alle former for bygninger, anlæg eller ændret arealanvendelse, der kan medføre øget risiko for forurening af grundvandet som f.eks. et boligområde.

8.5.4. Ved planlægning for alle former for byudvikling indenfor områder med særlige drikkevandsinteresser, indvindingsoplande og BNBO, skal der altid forinden udarbejdes en grundvandsredegørelse.

8.5.5. Ved planlægning indenfor områder med særlige drikkevandsinteresser, indvindingsoplande og BNBO, skal det præciseres, hvilke tekniske tiltag der skal bidrage til at sikre beskyttelsen af grundvandet. Dette skal ske i forbindelse med lokalplanlægningen.

8.5.6. Ved placering og indretning af anlæg inden for allerede kommune- og lokalplanlagte erhvervsarealer, skal der tages hensyn til beskyttelse af grundvandsressourcer i områder med særlige drikkevandsinteresser, indvindingsoplande og BNBO.

Udpegningerne af områder med særlige drikkevandsinteresser, indvindingsoplande*, boringsnære beskyttelsesområder, indsatsplanområder og planlagte** udlæg indenfor OSD og indvindingsoplande kan ses på kort.*

** Vær opmærksom på at udpegningerne kan ændre sig i planperioden.*

*** Siden juni 2015*

Redegørelse

Horsens Kommune har i forbindelse med Tillæg 7 til Kommuneplan 2013 – Tematillæg for Byvækst og Fritidsformål- udarbejdet en samlet grundvandsredegørelse for alle kommunens OSD-områder og indvindingsoplande. Grundvandsredegørelsen indgik som et bilag til omtalte kommuneplantillæg. I den efterfølgende Kommuneplan 2017-2029 og den nuværende Kommuneplan 2021-2033 er denne grundvandsredegørelse medtaget, men indgår nu som redegørelsestekst til en række retningslinjer om byvækst indenfor OSD og indvindingsoplande.

Denne oprindelige grundvandsredegørelse er ikke opdateret i forbindelse med Kommuneplan 2021-2033. Der er alene udarbejdet nye supplerende grundvandsredegørelser for de aktuelle nye arealudlæg til byudvikling med grundvandsinteresser, og disse indgår i redegørelsesteksten. De supplerende grundvandsredegørelser for de nye arealudlæg er baseret på den nyeste tilgængelige viden om kommunens grundvandvandsressourcer, herunder bl.a. grundvandsmagasinernes sårbarhed og grundvandskvaliteten. De supplerende grundvandsredegørelser findes til sidst i redegørelsen under overskriften Supplerende grundvandsredegørelse for Kommuneplan 2021-2033.

Der er foretaget en opdatering af tekst om grundvand i Generelle rammer og Forhold til anden planlægning.

Grundvand udgør en betydelig del af menneskets livsgrundlag, dels som ressource til drikkevand, markvanding og industriformål, dels som en forudsætning for vigtige naturområder som vandløb, søer, moser og enge. Det vand der drikkes i dag, er ofte over 50 år gammelt. For at sikre fremtidens drikkevand, er det vigtigt, at det nye grundvand, der dannes i dag, også er rent. Derfor er det vigtigt, at grundvandet beskyttes, så det findes i tilstrækkelige mængder og af en god kvalitet.

Horsens Kommune oplever i disse år en stor befolkningstilvækst. Befolkningsprognoser udarbejdet af såvel Horsens Kommune som Danmarks Statistik viser begge, at den store befolkningstilvækst i Horsens Kommune forventes at fortsætte i mange år frem over. En øget befolkningstilvækst medfører naturligvis et øget behov for rent drikkevand, og derfor har grundvandsbeskyttelse stor bevågenhed i kommunen.

Grundvandet skal overalt beskyttes mod forurening, der kan true drikkevandsressourcer. Dette sker bl.a. gennem den generelle lovgivning, retningslinjer i kommuneplanen og sektorplaner såsom vandforsyningsplanen og indsatsplaner. Beskyttelsen er specielt vigtig i "områder med særlige drikkevandinteresser" (OSD) og i indvindingsoplande til almene vandværker. I disse må arealanvendelsen som udgangspunkt ikke ændres til en mere grundvandstruende anvendelse.

Indenfor områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande til almene vandværker udenfor disse, har Staten foretaget en kortlægning alene med det formål, at beskrive grundvandsmagasinerne og deres sårbarhed overfor forurening. Kortlægningen blev afsluttet ved udgangen af 2015 og kommunen skal i de kommende år udarbejde indsatsplaner til beskyttelse af grundvandet ud fra kortlægningen og de statslige anbefalinger til beskyttelsestiltag. Kommunen skal udarbejde indsatsplaner for områderne Brædstrup, Hovedgård, Nim og indvindingsoplandene til en række mindre almene vandværker, som ligger udenfor OSD-områderne. Kommunen har i dag to vedtagne indsatsplaner for områderne Rugballegård og Endelave.

I indsatsplanerne findes et sæt retningslinjer, som skal lægges til grund for kommunens myndighedsarbejde udover de regler der gælder i medfør af den gældende lovgivning. Der er formuleret retningslinjer i forhold til mange emner, bl.a. byudvikling, slam og andre restprodukter, råstofgravning, forurenet jord, landbrug og andre virksomheder, afledning af overfladevand og spildevand, olietanke, jordvarme og vandindvinding. Retningslinjerne er gældende indenfor et eller flere typer af områdeudpegninger, f.eks. område med særlige drikkevandsinteresser, indvindingsoplande for almene vandforsyninger, boringsnære beskyttelsesområder (BNBO), og nitratfølsomme indvindingsområder.

Byudvikling indenfor OSD, indvindingsoplande og BNBO'er

Byudviklingen skal tilgodese de overordnede hensyn til beskyttelsen af grundvandet under byen. Det er væsentligt, at byudviklingen tager hensyn til drikkevandsinteresserne. Så vidt muligt skal der ske en adskillelse af områder, der tjener til indvindingsformål og områderne til byudvikling. Flere byer i kommunen er omfattet af udpegningen til områder med særlige drikkevandsinteresser og/eller indvindingsopland til vandværker, og det kan derfor være en udfordring at forfølge denne praksis 100 %.

Den gældende lovgivning på området siger, at kommunen skal friholde områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse, for virksomheder eller anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet. Forbuddet gælder også ved ændring af arealanvendelsesbestemmelser i eksisterende kommuneplanrammer, når disse muliggør planlægning for arealanvendelse, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet. Forbuddet gælder ikke arealer, der allerede er udlagt i kommuneplanen for disse virksomhedstyper og anlæg.

Lovgivningen siger endvidere, at afgrænsede boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) til almene vandforsyninger skal friholdes for nye bebyggelser og ændret arealanvendelse, der kan medføre øget fare for forurening af grundvandet. Det er ikke en forudsætning, at kommunen har meddelt påbud om rådighedsindskrænkninger i henhold til miljøbeskyttelseslovens §24 inden for det afgrænsede område.

Kommunen kan kun fravige fra ovenstående principper, såfremt det i en redegørelse for kommuneplanlægningens forudsætninger, jf. planlovens §11 e, stk. 1, er godtgjort, at der er en særlig planlægningsmæssig begrundelse for placeringen, herunder at lokalisering uden for de nævnte områder er undersøgt og ikke fundet mulig, og at faren for forurening af grundvandet kan forebygges.

Horsens Kommune har i forbindelse med Tillæg 7 til Kommuneplan 2013 – Tematillæg for Byvækst og Fritidsformål- udarbejdet en samlet grundvandsredegørelse for alle kommunens OSD-områder og indvindingsoplande. Ved fremtidige behov for planlægning inden for OSD eller indvindingsoplande eller BNBO, skal kommunen redegøre for det eller de nye områder, så offentligheden og andre myndigheder har mulighed for at se den konkrete planlægning, og vurdere den eventuelle risiko for forurening den medfører, i forhold til grundvandets sårbarhed og beskyttelsesbehovet. Redegørelsen udarbejdes i henhold til "Vejledning om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger udenfor disse".

Den konkrete vurdering af, hvorvidt en virksomhedstype eller et anlæg, medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet, skal kommunen foretage med udgangspunkt i bilag 1 i "Indvindingsoplande Til Almene Vandforsyninger">Vejledning om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger udenfor disse". Listen i bilag 1 er ikke udtømmende, men retningsgivende i forhold til, hvilke virksomhedstyper og anlæg eller aktiviteter, hvor der sædvanligvis kan forventes en håndtering af stoffer, der er mobile i forhold til grundvandet. I det listen ikke er udtømmende, kan der være virksomheder og anlæg, hvor kommunens kendskab til produktionen begrunder, at denne medfører en væsentlig fare for forurening.

Den konkrete vurdering at, hvorvidt en ændret arealanvendelse inden for det afgrænsede BNBO medfører en øget fare for forurening af grundvandet, skal/kan tolkes meget bredt. Hvis kommunen f.eks. vurderer, at byudvikling generelt, eksempelvis boliger, inden for BNBO udgør en øget fare for forurening af grundvandet, vil planlægningen være omfattet af forbuddet i bekendtgørelsens § 2 stk. 1,3. pkt. Inden for BNBO behøver den forøgede fare for grundvandet ikke at være væsentlig for at være omfattet af forbuddet, som det er tilfældet inden for OSD og indvindingsoplande.

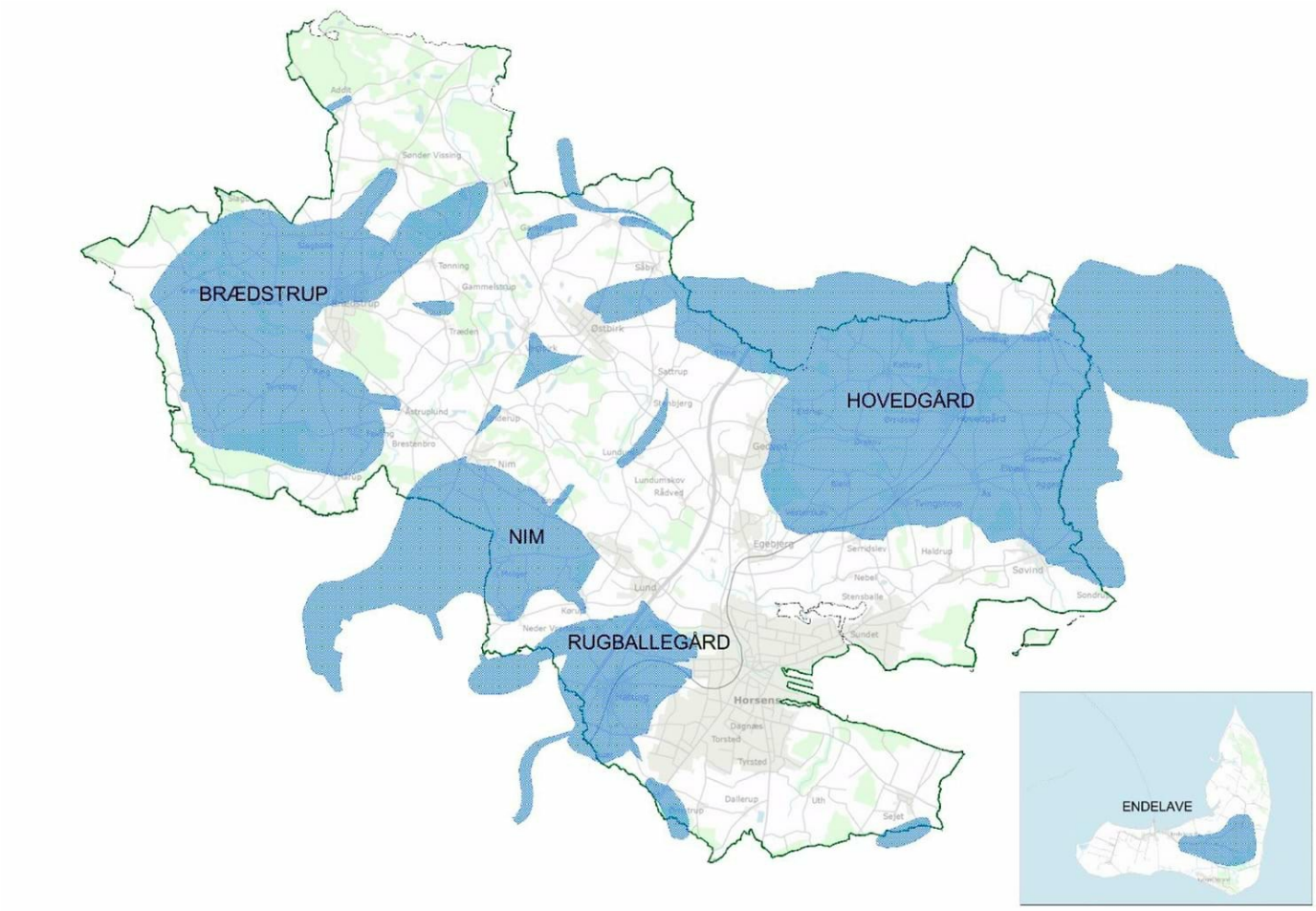
I kommuneplanrammer og lokalplaner indenfor OSD, indvindingsoplande og BNBO skal det fremgå, hvilke typer anvendelse der kan planlægges for i de pågældende områder og hvilke tekniske tiltag den kommende arealanvendelse skal reguleres efter for at forebygge at grundvandet forurenes. De tekniske tiltag skal herefter være en del af bestemmelserne i lokalplaner indenfor disse områder. Mulige tekniske tiltag som kan indskrives fremgår af kommuneplanens Generelle rammer.

Ved udlægning af arealer i kommuneplanen til industri/erhvervsarealer kendes de fremtidige virksomheder og den fremtidige indretning og drift sjældent eller slet ikke. Derfor vil der ikke som udgangspunkt kunne stilles specifikke indretningskrav til disse aktiviteter. Derimod beskrives et katalog af mulige tiltag i de Generelle rammer.

Kommunens samlede grundvandsressourcer

Områderne med særlige drikkevandsinteresser (OSD'erne) indeholder de vigtigste grundvandsressourcer og er udpeget af staten, og omfatter vandværkernes indvindingsoplande og nærområder mellem vandværkerne. De områder hvor vandet er mest sårbart er udpeget som Nitratfølsomme Indvindingsområder (NFI).

Det samlede OSD areal i Horsens kommune er på 193 km^2 svarende til 37% af kommunens areal på 519 km^2. OD (områder med drikkevandsinteresser) udgør 266 km^2 (51%) af kommunens areal og her er grundvandsressourcerne ikke så godt beskyttet af lovgivningen som indenfor OSD, og derfor mere udsat for forurening. Opgørelsen for kommunens grundvandsressourcer gælder derfor kun for grundvandsressourcerne indenfor OSD'erne, da det er denne ressource vi baserer kommunens langsigtede vandindvinding på.

Figur 1: OSD-områder i Horsens Kommune

Der er udarbejdet indsatsplaner for 2 kortlægningsområder – Rugballegård og Endelave. Ved udgangen af 2015 afsluttede staten sin grundvandskortlægning og overdrog resultatet af kortlægningen til kommunen, som på den baggrund skal udarbejde indsatsplaner. Horsens Kommune forventer at udarbejde indsatsplaner for Brædstrup-, Hovedgård- og Nimområdet og for vandværkerne udenfor de store OSD'er i løbet af de næste par år.

Tilgængelige grundvandsressourcer

Den årlige grundvandsdannelse indenfor de 5 store OSD'er/kortlægningsområder er på baggrund af Statens grundvandskortlægning opgjort til i alt ca. 23,8 mio. m^3 (dog findes der ikke tal for grundvandsdannelsen i vandværkernes oplande udenfor de store OSD'er). I de oprindelige vandplaner stod der vejledende, at den årlige indvinding ikke bør overstige 35% af den årlige grundvandsdannelse svarende til i alt ca. 8,3 mio. m^3. I forbindelse med indsatsplanerne vil Horsens Kommune forsøge at afklare, om den vejledende udnyttelsesgrad på 35% af grundvandsdannelsen nu også er det mest hensigtsmæssige niveau for maksimal oppumpning. En bedre og mere konkret anskuelse at vurdere overudnyttelse på er, at sammenstille udviklingen i vandkvaliteten og grundvandsstande med pumpemønstre og ændringer i indvindingsmængderne over tid.

Indenfor OSD'erne oppumpes der i dag ca. 5,9 mio. m^3 grundvand om året. Der er således omkring 2,4 mio. m^3 grundvandsreserve (til oppumpning) i overskud, hvis indvindingen fordeles jævnt ud over OSD'erne. I procenttal udgør oppumpningen indenfor OSD'erne ca. 25% af den årlige grundvandsdannelse. Grundvandsressourcerne vurderes overordnet set til at være tilstrækkelige, også for et fremtidigt vandbehov.

OSD	Grundvands-dannelse mio. m^3	Faktisk indvinding mio. m^3	Udnyttelse i % ved faktisk indvinding
Rugballegård	6,1 (3,0)	1,9	32 (64)

Hovedgård	9,5	3,1	33 (65* og 7*)
Brædstrup Våbensholm	6,3	0,6	10
Nim**	1,8	0,3	17
Endelave	0,124	0,016	13
Indenfor OSD	23,8 (20,7)	5,92	25 (29)
Udenfor OSD	Ikke opgjort	ca.2,38	Ikke opgjort
Horsens Kommune		8,3	

Tabel 1: Den årlige grundvandsdannelse (i mio. m^3) opgjort på baggrund af statens grundvandskortlægning for hvert OSD og for kommunen. Tal i parentes ved Rugballegård er Horsens Kommunes opgørelse af grundvandsressourcen. Opgørelse for delområderne Egebjerg (65%) og Søvind (7%). **Opgørelsen for Nim er et overslag udarbejdet af Horsens Kommune. Kilde: Fra afrapporteringer af Naturstyrelsens grundvandskortlægning i perioden 2000-2015.*

Udenfor OSD'erne indvindes der ca. 2,38 mio. m^3 grundvand, hvor af den største andel går til grusvask ifm. råstofindvinding og almen vandforsyning. Størstedelen af det vand som råstofindvinderne oppumper, nedsives lokalt til grundvandsmagasinerne, og påvirker derfor normalt grundvandsmagasinerne mere begrænset end indvinding til f.eks. markvanding. Den indvinding der foregår udenfor OSD'erne er generelt vurderet som bæredygtig.

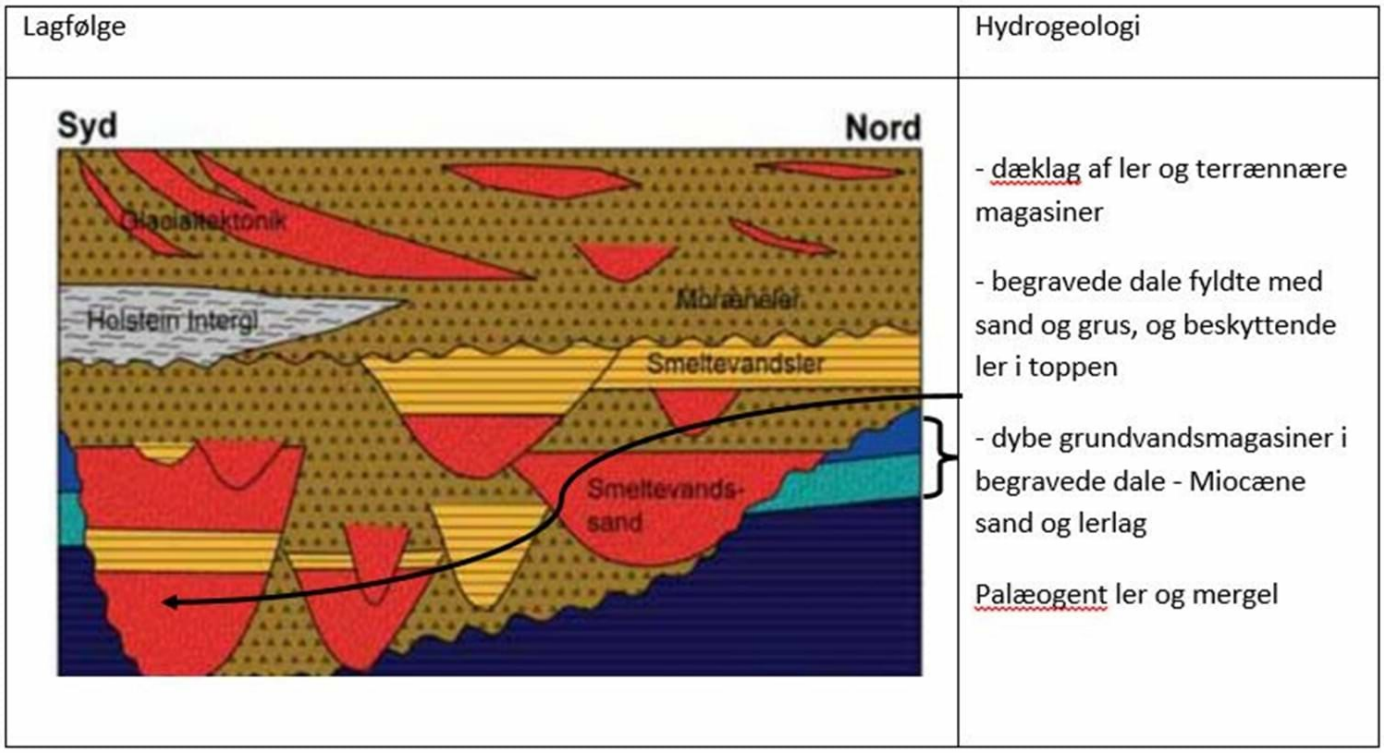
Generelt ved fornyelse og meddelelse af nye vandindvindingstilladelser, foretager Horsens Kommune en vurdering af vandindvindingens påvirkning af vandløb og våde naturområder.

Grundvandsmagasiner og sårbarhed

De største kendte grundvandsressourcer findes i områderne Hovedgård og Rugballegård. Det er også her, at de største indvindinger i kommunen foregår. Kommunen er generelt begunstiget af en fordelagtig geologi med henblik på grundvandsindvinding. De vigtigste grundvandsressourcer findes overvejende i dybe begravede dale, som er genfyldt med sand og grus, og ofte beskyttet af tykke lerlag oven på.

Der indvindes fra indfyldninger af smeltevandssand og -grus i begravede dale i flere niveauer – nogle dybere end 100 meter. Der indvindes også fra mere terrænnære sand- og grusmagasiner både i dalene og i plateaubakkerne som linser af sand og grus indlejret i moræneleret. Uden for dalene indvindes der også fra miocænt kvartssand og glimmersand, som man finder umiddelbart under de kvartære sand- og leraflejringer. Det Palæogene ler og mergel udgør den nedre grænse for aflejringer med grundvandsinteresser indenfor kommunen, jf. principskitsen på Figur 2.

De beskyttende lerlag er af meget varierende tykkelser, fra nogle steder at være op imod 50 - 80 meter tykke til at være helt fraværende. I den vestlige del af Horsens Kommune er der tyndere beskyttende lerlag end i den resterende del af kommunen. Særligt det terrænnære grundvand er her mere sårbart og af en vandtype der viser, at det ofte er mere iltrige og sårbare forhold der indvindes under. Mange enkeltindvindere har relativt korte boringer og brønde og har en større risiko for at indvinde mindre godt vand med et højt sultat- og nitratindhold og med en større risiko for indhold af miljøfremmede stoffer. Denne viden indgår sammen med viden om grundvandskvaliteten, i kommunens vurdering af, om indvindingen foregår bæredygtigt eller om der er tegn på overudnyttelse af grundvandsressourcen.

Figur 2: Geologisk principskitse fra Hovedgård området fra statens redegørelsesrapport for området.

Vandværkerne indvinder overvejende fra spændte grundvandsmagasiner i større dybder, og hvor grundvandet er bedre beskyttet. Der er dog fundet nitrat i stor dybde, ned til 90 meter i Våbensholm området i den vestlige del af Horsens, og det er en vigtig del af indsatsplanlægningen i den vestlige del af kommunen, at følge nitratudviklingen i området og få sat ind med de rigtige indsatser til at få stoppet de stigende nitratkoncentrationer i grundvandet.

Forurening af grundvandsressourcen

I Horsens Kommune bliver der i langt overvejende grad gjort fund af nitrat i de terrænnære grundvandsmagasiner som primært de private husholdningsboringer indvinder fra, og som i nogle områder har overskridelser over drikkevandskvalitetskravet på 50 mg/l nitrat. De dybere grundvandsmagasiner som de fleste af kommunens vandværker indvinder fra, er til gengæld ikke, eller kun lidt påvirket af aktiviteter på terrænoverfladen, og er ikke nitratholdige i dag.

Ud af kommunens 43 almene vandværker indvinder de 39 vandværker grundvand som ikke har forhøjet nitratindhold og med en vandkvalitet, der ikke viser tegn på begyndende nitratpåvirkning. I kommunen er der 4 vandværker der indvinder grundvand, som viser tegn på en begyndende påvirkning i form af et svagt stigende sulfatindhold (der er indikator for en begyndende påvirkning), men uden at nitraten er brudt igennem. De almene vandværker indvinder grundvand fra i alt 104 boringer. Ifølge den nationale boringsdatabase (Jupiter) er der gennem tiden sløjfet 8 vandværksboringer i kommunen med et nitratindhold på mellem 10 og 50 mg/l.

Brædstrup OSD'et, i den vestlige del af kommunen, har en større sårbarhed end de øvrige OSD'er pga. kombinationen af et tyndt/manglende lerdække og intensivt landbrug. Det har medført, at det terrænnære grundvand ofte er stærkt nitratpåvirket. Der er mange fund med værdier på mellem 30 og 80 mg/l og enkelte fund på helt op til 120 mg/l. Langt størstedelen af OSD'et er udpeget som nitratfølsomt.

Det dybere grundvand, som vandværkerne indvinder fra i Brædstrupområdet, er dog ikke fundet nitratpåvirket endnu, med den undtagelse, at man i Tyrstingedalen (begravet dal) har gjort fund af nitrat i 90 meters dybde. Årsagen til, at de dybere magasiner generelt ikke er nitratpåvirket skyldes sandsynligvis dels, at flere vandværker indvinder fra stor dybde og dels, at jordlagenes reducerende egenskaber indtil i dag, har kunnet omsætte nitraten i tilstrækkelig grad til, at det ikke når ned i det dybere grundvand. Hvor længe jordlagene har reduktionskapacitet til at holde nitraten ude af det dybere grundvand, er ikke muligt at afgøre på baggrund af den viden vi har i dag.

GEUS har i Vand & Jord 2015, publiceret et studie på landsdækkende data der viser, at der er faldende nitrattrends i det yngste grundvand, mens der fortsat er stigende nitrattrends i det ældste grundvand, jf. Faktaboks 1.

Faktaboks 1

Analyser på nationale data (udført af GEUS/Kildehenvisning nr. 6/) viser, at kvælstofoverskuddet i landbruget toppede i starten af 80'erne og at vendepunktet for det maksimale kvælstofoverskud ligger omkring 1980. Analyserne viser, at man i dag ser, at det yngste grundvand på mellem (0 til 15 år) har en nedadgående nitratudvikling, mens det ældste grundvand i analysen (25 -50 år) fortsat udviser en stigende nitratudvikling.

I den resterende del af kommunen er sårbarheden generelt mindre, da der i større omfang er tykke sammenhængende lerlag ovenpå

grundvandsmagasinerne. Som resultat af statens kortlægning er der kun udpeget mindre NFI områder indenfor Rugballegård OSD, mens der er store NFI-områder udpeget i Hovedgård OSD'et.

Hovedgård området benævnes som "lettere belastet" med nitrat i statens redegørelsesrapport for området. Vurderingen er baseret på fund i Horsens, Skanderborg og Odder Kommuner. Generelt er der relativt få fund af nitrat hos enkeltindvinderne i Hovedgård området (i den del der ligger i Horsens Kommune), og kun ganske få fund over drikkevandskvalitetskravet på 50 mg/l.

På trods af de store NFI udpegninger er vandet fra både Højballegårdværket og de øvrige 11 vandværker i Hovedgård OSD'et af vandtypen C og D, som er en velbeskyttet vandtype. Læs mere om vandtyper i faktaboks 2.

I Hovedgård OSD'et er der desuden gjort nogle spredte fund af pesticider i det mere terrænnære grundvand, som har været en medvirkende årsag til, at der er udpeget store områder hvor grundvandet vurderes sårbart.

Faktaboks 2

Vandtyper

Vandtypen beskriver den kemiske sammensætning af grundvandet der er i et grundvandsmagasin. Vandtypen er et resultat af de processer der har fundet sted i forbindelse med vandets transport fra terræn til boringen.

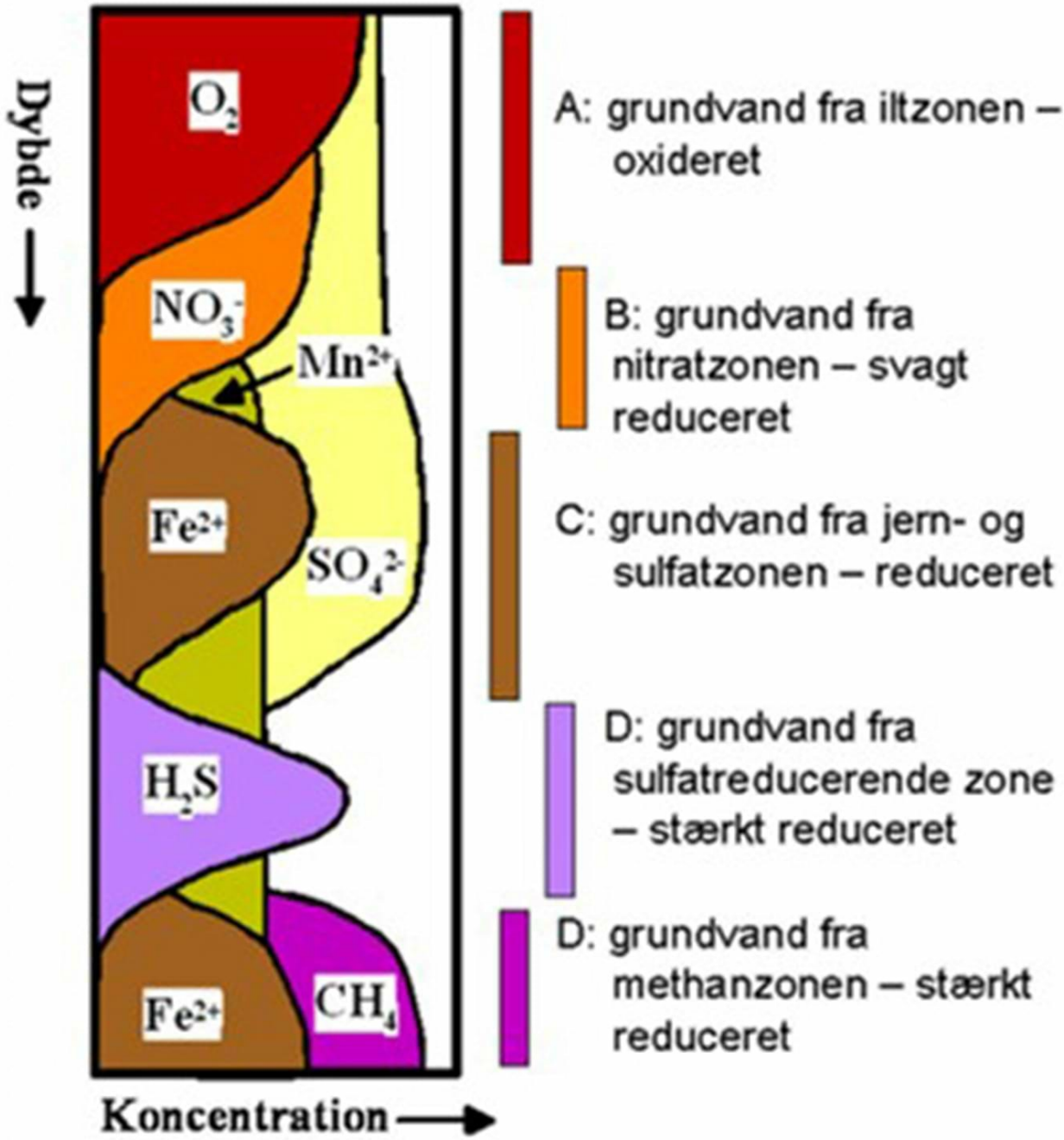
Vandtypen kan anvendes til at vurdere grundvandets alder, beskyttende lerlag, grundvandets strømningsmønster og de geokemiske forhold. Vandtypen er derfor afgørende for vurderingen af grundvandets sårbarhed. Grundvandet inddeles i vandtyperne A, B, C og D:

A: grundvand fra iltzonen - oxideret

B. grundvand fra nitratzonen - svagt reduceret

C: grundvand fra jern- og sulfatzonen - reduceret

D: grundvand fra methanzonen - stærkt reduceret

Der er i de i alt 104 vandværksboringer (tilkoblet almene vandværker) i kommunen gjort fund af pesticider i ca. 16. Ud af disse er 12 sløjfet, og kommunen følger udviklingen i 4 vandværksboringer mht. indhold af BAM.

Analyseresultaterne viser, at det overvejende er BAM der er fundet i boringerne i Horsens Kommune, men der er også gjort fund af bl.a. atrazin og dichlorprop. BAM stammer ofte fra anvendelse i byer på befæstede arealer og på gårdspladser og det er da også særligt i forbindelse med boringer i byen, eller tæt ved bymæssig bebyggelse, at der er fundet pesticider.

Ifølge GEUS peger fordelingen af pesticidfund på, at der på sigt kan komme en puls af pesticider over drikkevandskravene til de dybere grundvandsmagasiner jf. Faktaboks 3.

Faktaboks 3

Ifølge GEUS' GRUMO overvågningsrapport fra 2015 blev der fundet pesticider i 36 % af de boringer (filtre) man baserer den nationale status for grundvandets tilstand på. Drikkevandskvalitetskravet var overskredet i 9,4 % af boringerne. Der er hyppigst gjort fund af pesticider og nedbrydningsprodukter i de øvre grundvandsmagasiner, mens antallet af fund i det dybere og ældre grundvand er væsentligt mindre.

Fordelingen af fund i det øvre grundvand viser, at der er en faldende andel af pesticidfund med koncentrationer over drikkevandskravet. Til gengæld stiger antallet af fund af pesticider over drikkevandskravet i det dybereliggende grundvand.

Skønt der kan ses tegn på en mindsket påvirkning i det øverste grundvand, breder en puls af pesticider, udvasket for år tilbage, sig stadig

dybere ned i grundvandsmagasinerne. Resultaterne viser, at en strammere regulering i anvendelsen af pesticider nu kan ses i det øvre og yngste grundvand. Fordelingen peger også på, at det dybtliggende grundvand, hvorfra vandværkerne indvinder drikkevand, fremover kan blive mere påvirket af den puls af pesticider over drikkevandskravene, der bevæger sig ned gennem grundvandsmagasinerne.

Det er ikke muligt at vurdere hvor stor en andel og i hvor høj grad grundvandsressourcen på sigt vil blive påvirket af pesticider.

Jordforureninger

Kommunens potentielle og kortlagte jordforureninger (V1 og V2) er koncentreret om byområderne, særligt Horsens by. Et areal kan blive kortlagt på vidensniveau 1 (V1), hvis der er kendskab til aktiviteter, der kan have forårsaget forurening på stedet, mens et areal kan blive kortlagt på vidensniveau 2 (V2), hvis der er dokumentation for jordforurening på arealet. Karakteren og beliggenheden af jordforureningerne har ikke givet anledning til mere omfattende grundvandsforureninger, men lokalt er der miljøfremmede stoffer i det terrænnære grundvand. Der er ca. 180 grunde der er dokumenteret forurenet (V2-kortlagte) og yderligere ca. 138 der mistænkes for at være forurenet (V1-kortlagte). Forureningerne omfatter primært olie/benzin, tungmetaller, klorerede opløsningsmidler og pesticider.

Rugballegård OSD

Område med særlige drikkevandsinteresser - OSD

OSD´et ligger umiddelbart vest for Horsens by og syd for Bygholm Sø og strækker sig mod sydvest henover grænsen til Hedensted Kommune og udgør ca. 23 km^2.

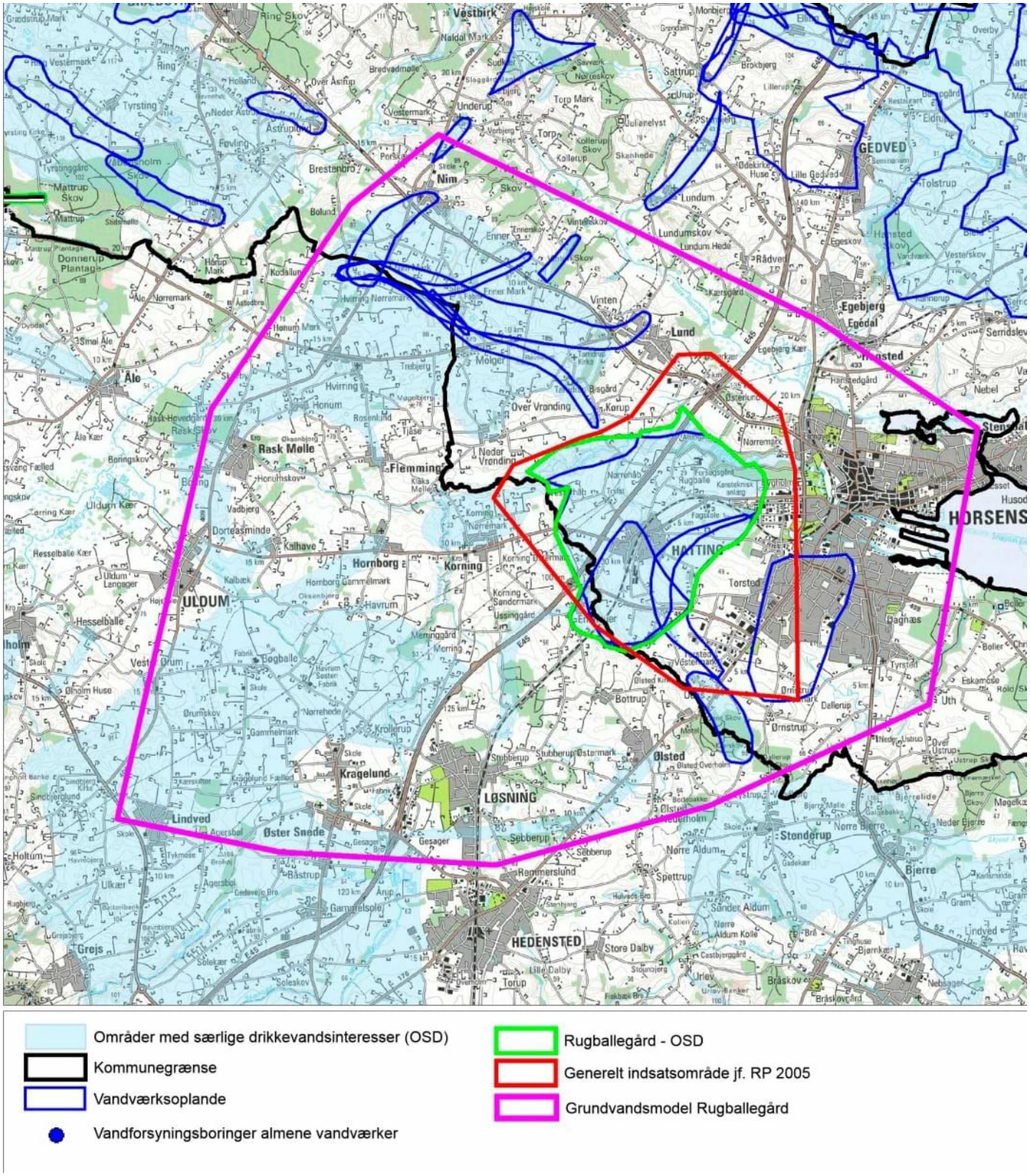
Inden for området er der 5 almene vandværker, hvor af det største er Rugballegårdværket, som ejes af Samn Forsyning og som leverer vand til en stor del af Horsens bys beboere. Foruden Rugballegårdværket drejer det sig om Torsted og Hatting vandværker samt 2 vandværker Klaks Mølle Vandværk og Korning Vandværk i Hedensted Kommune.

Grundvandsmagasinernes udbredelse og sårbarhed er kortlagt af Vejle Amt i 2000-2003. Efterfølgende udarbejdede Vejle Amt i 2005 en indsatsplan for beskyttelse af områdets drikkevandsinteresser. Indsatsplanen er udarbejdet for Rugballegårdværket, Torsted og Hatting vandværker, samt 2 almene vandværker beliggende udenfor området, Oens og Bækkelund vandværker. Indsatsplanen har bl.a. fokus på skovrejsning, samt at sikre, at en evt. udbygning af byerne Hatting og Horsens sker efter grundvandsvenlige retningslinjer.

Områdets arealanvendelse er overvejende landbrugsmæssige formål, dog ligger en af kommunens Mellembyer, Hatting midt i området.

Ressourcen

Området udgør et typisk morænelandskab, lettere kuperet og afgrænset af Bygholm Å mod nord og Gesager Å mod vest. I forbindelse med Vejle Amts kortlægning af grundvandsmagasinerne og deres sårbarhed, blev der i 2003 opstillet en grundvandsmodel, benævnt Rugballegård Grundvandsmodel.

Figur 3: Kort over de geografiske områder, som grundvandsressourcen er opgjort for. Kilde: GIS data, Horsens Kommune.

Grundvandsmodellen dækker et væsentligt større område end selve Rugballegård indsatsområdet og Rugballegård OSD'et. Mod syd og vest er modellen afgrænset af et overordnet grundvandsskel, mens den mod nord er afgrænset af Store Hansted Å og mod øst af Horsens Fjord og Klokkedal Å, jf. Figur 3.

Grundvandsmagasinerne i området er primært knyttet til en øst-vestgående begravet dal, som løber parallelt med Bygholm sø. Den begravede dal er på det dybeste sted omtrent 280 meter dyb. I den dybere del af dalen træffes store mægtigheder af smeltevandsler med enkelte indslag af smeltevandssand i ca. 240 meters dybde. Der indvindes pt. ikke grundvand fra det nederste grundvandsmagasin, men grundvandskvaliteten vurderes at være egnet til drikkevandsformål. Ovenpå smeltevandsleret træffes relativt mægtige aflejringer af smeltevandssand, helt op til 60 meter tykke lag. Disse sandaflejringer udgør de primære grundvandsmagasiner i området, hvor Rugballegårdværket, Torsted og Hatting vandværker indvinder vand fra. Grundvandsmagasinet er relativt komplekst opbygget og indeholder blandt andet en række hydrauliske barrierer, dokumenteret ved prøvepumpninger i området. Mere terrænnært findes også et kvartært grundvandsmagasin, som Hatting Vandværk tidligere har indvundet fra. Det terrænnære magasin er sårbart på grund af et begrænset lerdække, hvilket grundvandskvaliteten også har indikeret med stigende sulfatindhold.

I forbindelse med udarbejdelse af indsatsplanen for Rugballegård området, er ressourceopgørelsen opgjort for det generelle indsatsområde jf. Figur 3. Se opgørelsen i tabel 6. Opgørelsen har taget udgangspunkt i den gennemsnitlige grundvandsdannelse på 158 mm/år fra grundvandsmodellen for området, og det giver en grundvandsdannelse på ca. 6 mio. m^3/år. Med en samlet grundvandsindvinding på ca. 2 mio. m^3/år i indsatsområdet giver det en grundvandsudnyttelses på knap 32%. I indsatsplanen konkluderede amtet, at hverken det nuværende eller fremtidige vandforbrug (ikke prognosen som omtales under "Forhold til anden planlægning – Vandforsyningsplanen"), vil give problemer med overudnyttelse af grundvandsressourcerne.

Område	Areal (km^2)	Grundvands-dannelse (mm/år)	Grundvands-ressource (mio. m^3)	Tilladt indvinding (m^3/år)	Faktisk indvinding i 2012 (m^3/år)	Udnyttelse - tilladt indvinding (%)	Udnyttelse - faktisk indvinding (%)
Indsatsområde Rugballegård	38,5	158*	ca. 6.1	2.358.000	1.944.578	39	32
OSD Rugballegård	18,8	158*	ca. 3.0	2.269.500	1.919.860	76	64

*Tabel 2: Grundvandsdannelse og udnyttelsesprocent for tilladt og aktuel indvinding. * Tallet er hentet fra grundvandsmodelrapporten. Kilde: Vejle Amt, Rugballegård, Grundvandsmodel, Dansk Geofysik, marts 2003.*

Det afgrænsede OSD-område udgør dog kun 18,8 km^2 i modsætning til indsatsområdet på 38,5 km^2 og med den samme gennemsnitlige grundvandsdannelse på 158 mm/år som staten anvender i sin ressourceopgørelse, giver det en grundvandsdannelse på ca. 3 mio. m^3/år. Med den samlede grundvandsindvinding på 1,9 mio. m^3 i 2012, resulterer det i en udnyttelsesgrad på ca. 64%. Hvis tilladelserne udnyttes til fulde, medfører det en udnyttelsesgrad på hele 76% Med det forbehold, at der er en stor usikkerhed forbundet med både metode og tallene i opgørelsen, overskrides den tidligere vandplanretningslinje om, at der maksimalt må indvindes 35% af grundvandsdannelsen.

Hvis Vejle Amts opgørelse af områdets grundvandsressource er i overensstemmelse med de faktiske forhold er grundvandsressourcen presset af overudnyttelse. Det betyder umiddelbart, at der ikke kan tillades yderligere indvinding af grundvand i området, medmindre en ny vurdering af den tilgængelige grundvandsressource og/eller OSD afgrænsning resulterer i en revideret og større grundvandsdannelse.

Generelt ved fornyelse og meddelelse af nye vandindvindingstilladelser i området, foretager Horsens Kommune en vurdering af vandindvindingens påvirkning af vandløb og våde naturområder. Denne viden indgår sammen med viden om grundvandskvaliteten, i kommunens vurdering af, om indvindingen foregår bæredygtigt eller om der er tegn på overudnyttelse af grundvandsressourcen.

NFI - sårbarhed/beskyttelse/vandkvalitet

Nitratfølsomme indvindingsområder er udpeget hvor lertykkelsen over det primære grundvandsmagasin er mindre end 15 meter og dermed yder en begrænset geologisk beskyttelse. Endvidere er der anvendt kriteriet om, at der på arealerne skal være nogen eller stor grundvandsdannelse, som i området er defineret ved "væsentlige infiltrationsområder med god dokumentationsgrad" fra Rugballegård Grundvandsmodel.

Områdets primære grundvandsmagasin er på den baggrund vurderet som overvejende velbeskyttede, idet det er overlejret af et mindst 15 meter tykt dæklag, overvejende moræneler. Dog er der områder omkring Rugballegårdværkets boringer beliggende ved Bygholm Sø og umiddelbart vest for Horsens by områder, hvor de beskyttende lerlag er begrænsede og grundvandsdannelsen er stor, og grundvandsmagasinerne derfor er vurderet som nitratfølsomme.

I området er der kun gjort enkelte fund af nitrat og få indikationer på stigende sulfat. Det indikerer generelt en god beskyttelse af grundvandet. Der er gjort et enkelt fund af pesticider i en af Hatting Vandværks gamle boringer, som var filtersat i det terrænnære grundvandsmagasin. Pesticiderne er efterfølgende ikke blevet genfundet.

Der er kortlagt jordforureninger på vidensniveau V1 og V2. Der er ikke kortlagt jordforureninger som i større omfang giver anledning til en reduceret opgørelse af den tilgængelige grundvandsressource indenfor Rugballegård OSD. Region Midtjylland udførte i 2015 indsatser mht. grundvand for V2 lokaliteten på Østerhåbsvej 80, lokalitetsnummer 615-00378, hvor der har ligget en maskinstation. På lokaliteten er der blevet påvist et indhold af sum af pesticider i det terrænnære grundvandsmagasin i 3 ud af 4 grundvandsprøver i intervallet mellem 0,83 og 2,45 µg/l, hvilket er en markant overskridelse af drikkevandskvalitetskravet på 0,5 µg/l. Nærmeste boringer er Hatting vandværks som ligger i 800 meters afstand fra lokaliteten. Indtagene i Hatting Vandværks boringer er placeret i et andet og dybere magasin, der er overlejret af 27 meter ler. Der er dog nedadrettet gradient i området. Kommunen har på et møde med Region Midtjylland tydeliggjort vigtigheden af ressourcen i området og, at der ønskes en fuldstændig afklaring af forureningstruslen og et evt. omfang af afværge, i det man ikke med nuværende viden kan udelukke, at forureningen på sigt kan påvirke den primære grundvandsressource i området.

Baseret på resultaterne fra grundvandskortlægningen og de indledende jordforureningsundersøgelser forventes der ikke at fremkomme nye større uopdagede jordforureninger.

I forhold til pesticider, er det ikke muligt at sige, om grundvandsressourcen på sigt vil blive påvirket af pesticider. Ifølge GEUS' GRUMO overvågningsrapport fra 2015 tyder fordelingen af pesticidfund på landsplan på, at det dybtliggende grundvand hvorfra vandværkerne indvinder drikkevand, måske kan blive mere påvirket af en puls af pesticider over drikkevandskravene, der bevæger sig ned gennem grundvandsmagasinerne. Se Faktaboks 3.

Kildepladser og indvinding

Områdets 3 almene vandværker indvinder alle fra det primære grundvandsmagasin som tilsyneladende har sin udbredelse fra den begravede dal og videre syd over i området ved Hatting. Alle 3 vandværker indvinder vand af vandtype C og/eller D, hvilket understøtter vurderingen af, at grundvandsmagasinet generelt er velbeskyttet, jf. Tabel 3. I skemaet er medtaget vandværkerne Oens og Bækkelund Vandværker, som ligger udenfor OSD-området, men som er kortlagt i forbindelse med Vejle Amts kortlægning af Rugballegård OSD'et.

Vandværk	Tilladt indvinding (m^3/år)	Antal aktive boringer	Sårbarhed kildeplads-nært	Sårbarhed Opland	Magasin	Filter Dybde (m under terræn)	Vandtype
Rugballegård	1.700.000	6	NFI	Kildepladsnært-NFI, mens det øvrige opland er velbeskyttet	Primære	47-113	C/D
Hatting	200.000	2	Ikke NFI	Velbeskyttet	Primære	52-70	D
Torsted	275.000	2	NFI	Overvejende velbeskyttet	Primære	61-65	C
Oens	12.000	2	Ikke NFI	Velbeskyttet	Sekundære	14-21	C
Bækkelund	135.000	2	Ikke NFI	Velbeskyttet	Primære	49-65	C2

Tabel 3: Oversigt over de årlige indvindingstilladelser for vandværkerne i Rugballegård OSD. For vandværkerne er der vist, hvor sårbar grundvandsressourcen er vurderet ud fra vandtype, lertykkelse, magasin, filterdybde mm. Kilde: Horsens Kommune

I forbindelse med Vandforsyningsplan 2016-2024 for Horsens Kommune, har der været tilsyn og interviewrunder med alle vandværker, og på den baggrund er der foretaget en vurdering af, hvilke vandværker der skal satses på i fremtiden. Alle 5 vandværker har i den forbindelse tilkendegivet, at de satser på også i fremtiden, at skulle levere drikkevand til deres nuværende forbrugere. Vandværkerne Rugballegård, Hatting og Torsted Vandværk forventer, at der også er plads til at udbygge deres forsyningsområde.

Boligudlæg Hatting Øst

Nedenstående vurdering er foretaget i forbindelse med Tillæg 7 til Kommuneplan 2013 - Tematillæg for Byvækst og Fritidsformål, i 2015.

Planlægningsmæssig begrundelse

Hele Hatting by ligger indenfor OSD og er samtidig en af kommunens Mellembyer og dermed en vigtig bosætningsby for Horsens kommune. Der var ikke forud for udlægget rummelighed nok til det behov, der er for nye boliger i Hatting. Der findes således ikke alternativer udenfor OSD. For at sikre, at den resterende del af området mellem Hatting og Horsens ikke bebygges, udpeges dette areal til rekreativt område i kommuneplanrammerne og til skovrejsning i retningslinjerne. Derfor vil dette boligudlæg være en afrunding af Hatting by mod øst og en sikring af den grønne kile mellem Hatting og Horsens. Den grønne kile vil samtidig fungere som en del af en grundvandssikring af ressourcen i Rugballegård OSD´et. Det eksisterende uudnyttede erhvervsudlæg syd for Hatting Bageri blev i samme omgang taget ud, da arealet lå indenfor det samme OSD.

Grundvandsforhold

Hatting by er i sin helhed beliggende indenfor et område med særlige drikkevandsinteresser – Rugballegård OSD'et. Hatting by ligger desuden indenfor indvindingsoplandet til byens eget vandværk, Hatting Vandværk, og indenfor indvindingsoplandet til Rugballegårdværket, som er et af kommunens største vandværker samt delvist indenfor indvindingsoplandet til Torsted Vandværk. Arealudlægget ligger ikke indenfor nitratfølsomme indvindingsområder (NFI).

Arealudlægget vurderes som udgangspunkt problematisk, da det er placeret indenfor et af kommunens vigtigste drikkevandsområder,

hvor ca. 50% af drikkevandsbehovet til Horsens by indvindes fra.

Arealudlægget er beliggende i et område, hvor det primære grundvandsmagasin består af kvartært smeltevandssand beliggende ca. 40 meter under terræn, og overlejret af et 25 meter tykt lerdække.

Grundvandsspejlet til det primære grundvandsmagasin er beliggende omkring kote +20,0 m, svarende til 20 meter under terræn og der er tale om et spændt grundvandsmagasin. Den overordnede strømningsretning i det primære grundvandsmagasin er fra syd mod nord i retning af Bygholm Å/Bygholm Sø, og herfra mod øst til Horsens Fjord.

I forbindelse med Vejle Amts grundvandskortlægning er grundvandsressourcen i området opgjort til knap 6 mio. m^3/år. Horsens Kommune har i foråret 2014 stillet spørgsmål til ressourceopgørelsen, idet kommunen vurderer, at den måske nærmere er knap 3 mio. m^3/år med det afgrænsede OSD areal. Der foreligger endnu ikke nye/ændrede oplysninger omkring ressourceopgørelsen.

Den samlede grundvandsindvinding i området udgør i dag ca. 1,9 mio. m^3/år. På grund af kommunens befolkningstilvækst forventes der et øget vandbehov som delvist ønskes indvundet i Rugballegård OSD'et.

Arealudlægget udgør 24 ha og ud fra grundvandsdannelsen vil det maksimalt medføre en reduceret grundvandsdannelse på ca. 40.000 m^3/år. Ydermere vil højst 50% af arealet blive befæstet, og dermed vil påvirkningen af grundvandsdannelsen blive markant mindre. Det vurderes derfor, at reduktionen i grundvandsdannelsen er ubetydelig i forhold til grundvanddannelsen indenfor hele OSD'et.

Terrænnært findes også et kvartært grundvandsmagasin, som Hatting Vandværk tidligere har indvundet fra. Magasinet ligger indenfor de øverste 5-15 meter under terræn og er til gengæld sårbart på grund af et begrænset eller helt manglende lerdække. Det er kommunens vurdering, at der ikke er hydraulisk kontakt mellem det terrænnære og primære grundvandsmagasin. Dette terrænnære grundvandsmagasin har ikke længere nogen interesse for kommunen i drikkevandsmæssig sammenhæng.

Hatting Vandværk:

Arealudlægget ligger 730 meter øst for Hatting Vandværks boringer udenfor vandværkets indvindingsopland, og derfor vurderes udlægget ikke at kunne medføre en risiko i forhold til Hatting Vandværks vandindvindingsinteresser.

Torsted Vandværk:

Arealudlægget ligger 1500 meter vest for Torsted Vandværks boringer og delvist indenfor indvindingsoplandet til Torsted Vandværk. Torsted Vandværk indvinder årligt 225.000 m^3 grundvand. Torsted Vandværk indvinder grundvand fra 2 boringer i 61-65 meters dybde.

Relativt kildepladsnært indenfor de nitratfølsomme indvindingsområder sker der en stor grundvandsdannelse.

Vandkvaliteten i vandværkets boringer er vandtype C, hvilket kendetegner en vandkvalitet som ikke er påvirket af aktiviteter på overfladen f.eks. landbrugsmæssig anvendelse. Forklaringen ligger delvist i, at grundvandsmagasinet er spændt.

Torsted Vandværk har i vandforsyningsplan sammenhæng status som lokalvandværk, hvilket betyder, at kommunen regner med at vandværket bevares i mange år frem og at det måske også forventes, at vandværkets forsyningsområde udvides.

Rugballegårdværket:

Arealudlægget ligger 1500 meter sydvest for Rugballegårdværket, som er et af kommunens største vandværker, hvorfra der årligt indvindes 1.6 mio. m^3 grundvand. Ved Rugballegårdværket indvindes grundvandet fra 6 boringer i 47 til 113 meters dybde.

Relativt kildepladsnært indenfor de nitratfølsomme indvindingsområder sker der en stor grundvandsdannelse.

Vandkvaliteten i vandværkets boringer er vandtype C og D, hvilket kendetegner en vandkvalitet, som ikke er påvirket af aktiviteter på overfladen.

Rugballegårdværket har i vandforsyningsplan sammenhæng status som et områdevandværk, hvilket betyder, at kommunen satser på, at vandværket bevares i mange år frem og at det forventes at skulle forsyne flere husstande end de gør i dag. Forventningen bygger på, at vandværket skal forsyne nogle af kommunens nye byområder og at der er nogle af de mindre nabovandværker, som på kort eller langt sigte, ser sig lagt sammen med et nabovandværk, som kunne være Rugballegårdværket.

Risikovurdering

Der er ikke kendskab til problemer med den primære grundvandsressources generelle vandkvalitet. Der er generelt god naturlig beskyttelse i området.

Området rummer kommunens største og vigtigste grundvandsressourcer (sammen med området ved Højballegårdværket) og det vil være både vanskeligt og dyrt at finde denne grundvandsressource andre steder i kommunen. Naturstyrelsen er derfor sammen med Samn Forsyning og Horsens Kommune, i gang med at rejse 80 ha skov på de mest sårbare og kildepladsnære arealer til Rugballegårdværkets kildeplads.

På baggrund af ovenstående vurdering af grundvandsressourcen og med den planlagte afrunding af Hatting by, og dermed et stop for yderligere byudlæg mellem Hatting og Østerhåb (Torsted), vurderer Horsens Kommune, at en udvidelse af boligområdet ved Hatting kan ske med en lav risiko for påvirkning af grundvandsressourcen i området.

Til trods for at grundvandsressourcen under det udlagte udlæg vurderes som mindre sårbart, er det Horsens Kommunes vurdering, at byudviklingen skal foregå så hensynsfuldt som muligt i forhold til den meget vigtige grundvandsressource som området rummer.

Horsens Kommune vil i sin planlægning derfor udvise forsigtighed og finder, at placering af et nyt boligområde kun vil kunne lade sig gøre, såfremt der tages hensyn til beskyttelsen af grundvandet i forbindelse med indretning og detailplanlægning af området. Se mere i de Generelle rammer.

Boligudlæg Østerhåb

Nedenstående vurdering er foretaget i forbindelse med Tillæg 7 til Kommuneplan 2013 - Tematillæg for Byvækst og Fritidsformål, i 2015.

Planlægningsmæssig begrundelse

Horsens er kommunens Centerby og drivkraften i hele kommunens udvikling. Arealer i Horsens by er nødvendigt for at kunne opfylde det behov der er for arealer til nye boliger i Horsens Kommune. Der findes ikke alternativer indenfor bydelen og skoledistriktet udenfor OSD. For at sikre, at den resterende del af området mellem Hatting og Horsens ikke bebygges, udpeges dette areal til rekreativt område i kommuneplanrammerne og til skovrejsning i retningslinjerne. Derfor vil dette boligudlæg være en afrunding af Horsens by mod vest og en sikring af den grønne kile mellem Hatting og Horsens. Den grønne kile vil samtidig fungere som en del af en grundvandssikring af ressourcen i Rugballegård OSD´et.

Grundvandsforhold

Østerhåb udgør en del af bydelen Torsted. Østerhåb ligger delvist indenfor et område med særlige drikkevandsinteresser – Rugballegård OSD'et. Østerhåb ligger desuden delvist indenfor indvindingsoplandet til Torsted Vandværk, og delvist indenfor indvindingsoplandet til Rugballegårdværket, som er et af kommunens største vandværker.

I OSD'et er der udpeget områder, som vurderes at være nitratfølsomme (sårbare), hvilket er sket på baggrund af, at den samlede lertykkelse over det primære grundvandsmagasin er mindre end 15 meter tykt, samt ud fra viden om grundvandsdannelsen. Arealudlægget ligger delvist indenfor et område, hvor grundvandsressourcen vurderes at være nitratfølsom.

Arealudlægget vurderes som udgangspunkt problematisk, da det er placeret indenfor et af kommunens vigtigste drikkevandsområder og fordi det er beliggende tæt på Torsted Vandværks boringer. Området er særlig vigtigt, fordi der i området indvindes ca. 50 % af drikkevandsbehovet til Horsens by.

Arealudlægget ligger i et område, hvor det primære grundvandsmagasin består af kvartært smeltevandssand beliggende relativt terrænnært, kun ca. 20 meter under terræn. Det primære grundvandsmagasin er overlejret af ca. 20 meter moræneler med indslag af smeltevandssand/grus. Indenfor det nitratfølsomme område er moræneleslaget ofte mere sandet og indslagene af sand- og grus er mere dominerende.

Grundvandsspejlet til det primære grundvandsmagasin er beliggende omkring kote +20,0 m, svarende til 20-25 meter under terræn og der er tale om et grundvandsmagasin som nogen steder optræder spændt og andre steder frit. Den overordnede strømningsretning i det primære grundvandsmagasin er fra syd mod nord i retning af Bygholm Å/Bygholm Sø, og herfra mod øst til Horsens Fjord.

I forbindelse med Vejle Amts grundvandskortlægning er grundvandsressourcen i området opgjort til knap 6 mio. m^3/år. Horsens Kommune har i foråret 2014 stillet spørgsmål til ressourceopgørelsen, idet kommunen vurderer, at den måske nærmere er knap 3 mio. m^3/år. Der foreligger endnu ikke nye/ændrede oplysninger omkring ressourceopgørelsen.

Den samlede grundvandsindvinding i området udgør i dag ca. 1,9 mio. m^3/år. På grund af kommunens befolkningstilvækst forventes der et øget vandbehov som delvist ønskes indvundet i Rugballegård OSD'et.

Arealudlægget udgør 35 ha og ud fra grundvandsdannelsen vil det med en befæstningsgrad på 50% maksimalt medføre en reduceret grundvandsdannelse på ca. 25.000 m^3/år. Det vurderes at reduktionen i grundvandsdannelsen er ubetydelig i forhold til grundvanddannelsen indenfor hele OSD'et. Tilsammen vurderes boligudlæggene "Østerhåb" og "Hatting Øst" højest at medføre en reduktion i grundvandsdannelsen på omkring 50.000 m^3, hvilket vurderes at være acceptabel i forhold til den samlede grundvandsdannelse i hele OSD'et.

De beskrevne indslag af sand- og grus i det øverste moræneler udgør et terrænnært grundvandsmagasin. Den tilgængelige grundvandsressource i disse lag er meget begrænset og har ingen interesse i vandforsyningsmæssig sammenhæng.

Torsted Vandværk:

Arealudlægget ligger 560 meter sydvest for Torsted Vandværks boringer og den nordligste halvdel af udlægget ligger indenfor indvindingsoplandet til Torsted Vandværk. Torsted Vandværk indvinder årligt 225.000 m^3 grundvand. Torsted Vandværk indvinder grundvand fra 2 boringer i 61-65 meters dybde.

Kildepladsen ligger indenfor de nitratfølsomme indvindingsområder og hvor der ifølge grundvandsmodellen sker en stor grundvandsdannelse.

Vandkvaliteten i vandværkets boringer er vandtype C, hvilket kendetegner en vandkvalitet som ikke er påvirket af aktiviteter på overfladen f.eks. landbrugsmæssig anvendelse. Forklaringen ligger delvist i, at grundvandsmagasinet er spændt.

Torsted Vandværk har i vandforsyningsplan sammenhæng status som lokalvandværk, hvilket betyder, at kommunen regner med at vandværket bevares i mange år frem og at det måske også forventes, at vandværkets forsyningsområde udvides.

Risikovurdering

Der er ikke kendskab til problemer med den primære grundvandsressources generelle vandkvalitet, selvom den naturlige beskyttelse omkring Torsted Vandværk er mindre god.

Området rummer kommunens største og vigtigste grundvandsressourcer (sammen med området ved Højballegårdværket) og det vil være både vanskeligt og dyrt at finde denne grundvandsressource andre steder i kommunen. Naturstyrelsen er derfor sammen med Horsens Vand og Horsens Kommune, i gang med at rejse 80 ha skov på de mest sårbare og kildepladsnære arealer til Rugballegårdværkets kildeplads.

På baggrund af ovenstående vurdering af grundvandsressourcen og med den planlagte afrunding af Østerhåb (Torsted), og dermed et stop for yderligere byudlæg mellem Hatting og Østerhåb (Torsted), vurderer Horsens Kommune, at en udvidelse af boligområdet ved Østerhåb kan ske med en lav risiko for påvirkning af grundvandsressourcen i området.

Idet grundvandsressourcen under dele af det udlagte udlæg vurderes som nitratfølsomt, er det Horsens Kommunes vurdering, at byudviklingen skal foregå så hensynsfuldt som muligt i forhold til den meget vigtige grundvandsressource som området rummer. Horsens Kommune vil i sin planlægning derfor udvise forsigtighed og finder, at placering af et nyt boligområde kun vil kunne lade sig gøre, såfremt der tages hensyn til beskyttelsen af grundvandet i forbindelse med indretning og detailplanlægning af området. Se mere i de Generelle rammer.

Hovedgård OSD

Område med særlige drikkevandsinteresser - OSD

Hovedgård kortlægningsområde ligger nord for Horsens Fjord og omfatter de 2 tidligere OSD'er Egebjerg og Søvind, der i forbindelse med Naturstyrelsen grundvandskortlægning er revideret og slået sammen til et område på 108 km^2.

Området dækker arealer i både Horsens, Skanderborg og Odder kommuner og indeholder nogle af kommunens vigtigste grundvandsressourcer. Indenfor kortlægningsområdet i Horsens Kommune er der 13 vandværker jf. tabel 5.

Det største vandværk er Højballegårdværket som er ejet af Horsens Vand og som samtidig er kommunens største vandværk. Højballegårdværket leverer vand til en stor andel af Horsens bys borgere, Danish Crown slagteriet og andre større virksomheder i byen.

Arealanvendelsen i området udgøres af landbrugsarealer med en potentiel stor nitratudvaskning samt mindre spredte by- og skovområder. Den største by i området er Hovedgård.

Ressourcen

Området er karakteriseret ved en kompliceret geologi med dybe forkastninger der har haft stor betydning for den geologiske dannelseshistorie og for udformningen af den kvartære lagserie helt op til terræn. Landskabet er kuperet med et for danske forhold stort terrænrelief fra havniveau til koter over +170 meter ved Ejer Bjerge i den nordvestlige del af området. Den nordlige del af området er endvidere præget af mange mindre afløbsløse moser og vandhuller som indikerer, at terrænet har præg af et såkaldt dødislandskab og dermed en større sårbarhed overfor grundvandet.

De kvartære lag er præget af et kompliceret netværk af dybe begravede dale. I dalene er der aflejret sand, grus og ler og de primære grundvandsmagasiner findes overvejende i forbindelse med de begravede dale. Der indvindes dog også fra smeltevandssand og -grus, samt miocæne sandlag, som findes mere terrænnært.

De primære grundvandsmagasiner er udbredt i store dele af området og findes generelt i niveauer omkring kote -50 m til +50 m. Magasiner over dette niveau har en mere sporadisk udbredelse og er mere lokalt afgrænsede. Magasiner under dette niveau følger hovedsageligt de begravede dale og har deres udbredelse afgrænset hertil.

I forbindelse med statens grundvandskortlægning opstillede Naturstyrelsen i 2011 en geologisk model og en grundvandsmodel for Egebjerg området, og Rambøll gjorde det samme for Søvind området i 2012. Resultaterne er sammenstillet i en redegørelsesrapport der er blevet lagt til grund for at opgøre de samlede grundvandsressourcer for begge områder, jf. tabel 4.

Grundvandsdannelsen til de primære grundvandsmagasiner er beregnet til gennemsnitligt ca. 88 mm om året og er ud fra det nye OSD areal på 108 km^2 omregnet til ca. 9,5 mio^3 grundvandsdannelse årligt. Den samlede årlige aktuelle indvinding er opgjort til ca. 3,0 mio. m^3 og der er givet tilladelser på knap 3,7 mio. m^3. Samlet set, er der i de 2 indsatsområder givet indvindingstilladelser på op til ca. 39 % af grundvandsdannelsen indenfor OSD'et, mens den aktuelle indvinding er opgjort til ca. 33 % af grundvandsdannelsen.

Den tidligere vandplanretningslinje om, at der maksimalt må indvindes 35 % af grundvandsdannelsen er således formelt overholdt og ud fra en samlet opgørelse for hele området er grundvandsressourcerne ikke overudnyttede.

Da grundvandsstrømningen overordnet set forløber parallelt fra de højere liggende områder ned mod Horsens Fjord, bliver der ikke udvekslet betydelige mængder grundvand fra det ene område til det andet. Derfor giver det heller ikke mening, at opgøre områderne samlet set, når man vil vurdere om ressourcen er overudnyttet eller ej. Langt den største indvinding foregår i den vestlige del af OSD'et i det tidligere Egebjerg indsatsområde og i tabel 4 er udnyttelsesgraden for Egebjerg indsatsområde opgjort til 65 %, hvilket er en markant overskridelse af den tidligere vandplanretningslinje om en udnyttelsesgrad på maks. 35 % af grundvandsdannelsen.

Til gengæld er udnyttelsesgraden for Søvind området opgjort til 7% og er på den baggrund ikke overbelastet.

Område		Areal (km^2)	Grundvands-dannelse (mm/år)	Grundvands-ressource (m^3)	Tilladt indvinding (m^3/år)	Faktisk indvinding i 2012 (m^3/år)	Udnyttelses-procent - tilladt indvinding (%)	Udnyttelses procent - faktisk indvinding (%)
Trin 4	OSD Egebjerg	52,4	88	4.611.555	-	3.000.000	-	65
2012	OSD Søvind	54,7	86	4.703.776	-	380.587	-	7
NST 2013	OSD Egebjerg og Søving	108	88	9.504.000	3.683.399	3.130.889	39	33

Tabel 4: Grundvandsdannelse og udnyttelsesprocent for tilladt og aktuel indvinding indenfor OSD Egebjerg Søvind. Kilde: Redegørelse for Hovedgård Området - Kortlægningskampagnen 2007-2012, NST.

Den markant større udnyttelsesgrad for Egebjerg området skyldes, at Højballegårdværket her indvinder ca. 2,8 mio. m^3 vand årligt. Overudnyttelsen af grundvandsressourcerne er en udfordring der skal tages hånd om i forbindelse med fornyelse af indvindingstilladelserne der udløber medio 2016. I den kommende indsatsplan for området skal det afklares, om udnyttelsesgraden er problematisk for en fremtidig og bæredygtig indvinding i området.

Generelt ved fornyelse og meddelelse af nye vandindvindingstilladelser i området, foretager Horsens Kommune en vurdering af vandindvindingens påvirkning af vandløb og våde naturområder. Denne viden indgår sammen med viden om grundvandskvaliteten, i kommunens vurdering af, om indvindingen foregår bæredygtigt eller om der er tegn på overudnyttelse af grundvandsressourcen.

NFI - sårbarhed/beskyttelse/vandkvalitet

Ifølge statens grundvandskortlægning har Hovedgård området status som "lettere" belastet med nitrat i form af stedvist forhøjede koncentrationer af nitrat og stigende og/eller forhøjede koncentrationer af sulfat. Der er påvist nitrat i ca. hver 6. boring i området.

Størst er belastningen i den nordøstlige del af kortlægningsområdet mellem Tebstrup og Yding, hvor der er nitratkoncentrationer langt over grænseværdien på 50 mg/l. Nitrat er også fundet mod syd og sydøst i moderate koncentrationer ved Tvingstrup. Der er gjort fund fortrinsvist overfladenært men også bemærkelsesværdige fund ned til både 40 og 90 m.u.t. Et stigende sulfatniveau for flere områder i OSD`et indikerer, at der tæres på nitratreduktionskapaciteten og at nedsivende nitrat kan være en sandsynlig årsag. Det er dog i Skanderborg og Odder kommuner, at der er gjort flest fund.

Lerdæklagenes tykkelse har markante variationer og særligt er der kortlagt nogle tykke beskyttende lag af smeltevandsler i områder med begravede dale. Andre steder er lerlagene tynde eller helt manglende, hvorved der opstår såkaldte "geologiske vinduer" som blotlægger grundvandsmagasinerne og gør dem udsatte for forurening. Lerlagenes naturlige beskyttelse og de generelle grundvandskemiske forhold indgår i udpegningen af de nitratfølsomme indvindingsområder.

På den baggrund er der udpeget store nitratfølsomme indvindingsområder særligt i den vestlige halvdel af området.

Det bemærkes dog, at der i Hovedgård området overvejende indvindes gammelt grundvand og af vandtype C og D, hvilket normalt indikerer en god beskyttelse. Horsens Kommune vurderer, at sårbarheden ikke er entydigt fastlagt i området. Det er vigtigt, at sårbarhedsudpegningen vurderes i området, og udpegningen vil derfor blive vurderet nærmere i forbindelse med udarbejdelsen af indsatsplanen for området.

I lokalt afgrænsede områder i Hovedgård området er der gjort fund af pesticider. Det hyppigst fundne stof er nedbrydningsproduktet 2,6-Dichlorbenzamid også kaldet BAM. På trods af arealanvendelsen med spredt bymæssig bebyggelse og åbent landbrugsland er pesticidfund i en undersøgelse fra 2009 tilsyneladende lokalt begrænsede. Dengang blev der gjort fund i ca. hver 11. boring og det blev konkluderet at pesticider og andre miljøfremmede stoffer ikke udgjorde en større trussel.

Et pesticidudtræk fra 2013 viser dog et lidt andet billede, idet der blev konstateret pesticider i 15 boringer ud af 83 indenfor OSD`et og indvindingsoplandene til Gedved, Haldrup og Oldrup. Det svarer til knap hver 6. boring. De flere fund er tilskrevet dels, at der er tale om et andet areal og dels, at der kan være en reel stigning i antal fund. For begge undersøgelser gælder det, at et relativt stort antal fund er gjort i Skanderborg og Odder Kommuner.

Regionernes kortlagte V1/V2 lokaliteter i området vurderes generelt ikke at udgøre et problem for grundvandet.

I statens redegørelsesrapport for grundvandskortlægningen konkluderes det, at de miljøfremmede stoffer, herunder pesticiderne, udgør et moderat problem for området som helhed, men lokalt kan der være behov for en indsats særligt i de boringsnære omgivelser. På landsplan er tendensen med pesticidfund dog stigende og dette kan også på sigt slå igennem for Hovedgårdområdet.

Der kan derfor være behov for at udpege pesticidfølsomme arealer som supplerende indsats i forbindelse med indsatsplanen for området. Kommunerne har fuld bemyndigelse til at udføre områdeudpegningen under anvendelse af Miljøbeskyttelsesloven.

Kildepladser og indvinding

Som det fremgår af tabel 5 er Højballegårdværket langt den største indvinder i området med en tilladelse på 2.800.000 m^3 grundvand om året. Det næststørste vandværk er Gedved Vandværk (240.000 m), efterfulgt af Hovedgård (130.000 m^3) og Søvind (125.000 m^3) vandværker. De resterende vandværker i området (i Horsens Kommune) har tilladelser på mindre end 40.000 m^3 om året.

Generelt for Hovedgårdområdet udgør størrelsen på vandværkernes indvinding på det enkelte vandværk ikke nogen trussel mod grundvandsressourcen og der vises generelt ikke tegn på overudnyttelse.

Undtagelsen er den store kildeplads til Højballegårdværket, hvor der årligt indvindes ca. 2.800.000 m^3 grundvand. Grundvandsressourcens udnyttelse er (som tidligere nævnt) opgjort til ca. 65% for den vestlige del af OSD'et og Højballegårdværkets indvinding udgør langt den største andel af områdets samlede indvinding.

Lokalt ved nogle indvindingsboringer er der grundvandssænkninger på over 10 meter. Pumpestrategien for Højballegårdværket vil blive analyseret og evt. tilpasset i forbindelse med næste vandindvindingstilladelse til vandværket og i indsatsplanen.

Vandværk	Årlig indvindings-tilladelse i m^3	Sårbarhed kildeplads	Sårbarhed Opland	Magasin	Filter-dybder i m	Grundvandets gnm.snitsalder, modelberegnet	Vandtype
Højballegård	2.800.000	Stor	Nogen til stor	Mellemste/ dybe magasiner	50 - 80 120 - 150	Ældre 50 - 100 (Ved aldersdatering er vandet tidligere bestemt til at have en meget høj alder > 1000 år)	C og D
Gedved	240.000	Nogen	Fra stor til ikke sårbar	Miocænt	37 - 59	Ungt 10-50	C
Hovedgård	130.000	Ikke sårbar	Nogen til stor	Mellemste/ Miocænt	57 - 105	25 - 100	C
Hovedgård (DGU nr. 98.1288)	35.000	Ikke sårbar	Ikke sårbar til nogen	Mellemste til dybe	85 - 90	Ældre 75 -150	C
Søvind	125.000	Syd: stor	Syd: stor til ikke sårbar	Terrænnære	30 - 36	Ungt 25-70	C
		Ikke sårbar	Nord: ikke sårbar	Dybe	71 - 78	Gammelt > 500	A
Åes	40.000	Stor	Fra stor til ikke sårbar	Mellemste og dybe	42 - 48 92 - 108	Ældre til gammelt 50-100 eller >500	C og D
Gangsted – Elbæk	40.000	Ikke sårbar	Fra stor til ikke sårbar	Mellemste	59 - 65	Gammelt >300	D

Tvingstrup	40.000	Stor	Stor	Mellemste	37 - 43 61 - 74	Ungt 10 – 50	C
Kattrup	32.400	Stor	Stor til nogen	Terrænnært	24 - 29	Ungt 10-50	C
Bleld*	25.000	Nogen	Nogen til stor	Mellemste	43- 48	Ungt til ældre 25-100	B
Grumstrup	15.000	Nogen	Nogen til stor	Mellemste	42- 45	Ungt 25-50	C
Vedslet	7.500	Nogen	Nogen til stor	Terrænnært	42 - 48	Ungt til ældre 50-75	C
Vedslet Heden	6.000	Ikke sårbart	Nogen til ikke sårbar	Mellemste til terrænnært	40 - 50	Ældre 50-150	C
Elling	15.000	Nogen	Nogen til stor	Terrænnært	23 - 28	-	C og C2
Haldrup	20.000	Nogen	Nogen	Terrænnært	28 - 32	-	C

** Bleld Vandværk er nedlagt – vandforsyningsboringen er overtaget af Højballegårdværket.*

Tabel 5: Oversigt over de årlige indvindingstilladelser for vandværkerne i Hovedgård OSD'et. Vandværkerne er sorteret efter, hvor sårbart grundvandsressourcen er vurderet ud fra vandtype, lertykkelse, magasin, filterdybde mm. Arealanvendelsen er medtaget i vurderingen. Kilde: Horsens Kommune.

Statens reviderede OSD udpegning er med til at sikre den nuværende såvel som den fremtidige indvinding af drikkevand, såfremt at indvindingsstrategien lokalt afstemmes i forhold til den tilgængelige ressource (Vestområdet), og at der i de udpegede indsatsområder sker en supplerende indsats for at beskytte grundvandet mod nitrat og miljøfremmede stoffer.

De dominerende vandtyper der indvindes er vandtype C og D. Hovedparten af vandforsyningsboringerne er filtersat i de mellemste magasiner. Højballegårdværket, Hovedgård og Åes vandværker indvinder dog også vand fra de dybe magasiner.

Kildepladserne ved Højballegårdværket, Søvind Syd, Åes, Tvingstrup og Kattrup Vandværker er vurderet sårbare, mens kildepladserne ved Hovedgård, Søvind Nord, Gangsted-Elbæk og Vedslet Heden er fundet ikke sårbare. Der er vurderet "nogen sårbarhed" ved Gedved, Grumstrup, Vedslet og Elling kildepladser, jf. tabel 5.

Vandværkernes indvindingsoplande breder sig over meget store områder og sårbarheden varierer indenfor de enkelte oplande. De indvindingsoplande der er vurderet mindst sårbare er Hovedgård og Vedslet Heden vandværker.

I forbindelse med Vandforsyningsplan 2016-2024 for Horsens Kommune, har der været tilsyn og interviewrunder med alle vandværker, og på den baggrund er der foretaget en vurdering af, hvilke vandværker der skal satses på i fremtiden. Åstruplund og Hårup vandværker har i den forbindelse tilkendegivet, at de på længere sigt forventer at lukke, og at forbrugerne overgår til nabovandværkerne i området.

Boligudlæg Hovedgård Vest

Nedenstående vurdering er foretaget i forbindelse med tillæg til Kommuneplan 2013 - Tematillæg for Byvækst og Fritidsformål, i 2014.

Planlægningsmæssig begrundelse

Hele Hovedgård by ligger indenfor OSD og er samtidig en af kommunens Mellembyer og dermed en vigtig bosætningsby for Horsens kommune. Der er ikke i den gældende kommuneplan rummelighed nok, til det behov der er for nye boliger i Hovedgård. Derfor skal der udpeges nye arealer i Hovedgård. Der findes ikke alternativer udenfor OSD, hvor der kan ske byudvikling i Hovedgård.

Grundvandsforhold og risikovurdering

Hele Hovedgård by ligger indenfor et område med særlige drikkevandsinteresser – Hovedgård OSD'et. Hovedgård by ligger desuden indenfor indvindingsoplandet til Højballegårdværket, som er Horsens Kommunes største vandværk. Indenfor OSD'et har staten udpeget store områder, som er vurderet nitratfølsomme (sårbare) hvilket er sket på baggrund af en samlet lertykkelse på mindre end 15 meters tykkelse, samt ud fra viden om grundvandsdannelsen og fund af nitrat.

Boligudlægget Hovedgård Vest er beliggende indenfor det nitratfølsomme område. Udlægget er på 20,5 ha og støder op til eksisterende villakvarterer i den vestlige del af Hovedgård.

Udlægget ligger nedstrøms de nærmeste vandværksboringer, som tilhører Hovedgård Vandværk og ligger desuden nedstrøms vandværkets indvindingsopland. Den overordnede strømningsretning for grundvandet, fra nord mod syd, er i retning af Horsens Fjord, og det vurderes at udlægget ikke udgør en risiko for den grundvandsressource, som Hovedgård Vandværk indvinder fra.

Udlægget ligger i opstrøms retning for vandværksboringer der tilhører Åes Vandværk, Tvingstrup Vandværk og Højballegårdværket. Boringerne fra Åes Vandværk ligger tættest på i en afstand af 2.6 km. Mens der er knap 4 km til den nærmeste boring fra Højballegårdværket og samme afstand til boringerne fra Tvingstrup Vandværk. Udlægget er altså ikke placeret i boringsnær afstand til nogen af vandværksboringerne i området og udgør ikke en direkte trussel for nogen af kildepladserne.

Udlægget ligger indenfor indvindingsoplandet til Højballegårdværket. Oplandet til Højballegårdværket er meget stort og afspejler den store indvinding på ca. 2.8 mio. m^3 årligt. Højballegårdværket indvinder vand fra 12 boringer der overvejende er placeret i én af områdets mange begravede dale. Filterdybderne varierer fra 50 til 150 meter og der er spændte magasinforhold i området. Grundvandsspejlet i boringerne er målt til omkring 40-60 meters dybde alt efter hvilket magasin filtrene er placeret i og pga. et stærkt varierende terræn. Vandet der indvindes er velbeskyttet grundvand af vandtypen C og D. Vandet viser ikke tegn på påvirkning af landbrugsdrift eller andre aktiviteter på terræn. Lertykkelsen i området varierer fra mindre end 15 meter, til lertykkelser på mere end 50 meter og området omkring kildepladsen og hovedparten af oplandet er udpeget som nitratfølsomt.

Indvindingsoplandet for Åes Vandværk er afgrænset ca. 1,2 km syd for udlægget og indvinder fra filterdybder mellem 42 til 108 meter. Også her indvindes der gammelt velbeskyttet vand af vandtype C og D. Lertykkelserne varierer i området og oplandet er delvist indenfor det nitratfølsomme område. Vandet viser dog ikke tegn på påvirkning af landbrugsdrift eller andre aktiviteter på terræn. Udlægget vurderes ikke at udgøre en risiko for det grundvandsmagasin, som Åes Vandværk indvinder fra.

Alt i alt vurderes boligudlægget altså ikke at udgøre nogen direkte risiko for den nuværende vandindvinding i området, og det vurderes alene, at være risikoen for ressourcen lige under udlægget, som man bør forholde sig til. Under udlægget er der kortlagt nogle mindre terrænnære sandlag, der overvejende er afgrænset vha. geofysiske målinger. Boringer lokalt i området viser dog, at der overvejende er ler i området og at der er mindst 30-40 meter ler ovenpå de primære grundvandsmagasiner. Der er ingen vandværker der indvinder fra det terrænnære magasin og det forventes ikke at have interesse mht. fremtidig indvinding. De primære grundvandsmagasiner vurderes ikke at være særligt truet af boligudlægget.

I alt indvindes der 3,1 mio. m^3 årligt indenfor OSD'et og på baggrund af prognoserne for det fremtidige vandbehov, kan det komme på tale at indvinde mere vand i området. Det kræver dog en endelig afklaring af, om statens opgørelse af ressourcen er valid, altså om ressourcen er presset, eller om der er mulighed for at indvinde mere vand i området.

Opgjort på baggrund af den anvendte grundvandsdannelse i grundvandsmodellen vil et fuldt befæstet boligudlæg på 20,5 ha maksimalt kunne nedsætte grundvandsdannelsen med ca. 18.000 m^3/år. Det er forsvindende lidt i sammenligning med den opgjorte grundvandsdannelse på 9,5 mio. m^3/år for hele OSD'et. Det vurderes derfor, at den kvantitative påvirkning af den tilgængelige grundvandsressource er ubetydelig.

Udlæggets store afstand til vandværksboringerne gør, at der ikke vurderes at være en direkte trussel for kildepladserne i området. Desuden vurderes den primære grundvandsressource under udlægget at være mindre sårbar end resultatet af statens grundvandskortlægning indikerer i det boringer i området viser, at der er meget tykke lerlag ovenpå de primære grundvandsmagasiner i området og at vandet ikke viser tegn på påvirkning af overfladeaktiviteter.

Til trods for ovenstående vurdering, foregår byudviklingen indenfor et OSD, NFI og et indvindingsopland, så det er vigtigt, at byudviklingen foregår så hensynsfuldt som muligt i forhold til den vigtige grundvandsressource som området rummer. Horsens Kommune vil i sin planlægning derfor udvise forsigtighed og finder, at placering af et nyt boligområde kun vil kunne lade sig gøre, såfremt der tages hensyn til beskyttelsen af grundvandet i forbindelse med indretning og detailplanlægning af området. Se mere i de Generelle rammer.

Boligudlæg Gedved Nord

Nedenstående vurdering er foretaget i forbindelse med Tillæg 7 til Kommuneplan 2013 - Tematillæg for Byvækst og Fritidsformål, i 2015.

Planlægningsmæssig begrundelse

Gedved er en af kommunens Mellembyer og dermed også en vigtig bosætningsby for Horsens kommune. En del af udlægget ligger i kanten af OSD´et. Området ligger i direkte tilknytning til eksisterende offentlige servicefaciliteter som skole, børnehave, kulturhus mm. Alternativet kunne være at fastholde det eksisterende boligudlæg mod nord i Gedved, men dette vil fastholde problematikken med, at det indtil nu ikke har været muligt, at finde en alternativ kildeplads til Gedved Vandværk. Men det eksisterende boligudlæg (den nuværende ramme 33RE01) blev taget ud som boligramme, for at sikre kildepladsen. Samtidig udlægges det gamle området til rekreativt grønt område i kommuneplanrammerne og udpeges til skovrejsning i retningslinje for skovrejsning. Derfor var der ikke rummelighed nok til det behov, der er for nye boliger i Gedved. Alternativet ville være et areal, som ligger lidt sydligere i Gedved, men her vil OSD-udfordringen være den samme, som på det forslåede areal. Det valgte areal ligger dog planlægningsmæssigt bedre i forhold til at imødekomme flest mulige borgere i Gedved. Det alternative areal grænser op til et eksisterende boligområde, mens det udlæg der er peget på grænser op til offentlige servicefunktioner. Hvorfor færrest mulige naboer vil blive generet af dette udlæg.

Grundvandsforhold

Gedved by er beliggende umiddelbart udenfor et område med særlige drikkevandsinteresser – Hovedgård OSD'et. Gedved by ligger delvist indenfor indvindingsoplandet til byens eget vandværk, Gedved Vandværk.

Arealudlægget berører ikke Gedved Vandværks indvindingsoplande eller noget andet indvindingsopland, men ligger indenfor Hovedgård OSD'et, i et område hvor Naturstyrelsen har vurderet, at grundvandsressourcen er nitratfølsom.

Arealudlægget er beliggende i et område, hvor der i forbindelse med Naturstyrelsens grundvandskortlægning ikke er blevet lokaliseret et egentligt primært grundvandsmagasin. Det er meget sparsomt med boringsoplysninger omkring arealet, så magasinvurderingen er primært foretaget på baggrund af statens geofysiske tolkninger. På baggrund af geofysikken vurderes området at være domineret af øverst 50 meter tykke kvartære aflejringer bestående af moræneler, som indeholder et kvartært grundvandsmagasin beliggende mellem 10 og 30 meter under terræn. Magasinet er ikke fundet i boringer og er derfor ikke veldokumenteret. Magasinets nitratsårbarhed er ligeledes kun vurderet ud fra geofysikken, idet der er tolket, at der over grundvandsmagasinet findes 10-15 meter ler. Under de kvartære aflejringer, forventes der ikke at være muligheder for indvinding af grundvand.

Gedved Vandværk som har sin kildeplads beliggende 500 meter vest for arealudlægget, indvinder derimod vand fra nogle velydende miocæne sand- og grusaflejringer. Vandkvaliteten i vandværkets boringer er vandtype C, hvilket kendetegner en vandkvalitet som ikke er påvirket af aktiviteter på overfladen. Gedved Vandværks kildeplads ligger ikke hensigtsmæssigt, med en placering inde i Gedved by

Indvindingsoplandet til Gedved Vandværk strækker sig mod nordvest og altså ikke ind under det nye arealudlæg. Det oprindelige udlæg til boliger, som nu tages ud af kommuneplanen, lå umiddelbart vest for byen, og lå til gengæld direkte opstrøms og meget tæt på Gedved Vandværks boringer.

Gedved Vandværk har i vandforsyningsplan sammenhæng status som områdevandværk, hvilket betyder, at kommunen regner med at vandværket bevares i mange år frem og at det i årene fremover forventes at skulle udvide sit forsyningsområde.

Ifølge potentialekortet står grundvandsspejlet omkring kote +37,5 m, svarende til 10-15 meter under terræn. Den overordnede strømningsretning i det primære grundvandsmagasin er fra nord mod syd i retning af Nørre Strand, og herfra mod Horsens Fjord. De fede tertiære aflejringer (som består af Søvindmergel og udgør den nedre grænse for grundvandsinteresserne i området) findes her relativt tæt på terræn, op til 50 meter under terræn. Tholstrup Å som har sit forløb øst og syd for det nye boligudlæg, vurderes at udgøre en hydraulisk grænse, således at det vand som dannes i området opstrøms Tholstrup Å og under det nye boligudlæg, i stor udstrækning vil presses op i Tholstrup Å, der ligger i lavere dybde end grundvandspotentialet i området, og som er vurderet til at være i hydraulisk kontakt med grundvandsmagasinerne.

Tolkningen understøttes også af, at Højballegårdværkets opland afgrænses umiddelbart øst for Tholstrup Å, hvilket er udtryk for, at åen også i grundvandsmodellen har en hvis hydraulisk kontakt til grundvandsmagasinerne i området. Samlet set, og med et vist forbehold, er der således flere ting der peger på, at grundvandet der dannes nord og vest for Tholstrup Å, hvor det nye boligudlæg er placeret, ikke i stor udstrækning ender i de primære grundvandsmagasiner, som indvindingsboringerne på Højballegårdværkets kildeplads indvinder fra, som er beliggende ca. 2 km syd for boligudlægget.

Grundvandsdannelsen indenfor hele OSD-området er i forbindelse med grundvandskortlægningen opgjort til knap 9,5 mio. m^3/år.

Indenfor OSD'et indvindes der i alt 3,1 mio. m^3 årligt og på baggrund af prognoserne for det fremtidige vandbehov, kan det komme på tale at indvinde mere vand i området. Om det kan lade sig gøre, kræver en endelig afklaring af, om statens ressourceopgørelse er valid.

Opgjort på baggrund af den anvendte grundvandsdannelse i grundvandsmodellen vil et fuldt befæstet boligudlæg på 19,2 ha maksimalt kunne nedsætte grundvandsdannelsen med ca. 17.000 m^3/år. Det er forsvindende lidt i sammenligning med den opgjorte grundvandsdannelse på 9,5 mio^3/år for hele OSD'et. Det vurderes derfor at den kvantitative påvirkning af den tilgængelige grundvandsressource er ubetydelig.

Risikovurdering

Hovedgård OSD'et rummer kommunens største og vigtigste grundvandsressourcer (sammen med området ved Rugballegårdværket) og det vil være både vanskeligt og dyrt (hvis overhovedet muligt), at finde denne grundvandsressource andre steder i kommunen.

Det nye arealudlæg ligger udenfor indvindingsoplandene til områdets vandværker, og vurderes derfor ikke at medføre en risiko overfor de eksisterende vandindvindinger.

Arealudlægget ligger i et område, hvor grundvandsmagasinerne på baggrund af den geofysiske måling, vurderes at have en begrænset udbredelse, både horisontalt og vertikalt, samt nedstrøms byen, og derfor ikke er interessante i vandværksmæssige sammenhænge. En yderligere afklaring af grundvandsressourcens mægtighed vil dog kræve, at der udføres 1-2 undersøgelsesboringer.

Den statslige vurdering og udpegning af området som værende nitratfølsomt vurderes ikke at være særlig veldokumenteret, idet den alene er baseret på de geofysiske målinger og ikke underbygget af boringsbeskrivelser og grundvandskemiske data. Det er på den baggrund Horsens Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at tage et særligt hensyn til grundvandsressourcen i forbindelse med lokalplanlægning af området.

Ved at erstatte det oprindelige udlæg vest for byen med det nye udlæg øst for byen, forbedres Gedved Vandværks indvindingsinteresser og dets muligheder for at opretholde en god vandforsyning.

Nim OSD

Område med særlige drikkevandsinteresser - OSD

Nim OSD ligger nordvest for Rugballegård området og er på ca. 36 km^3. Området dækker arealer i både Horsens og Hedensted kommuner. Inden for området ligger der 11 private almene vandværker, hvoraf de 6 ligger i Horsens Kommune. Der er tale om små og mellemstore vandværker, som indvinder mellem 2.000 og 92.000 m^3/år. Foruden indvinding af grundvand til drikkevand foregår der en del indvinding af grundvand til markvanding og andre erhvervsmæssige formål såsom grusvask i forbindelse med råstofgravning.

Grundvandsmagasinernes udbredelse og sårbarhed er kortlagt af Naturstyrelsen i 2015.

Områdets anvendelse er overvejende landbrugsmæssige formål og nogle af kommunens mellembyer, Nim og Lund, ligger umiddelbart nord for området. Endelig foregår der nogen råstofgravning i området.

Ressourcen

Området er karakteriseret ved store topografiske forskelle fra de høje bakkepartier (moræneplateauer) til store og dybe ådale. Området er omkranset af store ådale, henholdsvis nord, syd og vest for området. Området mellem dalene kan karakteriseres som et glacialt morænelandskab der overvejende består af moræneler med indslag af smeltevandssand og -grus. Dalen der afgrænser området mod syd er er den delvist begravede dal, som kendes fra Rugballegårdområdet og hvori Bygholm Å løber. Dalen der afgrænser mod vest er Gudenåen og mod nord er det Store Hansted Å. I området findes flere begravede dale, dvs. dale som er eroderet ned i den prækvartære lagserie, og efterfølgende fyldt op med kvartære sedimenter som ler, sand og grus og flere steder vurderes dette velegnet til indvinding af grundvand. Sandet i de begravede dale vurderes flere steder at have kontakt til de sandlag som findes i moræneplateauerne.

I området er der tolket mindst 5 grundvandsmagasiner, henholdsvis 3 kvartære magasiner og 2 tertiære magasiner. Indvindingen til de 6 vandværker i Horsens Kommune foregår fra de 2 nederste af de kvartære magasiner (Sand 2 og Sand 3) og fra det dybeste af de tertiære magasiner (Sand 5). Det ene af de kvartære magasiner er generelt meget gennemgående i området, mens det andet kvartære magasin primært er knyttet til de begravede dale. Det tertiære magasin er knyttet til områder liggende udenfor de begravede dale, altså under moræneplateauerne.

I forbindelse med statens grundvandskortlægning er der opstillet en geologiske model og en grundvandsmodel for området. Grundvandsmodellen har dannet grundlag for beregning og fastlæggelse af indvindingsoplande og grundvandsdannende oplande til områdets vandværker. Ifølge grundvandsmodellen er den gennemsnitlige nettonedbør 295 mm/år, hvoraf en betydelig del svarende til 95% strømmer af til overfladen/vandløb. Kun 5% af nettonedbøren oppumpes via indvinding i modelområdet. Grundvandsdannelsen til det øverste grundvandsmagasin opgjort til mellem 0 og 50 mm/år. I de dybere grundvandsmagasiner er grundvandsdannelsen flere steder negativ, hvilket er et udtryk for, at der i magasinet er en opadrettet grundvandsstrøm. Omkring ådalene er der ligeledes en opadrettet gradient og dermed en negativ grundvandsdannelse. Vandløbene betegnes derfor også som grundvandsfødte. Der er ikke foretaget en samlet opgørelse over den samlede grundvandsdannelse i området opgjort som m^3/år. I det kun 5% af nettonedbøren oppumpes via indvinding, vurderer staten i sin redegørelsesrapport, at der ikke er problemer i forhold til overudnyttelse af grundvandsressourcen.

NFI - sårbarhed/beskyttelse/vandkvalitet

Nitratfølsomme indvindingsområder er udpeget med udgangspunkt i Miljøstyrelsens Zoneringsvejledning. De nitratfølsomme indvindingsområder er udpeget, hvor grundvandsmagasinet har stor nitratsårbarhed og hvor der samtidig sker nogen eller stor grundvandsdannelse til magasinet. Hvor grundvandsmagasinet har nogen nitratsårbarhed, og der samtidig sker grundvandsdannelse til magasinet, er der foretaget en konkret vurdering af behovet for afgrænsning på baggrund af en ekstra vurdering af de kemiske data. Grundvandsmagasinets nitratsårbarhed er primært vurderet ud fra den akkumulerede reducerede lertykkelse over magasinet samt ud fra grundvandskvaliteten. Endelig er nitratsårbarheden vurderet i forhold til det øverste primære grundvandsmagasin, som defineres som det/de magasin(er) hvor hovedparten af fremtidens drikkevandsressource findes.

Store dele af området er vurderet som nitratfølsomt på grund af et begrænset lerdække, på under 15 meters tykkelse, over det primære magasin. Foruden den geologiske sårbarhed bekræftes denne sårbarhed af grundvandskvaliteten i det primære magasin, som viser, at der er tale om en enten stærkt oxideret eller svagt oxideret vandtype, hvilket indikerer at vandkvaliteten er påvirket af aktiviteterne på terræn fra f.eks. landbrugets anvendelse af gødning. De største områder findes syd for Nim by og videre mod sydøst ind mod Lund by.

Områdets 6 vandværker indvinder fra 3 forskellige magasiner og for alle vandværkerne gælder der, at dele af deres indvindingsoplande er udpeget som nitratfølsomme. Til trods for den vurderede nitratsårbarhed, er vandkvaliteten i vandværkernes boringer typisk vandtype C og D og vidner om en god kvalitet. Ved enkelte vandværker er der dog en tendens til et svagt stigende indhold af sulfat hvilket indikerer, at der sker en påvirkning fra overfladen i form af nedsivende nitrat eller iltholdigt grundvand, der ved redoxfronten kan nedbrydes af bl.a. sedimenternes pyritindhold med det resultat at der dannes sulfat. Kun ved et enkelt vandværk ses vandtype A, hvilket betyder at der måles nitrat i grundvandet, og at nitratfronten er nået ned til det magasin der indvindes fra.

Der er ikke gjort fund af pesticider eller andre miljøfremmede stoffer i vandværkernes boringer. Til gengæld er der i andre boringer gjort fund af pesticider i andre boringer i området. BAM udgør størstedelen af fundene, og i alt er der fundet 12 forskellige pesticider. Fundene er primært gjort i de 2 øverste magasiner, benævnt Sand 1 og Sand 2.

Regionernes kortlagte V1/V2 lokaliteter i området vurderes generelt ikke at udgøre et problem for grundvandet.

Kildepladser og indvinding

Nim OSD'et ligger henover kommunegrænsen mellem Horsens og Hedensted Kommune. Således ligger ca. 50% af OSD'et indenfor Horsens Kommune. I Horsens Kommune er der meddelt tilladelse til indvinding af ca. 850.000 m^3/år, mens den faktiske indvinding udgør knap 300.000 m^3/år. Heraf udgør indvindingen til drikkevandsformål ca. 180.000 m^3/år.

Generelt for Nim OSD'et udgør størrelsen på vandværkernes indvinding på det enkelte vandværk ikke nogen trussel mod grundvandsressourcen og der vises generelt ikke tegn på overudnyttelse.

Foruden vandværkernes grundvandsindvinding, foregår der indenfor området, indvinding af grundvand til grusvask og markvanding. I området er der flere aktive råstofgrave, som også indvinder grundvand til grusvask svarende til knap 80.000 m^3/år. Grundvandet anvendes til grusvask og udledes efter brug til grundvandsmagasinerne via bundfældningsbassiner, dog må der påregnes at en del af vandet forinden er fordampet.

Vandværk	Årlig indvindings-tilladelse i m^3	Sårbarhed kildeplads	Sårbarhed Opland	Magasin	Filter Dybde (m. under terræn)	Vandtype
Nim	55.000	Nogen/Lille	Overvejende nogen/stor, dog lille i den nordligste ende af oplandet	Dybeste (Sand 5)	70-80	C
Molger Ny	10.000	Nogen	Overvejende lille, men kildepladsnært nogen sårbarhed	Øverste (Sand 2)	80-92	A
Enner Ny	30.000	Lille	Fra lille til stor	Dybeste (Sand 5)	75-84	C
Vinten Skov	6.000	Nogen	Fra nogen til lille til nogen	Øverste (Sand 2)	12-18	C
Kørup	30.000	Lille	Overvejende lille dog mindre del af oplandet med nogen sårbarhed	Mellemste (Sand 3)	66-91	D
Lund	110.000	Lille	Overvejende lille dog mindre dele af oplandet med stor/nogen sårbarhed	Mellemste (Sand 3) – Begravet dal	88-108	C

Tabel 6: Oversigt over de årlige indvindingstilladelser for vandværkerne i Nim OSD. For vandværkerne er der vist, en vurderet sårbarhed, lertykkelse, magasin, filterdybde mm. Oplysningerne om vandtype og sårbarhed stammer fra statens grundvandskortlægning. Kilde: Horsens Kommune.

I forbindelse med Vandforsyningsplan 2016-2024 for Horsens Kommune har der været tilsyn og interviewrunder med alle vandværker, og på den baggrund er der foretaget en vurdering af, hvilke vandværker der skal satses på i fremtiden.

Udlæg til detailhandel i Nim by

Nedenstående vurdering er foretaget på baggrund af den viden kommunen havde, inden statens grundvandskortlægning fra 2015 var afrapporteret.

Planlægningsmæssig begrundelse

Nim er en af kommunens lokalcenterbyer og dermed også en vigtig bosætningsby for Horsens kommune. Området ligger i direkte tilknytning til eksisterende infrastruktur ved indkørslen til Nim. Det kunne være et alternativ at placere en butik i den gamle hovedgade, men dette er vanskeligt blandt andet på grund de eksisterende bebyggelsesstrukturer og matrikulære forhold. For Nim by er det også et

spørgsmål om overhovedet at have indkøbsmuligheder. I dag findes der ikke mulighed for at købe dagligvarer i Nim, men da byen er vokset kraftigt de seneste år er der et behov for nye indkøbsmuligheder i byen.

Grundvandsforhold og risikovurdering

Nim By er beliggende umiddelbart nord for område med særlige drikkevandsinteresser – Nim OSD'et. Nim Vandværk's kildeplads er placeret centralt i Nim by og vandværkets indvindingsopland udbreder sig knapt 3 km i syd-sydvestlig retning ind i OSD'et.

Indenfor OSD'et er der generelt udpeget store områder, som er vurderet nitratfølsomme (sårbare), hvilket overvejende er sket på baggrund af lertykkelser i boringer på mindre end 15 meter.

De vandførende lag i området består af glimmersand, kvartssand og nogle steder ligger der kvartært smeltevandssand og/eller – gruslag ovenpå. Tilsammen udgør lagene de primære grundvandsmagasiner. Oven på grundvandsmagasinerne følger vekslende lag af moræneler og smeltevandssand i varierende tykkelser.

Som konsekvens af de varierende lertykkelser ovenpå grundvandsmagasinerne er der også en varierende sårbarhed af grundvandet. Der er udpeget relativt store sammenhængende NFI områder, som overvejende er baseret på, at der i boringer er en begrænset lertykkelse. NFI udpegningen vil blive revideret på baggrund af resultaterne fra statens grundvandskortlægning, der afsluttes med udgangen af 2015.

Omkring Nim vandværks kildeplads og knap 400 meter ud i indvindingsoplandet er der ikke udpeget nitratfølsomt område, mens hele det resterende opland er udpeget som nitratfølsomt.

Udlægget er placeret nær den nordlige rand af OSD'et, hvor grundvandet strømmer i nordøstlig retning hen over randen. Der er ikke andre vandværker eller indvindingsoplande i nærheden, og det er udelukkende Nim Vandværk der kan blive direkte berørt af arealudlægget. Udlægget er 1 ha stort, og udlægges til detailhandel.

Udlægget har umiddelbart en "uheldig" beliggenhed i forhold til den grundvandsressource som Nim Vandværk indvinder fra i dag, da det er placeret indenfor både OSD, NFI (nitratfølsomt), Nim Vandværks indvindingsopland og ca. 400 meter opstrøms Nim Vandværks kildeplads.

Nim Vandværk har tilladelse til at oppumpe 55.000 m^3/år og indvindingsboringerne er placeret ca. 400 meter nedstrøms udlægget. Der er ikke nogen private indvindere i området som udlægget kan være en trussel for.

Nim Vandværks boringer er filtersatte i miocænt glimmersand 62 til 80 meter under terræn. Ved kildepladsen er der tykke lerlag på 20-30 meter, der adskiller de primære grundvandsmagasiner fra de terrænnære, og derved giver en god beskyttelse. Bevæger man sig mod syd, længere ud i indvindingsoplandet bliver de beskyttende lerlag tyndere, og der er nogle steder hydraulisk kontakt mellem de primære og terrænnære grundvandsmagasiner. De tyndere lerlag og "kortslutningen" mellem grundvandsmagasinerne giver en større sårbarhed og har medført, at området er udpeget som nitratfølsomt.

Nim Vandværk indvinder nitratfrit vand, med et stabilt sulfatindhold omkring 60-70 mg/l. Det kan være tegn på, at grundvandsmagasinet og/eller de overliggende lag er belastet med nedsivende nitrat. Der har dog tidligere været indvundet vand med større pumper end i dag, og det let forhøjede sulfatindhold skyldes sandsynligvis, at den tidligere større oppumpning, har medført en markant sænkning af grundvandsspejlet i en periode og dermed iltning af jordlagene. Det medfører et forhøjet sulfatindhold i grundvandet. Der ses ikke en stigende tendens i sulfatanalyserne fra Nim Vandværk hvilket indikerer, at der fortsat er nitratreduktionskapacitet i dæklagene over grundvandsmagasinet. Sammenholdt med, at Nim Vandværk indvinder grundvand af vandtypen C vurderes grundvandsressourcen lokalt omkring Nim Vandværk, at være godt beskyttet.

Som nævnt har staten skønnet, at den årlige grundvandsdannelse er ca. 4,4 mio. m^3/år for hele OSD'et. Med den årlige oppumpning på omkring 350.000 m^3/år er der en udnyttelsesgrad på omkring 8 %. Det er en lav udnyttelsesgrad og markant under de 35% som vandplanerne anbefaler som maksimal udnyttelse af den årlige grundvandsdannelse. Under alle omstændigheder er udlægget ved Nim så lille, at den ressourcemæssige påvirkning af udlægget er helt ubetydelig.

Horsens Kommune har i flere omgange været i dialog med Nim Vandværk, idet vandværket ønsker at forbedre forsyningssikkerheden, ved at udføre en ekstra boring på den eksisterende kildeplads. Horsens Kommune har i den sammenhæng redegjort for, at det ikke giver en forøget forsyningssikkerhed at udbygge den eksisterende kildeplads, idet en forurening højst sandsynlig vil ramme alle boringer på en gang fordi de ligger tæt og er placeret i samme grundvandsmagasin.

Horsens Kommune har forelagt vandværket muligheden for at etablere en ny boring udenfor byen, inde i OSD-området. En ny boring vil være det første skridt til at flytte vandværkets kildeplads til en mere velegnet beliggenhed udenfor byen. En endelig stillingtagen til placeringen afventer resultaterne fra Statens grundvandskortlægning, som forventes færdig med udgangen af 2015. Nim Vandværk er enig i, at det er fornuftigt at afvente statens kortlægningsresultater.

Risikoen mht. til forurening af den generelle grundvandsressource i OSD'et vurderes som tålelig, da udlægget kun er 1 ha stort, ligger i udkanten af OSD'et og med strømningsretningen ud af OSD'et. Antager man en fortsat indvinding - langt ud i fremtiden på den nuværende kildeplads til Nim Vandværk, er placeringen af udlægget ikke hensigtsmæssig. Nim Vandværks kildeplads' placering centralt i Nim by og udenfor OSD'et er dog ikke hensigtsmæssig på lang sigt og med de overvejelser der allerede gøres om at flytte kildepladsen på sigt, bør den ikke være en hindring for udlægget.

Udlægget ligger perifert, men dog indenfor OSD'et, i NFI og i Nim Vandværks Indvindingsopland, så der er fortsat en ressource der skal beskyttes. Byudviklingen skal derfor foregå så hensynsfuldt som muligt i forhold til den grundvandsressource som området rummer. Se mere i de Generelle rammer.

Boligudlæg Bækvej, Lund

Planlægningsmæssig begrundelse

Lund er en af kommunens Mellembyer og dermed også en vigtig bosætningsby for Horsens kommune. Derfor er der ikke i den gældende kommuneplan rummelighed nok til det behov der er for nye boliger i Lund. Området ved Bækvej i Lund ca. 2,8 ha og vil kunne rumme ca. 22 boliger.

Grundvandsforhold og risikovurdering

Lund By ligger umiddelbart øst for område med særlige drikkevandsinteresser – Nim OSD'et. Lund Vandværk's kildeplads er placeret i den nordlige del af Lund by og vandværkets indvindingsopland udbreder sig knapt 6 km i syd-sydvestlig retning ind i OSD'et.

Indenfor OSD'et er der generelt udpeget store områder, som er vurderet nitratfølsomme (sårbare), hvilket overvejende er sket på baggrund af lertykkelser i boringer, som mange steder er mindre end 15 meter tykke.

Udlægget er placeret udenfor OSD'et, men indenfor Lund Vandværks indvindingsopland. Udlægget rummer 2 matrikler, matr.nr. 14bx og 14cm Lund By, Tamdrup. Matrikel nr. 14bx Lund By, Tamdrup ejes af Lund Vandværk. Afstanden fra vandværkets boringer til nabomatriklen 14cm Lund By, Tamdrup er 25 meter. Udlægget ligger desuden indenfor de afgrænsede boringsnære beskyttelsesområder omkring Lund Vandværks boringer. De boringsnære beskyttelsesområder er mod nord, vest og øst afgrænset indenfor vandværkets egen grund, mens det mod syd ligger indenfor et eksisterende boligområde som er færdig udbygget. De boringsnære beskyttelsesområder berører således ikke matr.nr. 14cm Lund By, Tamdrup.

Lund Vandværk har tilladelse til at oppumpe 110.000 m^3/år og indvinder grundvand fra 2 dybe boringer, som begge er filtersat i et magasin af kvartært smeltevandssand i intervallet 88-108,5 m.u.t. Ifølge borebeskrivelserne for Lund Vandværks boringer, er der fra terræn registreret 10-15 meter sand. Herunder 7 meter ler, efterfulgt af 8 meter vekslende ler/sand og et tykt sammenhængende lerlag på ca. 40-50 meter. Under det tykke lerlag findes grundvandsmagasinet som Lund Vandværk indvinder fra, og som er 30-40 meter tykt. Grundvandsmagasinet ligger i bunden af en begravet dal. Omkring boringerne vurderes grundvandsmagasinet at være velbeskyttet, da der er registreret over 15 meter reduceret ler over magasinet. Vandtypen i begge boringer understøtter at grundvandsmagasinet er godt beskyttet, idet vandtypen er svagt reduceret, med et lavt indhold af sulfat (

Lund Vandværk er et af kommunens områdevandværker, som skal forsyne kommunens borgere med drikkevand i mange år fremover, samt øge oppumpningen af grundvand op mod 50 %, som følge af den byvækst der forventes omkring Lund i de kommende år.

Til trods for de gode geologiske forhold er det vigtigt, at der gennem lokalplanen vil arbejde for at forebygge en risiko for forurening gennem en række tekniske tiltag. Vores bekymring går særligt på brugen af sprøjtemidler hos den enkelte grundejer, et forhold som er vanskeligt at håndtere.

Til trods for ovenstående vurdering, foregår byudviklingen indenfor et indvindingsopland og helt op ad vandværkets boringer, det er derfor vigtigt, at byudviklingen foregår så hensynsfuldt som muligt i forhold til den vigtige grundvandsressource som området rummer. Horsens Kommune vil i sin planlægning derfor udvise forsigtighed og finder, at placering af et nyt boligområde kun vil kunne lade sig gøre, såfremt der tages hensyn til beskyttelsen af grundvandet i forbindelse med indretning og detailplanlægning af området.

Når der lokalplanlægges for området skal der bl.a. arbejdes med at indbygge grønne arealer mellem vandværkets grund og bebyggelsen samt etableres tekniske tiltag til sikring af grundvandet. Se mere i de Generelle rammer.

Brædstrup

Områder med drikkevandsinteresser – OSD

Brædstrup OSD'et er beliggende i den nordvestlige del af Horsens Kommune og omfatter de 2 tidligere indsatsområder Brædstrup og Våbensholm fra Regionplan 2005. Tilsammen udgør områderne et areal på 63 km^2, og inden for OSD'et er der 8 almene vandværker med Brædstrup Vandværk som det største vandværk.

Grundvandsmagasinernes udbredelse og sårbarhed er kortlagt af Vejle Amt og Naturstyrelsen som en del af statens grundvandskortlægning der blev afsluttet i 2009. Horsens Kommune arbejder på at færdiggøre indsatsplanen der omfatter alle 8 almene vandværker i 2017. Indsatsplanen har bl.a. fokus på at nitratudvaskningen overvåges og nedbringes hvis det vurderes at være nødvendigt, at vandværkernes pumpestrategier er tilpasset de hydrogeologiske forhold og at der udlægges BNBO'er.

Området er karakteriseret ved et landbrugsområde præget af høj dyrkningsintensitet, og landbrugsarealer udgør omkring 70% af arealet. Der er ca. 20 % skov og de resterende 10 % er natur, veje og bebyggelse.

Ressourcen

Området er et bakket morænelandskab med koter der spænder fra kote +30 i nord og syd, til +130 meter i den mere centrale del. Terrænet er karakteriseret ved at være gennemsat af nederoderede smeltevandsdale og markante tunneldale der overvejende er orienteret i SØ-NV retning.

De dybe grundvandsmagasiner findes i den vestlige og nordlige del af området, og består af miocænt sand der visse steder har hydraulisk kontakt med sandet i dalene og sandaflejringerne udenfor dalene. De dybere miocæne sandlag og de sandede kvartære aflejringer i

dalene udgør tilsammen de primære grundvandsmagasiner i området og er i fokus for grundvandsindvinding bl.a. fra Brædstrup Vandværk. De dybe magasiner afgrænses nedefter af fedt tertiært ler, der udgør den nedre grænse for grundvandsinteresserne.

De mellemste og øverste grundvandsmagasiner findes i hele området og består af kvartært smeltevandssand og -grus og er aflejret som linser og større sammenhængende lag ind imellem de mere lerede moræne aflejringer.

Området er gennemsat af forkastninger der gennemskærer og forskyder de kvartære og prækvartære lag. Gletschere har eroderet flere dybe dalsystemer der i nogen omfang følger forkastningerne og som i dag er helt eller delvist tildækkede af kvartære sedimenter. Dalfyldet består af vekslende lag af sand og ler og den mest markante dal er Tystingedalen der nogle steder er over 250 meter dyb.

I forbindelse med statens grundvandskortlægning opstillede Vejle Amt i 2006 en grundvandsmodel der blev lagt til grund for at opgøre grundvandsressourcen i området. Den årlige grundvandsdannelse til de primære grundvandsmagasiner blev opgjort til ca. 100 mm og er beregnet ud fra det nye OSD areal til ca. 6,3 mio^3. Den samlede årlige indvinding var i 2015 på knap 600.000 m^3 og der er givet tilladelser på i alt 1,2 mio. m^3. Samlet set for de 2 indsatsområder er der givet indvindingstilladelser på op til ca. 19% af grundvandsdannelsen indenfor OSD'et, men den aktuelle indvinding er kun på ca. 9-10% af grundvandsdannelsen. Den tidligere vandplanretningslinje om, at der maksimalt må indvindes 35% af grundvandsdannelsen er således overholdt og grundvandsressourcerne i området er ikke presset af overudnyttelse, jf. Tabel 7

Område	Areal (km^2)	Grundvands-dannelse (mm/år)	Grundvands-ressource (m^3)	Tilladt indvinding (^{3}/år)	Faktisk indvinding i 2012 (m^3/år)	Udnyttelses-procent ved tilladt indvinding (%)	Udnyttelsesprocent ved den faktiske indvinding (%)
OSD Brædstrup	63	100	6,3 mio.	1,2 mio.	600.000	19	10

Tabel 7: Grundvandsdannelse og udnyttelsesprocent for tilladt og aktuel indvinding indenfor Brædstrup OSD. Kilde: Redegørelse for grundvandskortlægning i Brædstrup/Våbensholm indsatsområdet, Miljøcenter Århus, maj 2009.

NFI - sårbarhed/beskyttelse/vandkvalitet

Sammenlignet med andre områder i Horsens Kommune er de beskyttende lerlag over grundvandsmagasinerne tynde (overvejende 0 til 5 meter ifølge lertykkelseskort), af mindre udbredelse, og udøver derfor ikke en god beskyttelse af grundvandsmagasinerne.

Nitratfølsomme indvindingsområder er udpeget med udgangspunkt i Vejledning nr. 3 fra Miljøstyrelsen, 2000. Områderne omfatter grundvandsdannende arealer, hvorunder grundvandsressourcen vurderes at have et højt eller stigende indhold af nitrat, eller hvor den geologiske beskyttelse af ressourcen over for nitrat vurderes at være dårlig. De nitratfølsomme indvindingsområder i Brædstrup området omfatter således områder hvor der er mindre end 15 meter ler indenfor de øverste 30 meter.

Sårbarheden er således udtryk for den generelle sårbarhed i området og kan direkte kobles til de terrænnære magasiner, mens de dybe magasiner angiveligt har en mindre sårbarhed pga. en større reduktionskapacitet i dybereliggende (dybere end 30 meter) og mere eller mindre udbredte lerlag.

Vandanalyser af grundvandet fortæller, at de øverste grundvandsmagasiner ofte indeholder nitrat og at der hos flere enkeltindvindere er gjort fund af nitratkoncentrationer over grænseværdien på 50 mg/l. I Tyrstingedalen er der gjort et fund af nitrat i 90 meters dybde, som vidner om, at nitratfronten lokalt er fundet i usædvanlig stor dybde.

Der er gjort fund af pesticider i de øverste og mellemste magasiner og igennem de sidste 10 år er 6 vandværker lukket bl.a. som følge af forurenet grundvand. Der er kortlagt jordforureninger på vidensniveau V1 og V2. Der er ikke gjort fund af jordforureninger der i større omfang giver anledning til en reduceret opgørelse af den tilgængelige grundvandsressource indenfor Brædstrup OSD'et.

Baseret på resultaterne fra grundvandskortlægningen og de indledende jordforureningsundersøgelser forventes der ikke at fremkomme nye større uopdagede jordforureninger.

De almene vandværker der er i området i dag, indvinder overvejende vand fra de dybe magasiner, hvor der kun er fundet nitrat i få boringer og endnu ingen fund af pesticider. Vandtypen der indvindes er typisk vandtype C og D af en god kvalitet.

GEUS har jf. faktaboks 4 forsigtigt påpeget, at der med fordelingen af pesticidfund på landsplan muligvis kan komme en puls af pesticider i de dybere grundvandsmagasiner – det er ikke muligt at vurdere om dette vil være tilfældet i Brædstrup området.

GEUS' analyser på landsplan fra 2015 viser også, at der er faldende nitrattrends i det yngste grundvand, mens der fortsat er stigende nitrattrends i det ældste grundvand jf. faktaboks 4.

På baggrund af det data- og analysearbejde der i dag foreligger fra området, kan man dog ikke forudse hvorledes, at nitratkoncentrationerne eller nitratindholdet konkret vil udvikle sig i området på lang sigt, hverken for det terrænnære eller dybere grundvand.

De lave nitratkoncentrationer i det dybe og mellemste magasin i Brædstrup området kan forklares ud fra flere forhold, men overvejende

skyldes det nok, at vandværkerne overvejende indvinder relativt gammelt grundvand (> 50 år), jf. tabel 8. En del af forklaringen er også at jordlagene indtil videre har bidraget ved at have haft en tilstrækkelig nitratreduktionskapacitet til, at kunne reducere og derved fjerne nitraten inden, at det havner i grundvandet i de områder hvor der er en hurtigere nedsivning til magasinerne.

Det er ikke muligt at forudse om der på et tidspunkt vil komme en længere periode med mere nitratholdigt grundvand i de mellemste og dybe grundvandsmagasiner i området. GEUS' analyser på landsplan fra 2015 viser dog, at der er faldende nitrattrends i det yngste grundvand, mens der fortsat ses stigende nitrattrends i det ældste grundvand.

Der er ikke lavet beregninger på hvor mange år, at jordlagene fortsat kan reducere nitraten, men det kan variere fra, at kapaciteten allerede er opbrugt i dag i nogle områder til, at der i andre områder kan gå adskillige årtier/århundreder førend, at nitratreduktionskapaciteten er opbrugt.

Kildepladser og indvinding

De nordligst beliggende vandværker indvinder overvejende fra de dybe grundvandsmagasiner – det drejer sig om Brædstrup, Sønder Vissing og Grædstrup Vandværker. Undtagelsen er Voervadsbro der indvinder fra de mellemste og øvre magasiner. De resterende vandværker Træden Gammelstrup, Bjerreboværket, Åstruplund og Hårup vandværk indvinder alle fra de mellemste magasiner jf. tabel 8.

Vandværk	Årlig indvindings-tilladelse i m^3	Sårbarhed kildeplads	Sårbarhed Opland	Magasin	Filter Dybde i m	Grundvandets gnm.snitsalder modelberegnet	Vandtype
Voervadsbro	12.000	NFI	Overvejende NFI	Mellemste/ Øvre	27-36	Ældre (106)	A / C
Træden Gammelstrup	45.000	NFI	NFI	Mellemste	64-86	Ældre (160)	C / B
Bjerreboværket	40.000 (ansøgt om 80.000)	NFI	Overvejende NFI	Mellemste	70-80	Ungt-ældre (44)	C
Åstruplund	5.000	NFI	NFI	Mellemste	33-48	Ungt (22)	C
Hårup	2.500	NFI	Overvejende NFI	Mellemste	30-51	Ungt (22)	C
Sdr. Vissing	48.000	NFI	NFI	Dybe	88-102	73	C/D
Grædstrup	34.000	NFI	NFI	Dybe	140-190	Gammelt (279)	D
Brædstrup	300.000	NFI	NFI	Dybe	90-105	Gammelt (186)	D

Tabel 8: Oversigt over de årlige indvindingstilladelser for vandværkerne i Brædstrup OSD. Vandværkerne er sorteret efter hvor sårbart grundvandsressourcen er vurderet ud fra vandtype, lertykkelse, magasin, filterdybde mm. Arealanvendelsen er medtaget i vurderingen. Kilde: Horsens Kommune

I forbindelse med Vandforsyningsplan 2016-2024 for Horsens Kommune har der været tilsyn og interviewrunder med alle vandværker, og på den baggrund er der foretaget en vurdering af, hvilke vandværker der skal satses på i fremtiden. Åstruplund og Hårup vandværker har i den forbindelse tilkendegivet, at de på længere sigt forventer at lukke, og at forbrugerne overgår til nabovandværkerne i området.

Endelave

Område med særlige drikkevandsinteresser - OSD

På Endelave rummer drikkevandsområdet kun et grundvandsmagasin som er egnet til drikkevandsindvinding. Området udgør ca. 2.2 km^2. Øens beboere forsynes med drikkevand fra øens eneste vandværk, Endelaveværket som ejes af Samn Forsyning.

Grundvandsmagasinet er kortlagt af Vejle Amt i 2004 og der er ligeledes i 2004 udarbejdet en indsatsplan for, hvordan grundvandsressourcen skal beskyttes mod forurening. Indsatsplanen har været medvirkende til, at størstedelen af Endelave ø er blevet kloakeret og koblet på øens nye rensningsanlæg, hvorved der undgås nedsivning af husspildevand til øens drikkevandsressource. Indsatsplanen har også stor fokus på at minimere vandspildet fra vandværkets ledningsnet, hvilket har medført, at det nu er reduceret fra 18 % til kun 7%.

Området er karakteriseret ved et landbrugsområde, men det rummer også skov og andre naturtyper som mose, eng og strandeng. Der er fritliggende ejendomme og landbrugsejendomme i området, men ingen samlede bebyggelser.

Ressourcen

Terrænet udgøres af et relativt fladt morænelandskab med mindre terrænvariationer på mellem kote +2,5 og +8 m.

På Endelave, findes der kun ét primært grundvandsmagasin, som er egnet til indvinding af større vandmængder. Grundvandsmagasinet er knyttet til nogle kvartære sand og gruslag med indslag af silt. Magasinet findes i 15-20 meters dybde og det har en relativ lokal udstrækning, idet det kiler ud henholdsvis syd, øst og vest for Endelaveværkets kildeplads. Magasinet har en vis udbredelse i nordlig retning, hvor der er forbindelse til mere overfladenære sandlag. Grundvandsmagasinet er overvejende spændt, mens det mod nord bliver frit. Grundvandsspejlet er beliggende terrænnært, flere steder mindre end 1 til 5 meter under terræn.

Foruden det primære grundvandsmagasin, findes der flere usammenhængende terrænnære sekundære magasiner som er frie magasiner. Det primære og de sekundære grundvandsmagasiner vurderes at være adskilte omkring kildepladsen til Endelaveværket, mens de længere mod nord bliver til ét sammenhængende frit magasin, som gør den primære grundvandsressource yderligere sårbar overfor nedtrængning af forurening.

I forbindelse med Vejle Amts grundvandskortlægning blev der opstillet en grundvandsmodel for hele Endelave ø. Den årlige grundvandsdannelse i området med særlige drikkevandsinteresser, er i Vejle Amts indsatsplan, skønsmæssigt opgjort til 124.000 m^3. Heraf udnyttes i dag op til omkring 16.000 m^3/år svarende til en udnyttelsesprocent på ca. 13% jf. Tabel 9. Vandplanernes målsætning om en maksimal udnyttelsesprocent på 35 % er således overholdt i dag. Af grundvandsmodellen fremgår det, at grundvandsdannelsen er stor i det kildepladsnære område og at det indvundne grundvand overvejende er ungt (< 20 år).

Område	Areal (km^2)	Grundvands-dannelse (mm/år)	Grundvands-ressource* (m^3)	Tilladt indvinding (m^3/år)	Faktisk indvinding i 2012 (m^3/år)	Udnyttelses-procent ved tilladt indvinding (%)	Udnyttelsesprocent ved den faktiske indvinding (%)
OSD Endelave	63	60	125.000	40.000	16.000	32	13

Den årlige grundvandsdannelse i drikkevandsområdet er i indsatsplanen skønsmæssigt opgjort til 124.000 m^3/år

Tabel 9: Grundvandsdannelse og udnyttelsesprocent for tilladt og aktuel indvinding indenfor OSD Endelave. Kilde: Indsatsplan for Endelave - Plan for fremtidssikring af vandforsyningen på Endelave, Vejle Amt, 2004.

NFI - sårbarhed/beskyttelse/vandkvalitet

Grundvandsmagasinet er dårligt beskyttet, på grund af det begrænsede lerdække over magasinet, som de fleste steder er mindre end 5 meter tykt, og nogle steder helt fraværende. Hele drikkevandsområdet er derfor vurderet som nitratfølsomt.

Grundvandskvaliteten afslører magasinets nitratsårbarhed, idet der er målt små koncentrationer af nitrat, ganske vist kun lige over detektionsgrænsen, men også en svagt stigende koncentration af sulfat.

Den svage stigning i sulfat skyldes formentlig, at der foregår reduktion af nitrat i undergrunden. Jordens evne til at reducere nitraten er ikke uendelig, og jo mere kvælstof der tilføres på jordoverfladen, desto hurtigere opbruges jordens evne til at reducere nitraten. Selvom et egentlig nitratgennembrud næppe er umiddelbart forestående i magasinet, vurderes grundvandsressourcen ud fra de kemiske analyser ikke at være robuste overfor yderligere nitratpåvirkning.

Vandindvinding på en ø, er altid forbundet med en risiko for saltvandsindtrængning. Chloridindholdet ligger højt, mellem 60 og 80 mg/l, men stabilt, der er således ikke noget der indikerer, at der med den nuværende eller den tidligere lidt højere indvinding, trækkes havvand ind i grundvandsmagasinet. Selvom chloridindholdet vurderes, at være normalt for grundvand i kystnære områder, er det vigtigt at være opmærksom på denne udfordring ved behandling af vandindvindingstilladelser på Endelave.

Der er ikke gjort fund af hverken pesticider eller andre miljøfremmede stoffer i grundvandet.

Der er heller ikke kortlagt jordforureninger på hverken vidensniveau V1 og V2.

Kildepladser og indvinding

Øens eneste vandværk, Endelaveværket, indvinder vand fra øens eneste primære grundvandsmagasin.

Vandværk	Tilladt indvinding (m^3/år)	Antal aktive boringer	Sårbarhed kildeplads	Sårbarhed Opland	Magasin	Filter Dybde i m	Vandtype
Endelave	40.000	2	Stor	Stor	primære	15-21	C

Tabel 10: Oversigt over den årlige indvindingstilladelse til Endelaveværket. For vandværket er der vist, hvor sårbart grundavandsressourcen er vurderet ud fra vandtype, lertykkelse, magasin, filterdybde mm. Kilde: Horsens Kommune.

I forbindelse med Vandforsyningsplan 2016-2024 for Horsens Kommune har der været tilsyn og interviewrunder med alle vandværker, og på den baggrund er der foretaget en vurdering af, hvilke vandværker der skal satses på i fremtiden. På Endelave er der ingen tvivl om, at der er tale om en meget vigtig grundvandsressource som skal beskyttes mod såvel forurening som overudnyttelse, idet der ikke findes andre egnede grundvandsressourcer på øen. Ved en forurening af grundvandsressourcen er en genopretning ikke altid mulig, og under alle omstændigheder kan det have en meget lang tidshorisont på adskillige årtier.

Et alternativ til forsyning af øens beboere med drikkevand er en 10 km lang havledning fra fastlandet, en økonomisk meget tung løsning. Horsens Kommune udviser derfor stor forsigtighed omkring ressourcens anvendelse, af hensyn til den fortsatte vandforsyning til Endelaves beboere.

Vandværker udenfor OSD

I kommunen er der i alt 10 almene vandværker, som ikke har en direkte eller indirekte tilknytning til kommunens OSD-områder. I forbindelse med statens grundvandskortlægning er der foretaget en gennemgang af vandværkernes boringer og grundvandskemi. Endvidere er der beregnet og optegnet et nyt indvindingsopland og grundvandsdannende opland. Endelig er der foretaget en vurdering af grundvandsmagasinernes nitratsårbarhed og en vurdering og gennemgang af evt. grundvandstrusler indenfor indvindingsoplandene.

Statens gennemgang af vandværkerne Gantrup, Lundum, Sattrup, Såby, Vestbirk, Yding og Østbirk er foretaget under projektet "Redegørelse for indvindingsoplande udenfor OSD, Fyn og Sydjylland, Horsens og Skanderborg Kommune" fra 2015.

Statens gennemgang af vandværkerne Addit, Slagballe Bakker Syd og Jægerkol Vandværk er foretaget i forbindelse med "Silkeborg Syd kortlægningen" fra 2015.

Vandværkerne er overvejende små vandværker med 1-2 boringer, og som tilsammen har tilladelse til at indvinde knap 300.000 m^3. Vandværkerne indvinder generelt reduceret grundvand, altså grundvand som ikke er påvirket af aktiviteter på overfladen. Se tabel 11.

Der er ikke udlagt byvækstarealer indenfor vandværkernes indvindingsoplande siden juni 2015.

En gennemgang og redegørelse af ressourcen på nuværende tidspunkt vil være meget omfattende og kræve, at kommunen gennemgår og vurderer forholdene for hvert vandværk og dets indvindingsoplande mere indgående, som ligger spredt ud over hele kommunen.

Det er ikke muligt på baggrund af foreliggende data, at sige noget om opfyldelsen af de tidligere vandplaners retningslinje om, ikke at oppumpe mere end 35 % af den årlige grundvandsdannelse til de magasiner der indvindes fra, dog vurderes indvindingen generelt at være bæredygtig.

I forbindelse med Vandforsyningsplan 2016-2024 for Horsens Kommune, har der været tilsyn og interviewrunder med alle vandværker, og på den baggrund er der foretaget en vurdering af, hvilke vandværker der skal satses på i fremtiden. Østbirk Vandværk er et områdevandværk, som forventes at skulle forsyne et eller flere nabovandværker, Vestbirk og Yding vandværker er lokalvandværker mens de resterende vandværker er øvrige vandværker, som er vandværker som ikke forventes at blive udbygget yderligere, og som forventes at få behov for forsyning fra et nabovandværk.

Vandværk	Årlig indvindings-tilladelse i m^3	Sårbarhed kildeplads	Sårbarhed Opland	Magasin	Filter Dybde i m	Grundvandets gnm.snitsalder modelberegnet	Vandtype
Gantrup	8.000	Lille	Lille	Primære – tertiært	48-55	Ungt 25-50 år	C
Lundum	17.000	Nogen	Nogen til stor og længst væk er den lille	Primære - kvartært	24-37	Ungt 0-25 år	C og D

Sattrup	25.000	Nogen	Nogen til lille	Primære - kvartært	23-28	Ungt 0-50 år	C
Såby	12.500	Lille	Nogen	Primære - kvartært	36-42	Ungt 0-50 år	C
Vestbirk	24.000	Nogen	Nogen til stor	Primære - kvartært	51-63	Ungt 0-25 år	C
Yding	40.000	Nogen	Nogen til stor	Primære - kvartært	44-51	Ungt 0-25 år	C
Østbirk	130.000	Lille	Lille	Primære - tertiært	65-83	Ungt til ældre 25-100 år	C
Addit	15.000	Lille	Lille til nogen/stor	Primære - tertiært	74-81	Ikke beregnet	C
Slagballe Bakker Syd	2.000	Stor	Stor	Frit – tertiært	?-18	Ikke beregnet	A
Jægerkol	6.000	Stor	Stor	Terrænnært - kvartært	20-23	Ikke beregnet	C

Tabel 11: Oversigt over den årlige indvindingstilladelse til de vandværker som ligger udenfor OSD-områderne. For vandværket er der vist, hvor sårbart grundvandsressourcen er vurderet ud fra vandtype, lertykkelse, magasin, filterdybde mm. Kilde: Horsens Kommune.

Boringsnært beskyttelsesområde - BNBO

Et boringsnært beskyttelsesområde er et område omkring indvindingsboringer, hvor der på grund af "sug-effekten" omkring en indvindingsboring er en særlig risiko for, at der transporteres miljøfremmede stoffer til boringen.

BNBO'et vil altid indeholde selve boringen og vil typisk omfatte et areal, der er større end den fysiske sikringszone (også benævnt fredningsbæltet), som har en radius på 10 meter omkring boringen.

I 2016 har Styrelsen for Natur og Vandforvaltning beregnet og optegnet boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) for alle de almene vandværkers boringer i Horsens Kommune. BNBO'erne omkring de boringer, hvorfra der indvindes mindst, har en udstrækning på 10 meter i bredden og 50 meter i længden, mens de boringer hvorfra der indvindes rigtig store vandmængder som f.eks. fra Horsens Vands boringer, de har en bredde på 400 meter og en længde på 500 meter.

Formålet med at etablere et BNBO er, at forhindre eller begrænse risikoen for forurening af grundvand i boringens nærområde og derved beskytte drikkevandet. Indenfor BNBO'et kan kommunen jf. miljøbeskyttelseslovens § 24 give påbud eller nedlægge forbud til en grundejer, for at undgå fare for forurening af grundvandet. Det kunne være forbud mod anvendelse af sprøjtemidler, etablering af en vaskeplads eller oplag af kemikalier. Horsens Kommune vil prioritere de grundvandsbeskyttende tiltag indenfor BNBO'erne, da en indsats her forventes at have stor værdi for vandværkets indvindingsinteresser. Horsens Kommune har ikke på nuværende tidspunkt meddelt påbud eller nedlagt forbud til en grundejer.

Horsens Kommune vil i takt med at kommunen udarbejder sine indsatsplaner, foretage en vurdering af risikoen for forurening fra den aktuelle arealanvendelse indenfor de beregnede BNBO'er. Såfremt Horsens Kommune herefter vurderer, at der indenfor et BNBO-område består en forurening eller en fare herfor, er kommunen villig til at benytte Miljøbeskyttelseslovens § 24 til at meddele forbud/påbud mod lovlige aktiviteter.

For at fremme beskyttelsen af vandværkernes boringer mod forurening, vil kommunen friholde de boringsnære beskyttelsesområder for alle former for byggeri, anlæg eller ændret arealanvendelse, der kan medføre en øget risiko for forurening af grundvandet. Betegnelsen "arealanvendelse" skal fortolkes bredt, og rummer derfor mange typer arealanvendelse f.eks. boliger.

I de konkrete indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse formuleres et sæt administrative retningslinjer for kommunens planlægning og sagsbehandling, herunder retningslinjer omkring aktiviteter og anlæg, som ikke kan tillades indenfor de boringsnære beskyttelsesområder såsom f.eks. etablering af nye vaskepladser, gyllebeholdere, møddingspladser, olietanke og jordvarmeanlæg.

Supplerende grundvandsredegørelse for nyudlæg til byudvikling i Kommuneplan 2021-2033

I Kommuneplan 2021-2033 revideres byudviklingstemaet. Det betyder, at der udlægges nye arealer til byudvikling.

De forslåede nyudlæg er ikke omfattet af krav om supplerende grundvandsredegørelser jf. "bekendtgørelsen om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse". De supplerende grundvandsredegørelser udarbejdes alene i henhold til den gældende retningslinje nr. 8.5.4 i kommuneplanen.

Den supplerende grundvandsredegørelse fremgår herunder:

Boligudlæg Gedved Vest, Vestervej

Planlægningsmæssig begrundelse

Gedved er en af kommunens lokalcenterbyer og dermed også en vigtig bosætningsby for Horsens kommune. Udlægget ligger udenfor områder med særlige drikkevandsinteresser, men indenfor indvindingsoplandet til byens vandværk, Gedved Vandværk.

Området ligger indenfor et område, der i gældende kommuneplan er udlagt til rekreativt område, og det er udpeget som et muligt skovrejsningsområde, med henblik på at give mulighed for at beskytte byens grundvandsinteresser mod forurening.

Med udlægget foretages derfor en lille reduktion af skovrejsningsområdet, idet det er blevet vurderet, at udlægget dels er meget lille, og at der dels kan opnås en fin afgrænsning af Gedved mod vest med udlægget. Der udlægges i Kommuneplan 2021-2033 fem nye skovrejsningsområder på i alt ca. 81 ha, bl.a. med hensyn til grundvandsinteresserne. Det mindre areal, der tages ud som skovrejsning ønsket på Vestervej, erstattes således af et langt større areal til skovrejsning.

Det udlagte område rummer i dag en ældre landbrugsejendom, som rives ned og i stedet opføres der boliger på arealet. Arealet ligger i tilknytning til den eksisterende byzone i Gedved og er i øvrigt i overensstemmelse med det vedtagne hovedstrukturbillede. Der er tale om en mindre afrunding af Gedved mod vest.

Grundvandsforhold

Gedved by er beliggende umiddelbart udenfor et område med særlige drikkevandsinteresser – Hovedgård OSD'et, men delvist indenfor indvindingsoplandet til byens eget vandværk, Gedved Vandværk.

Arealudlægget ligger ligeledes udenfor område med særlige drikkevandsinteresser, men indenfor Gedved Vandværks indvindingsopland.

Arealudlægget er beliggende i et område, hvor det primære grundvandsmagasin består af tertiært glimmersand beliggende fra ca. 30 meter under terræn og har en tykkelse på mellem 15 og 25 meter. Grundvandsmagasinet er overlejret af vekslende lag af ler og sand. Den akkumulerede lertykkelse over det primære grundvandsmagasin vurderes at være ca. 15 meter, mens det reducerede lerlag kun udgør 5 meter. På den baggrund har Miljøstyrelsen vurderet, at grundvandsressourcen er nitratfølsom.

Grundvandsspejlet til det primære grundvandsmagasin er beliggende omkring kote +40,0, svarende til 16 meter under terræn, og der er tale om et spændt grundvandsmagasin. Den overordnede grundvandsstrømning i det primære grundvandsmagasin er fra nordvest mod sydøst.

Gedved Vandværk:

Arealudlægget ligger 400-500 meter nordvest for Gedved Vandværk. Gedved Vandværk indvinder årligt ca. 200.000 m^3 grundvand. Vandværket indvinder grundvand fra 4 boringer, som er filtersat fra 37 til 59 meter under terræn. Boringerne er filtersat i det primære grundvandsmagasin. Der er tale om et godt ydende magasin, selvom magasinet har en begrænset udbredelse. Vandkvaliteten i vandværkets boringer er vandtype C, hvilket kendetegner en vandkvalitet, som ikke er påvirket af aktiviteter på overfladen. Gedved Vandværks kildeplads vurderes ikke at ligge hensigtsmæssigt, med en placering inde i Gedved by. Indvindingsoplandet til Gedved Vandværk strækker sig mod nordvest og altså ind under det nye arealudlæg.

Gedved Vandværk har i vandforsyningsplan sammenhæng status som områdevandværk, hvilket betyder, at kommunen regner med, at vandværket bevares i mange år frem og at det i årene fremover forventes at skulle udvide sit forsyningsområde.

Gedved Vandværk har i november 2019 indgået en aftale med Samn Forsyning om etablering af en nødforsyning fra Samn Forsyning. Nødforbindelsen er i første omgang udelukkende en nødforbindelse, der enten kan tages i anvendelse, hvis Gedved Vandværk bliver ramt af en forurening i en eller flere af sine boringer, eller vandværket i øvrigt af andre årsager ikke selv kan forsyne sine forbrugere. Nødforbindelse kan, uden yderligere foranstaltninger, gøres til en permanent forsyningsledning, hvis Gedved Vandværk i fremtiden må lukke ned på grund af forurening eller andet.

Risikovurdering

Der er ikke nogen kendte problemer med den primære grundvandsressources generelle vandkvalitet, til trods for den begrænsede naturlige beskyttelse af grundvandsmagasinet.

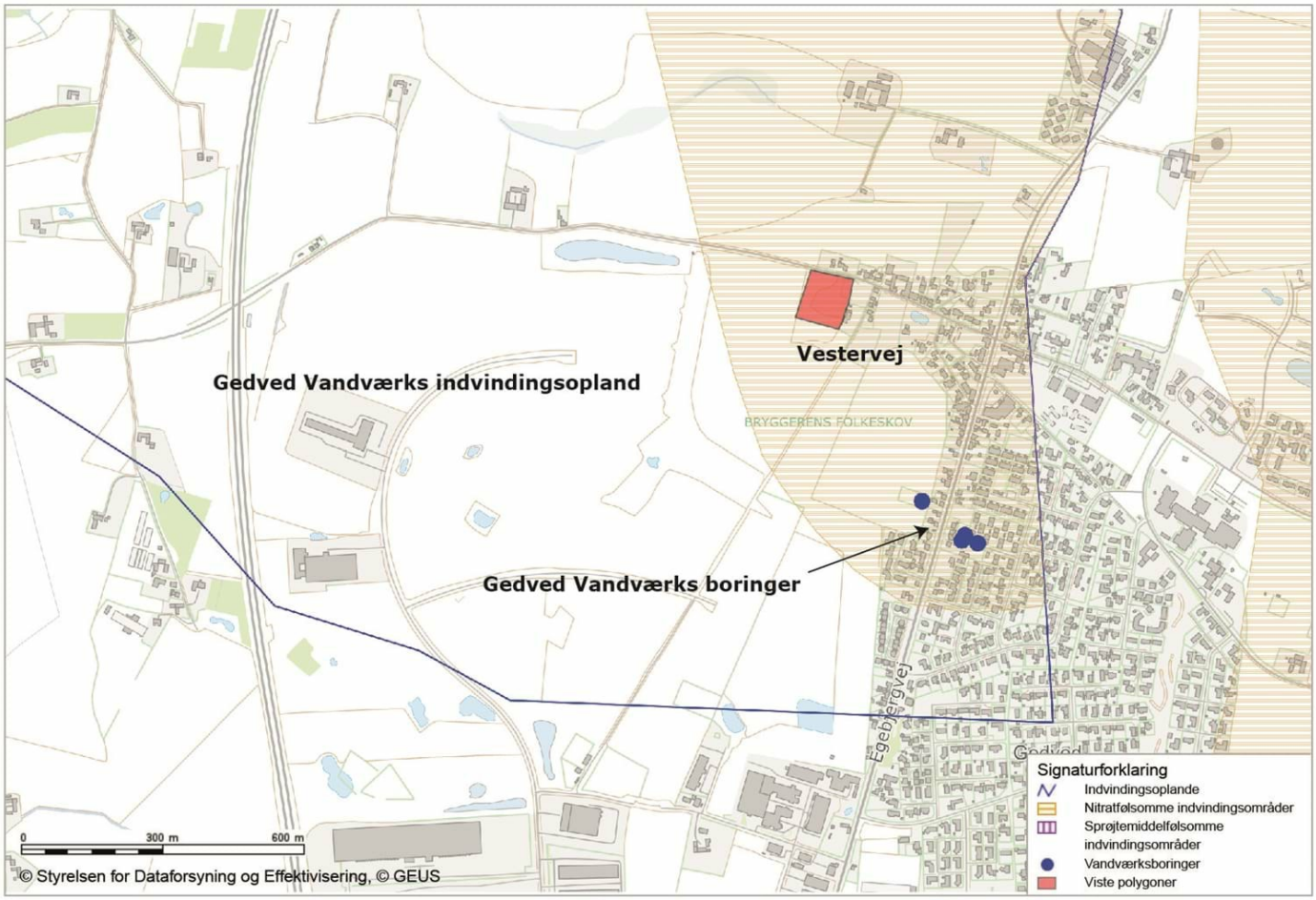
Gedved Vandværk er et betydende vandværk i forhold til kommunens samlede vandforsyningsstruktur. Selvom der er indgået en aftale om nødforsyning mellem Gedved Vandværk og Samn Forsyning, skal kommunen i sin planlægning fortsat sikre sig, at risikoen for forurening af vandværkets boringer ikke forværres ved kommunens planlægning.

På baggrund af ovenstående vurdering af grundvandsressourcen og da der er tale om et udlæg på et areal, hvor der pt. ligger en ældre landbrugsejendom, vurderes udlægget ikke umiddelbart så problematisk, som hvis der havde været tale om et areal, der ikke tidligere havde været bebygget.

Idet grundvandsressourcen under udlægget vurderes som nitratfølsomt, er det Horsens Kommunes vurdering, at byudviklingen skal foregå så hensynsfuldt som muligt. Horsens Kommune vil i sin planlægning derfor udvise forsigtighed og finder, at placering af et nyt boligområde kun vil kunne lade sig gøre, såfremt der tages hensyn til beskyttelse af grundvandet i forbindelse med den fysiske indretning af området. Se mere i de Generelle rammer.

Tekniske tiltag til grundvandsbeskyttelse

Med henblik på konkret at beskytte grundvandsressourcen under udlægget vil kommunen i forbindelse med en lokalplan for området sikre sig, at der indarbejdes de nødvendige tekniske tiltag. Tiltagene vil tage udgangspunkt i kommuneplanens generelle rammer for grundvand. Tiltagene kan vedrøre afledning af husspildevand, tagvand og vejvand samt opvarmning af området.

Boligudlæg Gedved Nord, Korntoften/Skanderborgvej

Planlægningsmæssig begrundelse

Gedved er en af kommunens lokalcenterbyerog dermed også en vigtig bosætningsby for Horsens kommune. Udlægget ligger i yderkanten af Hovedgård OSD'et.

Området ligger i tilknytning til eksisterende offentlige servicefaciliteter som skole, børnehave, kulturhus mm. og er i øvrigt i overensstemmelse med det vedtagne hovedstrukturbillede.

Arealet er udpeget til særlig værdifuld landbrugsjord. Det skal derfor afvejes, om det bør indgå som ny byzoneareal. Det vurderes, at arealet ligger godt for en ny byudvikling, idet det ligger i forbindelse med eksisterende byudvikling. Da der er tale om et forholdsvis mindre arealudlæg, beliggende tæt på eksisterende byarealer, vurderes det, at arealet kan inddrages som ny byzoneareal.

Området ligger i landzone, men ligger i umiddelbar forlængelse af det nye boligkvarter omkring Korntoften. Det vil derfor udgøre en naturlig udbygning og være velegnet som et nyt boligkvarter med både åben-lav og tæt-lav bebyggelse.

Grundvandsforhold

Gedved by er beliggende umiddelbart udenfor et område med særlige drikkevandsinteresser – Hovedgård OSD'et, men delvist indenfor indvindingsoplandet til byens vandværk, Gedved Vandværk.

Arealudlægget berører ikke indvindingsoplandet til Gedved Vandværk eller noget andet indvindingsopland, men ligger i yderkanten af Hovedgård OSD'et, i et område hvor Miljøstyrelsen har vurderet, at grundvandsressourcen er nitratfølsom.

Arealudlægget er beliggende i et område, hvor der i forbindelse med Miljøstyrelsens grundvandskortlægning ikke er blevet lokaliseret et egentligt primært grundvandsmagasin. Det er meget sparsomt med boringsoplysninger omkring arealet, så magasinvurderingen er primært foretaget på baggrund af statens geofysiske tolkninger. På baggrund af geofysikken vurderes området at være domineret af øverst 70 meter tykke kvartære aflejringer bestående af moræneler, som indeholder et kvartært grundvandsmagasin beliggende mellem 20 og 30 meter under terræn. Magasinet er ikke fundet i boringer og er derfor ikke veldokumenteret. Magasinets nitratsårbarhed er ligeledes kun vurderet ud fra geofysikken, idet der er tolket, at der over grundvandsmagasinet findes ca. 20 meter ler. Under de kvartære aflejringer, forventes der ikke at være muligheder for indvinding af grundvand.

Ifølge potentialekortet står grundvandsspejlet omkring kote +40,0, svarende til 8 meter under terræn, og der er tale om et spændt grundvandsmagasin. Den overordnede strømningsretning i det primære grundvandsmagasin er fra nord mod syd i retning af Nørre Strand, og herfra mod Horsens Fjord. Tolstrup Å som har sit forløb øst og syd for det nye boligudlæg, vurderes at udgøre en hydraulisk grænse, således at det vand som dannes i området opstrøms Tolstrup Å og under det nye boligudlæg, i stor udstrækning vil presses op i Tolstrup Å, der ligger i lavere dybde end grundvandspotentialet i området, og som er vurderet til at være i hydraulisk kontakt med grundvandsmagasinerne.

Tolkningen understøttes også af, at Højballegårdværkets opland afgrænses umiddelbart øst for Tolstrup Å, hvilket er udtryk for, at åen også i grundvandsmodellen har en vis hydraulisk kontakt til grundvandsmagasinerne i området. Samlet set, og med et vist forbehold, er der således flere ting der peger på, at grundvandet der dannes nord og vest for Tolstrup Å, hvor det nye boligudlæg er placeret, ikke i stor udstrækning ender i de primære grundvandsmagasiner, som indvindingsboringerne på Højballegårdværkets kildeplads indvinder fra, og som er beliggende ca. 2 km syd for boligudlægget.

Grundvandsdannelsen indenfor hele OSD-området er i forbindelse med grundvandskortlægningen opgjort til knap 9,5 mio. m^3/år.

Indenfor OSD'et indvindes der i alt 3,1 mio. m^3 årligt (2012-tal) og på baggrund af prognoserne for det fremtidige vandbehov, kan det komme på tale at indvinde mere vand i området. Om det kan lade sig gøre, kræver en endelig afklaring af, om statens ressourceopgørelse er valid.

Opgjort på baggrund af den anvendte grundvandsdannelse i grundvandsmodellen vil et fuldt befæstet boligudlæg på 15 ha maksimalt kunne nedsætte grundvandsdannelsen med ca. 13.200 m^3/år. Det er forsvindende lidt i sammenligning med den opgjorte grundvandsdannelse på 9,5 mio^3/år for hele OSD'et. Det vurderes derfor at den kvantitative påvirkning af den tilgængelige grundvandsressource er ubetydelig.

Risikovurdering

Det nye arealudlæg ligger udenfor indvindingsoplandene til områdets vandværker, og vurderes derfor ikke at medføre en risiko overfor de eksisterende vandindvindinger.

Der er ikke nogen kendte problemer med den primære grundvandsressources generelle vandkvalitet, og der er generelt en god naturlig beskyttelse i området.

Hovedgård OSD'et rummer kommunens største og vigtigste grundvandsressourcer (sammen med området ved Rugballegårdværket) og det vil være både vanskeligt og dyrt (hvis overhovedet muligt), at finde denne grundvandsressource andre steder i kommunen.

Arealudlægget ligger i et område, hvor grundvandsmagasinerne på baggrund af den geofysiske måling, vurderes at have en begrænset udbredelse, både horisontalt og vertikalt, samt nedstrøms byen, og derfor ikke er interessante i vandværksmæssige sammenhænge. En yderligere afklaring af grundvandsressourcens mægtighed vil dog kræve, at der udføres 1-2 undersøgelsesboringer.

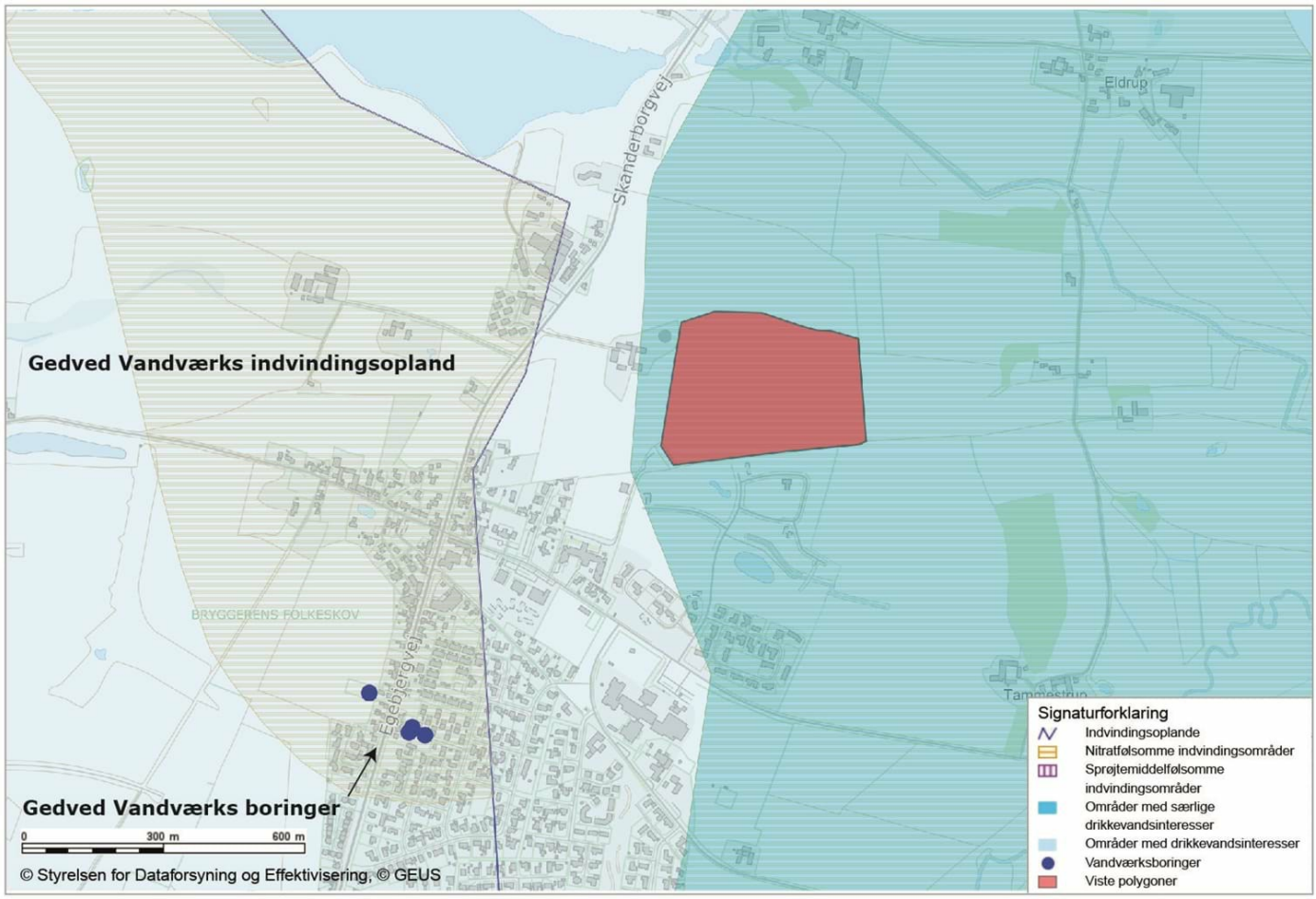
Den statslige vurdering og udpegning af området som værende nitratfølsomt vurderes ikke at være særlig veldokumenteret, idet den alene er baseret på de geofysiske målinger og ikke underbygget af boringsbeskrivelser og grundvandskemiske data.

På baggrund af ovenstående vurdering af grundvandsressourcen vurderer Horsens Kommune, at udlægget kan ske med en lav risiko for påvirkning af grundvandsressourcen i området.

Idet grundvandsressourcerne som Højballegårdværket indvinder fra er nærmest uerstattelige og ligger nedstrøms det nye boligudlæg, vurderes det, at i det omfang byudviklingen foregår indenfor OSD og NFI, er det vigtigt, at byudviklingen foregår så hensynsfuldt som muligt i forhold til grundvandsressourcen i området. Horsens Kommune vil i sin planlægning derfor udvise forsigtighed og finder, at placering af et nyt boligområde kun vil kunne lade sig gøre, såfremt der tages hensyn til beskyttelse af grundvandet i forbindelse med den fysiske indretning af området. Se mere i de Generelle rammer.

Tekniske tiltag til grundvandsbeskyttelse

Med henblik på konkret at beskytte grundvandsressourcen under udlægget vil kommunen i forbindelse med en lokalplan for området sikre sig, at der indarbejdes de nødvendige tekniske tiltag. Tiltagene vil tage udgangspunkt i kommuneplanens generelle rammer for grundvand. Tiltagene kan vedrøre afledning af husspildevand, tagvand og vejvand samt opvarmning af området.

Boligudlæg Nim syd

Planlægningsmæssig begrundelse

Nim er en af kommunens lokalcenterbyer og dermed også en vigtig bosætningsby for Horsens kommune. Arealet ligger i byzone og i tilknytning til den eksisterende byzone i Nim. Arealet benyttes i dag til rekreative formål.

Det vurderes, at området er velegnet til tæt-lav boligbebyggelse, der både kan være med til at tilbyde mindre boliger i Nim og understøtte byens dagligvarebutik.

Grundvandsforhold

Nim by er beliggende umiddelbart udenfor et område med særlige drikkevandsinteresser – Nim OSD'et, men store dele af byen ligger indenfor indvindingsoplandet til byens vandværk, Nim Vandværk. Nim Vandværk's kildeplads er placeret centralt i Nim by og vandværkets indvindingsopland udbreder sig knapt 1,1 km i syd-sydøstlig retning ind i OSD'et. Arealudlægget ligger delvist indenfor indvindingsoplandet til Nim Vandværk.

Arealudlægget er beliggende i et område, hvor der er kortlagt flere grundvandsmagasiner. Det øverste grundvandsmagasin er et kvartært magasin, og herunder ligger et større tertiært grundvandsmagasin. Der vurderes at være hydraulisk kontakt mellem det kvartære og tertiære grundvandsmagasin. Det primære grundvandsmagasin er beliggende fra 20 meter under terræn og har en tykkelse på op mod 100 meter. Den akkumulerede lertykkelse over grundvandsmagasinerne vurderes at være over 15 meter, men da vandkvaliteten i Nim Vandværks boringer indikerer, at der sker påvirkning fra overfladen, har Miljøstyrelsen vurderet, at grundvandsressourcen er nitratfølsom.

Grundvandsspejlet til det primære grundvandsmagasin er beliggende omkring kote +40,0, svarende til 50 meter under terræn, og der er tale om et spændt grundvandsmagasin. Den overordnede grundvandsstrømning i det primære grundvandsmagasin er fra sydøst mod nord. Terrænnært ligger der et mindre magasin, hvor grundvandsspejlet ligger indenfor 5-10 meter under terræn. Dette magasin har ingen interesse i vandforsyningssammenhæng.

Nim Vandværk:

Nim Vandværks kildeplads ligger 300 meter sydvest for arealudlægget og indvinder årligt omkring 200.000 m^3 grundvand. Grundvandet indvindes fra 2 boringer som er filtersat i det primære tertiære grundvandsmagasin i 62 til 80 meters dybde.

Vandkvaliteten i vandværkets boringer er vandtype C, hvilket som udgangspunkt kendetegner en vandkvalitet, som ikke er påvirket af aktiviteter på overfladen. Dog er indholdet af sulfat forhøjet i forhold til det naturlige baggrundsniveau og har en svag stigende tendens. Et forhøjet sulfatindhold med stigende tendens kan indikere, at der sker en påvirkning fra overfladen i form af nedsivende nitratholdigt grundvand. Der er pt. ikke gjort fund af miljøfremmede stoffer i vandværkets boringer.

Nim Vandværks kildeplads vurderes ikke at ligge hensigtsmæssigt, med en placering inde i Nim by. Nim Vandværk har haft planer om at etablere en ny kildeplads udenfor byen for at forbedre forsyningssikkerheden i tilfælde af at deres kildeplads bliver ramt af en forurening. Disse planer er på nuværende tidspunkt sat på standby, men kan blive aktuelle igen, hvis de nuværende indvindingsboringer begynder at vise tegn på forurening. Nim Vandværk arbejder på en nødforbindelse til Østbirk Vandværk for at forbedre forsyningssikkerheden og som på sigt kan blive en permanent forsyningsledning.

Nim Vandværk har i vandforsyningsplanen status som områdevandværk, men vandværket har besluttet, at de fremover ønsker at have status som lokal vandværk. Status som lokal vandværk betyder, at kommunen forventer at vandværket bevares i mange år frem og at det også har kapacitet til at forsynes et andet vandværk – delvist eller helt.

Risikovurdering

Der er ikke nogen kendte problemer med den primære grundvandsressources generelle vandkvalitet, til trods for den begrænsede naturlige beskyttelse af grundvandsmagasinet, bortset fra en tendens til et svagt stigende indhold af sulfat.

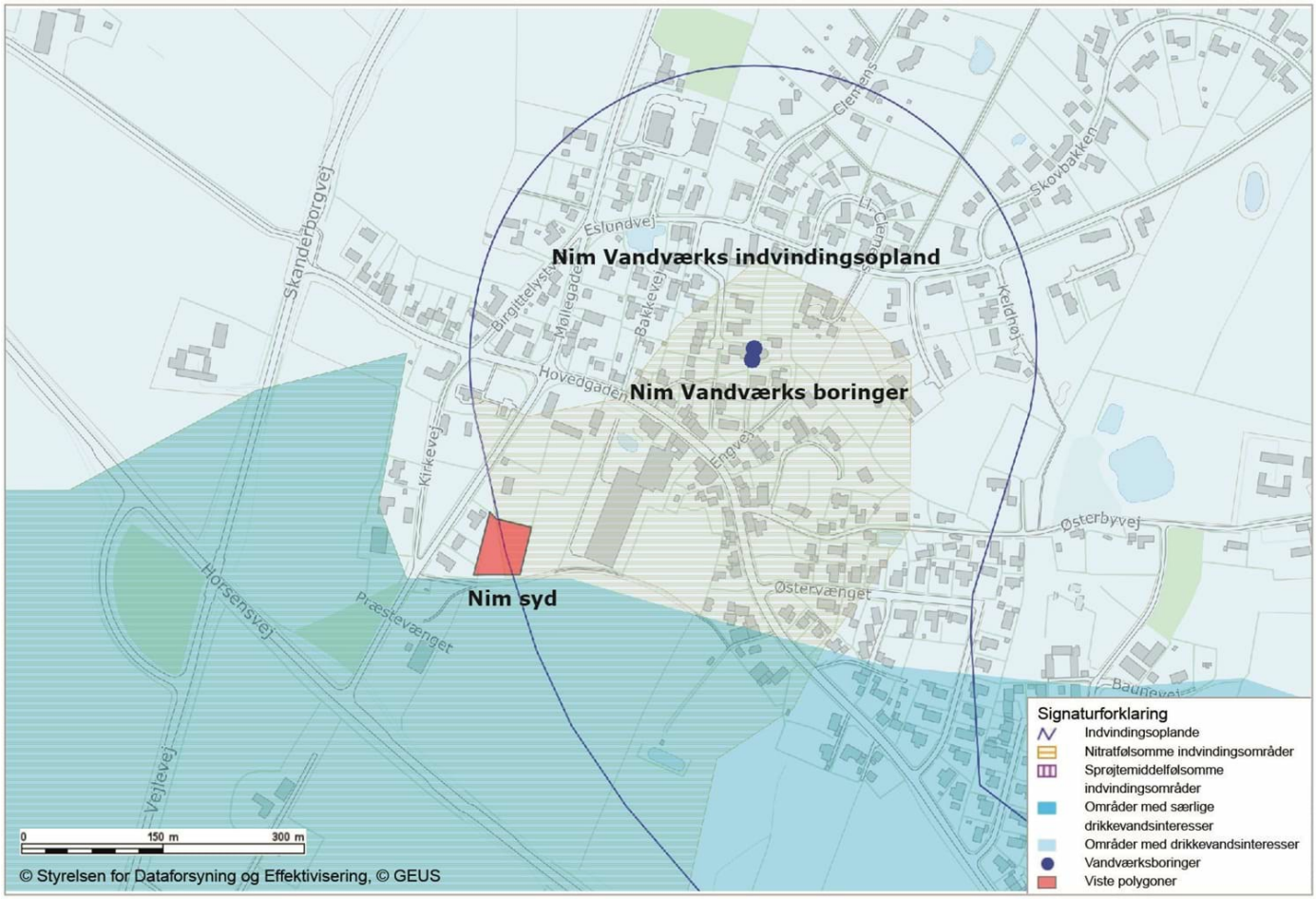
Horsens Kommune har i 2020 vedtaget en indsatsplan for grundvandsbeskyttelse af Nim OSD'et, herunder Nim Vandværk. Af indsatsplanen fremgår de nødvendige indsatser for at forebygge en forurening af Nim Vandværks grundvandsmagasin, herunder bl.a. at alle ønsker om byudvikling skal vurderes indenfor retningslinjerne i kommuneplanen. Af kommuneplanen fremgår det, at der så vidt muligt skal ske en adskillelse af områder, der tjener til indvindingsformål og områderne til byudvikling.

Nim Vandværk er et betydende vandværk i forhold til kommunens samlede vandforsyningsstruktur. Selvom der arbejdes på at etablere en nødforsyningsledning til Østbirk Vandværk, skal kommunen i sin planlægning fortsat sikre sig, at risikoen for forurening af vandværkets boringer ikke forværres ved kommunens planlægning.

På baggrund af ovenstående vurdering af grundvandsressourcen og at der er tale om udlæg af et mindre areal på 0,28 ha, er det kommunens vurdering at udlægget ikke vil udgøre en risiko for forurening af Nim Vandværks grundvandsressource. Men da grundvandsressourcen under udlægget vurderes som nitratfølsomt, er det Horsens Kommunes vurdering, at byudviklingen skal foregå så hensynsfuldt som muligt. Horsens Kommune vil i sin planlægning derfor udvise forsigtighed og finder, at placering af et nyt boligområde kun vil kunne lade sig gøre, såfremt der tages hensyn til beskyttelse af grundvandet i forbindelse med den fysiske indretning af området. Se mere i de Generelle rammer.

Tekniske tiltag til grundvandsbeskyttelse

Med henblik på konkret at beskytte grundvandsressourcen under udlægget vil kommunen i forbindelse med en lokalplan for området sikre sig, at der indarbejdes de nødvendige tekniske tiltag. Tiltagene vil tage udgangspunkt i kommuneplanens generelle rammer for grundvand. Tiltagene kan vedrøre afledning af husspildevand, tagvand og vejvand samt opvarmning af området.

Boligudlæg Søvind, Ravnebjerget

Planlægningsmæssig begrundelse

Søvind er en af kommunens lokalcenterbyer. Udlægget vil udgøre en helt naturlig afrunding af Søvind mod øst, da udlægget udgør en "lomme" i bypolygonen. Derudover kan arealet være med til at understøtte en positiv udvikling i Søvind, der som den eneste lokalcenterby har oplevet stagnation i befolkningsudvikling.

Det ligger centralt i byen, tæt på skole, børneinstitution og byens dagligvarebutik. Det vurderes, at det vil være velegnet til etablering af et nyt boligområde med åben-lav og tæt-lav bebyggelse, der sammen med den eksisterende bebyggelse vil udgøre en samlet bykant mod øst.

Grundvandsforhold

Søvind by er overvejende beliggende udenfor et område med særlige drikkevandsinteresser, bortset fra den allerøstligste del af byen, som ligger indenfor Hovedgård OSD'et. Byen ligger ligeledes delvist indenfor indvindingsoplandet til byens eget vandværk, Søvind Vandværk.

Arealudlægget ligger overvejende indenfor område med særlige drikkevandsinteresser og indenfor Søvind Vandværks indvindingsopland.

Arealudlægget er beliggende i et område, hvor Miljøstyrelsen har kortlagt, at det primære grundvandsmagasin består af kvartært smeltevandssand beliggende fra ca. 15 meter under terræn og har en begrænset tykkelse på mellem 5 og 10 meter. Grundvandsmagasinet er overlejret af vekslende lag af ler og sand. Der er generelt dårlig overensstemmelse mellem boringsbeskrivelserne og Miljøstyrelsen tolkede geologiske lag. Miljøstyrelsen har dog sammenlagt vurderet, at det samlede lerdække over magasinet er begrænset, hvor grundvandsressourcen vurderes som nitratfølsom.

Grundvandsspejlet til det primære grundvandsmagasin er beliggende omkring kote +10,0, svarende til ca. 8 meter under terræn, og at der er tale om et spændt grundvandsmagasin. Den overordnede grundvandsstrømning i det primære grundvandsmagasin er fra nord mod syd i retning af Horsens Fjord.

I forbindelse med Kommuneplan 2021 er der på arealet mellem Oddervej og Søvind Plantage udlagt et muligt skovrejsningsområde. Området er udlagt både af hensyn til beskyttelsen af områdets grundvandsressource og for at skabe mere bynært skov omkring Søvind by.

Søvind Vandværk:

Søvind Vandværk indvinder grundvand fra 3 forskellige kildepladser, som hver består af en boring. Udlægget berører indvindingsoplandet som er gældende for den sydligste boring DGU nr. 107.745. Udlægget ligger 330 meter nordvest for boringen.

Boring DGU nr. 107.745 er filtersat i det primære grundvandsmagasin i 30 til 36 meters dybde. Af borebeskrivelsen for boringen fremgår det, at den geologiske lagfølge i boringen består af 36 meter af vekslende lag af smeltevandssand, silt og grus med et enkelt indslag på 7,5 meter af smeltevandsler fra 6,5 til 14 m.u.t. Der er tale om et frit grundvandsmagasin med et grundvandsspejl der står 18 m.u.t. Grundvandsmagasinet er dårligt beskyttet, hvilket også er baggrunden for, at Miljøstyrelsen har vurderet grundvandsressourcen som nitratfølsom.

Vandkvaliteten i vandværkets boring er vandtype A, hvilket kendetegner en vandkvalitet som er påvirket af aktiviteter på overfladen, hvilket hænger godt sammen med den geologiske sårbarhed som borebeskrivelsen viser. Igennem de sidste 20 år har nitratindholdet ligget på 20-30 mg/l, og sulfatindholdet har ligget på 100-120 mg/l. Foruden forhøjede værdier af både nitrat og sulfat, blev der i 2017 fundet sprøjtemiddelrester over drikkevandskvalitetskravet. På baggrund af den negative udvikling i drikkevandskvaliteten i boring DGU nr. 107.745, etablerede Søvind Vandværk i 2018 en ny boring/kildeplads nord for byen. Boring DGU nr. 107.745 er i dag en passiv boring, som ikke indgår i vandværkets råvandskapacitet, men som holdes i gang ved, at den kører ca. 1 time om ugen. Søvind Vandværk har indtil videre valgt at bibeholde boringen i håb om, at vandkvaliteten en gang bliver i orden igen.

Vandkvaliteten på Søvind Vandværk 2 øvrige kildepladser er tilfredsstillende, og viser ikke tegn på overfladepåvirkning. Søvind Vandværk kan uden problemer leverer tilstrækkeligt drikkevand alene ved indvinding fra de to kildepladser.

Søvind Vandværk har i vandforsyningsplan sammenhæng status som områdevandværk, hvilket betyder, at kommunen regner med, at vandværket bevares i mange år frem og at det i årene fremover forventes at skulle udvide sit forsyningsområde.

Risikovurdering

Der er allerede i dag kendte problemer med den primære grundvandsressources generelle vandkvalitet, idet der er kendskab til forhøjede værdier af nitrat og sulfat, og sprøjtemiddelrester.

Søvind Vandværk er et betydende vandværk i forhold til kommunens samlede vandforsyningsstruktur, som vurderes at have tilstrækkelig råvandskapacitet til rådighed, ved indvinding af grundvand på de to nordlige kildepladser. På den sydligste kildeplads er vandkvaliteten kraftigt påvirket af nitrat og sprøjtemiddelrester.

På baggrund af ovenstående vurdering af grundvandsressourcen er det Horsens Kommunes vurdering, at udlægget vil kunne udgøre en risiko for yderligere forurening af Søvind Vandværks sydligste kildeplads. Vandkvaliteten er allerede påvirket af forurenende aktiviteter på overfladen, og det er usikkert hvornår og om vandkvaliteten igen bliver tilfredsstillende både hvad angår indholdet af nitrat og rester af sprøjtemidler.

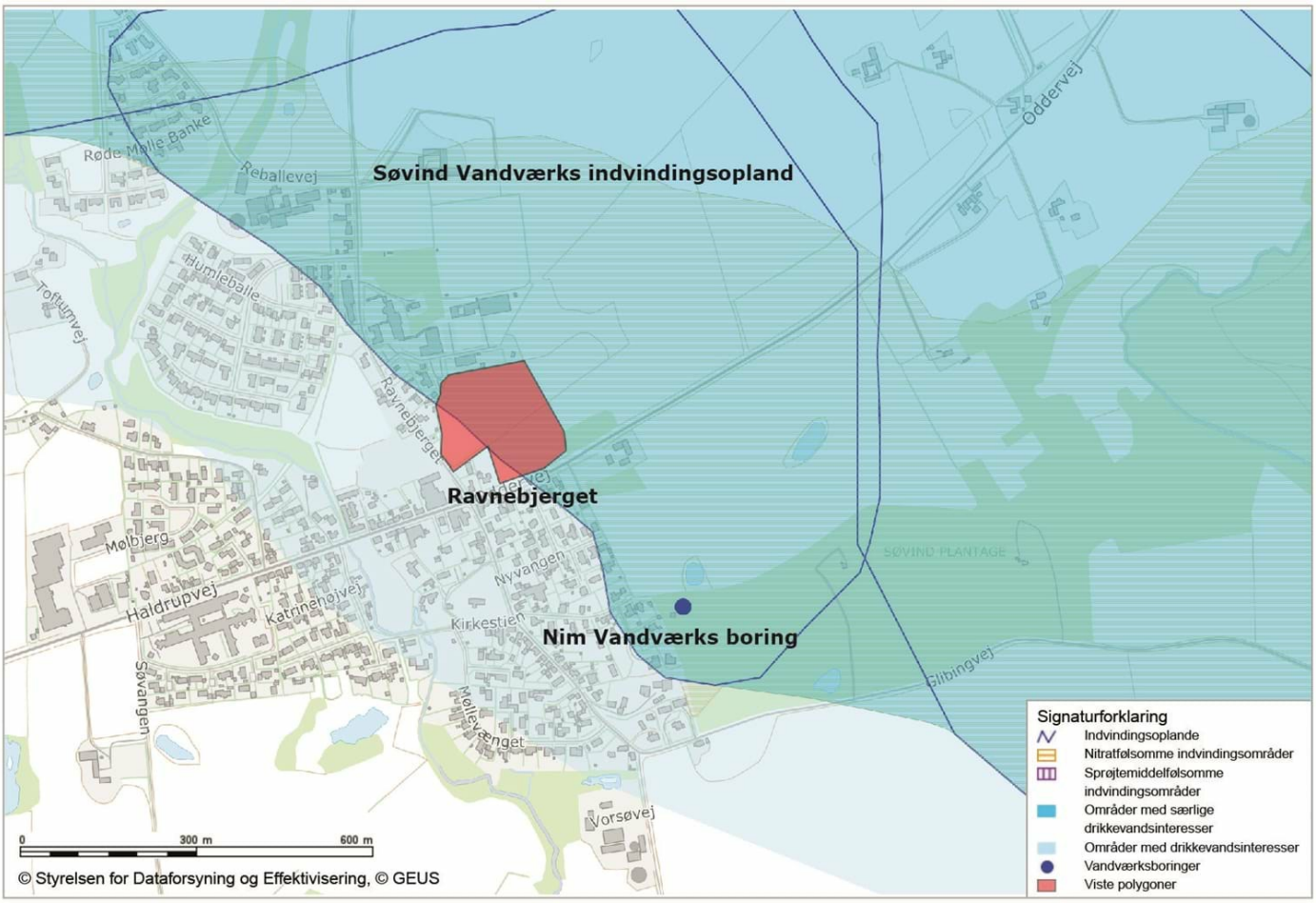
I Kommuneplan 2021 er der udlagt et skovrejsningsområde, som ved udnyttelse vil kunne bidrage til en reduceret udvaskning af nitrat

og sprøjtemiddelrester, som over tid bør kunne registreres i grundvandskvaliteten i boringen på Søvind Vandværks sydligste kildeplads.

Idet grundvandsressourcen under udlægget vurderes som nitratfølsomt og der er mulighed for, at vandværket kan medvirke til at foretage en aktiv grundvandsbeskyttelse gennem skovrejsning, er det Horsens Kommunes vurdering, at byudviklingen skal foregå så hensynsfuldt som muligt, så risikoen for yderligere forurening af grundvandsressourcen begrænses bedst muligt. Horsens Kommune vil i sin planlægning derfor udvise forsigtighed og finder, at placering af et nyt boligområde kun vil kunne lade sig gøre, såfremt der tages hensyn til beskyttelse af grundvandet i forbindelse med den fysiske indretning af området. Se mere i de Generelle rammer.

Tekniske tiltag til grundvandsbeskyttelse

Med henblik på konkret at beskytte grundvandsressourcen under udlægget vil kommunen i forbindelse med en lokalplan for området sikre sig, at der indarbejdes de nødvendige tekniske tiltag. Tiltagene vil tage udgangspunkt i kommuneplanens generelle rammer for grundvand. Tiltagene kan vedrøre afledning af husspildevand, tagvand og vejvand samt opvarmning af området.

Hatting, Storegade/Bødkervej - omdannelse, blandede byfunktioner, herunder boliger

Planlægningsmæssig begrundelse

Hele Hatting by ligger indenfor OSD og er samtidig en af kommunens lokalcenterbyer og dermed en vigtig bosætningsby for Horsens Kommune.

Arealet er i gældende kommuneplan udlagt til centerformål, butikker, boliger, liberale erhverv, privat og offentlig service samt foreningsaktiviteter. Det har med sin centrale placering midt i Hatting mange potentialer for at blive omdannet til et nyt, spændende bykvarter, der kan være med til at løfte bymidten og tilbyde alternative boligformer i byen.

Grundvandsforhold

Hatting by er i sin helhed beliggende indenfor et område med særlige drikkevandsinteresser – Rugballegård OSD'et. Hatting by ligger desuden indenfor indvindingsoplandet til byens eget vandværk, Hatting Vandværk, og indenfor indvindingsoplandet til Rugballegårdværket, som er et af kommunens største vandværker. Arealudlægget ligger ikke indenfor nitratfølsomme indvindingsområder (NFI).

Arealudlægget kan som udgangspunkt være problematisk, da det er placeret indenfor et af kommunens vigtigste drikkevandsområder. Området er særligt vigtigt i vandforsyningssammenhæng, fordi der i området indvindes ca. 50 % af drikkevandsbehovet til Horsens by. Da der er tale om omdannelse og byfortætning af et eksisterende byområde i Hatting by, som i forvejen består af butikker, boliger, liberale erhverv, privat og offentlig service samt foreningsaktiviteter vurderes der ikke at ske en væsentlig øget risiko for forurening af grundvandsressourcen.

Miljøstyrelsen er pt. i gang med at opdatere deres kortlægning af områdets grundvandsmagasiner og disses sårbarhed, samt

afgrænsningen af vandværkernes indvindingsoplande (bl.a. Rugballegårdværket og måske Hatting Vandværk). Miljøstyrelsens kortlægning er endnu ikke afsluttet, og kommunen kender derfor ikke udstrækningen af de nye indvindingsoplande og deres sårbarhed. Kortlægningen forventes afsluttet i løbet af 2020/2021. Kommunen er undervejs i Miljøstyrelsens arbejde blevet præsenteret for nogle scenarier for, hvorledes indvindingsoplandet til Rugballegårdværket kan blive afgrænset. Scenarierne viser en tendens til, at indvindingsoplandet kan blive nord/sydgående, og derved er der mulighed for, at udlægget kommer til at ligge udenfor indvindingsoplandet til Rugballegårdværket. En evt. ændring af indvindingsoplandet til Hatting Vandværk forventes ikke at ændre på, at udlægget ligger indenfor vandværkets indvindingsopland.

Den nyeste viden om grundvandsmagasinet tyder på, at det primære grundvandsmagasin ligger fra 40 meter under terræn og har en tykkelse på op til 80 meter. Grundvandsmagasinet vurderes imidlertid kun at være tilstede i den nordlige halvdel af udlægget. Der er tale om et mægtigt grundvandsmagasin med stor vertikal udbredelse, og en større horisontal udbredelse i vest-øst gående retning.

Grundvandsspejlet til det primære grundvandsmagasin er beliggende omkring kote +22,0 m, svarende til 8 meter under terræn og der er tale om et spændt magasin. Den overordnede strømningsretning i det primære grundvandsmagasin er fra syd mod nord i retning af Bygholm Å/Bygholm Sø, og herfra mod øst til Horsens Fjord.

Rugballegårdværket:

Arealudlægget ligger 2600 meter vest for Rugballegårdværket, som er et af kommunens største vandværker, hvorfra der årligt må indvindes 1,9 mio. m^3 grundvand. Ved Rugballegårdværket indvindes grundvandet fra 6 boringer i 47 til 113 meters dybde.

Vandkvaliteten i vandværkets boringer er vandtype C og D, hvilket kendetegner en vandkvalitet, som ikke er påvirket af aktiviteter på overfladen. Vandværket har dog siden 2017 målt rester af sprøjtemidler i to af deres boringer. Vandværket er sammen med Region Midtjylland, Torsted Vandværk og Horsens Kommune i gang med at opspore hvor forureningen stammer fra, så der kan iværksætte den nødvendige afværge indsats, så spredningen minimeres mest muligt.

Rugballegårdværket har i vandforsyningsplan sammenhæng status som et områdevandværk, hvilket betyder, at kommunen satser på, at vandværket bevares i mange år frem og at det forventes at skulle forsyne flere husstande end de gør i dag. Forventningen bygger på, at vandværket skal forsyne nogle af kommunens nye byområder og at der er nogle af de mindre nabovandværker, som på kort eller langt sigte, ser sig lagt sammen med et nabovandværk, som kunne være Rugballegårdværket.

Hatting Vandværk:

Arealudlægget ligger 130 meter syd for Hatting Vandværk, hvorfra der årligt må indvindes 130.000 m^3 grundvand. Ved Hatting Vandværk indvindes grundvandet fra 2 boringer i 52 til 70 meters dybde.

Arealudlægget ligger umiddelbart udenfor de afgrænsede boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) omkring Hatting Vandværks boringer.

Hatting Vandværks kildeplads vurderes ikke at ligge hensigtsmæssigt, med en placering inde i Hatting by.

Vandkvaliteten i vandværkets boringer er vandtype D, hvilket kendetegner en vandkvalitet, som ikke er påvirket af aktiviteter på overfladen.

Hatting Vandværk har i vandforsyningsplan sammenhæng status som et lokal vandværk, hvilket betyder, at kommunen regner med, at vandværket bevares i mange år frem og at det måske også forventes, at vandværkets forsyningsområde udvides.

Risikovurdering

Rugballegård OSD'et rummer kommunens største og vigtigste grundvandsressourcer (sammen med området ved Højballegårdværket) og det vil være både vanskeligt og dyrt at finde denne grundvandsressource andre steder i kommunen. Naturstyrelsen har af samme årsag, sammen med Samn Forsyning og Horsens Kommune, rejst 100 ha skov på de mest sårbare og kildepladsnære arealer omkring Rugballegårdværkets kildeplads, og yderligere 70 ha skov er på vej.

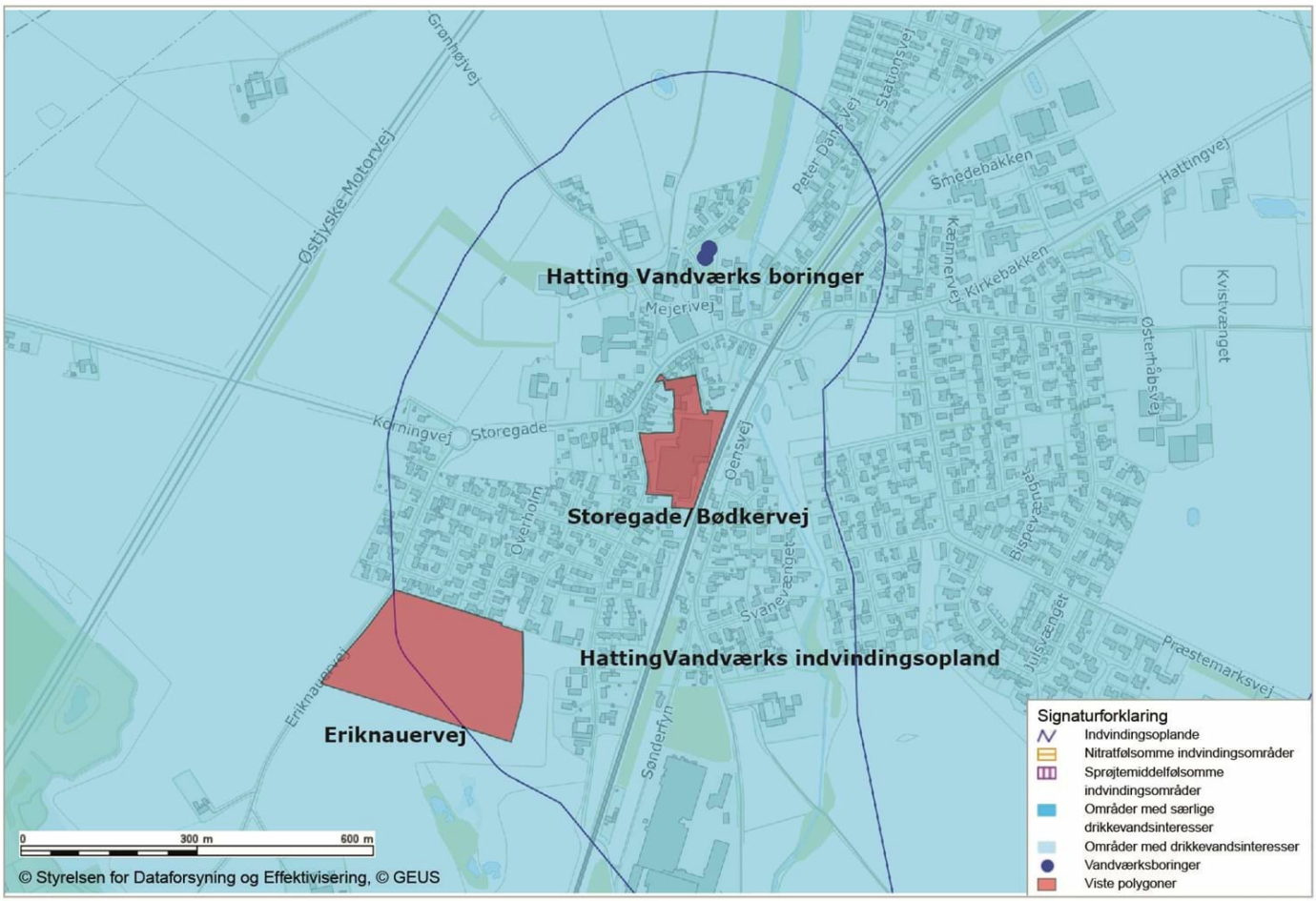
Der er ikke kendskab til problemer med den primære grundvandsressources generelle vandkvalitet inde i Hatting by.

På baggrund af ovenstående vurdering af grundvandsressourcen og at der er tale om fortætning og omdannelse af et eksisterende bykvarter, er det kommunens vurdering, at udlægget ikke vurderes at udgøre en forøget risiko for forurening af ressourcen.

Idet udlægget ligger meget tæt på Hatting Vandværks kildeplads, skal der i forbindelse med indretning og detailplanlægning af området, ses på mulighederne for at indarbejde tiltag der kan fremme beskyttelsen af grundvandet herunder fx ændring af håndteringen/afledningen af overfladevand fra veje, P-pladser o.lign. hvor overfladevandet skal opsamles og bortledes.

Tekniske tiltag til grundvandsbeskyttelse

Med henblik på konkret at beskytte grundvandsressourcen under udlægget vil kommunen i forbindelse med en lokalplan for området sikre sig, at der indarbejdes de nødvendige tekniske tiltag. Tiltagene vil tage udgangspunkt i kommuneplanens generelle rammer for grundvand. Tiltagene kan vedrøre afledning af husspildevand, tagvand og vejvand samt opvarmning af området.

Boligudlæg Hatting, Eriknauervej

Planlægningsmæssig begrundelse

Hele Hatting by ligger indenfor OSD og er samtidig en af kommunens lokalcenterbyer og dermed en vigtig bosætningsby for Horsens Kommune.

Et mindre udlæg til åben-lav og tæt-lav boliger vil komme til at udgøre en naturlig afrunding af Hatting mod syd.

Grundvandsforhold

Hatting by er i sin helhed beliggende indenfor et område med særlige drikkevandsinteresser – Rugballegård OSD'et. Hatting by ligger desuden indenfor indvindingsoplandet til byens eget vandværk, Hatting Vandværk, og indenfor indvindingsoplandet til Rugballegårdværket, som er et af kommunens største vandværker. Arealudlægget ligger ikke indenfor nitratfølsomme indvindingsområder (NFI).

Arealudlægget er som udgangspunkt problematisk, da det er placeret indenfor et af kommunens vigtigste drikkevandsområder. Området er særligt vigtigt i vandforsyningssammenhæng, fordi der i området indvindes ca. 50 % af drikkevandsbehovet til Horsens by.

Miljøstyrelsen er pt. i gang med at opdatere deres kortlægning af områdets grundvandsmagasiner og disses sårbarhed, samt afgrænsningen af vandværkernes indvindingsoplande (bl.a. Rugballegårdværket og måske Hatting Vandværk). Miljøstyrelsens kortlægning er endnu ikke afsluttet, og kommunen kender derfor ikke udstrækningen af de nye indvindingsoplande og deres sårbarhed. Kortlægningen forventes afsluttet i løbet af 2020/2021. Kommunen er undervejs i Miljøstyrelsens arbejde blevet præsenteret for nogle scenarier for, hvorledes indvindingsoplandet til Rugballegårdværket kan blive afgrænset. Scenarierne viser en tendens til, at indvindingsoplandet kan blive nord/sydgående, og derved er der mulighed for, at udlægget kommer til at ligge udenfor indvindingsoplandet til Rugballegårdværket. En evt. ændring af indvindingsoplandet til Hatting Vandværk forventes dog ikke at ændre på, at udlægget ligger indenfor vandværkets indvindingsopland.

Den nyeste viden om grundvandsmagasinet tyder på, at det primære grundvandsmagasin ligger fra 40/50 meter under terræn og har en begrænset tykkelse på knap 10 meter. Det kan ikke med sikkerhed afgøres, om grundvandsmagasinet har hydraulisk sammenhæng med de kvartære magasiner, som både Hatting og Rugballegårdværket indvinder fra.

Grundvandsspejlet til det primære grundvandsmagasin er beliggende omkring kote +22,0 m, svarende til 8 meter under terræn og der er overvejende tale om et spændt magasin. Den overordnede strømningsretning i det primære grundvandsmagasin er fra syd mod nord i retning af Bygholm Å/Bygholm Sø, og herfra mod øst til Horsens Fjord.

I forbindelse med Vejle Amts grundvandskortlægning er grundvandsressourcen i området opgjort til knap 6 mio. m^3/år. Horsens Kommune har i foråret 2014 stillet spørgsmål til ressourceopgørelsen, idet kommunen vurderer, at den måske nærmere er knap 3 mio. m^3/år. Der foreligger endnu ikke nye/ændrede oplysninger omkring ressourceopgørelsen.

Den samlede grundvandsindvinding i området udgør i dag ca. 1,9 mio. m^3/år. På grund af kommunens befolkningstilvækst forventes der et øget vandbehov som delvist ønskes indvundet i Rugballegård OSD'et.

Arealudlægget udgør 70 ha og ud fra grundvandsdannelsen vil det med en befæstelsesgrad på 50% maksimalt medføre en reduceret grundvandsdannelse på ca. 55.000 m^3/år. Det kan ikke udelukkes at reduktionen i grundvandsdannelsen kan have betydning for de samlede indvindingsmuligheder i området.

Rugballegårdværket:

Arealudlægget ligger 3300 meter vest for Rugballegårdværket, som er et af kommunens største vandværker, hvorfra der årligt må indvindes 1,9 mio. m^3 grundvand. Ved Rugballegårdværket indvindes grundvandet fra 6 boringer i 47 til 113 meters dybde.

Vandkvaliteten i vandværkets boringer er vandtype C og D, hvilket kendetegner en vandkvalitet, som ikke er påvirket af aktiviteter på overfladen. Vandværket har dog siden 2017 målt rester af sprøjtemidler i to af deres boringer. Vandværket er sammen med Region Midtjylland, Torsted Vandværk og Horsens Kommune i gang med at opspore hvor forureningen stammer fra, så der kan iværksætte den nødvendige afværge indsats, så spredningen minimeres mest muligt.

Rugballegårdværket har i vandforsyningsplan sammenhæng status som et områdevandværk, hvilket betyder, at kommunen satser på, at vandværket bevares i mange år frem og at det forventes at skulle forsyne flere husstande end de gør i dag. Forventningen bygger på, at vandværket skal forsyne nogle af kommunens nye byområder og at der er nogle af de mindre nabovandværker, som på kort eller langt sigte, ser sig lagt sammen med et nabovandværk, som kunne være Rugballegårdværket.

Hatting Vandværk:

Arealudlægget ligger 600 meter sydvest for Hatting Vandværk, hvorfra der årligt indvindes 130.000 m^3 grundvand. Ved Hatting Vandværk indvindes grundvandet fra 2 boringer i 52 til 70 meters dybde.

Hatting Vandværks kildeplads vurderes ikke at ligge hensigtsmæssigt, med en placering inde i Hatting by.

Vandkvaliteten i vandværkets boringer er vandtype D, hvilket kendetegner en vandkvalitet, som ikke er påvirket af aktiviteter på overfladen.

Hatting Vandværk har i vandforsyningsplan sammenhæng status som et lokal vandværk, hvilket betyder, at kommunen regner med, at vandværket bevares i mange år frem og at det måske også forventes, at vandværkets forsyningsområde udvides.

Risikovurdering

Rugballegård OSD'et rummer kommunens største og vigtigste grundvandsressourcer (sammen med området ved Højballegårdværket) og det vil være både vanskeligt og dyrt at finde denne grundvandsressource andre steder i kommunen. Naturstyrelsen har af samme årsag, sammen med Samn Forsyning og Horsens Kommune, rejst 100 ha skov på de mest sårbare og kildepladsnære arealer omkring Rugballegårdværkets kildeplads, og yderligere 70 ha skov er på vej.

Der er ikke kendskab til problemer med den primære grundvandsressources generelle vandkvalitet omkring Hatting by.

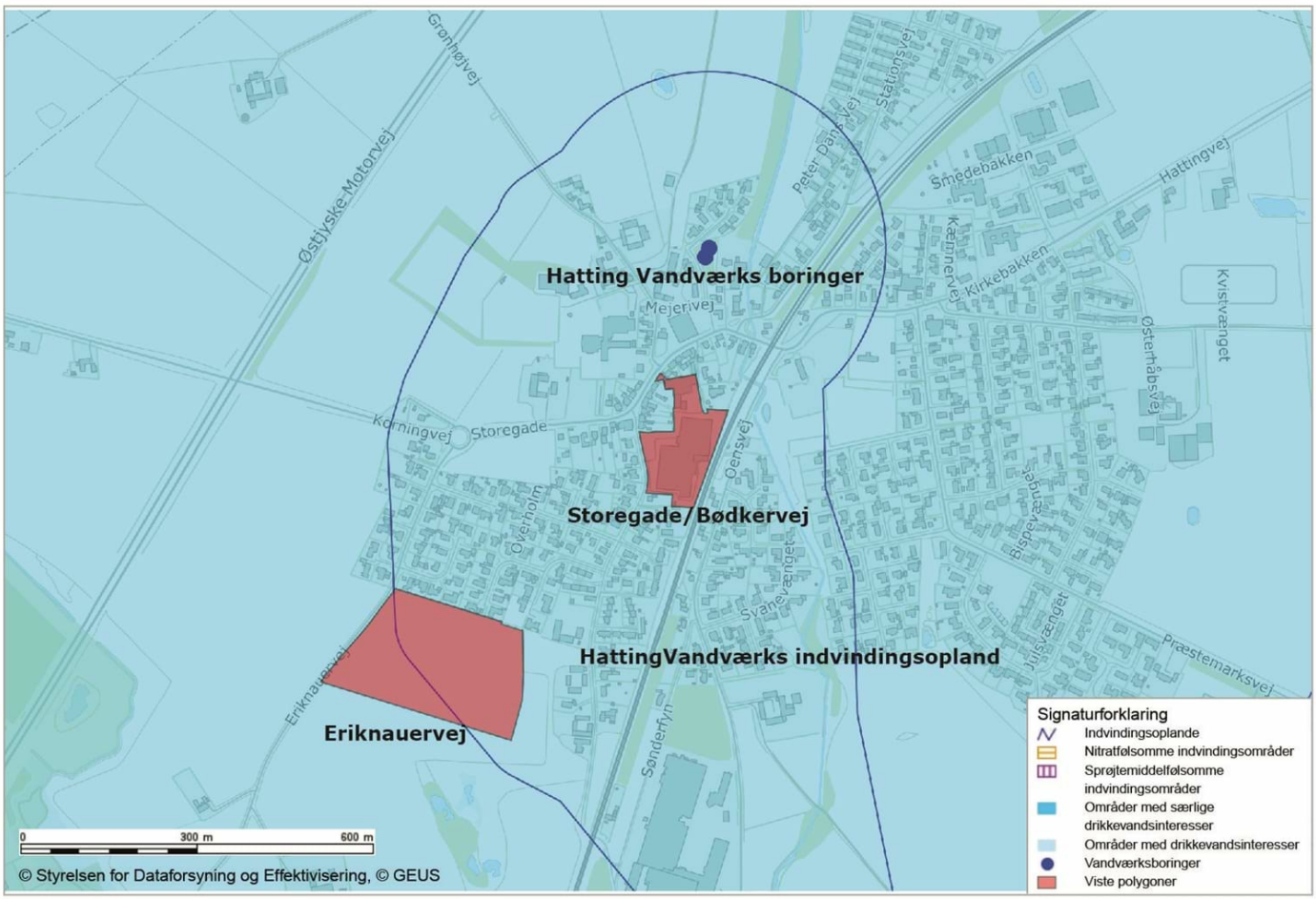
Det kan på nuværende tidspunkt ikke anbefales at medtage udlægget, idet Miljøstyrelsen pt. er i fuld gang med at revidere kortlægningen af områdets grundvandsmagasiner, hvorefter kommunen får ny og opdateret viden om magasinernes sårbarhed og vandværkernes indvindingsoplande. Såfremt kortlægningen viser, at grundvandsmagasinet er sårbart under udlægget, kan det derfor ikke anbefales, at medtage udlægget, da det ligger relativt tæt på Hatting Vandværks boringer, og vil kunne udgøre en risiko for forurening af grundvandsmagasinet.

Såfremt kortlægningen derimod viser, at grundvandsmagasinet er velbeskyttet, kan arealet udlægges, men med en lav risiko for påvirkning af grundvandsressourcen i området. Udlæggets størrelse alene medfører at risikoen for forurening af ressourcen forøges. Der skal ved planlægningen derfor udvises forsigtighed, idet der skal tages hensyn til beskyttelsen grundvandet i forbindelse med indretning og detailplanlægning af området. Se mere i de Generelle rammer. Endelig vurderes et så stort udlæg at medføre, at en stor del af arealet befæstes med asfalt og fliser, hvilket medfører en markant reduktion i grundvandsdannelsen til områdets grundvandsmagasiner. En reduceret grundvandsdannelse kan medføre en forringelse af vandværkernes indvindingsmuligheder.

Tekniske tiltag til grundvandsbeskyttelse

Med henblik på konkret at beskytte grundvandsressourcen under udlægget vil kommunen i forbindelse med en lokalplan for området sikre sig, at der indarbejdes de nødvendige tekniske tiltag. Tiltagene vil tage udgangspunkt i kommuneplanens generelle rammer for grundvand. Tiltagene kan vedrøre afledning af husspildevand, tagvand og vejvand samt opvarmning af området.

Det anbefales dog at afvente Miljøstyrelsens grundvandskortlægning, inden der evt. opstartes lokalplanlægning.

Erhvervsudlæg Hovedgård, Horsensvej

Planlægningsmæssig begrundelse

Ejendommen er i gældende kommuneplan udlagt til boligformål, men anvendes til grillbar. Med en beliggenhed helt ud til den trafikerede Gl. Århusvej vurderes det, at ejendommen fortsat bør anvendes til mindre støjfølsomme funktioner end boligformål.

Det vurderes derfor, at ejendommen skal lægges ind i det udlagte centerområde, som den ligger i forbindelse med. Derved kan ejendommen f.eks. anvendes til vaskehal, som der er et konkret ønske om.

Grundvandsforhold og risikovurdering

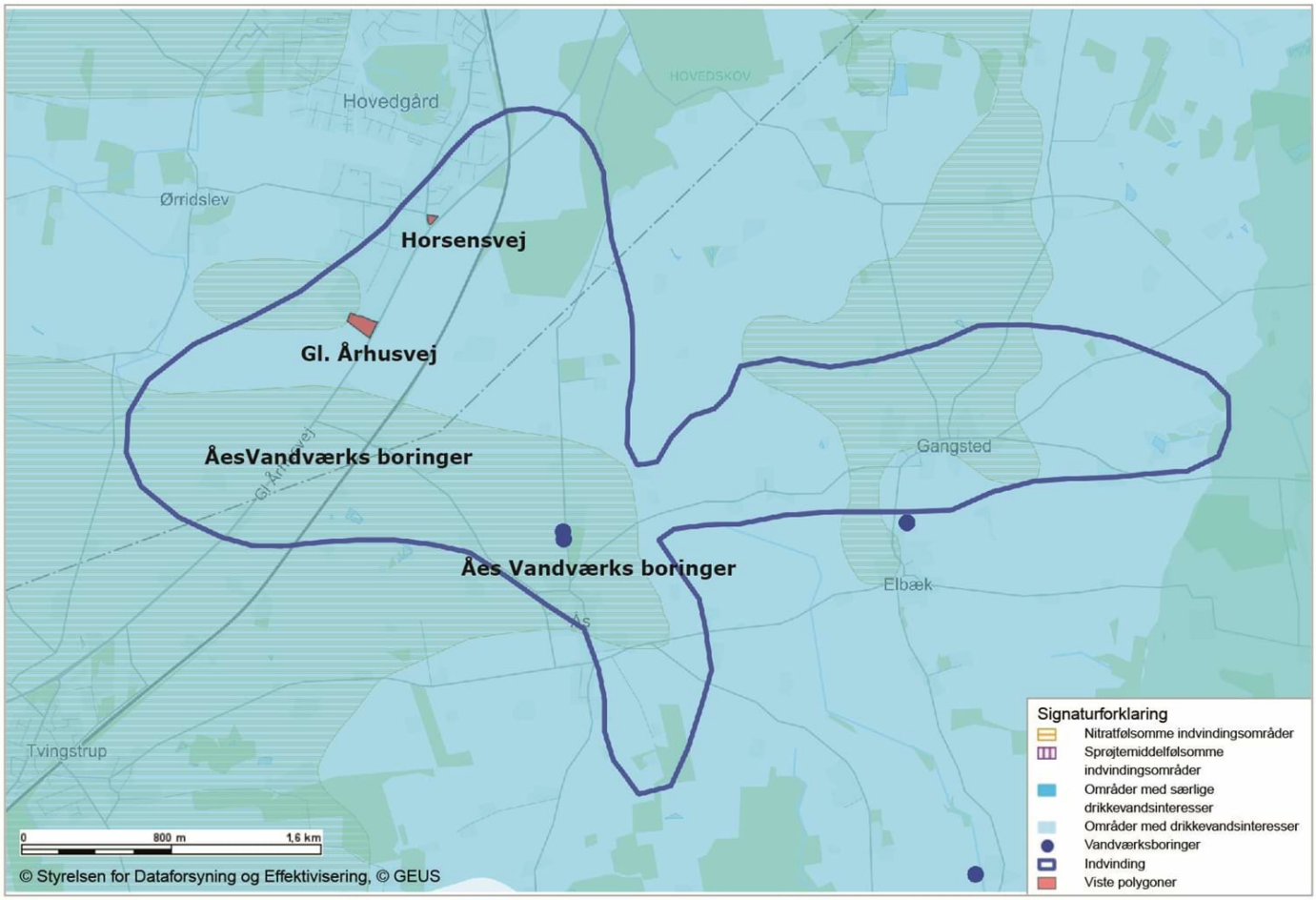
Udlægget ligger indenfor Hovedgård OSD'et og indenfor indvindingsoplandet til Åes Vandværk.

Udlægget ligger i et område hvor grundvandsressourcen er godt beskyttet af tykke lerlag. Grundvandsspejlet ligger dybt ca. 20 meter under terræn.

Udlægget ligger 1,8 km nordvest for Åes Vandværk. Åes Vandværk indvinder årligt ca. 30.000 m^3/år. Vandværket indvinder fra 2 boringer, den ene er filtersat fra 42 til 48 m.u.t. og den anden fra 92 til 108 m.u.t. Grundvandsmagasinet er omkring vandværkets boringer vurderes som nitratfølsomt, på grund af et begrænset lerdække i den ene af vandværkets boringer. Til trods for sårbarheden, har boringerne vandtype C og D, hvilket kendetegner en grundvandskvalitet som ikke er påvirket af forureninger fra overfladen. Åes Vandværk har i vandforsyningsplanen status som et lokalvandværk, hvilket betyder at det forventes at bevares i mange år frem.

Udlægget er i dag udlagt til boligformål, men der ligger i dag en restaurant/spisested. Udlægget ændres herefter til erhvervsformål med henblik på, at der kan etableres en vaskehal på arealet. Den miljømæssige belastning fra en vaskehal stammer primært fra deres håndtering af vaskevand og overfladevand fra de omkringliggende kørearealer/P-pladser.

Etablering af en vaskehal på stedet, vurderes ikke at kunne udgøre en risiko for forurening af grundvandet. Udlægget er derfor ikke problematisk i forhold til områdets grundvandsinteresser. Der er derfor ikke behov for tekniske tiltag ifm. en udnyttelse til erhvervsformål.

Erhvervsudlæg Hovedgård, Gl. Århusvej

Planlægningsmæssig begrundelse

Ejendommen ligger i dag omgivet af erhvervsudlægget Industriområdet, der stadig er under udvikling. Det vil derfor være naturligt at indlemme ejendommen, der udgør et forholdsvis lille areal, i Industriområdet.

Grundvandsforhold og risikovurdering

Udlægget ligger indenfor Hovedgård OSD'et og indenfor indvindingsoplandet til Åes Vandværk og Højballegårdværket.

I henhold til bekendtgørelsen om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse, skal kommunen friholde områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse, for virksomheder eller anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet. Kommunen kan kun fravige fra ovenstående principper, såfremt det i en redegørelse for kommuneplanlægningens forudsætninger, jf. planlovens §11 e, stk. 1, er godtgjort, at der er en særlig planlægningsmæssig begrundelse for placeringen, herunder at lokalisering uden for de nævnte områder er undersøgt og ikke fundet mulig, og at faren for forurening af grundvandet kan forebygges.

Grundvandsteamet har på nuværende tidspunkt ikke kendskab til, hvilke virksomhedstyper der planlægges for i udlægget, og må derfor forudsætte, at der kan være tale om virksomheder der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet. Grundvandsteamet vurderer derfor, at udlægget forudsætter en redegørelse hvori det kan godtgøres, at der er en særlig planlægningsmæssig begrundelse for placeringen, herunder at lokalisering uden for områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og udenfor indvindingsoplandet til Højballegårdværket og Åes Vandværk er undersøgt og ikke fundet mulig, og at faren for forurening af grundvandet kan forebygges.

Horsens Kommune (Plan og By) skal derfor, hvis der er tale om planlægning for virksomheder der udgør en væsentlig fare for forurening af grundvandet, udarbejde en redegørelse for, om der er en særlig planlægningsmæssig begrundelse for placeringen, herunder om lokalisering udenfor OSD og udenfor indvindingsoplandet til Højballegårdværket og Åes Vandværk er undersøgt og ikke fundet mulig.

Udlægget ligger indenfor Hovedgård OSD'et og indenfor indvindingsoplandet til Åes Vandværk og Højballegårdværket. Udlægget ligger i et område hvor grundvandsressourcen er godt beskyttet af tykke lerlag. Grundvandsspejlet ligger dybt ca. 20 meter under terræn.

Udlægget ligger 1,5 km nordvest for Åes Vandværk. Åes Vandværk indvinder årligt ca. 30.000 m^3/år. Vandværket indvinder fra 2 boringer, den ene er filtersat fra 42 til 48 m.u.t. og den anden fra 92 til 108 m.u.t. Grundvandsmagasinet er omkring vandværkets boringer vurderes som nitratfølsomt, på grund af et begrænset lerdække i den ene af vandværkets boringer. Til trods for sårbarheden, har boringerne vandtype C og D, hvilket kendetegner en grundvandskvalitet som ikke er påvirket af forureninger fra overfladen. Åes Vandværk har i vandforsyningsplanen status som et lokalvandværk, hvilket betyder at det forventes at bevares i mange år frem.

Udlægget ligger desuden over 5 km nordøst for Højballegårdværkets boringer, og vurderes ikke at kunne udgøre en risiko for forurening

af Højballegårdværkets boringer.

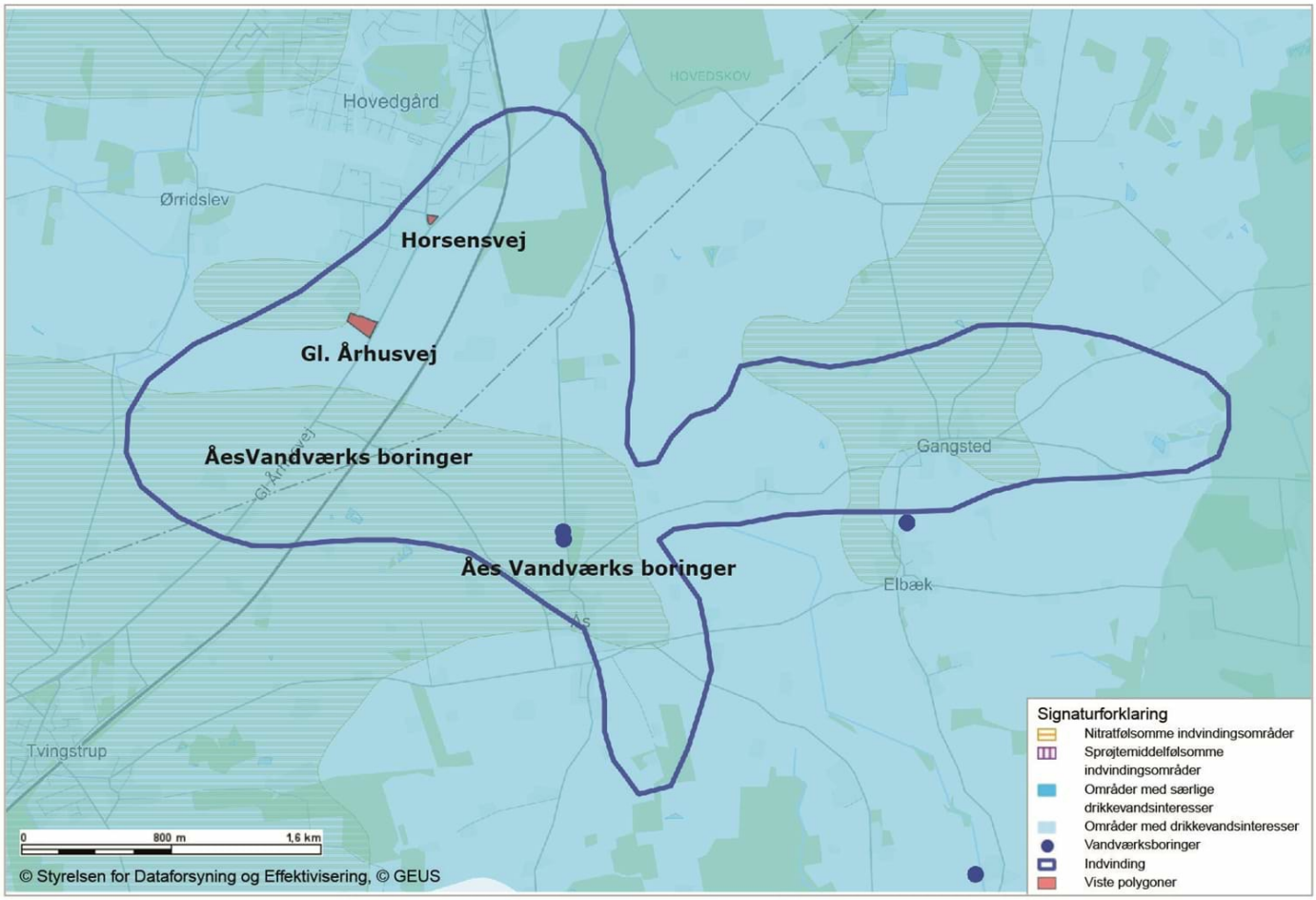
Da der er tale om et mindre areal som omdannes fra bolig/landbrugsejendom til et erhvervsområde, og der desuden er tale om huludfyldelse indenfor et eksisterende erhvervsområde, vurderes udlægget ikke at kunne udgøre en risiko for forurening af grundvandet, såfremt der er tale om virksomhedstyper som ikke udgør en væsentlig fare for forurening af grundvandet.

Med henblik på konkret at beskytte grundvandsressourcen under udlægget, bør kommunen i forbindelse med en lokalplan for området under alle omstændigheder sikre sig, at der indarbejdes de nødvendige tekniske tiltag. Tiltagene vil tage udgangspunkt i kommuneplanens generelle rammer for grundvand. Tiltagene vil særligt få betydning for afledningen af vejvand og andet overfladevand fra kørearealer/p-pladser o.lign.

Udlægget vedrører ejendommen Gl. Århusvej 33, som har egen vandforsyningsboring DGU nr. 107.928, som anvendes til både drikkevandsformål og erhvervsformål. En udnyttelse af arealet til erhvervsformål vil formentlig medføre, at boringen bliver overflødig eller at boringen kommer til at ligge for tæt på det kommende byggeri på arealet. Ejer af arealet vil i så fald blive pålagt at sløjfe boringen og afholde de økonomiske omkostninger hertil jf. boringsbekendtgørelsen.

Tekniske tiltag til grundvandsbeskyttelse

Med henblik på konkret at beskytte grundvandsressourcen under udlægget vil kommunen i forbindelse med en lokalplan for området sikre sig, at der indarbejdes de nødvendige tekniske tiltag. Tiltagene vil tage udgangspunkt i kommuneplanens generelle rammer for grundvand. Tiltagene kan vedrøre afledning af tagvand og vejvand samt opvarmning af området.

Boligudlæg Horsens, Sognegårdsvej

Planlægningsmæssig begrundelse

Arealet ligger i byzone og i en bebygget kontekst, med bl.a. boliger omkring. Der er tale om et forholdsvis lille areal, der alene vil ændre funktion fra offentlige formål til boligformål. Det vurderes derfor, at anvendelsen skal ændres til boligformål.

Grundvandsforhold og risikovurdering

Udlægget ligger delvist indenfor indvindingsoplandet til Bækkelund Vandværk. Udlægget ligger i et område, hvor grundvandsressourcen vurderes som sårbar på grund af et meget begrænset lerdække. Grundvandsspejlet ligger terrænnært ca. 6 meter under terræn.

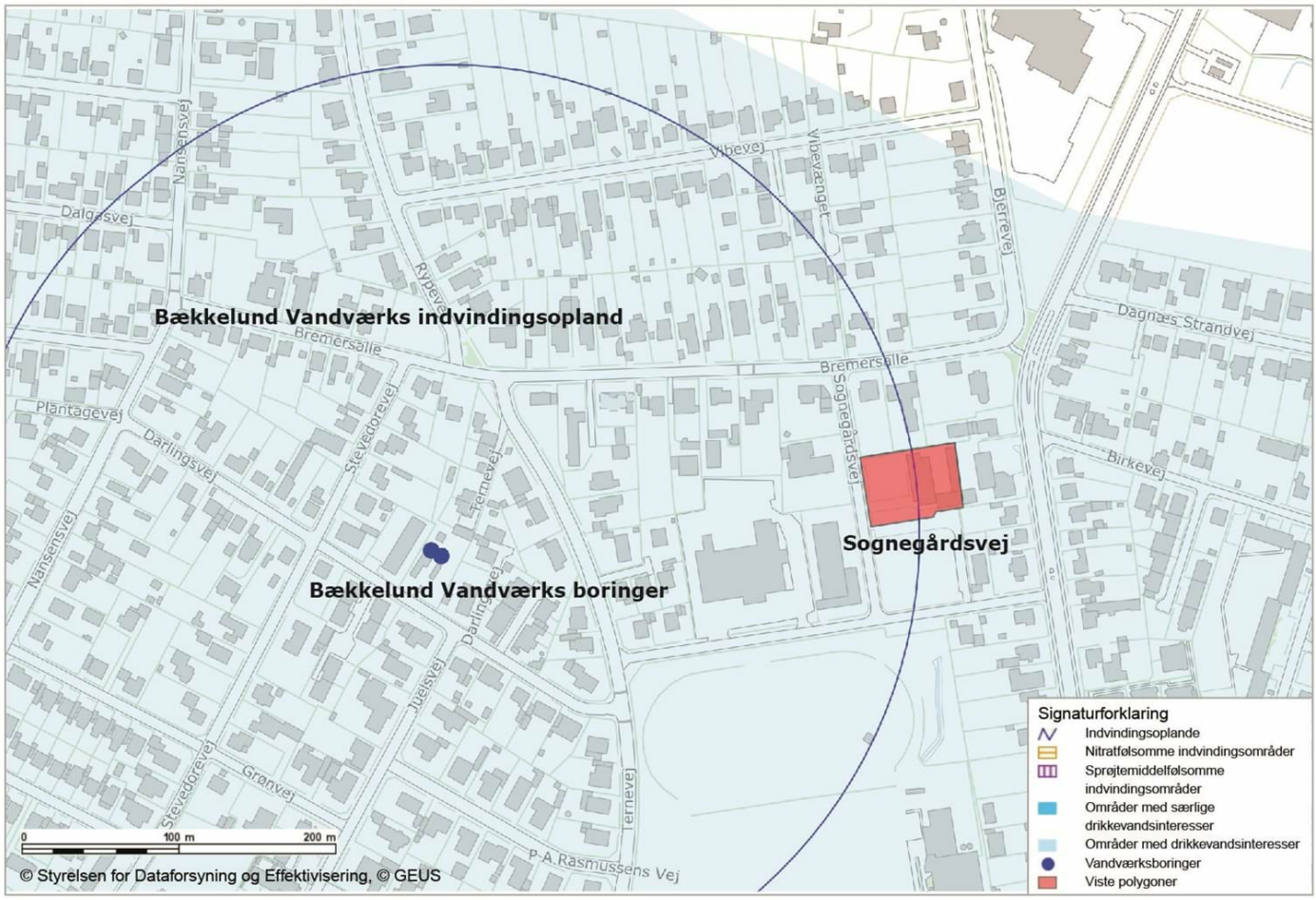
Udlægget ligger 275 meter øst for Bækkelund Vandværk. Bækkelund Vandværk indvinder årligt ca. 100.000 m^3/år. Vandværket indvinder fra 2 boringer, den ene er filtersat fra 54 til 65 m.u.t. og den anden fra 49 til 61 m.u.t. Grundvandsmagasinet omkring vandværkets boringer vurderes som velbeskyttet, idet der er et relativt tykt lerdække over magasinet. Vandkvaliteten i vandværkets boringer er vandtype C, hvilket kendetegner en grundvandskvalitet som ikke er påvirket af forureninger fra overfladen. I den ene af vandværkets

boringer er der gennem flere år fundet forskellige rester af pesticider. Der er tale om koncentrationer af pesticider under drikkevandskvalitetskravet. Bækkelund Vandværk har i vandforsyningsplanen status som et lokalvandværk, hvilket betyder, at det som udgangspunkt forventes bevaret i mange år frem.

Til trods for ovenstående vurdering af grundvandsressourcens sårbarhed, vurderes udlægget ikke at udgøre en risiko for forurening af grundvandet, idet der er tale om et lille areal og en omdannelse af områdets anvendelse fra offentlige formål til et boligområde, som ikke vurderes at øge risikoen for forurening. Men da grundvandsressourcen under udlægget er sårbar og udlægget ligger meget vandværksnært (<300 meter fra vandværkets boringer), skal der i forbindelse med indretning og detailplanlægning af området, ses på mulighederne for at indarbejde tiltag der kan fremme beskyttelsen af grundvandet herunder fx ændring af håndteringen/afledningen af overfladevand fra veje, p-pladser o.lign, hvor overfladevandet skal opsamles og bortledes.

Tekniske tiltag til grundvandsbeskyttelse

Med henblik på konkret at beskytte grundvandsressourcen under udlægget vil kommunen i forbindelse med en lokalplan for området sikre sig, at der indarbejdes de nødvendige tekniske tiltag. Tiltagene vil tage udgangspunkt i kommuneplanens generelle rammer for grundvand. Tiltagene kan vedrøre afledning af husspildevand, tagvand og vejvand samt opvarmning af området.

Erhvervsudlæg Lund, Vrøndingvej, Syd for VEGA

Planlægningsmæssig begrundelse

Arealet ligger i umiddelbar tilknytning til erhvervsområdet VEGA. Der vil være tale om en afrunding af erhvervsområdet.

Hvis der etableres en ny vejforbindelse mellem tilslutningsanlæg 56b til motorvej E45 ved Hatting og Mossvej, vil arealet få en central beliggenhed til det overordnede vejnet. Det åbner mulighed for etablering af erhvervsformål inden for transport- og logistikområdet.

Grundvandsforhold og risikovurdering

Udlægget ligger udenfor område med særlige drikkevandsinteresser og udenfor nitratfølsomme indvindingsområder. Udlægget berører heller ikke et indvindingsopland til vandværker. Udlægget vurderes derfor som udgangspunkt ikke at give problemer i forhold til at beskytte grundvandet og kommunens drikkevandsressourcer. Der er derfor jf. kommuneplanretningslinje 8.5.4 ikke behov for en grundvandsredegørelse forud for udlægget.

Horsens Kommune har imidlertid kendskab til to særlige forhold, som bør indgå i beslutningen om, hvorvidt udlægget skal medtages i kommuneplanen.

1. Rugballegårdværkets grundvandsinteresser.

Syd for udlægget og umiddelbart syd for Bygholm Å/Bygholm Sø, ligger Rugballegårdværket, tilhørende Samn Forsyning, som leverer

drikkevand til halvdelen af Horsens by. Det på kortet viste indvindingsopland for Rugballegårdværket er kun optegnet for de 6 aktive indvindingsboringer som der indvindes fra i dag.

Samn Forsyning fik i forbindelse med fornyelse af deres indvindingstilladelse i december 2018, tilladelse til både at øge indvindingen fra deres boringer og de fik mulighed for at tage yderligere en boring i brug, boring DGU nr. 107.721. Boring 107.721 har indtil nu kun været anvendt som pejleboring, men på grund af det øgede vandforbrug i Horsens by (som følge af at byen vokser) og for at forøge deres forsyningssikkerhed og få en mere skånsom indvinding, har de ønsket at få mulighed for at inddrage boringen i deres vandindvinding. Samn Forsyning forventer at tage boringen i brug inden udgangen af 2020.

Samn Forsyning har yderligere en pejleboring i området 106.672 (er vist på kortet). Grundvandsteamet er pt. i den indledende dialog med Samn Forsyning omkring deres muligheder for at anvende boringen som en aktiv indvindingsboring. En endelig afklaring af hvorvidt kommunen kan meddele tilladelse til dette, forudsætter bl.a. en nærmere vurdering af indvindingens påvirkning af dels vandføringen i Bygholm Å, men også de mange naturlokaliteter som området rummer, og som ikke alle tåler, at der sker en grundvandssænkning i området. Grundvandsteamet har umiddelbart før sommerferien 2020 haft møde med Samn Forsyning, hvor dette ønske blev drøftet. Grundvandsteamet har aftalt med Samn Forsyning, at vi foretager de indledende vurderinger af, om det er en mulighed, inden udgangen af 2020.

Når/hvis Samn Forsyning begynder at indvinde grundvand fra boring 106.672 og/eller 107.721 så skal indvindingsoplandet til Rugballegårdværket genberegnes, da det forventes at ændre udbredelse. Særligt indvindingen fra 106.672 kan indebære, at der hentes grundvand fra området nord for boringen. Det kan derfor ikke udelukkes, at det nye indvindingsopland vil blive afgrænset længere mod nord og dermed potentielt i nærheden af det nye erhvervsudlæg ”50. Lund, Vrøndingvej I, Syd for VEGA”. Det nye indvindingsopland skal afgrænses af Miljøstyrelsen.

2. Staten er på vej med en ny grundvandskortlægning for området.

Arealudlægget er beliggende i et område, hvor Miljøstyrelsen pt. er i gang med at opdatere deres kortlægning af områdets grundvandsmagasiner og disses sårbarhed, samt afgrænsningen af vandværkernes indvindingsoplande (bl.a. Rugballegårdværket). Miljøstyrelsens kortlægning er ikke afsluttet, og kommunen kender derfor ikke udstrækningen af det nye indvindingsopland og sårbarheden af grundvandsmagasinerne. Kortlægningen forventes afsluttet i løbet af 2020/2021.

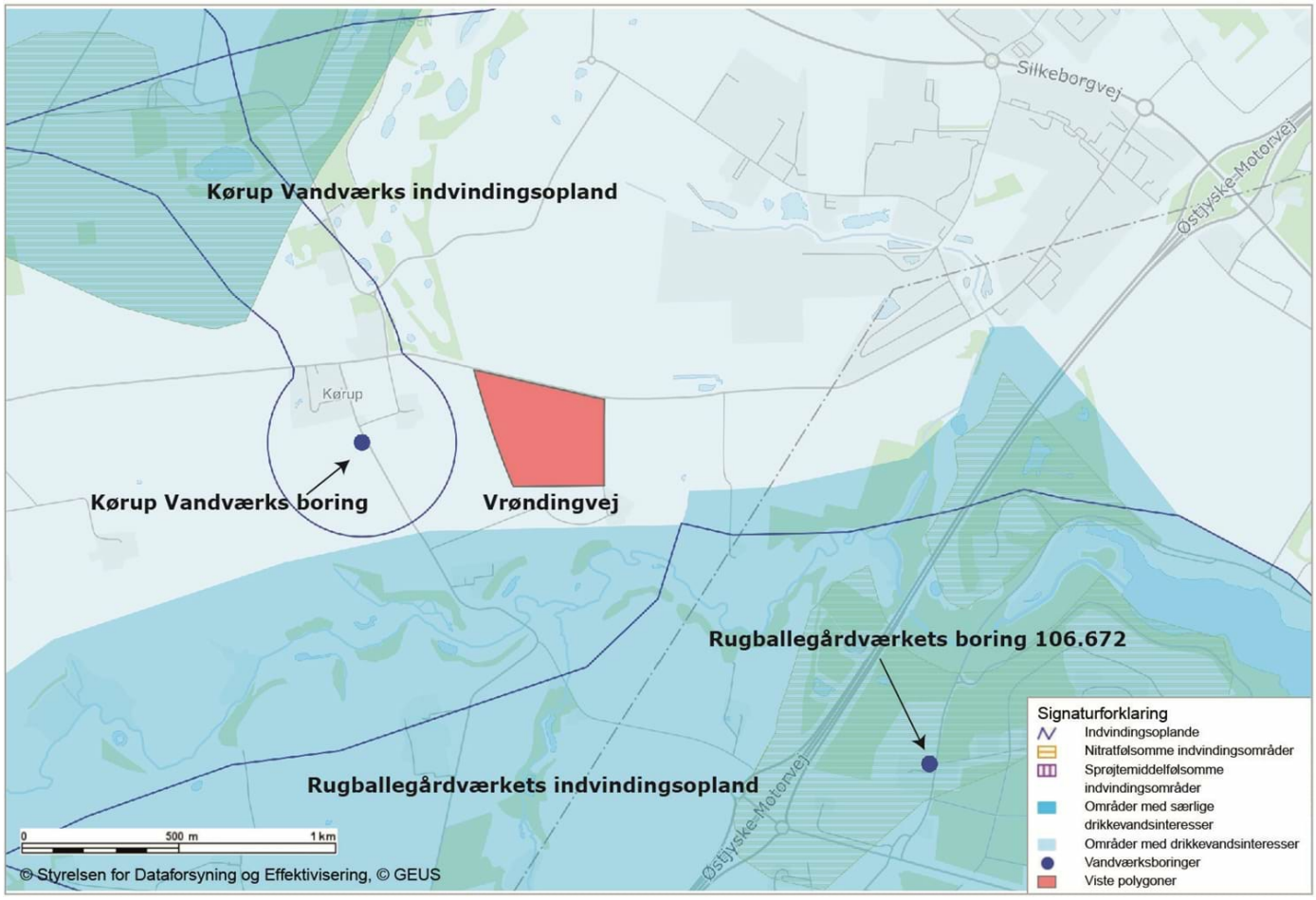
Det er grundvandsteamets vurdering, at hvis udlægget medtages i kommuneplanen inden statens grundvandskortlægning er afsluttet, da bør det ske under antagelse af, at områdets grundvandsmagasiner er nitratfølsomme og at det ligger indenfor Rugballegårdværkets indvindingsopland. Det vil betyde, at der skal tages et særligt hensyn til beskyttelse af grundvandet i forbindelse med den fysiske indretning af erhvervsområdet.

Tekniske tiltag til grundvandsbeskyttelse

Der er mange hvis’er og usikkerheder i vurderingen. I den konkrete sag handler det om et vandværk der leverer drikkevand til halvdelen af Horsens by og hvor kommunen ikke har råd til at risikere en forurening af byens drikkevandsressource.

Med henblik på konkret at beskytte grundvandsressourcen under udlægget, bør kommunen derfor i forbindelse med en lokalplan for området sikre sig, at der indarbejdes de nødvendige tekniske tiltag. Tiltagene vil tage udgangspunkt i kommuneplanens generelle rammer for grundvand. Tiltagene vil særligt få betydning for afledningen af vejvand og andet overfladevand fra kørearealer/p-pladser o.lign. Nedsivning af overfladevandet til grundvandet ses ikke umiddelbart som en mulighed, bortset fra nedsivning af tagvandet.

Det anbefales dog at afvente Miljøstyrelsens grundvandskortlægning, inden der evt. opstartes lokalplanlægning.

Udlæg til rekreative formål, Torsted, Thorsgårdsvej

Planlægningsmæssig begrundelse

Området er i gældende kommuneplan udlagt til boligområde. Ejendommen er ejet af Horsens Kommune, og der er taget beslutning om, at arealet skal anvendes til rideskole, som minimum i de næste 10 år. Derfor bliver rammen i Kommuneplan 2021-2033 ændret fra boligområde til rekreative formål.

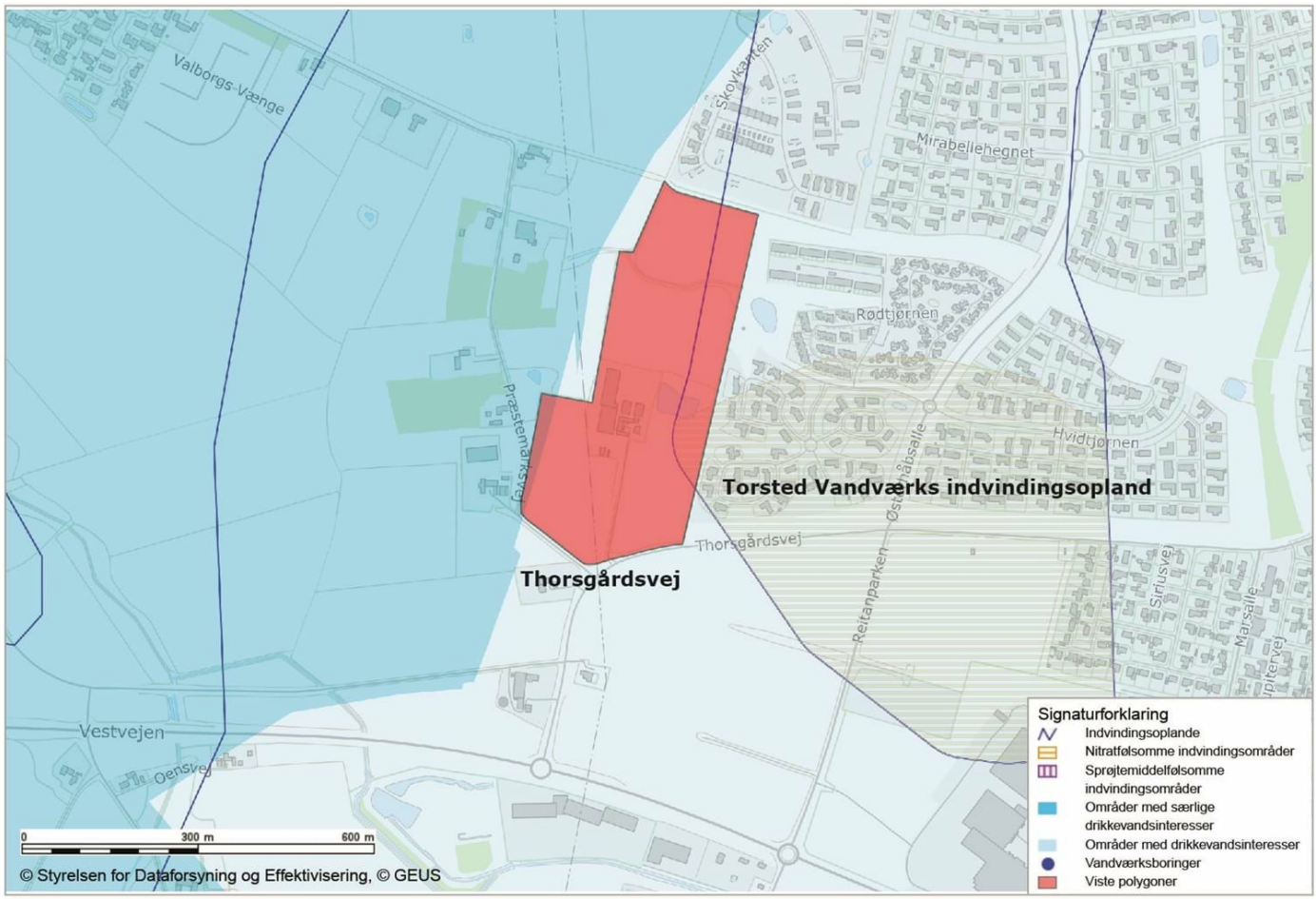
Ejendommen benyttes i dag af Boller Rideskole, og der har været drevet hesteejendom på stedet i mange år.

Grundvandsforhold og risikovurdering

Udlægget ligger indenfor Rugballegård OSD'et og delvist indenfor indvindingsoplandet til Torsted Vandværk.

I forbindelse med det oprindelige udlæg til boligområde, er der lavet en grundvandsredegørelse.

Opretholdelsen af ejendommen som en hesteejendom og muligheden for at drive rideskole på stedet, vurderes ikke at udløse behov for en ny grundvandsredegørelse, idet udlægget ikke vurderes at udgøre en risiko for forurening af områdets grundvandsressource.

Torsted Vandværks indvindingsopland
Thorsgårdsvej
Valborgs Vænge
Skovkanten
Mirabellehegnet
Rødtjørnen
Præstemarksvej
Hvidtjørnen
Thorsgårdsvej
Reitanparken
Sirlusvej
Marsalle
Vestvejen
Oensvej
0
300 m
600 m
© Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, © GEUS
Signaturforklaring
Indvindingsoplande
Nitratfølsomme indvindingsområder
Sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder
Områder med særlige drikkevandsinteresser
Områder med drikkevandsinteresser
Vandværksboringer
Viste polygoner

Miljøvurdering

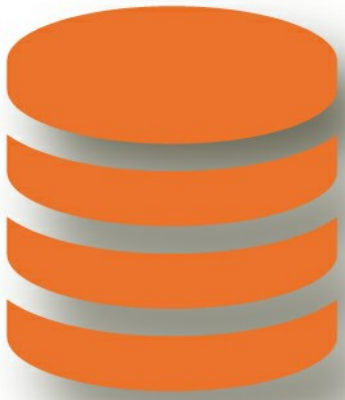
MILJØVURERING

AFGRÆNSNINGSNOTAT →

MILJØRAPPORT →

BILAG →

AFGRÆNSNINGSNOTAT

Afgrænsningsnotat for miljøvurdering af Kommuneplan 2021-2033

Indledning

Omfang af revision af Kommuneplan 2021-2033

Revisionstemaer, der vurderes at kunne påvirke miljøet

Afgrænsning af miljøvurdering

Miljøvurderingens omfang og detaljeringsniveau

Alternativer

Høring af berørte myndigheder

Print

INDLEDNING

Horsens Kommune har igangsat revision af Kommuneplan 2021-2033. Der er tale om en delvis revision, hvis omfang er fastlagt i Planstrategi 2019, der er vedtaget af Horsens Byråd den 16. december 2019.

Horsens Kommune vurderer, at kommuneplanrevisionen er omfattet af krav om obligatorisk miljøvurdering efter miljøvurderingslovens § 8 stk. 1, nr. 1. Der skal derfor udarbejdes en miljørapport.

Forud for dette foretages der en afgrænsning af hvilke miljøforhold, der forventes at blive påvirket, hvis planen gennemføres, og hvordan de skal vurderes. Før den endelige afgrænsning af indholdet i miljørapporten lægges fast, foretager Horsens Kommune en høring af berørte myndigheder efter miljøvurderingslovens § 32 stk. 1, nr. 2

OMFANG AF REVISION AF KOMMUNEPLAN 2021-2033

I forbindelse med udarbejdelse af Planstrategi 2019 blev det fastlagt, at der foretages en delvis revision af Kommuneplan 2021-2033 for Horsens Kommune. Følgende temaer bliver revideret:

- Hovedstruktur for hovedtemaerne (tekstmæssige konsekvensrettelser og evt. revision af bymønster)
  - Det store billede 2050
  - Horsens by 2050
- Retningslinjer for temaerne:
  - Byudvikling, herunder byvækst, byomdannelse og byfortætning
  - Detailhandel
  - Natur
  - Landskab
  - Klimatilpasning
  - Fritidsformål
- Rammer for lokalplanlægning, herunder
  - Generelle rammebestemmelser
  - Rammer for ny byudvikling
- Ajourføring af
  - Detailhandelsbestemmelser
  - Anvendelsesbestemmelser
  - Bebyggelsesregulerende bestemmelser

De øvrige afsnit i Kommuneplan 2017-2029 genvedtages med Kommuneplan 2021- 2033. Der kan blive foretaget mindre tekniske tilretninger af disse afsnit, i form af rettelser af årstal, henvisninger, stavefejl, grafik, o.lign., der ikke ændrer på indholdet i kommuneplanen.

Derudover vil der blive foretaget en ajourføring af de SAVE-registrerede bygninger i Horsens Kommune. Dette vurderes heller ikke at have konsekvenser for indholdet i kommuneplanen.

Der kan dog komme flere ændringer i kommuneplanen, som ikke kan forudses på nuværende tidspunkt.

REVISIONSTEMAER, DER VURDERES AT KUNNE PÅVIRKE MILJØET

I forhold til afgrænsning af miljøvurderingen fokuseres der på ændringer af retningslinjer, retningslinjeudpegninger og konkrete rammebestemmelser, idet det vurderes, at det i praksis alene er disse elementer i kommuneplanen, der fastlægger rammer for fremtidige anlægstilladelser.

Byudvikling

Der udlægges nye arealer til byvækst, og der udpeges nye områder til byomdannelse i Kommuneplan 2021-2033. Det betyder, at der både tilføjes nye retningslinjer og retningslinjeudpegninger, udpeges nye rammeområder og tilføjes nye rammebestemmelser. Hovedparten af de nye arealer til byudvikling vil være til boligformål, men der forventes også udlagt arealer til offentlige formål samt erhvervsformål, herunder til detailhandel i et mindre omfang.

Detailhandel

På baggrund af en ny Detailhandelsanalyse 2020 revideres hele detailhandelsstrukturen. Det betyder, at der både vil blive taget arealer ud og lagt nye arealer til den gældende detailhandelsstruktur, ligesom der sandsynligvis vil blive udlagt nye bydelscentre og lokalcenterområder. Både retningslinjer, retningslinjeudpegninger, rammebestemmelser og rammeområder vil blive revideret.

Natur

Der vil blive foretaget en opdatering af de gældende udpegninger ud fra ny viden, samt på baggrund af en Biodiversitetsstrategi, der er under udarbejdelse. Det betyder, at retningslinjer, retningslinjeudpegninger, rammeudpegninger og rammebestemmelser vil blive revideret, men dog kun i et mindre omfang.

Landskab

På baggrund af landskabsanalysen i Landskabsplan 2019 vil der blive lavet nye retningslinjeudpegninger for bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber. Retningslinjerne vil blive rettet, så de kommer til at afspejle bl.a. sårbarhedsvurderinger, målsætninger og anbefalinger i forhold til bærende landskabstræk, byvækst og byrand, tekniske anlæg, skovrejsning, landbrugsbyggeri og kystnærhedszone fra landskabsanalysen. Ændringer i retningslinjerne kan afføde ændringer i rammeudpegninger og rammebestemmelser.

Klimatilpasning

Der vil blive lavet nye retningslinjer og retningslinjeudpegninger på baggrund af nye risiko- og værdikortlægninger. Ændringer i retningslinjerne kan afføde ændringer i rammeudpegninger og rammebestemmelser.

Fritidsformål

Der vil blive foretaget en opdatering af de gældende retningslinjer og retningslinjeudpegninger på baggrund af en ny Friluftsstrategi og visionsaftalen Bevæg dig for Livet. Ændringer i retningslinjerne kan afføde ændringer i rammeudpegninger og rammebestemmelser.

AFGRÆNSNING AF MILJØVURDERING

I lov om miljøvurdering af planer og programmer er der krav om, at miljøvurderingen skal omfatte følgende faktorer (det brede miljøbegreb):

- den biologiske mangfoldighed,
- befolkningen,
- menneskers sundhed,
- flora, fauna,
- jordbund,
- jordarealer,
- vand,
- luft,
- klimatiske faktorer,
- materielle goder,
- landskab,
- kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser samt arkitektonisk og arkæologisk arv,
- større menneske- og naturskabte katastroferisici og ulykker
- ressourceeffektivitet, samt
- det indbyrdes forhold mellem disse faktorer

Afgrænsningen af de sandsynlige væsentlige miljøpåvirkninger gennemføres i henhold til disse faktorer.

I skemaet herunder vurderes det, hvilke miljøfaktorer, der kan blive berørt af de konkrete ændringer, der foretages med revision af Kommuneplan 2021-2033.

Skemaet danner grundlaget for fastlæggelsen af, hvilke forhold der skal vurderes nærmere i miljørapporten. Hvor der er vurderet at være overlap mellem miljøfaktorerne, er disse grupperet under et.

Ændringer i Kommuneplan 2021-2033	Miljøfaktorer, der vurderes af kunne blive væsentligt påvirket af ændring i kommuneplanrevisionen
Retningslinjer for byudvikling	Befolkningens sundhed og levevilkår Flora og Fauna Vand Klimatiske faktorer Landskab Kulturarv og materielle goder
Retningslinjer for Detailhandel	Befolkningens sundhed og levevilkår Materielle goder
Retningslinjer for Natur	Biologisk mangfoldighed Befolkningens sundhed og levevilkår Flora og Fauna
Retningslinjer for Landskab	Landskab Befolkningens sundhed og levevilkår Kulturarv og materielle goder
Retningslinjer for Klimatilpasning	Befolkningens sundhed og levevilkår Vand Luft Klimatiske faktorer

	Større menneske- og naturskabte katastroferisici og ulykker og ressourceeffektivitet
Retningslinjer for Fritidsformål	Befolkningens sundhed og levevilkår Flora og fauna
Konkrete rammebestemmelser	Biologisk mangfoldighed Befolkningens sundhed og levevilkår Vand Luft Klimatiske faktorer Landskab Kulturarv og materielle goder

MILJØVURDERINGENS OMFANG OG DETALJERINGSNIVEAU

Ifølge miljøvurderingsloven skal miljørapporten kun indeholde de oplysninger, som med rimelighed kan forlanges med hensyn til den aktuelle og gængse vurderingsmetoder, og til planens detaljeringsgrad og placering i planhierarkiet.

Konsekvensvurderingen vil derfor være afgrænset til vurderinger på et overordnet niveau, hvor den nærmere vurdering af de konkrete konsekvenser vil afhænge af den efterfølgende, mere detaljerede planlægning i lokalplanlægningen.

Da der er tale om planlægning på et forholdsvis overordnet niveau, forventes miljøvurderingen gennemført med følgende detaljeringsniveau:

- Kort beskrivelse af planændringer mht. retningslinjer og rammer, samt metode for miljøvurderingen
- Miljøstatus og eksisterende miljøproblemer, samt beskrivelse af 0-alternativ
- Miljøvurdering af sandsynlige væsentlige påvirkninger
- Afbødende foranstaltninger
- Forslag til overvågning

ALTERNATIVER

Miljøvurderingens 0-alternativ fastlægges som den situation, hvor forslag til Kommuneplan 2021-2033 ikke vedtages, og plangrundlaget i Kommuneplan 2017-2029 (med tillæg) videreføres.

Der forventes ikke udarbejdet alternative kommuneplanforslag, og derfor forventes der ikke umiddelbart opstillet og vurderet andre alternativer.

0-alternativet medtages i miljøvurderingen som referenceramme for at kunne sammenholde konsekvenserne af en udvikling uden vedtagelse af forslag til Kommuneplan 2021-2033.

HØRING AF BERØRTE MYNDIGHEDER

Inden den endelige afgrænsning af miljørapporten blev lagt endeligt fast, gennemførte Horsens Kommune en høring af de berørte myndigheder. Det skete i henhold til miljøvurderingslovens § 32 stk. 1., nr. 2.

Der var mulighed for at fremsende bemærkninger til udkast til afgrænsningsnotat frem til den 14. september 2020.

Følgende berørte myndigheder blev hørt:

- Erhvervsstyrelsen
- Miljøstyrelsen
- Region Midt
- Aarhus Stift
- Horsens Museum
- Hedensted Kommune
- Odder Kommune
- Silkeborg Kommune
- Skanderborg Kommune
- Ikast-Brande Kommune

Horsens Kommune modtog tilbagemeldinger fra Horsens Museum, Odder Kommune samt Aarhus Stift.

Horsens Museum og Odder Kommune havde ingen bemærkninger til afgrænsningsnotatet. Aarhus Stift fremsendte udtalelse fra den kongelige bygningsinspektør, der anbefaler, at kommunen i miljøvurderingen er opmærksom på kirkernes særlige status i samfundet og sikrer at ind- og udsigt til kirkerne bevares samt ikke forringes i den kommende planlægning. Aarhus Stift tilføjede, at man opfordrer kommunen til at rette henvendelse til stiftet, når der planlægges for områder, der kan påvirke kirkerne.

Da hensynet til kirkerne og deres omgivelser indgår under kulturarv i det brede miljøbegreb, gav høringen ikke anledning til ændringer af afgrænsningen af miljøvurderingen.

PRINT

Her kan du se og printe afgrænsningsnotatet for miljøvurdering af forslag til Kommuneplan 2021-2033:

Afgrænsningsnotat om miljøvurdering af forslag til Kommuneplan 2021-2033 (126 kb)

MILJØRAPPORT

Miljøvurdering af Kommuneplan 2021-2033

Indledning

Ikke teknisk resume

Miljøstatus og eksisterende miljøproblemer

Miljøvurdering

Referencer

Bilag A Scoping af retningslinjer

Bilag B Scoping af generelle rammer

Bilag C Scoping af nye rammeområder

Print

1. INDLEDNING

Horsens Kommune har igangsat arbejdet med forslag til Kommuneplan 2021-2033. Planforslaget er en delvis revision i forhold til den gældende kommuneplan 2017-2029. Revisionen af kommuneplanen foretages på baggrund af "Planstrategi 2019", som er vedtaget af byrådet den 16. december 2019.

I forbindelse med forslag til Kommuneplan 2021-2033 udarbejdes der en miljøvurdering af planforslaget i overensstemmelse med miljøvurderingslovens afsnit II[1]. Nogle af de foreslåede ændringer af det eksisterende plangrundlag, vurderes at kunne have væsentlig indvirkning på miljøet, hvorfor miljøvurderingen er foretaget.

I sagens natur er miljøvurdering af forslag til ny kommuneplan afgrænset til vurderinger på et overordnet niveau, hvor nærmere vurdering af de konkrete konsekvenser vil afhænge af den efterfølgende mere detaljerede planlægning. Disse efterfølgende planer vil ligeledes skulle screenes og evt. miljøvurderes iht. miljøvurderingsloven.

Miljøvurderingen bygger på de ændringer i det eksisterende plangrundlag, som kommunen planlægger at gennemføre i forbindelse med det nye kommuneplanforslag, og der er således ikke tale om en miljøvurdering af planforslagets samlede indhold, idet allerede gældende planlægning ikke er miljøvurderet her.

Der er udført en gennemgang (screening) af ændringerne i plangrundlaget. På baggrund heraf er der udarbejdet en afgrænsningsrapport i medfør af miljøvurderingslovens § 11 med henblik på at afgrænse rapportens omfang og detaljeringsgrad. Scopingen udgør den konkrete afgrænsning af miljørapportens indhold, og er dels sket i en intern scopingproces i kommunen og dels gennem høring af berørte myndigheder i henhold til § 32 i miljøvurderingsloven.

Miljørapporten er udarbejdet af COWI A/S i samarbejde med Horsens Kommune.

[1] Lov nr. 973 af 25.06.2020 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

1.1 Planforslagets indhold og formål

Kommuneplanen fastlægger på overordnet niveau mål, retningslinjer og rammer for bl.a. den fysiske udvikling. Derfor skal planforslaget miljøvurderes på samme overordnede niveau. Dette medfører, at vurderingen koncentrerer sig om generelle vurderinger af forhold, der kan have en indvirkning på miljøet, og hvilke afbødende foranstaltninger, det bør overvejes at inddrage i forbindelse med detailplanlægning af eksempelvis infrastruktur, byudvikling og byomdannelse eller rekreative formål.

1.1.1 Kommuneplan revisionsbeslutning

Ifølge planloven skal Horsens Kommune opretholde og vedligeholde en kommuneplan. For en periode på 12 år fastlægger kommuneplanen de overordnede mål og retningslinjer for kommunens udvikling i byerne såvel som i det åbne land. Kommuneplanen skal revideres hvert fjerde år.

Med Planstrategi 2019 er der i Horsens Kommune truffet beslutning om revision af kommuneplanen, der tager udgangspunkt i de temaer, der beskrives i planstrategien, og som fremgår af afsnit 1.1.2. De øvrige temaer i Kommuneplan 2017-2029 vil blive genvedtaget.

I planlovens forstand vil kommuneplanrevisionen ske som en tematisk revision, samt et servicetjek af rammer og retningslinjer, så de matcher kendte udviklingsprojekter. Revisionen tager udgangspunkt i de målsætninger, der opstilles i planstrategien, hvor Byrådet gennem tre overordnede strategiske retninger beskriver hvordan de ønsker, at Horsens Kommune skal udvikle sig fysisk i de kommende 12 år. Disse understøttes af tolv fokusområder, hvor det foldes ud, hvordan de strategiske retninger kan og skal afsætte deres konkrete aftryk på den fysiske udvikling.

1.1.2 Kommuneplanforslagets forventede ændringer

Forslaget til ny kommuneplan bygger i væsentligt omfang på den gældende Kommuneplan 2017-2029 og revisionen er, i overensstemmelse med planstrategien, primært orienteret om følgende tre temaer:

- Hovedstruktur for hovedtemaerne
  - Det store billede 2050
  - Horsens by 2050
- Retningslinjer for hovedtemaerne
  - Byer og landsbyer, herunder byudvikling og detailhandel
  - Natur og Landskab
  - Klima og Miljø
  - Fritidsformål

- Rammer for lokalplanlægning, herunder
  - Generelle rammebestemmelser
  - Rammer for ny byudvikling og ændret anvendelse
  - Ajourføring af: Detailhandelsbestemmelser, Anvendelsesbestemmelser og Bebyggelsesregulerende bestemmelser

En screening har vist, at der foretages følgende ændringer i plangrundlaget:

- Generel ajourføring og opdatering i forhold til statslige og regionale planer samt ændret lovgivning og landsplandirektiver.
- Justering af hovedstruktur, retningslinjer og arealudpegninger, samt redegørelse i overensstemmelse med revisionsbeslutning. Herunder ændring af retningslinjer for Byudvikling, Byvækst, Byomdannelse, Byfortætning, Høje huse, Byudvikling og kystnærhedszone, Detailhandel, Naturbeskyttelse, Økologiske forbindelser, Grønt Danmarkskort (ny), Skovrejsning, Landskab, Opholdsarealer, Stilleområder, Rekreative stier, Særlige sports- og fritidsanlæg, Klimatilpasning, samt Risikoområder og kendte oversvømmelser.
- Der foretages udlæg af enkelte nye områder til byudvikling (ca. 10) og en landsbyafgrænsning, mens udlæg af enkelte rammeområder reduceres eller helt udtages (ca. 3). Desuden gives der mulighed for omdannelse og fortætning på Godsbanearealerne (ca. 5) og der foretages ændring af arealanvendelse, justering af geometri og byggemuligheder for en række eksisterende rammeområder (ca. 13).
- Endvidere foretages konsekvensrettelser og berigtigelse af ændringer i Kommuneplan 2017-2029, samt indarbejdelse af kommuneplantillæg til denne.

De øvrige emner i kommuneplanen forventes ikke ændret. Dog vil der blive foretaget konsekvensændringer som følge af revision af ovenstående emner samt ændringer som følge af ændret lovgivning og overordnet planlægning.

Udarbejdelse af kommuneplanforslag og miljørapport foregår sideløbende, således at resultater fra miljøvurderingen kan indarbejdes i planforslaget, og dette kan medføre justeringer af bestemmelser, arealudpegninger mv.

1.2 Miljørapportens indhold og metode

Miljøvurderingen tager afsæt i miljøvurderingsloven, som fastsætter kravene til proces og indhold.

Miljøvurderingen skal omfatte den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet inden for et bredt miljøbegreb, der omfatter biologisk mangfoldighed, flora og fauna, befolkningen, menneskers sundhed, jordbund og jordarealer, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser, samt arkitektonisk og arkæologisk kulturarv, større menneskeskabte katastroferisici og ulykker, ressourceeffektivitet og det indbyrdes forhold mellem ovennævnte faktorer.

Miljøvurderingen gennemføres som en vurdering af, hvorvidt og i hvilket omfang, planen stemmer overens med de miljømålsætninger, som er fastlagt i lovgivningen og planlægningen. Desuden vurderes, om der sker væsentlige indvirkninger på enkelte miljøfaktorer på grundlag af de nedenfor nævnte kriterier, indikatorer og data.

Grundlaget for miljørapportens konsekvensvurderinger er som udgangspunkt aktuel viden på tidspunktet for udarbejdelse af planforslaget, dvs. foreliggende planer og rapporter mv.

Ved visse emner er det nødvendigt at tilvejebringe ny viden om planforslagets konkrete påvirkning i form af beregninger og analyser.

1.2.1 Grundlag for vurderingen

Miljøvurderingen af kommuneplanen skal belyse de miljømæssige konsekvenser af planens gennemførelse og derigennem udgøre en del af beslutningsgrundlaget for vedtagelsen af planforslaget. Udarbejdelsen af planforslaget og miljøvurderingen er foregået sideløbende. På den måde har det været muligt at imødekomme potentielle miljøkonsekvenser allerede i udarbejdelses- og beslutningsfasen af planforslaget.

Ifølge miljøvurderingsloven skal miljørapporten kun indeholde de oplysninger, som med rimelighed kan forlanges med hensyn til de aktuelle og gængse vurderingsmetoder og til planens detaljeringsgrad og placering i planhierarkiet. I sagens natur vil konsekvensvurderingen derfor være afgrænset til vurderinger på et overordnet niveau, hvor den nærmere vurdering af de konkrete konsekvenser vil afhænge af den efterfølgende, mere detaljerede planlægning, der skal udmønte kommuneplanens bestemmelser.

Miljøvurderingen er ikke underbygget af konkrete beregninger af f.eks. støjniveau, luftforurening, konkrete feltstudier, visualiseringer eller lignende. Sådanne beregninger og vurderinger vil, hvis det er nødvendigt, blive udført i tilknytning til temaplaner, sektorplaner mv. samt i forbindelse med konkrete projekter eller lokalplaner, som udarbejdes efter kommuneplanens vedtagelse. I forbindelse med planlægningen er der udarbejdet en supplerende grundvandsredegørelse, hvori der redegøres for den potentielle risiko for grundvandsressourcen i forhold til de nye byvækstområder, der indgår i kommuneplanen og som har en beliggenhed, hvor det er blevet vurderet, at en supplerende redegørelse er nødvendig.

1.2.2 Afgrænsning af miljøvurderingen

Miljøvurdering af kommuneplanen foretages på et overordnet niveau og primært på grundlag af en kvalitativ vurdering af de ændringer planen indebærer i forhold til det gældende plangrundlag i Kommuneplan 2017-2029.

Horsens Kommune har på baggrund af en afgrænsning (scoping) vurderet, at de sandsynlige væsentlige miljøfaktorer omfatter:

- Natur; naturområder, biotoper og biodiversitet
- Vand: grundvandsbeskyttelse og klimatilpasning
- Landskab; landskabsinteresser
- Befolkning; materielle goder (detailhandel og klimatilpasning), sundhed (fritidsliv og støj)
- Kulturarv; Kirkeomgivelser

Miljørapporten vil derfor indeholde en vurdering af, hvordan planforslaget kan påvirke disse miljøfaktorer.

1.2.3 Høring af berørte myndigheder

Berørte myndigheder skal høres på forskellige trin af miljøvurderingsprocessen sammen med høring af offentligheden. Inddragelsen giver mulighed for indflydelse på beslutningen om og udførslen af de nødvendige miljømæssige vurderinger. Berørte myndigheder høres i forbindelse med:

- afgrænsning (scoping) af miljørapportens indhold og omfang.
- den offentlige høring af (planforslag og) miljørapporten.
- ved offentlig bekendtgørelse af den vedtagne plan og den sammenfattende redegørelse.

Med henblik på den endelige fastlæggelse af miljørapportens indhold og detaljeringsniveau, har resultatet af afgrænsningen (scopingen) været sendt til høring hos en række myndigheder og organisationer, der kan være berørt af planforslaget. De berørte myndigheder og organisationer har derved haft mulighed for at kommentere afgrænsningen eller bidrage med oplysninger, der kan indgå i miljøvurderingen.

Følgende potentielt berørte myndigheder er blevet hørt: Erhvervsstyrelsen, Miljøstyrelsen, Region Midtjylland, Aarhus Stift og Horsens Museum, samt nabokommunerne Hedensted, Odder, Silkeborg, Skanderborg og Ikast-Brande.

Høring af de berørte myndigheder har ikke givet anledning til ændringer i miljørapportens afgrænsning og indhold.

1.2.4 Alternativer, herunder 0-alternativet

Miljørapporten skal ifølge miljøvurderingsloven indeholde en beskrivelse af 0-alternativet. Miljøvurderingens 0-alternativ fastlægges som den situation, hvor forslag til ny kommuneplan ikke vedtages og plangrundlaget i Kommuneplan 2017-2029 (med tillæg) videreføres.

Der forventes ikke udarbejdet alternative kommuneplanforslag, og derfor forventes der ikke umiddelbart opstillet og vurderet andre alternativer. 0-alternativet medtages i miljøvurderingen som referenceramme for at kunne sammenholde konsekvenserne af en udvikling uden vedtagelse af forslag til ny kommuneplan.

For hvert emne i miljørapporten gives en beskrivelse af den nuværende miljøstatus. Denne miljøstatus udgør en beskrivelse af miljøtilstanden ved 0-alternativet, og udgør dermed en referenceramme for beskrivelsen af de potentielle konsekvenser ved gennemførelse af planforslaget.

1.2.5 Kumulative effekter

Der er ikke kendskab til andre projekter eller planer, som kan medføre kumulative virkninger for forhold omfattet af miljørapporten.

2. IKKE TEKNISK RESUME

Miljøvurderingen omfatter forslag til Kommuneplan 2021-2033 for Horsens Kommune, og er gennemført efter Lov om miljøvurdering af planer og programmer. Det følgende udgør en sammenfatning af miljørapportens vurderinger med udgangspunkt i miljøvurderingslovens brede miljøbegreb.

For nogle af miljøparametrene er det generelt en begrænsning, at miljøindvirkningen ikke kan vurderes på det overordnede niveau som planen har, fordi indvirkningen afhænger af den efterfølgende detaljerede planlægning.

2.1 Planmæssige ændringer

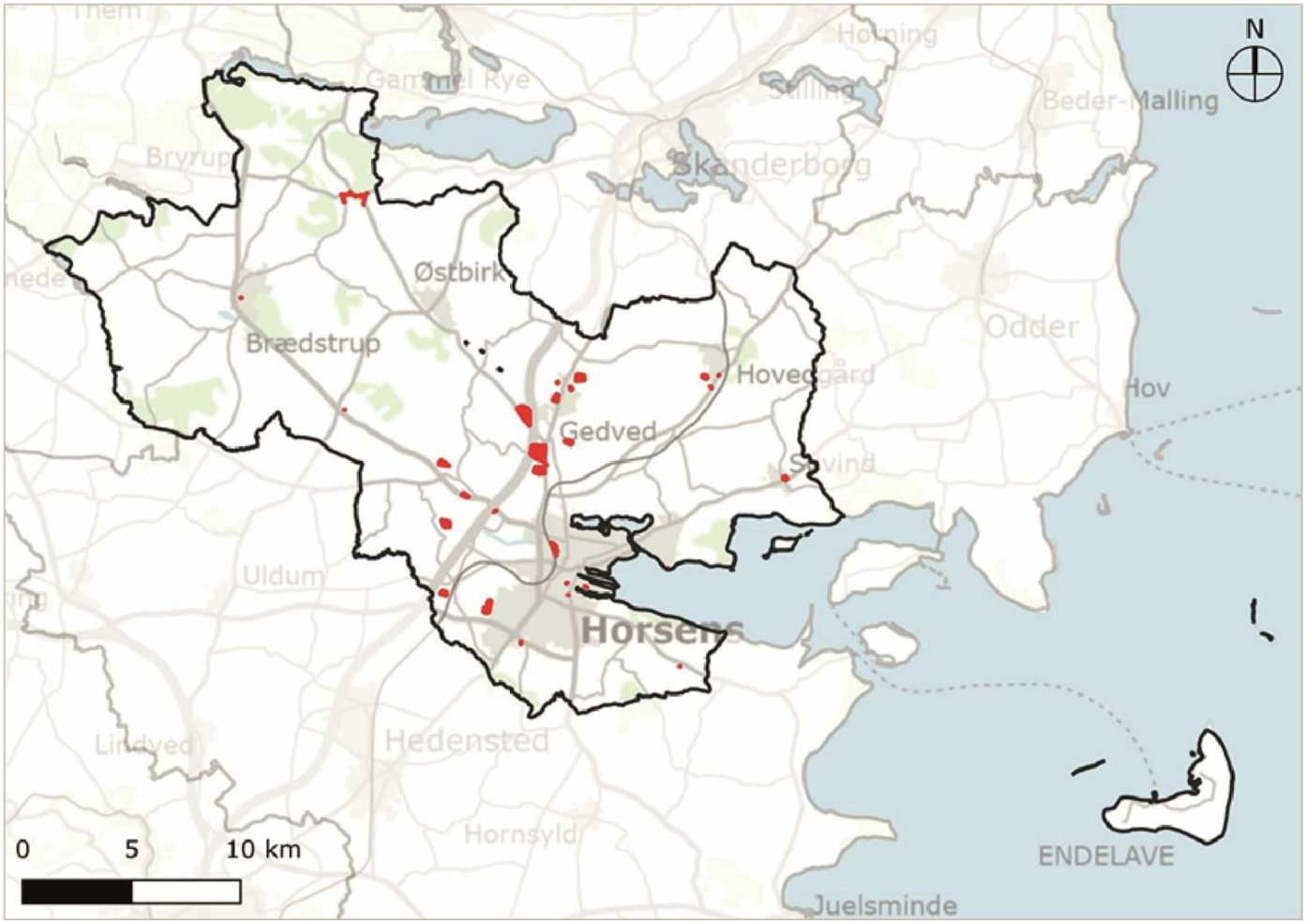
Miljøvurderingen er udarbejdet for de planlagte ændringer i forhold til Kommuneplan 2017-2029. Der er således ikke tale om en miljøvurdering af planforslagets samlede indhold, men alene af de ændringer, som foretages i det gældende plangrundlag.

Byrådet har med Planstrategi 2019 truffet beslutning om delvis revision af kommuneplanen, der skal medvirke til at koordinere en række konkrete handlinger, der bidrager til den ønskede udvikling gennem den fysiske planlægning. Planstrategiens tre strategiske retninger og 11 fokusområder sætter langsigtede mål for den fysiske udvikling af Horsens Kommune.

Med udgangspunkt i planstrategien er der foreslået en revision af følgende temaer i kommuneplanen:

- Byer og landsbyer; Klimatilpasning, Byudviklingsområder (omdannelse/fortætning, høje huse og byvækst, samt landsbyafgrænsning), Udviklingsområder i kystnærhedszonen, Detailhandel (detailhandelsstruktur)
- Natur og landskab; Naturbeskyttelse, Landskaber (bevaringsværdige og større sammenhængende landskaber), Skovrejsning
- Fritidsformål; Rekreative stier, Sports- og fritidsanlæg
- Klima og Miljø; Klimatilpasning, Risikoområder

Endvidere fortages ændring af en række konkrete rammeområder, herunder udlæg af nye områder til boligformål og erhvervsformål, hvor nye arealer inddrages i kommuneplanlægningen, samt udpegning af rammeområder til fortætning og omdannelse i den eksisterende by.

Figur 2-1: Udlæg af nye og ændrede arealer i Horsens Kommune.

2.2 Miljøvurdering

Resuméet nedenfor er en sammenfatning af de miljøkonsekvenser, der er beskrevet i miljørapportens kapitel 4 "Miljøvurdering". I sammenfatningen er anvendt samme opdeling som i beskrivelsen af miljøstatus i kapitel 3.

Miljøvurderingen skal omfatte den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, herunder den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, fauna, flora, jordbund, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser, samt arkitektonisk og arkæologisk arv og det indbyrdes forhold mellem disse faktorer.

2.2.1 Natur

Miljøvurderingen af temaet omfatter naturområder (Natura 2000, § 3-områder, fredskov) og planlagt natur (Grønt Danmarkskort med naturbeskyttelse og økologiske korridorer, skovrejsning og lavbundsarealer). Det vurderes, at planlægningen ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil påvirke Natura 2000-områder væsentligt og ikke vil hindre, at målsætningerne fra Natura 2000-områders tilstande nås og opretholdes. Det er endvidere vurderet, at planforslaget ikke har tiltag, der forventes at kunne beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for særligt beskyttede arter.

En række naturområder berøres af rammeændringer, herunder udlæg af nye rammeområder, udvidelse af eksisterende rammeområder, ændret anvendelse af eksisterende rammeområder samt udtag af uudnyttede rammeområder. Det forudsættes, at det nuværende beskyttelsesniveau opretholdes, og at eventuelle afværgeforanstaltninger kan indgå i den detaljerede planlægning, så den økologiske funktionalitet for konkret registrerede arter kan opretholdes.

For beskyttet natur er det forudsat, at det gældende beskyttelsesniveau respekteres i den efterfølgende detaljerede planlægning. Etablering af bebyggelse og anlæg inden for planlagt natur vil kunne have en lokal påvirkning af flora og fauna i disse områder. Påvirkning kan søges minimeret ved at lade naturområder indgå som rekreative arealer.

Ved udpegningen til Grønt Danmarkskort foretages der mindre justeringer af potentielle naturområder og for potentielle økologiske forbindelser, som vurderes at have en begrænset lokal betydning for flora og fauna. Forøgelse af arealudpegning for skovrejsning kan bidrage til udvikling af biodiversitet og til at skabe forbindelser i naturnetværket.

2.2.2 Vand

Miljøvurderingen af temaet omfatter almene grundvandsforhold og drikkevandsinteresser, samt håndtering af overfladevand og klimatilpasning.

Der planlægges ikke for aktiviteter eller anlæg, der udgør en særlig risiko for forurening af grundvandsressourcen. Men i en række områder med nye og ændrede arealudlæg, er der grundvandsinteresser i form af særlige drikkevandsinteresser (OSD), indvindingsoplande (IO) og følsomme indvindingsområder (NFI).

Der er udarbejdet en supplerende grundvandsredegørelse med analyse og planlægningsmæssig begrundelse for udlæg af nye byudviklingsområder inden for arealer med drikkevandsinteresser. Heri er det fastlagt, at der ved lokalplanlægning skal indtænkes de nødvendige tekniske tiltag i overensstemmelse med vejledningen for kommuneplanlægning i OSD-områder[2].

Med udgangspunkt i planlovens bestemmelser om forebyggende planlægning udpeges der arealer med risiko for oversvømmelse og erosion. Nye byområder skal etableres uden at øge omfanget af skader fra oversvømmelser. Det anses ikke for muligt at planlægge for en fuldstændig sikring mod fremtidige oversvømmelser fra ekstreme skybrud og oversvømmelser fra havet i forbindelse med stormflodshændelser. Men planforslaget fastlægger, at byudvikling i risikoområder kun kan ske ved at indtænke de nødvendige afværgeforanstaltninger.

[2] Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (2016): Vejledning om krav til kommuneplan-lægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse.

2.2.3 Landskab

Miljøvurderingen af temaet omfatter landskabelig værdi og landskabsområder, fredede arealer, bygge- og beskyttelseslinjer, samt visuel indvirkning fra byggeri og anlæg.

Med forslag til Kommuneplan 2021-2033 er der foretaget en revision af landskabstemaet på baggrund af en samlet landskabsanalyse for Horsens Kommune, hvor der er taget arealer ud og nye arealer er lagt til, som har medført en nettoforøgelse af den eksisterende beskyttelse af landskabsinteresser og suppleres af en ny udpegning for større sammenhængende landskaber med særlige udsigter. Den nye udpegning skal sikre, at der ved byudvikling og lignende tages hensyn til visuelle landskabstræk og de oplevelsesværdier, der er knyttet til udsigt og lange kig i landskabet.

Der foretages ikke udlæg af nye rammeområder, der berører arealudpegningen til bevaringsværdige landskaber. Udlæg af nye områder til byudvikling og afgrænsning af landsbyer kan dog have landskabelige konsekvenser og visuel indvirkning på de bynære områder.

Byudvikling inden for kystnærhedszonen kræver særlig planlægningsmæssig begrundelse, og i områder med særlige landskabsinteresser eller byggelinjer kan der være særlige krav til disponering og omfang af ny bebyggelse. Nyt arealudlæg i Søvind indgår i ansøgning om udviklingsområde i kystnærhedszonen. For de kystnære dele af byzonen, herunder for omdannelsen af Godsbanearealerne, skal der i den efterfølgende detailplanlægning gives en begrundelse for byggeri, der afviger væsentligt i højden ift. de omgivende byområder.

2.2.4 Befolkning

Miljøvurderingen af temaet omfatter materielle goder (detailhandel og klimatilpasning) og menneskers sundhed (støjpåvirkning og rekreative interesser).

I forbindelse med revision af kommuneplanen er der udarbejdet en detailhandelsanalyse, der belyser detailhandelsstrukturen og sætter rammerne for den fremtidige planlægning for butikker og centerområder. På baggrund af analysen planlægges der for, at en række bydelscentre fremover indgår som lokalcentre og for justering af bymidteafgrænsningen i flere byer.

Det vurderes, at planlægningen kan bidrage til, at butikslivet koncentreres i de lokale centerområder og kan medvirke til, at unødvendig konkurrence undgås, samtidig med at bymidten i Horsens understøttes bedst muligt som centrum for detailhandlen i kommunen. Planlægning vurderes således at fremme et varieret butiksudbud og butiksstruktur.

Udpegning af oversvømmelsestruede områder og områder med risiko for erosion sikrer klimatilpasning af nye byområder mv., og retningslinjer for etablering af foranstaltninger til sikring mod oversvømmelse medvirker til at sikre eksisterende ejendomme og nye bygninger og anlæg mod skader fra oversvømmelse.

Oversvømmelser i forbindelse med skybrud og vandstandsstigninger kan have store negative indvirkninger for ejendomsværdier og andre materielle goder i form af skader på bebyggelse, tekniske anlæg mv. Nye udpegninger for klimatilpasning kan bidrage til at mindske disse effekter af klimaændringer.

En række nye og ændrede rammeområder til byudvikling påvirkes af støj fra aktiviteter i tilgrænsende områder i form af trafik, jernbane og erhverv. Ved planlægning af boliger og andre støjfølsomme funktioner skal der indarbejdes tiltag med afstandskrav og støjafskærmning mm., som sikrer, at miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for støj kan overholdes.

Med udgangspunkt i Friluftsstrategien planlægges der for nye rekreative stiforbindelser og for, at der skal sikres stiadgang og øget tilgængelighed til naturområder, opholdsarealer og fritidsfunktioner. Naturen er rum for rekreation og motion, hvor nærheden gør det til det lette valg for alle borgere, med potentiale for i endnu større omfang at gøre naturen tilgængelig for aktiviteter og oplevelser.

Planlægningen bidrager til sundhedsindsatsen ved at sikre adgang til rekreative områder og ved at medvirke til formidling af de attraktioner og fritidsfunktioner, der findes i de bynære områder, som kan øge mulighederne for at dyrke motion i hverdagen.

Der udlægges et nyt rammeområde til erhvervsformål, der ligger inden for planlægningszonen omkring en risikovirksomhed. Ved detailplanlægningen skal risikoforholdene inddrages i overvejelserne for den konkrete anvendelse.

2.2.5 Kulturarv

Miljøvurderingen af temaet omfatter kulturmiljøer, kirker og deres omgivelser samt arkæologi og beskyttede fortidsminder og diger. For arkæologiske kulturminder gælder, at Horsens Museum skal høres med henblik på at afdække dette i forbindelse med detailplanlægningen og projekteringen af ny bebyggelse.

Der foretages enkelte rammeændringer, som berører et areal, der er omfattet af kirkeomgivelser og kirkebyggelinjer. De tre arealer ved hhv. Søvind, Nim og Ørridslev Kirke er beliggende ved lokalcenterbyer, og omfatter boligformål og areal til genbrugsplads med generel lav bygningshøjde. Det forudsættes, at hensynet til kirkernes landskabelige beliggenhed, samspil med det nære bebyggelsesmiljø samt udsigten til og fra kirken respekteres i forbindelse med den efterfølgende detaljerede planlægning, hvor Aarhus Stift også inddrages.

2.2.6 Øvrige miljøtemaer

Den gennemførte afgrænsning betyder, at øvrige miljøtemaer inden for det brede miljøbegreb, som angivet nedenfor, ikke behandles nærmere i miljørapporten, idet planforslagets sandsynlige påvirkning af disse, er vurderet som værende ikke-væsentlige. Temaer kan være omtalt i miljørapporten, men ikke særskilt og detaljeret.

Sikkerhed

Planforslaget ændrer ikke på planlægningen af risikovirksomheder eller andre aspekter med betydning for sikkerhed, risici og ulykker. Ændret planlægning inden for planlægningszone ved risikovirksomhed indgår under menneskers sundhed, se temaet Befolkning.

Jord, herunder arealer og jordforurening

Der skal være fokus på både byvækst, byomdannelse og byfortætning for at skabe god og kvalitativ plads til borgere, virksomheder, institutioner, natur, infrastruktur osv., og der skal tænkes multifunktionalitet ind i byudviklingen.

Ved realisering af konkrete projekter/tiltag skal der ske en nærmere vurdering af, hvorvidt kortlagte forureninger berøres og hvordan forurenet jord skal håndteres i det konkrete tilfælde. Dette vil i visse tilfælde endvidere skulle ske i samarbejde med Region Midtjylland.

Ressourcer

Planforslaget fastlægger ikke detaljerede bestemmelser for bebyggelse og anlæg, herunder forbrug af produkter/materialer/råstoffer og affald.

Luft og klima

Planforslaget fastlægger ikke detaljerede bestemmelser for luftemissioner eller tiltag til forebyggelse af klimaændringer. Der gennemføres opdatering af retningslinjer for klimatilpasning, herunder ny lovgivning vedrørende risiko for oversvømmelse og erosion,

med planlægning for afværgeforanstaltninger ved byudvikling, tekniske anlæg eller ændret arealanvendelse mv. i områder, der er truet af oversvømmelse og erosion.

2.2.7 Afværgeforanstaltninger

Afværgeforanstaltninger kan generelt beskrives som tiltag, der kan medvirke til at undgå, mindske eller kompensere for negative miljøpåvirkninger. Kommuneplanens retningslinjer indeholder i sig selv tiltag for afbødende foranstaltninger for beskyttelse af grundvandet, naturområder og landskabsværdier, samt forebyggelse af skader fra oversvømmelse.

Der foreslås ikke yderligere afværgeforanstaltninger end fastsat i kommuneplanen og sektorlovgivningen.

2.2.8 Overvågning

Overvågning kan generelt beskrives som en aktivitet, der består i at følge interesseparametrene, hvad angår størrelsesorden, tid og rum. Målet med overvågning er at identificere uforudsete negative virkninger.

Der foreslås ikke anden særskilt overvågning end allerede fastlagt i sektorplaner og gennem byggesagsbehandling mv.

3. MILJØSTATUS OG EKSISTERENDE MILJØPROBLEMER

Horsens Kommunes areal udgør ca. 521 km² og har i 2020 90.966 indbyggere (Danmarks statistik), hvilket gør Horsens Kommune til den 12. største kommune i Danmark. Opgørelser over befolkningsudviklingen samt prognoser for Horsens Kommune viser, at befolkningstallet er stigende, og indbyggertallet forventes at stige til 103.433 personer i 2033.

Mod sydvest grænser kommunen op til Hedensted og Ikast-Brande Kommuner, mod nord til Silkeborg og Skanderborg Kommuner, samt mod øst til Odder Kommune, Horsens Fjord og Kattegat.

Boliger, arbejdspladser og servicefunktioner er koncentreret i Horsens by, som med ca. 60.000 indbyggere er kommunens klart største by. I kommuneplanen åbnes mulighed for byudvikling i forskellige typer af bysamfund, men rollefordelingen mellem byerne fastholdes med udgangspunkt i et stærkt centrum med Horsens som hovedby og lokale fællesskaber med Brædstrup som centerby suppleret af ni lokalcenterbyer. Det åbne land rummer væsentlige natur-, kultur-, og landskabelige værdier, samt infrastruktur og landbrug.

I det følgende beskrives miljøstatus og målsætninger som referenceramme for miljøvurderingen, og de nationale interesser som den overordnede ramme for kommuneplanlægningen.

3.1 Nationale interesser

Erhvervsstyrelsens "Oversigt over nationale interesser i kommuneplanlægningen" beskriver de nationale hensyn, som skal varetages i den kommunale planlægning. Omfanget af nationale interesser i kommuneplanlægningen er indsnævret og præciseret med henblik på at give kommunalbestyrelserne større frihed og klarere rammer for den fysiske planlægning.

Dette kommer bl.a. til udtryk ved, at kommunerne har overtaget ansvaret for at sikre, at der ikke udlægges mere areal til byvækst, end der er behov for i den 12-årige planperiode. Temaet om byvækst indgår derfor ikke længere som national interesse i kommuneplanlægningen.

3.1.1 Vækst- og erhvervsudvikling

Det er en national interesse, at der er tilstrækkelige arealer til at sikre grundlag for en betydelig og lønsom fødevareproduktion, og at landbrug sikres vækst- og udviklingsmuligheder. Den kommunale planlægning skal sikre, at der udpeges områder, hvor der er mulighed for placering af store husdyrbrug, og at der udpeges positivområder, som er særligt egnede til lokalisering af store husdyrproduktioner, samt at der ved nye arealudlæg til byformål tages højde for tilstrækkelig afstand til landbrugsejendomme.

3.1.2 Natur og Miljø

På naturområdet er det en national interesse, at arealanvendelsen afvejer hensynet til natur og miljø, herunder menneskers levevilkår og bevarelsen af dyre- og plantelivet. Den kommunale planlægning skal med udpegning af Grønt Danmarkskort sikre en forstærket indsats for større og sammenhængende naturområder i overensstemmelse med beskyttelseshensyn og bestemmelser for de internationale naturbeskyttelsesområder og internationalt beskyttede arter, samt udpegning af lavbundsarealer, herunder arealer, der potentielt er egnede til genopretning som vådområder.

Det en desuden en national interesse at sikre rent og rigeligt drikkevand, og at den danske drikkevandsforsyning i dag og fremover er baseret på indvinding af grundvand. Den kommunale planlægning skal derfor friholde områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for OSD for virksomhedstyper eller anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet. Desuden skal den kommunale planlægning søge at friholde boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) til almene vandforsyninger for udlæg af nye arealer til en arealanvendelse, der medfører øget fare for forurening af grundvandet.

Det er en national interesse, at alle kommuner udpeger områder, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion, og at kommuneplanen indeholder retningslinjer for etablering af afværgeforanstaltninger. Den kommunale planlægning skal indeholde retningslinjer om udpegning af områder, der kan blive udsat for oversvømmelse og erosion, og for etablering af afværgeforanstaltninger, samt risikoområder der skal friholdes for bebyggelse eller sikres mod oversvømmelse.

Det er også en national interesse, at kommuneplanerne understøtter skovlovens formål om at forøge skovarealet og målet i Danmarks Nationale Skovprogram fra 2002[3] om, at *"skovlandskaber skal dække 20-25 procent af Danmarks areal i løbet af en trægeneration (80-100 år)*". Det medfører, at kommunerne som udgangspunkt skal sikre nye erstatningsskovrejsningsområder, hvis de eksisterende skovrejsningsområder reduceres, så den samlede udstrækning af arealet med skovrejsningsområder i en kommune så vidt muligt fastholdes.

[3] Skov- og Naturstyrelsen (2002): Danmarks nationale skovprogram.

3.1.3 Kulturarv og Landskaber

Det er en national interesse, at planlægningen af det åbne land er med til at sikre, at de værdifulde landskaber bevares, herunder at de åbne kyster og geologiske værdier fortsat udgør en væsentlig natur- og landskabsværdi. Landskabet, og særligt de bevaringsværdige landskaber, bør som udgangspunkt friholdes for byggeri og tekniske anlæg af hensyn til den landskabelige oplevelse. Det er også vigtigt, at der i benyttelsen af det åbne land generelt er fokus på, hvordan nye elementer udformes og placeres, så de kan bidrage til den landskabelige oplevelse.

Det er en national interesse, at det i kystnærhedszonen uden for udviklingsområder gælder, at landets kystområder skal søges friholdt for bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængig af kystnærhed, og at de åbne danske kyster bevares. Den kommunale planlægning skal

udpege udviklingsområder i kommuneplanen i overensstemmelse med de udviklingsområder, som er udpeget i landsplandirektiv herom og skal sikre, at der i kystnærhedszonen uden for udviklingsområderne kun kan inddrages nye arealer i byzone og planlægges for arealer i landzone, såfremt der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering.

Det er en national interesse, at kommunerne sammen med de kulturhistoriske museer skaber et overblik over bevaringsværdier fra oldtiden til i dag og udvælger de væsentlige værdier, som skal sikres gennem udpegning i kommuneplanlægningen enten som kulturmiljøer eller som bevaringsværdige bygninger. For de udpegede kulturmiljøer er det vigtigt, at det enkelte kulturmiljøs bevaringsværdier beskrives.

3.1.4 Hensyn til nationale og regionale anlæg

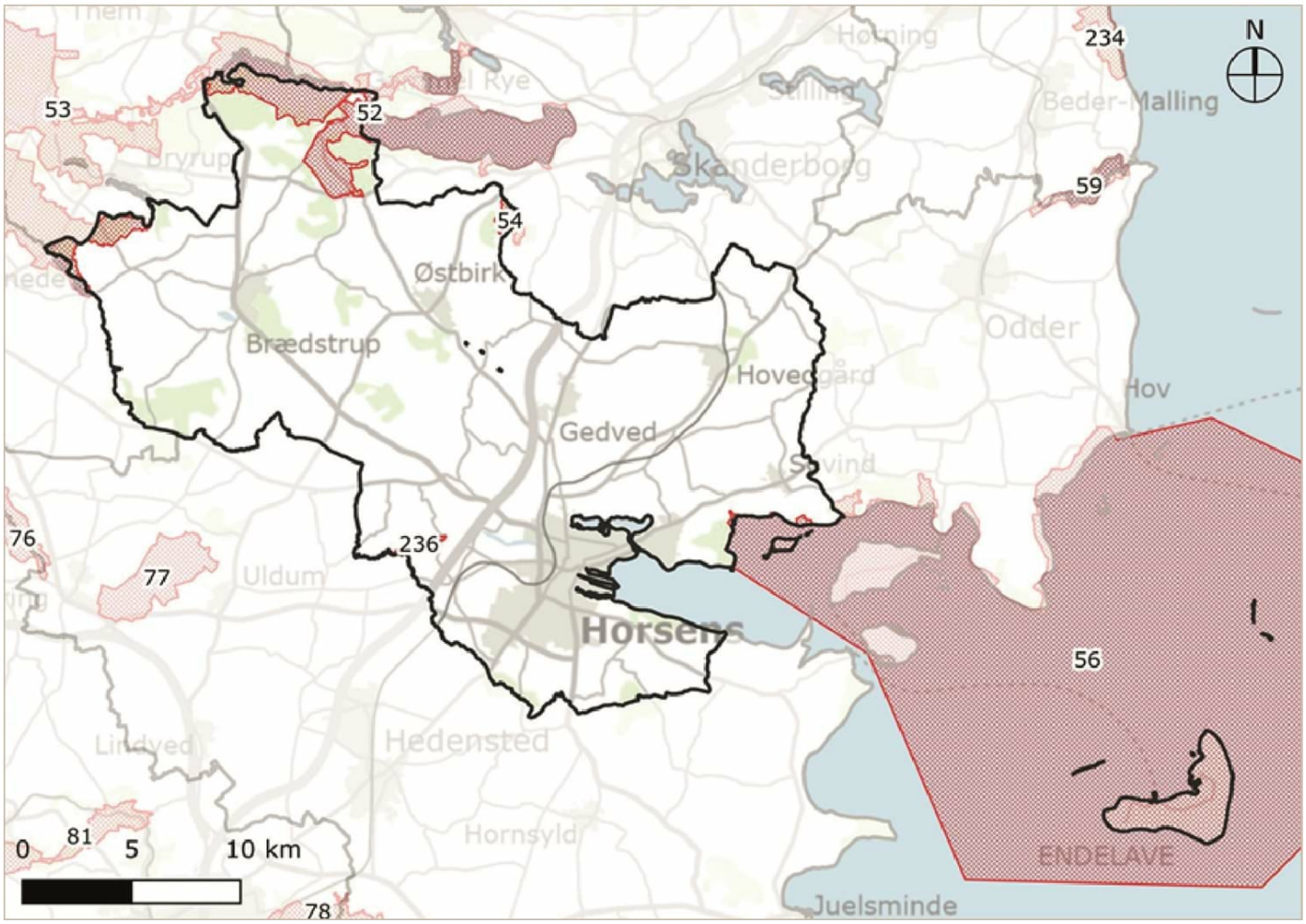
Det er en national interesse, at der sker en koordinering mellem den kommunale og den statslige transportplanlægning, og at kommuneplanlægningen udarbejdes under hensyn til den overordnede infrastruktur. Den kommunale planlægning skal sikre, at byudviklingen sker så det understøtter de statslige investeringer i transportinfrastruktur. Byer, hvor der sker byvækst, udpeges i kommuneplanen (bymønster) på baggrund af samlede overvejelser om udnyttelse af allerede foretagne investeringer i eksisterende infrastruktur og offentlig service samt forudsætninger om nødvendig ny infrastruktur.

3.2 Natur

Naturområderne er beskyttede, fordi de har været i stærk tilbagegang i det danske landskab i de sidste mange år. Områderne er vigtige levesteder for mange planter og dyr, deriblandt sårbare og truede arter. Den danske natur har været i tilbagegang i forhold til areal og i forhold til kvalitet.

Den markante tilbagegang for den danske natur gennem de sidste 100 år har ført til politiske og administrative anstrengelser for at regulere den menneskelige påvirkning. Det er blandt andet sket ved at lovgive om naturbeskyttelse. Naturbeskyttelse handler om at beskytte landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for at bevare dyre- og plantelivet.

Danmark har underskrevet biodiversitetskonventionen og er dermed forpligtet til have en national biodiversitetsstrategi. Danmark har endvidere tilsluttet sig FN's og EU's mål om at standse tilbagegangen af biodiversiteten og dens økosystemer inden 2020. Grundlaget for den danske indsats på naturområdet, og i forhold til at nå 2020-biodiversitetsmålene, findes i den eksisterende lovgivning, som i vidt omfang bygger på EU-lovgivning. Indsatsen for naturen i Natura 2000-områderne er rygraden i den nationale naturindsats.

Figur 3-1: Natura 2000-områder (Miljøstyrelsen, 2020).

De mest værdifulde naturområder indgår i Natura 2000-områder, der er udpeget af staten i medfør af EU's habitatdirektiv for at beskytte bestemte naturtyper og arter af dyr og planter i hele EU. I Horsens Kommune findes fem udpegede områder, som i en

international, europæisk eller dansk sammenhæng er vigtige af hensyn til biodiversiteten. Det drejer sig om Natura 2000-områderne, der er betegnelsen for et netværk af beskyttede naturområder i EU. Områderne skal bevare og beskytte naturtyper og naturarter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. De fem områder er:

- Horsens Fjord, havet øst for Endelave (N56)
- Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå (N52)
- Yding Skov og Ejer Skov (N54)
- Bygholm Ådal (N236)
- Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov (N53)

Principperne for beskyttelsen af Natura 2000-områder er at undgå forringelse af naturtyperne og betydelige forstyrrelser for dyre- og plantearterne i udpegningsgrundlaget, så der opretholdes en gunstig bevaringsstatus. Aktiviteter, der kan påvirke Natura 2000 områderne, kræver forudgående tilladelse.

En række plante- og dyrearter er strengt beskyttede i henhold til EU-habitatdirektivets artikel 12 – de såkaldte "Bilag IV-arter", for hvilke der er en særlig beskyttelse. Bilag IV-arterne er beskyttede både i og udenfor Natura 2000-områderne, og har ofte § 3-beskyttet natur som levested. I Horsens Kommune er der bl.a. registreret flere paddearter og flagermusarter samt odder.

Principperne for beskyttelsen er, at der må ikke gives tilladelser eller vedtages planer mv., der kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for visse dyrearter, de såkaldte bilag IV-arter, i deres naturlige udbredelsesområder. Ved vurderingen kan der lægges en bred, økologisk betragtning af yngle- og rasteområder til grund (den såkaldte økologiske funktionalitet).

Derudover bidrager en række love på naturområdet og administrationen heraf til Danmarks biodiversitetsindsat. Udover de internationale naturbeskyttelsesområder, rummer Horsens Kommune således mange andre naturområder og -værdier i form af moser, enge, strandenge, heder, overdrev, vandløb og søer. Naturområderne omfatter bl.a. ca. 500 ha beskyttede søer, ca. 400 km vandløb og mere end 4.000 ha med forskellige naturbiotoper (eng, mose, overdrev mv.), fordelt på ca. 3.800 lokaliteter.

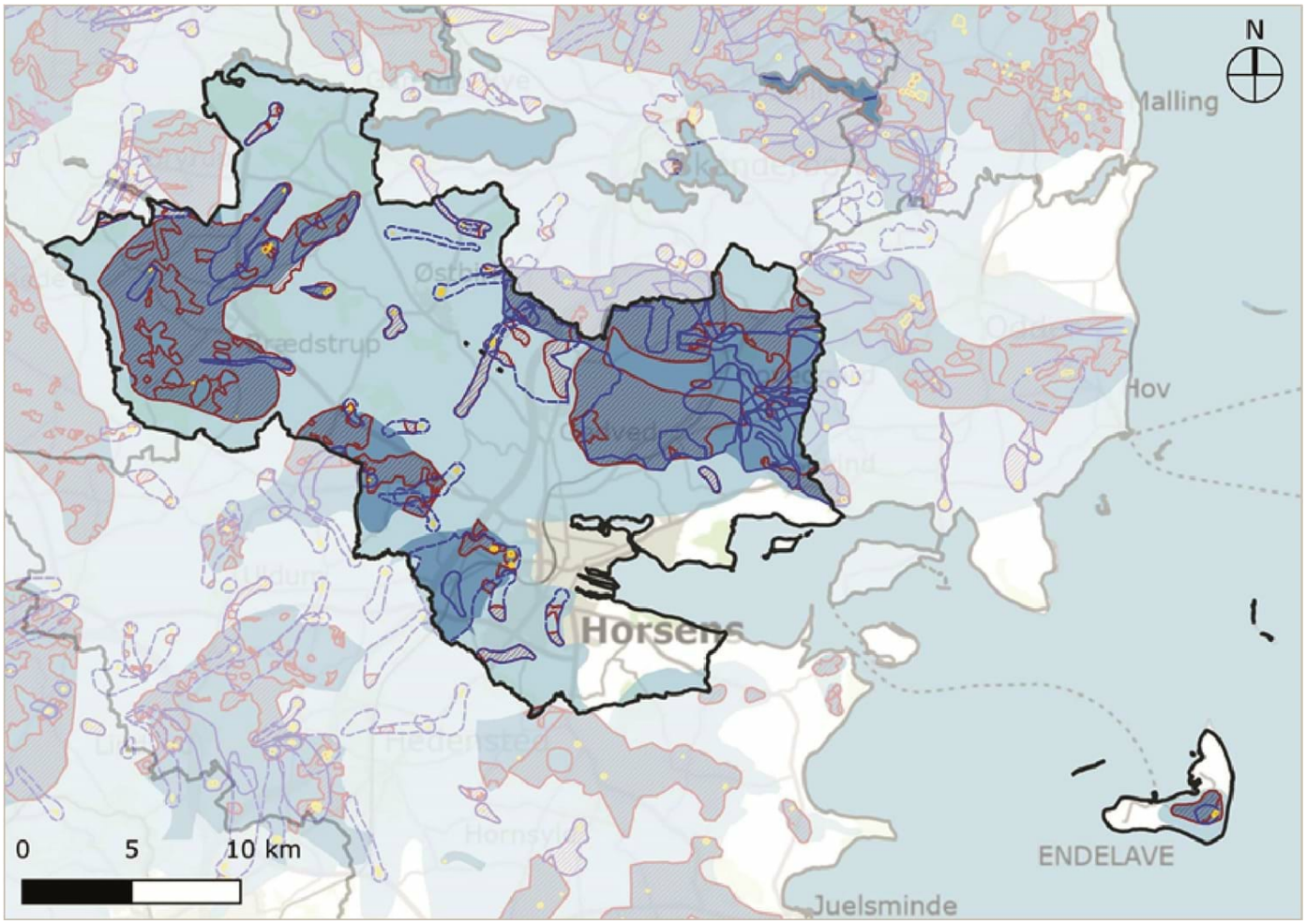
3.3 Vand

Miljøstyrelsen har på baggrund af en kortlægning af grundvandsforekomsterne udpeget områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og områder med drikkevandsinteresser (OD), samt følsomme indvindingsområder (FI) og indsatsområder (IO) i hele landet. I Horsens Kommune er cirka 40 % af det samlede areal udpeget som områder med drikkevandsinteresser. Foruden de særlige drikkevandsområder udpeges indvindingsoplande til de almene vandværker samt boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) for vandværkernes drikkevandsboringer.

Grundvandskortlægningen danner baggrunden for kommunernes efterfølgende arbejde med indsatsplaner for beskyttelse af grundvandsressourcerne. Statens kortlægning blev afsluttet i 2015 og kommunerne er fortsat i gang med at udarbejde indsatsplaner for drikkevandsvandsbeskyttelse. Inden for OSD har staten desuden udpeget områder, som er særligt sårbare over for forurening, og hvor der sker stor grundvandsdannelse.

Grundvandsressourcen inden for OSD vurderes at være tilstrækkelig til at opfylde behovet for drikkevand – også i fremtiden.

I forbindelse med udarbejdelse af Kommuneplan 2017-2029 er der udarbejdet en grundvandsredegørelse for alle kommunens OSD-områder og indvindingsoplande. I forbindelse med Kommuneplan 2021-2033 er der udarbejdet en supplerende grundvandsredegørelse med analyse og planlægningsmæssig begrundelse for udlæg af nye byudviklingsområder.

Figur 3-2: Grundvandsinteresser og -beskyttelse (Miljøstyrelsen, 2020).

3.4 Landskab

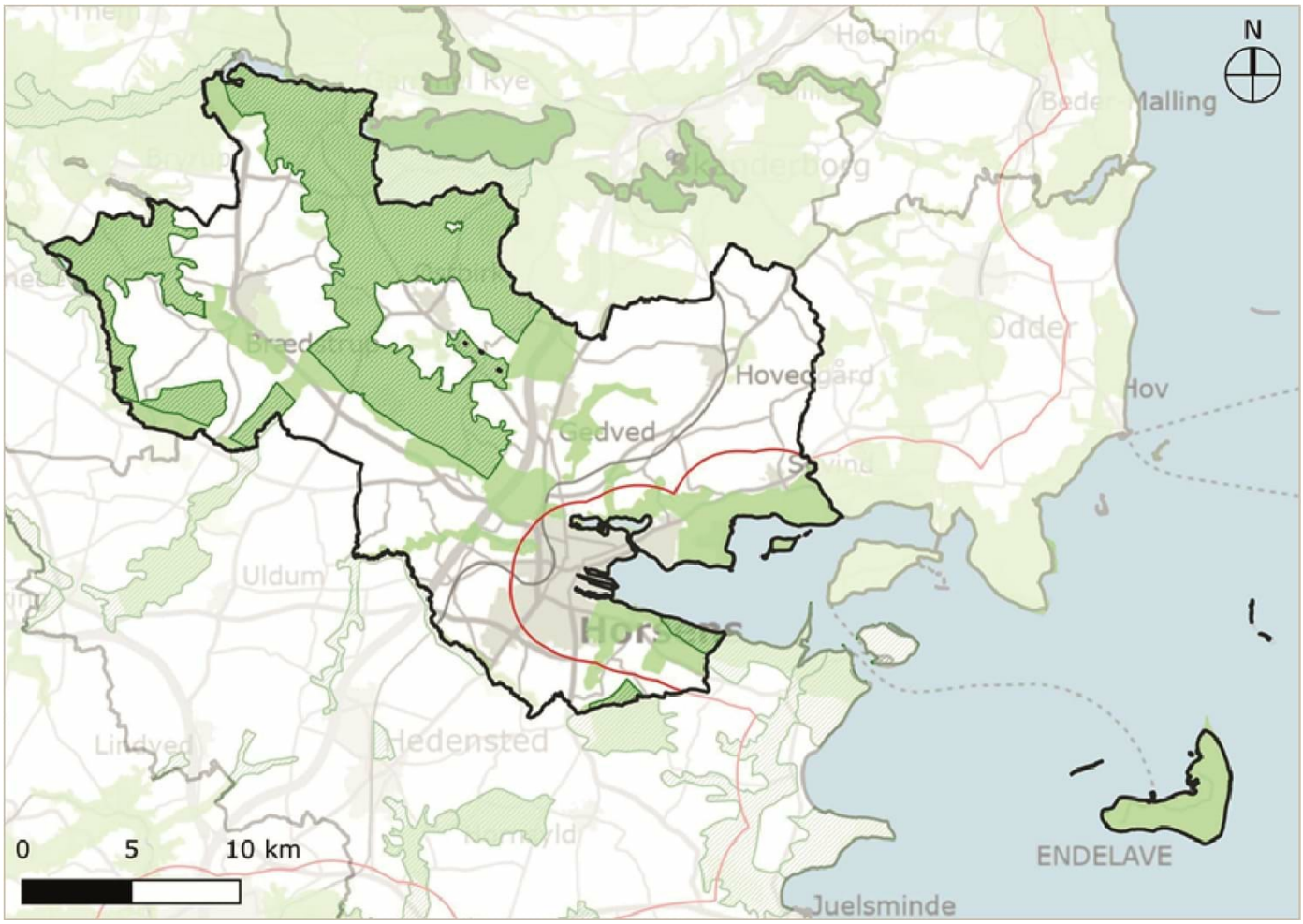
Arealressourcen er begrænset og landskabet er generelt præget af korte afstande og med relativt små terrænforskelle. Ændringer i anvendelsen og etablering af byggeri, infrastruktur og andre anlæg har betydning for landskabsoplevelsen og selv mindre forandringer af landskabet kan få betydning for mange mennesker.

Landskabet i Horsens Kommune består geologisk set af istidernes aflejringer, skabt og formet under flere gletsjerfremstød, som resulterede i et frugtbart bakket landskab, gennemskåret af dale og en fjord. Siden istiden er dette landskab blevet påvirket af indvandret flora og fauna og især af menneskelig aktivitet, og det fremstår i dag som et komplekst og detaljerigt kulturlandskab.

Landskabet i Horsens Kommune rummer store forskelle på tværs af kommunen. Både fra nord til syd og fra øst til vest. Landskabets variationer og sammenhænge er afspejlet i landskabets bærende landskabstræk, der på forskellig vis formidler landskabets mange fortællinger om landskabets geologi og kulturhistorie.

De landskabelige bevaringsværdier knytter sig til de karakteristiske og oplevelsesrige landskaber af høj kvalitet, og planlægningen er rettet mod bevaring af de værdifulde landskaber og landskabselementer, som f.eks. åse, dale, bakker og kystområder. Hertil kommer de uforstyrrede landskaber – uberørt af byudvikling og tekniske anlæg.

Der planlægges overordnet for, at de bevaringsværdige landskaber, der rummer en historie og en kvalitet, bør sikres på en måde, så beboere og turister har mulighed for at opleve dem. Målet er at bevare og sikre de bevaringsværdige landskaber, så der fortsat er mulighed for at opleve smukke og egnskarakteristiske landskaber af høj kvalitet eller landskaber, som er særligt upåvirkede af indgreb.

Figur 3-3: Bevaringsværdige og større sammenhængende landskaber (Kommuneplan 2017), samt kystnærhedszonen (Miljøstyrelsen, 2020).

Som optakt til Kommuneplan 2021-2033 er der udarbejdet en samlet landskabsanalyse for Horsens Kommune som grundlag for en revision af både de bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber.

Det er en national interesse, at kystnærhedszonen uden for udviklingsområder skal søges friholdt for bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængige af nærhed til kysten, og hovedsigtet er, at de åbne kyster fortsat kan udgøre en væsentlig naturværdi og landskabelig værdi. Kravene til planlægning i de kystnære dele af byzonerne handler især om den måde, som byudviklingen finder sted på. Her er der opstillet en række hensyn som planlægningen skal varetage, så ny bebyggelse indpasses i den helhed, som udgøres af den eksisterende bebyggelse og det omgivende landskab. Dele af landskabet er også beskyttet af fredninger og naturbeskyttelseslovens bygge- og beskyttelseslinjer.

Landbrug, råstofindvinding og andre erhverv, der har landskabet som arbejdsplads, er også i fremtiden meget væsentlige for Horsens Kommune, men er også medvirkende til at ændre landskabet over tid. Overgangen mellem landskabet og byerne får en vigtig rolle i planlægningen, og afhængigt af landskabskarakteren skal værdierne i det bynære landskab prioriteres i planlægningen.

Naturen og landskabet er som andre steder præget af den kulturelle og erhvervsmæssige udvikling igennem tiderne. Skove, plantebælter og marker i jordbrugsmæssig drift præger stadig det åbne land. De mange forskellige landskabstyper rummer samtidigt store rekreative muligheder.

3.5 Befolkning

Horsens er geografisk placeret mellem Aarhus mod nord og Trekantområdet mod syd, som en central del af vækstcenteret i den østjyske region. Den indbyrdes forbundenhed til Aarhus og til nabokommunerne har stor betydning for udviklingen og Horsens Kommune deltager i det strategiske samarbejde i Business Region Aarhus[4], der er et samarbejde mellem 12 østjyske kommuner om at skabe vækst og arbejdspladser i Østjylland.

Befolkningstallet i Horsens Kommune har været og er fortsat stigende. Siden 2008 har kommunen haft en befolkningstilvækst på 10.100 indbyggere svarende til over 13 %, og prognosen viser, at denne stigning vil fortsætte med cirka samme takt frem mod 2033.

[4] Business Region Aarhus består af Favrskov, Hedensted, Horsens, Norddjurs, Odder, Randers, Samsø, Silkeborg, Skanderborg, Syddjurs, Viborg og Aarhus Kommuner.

Materielle goder (detailhandel og klimatilpasning)

Materielle goder handler om den miljømæssige/funktionelle påvirkning af natur- og menneskeskabte goder, dvs. tilgængelighed til og

muligheden for at udnytte fysiske goder og ressourcer.

Detailhandel
Horsens er kommunens naturlige hovedby i forhold til butiksudbud og øvrige tilbud. Det er målet at fastholde byen som et stærkt og dynamisk center med et levende og attraktivt bymiljø.

Udviklingen i Horsens svarer til landstendensen, hvor der er blevet færre butikker, og den enkelte butik samtidigt er blevet større – her er det især butikker, der forhandler særlig pladskrævende varer, der trækker gennemsnittet op. Horsens Kommune har fortsat et mindre overskud på handelsbalancen og omsætningen i detailhandlen er steget med samme takt som befolkningsudviklingen.

Med en forventet fortsat befolkningstilvækst er der et naturligt udgangspunkt for at udvikle detailhandlen i hele kommunen. Økonomiske forandringer, ændret forbrugeradfærd og ny teknologi er nogle af de drivkræfter, som vil forandre detailhandlen afgørende i de kommende år. Det er især internethandel, samt den relativt korte vej til Aarhus med Midtbyens store udbud, som forventes at påvirke detailhandelen i Horsens.

Der er udarbejdet en detailhandelsanalyse, som kortlægger de eksisterende butiksarealer, og sammenligner den samlede omsætning med det forventede forbrug for kommunens indbyggere. Analysen peger på, at der ikke er behov for store nye udlæg til detailhandel i kommuneplanen, men at der kan være behov for justering af den eksisterende struktur, bl.a. med øget koncentration i den nordlige del af Horsens bymidte (område A).

Klimatilpasning
Klimaet ændrer sig og i Danmark forventes det i korte træk at betyde mere nedbør i vinterhalvåret, mens sommerhalvåret vil blive tørrere, men med flere kraftige og intense regnskyl og skybrud. Samtidig vil vandstanden i havene stige gradvist, og mere ekstreme vejrforhold vil betyde flere stormflod- og skybrudshændelser.

Klimaændringer er en udfordring for både den eksisterende arealanvendelse og for kommende dispositioner af arealer.

Fremtidens klima vil forandre sig, og Danmark forventes derfor fremover at opleve mere voldsomt vejr, der kan betyde flere oversvømmelser og mere kysterosion som følge af øgede regnvandsmængder, vandstandsstigninger og flere storme. Håndtering af klimaforandringerne medfører behov for nye løsninger, der kan mindske konsekvenserne for borgere, erhvervsliv og naturen.

Løsningerne kan tage udgangspunkt i en ændret indretning af byer, så der kan indgå multifunktionelle løsninger for infrastruktur, byudvikling og rekreative områder, så de f.eks. både kan håndtere regnvand og have et rekreativt formål og ved at der på samme tid arbejdes med både større tæthed og større åbenhed i byerne.

Menneskers sundhed

Menneskers sundhed handler om miljøets påvirkning af individet, dvs. menneskers mulighed for at opretholde en tilfredsstillende sundhedstilstand.

Støjpåvirkning
Hensyn til støj, lugt og luft indgår som vigtige parametre i forhold til byvækst og byomdannelse, og når forskellige miljøfølsomme funktioner etableres, eller når der er behov for udvidelse og omstilling af virksomheder.

Mange mennesker oplever støj som en af de største miljøbelastninger i byerne, men også uden for byerne giver støj anledning til gener både i forhold til boliger og i forhold til natur- og landskabeligt værdifulde områder.

Kommuneplanen indeholder bestemmelser vedrørende støj, der svarer til Miljøstyrelsens vejledende normer og krav. Bestemmelserne udstikker rammerne for, at der i detailplanlægningen (lokalplaner mm.), i forbindelse med enkelttilladelser til bebyggelse og ved miljøgodkendelse fastlægges støjniveauer og eventuelt stilles krav til indretninger, der kan dæmpe støjen fra trafik, jernbane og virksomheder.

Rekreation og fritid
Horsens Kommune har en varieret natur med fjord, skov, søer og ådale i et skiftende landskab. Disse værdier udgør en betydelig ressource, som der skal værnes om, men som også kan udnyttes til at skabe mere natur, flere rekreative muligheder, mere sundhed og flere oplevelser.

Naturen er rum for rekreation og motion, hvor nærheden og attraktionsværdi gør det til det lette valg for alle borgere, med potentiale for i endnu større omfang at gøre naturen tilgængelig som rum for oplevelser.

Adgang til rekreation, motion, fritidsfaciliteter og grønne områder i og omkring byerne er et vigtigt aspekt for sundhed, som påvirkes af kommuneplanlægningen. Horsens Kommune ønsker gennem styrket formidling at udbrede kendskabet til de rekreative områder, der findes inden for og uden for bygrænsen – herunder skal adgangen til naturen og friluftsområder øges. Målet er, at flere skal lidt mere ud i de rekreative tilbud end de plejer og at udeliv bliver en naturlig del af hverdagen.

3.6 Kulturarv

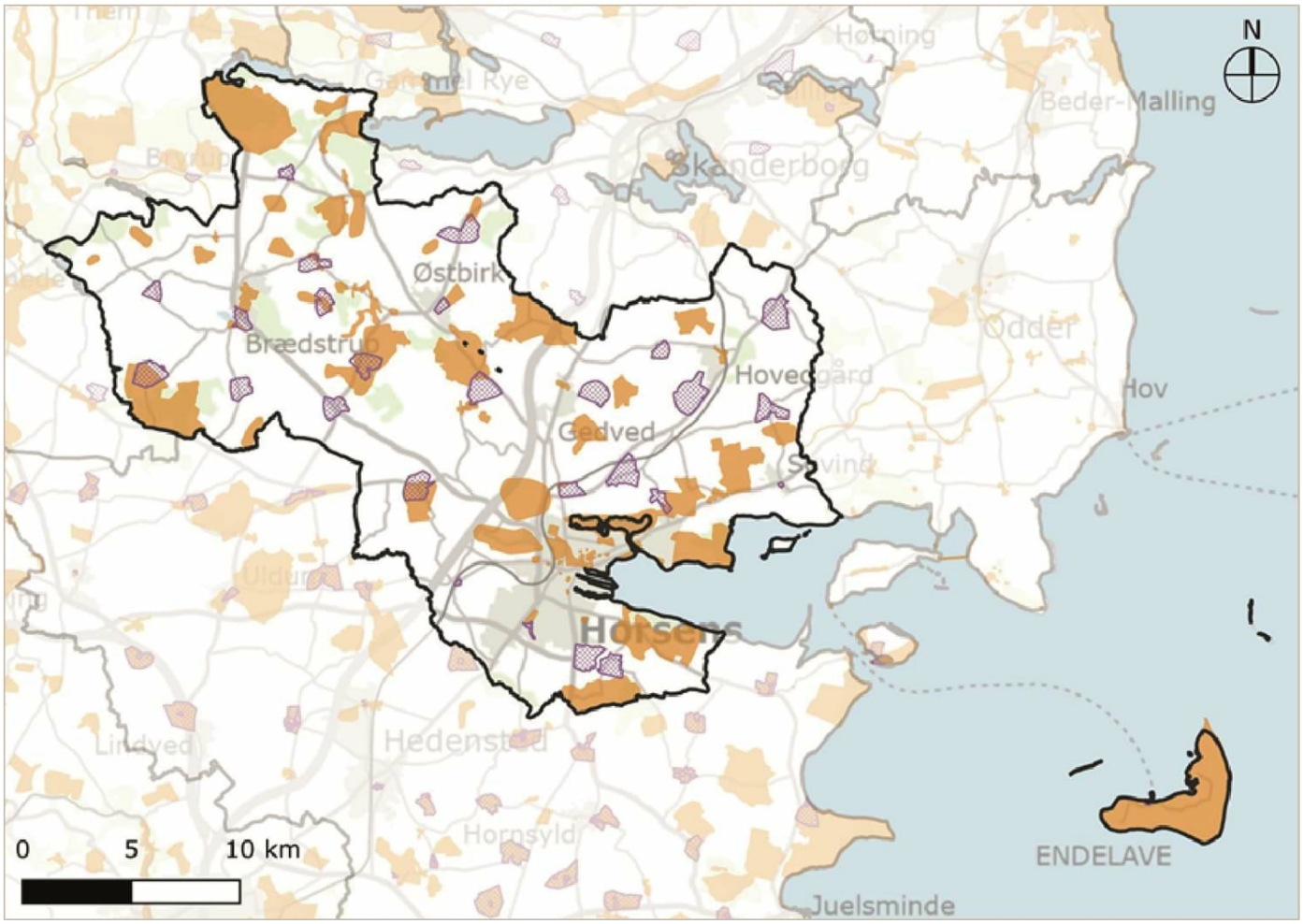
De kulturhistoriske bevaringsværdier knytter sig til de fysiske spor i landskabet, der hver for sig eller tilsammen fortæller noget væsentligt om regionens, egnens eller lokalområdets historie.

En del af de kulturhistoriske spor og elementer er beskyttet direkte gennem lovgivningen. Det drejer sig f.eks. om sten- og jorddiger, fortidsminder og de nærmeste kirkeomgivelser. Andre spor og elementer er beskyttet gennem fredninger.

Kommuneplanen udpeger kulturmiljøer med særligt velbevarede og synlige kulturhistoriske spor. Kommuneplanens retningslinjer skal sikre, at der ved ønsker om byggeri, anlæg og ændret anvendelse altid sker en konkret vurdering i forhold til de kulturhistoriske værdier, herunder omgivelserne hvorfra de kan opleves eller blive påvirket. I udpegningen er der lagt vægt på bevaringsværdige kulturmiljøer med egnskarakteristiske eller særlige kulturhistoriske træk samt koncentrationer af kulturspor, som i sammenhæng beskriver en historisk periode eller forløb både i by og på land.

De kulturhistoriske værdier er under pres blandt andet på grund af ønsker om at opføre byggeri eller tekniske anlæg. Det betyder i flere tilfælde, at værdifulde historiske spor er i fare for at gå tabt eller blive ødelagt.

Horsens Kommune rummer en række værdifulde kulturmiljøer og kulturspor, herunder kirker, herre-, hoved- og proprietærgårde samt landsbyer og mindre bymiljøer. I den gamle købstad Horsens findes en række kulturmiljøer, der tilsammen, fortæller om Horsens bys historie.

Figur 3-5: Kulturmiljøer og kirkeomgivelser (Kommuneplan 2017).

Kirkerne og deres placering i landskabet er en vigtig del af kulturlandskabet. Kirkernes nære omgivelser er omfattet af en kirkebyggelinje på 300 meter og omkring mange kirker er der endvidere kirkeomgivelsesfredninger - der også kaldes Exner-fredninger - som til formål at sikre kirkernes synlighed i landskabet og i landsbyerne. Kirkens fjernere omgivelser, hvori kirken opfattes som en markant bygning, er med kommuneplanerne udpeget som bevaringsværdige kirkeomgivelser, hvor hensynet til kirken skal varetages ved byggeri, anlæg mv. eller anden bebyggelsesmæssige forandring.

3.7 0-alternativ

Den miljøstatus, som beskrevet ovenfor, udgør en beskrivelse af miljøtilstanden ved referencescenariet (0-alternativet) og udgør dermed en referenceramme for beskrivelsen af de potentielle konsekvenser ved gennemførelse af planforslaget.

Miljøvurderingens 0-alternativ fastlægges som den situation, hvor forslag til ny kommuneplan ikke vedtages og plangrundlaget i Kommuneplan 2017 (med tillæg) videreføres.

Der forventes ikke udarbejdet alternative kommuneplanforslag, og derfor forventes der ikke umiddelbart opstillet og vurderet andre alternativer.
0-alternativet medtages i miljøvurderingen som referenceramme for at kunne sammenholde konsekvenserne af en udvikling, uden vedtagelse af forslag til ny kommuneplan.

4. MILJØVURDERING

Det er for nogle miljøfaktorer generelt en begrænsning, at miljøindvirkningen ikke kan vurderes på det overordnede niveau som kommuneplanen har, fordi indvirkningen alene afhænger af det konkrete indhold i den efterfølgende detaljerede planlægning. Den miljømæssige afgrænsning kan derfor ikke påvise indvirkning på sådanne specifikke forhold.

Miljøvurderingen af planforslagets indvirkninger er inddelt efter miljøfaktorer, hvor det i afgrænsningen, jf. ovenfor i afsnit 1.2.2, er vurderet, at planforslaget kan have væsentlig indvirkning på:

- Natur; naturområder, biotoper og biodiversitet
- Vand: grundvandsbeskyttelse og klimatilpasning
- Landskab; landskabsinteresser
- Befolkning; materielle goder (detailhandel og klimatilpasning), sundhed (fritidsliv og støj)
- Kulturarv; kirkeomgivelser

Miljørapporten vil således omfatte en vurdering af, hvordan planforslaget kan påvirke disse miljøfaktorer.

4. 1 Natur

Miljøvurderingen for emnet "Natur" vedrører miljøpåvirkningen i forbindelse med ændring af retningslinjernes arealudpegninger og udlæg af nye rammeområder for byudvikling mv. for så vidt angår naturområder (Natura 2000, § 3-områder, fredskov, beskyttede arter) og planlagt natur (Grønt Danmarkskort med naturområder og økologiske forbindelser, samt lavbundsarealer, der indgår som mulige fremtidige naturområder og til initiativer, der forbedrer vandmiljøet eller bidrager til klimatilpasning).

4.1.1 Miljøvurdering

Der findes flere Natura 2000-områder inden for kommunen (planområdet) og grænsende hertil ved kysten og på havet, som beskrevet ovenfor i afsnit 3.1. Det vurderes, at planforslaget ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, vil påvirke Natura 2000-områder væsentligt. Hvis der senere, som opfølgning på kommuneplanen, skal gennemføres projekter relateret til konkret klimasikring eller andet, der kan have påvirkning af Natura 2000-områder, følger dette reglerne i habitatbekendtgørelsen[1] vedrørende væsentlighedsvurdering og evt. efterfølgende konsekvensvurdering.

Der forekommer ingen direkte påvirkning af Natura 2000-områder. Ny planlægning i oplandet til disse kan have negativ påvirkning på vandmiljøet, hvor de største udfordringer kan være udledning af næringsstoffer og ændring af miljøtilstanden i vandløb og søer ved udledning af organisk stof eller okker. Det forudsættes, at naturværdier sikres i den efterfølgende detaljerede planlægning.

Naturområder og biotoper

Emnet omfatter eksisterende natur, herunder Natura 2000-områder, fredskov, samt § 3-beskyttede naturtyper og arealer, der henligger i naturtilstand. Naturområderne vurderes at have et udbredt indhold af biologiske værdifulde naturtyper, som er vigtige levesteder for mange dyre- og plantearter, herunder sjældne og truede bilag IV-arter. Naturområderne bør i videst muligt omfang beskyttes mod væsentlige tilstandsændringer med henblik på at sikre en stabil bestand af vilde dyr og planter.

Bilag IV-arter

I henhold til Habitatdirektivet skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at sikre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyre- og plantearter, der er nævnt i direktivets bilag IV.

Bilag IV-arter er fællesbetegnelsen for dyre- og plantearter, der er opført på Habitatbekendtgørelsens bilag IV for hvilke, der er en særlig beskyttelse. Det betyder, at der ikke kan gives tilladelser eller vedtages planer mv., der forventes at beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter i deres naturlige udbredelsesområder.

Det kan ikke udelukkes, at en ændret anvendelse fra uplanlagte arealer i det åbne land til byudvikling potentielt kan have en indvirkning på miljøtilstand og vilkår for bilag IV-arters levesteder. I forbindelse med registrering af forekomst af bilag IV og vurdering af en potentiel påvirkning, indgår en vurdering af, om den "økologiske funktionalitet" er påvirket.

Inden for nye og ændrede arealudlæg til byudvikling og -omdannelse er der ikke registreret forekomster af arter, der er opført på Habitatdirektivets bilag IV. Det kan ikke udelukkes, at der kan være forekomster af beskyttede arter inden for nye arealudlæg. Da der ikke fastlægges detaljerede bestemmelser for disponering af konkrete områder i rammeplanlægningen, afhænger den konkrete indvirkning på levevilkår for beskyttede arter af den specifikke disponering af arealudlæg og udformning af bebyggelse og anlæg.

De nye rammeområder, der udlægges til byudvikling og lignende, udgøres hovedsageligt af landbrugsarealer suppleret af hegn, diger og mindre bevoksninger, samt beskyttede naturbiotoper. Det vurderes, at der i nye byområder er gode muligheder for at integrere og opretholde eventuelle levesteder for beskyttede arter. Det forudsættes, at det nuværende beskyttelsesniveau opretholdes, og at eventuelle afværgeforanstaltninger, som f.eks. paddehegn i anlægsfasen, beskyttelse af redetræer o.l., kan indgå i den detaljerede planlægning, så den økologiske funktionalitet for konkret registrerede arter kan opretholdes.

§ 3-beskyttet natur

Spredt inden for kommunen findes mange større og mindre naturområder, der er beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven[2]. Fire rammeændringer berører § 3- beskyttede søer og vandløb, herunder et nyt rammeområde ved Østbirkvej i Egebjerg til erhvervsformål, et omdannelsesområde ved Godsbanearealet, et område ved Lille Gedved, der ændres til rekreative formål, samt et område ved Hovedgård, hvor der er tilføjet mulighed for anvendelse til genbrugsplads, og således, at den maksimale miljøklasse i området hæves fra 5 til 6.

Indvirkningen vurderes ikke væsentlig, da de beskyttede områder uanset planstatus er omfattet af naturbeskyttelseslovens bestemmelser. For beskyttede naturtyper forudsættes det gældende beskyttelsesniveau at blive respekteret i den efterfølgende detaljerede planlægning.

Planlagt natur

Emnet omfatter kommuneplanlagte naturtemaer, som udgør et sammenhængende naturnetværk, der er udpeget med henblik på styrkelse af dyre- og plantelivets spredningsmuligheder, samt opretholdelse af en høj biodiversitet.

Grønt Danmarkskort

Udpegningen af Grønt Danmarkskort udgør et samlet naturnetværk, hvor der skal sikres en forstærket indsats for større og mere sammenhængende naturområder, der også er et væsentligt element i indsatsen for at bevare og udvikle biodiversitet samt forbedre adgangen til naturen.

De udpegede områder med særlige naturbeskyttelsesområder og potentielle naturområder udgør, sammen med økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser, Grønt Danmarkskort. Der foretages mindre justeringer af de udpegede områder, som vurderes at have neutral påvirkning på dyre- og plantelivets bevægelsesveje og i forhold til at skabe rekreative og naturlige miljøer i byområder.

Inden for arealer udpeget som potentiel økologisk forbindelse foretages udlæg af et nyt område til erhvervsformål og et rekreativt område ændrer anvendelse til erhvervsformål - dette er også udpeget som potentielt naturområde ligesom et rekreativt område der udpeges til boligformål. Disse tre områder indgår i justering af de nuværende udpegninger, men udtages heraf som konsekvens af udlæg til byudvikling. Ændringerne bygger på en konkret vurdering af, at de naturmæssige og rekreative potentialer for udpegningen ikke er til stede i områderne. I alle tre tilfælde er der tale om arealer i udkanten af udpegningen, der i dag primært anvendes til landbrug. Justering af udpegningen vurderes at kunne have en mindre lokal påvirkning af biodiversiteten i disse områder.

Der foretages ikke nye eller ændrede arealudlæg inden for arealer der med planforslaget udlægges til Grønt Danmarkskort.

Skovrejsning

Som beskrevet ovenfor er det en national interesse, at kommuneplanerne understøtter skovlovens formål, hvilket medfører at kommunerne som udgangspunkt skal sikre nye erstatningsskovrejsningsområder, hvis de eksisterende skovrejsningsområder reduceres.

Horsens Kommune har en målsætning om, at bynære landskaber skal forbinde byen til skove, natur og rekreative områder og til friluftstilbud. Målet er at øge kommunens samlede skovareal og i den forbindelse prioritere nye bynære friluftsmuligheder.

Med planforslaget ændres arealudpegningen for skovrejsningsområder, som også i et enkelt tilfælde berøres af en rammeændring.

Med Kommuneplan 2021-2033 udlægges fem nye områder, hvor skovrejsning er ønsket, med et samlet areal på 82,2 ha. For alle fem arealer gælder, at der er tale om bruttoudlæg. I forbindelse med aktuelle skovrejsningsprojekter skal der foretages en detailplanlægning, der fastlægger de nøjagtige afgrænsninger af tilplantningen.

Et mindre areal ved Gedved, der ændrer anvendelse fra rekreativt område til boligformål, er delvist beliggende inde for område udpeget til skovrejsning. Der planlægges for, at arealudpegning til område, hvor skovrejsning er ønsket, reduceres med ca. 1 ha.

Der er således samlet set tale om en betydelig udvidelse af det samlede areal, som forventes at bidrage positivt til opfyldelsen af det nationale mål for skovrejsning, og i forhold til at fremme hensynet til friluftsliv og rekreative interesser, samt biodiversitet. Udpegningen af nye områder til skovrejsning forventes desuden at bidrage positivt i forhold til klimamål, hvor skov og træplantninger skal bidrage til at binde CO_2. Derudover forventes en udvidelse af skovområder at bidrage positivt til beskyttelsen af grundvandet. Således kan planlægningen medvirke til at fremme målet om at forøge skovarealet, som beskrevet i afsnit 4.1.2.

[1] Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (BEK nr. 1595 af 06/12/2018).

[2] LBK nr. 240 af 13/03/2019 Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse

4.1.2 Afværgeforanstaltninger

Kommuneplanens retningslinjer for Grønt Danmarkskort og beskyttelse af naturinteresser indeholder i sig selv afværgeforanstaltninger for beskyttelse af naturværdier, herunder hvilke hensyn der skal indgå lokalplanlægningen.

Der foreslås ikke yderligere afværgeforanstaltninger.

4.1.3 Overvågning

Overvågning af naturområder og naturtyper indgår som en del af Horsens Kommunes generelle naturovervågning.

Der foreslås ikke særskilt overvågning.

4.2 Vand

Miljøvurderingen for emnet "vand" vedrører miljøpåvirkningen i forbindelse med ændring af retningslinjernes arealudpegninger og udlæg af nye rammeområder for boligformål mv. for så vidt angår almene grundvandsforhold og drikkevandsinteresser, risiko for forurening af grundvandsressourcen og vandforsyning, samt håndtering af overfladevand og klimatilpasning.

4.2.1 Miljøvurdering

Horsens Kommune er omfattet af Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn og er beliggende inden for hovedvandopland 1.5 Randers Fjord og 1.9 Horsens Fjord. De statslige vandområdeplaner er en samlet plan for at forbedre det danske vandmiljø. De skal sikre renere vand i Danmarks kystvande, søer, vandløb og grundvand i overensstemmelse med EU's vandrammedirektiv.

Vandområdeplanen fungerer som det overordnede grundlag for dansk vandforvaltning, hvor der er målsætninger om vandområdernes økologiske og kemiske tilstand, der skal sikre nok og renere grundvand i Danmark.

Grundvandsinteresser

Kommunerne skal gennem kommuneplanlægningen varetage de statslige interesser, herunder de statslige interesser i at sikre grundvandsbeskyttelsen inden for OSD og indvindingsoplande, og den fremtidige grundvandsdannelse.

En meget stor del af kommunens areal er beliggende i områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) eller indvindingsoplande til vandværker, herunder også udlæg af nye områder til byudvikling. Planlægning i områder med drikkevandsinteresser er reguleret af "*Bekendtgørelse om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse*" (BEK nr. 1697 af 21/12/2016) og tilhørende vejledning.

Horsens Kommune udarbejdede i 2015 en grundvandsredegørelse for alle kommunens OSD-områder og indvindingsoplande. I forbindelse med udarbejdelse af Kommuneplan 2021-2033 er der udarbejdet supplerende grundvandsredegørelse for alle nye og ændrede rammeområder, hvor der er særlige drikkevandsinteresser, herunder også arealudlæg af nye boligområder.

Inden for områder med drikkevandsinteresser (OSD/indvindingsopland) udlægges der et nyt område til erhvervsformål og i tre tilfælde nye arealer til boligformål, samt en landsbyafgrænsning med mulighed for blandet bolig og erhverv, ligesom et eksisterende boligområde ændres til centerformål, to områder til rekreative formål ændres til boligformål og endelig, at hhv. et erhvervsområde og et boligområde overføres til rekreative formål.

Der planlægges generelt for, at byudvikling skal ske under hensyntagen til beskyttelsen af grundvandet og med fokus på, at nødvendige tekniske tiltag indtænkes i den efterfølgende detaljerede planlægning.

På baggrund af vejledningen om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse, vurderes planlægningen for nye boligområder i OSD ikke at medføre en forøget risiko for drikkevandsinteresserne. Der planlægges ikke for grundvandstruende virksomheder, men der vil kunne forekomme tekniske anlæg, oplag af olie mm. og andre typer risikofaktorer i områder med ændret planlægning, hvor der er behov for tekniske tiltag og afværgeforanstaltninger. I erhvervsområder afhænger risikoen for grundvandsforurening af, hvilke typer erhverv der etableres, og hvilke tekniske tiltag der gennemføres for at forhindre grundvandsforurening. Konsekvenserne for grundvandsinteresserne i forbindelse med udlæg af områder til erhverv eller blandet bolig/erhverv kan derfor ikke vurderes på dette overordnede niveau.

Med henblik på konkret at beskytte grundvandsressourcen ved ny og ændret planlægning er der i den supplerende grundvandsredegørelse fastlagt, at der i forbindelse med den detaljerede planlægning for områderne skal indarbejdes de nødvendige tekniske tiltag. Tiltagene skal tage udgangspunkt i kommuneplanens generelle rammer for grundvand og kan således vedrøre afledning af husspildevand, tagvand og vejvand samt opvarmning.

Overfladevand og klimatilpasning

Klimatilpasning skal tænkes ind i alle planer og skabe merværdi. Den fysiske planlægning skal skabe plads til vandet i byområder og i det åbne land. Klimaforandringer kender ikke grænser. Klimatilpasningstiltag kan have virkning på tværs af kommunegrænser, derfor skal tiltag sikres gennem tværkommunalt samarbejde.

Planlovens regler for forebyggende planlægning for oversvømmelse og erosion trådte i kraft 1. februar 2018. Dette betyder, at Horsens Kommune skal udpege arealer, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion. Således er mål og retningslinjer i kommuneplanen tilpasset, så de imødekommer planlovsændringen og samtidigt afspejler Planstrategi 2019.

I forbindelse med kommuneplanen er der lavet ny kortlægning af arealer, der er truet af oversvømmelse fra nedbør, hav, vandløb og søer. Udpegning af arealer, der kan blive udsat for erosion, er opdateret vha. Kystdirektoratets Kystatlas.

Der planlægges således for, at nye byområder (og ny bebyggelse i eksisterende byområder) skal etableres uden at øge omfanget af skader

fra oversvømmelser og erosion. Det anses ikke for muligt at planlægge for en fuldstændig sikring mod fremtidige oversvømmelser fra ekstreme skybrud og oversvømmelser fra havet i forbindelse med stormflodshændelser. Men med planlægningen kan der skabes plads til at fordele og forsinke vandet indtil der er plads til, at regnvandsanlæg og vandløb kan modtage vandet uden væsentlig risiko for oversvømmelse af bebyggelse og tekniske anlæg. Der er ikke udlagt rammeområder, som er omfattet af stor kronisk erosion. Dertil er der ikke registreret stor akut erosion i Horsens Kommune.

Udvikling af nye byområder og fortætning af eksisterende områder medfører øget grad af befæstede arealer. Det tilstræbes, at regnvand fra bebyggede arealer, så vidt det er muligt, skal forsinkes og afledes lokalt. Afledning kan ske ved nedsivning på terræn eller afledes naturligt i terrænet, så det kan sammentænkes med rekreative interesser. I de sårbare grundvandsområder anses det af hensyn til grundvandsbeskyttelsen ikke for muligt at nedsive.

Det vurderes, at planlægningen sikrer de nødvendige klimatiltag, der sikrer mod oversvømmelsesrisiko og erosion. De enkelte tiltag er ikke fastlagt og defineret og den konkrete effekt for klimatilpasning kan ikke vurderes nærmere på dette overordnede niveau.

4.2.2 Afværgeforanstaltninger

Kommuneplanens retningslinjer for grundvand indeholder i sig selv afværgeforanstaltninger for beskyttelse af grundvandet, herunder til lokalplaners bestemmelser om anvendelse og tiltag til beskyttelse af grundvandet. Retningslinjer for klimatilpasning og håndtering af overfladevand indeholder i sig selv afværgeforanstaltninger for håndtering af intense regnskyl og beskyttelse mod oversvømmelse.

Der foreslås ikke yderligere afværgeforanstaltninger.

4.2.3 Overvågning

Vandforbrug og grundvandskvaliteten overvåges via indberetninger af indvundne vandmængder og kontrol med vandkvaliteten i indvindingsboringer.

Der foreslås ikke særskilt overvågning.

4.3 Landskab

Miljøvurderingen for emnet "Landskab og visuelle forhold" vedrører miljøpåvirkningen i forbindelse med ændrede arealudpegninger og udlæg af nye rammeområder for byudvikling mv. for så vidt angår kommuneplanens udpegning af områder med landskabsinteresser, kystnærhed, fredninger og beskyttelseslinjer, skovrejsning, samt udsigter.

4.3.1 Miljøvurdering

Udlæg af nye områder til byudvikling og omdannelse af den eksisterende by vil få landskabelige konsekvenser for det bynære landskab ved de pågældende byer og landsbyer. Herunder vil arealudlæg og ændret planlægning i kystnærhedszonen have visuel betydning for kystlandskabet. Etablering af tekniske anlæg, skovrejsning og lignende kan fra de nærmeste omgivelser medføre en markant forandring af oplevelsen af landskabet.

Byudvikling inden for kystnærhedszonen kræver særlig planlægningsmæssig begrundelse, og i områder med særlige landskabsinteresser eller byggelinjer kan der være særlige krav til disponering og omfang af bebyggelse og anlæg.

Landskabsinteresser

Med forslag til Kommuneplan 2021-2033 er der på baggrund af landskabsanalysen tilføjet en ny retningslinje for udpegning af større sammenhængende landskaber med særlige udsigter. Der er herefter to udpegninger til større sammenhængende landskaber: større sammenhængende landskaber, der er uforstyrrede og større sammenhængende landskaber med særlige udsigter.

Horsens Kommune er kendetegnet ved mange forskellige landskaber, og netop variationen af landskaber er en stor kvalitet i sig selv. Horsens Fjord, Gudenåen og de øvrige åer og ådale, Endelave, Yding Skovhøj og den jyske højderyg er blot en række af de landskabstyper, der findes i kommunen.

Landskabsanalysen giver gennem en omfattende analyse ny viden, som omfatter landskabets særlige karaktertræk og kvaliteter, opmærksomhed i forhold til landskabets sårbarhed eller kapacitet til ændringer. Med udgangspunkt i analysen er der foretaget en justering af udpegningen for bevaringsværdige landskaber, hvor flere mindre arealer i kanten af de nuværende udpegninger udtages på baggrund af en konkret vurdering, og hvor nye udpegninger medtages både som afrunding af eksisterende udpegninger og som nye landskabsområder. Samlet er der tale om en mindre netto forøgelse af arealer udpeget som bevaringsværdigt landskab. Udpegningen for større sammenhængende landskaber suppleres med områder hvor der er særlige udsigter, således at der foretages en betydelig udvidelse af arealer udpeget som større sammenhængende landskab. Udpegning skal dels bidrage til at sikre landskabsværdier i en ellers fragmenteret udpegning og dels til at sikre særlige udsigter.

Udpegninger til bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber, der er uforstyrrede, skal som udgangspunkt friholdes for etablering af byggeri og anlæg. Inden for de udpegede større sammenhængende landskaber med særlige udsigter, skal der ved indpasning af bebyggelse og anlæg tages særligt hensyn til markante udsigter og kig i landskabet.

Justeringen af arealudpegningen vurderes ikke at påvirke de landskabelige interesser væsentligt, men tilføjer arealbeskyttelse af betydelige landskabsområder som følge af et opdateret udpegningsgrundlag. Udvidelsen af arealudpegningen kan lokalt bidrage til at sikre landskabets visuelle udtryk og landskabelige sammenhænge.

Udpegningen af landskaber med særlige udsigter skal sikre, at der ved ændringer i landskabet, byudvikling, byggeri og anlæg inden for udpegningen tages hensyn til de særlige udsigter og visuelle karaktertræk som oplevelsesværdier, der knytter sig til udsigter.

Landsbyafgrænsningen for Voervadsbro er beliggende inden for udpegningen til bevaringsværdige landskaber. Samtidig er Voervadsbro og landsbyen Sejet, hvor der inden for eksisterende rammeområde gives mulighed for detailhandel, beliggende inden for større sammenhængende landskaber.

Nye byområder planlægges i tilknytning til den eksisterende by efter indefra-og ud-princippet, efter planlovens § 11a stk. 8. Ved arealudlæg til ændret anvendelse i områder med landskabsværdier (i Voervadsbro og Sejet) kan indvirkningen minimeres ved indpasning i forhold til den eksisterende karakter og med hensyn til de særlige visuelle oplevelsesmuligheder med henblik på vedligeholdelse af de karaktergivende landskabstræk. De konkrete konsekvenser afhænger af, hvordan udbygningen udføres i den efterfølgende detailplanlægning, herunder den konkrete landskabelige tilpasning til markante landskabselementer i områderne, som f.eks. skove, ådale, bakker mv. og den konkrete effekt kan ikke vurderes nærmere på dette overordnede niveau.

Mindre ændringer af planlægningen i Voervadsbro og Sejet vurderes konkret ikke at få væsentlig indvirkning på udpegningen af større sammenhængende landskaber, da planlægningen omfatter det eksisterende bebyggede område i de to landsbyer.

De forskellige typer af landskabsværdier er sårbare overfor etablering af byggeri og anlæg, men kan også være det for skovrejsning. Konkrete åbne landskaber omfattet af de forskellige udpegninger, herunder kystområderne og det åbne kystlandskab, kan efter en konkret vurdering søges friholdes for yderligere bevoksning og skovrejsning, f.eks. gennem udpegning af områder, hvor skovrejsning er uønsket.

Skovene udgør et vigtigt landskabselement, der både skal fungere som beskyttelse af de strategisk vigtigste og mest sårbare grundvandsressourcer samt spredningskorridorer for det lokale plante- og dyreliv. Nye områder til skovrejsning er udpeget efter en screening, for at de ikke er i konflikt med natur- og landskabsinteresser eller andre forhold, der er beskrevet herunder om områder, hvor skovrejsning er uønsket. Områder, hvor skovrejsning er uønsket, er udpeget, hvor skovtilplantning vil være helt uforeneligt med bevarelsen af specifikke landskabstræk.

Det kystnære landskab

En del af Horsens kommune er beliggende inden for kystnærhedszonen, der strækker sig fra kysten og 3 km ind i landet. Byudvikling inden for kystnærhedszonen kræver særlig planlægningsmæssig begrundelse, og i områder med særlige landskabsinteresser eller byggelinjer, kan der være særlige krav til disponering og omfang, ligesom der skal tages særlige landskabelige hensyn, når der er visuel sammenhæng til kysten.

Der planlægges for to arealer, der er beliggende inden for kystnærhedszonen, dels med udlæg af nyt boligområde ved Søvind og dels et mindre område ved Husodde Strand, hvor der gives konkret mulighed for ny bebyggelse med maksimal højde på 5 meter til et fælleshus, der kan servicere de kystrelaterede aktiviteter, der allerede findes i området. Området ved Søvind er beliggende på bagsiden af den eksisterende by og på nordsiden af Haldrupvej og vurderes ikke at have indvirkning på kystlandskabet. Den maksimale højde for ny bebyggelse begrænses til 8,5 meter. Arealet vil kun indgå i den endelige Kommuneplan 2021-2033, såfremt det indarbejdes i et landsplandirektiv for udviklingsområder i kystnærhedszonen.

Indvirkningen i forhold til kystnærhedszonen, der har til formål at bevare kysterne åbne og fri for bebyggelse og anlæg, vurderes overordnet som begrænset, pga. områdets beliggenhed bag eksisterende bebyggede områder og den lille skala og bebyggelsestæthed for det nye byområde ved Søvind. Muligheden for etablering af et multihus til offentlige formål ved Husodde, der understøtter de eksisterende kystrelaterede funktioner i området, vurderes ligeledes som meget begrænset indvirkning på kystlandskabet.

Placering af multihus ved Husodde ligger inden for strandbeskyttelseslinjen, jf. naturbeskyttelseslovens § 15. For arealer omfattet af strandbeskyttelseslinjen gælder, at der ikke må foretages ændring i tilstanden, og der må ikke uden forudgående dispensation fra Kystdirektoratet placeres bebyggelse, anlæg og faciliteter, ske beplantning eller terrænændringer eller etableres hegn, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

Inden for den kystnære del af byzonen ændres planlægningen for ni områder. Der planlægges for, at tre områder ændrer anvendelse og for at der kan ske omdannelse og fortætning af områderne ved Godsbanearealerne. Ny anvendelse af eksisterende byområde til boligformål integreres i den eksisterende by og bebyggelsesstruktur. Omdannelse af Godsbanen sker i et område, der ikke har visuel kontakt til kysten og fjorden, men tætheden og højden af ny bebyggelse gør, at denne vil få en visuel tilknytning til kysten. For områder, der er udpeget til høje huse – dvs. bebyggelse over 7 etager, skal der redegøres for påvirkning af landskabet og kystnærhedszonen.

Arealer i byzone er ikke omfattet af kystnærhedszonen, men for de kystnære dele af byzonen gælder der særlige bestemmelser. Kommunerne skal i kommuneplanlægningen vurdere de fremtidige bebyggelsesmuligheder i de kystnære dele af byzonen, og ved en lokalplanlægning skal der gives en begrundelse for byggeri og anlæg, der fraviger væsentligt i højde og volumen fra den eksisterende bebyggelse i området.

Planforslaget fastlægger ikke detaljerede bestemmelser for disponering af de nye og ændrede rammeområder og den konkrete påvirkning af kystlandskabet vil afhænge af den efterfølgende detailplanlægning.

4.3.2 Afværgeforanstaltninger

Kommuneplanens retningslinjer for landskab indeholder i sig selv afværgeforanstaltninger for beskyttelse af landskabet, ligesom der i landskabsanalysen er foretaget beskrivelsen af de hensyn, der skal tages ved byudvikling i kanten af den eksisterende by.

Der foreslås ikke yderligere afværgeforanstaltninger.

4.3.3 Overvågning

Tilpasning af nye anlæg i forhold til landskabsværdier og udsigt til kirker overvåges via lokalplanlægningen og efterfølgende bygge- og anlægstilladelser.

Der foreslås ikke særskilt overvågning.

4.4 Befolkning

Miljøvurderingen for emnet "Befolkning og samfund" vedrører miljøpåvirkningen i forbindelse med ændring af retningslinjernes arealudpegninger og udlæg af nye rammeområder for byudvikling for så vidt angår detailhandel, klimatilpasning og fritidsformål, samt støjpåvirkede arealer.

4.4.1 Miljøvurdering

Den kommunale planlægning fastlægger retningslinjer for mange aspekter af byudviklingen og det efterfølgende liv, der udspiller sig i de enkelte bydele og de omkringliggende grønne områder, ligesom for de hensyn som forskellige aktiviteter skal foregå under.

Detailhandel

Horsens Kommune har udarbejdet en detailhandelsanalyse, som danner baggrund for en revision af detailhandelsstrukturen og af arealrammerne for butikker inden for de afgrænsede centerområder.

Detailhandlen står relativt stærkt i Horsens Kommune med en generel positiv udvikling i omsætning og gode dækningsgrader. Men den regionale konkurrence om kunderne er skarp. Samtidig udfordres detailhandlen og bylivet i Horsens Kommune – som i landets øvrige kommuner – af en stigende e-handel.

Med en forventet befolkningstilvækst og et dermed øget forbrugsgrundlag, er der udgangspunkt for at udvikle detailhandlen i hele kommunen. Men med den skarpe konkurrence peger udviklingen på, at bymidter og andre centerstrukturer skal gøres mindre, så handlen og bylivsfunktioner koncentreres på et mindre areal. På den måde samles kundestrømmene på et mindre areal, hvilket bedre kan understøtte butikslivet.

Der er udpeget et nyt lokalcenter i Sdr. Vissing, og fem nuværende bydelscentre i Horsens by (Sønderbrogade, Nørretorv, Bjerrevej, Torsted Alle og Bygaden) indgår fremover som lokalcentre. Ændringen sker for at understøtte Horsens bymidte og de egentlige bydelscentre bedst muligt, så en unødig konkurrence mellem for mange bydelscentre og bymidten kan undgås, ligesom bymidteudpegningen reduceres, så butikslivet ikke spredes over for stort et geografisk område. Tilsvarende reduceres bymidteafgrænsningen i Brædstrup og de tre lokalcenterbyer Østbirk, Egebjerg og Gedved for at koncentrere butikkerne og de kundeorienterede servicefunktioner centralt i byen.

Justering af detailhandelsstrukturen forventes at bidrage positivt i forhold til befolkningens adgang til detailhandel, mens justering af centerområder og nyt lokalcenter vurderes at styrke detailhandlen i Horsens og styrke byen som centrum for detailhandlen i kommunen. Således kan planlægningen medvirke til at fremme et varieret butiksudbud og butiksstruktur.

Klimatilpasning

I fremtiden forventes Danmark at opleve mere voldsomt vejr, som kan betyde flere og kraftigere oversvømmelser. Udpegning af oversvømmelsestruede områder og etablering af foranstaltninger til sikring mod oversvømmelse, medvirker til at sikre eksisterende ejendomme og nye bygninger og anlæg mod skader fra oversvømmelse ved ekstremregn og stormflod.

Udpegning af oversvømmelsestruede områder og for etablering af foranstaltninger til sikring mod oversvømmelse medvirker til at sikre eksisterende ejendomme og nye bygninger og anlæg mod skader fra oversvømmelse ved ekstremregn (og stormflod).

Kommunernes planlægning skal understøtte forebyggelsen af skader som følge af oversvømmelse eller erosion på grund af klimaændringer. Som udgangspunkt må der ikke etableres bebyggelse og anlæg på oversvømmelsestruede arealer, medmindre der foretages terrænreguleringer eller anden klimasikring. Således er det bl.a. videreført fra Kommuneplan 2017-2019, at ny bebyggelse i områder med risiko for oversvømmelse fra havet skal opføres med gulv i stueetagen i minimum kote 2,6 meter DVR90. Undtaget er bygninger, der er placeret, indrettet eller anvendes på en sådan måde, at der ikke sker skade i tilfælde af oversvømmelse, eller som er beskyttet ved andre tiltag.

Oversvømmelser i forbindelse med skybrud og vandstandsstigninger kan have store negative indvirkninger for ejendomsværdier og andre materielle goder i form af skader på bebyggelse, tekniske anlæg mv. Nye retningslinjer for klimatilpasning kan bidrage til at mindske disse negative konsekvenser.

Det vurderes, at planlægningen, med de krav der stilles til den efterfølgende detaljerede planlægning, sikrer de nødvendige klimatiltag,

der sikrer mod oversvømmelsesrisiko. De enkelte tiltag er ikke fastlagt og defineret og den konkrete effekt for klimatilpasning kan ikke vurderes nærmere på dette overordnede niveau.

Menneskers sundhed

Af betydning for menneskers sundhed indgår flere forskellige miljøforhold. I kommuneplansammenhæng drejer det sig især om støjbelastning, forurening og rekreation. Potentielle miljøkonflikter i planlægningen er i høj grad relateret til arealinteresser, og miljøkonflikter opstår, når områder med miljøfølsom anvendelse påvirkes af f.eks. støj, vibrationer og lugt fra aktiviteter eller anlæg på naboarealer. Det bynære landskab og dets naturindhold er sammen med egentlige rekreative områder vigtige for friluftsliv, kulturelle og rekreative oplevelser, motion og sundhed.

Risikovirksomhed

Der foretages udlæg af nyt område til erhvervsformål, som er delvist beliggende inde for planlægningszone ved risikovirksomhed. Planlægningszonen udgør det areal omkring virksomheden, der potentielt kan blive påvirket af et uheld.

Inden for planlægningszonen kan der planlægges for boliger, erhverv mv., såfremt det ved en vurdering af risikoforholdene kan godtgøres, at den samfundsmæssige risiko og/eller risikoen for individer, ligger inden for risikomyndighedernes acceptkriterium. Det planlagte område kan alene anvendes til erhvervsformål.

Støjpåvirkning

Hensyn til støj, lugt og luft indgår som vigtige parametre i forhold til byvækst og byomdannelse, og når forskellige miljøfølsomme funktioner etableres, eller der er behov for udvidelse og omstilling af virksomheder. Ved udpegning af de støjbelastede arealer er der taget udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for boligområder for åben og lav boligbebyggelse. Der skal i den detaljerede planlægning foretages en konkret vurdering i forhold til støjkilderne og den faktiske planlagte anvendelse.

Der planlægges for i alt 21 nye og ændrede rammeområder, der helt eller delvist er omfattet af udpegning for støjbelastede arealer. Herunder er der 6 områder til følsomme anvendelser med boliger og rekreative formål, der primært påvirkes af trafikstøj, samt områderne ved Godsbanen, der påvirkes af støj fra jernbanen.

Når der planlægges for nye boliger eller anden støjfølsom anvendelse, skal støjforhold og metoder til at nedbringe støjen vurderes og tænkes ind i planlægningen. Ved udlæg af nye områder til fritliggende boliger er der gode muligheder for at indtænke konkrete tiltag i form af hastighedsdæmpning, afstandskrav og støjafskærmning. Det forudsættes, at det i den efterfølgende detaljerede planlægning sikres, at de vejledende grænseværdier for trafikstøj kan overholdes.

Friluftsliv

Der er lavet en Friluftsstrategi, der fokuserer på benyttelsen – dvs. den rekreative anvendelse af naturen og de grønne områder. Strategien har til formål at sikre, at udeliv bliver en naturlig del af tilværelsen, og dermed tilskynde alle borgere til at komme mere ud og benytte fritidsanlæg og de øvrige rekreative tilbud.

Der udpeges i kommuneplanforslaget principielle forbindelseslinjer, hvor der ønskes etableret nye rekreative stiforbindelser, ligesom der lægges op til, at der ved etablering af nye naturområder, skovrejsning mm. skal tænkes nye stiforbindelser og adgange ind.

Udbygningen af stinettet øger tilgængeligheden og kan medvirke til forbedrede rekreative muligheder og tilskyndelse til motion og aktiv brug af naturområder og arealer til fritidsformål. Endvidere skal planlægningen ved nye eller større udvidelser af boligområder forholde sig til det fremtidige behov for pladskrævende sportsanlæg.

Friluftsliv bidrager til sundhedsindsatsen og det understøttes af planlægningen ved at etablere faciliteter og mulighed for aktiviteter og ophold i naturen, samt formidling og information for de friluftsområder, attraktioner og friluftsaktiviteter, der findes udenfor byerne.

4.4.2 Afværgeforanstaltninger

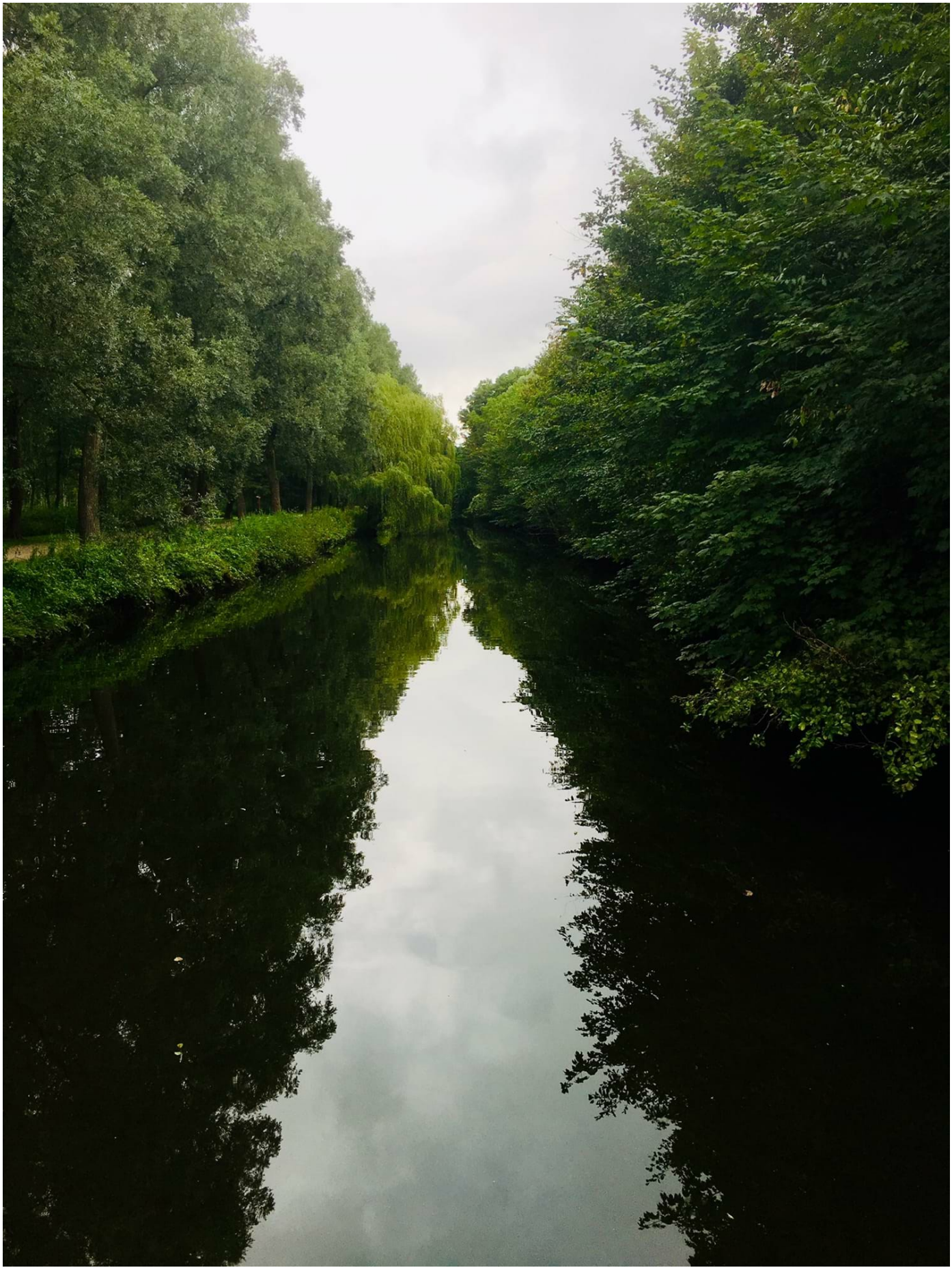
Med kommuneplanen stilles der bl.a. krav om, at det ved planlægning af støjfølsom anvendelse skal være dokumenteret, at støjforholdene er acceptable, og at der ved etablering af risikovirksomheder skal ske en vurdering af de konkret forhold.

Der foreslås ikke yderligere afværgeforanstaltninger.

4.4.3 Overvågning

Disponering af arealerne i forhold til konkrete støjproblematikker og afvikling af trafik overvåges via lokalplanlægningen og efterfølgende bygge- og anlægstilladelser.

Der foreslås ikke særskilt overvågning.

Stemningsbillede fra Bygholm Park

4.5 Kulturarv

Miljøvurderingen for emnet "kulturmiljø og kulturhistoriske værdier" vedrører miljøpåvirkningen i forbindelse med ændrede arealudpegninger og udlæg af nye rammeområder for byudvikling mv. for så vidt angår kommuneplanens udpegning af områder med

kulturhistoriske værdier og kirkeomgivelser.

4.5.1 Miljøvurdering

Det kan ikke udelukkes, at der findes arkæologiske kulturminder i byudviklingsområder. Horsens Museum er blevet hørt i forbindelse med den indledende screening af nye byudviklingsområder og har her afgivet udtalelse for det forventede omfang af kulturminder.

Jordfaste fortidsminder er omfattet af museumslovens[1] § 27. Derfor skal man, hvis man ved anlægsarbejde støder på et fortidsminde, straks indstille arbejdet i det omfang, det berører fortidsmindet, og tilkalde museet. Generelt anbefaler museerne, at bygherre for de enkelte projekter sender en forespørgsel med konkret kortmateriale, når anlægsområderne er fastlagt. Herudfra vil det lokale museum kunne foretage en arkæologisk vurdering og på den baggrund rådgive bygherre om, hvorvidt der bør foretages en arkæologisk forundersøgelse.

For beskyttede fortidsminder forudsættes det gældende beskyttelsesniveau (forbud mod tilstandsændring) at blive respekteret i den efterfølgende detaljerede planlægning.

Kirkeomgivelser og kirkebyggelinjer

Kirkerne udgør en vigtig kulturhistorisk arv, der rækker mere end 800 år tilbage, og kirkerne og deres omgivelser søges derfor bevaret. Næsten alle kirker er omgivet af 300 meter kirkebyggelinjer, hvor der ikke må opføres bebyggelse med en højde på over 8,5 meter.

Kirken er en del af de kulturhistoriske bevaringsværdier, som Horsens Kommune ønsker at bevare. Udpegning af kirkeomgivelser skal medvirke til, at de kulturhistoriske bevaringsværdier, herunder omgivelserne hvorfra de kan opleves, respekteres i den efterfølgende detailplanlægning. Der bør derfor ikke plantes skov eller opføres bygninger, tekniske anlæg o.l. inden for de i kommuneplanen udpegede kirkeomgivelser, hvis det forringer oplevelsen af samspillet mellem kirke og landskab eller landsbymiljø.

Med forslag til Kommuneplan 2021-2033 er der to ændrede rammeområder, som er beliggende delvist inden for kirkebyggelinjer og to rammeområder, som er beliggende inden for kirkeomgivelser. Således er en mindre del af nyt rammeområde ved Søvind og et område ved Nim, der ændrer anvendelse fra rekreativt til boligformål, beliggende inden for kirkebyggelinjer. Det forudsættes, at beskyttelsen inden for kirkebyggelinjer respekteres i den efterfølgende detaljerede planlægning.

Området ved Nim, samt en del af et eksisterende erhvervsområde ved Hovedgård, der planlægges til genbrugsplads, er beliggende inden for kirkeomgivelserne til hhv. Nim kirke og Ørridslev kirke. Udlæg af nye arealer til byudvikling og planlægning af ændret anvendelse i og ved områder, som er udpeget som kirkeomgivelser, kan have en påvirkning på kirkens landskabelige betydning. Den konkrete påvirkning afhænger af omfanget og beliggenheden af ny bebyggelse, og kan således ikke vurderes konkret på dette overordnede niveau. Det forudsættes, at hensynet til kirkernes landskabelige beliggenhed, samspil med det nære bebyggelsesmiljø samt udsigten til og fra kirken respekteres i forbindelse med den efterfølgende detaljerede planlægning inden for nye og ændrede rammeområder.

4.5.2 Afværgeforanstaltninger

Med kommuneplanen fastlægges retningslinjer for varetagelse af hensynet til kirkernes landskabelige beliggenhed eller samspil med omgivelserne, mens beskyttede diger og fortidsminder er beskyttet mod tilstandsændringer af museumsloven, mens Aarhus Stift inddrages i detailplanlægningen inden for kirkeomgivelser.

Der foreslås ikke yderligere afværgeforanstaltninger.

4.5.3 Overvågning

Kulturarvsinteresserne overvåges i form af forundersøgelser og eventuelt udgravninger i forbindelse med de enkelte bygge- og anlægsprojekter. Tilpasning af nye anlæg i forhold til kirkeomgivelser overvåges via lokalplanlægningen og efterfølgende bygge- og anlægstilladelser.

Der foreslås ikke særskilt overvågning.

[1] LBK nr. 358 af 08/04/2014 Bekendtgørelse af museumsloven

5. REFERENCER

Erhvervsstyrelsen (2019): Vejledning i planlægning for forebyggelse af oversvømmelse og erosion.

Erhvervsstyrelsen (2018): Oversigt over nationale interesser i kommuneplanlægningen.

Erhvervsstyrelsen (2017): Vejledning om detailhandelsplanlægning.

Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (2016): Vejledning om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse.

Skov- og Naturstyrelsen (2004): Håndbog om Miljø og Planlægning - boliger og erhverv i byerne.

Horsens Kommune (2017): Kommuneplan 2017, vedtaget d. 26. februar 2018.

Horsens Kommune (2019): Planstrategi 2019.

Horsens Kommune (2019): Landskabsanalyse.

Horsens Kommune (2021): Udkast til forslag for kommuneplan 2021-2033.

Horsens Kommune (2020): Supplerende grundvandsredegørelse.

Horsens Kommune (2020): Udeliv for alle - Friluftsstrategi for Horsens Kommune.

ICP (2020): Detailhandelsanalyse Horsens Kommune 17.9.2020.

ICP (2020): Redegørelse for genbrugsbutikker ved Endelavevej 24 i Horsens 26. maj 2020.

ICP (2020): Vurdering af konkrete projekter med detailhandel i Horsens Kommune 17. september 2020.

DSB (2019): Helhedsplan Godsbanen.

BILAG A SCOPING AF RETNINGSLINJER

Overbliksskema med resultatet af scoping af kommuneplanens retningslinjer.

I første kolonne "Planscoping" er det angivet, om forslaget til Kommuneplan 2021-2033 indeholder ændringer af retningslinjerne. I de efterfølgende kolonner er det markeret, hvorvidt ændringerne vurderes at have indvirkning på de konkrete miljøtemaer. For at fremhæve de vigtige ændringer er den grønne farve udeladt i overbliksskemaet neden for.

Rød	*Væsentlig påvirkning*
Gul	*Påvirkning, afhængigt af udførelse*
Grøn	*Ingen væsentlig påvirkning*

	Planscoping	Natur	Vand	Befolkning	Sikkerhed	Jord	Ressourcer	Luft	Klima	Landskab	Kulturarv
Byer og landsbyer											
Byudvikling (generelt)											
Byvækst	X										
Byomdannelse	X										
Byfortætning	X										
Høje huse	X										
Landdistrikter og landsbyer											
Byudvikling og kystnærhedszone	X										
Detailhandel	X										
Trafik											
Overordnet trafik											
Vejnettet											
Cyklisme											
Til fods											
Kollektiv trafik											
Trafiksikkerhed											
Natur og landskab											
Naturbeskyttelse	X										

Økologiske forbindelser	X										
Grønt Danmarkskort (ny)	X										
Lavbund											
Landskab	X										
Skovrejsning	X										
Geologiske bevaringsværdier											
Kulturhistorie											
Kulturhistorie generelt											
Værdifulde kulturmiljøer											
Kirkeomgivelser											
Fredede og bevaringsværdige bygninger											
Fortidsminder og kulturarvsarealer											
Fritidsformål											
Fritidsformål generelt											
Opholdsarealer	X										
Stilleområder	X										
Rekreative stier	X										
Ferieformål											
Sommerhuse											
Parker og grønne områder											
Kolonihaver											
Særlige sports- og fritidsanlæg	X										
Anvendelse af vandløb, søer og kystvande											
Tekniske anlæg											
Renseanlæg, pumpestationer og bassiner											
Affaldsbehandling											
Biogas											
Vandværker											
Højspændingsledninger og naturgasledninger											
Master og antenner											
Vindmøller over 25 meter											

Vindmøller over 25 meter											
Vindmøller under 25 meter											
Vindmøller og støj											
Erhverv og landbrug											
Særligt værdifulde landbrugsområder											
Store husdyrbrug											
Virksomheder med særlige beliggenhedskrav	X										
Produktionserhverv											
Klima og miljø											
Klimatilpasning	X										
Risikoområder og kendte oversvømmelser	X										
Støjbelastede arealer											
Genanvendelse af overskudsjord											
Grundvand											

BILAG B SCOPING AF GENERELLE RAMMER

Overbliksskema med resultatet af scoping af kommuneplanens rammeområder.

I første kolonne "Planscoping" er det angivet, om forslaget til Kommuneplan 2021-2033 indeholder ændringer af generelle rammebestemmelser. I de efterfølgende kolonner er det markeret, hvorvidt ændringerne vurderes at have indvirkning på de konkrete miljøtemaer. For at fremhæve de vigtige ændringer er den grønne farve udeladt i overbliksskemaet neden for.

Rød	*Væsentlig påvirkning*
Gul	*Påvirkning, afhængigt af udførelse*
Grøn	*Ingen væsentlig påvirkning*

	Planscoping	Natur	Vand	Befolkning	Sikkerhed	Jord	Ressourcer	Luft	Klima	Landskab	Kulturarv
Planemner											
Bebyggelsesregulerende bestemmelser											
Miljøklasser											
Erhverv i boligområder											
Bebyggelsestyper											
Etagebebyggelser											
Detailhandel											
Foreningsaktiviteter											
Opholds- og friarealer											
Parkering											
Grundvand											
Klima											
Jordbalance (udgår)	X										
Kystnærhedszone	X										
Erhvervstyper	X										

BILAG C SCOPING AF NYE RAMMEOMRÅDER

Overbliksskema med resultatet af scoping af kommuneplanens rammeområder.

I første kolonne "Planscoping" er det angivet, om forslaget til Kommuneplan 2021-2033 indeholder ændringer af rammeområder ift. nyt udlæg, udvidet/reduceret areal, udtaget område eller ændrede bestemmelser. I de efterfølgende kolonner er det markeret, hvorvidt ændringerne vurderes at have indvirkning på de konkrete miljøtemaer. For at fremhæve de vigtige ændringer er den grønne farve udeladt i overbliksskemaet neden for.

Rød	*Væsentlig påvirkning*
Gul	*Påvirkning, afhængigt af udførelse*
Grøn	*Ingen væsentlig påvirkning*

	Planscoping	Natur	Vand	Befolkning	Sikkerhed	Jord	Ressourcer	Luft	Klima	Landskab	Kulturarv
Nye rammeområder											
Gedved, Korntoften	X										
Egebjerg, Egebjerggårdsvej	X										
Egebjerg, Sorthøjvej	X										
Lund nord, Brønsholmvej	X										
Hatting, Eriknauervej	X										
Søvind, Ravnebjerget	X										
Horsens, Erhvervsbyvej	X										
Lund, Vrøndingvej	X										
Gedved, Østbirkvej	X										
Hovedgård, Gl. Århusvej	X										
Voervadsbro (landsbyafgrænsning)	X										
Egebjerg, Rådvedvej (udvidelse)	X										
Lund, Horsens (udvidelse)	X										
Ændrede rammeområder											
Gedved, Kirkevej	X										
Horsens, Sognegårdsvej	X										
Horsens, Bjerrevej	X										
Nim, Præstevænget	X										
Horsens, Kærgårdsvej	X										

Hovedgård, Horsensvej	X										
Gedved Vest, Vestervej	X										
Torsted, Thorsgårdsvej	X										
Gedved, Lille Gedved	X										
Horsens, Godsbanearealerne (10BO18)	X										
Horsens, Godsbanearealerne (10BO17)	X										
Horsens, Godsbanearealerne (10BO16)	X										
Horsens, Godsbanearealerne (10TE09)	X										
Horsens, Godsbanearealerne (10OF11)	X										
Horsens, Endelavevej (Stablen)	X										
Brædstrup, Vestervangen	X										
Hovedgård (ændring af miljøklasse)	X										
Husodde Strand, Stensballe	X										
Sejet, Horsens	X										
Rammeområder der udtages											
Egebjerg, Brandbjerglundvej (del af)	X										

PRINT

Her kan du printe miljøvurderingen af forslag til Kommuneplan 2021-2033:

Miljørapport - Miljøvurdering af forslag til Kommuneplan 2021-2033 for Horsens Kommune

BILAG

Bilag til miljøvurdering af forslag til Kommuneplan 2021-2033

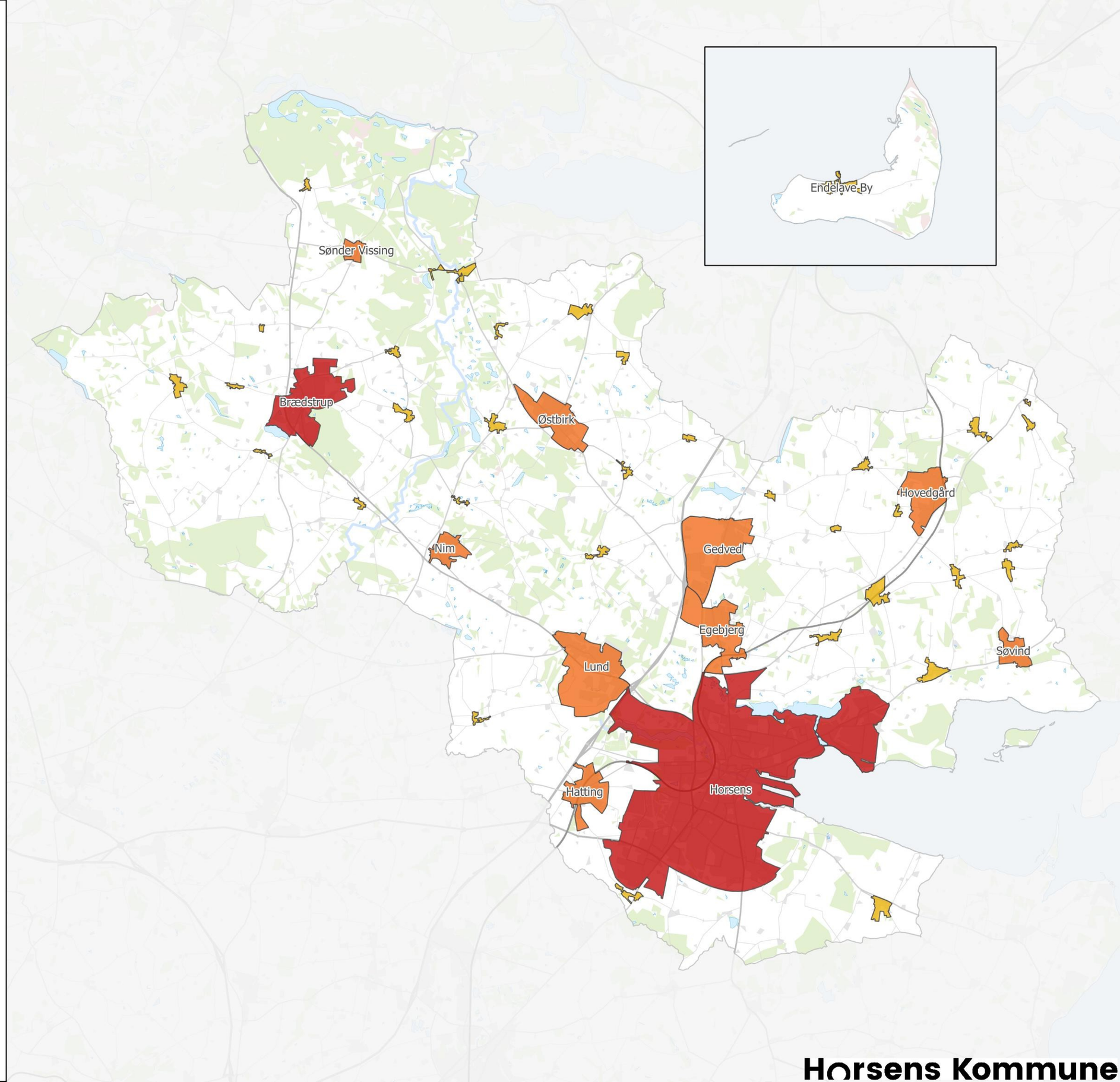
Afgrænsningsnotat for miljøvurdering af forslag til Kommuneplan 2021-2033

Miljørapport - miljøvurdering af forslag til Kommuneplan 2021-2033

Kortbilag

Kommuneplan 2021

Hovedstruktur
Det store billede 2050
Bymønster

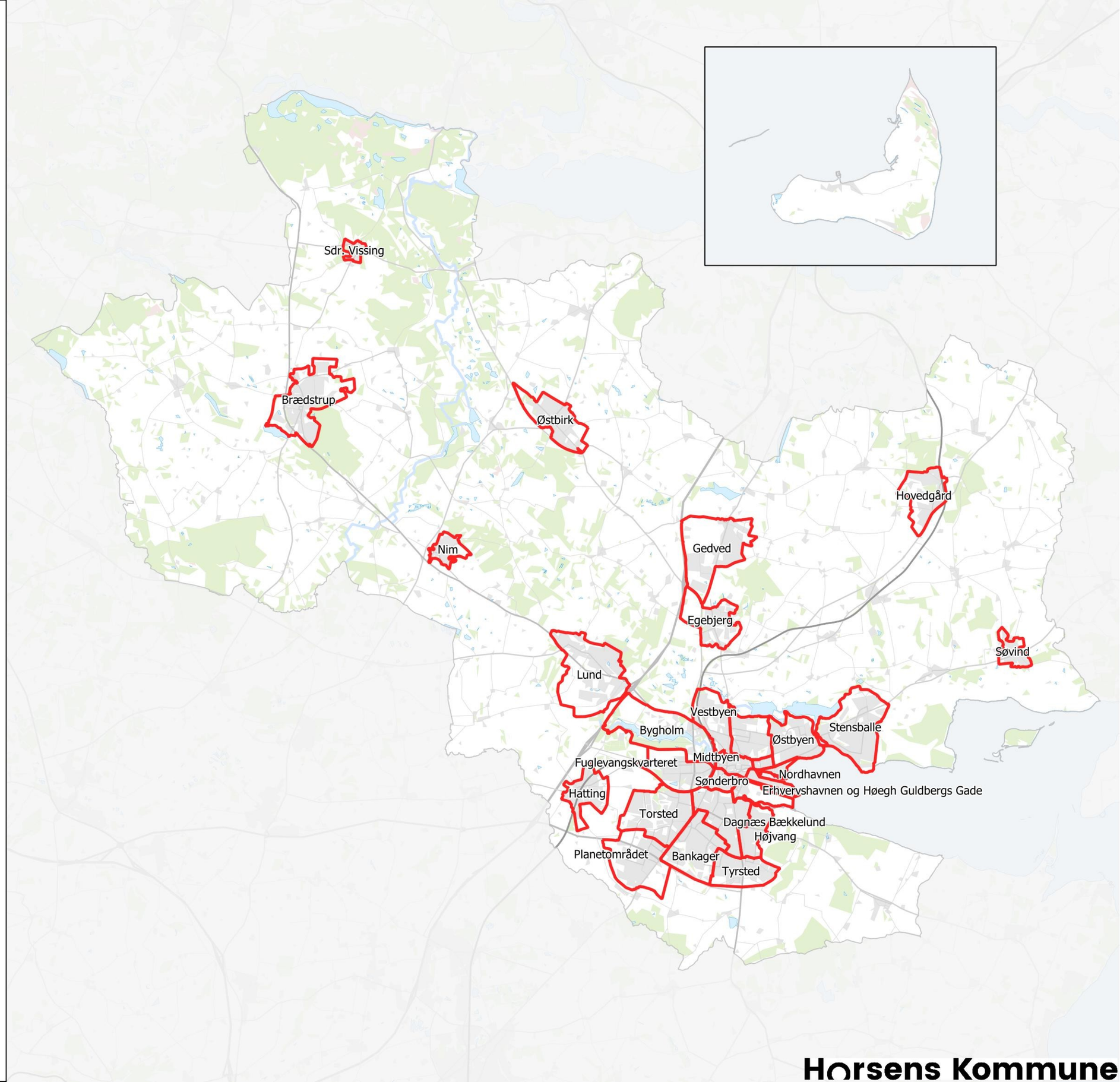
Bymønster
- Centerby
- Lokalcenterby
- Landsby

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Hovedstruktur
Byens puls
Bydele

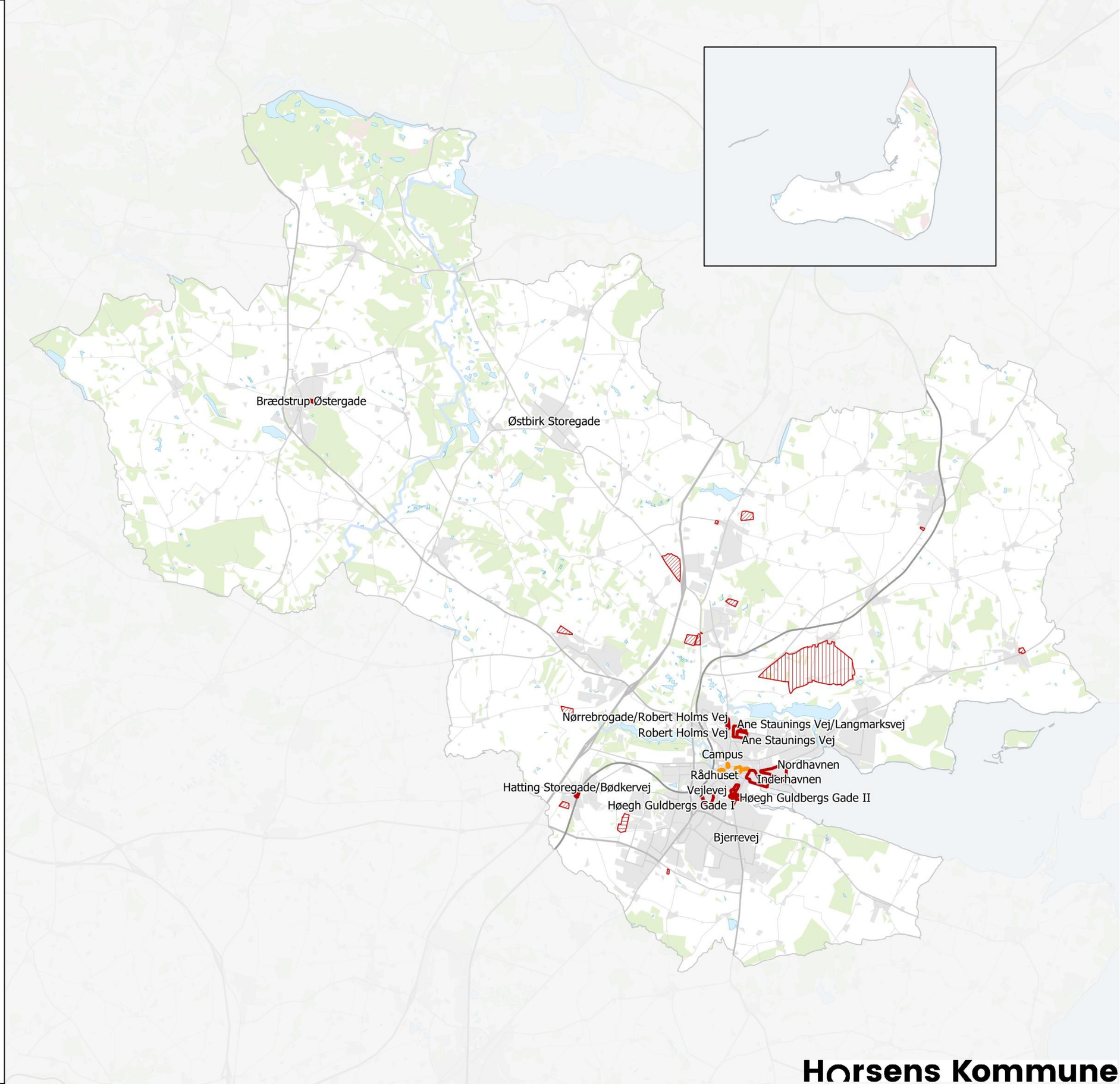
Bydele
Bydele

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Byer og Landsbyer
Retningslinje 1.1. Byudvikling

Planlagt byzone og sommerhusområde
- Byzone - Kommuneplanlagt
- Byzone - Potentiel
- Byzone - Tilbageførelse til landzone

Byomdannelse
- Byomdannelse

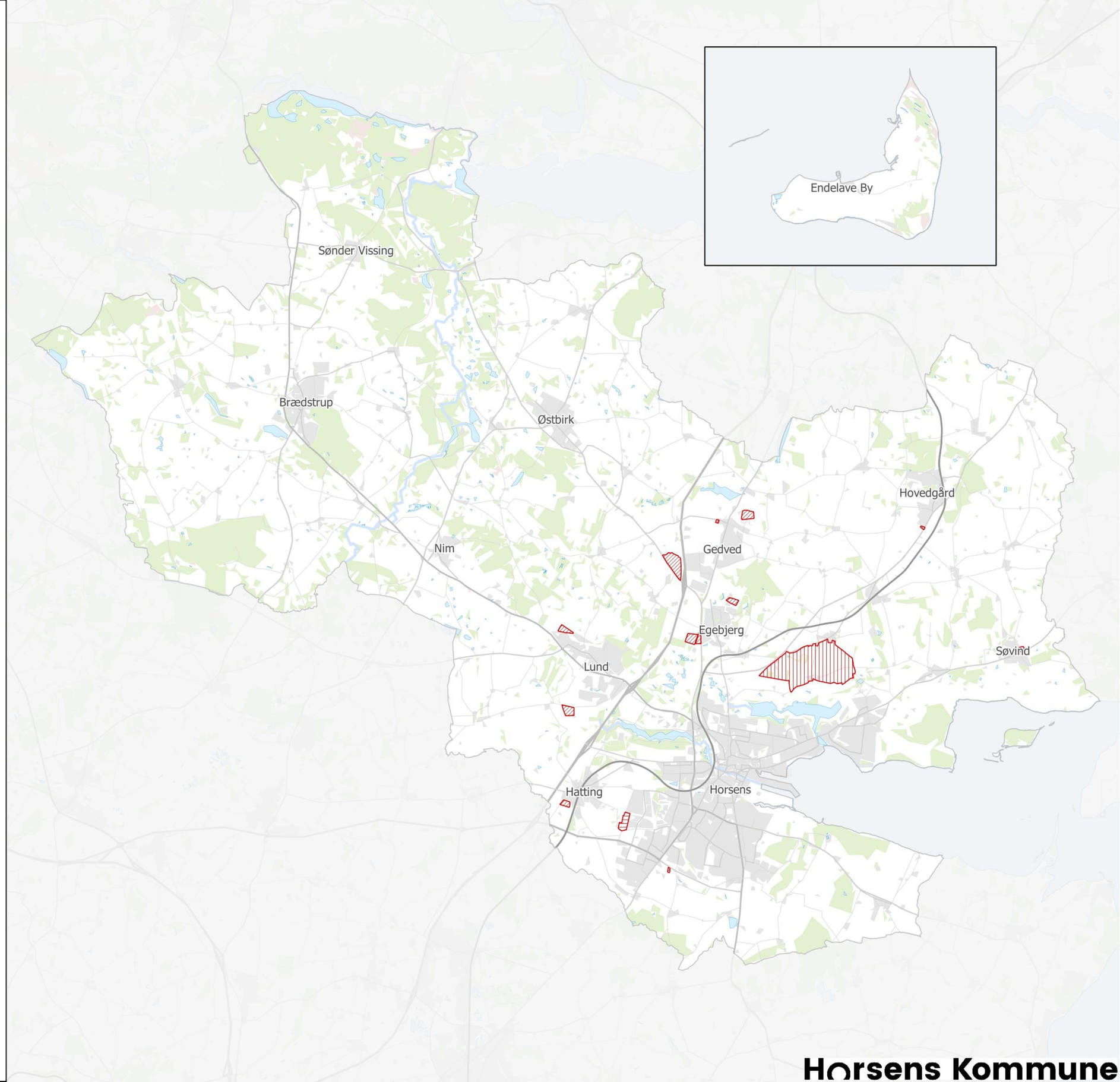
Byfortætning
- Byfortætning

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Byer og Landsbyer
Retningslinje 1.2. Byvækst

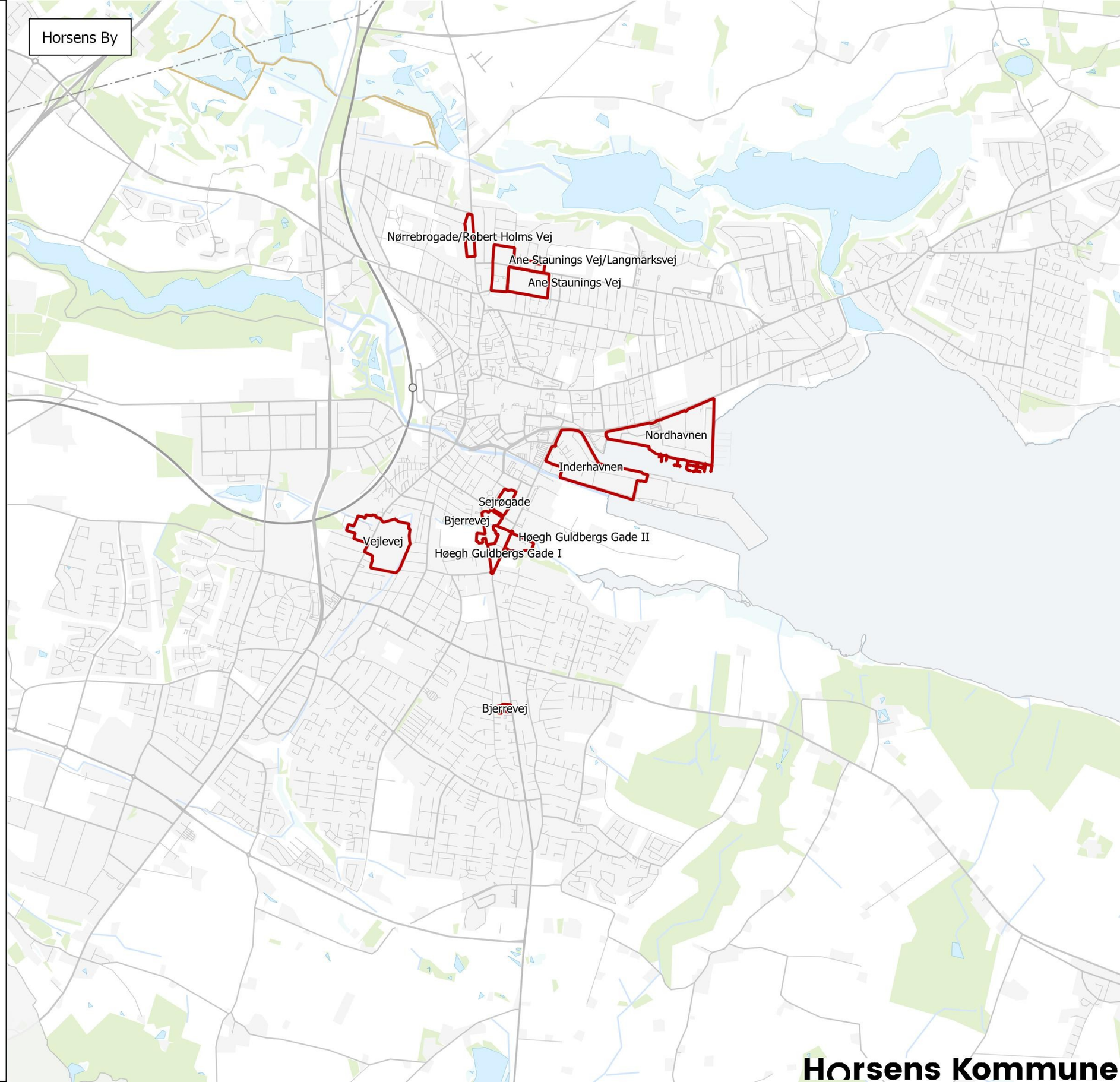
Planlagt byzone og sommerhusområde
Byzone - Kommuneplanlagt
Byzone - Potentiel
Byzone - Tilbageførelse til landzone

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Byer og Landsbyer
Retningslinje 1.3. Byomdannelse

Byomdannelse
Byomdannelse

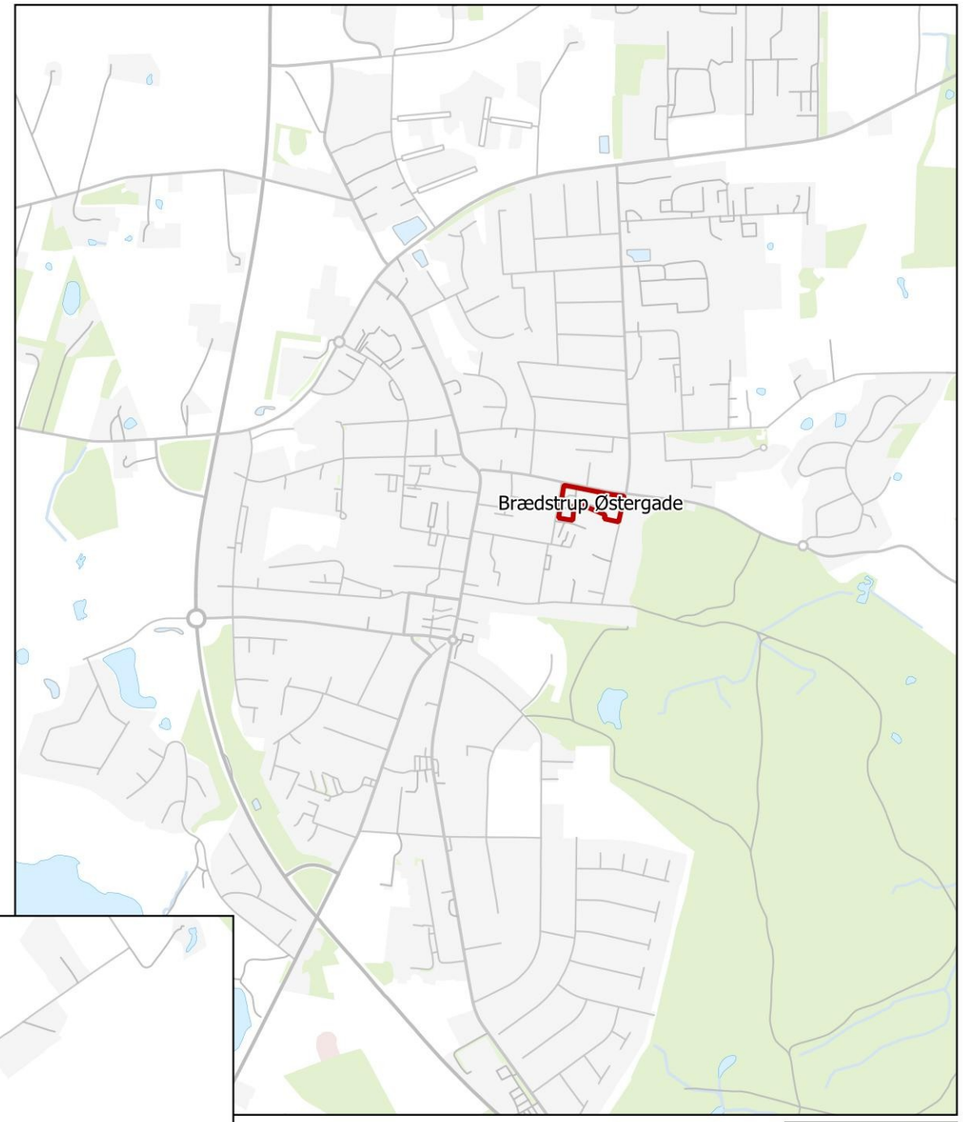
© SDFE 1:30.000

Kommuneplan 2021

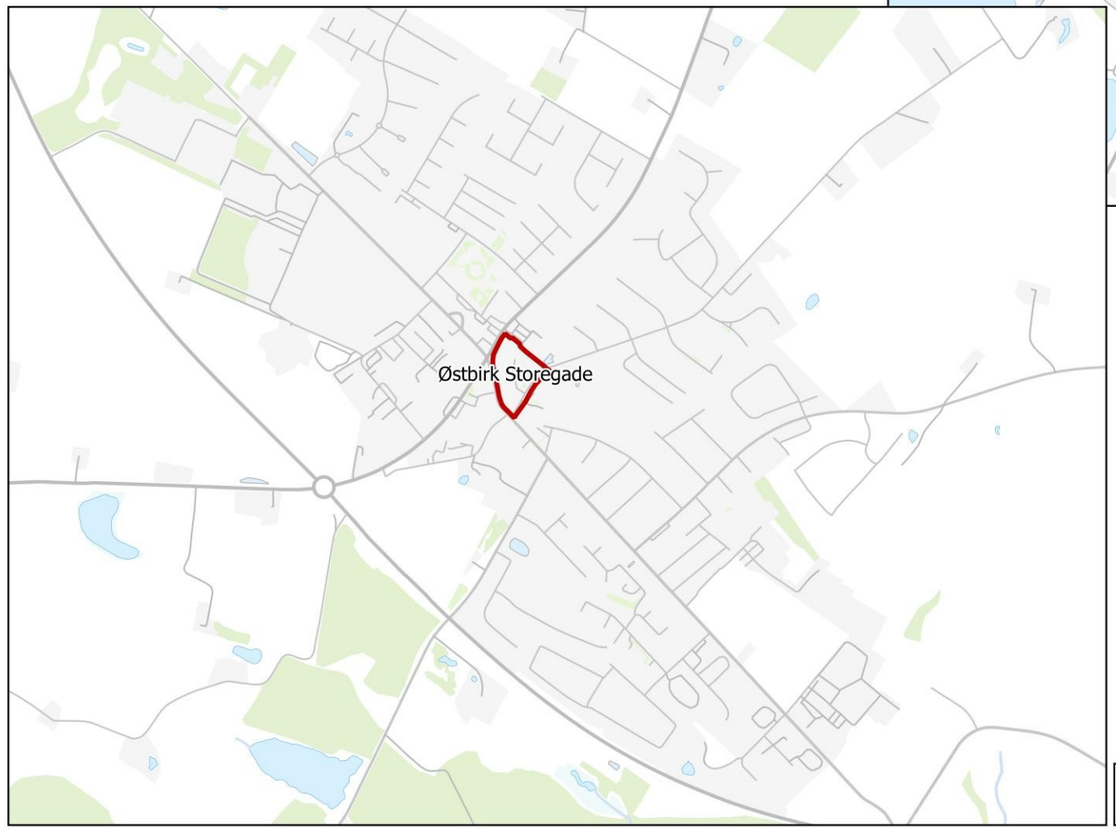
Byer og Landsbyer
Retningslinje 1.3. Byomdannelse

Hatting

Brædstrup

Østbirk

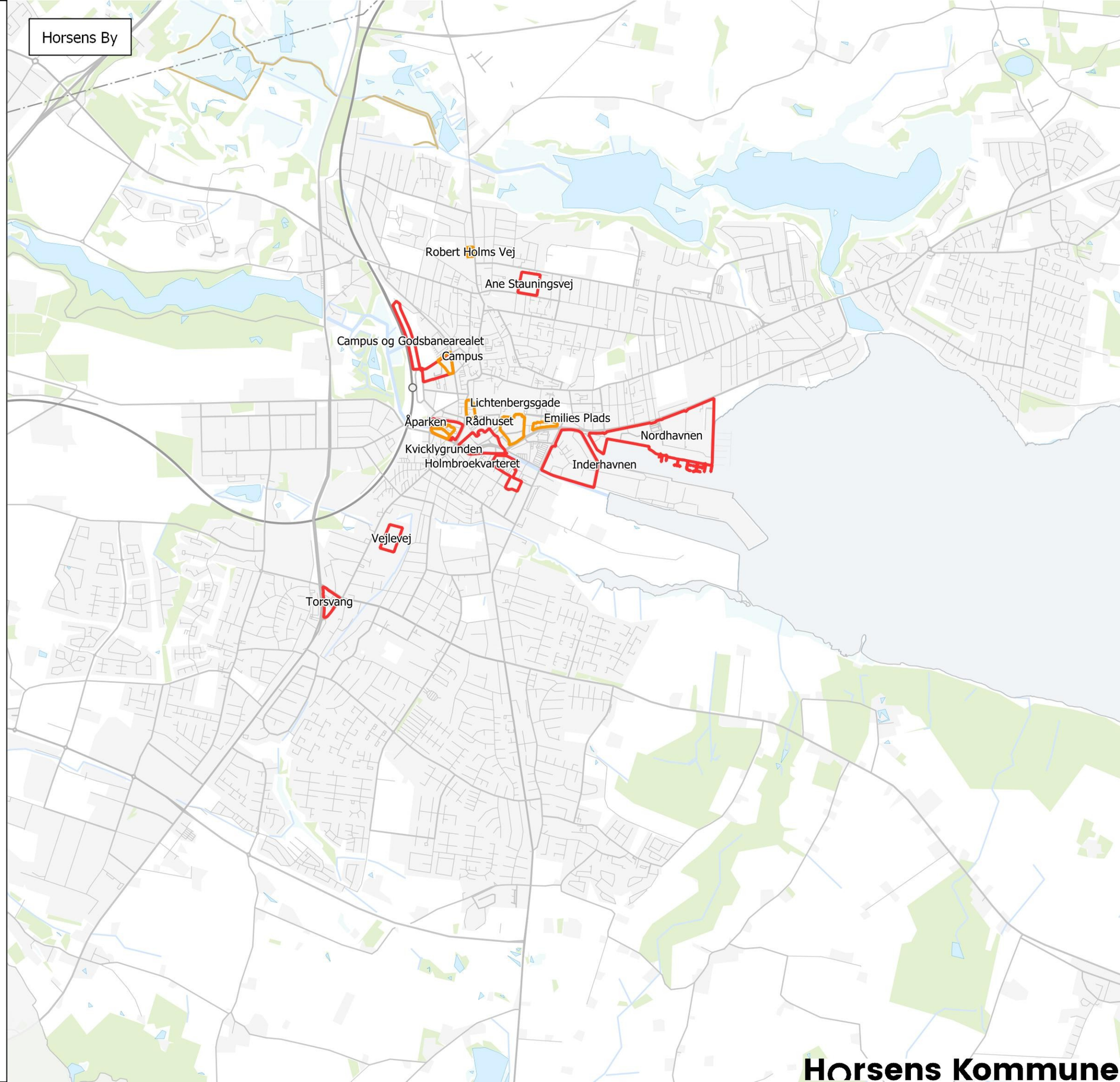
Byomdannelse
Byomdannelse

© SDFE 1:15.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Byer og Landsbyer
Retningslinje 1.4. Byfortætning
Retningslinje 1.5. Høje huse

Byfortætning
Byfortætning

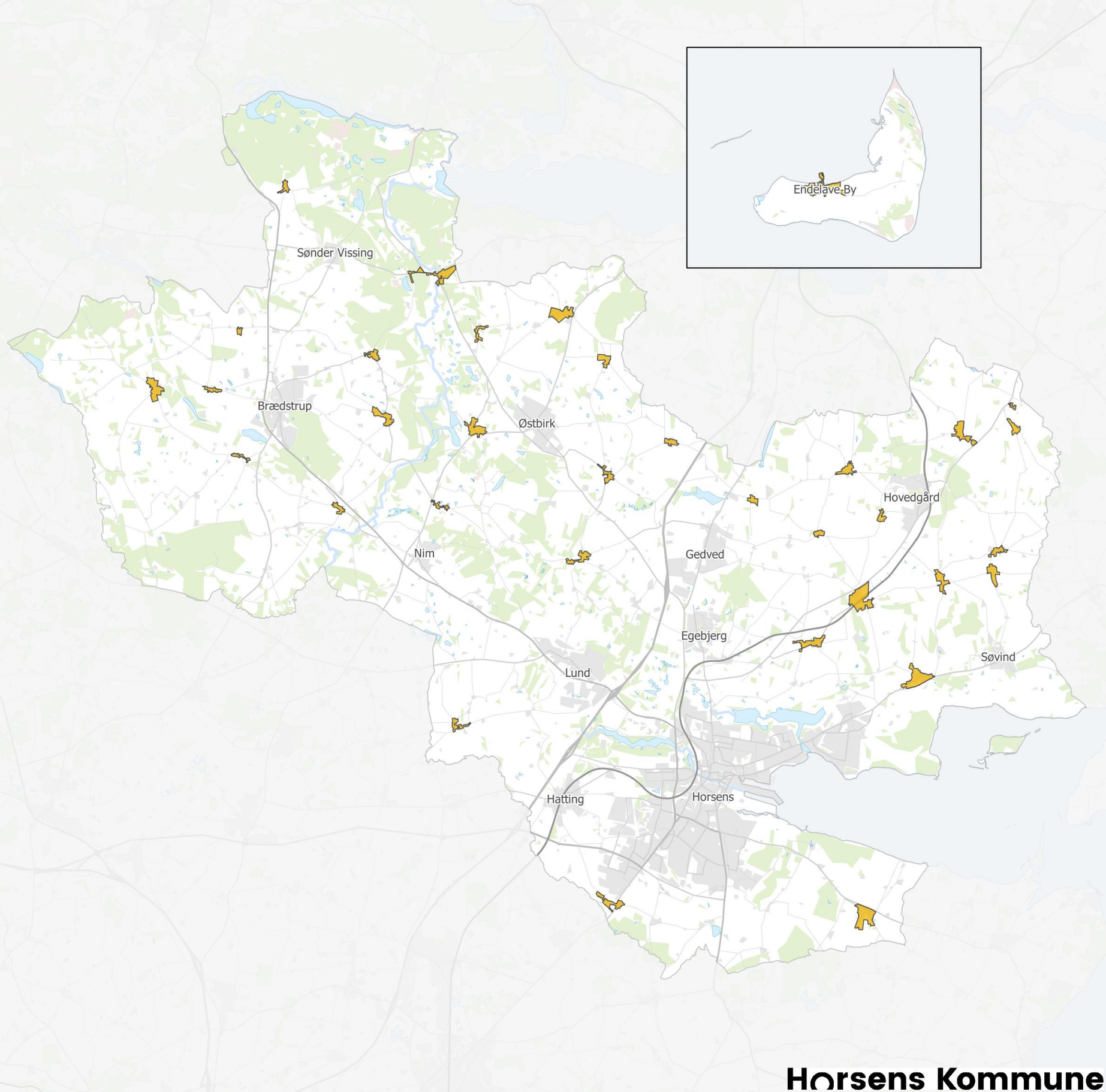
Høje huse
Høje huse

© SDFE 1:30.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Byer og Landsbyer
Retningslinje 1.6. Landsbyer og landdistrikter

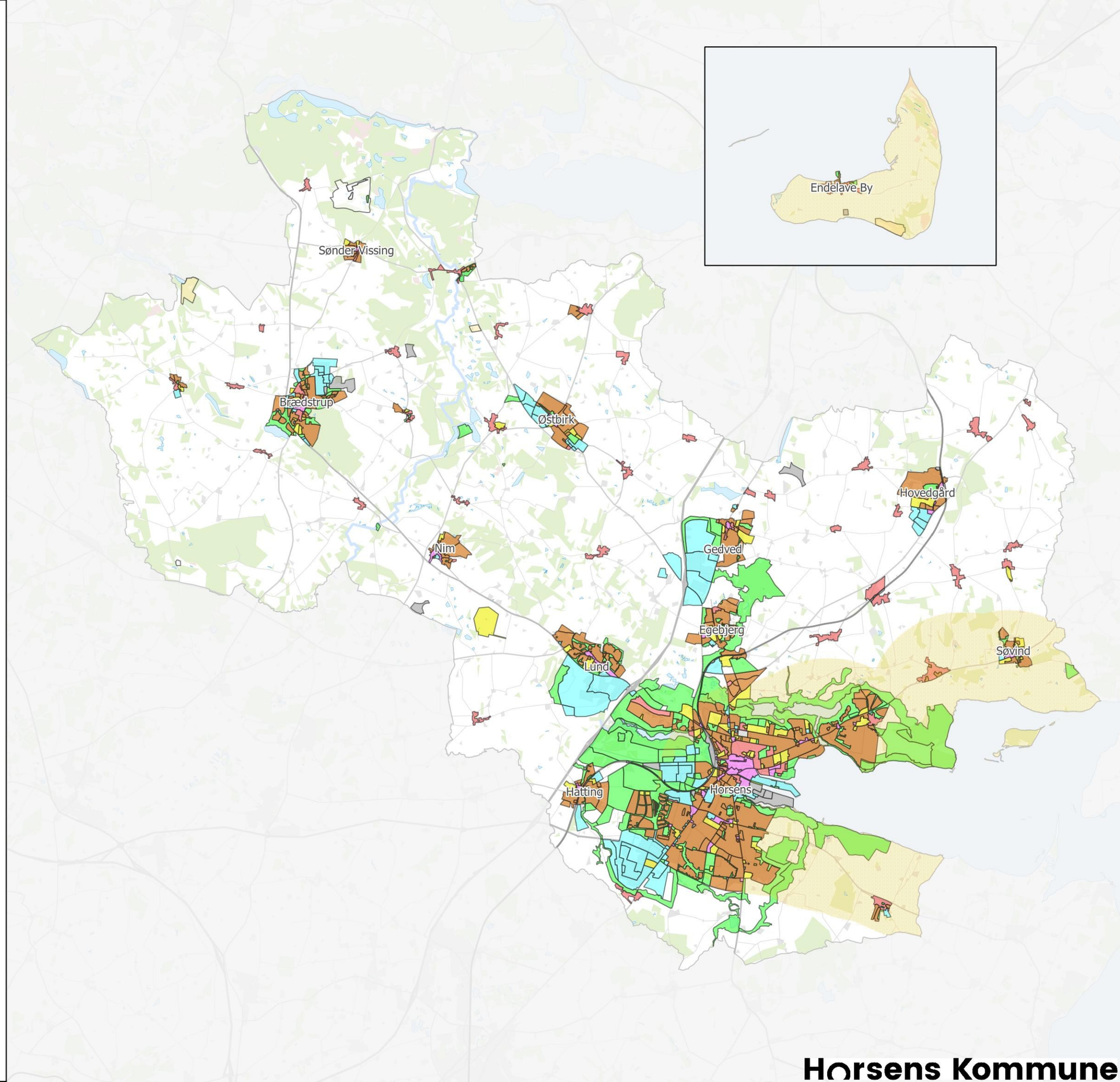
Landsbystruktur
Landsby

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Byer og Landsbyer
Retningslinje 1.7. Byudvikling og kystnærhedszone

Kystnærhedszonen
Kystnærhedszonen

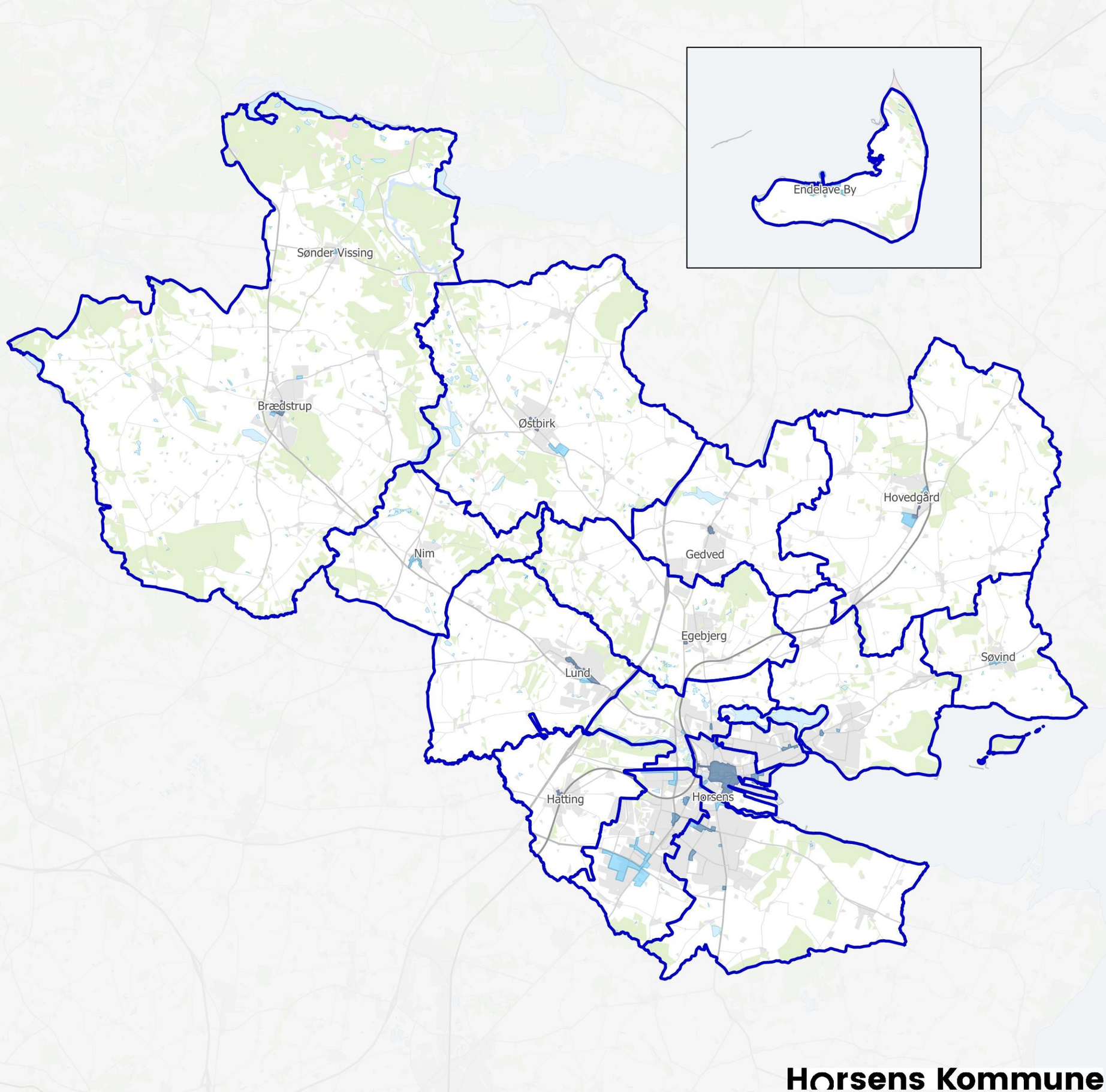
Rammer for lokalplanlægning
Boligområde
Blandet bolig og erhverv
Erhvervsområde
Område til butiksformål
Rekreation/fritidsformål
Sommerhusområde
Offentlige formål
Tekniske anlæg
Landområde
Andet

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Byer og Landsbyer
Retningslinje 1.8. Detailhandel

Detailhandelsoplande
Detailhandelsoplande

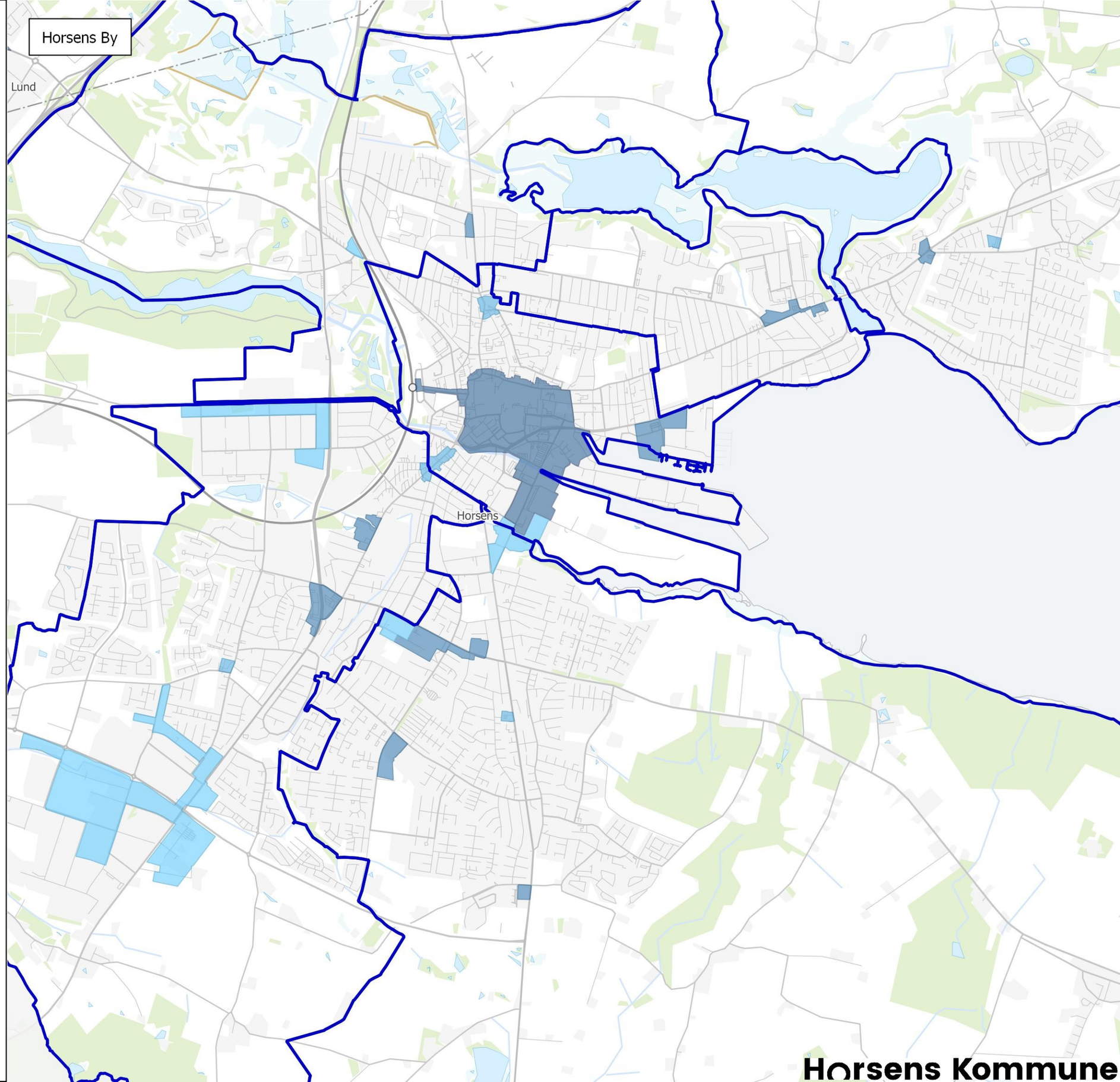
Detailhandelsstruktur
Bymidter
Bydelscentre
Lokalcentre
Pladskrævende varegrupper

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Byer og Landsbyer
Retningslinje 1.8. Detailhandel

Detailhandelsoplande
Detailhandelsoplande

Detailhandelsstruktur
Bymidter
Bydelscentre
Lokalcentre
Pladskrævende varegrupper

© SDFE 1:30.000

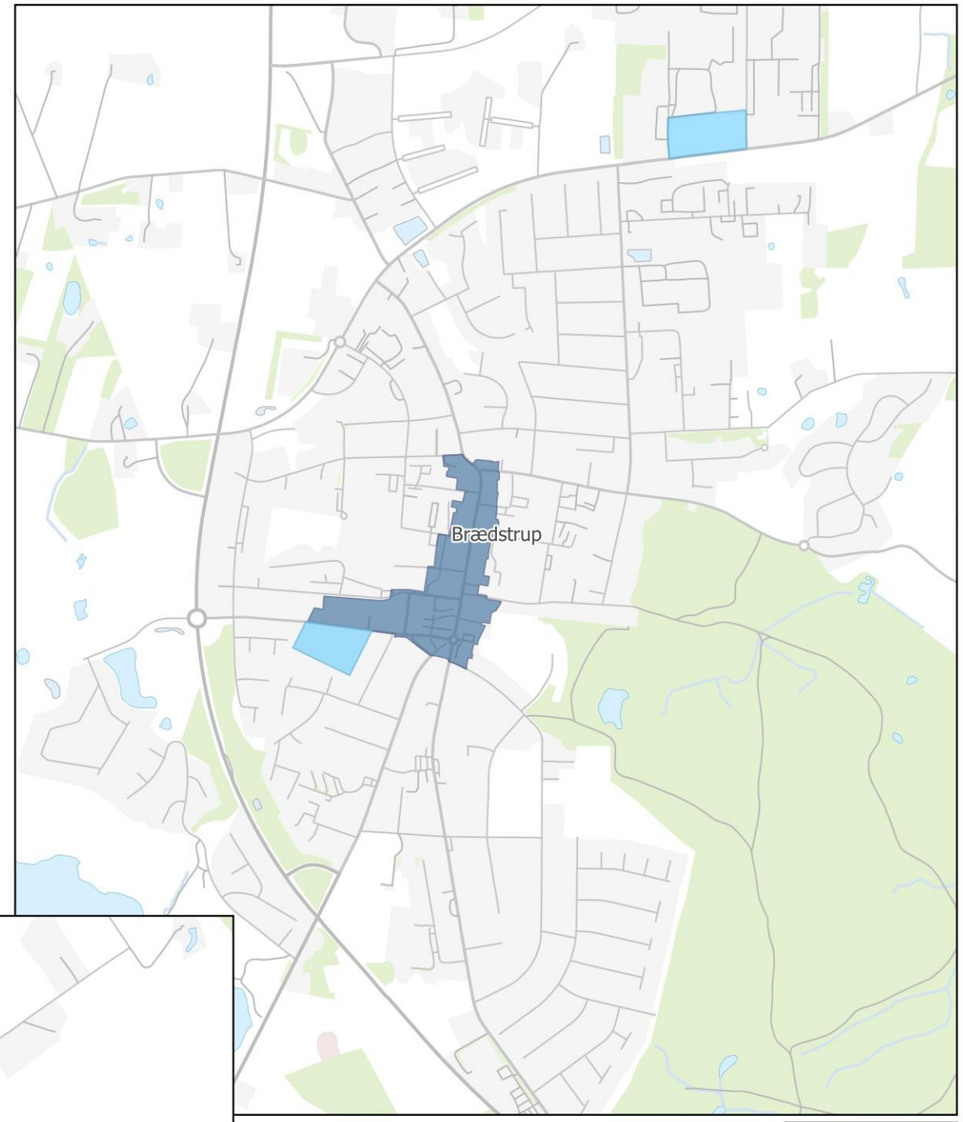
Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

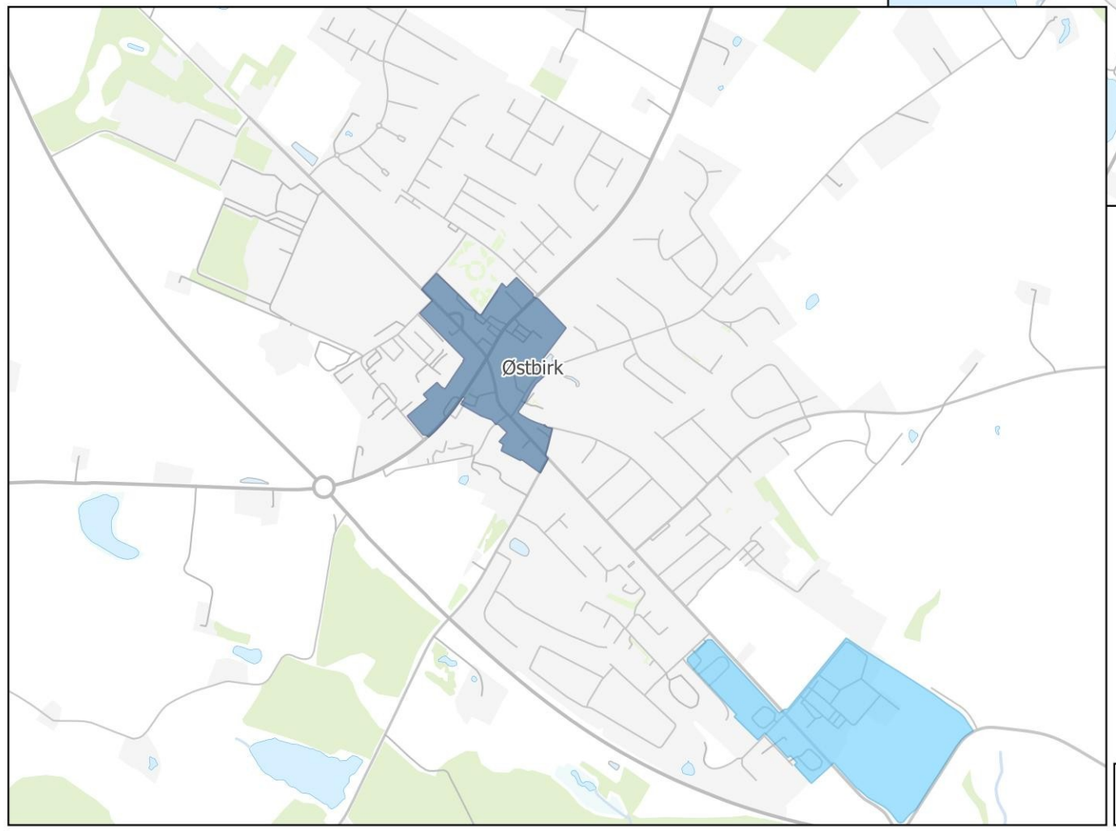
Byer og Landsbyer
Retningslinje 1.8. Detailhandel

Hatting

Brædstrup

Østbirk

Detailhandelsoplande
Detailhandelsoplande

Detailhandelsstruktur
Bymidter
Bydelscentre
Lokalcentre
Pladskrævende varegrupper

© SDFE 1:15.000

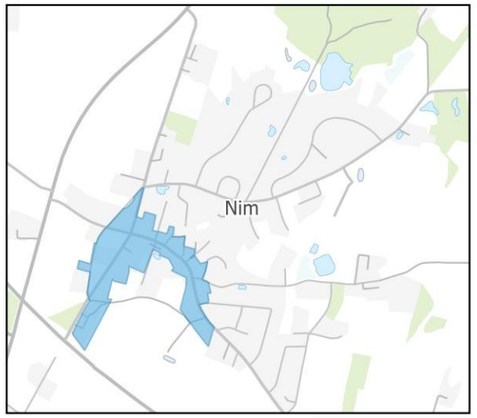
Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Byer og Landsbyer
Retningslinje 1.8. Detailhandel

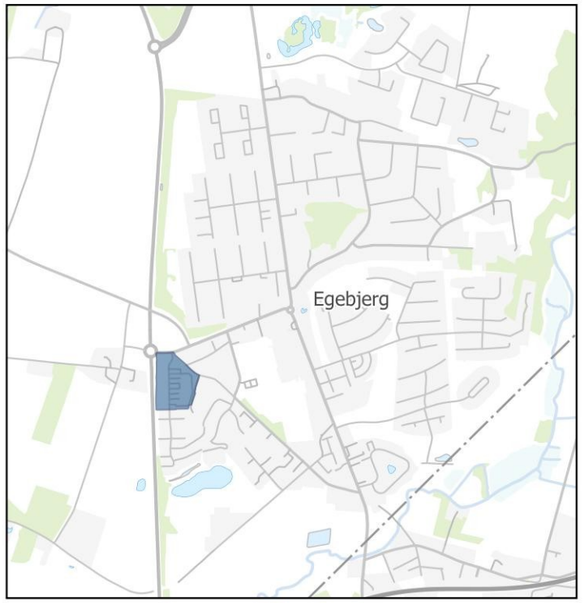
Sdr. Vissing

Nim

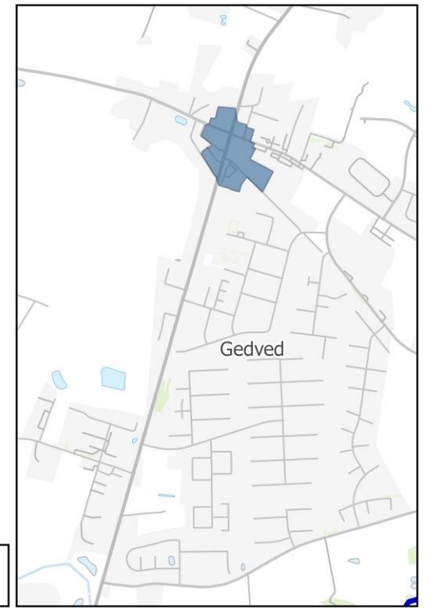
Lund

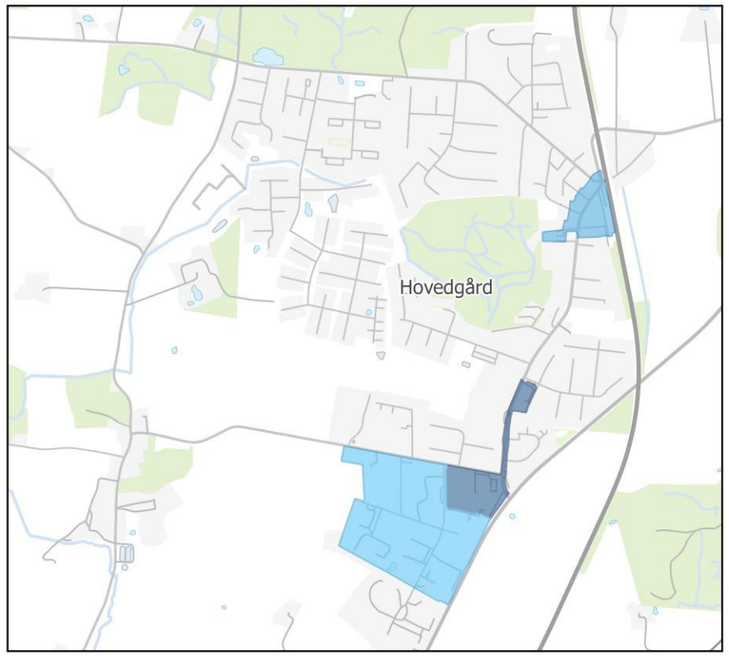
Egebjerg

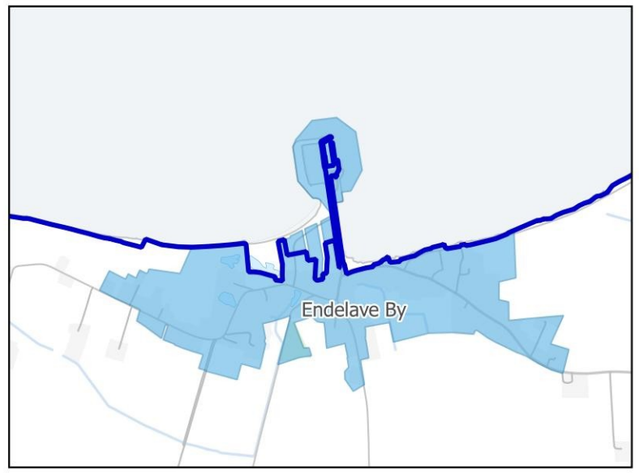
Søvind

Gedved

Hovedgård

Endelave By

Detailhandelsoplande
Detailhandelsoplande

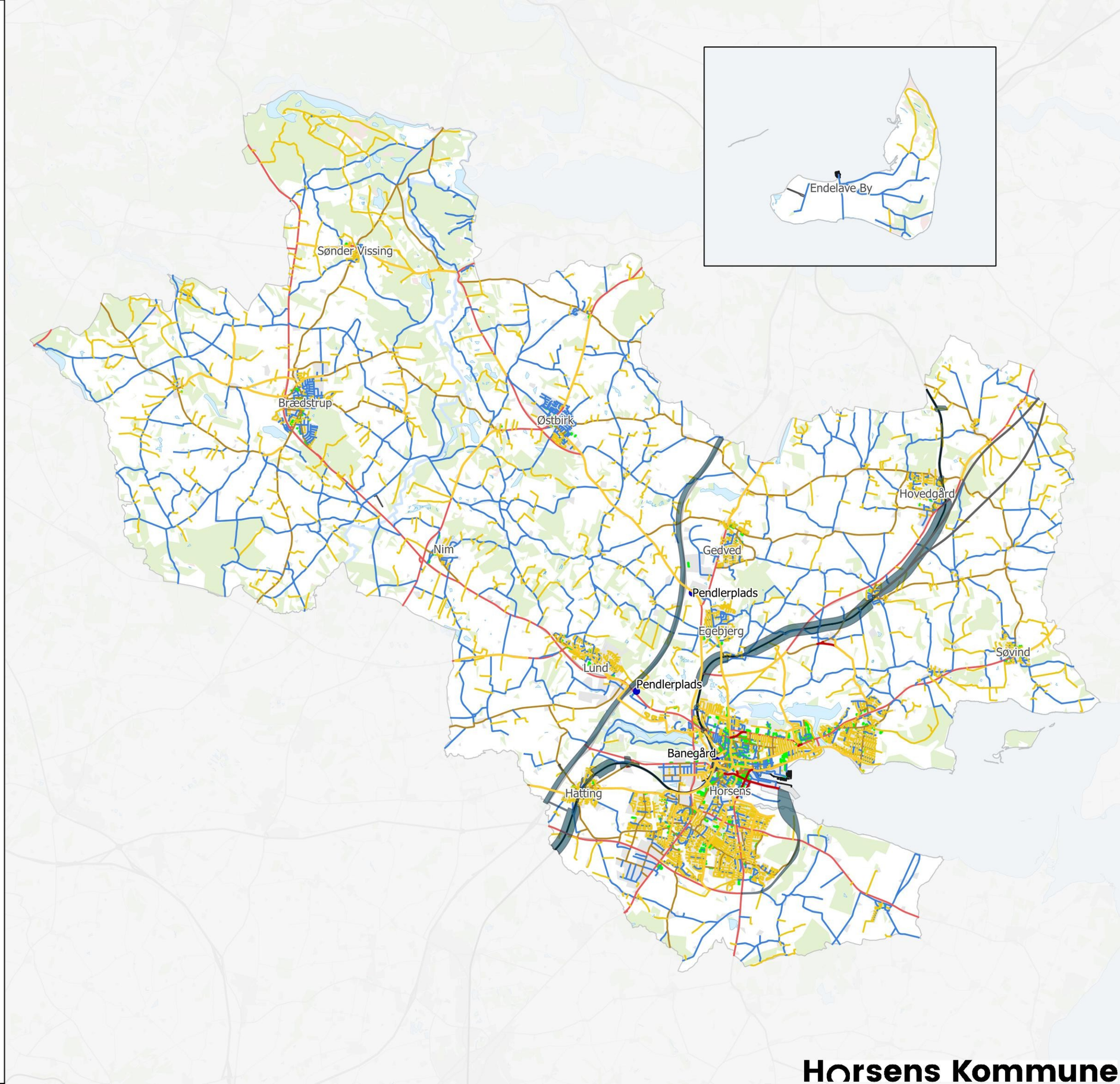
Detailhandelsstruktur
Bymidter
Bydelscentre
Lokalcentre
Pladskrævende varegrupper

© SDFE 1:20.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Trafik
Retningslinje 2.1. Overordnet trafik
Retningslinje 2.2. Vejnettet
Retningslinje 2.3. Cyklisme
Retningslinje 2.5. Kollektiv trafik

Planlagte trafikanlæg
- Vej
- Jernbane
- Stisystem

Planlagte trafikanlæg
- Transportkorridor

Trafikknudepunkter
- Trafikknudepunkter

Vejklasse
- Trafikvej, primær
- Trafikvej, sekundær
- Lokalvej, primær
- Lokalvej, sekundær

Togstation/Rangéranlæg
- Togstation/Rangéranlæg

Parkeringsafgrænsning
- Parkeringsafgrænsning

Parkeringsanlæg
- Parkeringsanlæg

Start-/landingsbane
- Start-/landingsbane

Havn
- Havn

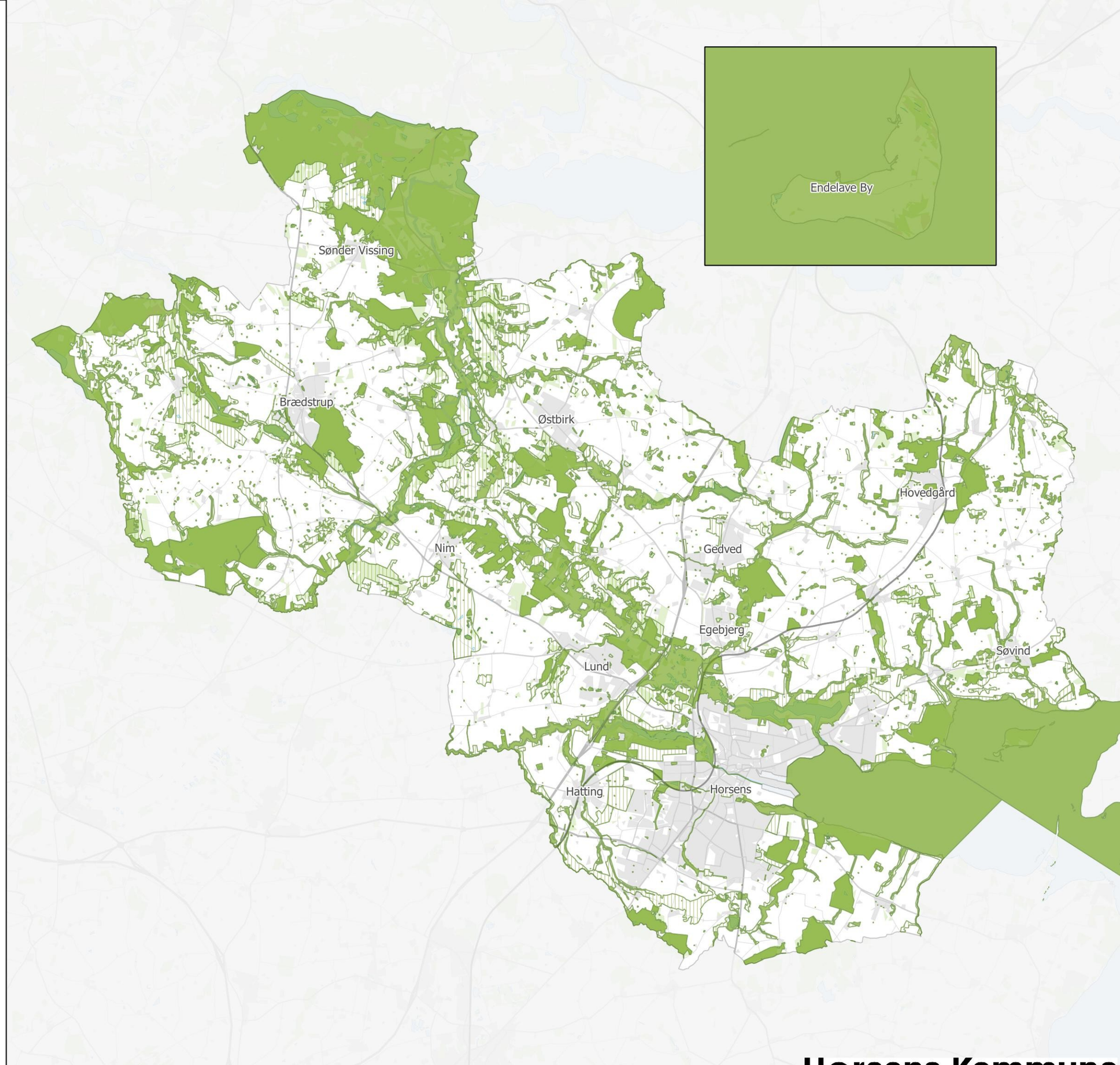
Jernbane
- Jernbane

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Natur og Landskab
Retningslinje 3.1. Naturbeskyttelse

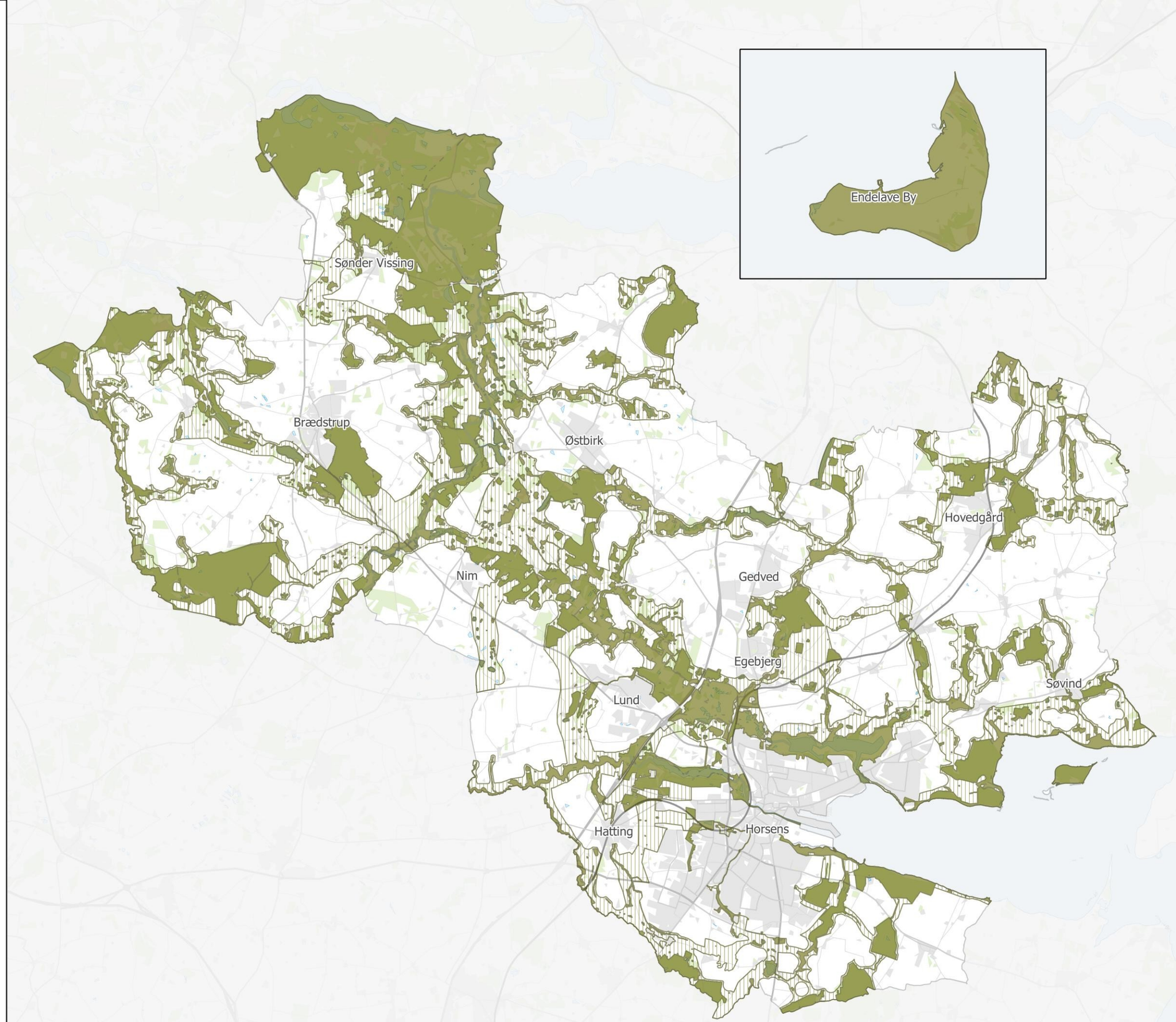
Naturbeskyttelsesområder
Naturbeskyttelsesinteresser
Potentielle naturbeskyttelsesinteresser

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Natur og Landskab
Retningslinje 3.2. Økologiske forbindelser

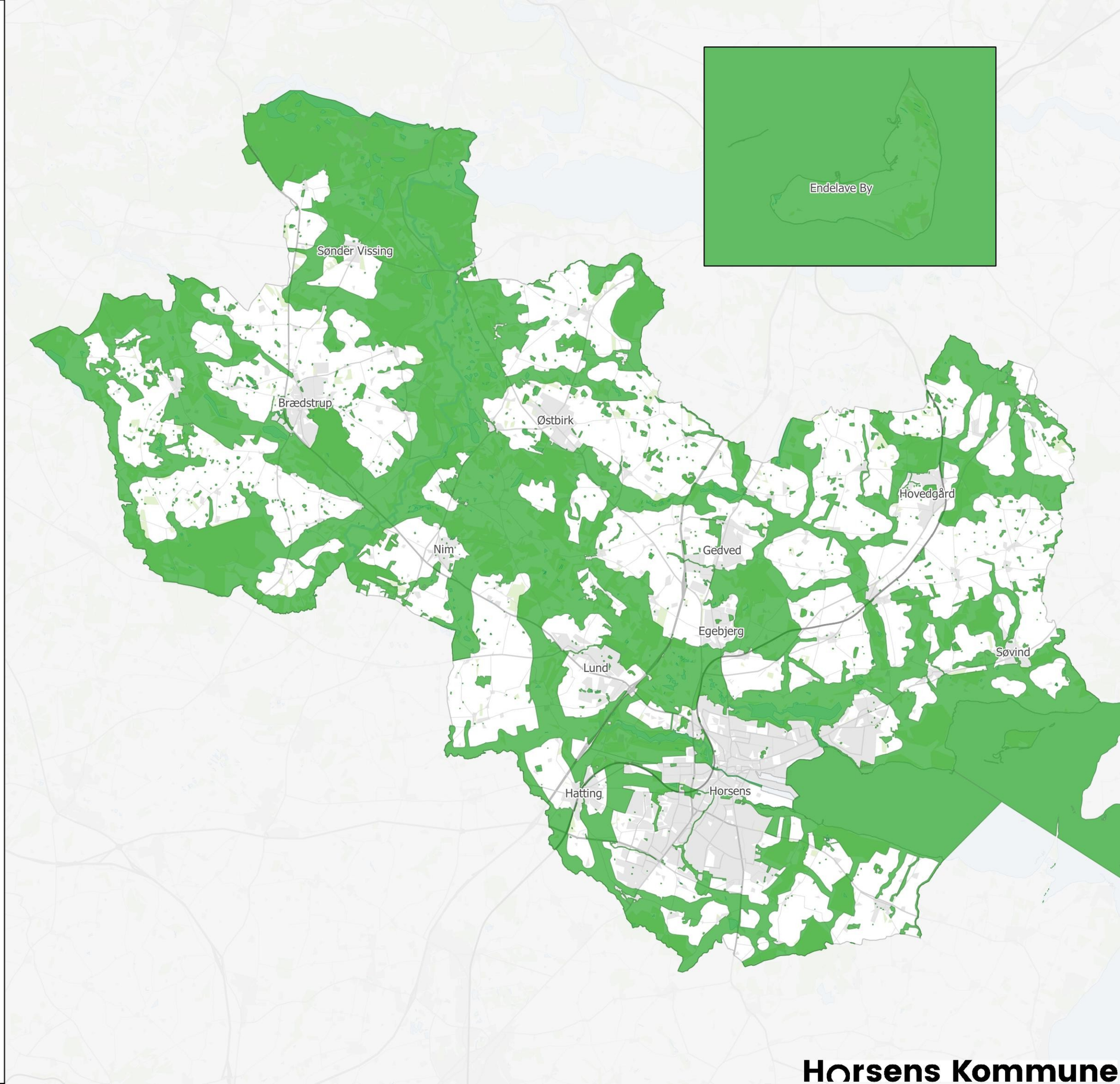
Økologiske forbindelseslinjer
Økologiske forbindelser
Potentielle økologiske forbindelser

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Natur og Landskab
Retningslinje 3.3. Grønt Danmarkskort

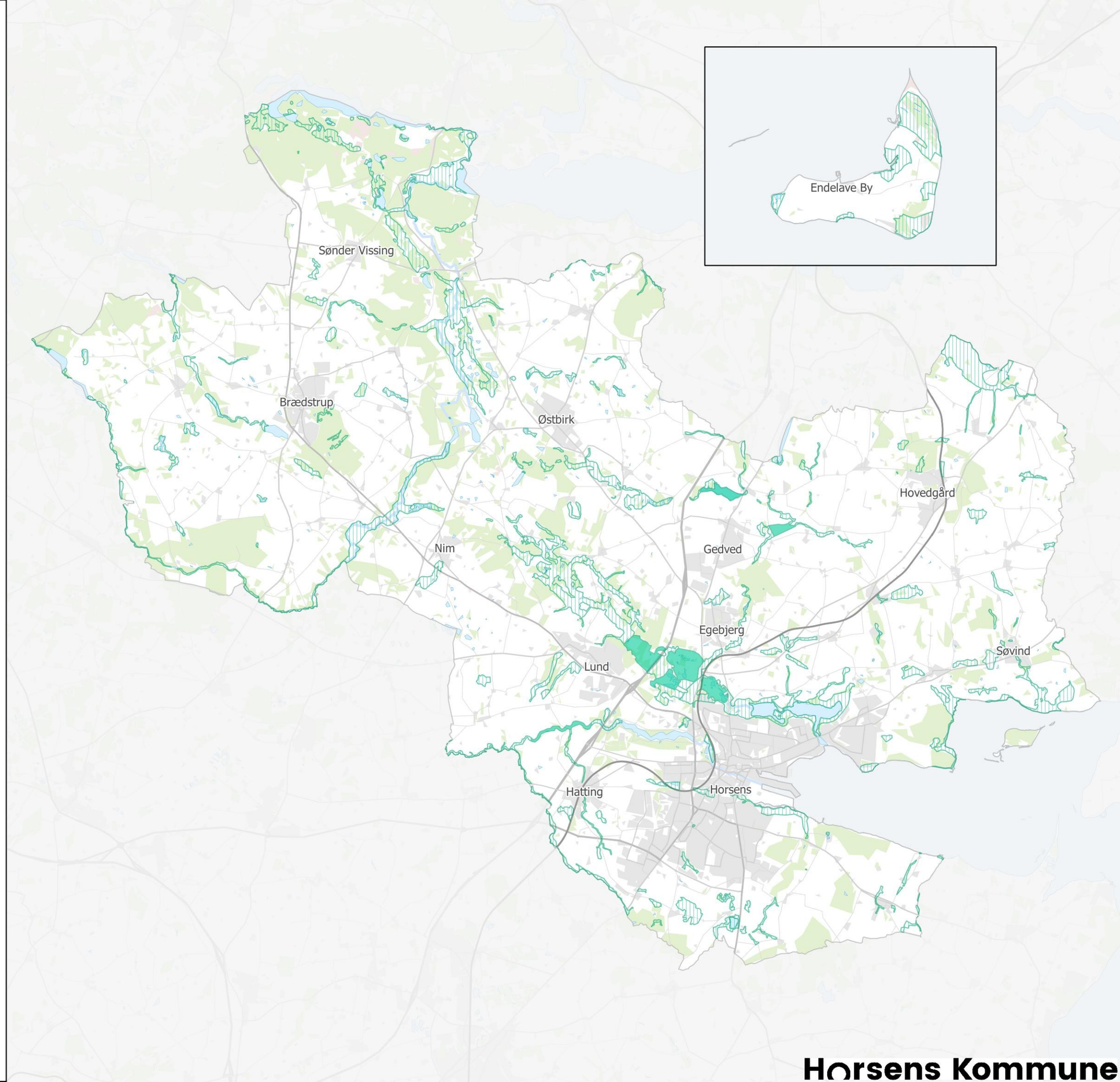
Grønt danmarkskort
Grønt danmarkskort

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Natur og Landskab
Retningslinje 3.4. Lavbundsarealer

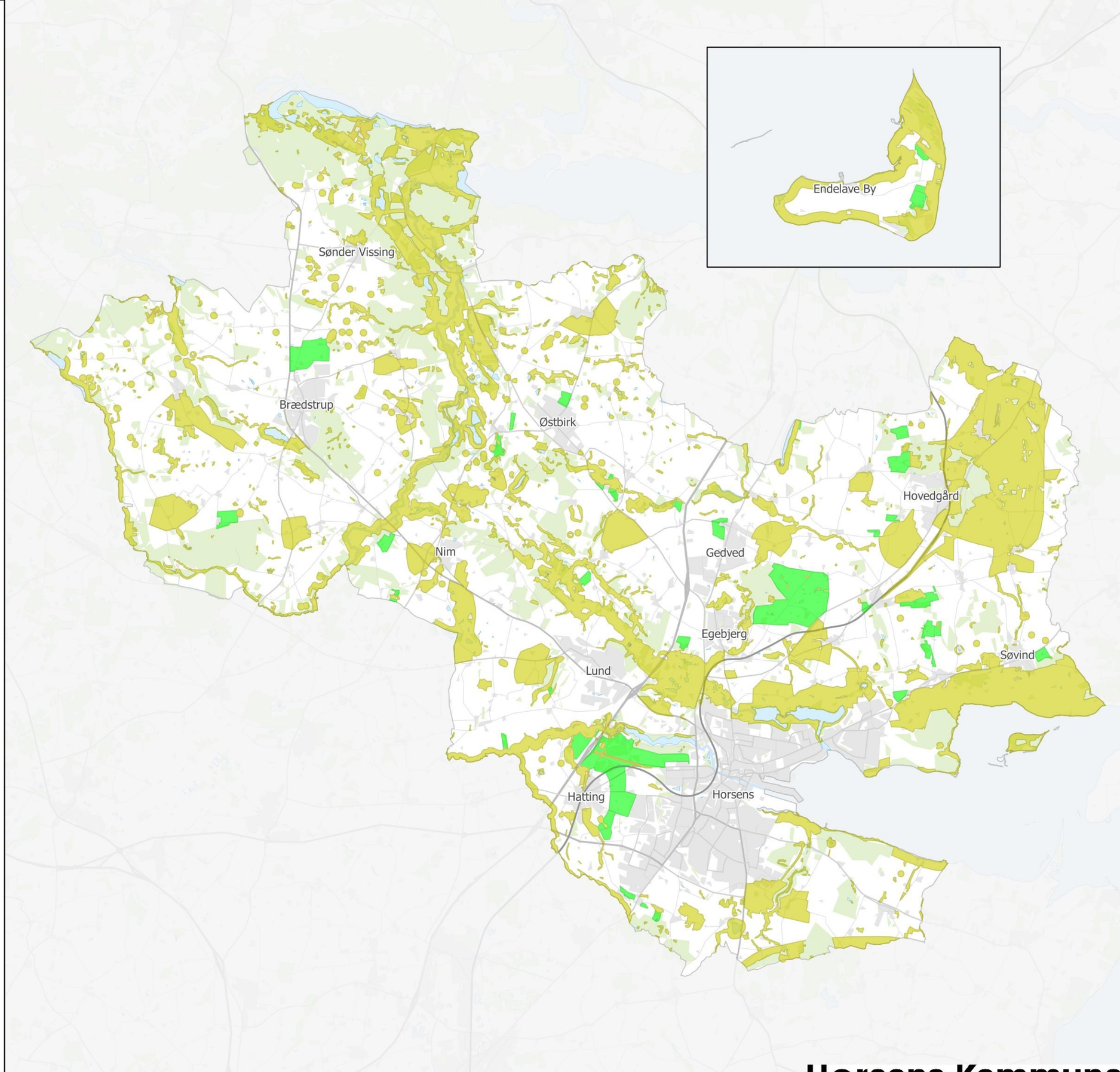
Lavbundsarealer
Lavbundarealer
Lavbundsareal der kan genoprettes

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Natur og Landskab
Retningslinje 3.6. Skovrejsning

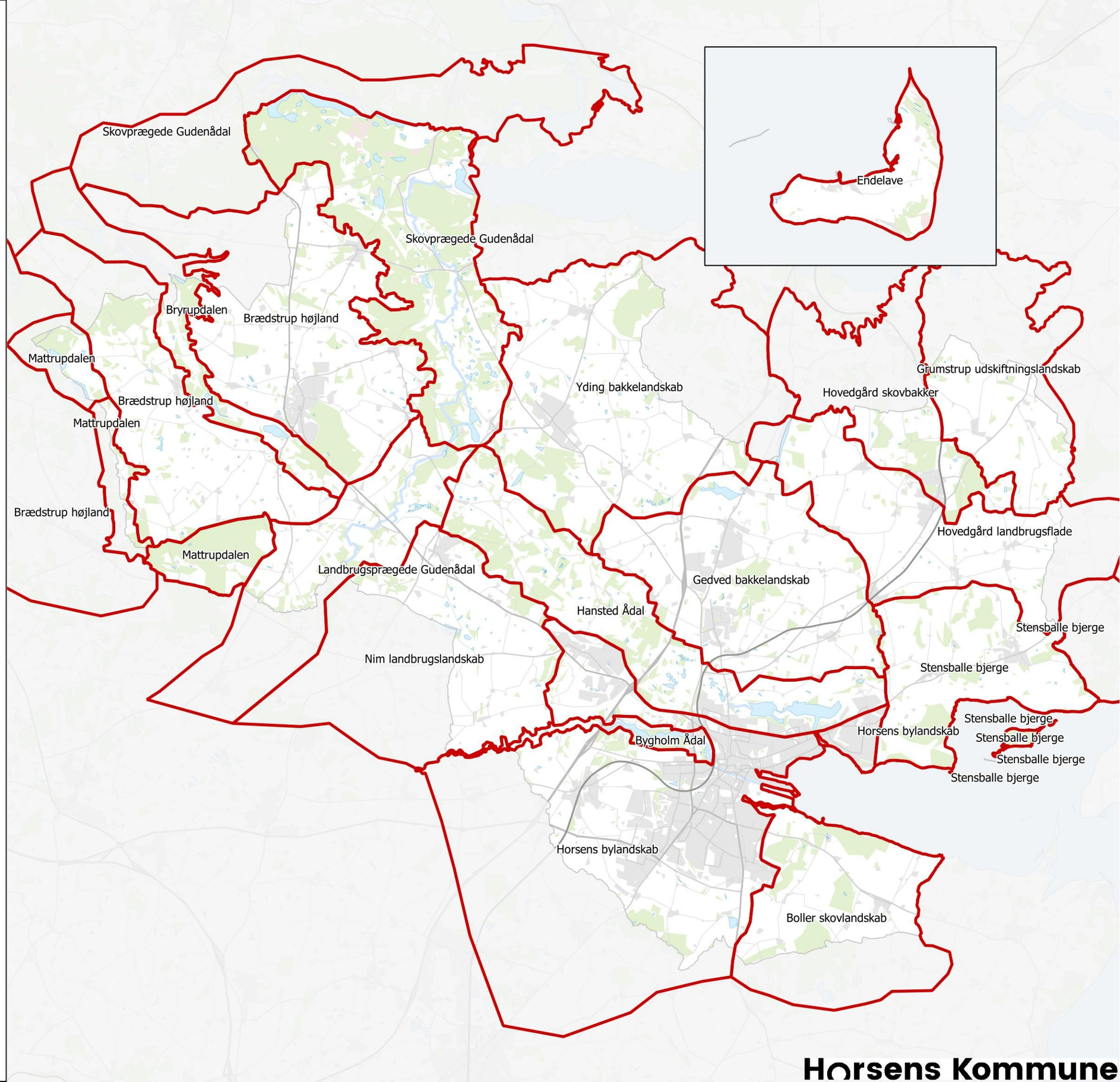
Skovrejsningsområder
Skovrejsningsområder
Skovrejsningsområder uønsket

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Natur og Landskab
Retningslinje 3.5. Landskab

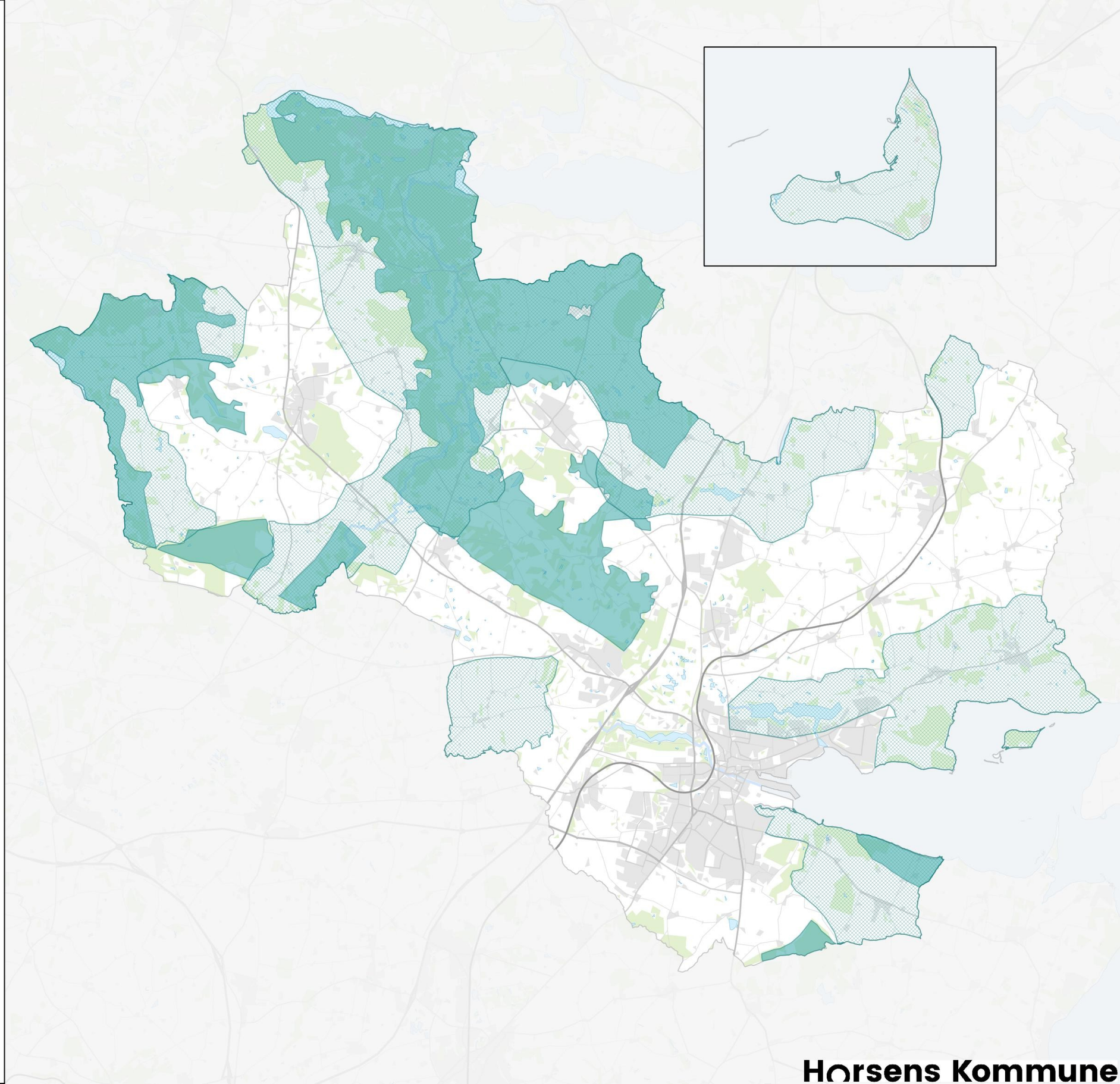
Landskabsområder
Landskabsområder

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Natur og Landskab
Retningslinje 3.5. Landskab

Større sammenhængende landskaber, særlige udsigter
Større sammenhængende landskaber, særlige udsigter

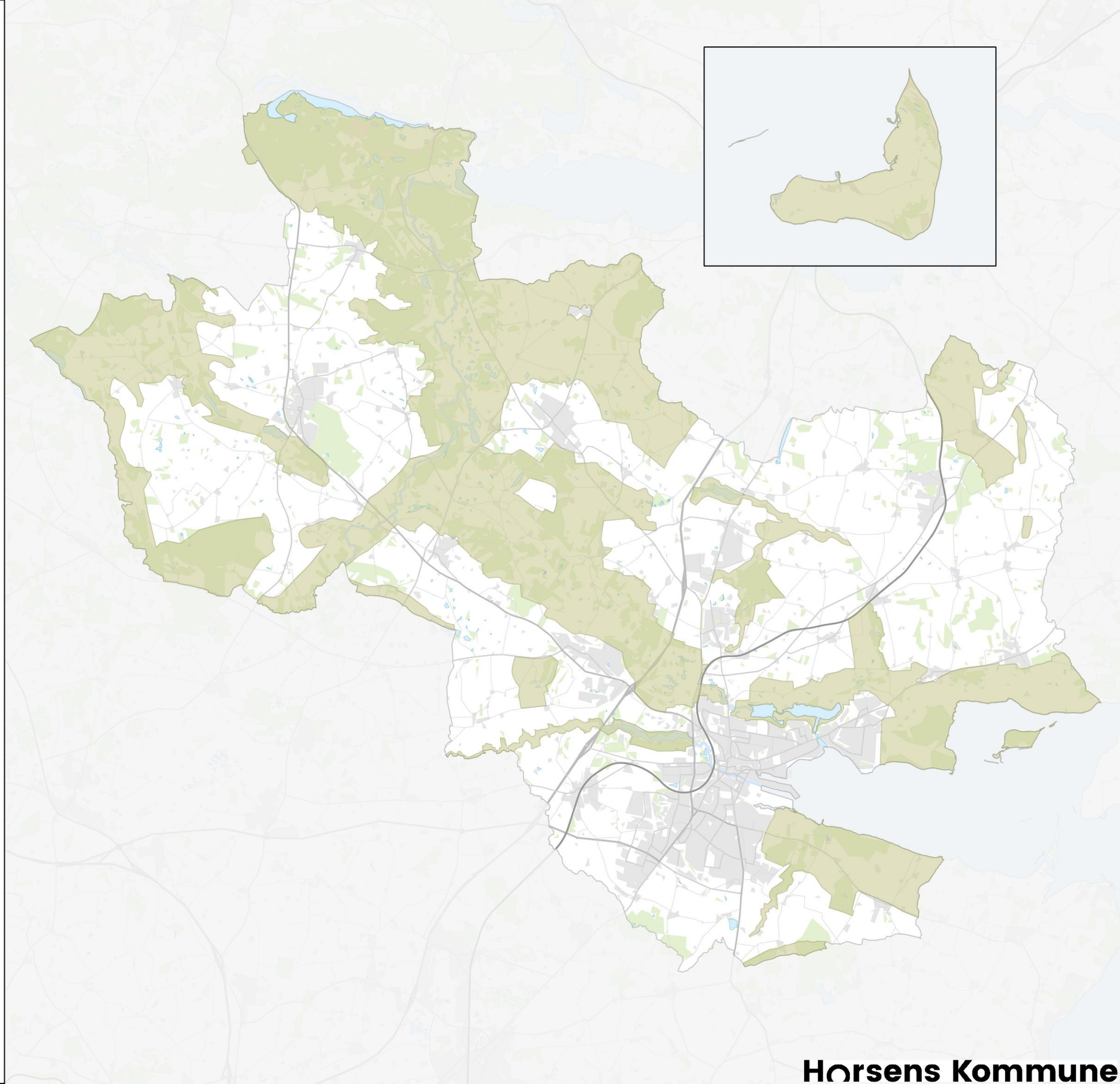
Større sammenhængende landskaber, uforstyrrede
Større sammenhængende landskaber, uforstyrrede

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Natur og Landskab
Retningslinje 3.5. Landskab

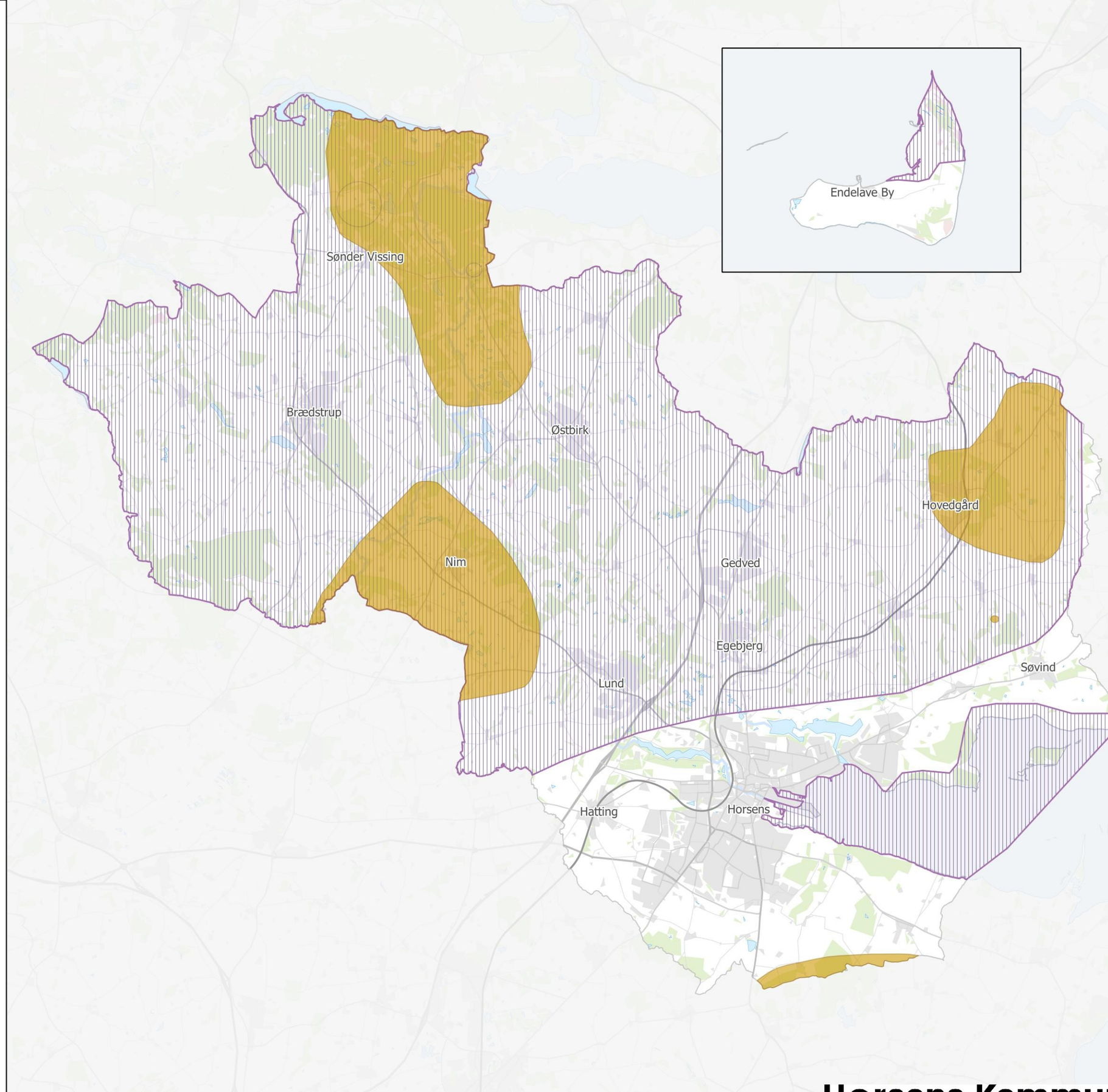
Bevaringsværdige landskaber
Bevaringsværdige landskaber

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Natur og Landskab
Retningslinje 3.7. Geologiske bevaringsværdier

Specifikke geologiske bevaringsværdier
Specifikke geologiske bevaringsværdier

Større geologiske rammeområder
Større geologiske rammeområder

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Kulturhistorie
Retningslinje 4.1. Kulturhistorie generelt
Retningslinje 4.2. Værdifulde kulturmiljøer
Retningslinje 4.3. Kirkeomgivelser
Retningslinje 4.4. Fredede og bevaringsværdige bygninger
Retningslinje 4.5. Fortidsminder og kulturarvsarealer

Værdifulde kulturmiljøer
- Værdifulde kulturmiljøer

Kulturhistoriske bevaringsværdier
- Kulturhistoriske bevaringsværdier

Fredede bygninger
- Fredede bygninger

Høj bevaringsværdi
- Høj bevaringsværdi

Medium bevaringsværdi
- Medium bevaringsværdi

Lav bevaringsværdi
- Lav bevaringsværdi

Fredede fortidsminder
- Fredede fortidsminder - Uden beskyttelseslinje
- Fredede fortidsminder - 100 m beskyttelseslinje

Fortidsminde beskyttelseslinjer
- Fortidsminde beskyttelseslinjer

Fortidsminde linjer
- Fortidsminde linjer

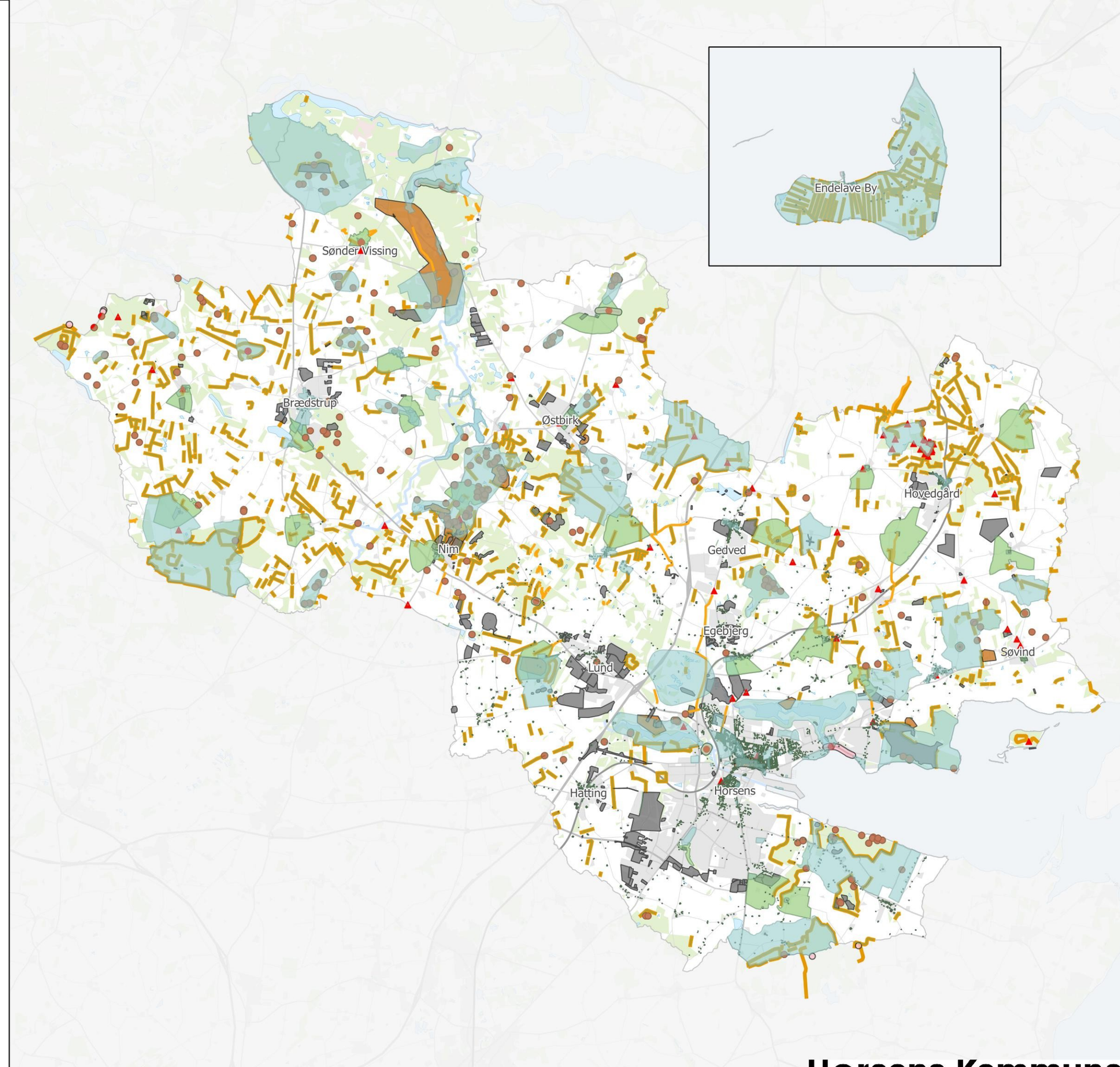
Fortidsminde arealer
- Fortidsminde arealer

Fortidsminde kulturarvsarealer
- Fortidsminde kulturarvsarealer

Beskyttede sten- og jorddiger
- Beskyttede jord- og stendiger

Kirkeomgivelser
- Særligt kirkeområde
- Kirkens nærområgivelser
- Kirkens fjernomgivelser

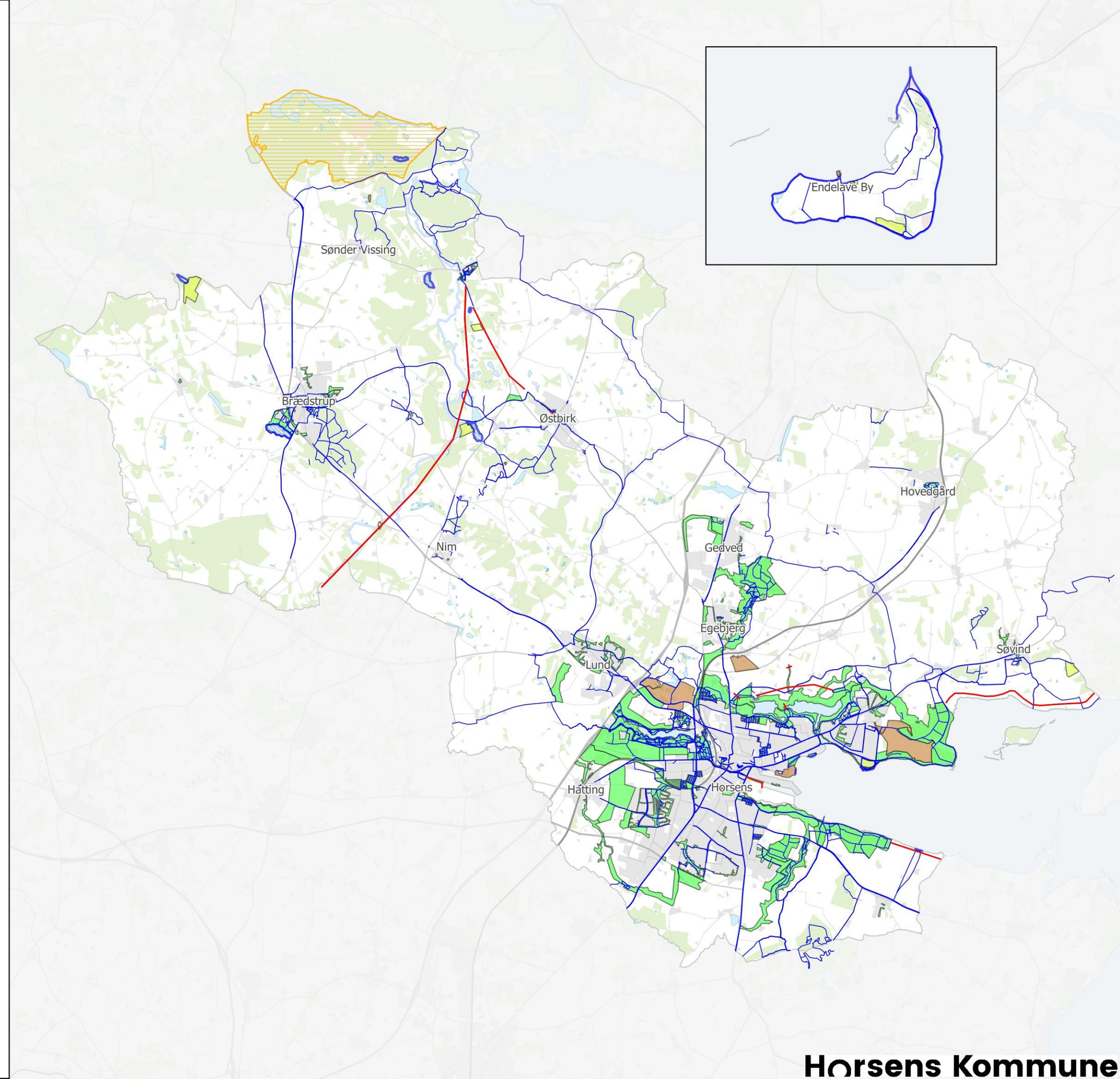
© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Fritidsformål
Retningslinje 5.2. Opholdsarealer
Retningslinje 5.3. Stilleområder
Retningslinje 5.4. Rekreative stier
Retningslinje 5.5. Ferieformål
Retningslinje 5.6. Sommerhuse
Retningslinje 5.7 Parker og grønne områder
Retningslinje 5.8. Kolonihaver
Retningslinje 5.9. Særlige sports- og fritidsanlæg
Retningslinje 5.10. Anvendelse af vandløb, søer og kystvande

Planlagte rekreative stier
- Rekrativer stier - Eksisterende
- Rekreative stier - Nye

Anvendelse af vandløb, søer og kystvande
- Anvendelse af vandløb, søer og kystvande

Anvendelse af vandløb, søer og kystvande
- Anvendelse af vandløb, søer og kystvande

Stilleområder
- Stilleområder

Ferieformål
- Ferieformål

Kolonihaver
- Kolonihaver

Parker og grønne områder
- Parker og grønne områder

Særlige sports- og fritidsanlæg
- Særlige sports- og fritidsanlæg

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Tekniske anlæg
Retningslinje 6.1. Renseanlæg, pumpestationer og bassiner
Retningslinje 6.2. Affaldsbehandling
Retningslinje 6.3. Biogas
Retningslinje 6.4. Vandværker
Retningslinje 6.5. Højspændingsledninger og naturgasledninger
Retningslinje 6.6. Master og Antenneanlæg
Retningslinje 6.7. Vindmøller over 25 meter
Retningslinje 6.8. Vindmøller under 25 meter
Retningslinje 6.9. Vindmøller og støj

Planlagte tekniske anlæg
- Energiforsyningsanlæg

Vindmøller
- Vindmøller

Telemaster
- Telemaster

Højspændingsledninger
- Højspændingsledninger

Højspændingsledninger, bufferzone
- Højspændingsledninger, bufferzone

Affaldsanlæg
- Affaldsanlæg

Energiforsyningsanlæg
- Energiforsyningsanlæg

Materielgårde
- Materielgårde

Genbrugspladser
- Genbrugspladser

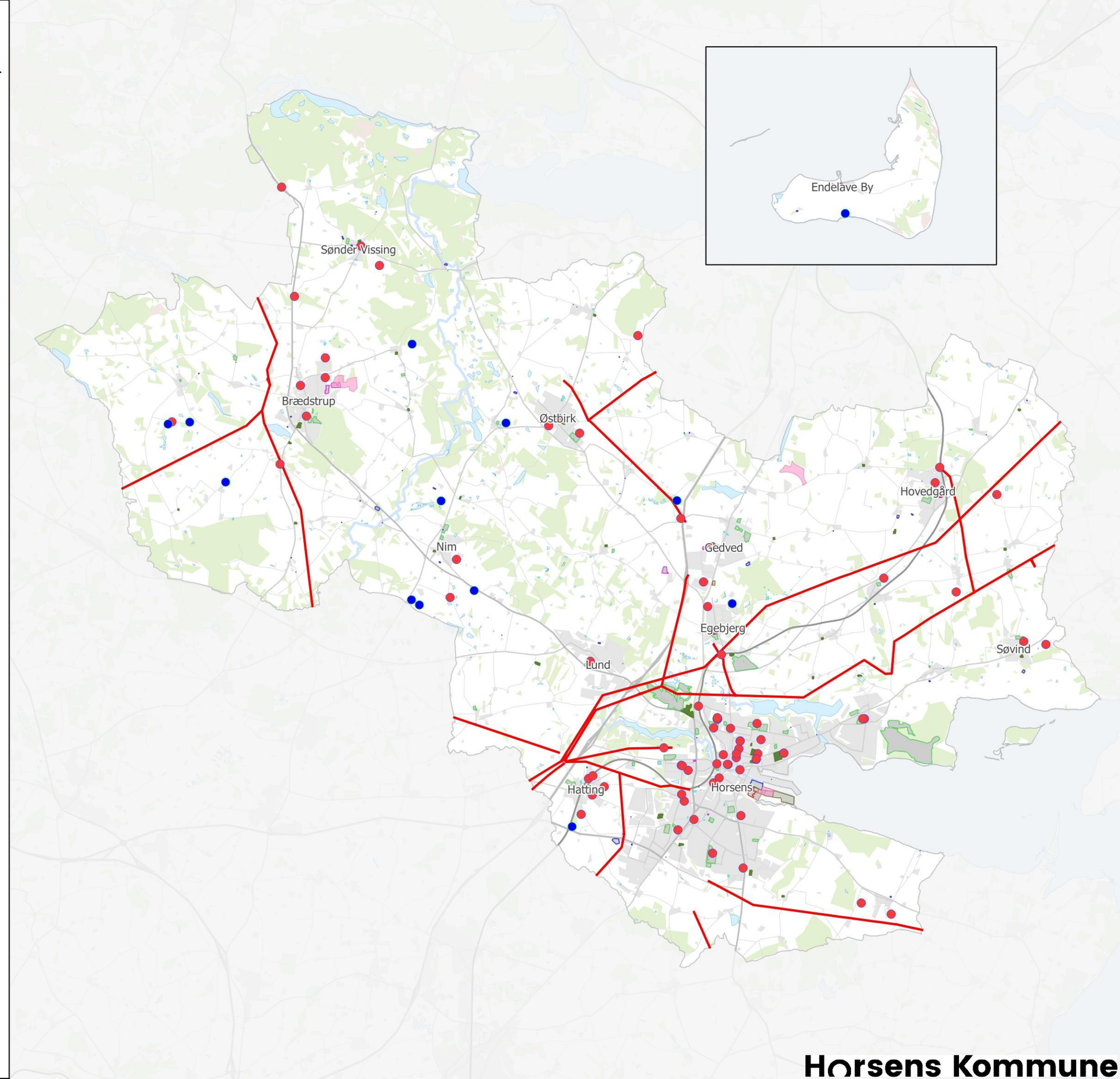
Vandrensningsanlæg
- Vandrensningsanlæg

Vandværker
- Vandværker

Sportsanlæg
- Sportsanlæg

Begravelsesområder
- Begravelsesområder

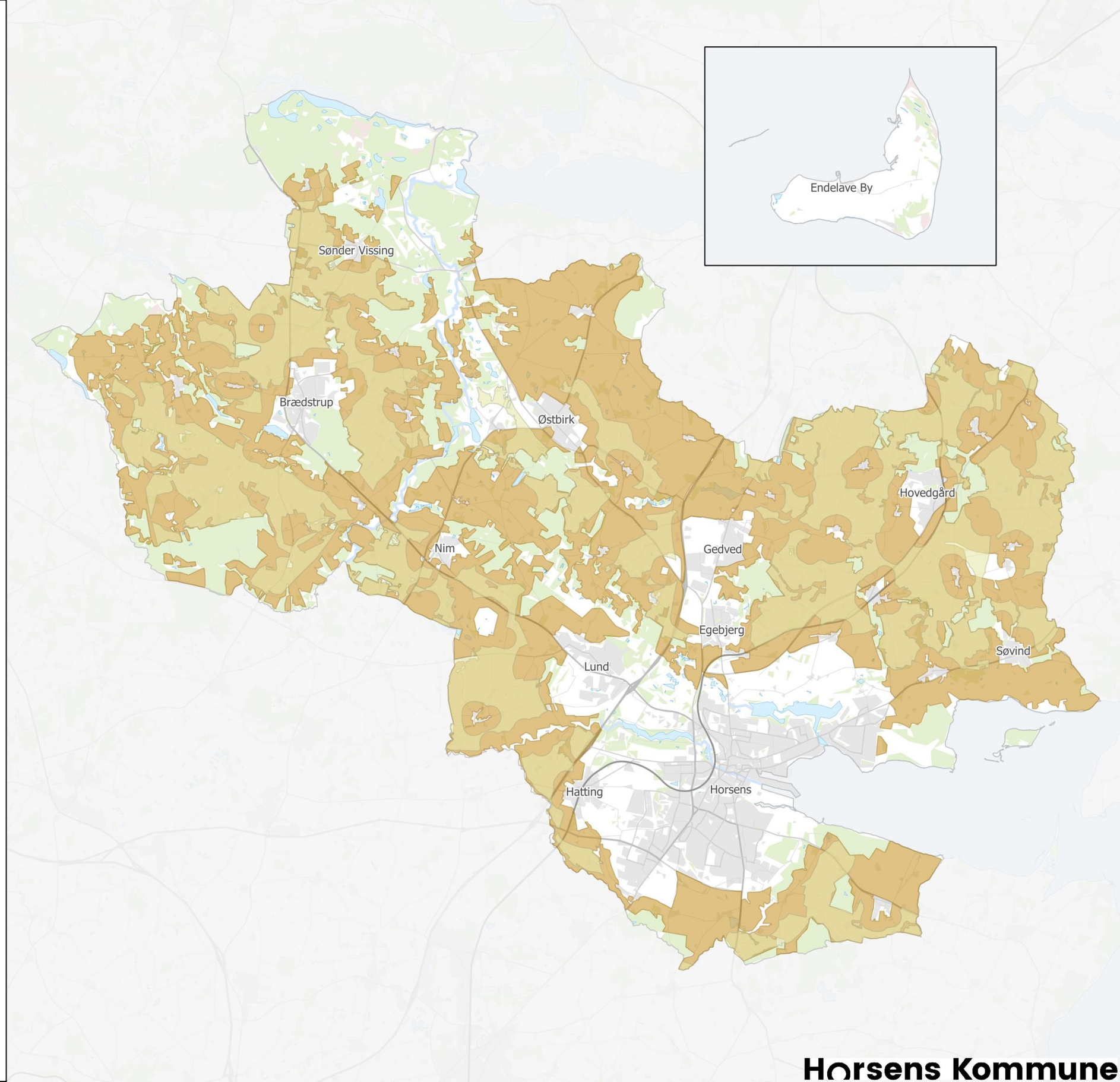
© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Erhverv og Landbrug
Retningslinje 7.1. Særligt værdifulde landbrugsområder
Retningslinje 7.2. Store husdyrbrug

Store husdyrbrug
Store husdyrbrug

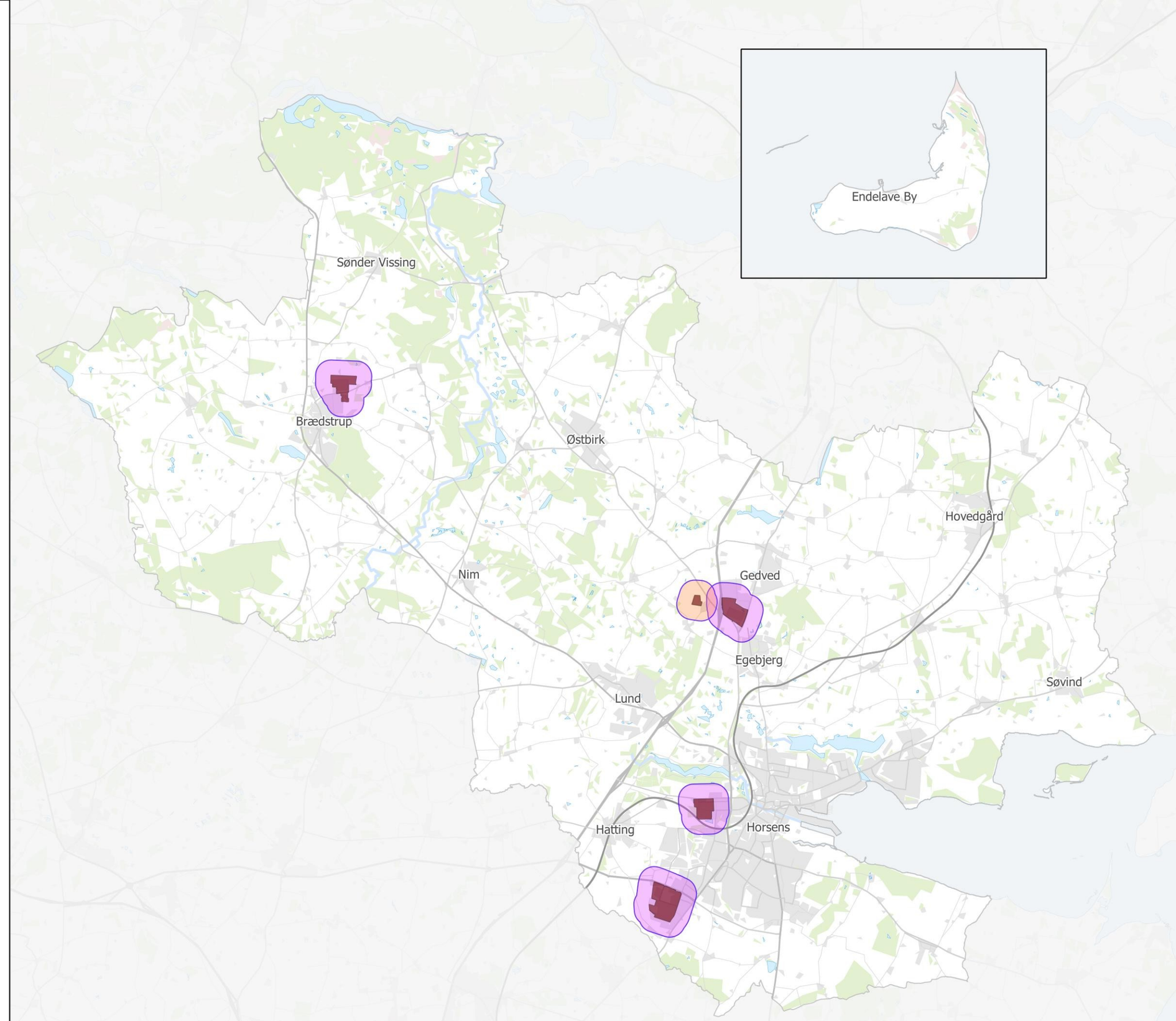
Særligt værdifulde landbrugsområder
Særligt værdifulde landbrugsområder

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Erhverv og Landbrug
Retningslinje 7.3. Virksomheder med særlige beliggenhedskrav

Virksomheder med særlige beliggenhedskrav

Virksomheder med særlige beliggenhedskrav

Konsekvensområder for virksomheder med særlige beliggenhedskrav

Konsekvensområde for virksomheder med særlige beliggenhedskrav

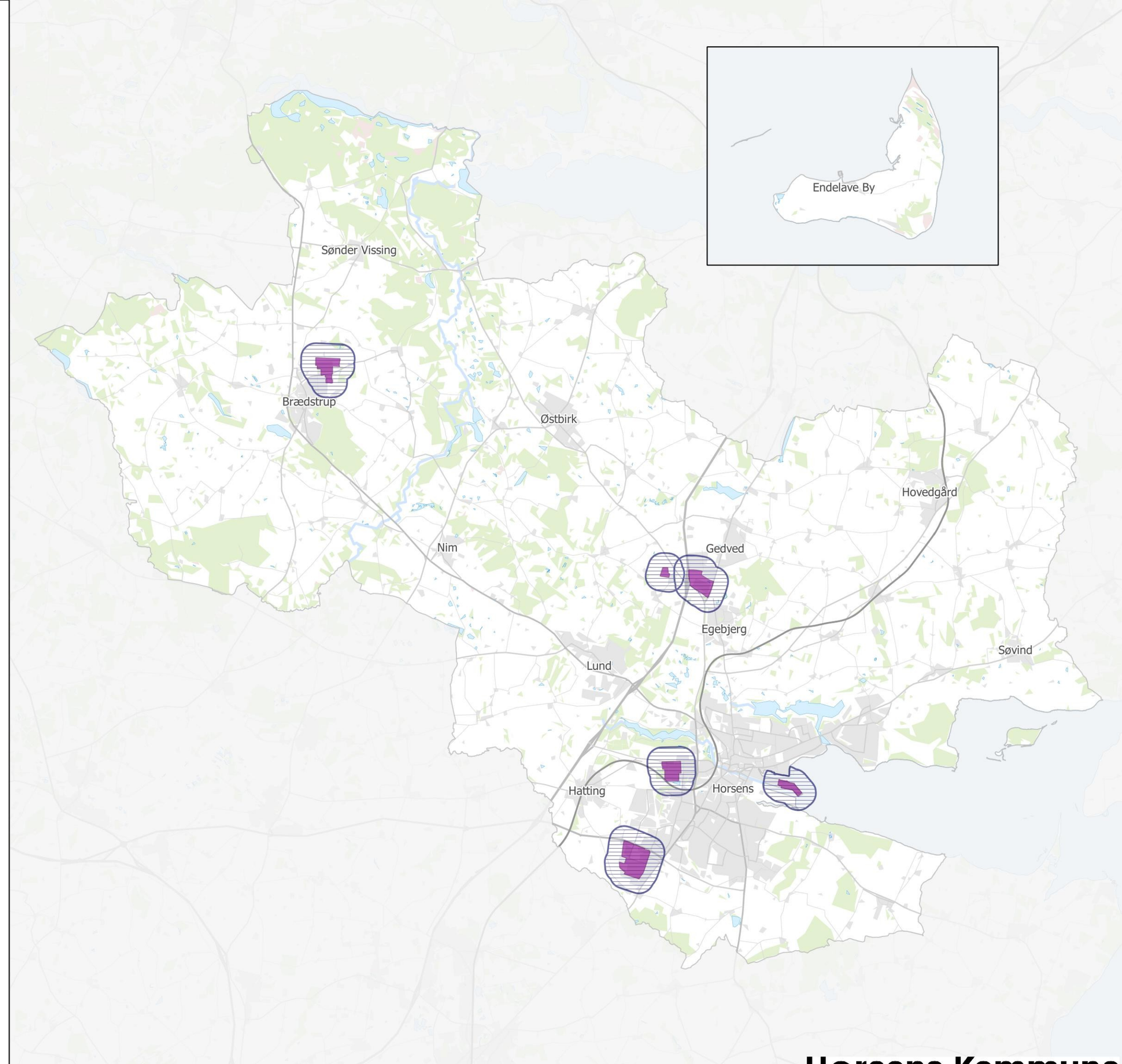
Konsekvensområde for virksomheder med særlige beliggenhedskrav og planlægningszone for risikovirksomheder

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Erhverv og landbrug
Retningslinje 7.4. Produktionserhverv

Produktionserhverv
Produktionserhverv

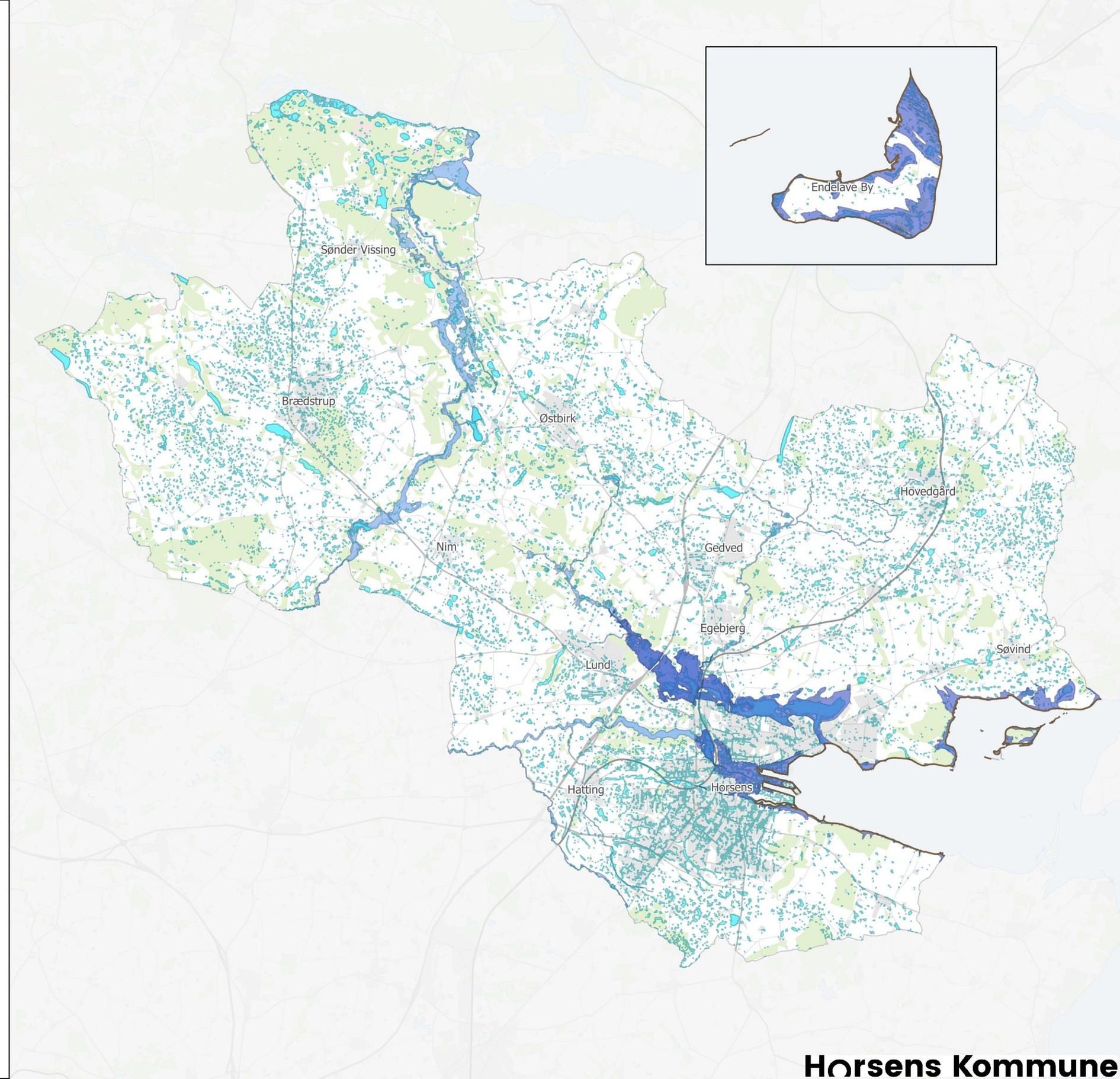
Konsekvensområder for produktionserhverv
Konsekvensområder for produktionserhverv

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Klima og miljø
Retningslinje 8.1. Klimatilpasning

Risiko for erosion
Områder der kan blive udsat for erosion

Oversvømmelseskort, Havvand
Oversvømmelseskort, Havvand

Oversvømmelseskort, Nedbør
Oversvømmelseskort, Nedbør

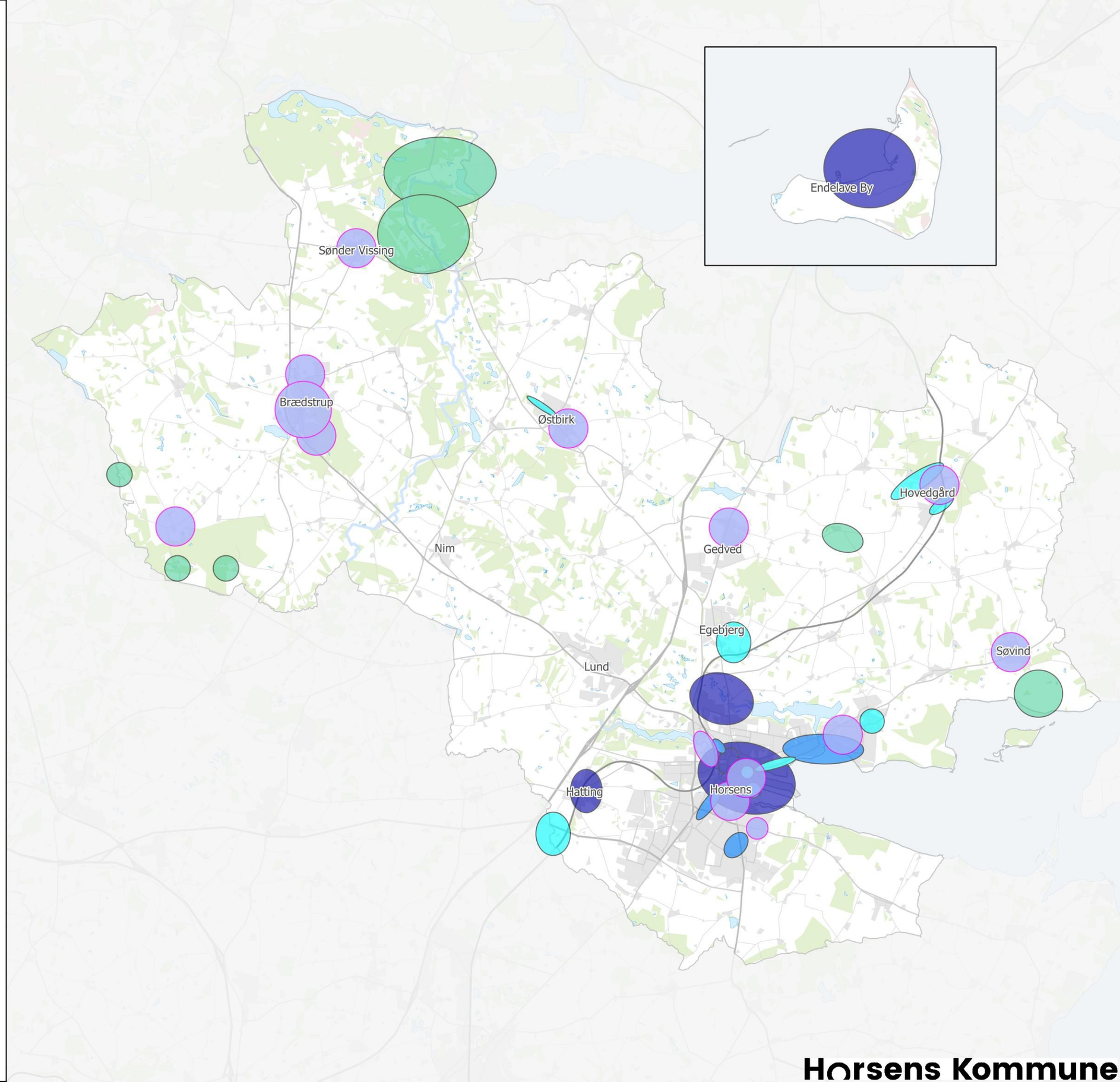
Oversvømmelseskort, Vandløb
Oversvømmelseskort, Vandløb

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Klima og Miljø
Retningslinje 8.2. Risikoområder og kendte oversvømmelser

Kendte oversvømmelser
Kendte oversvømmelser

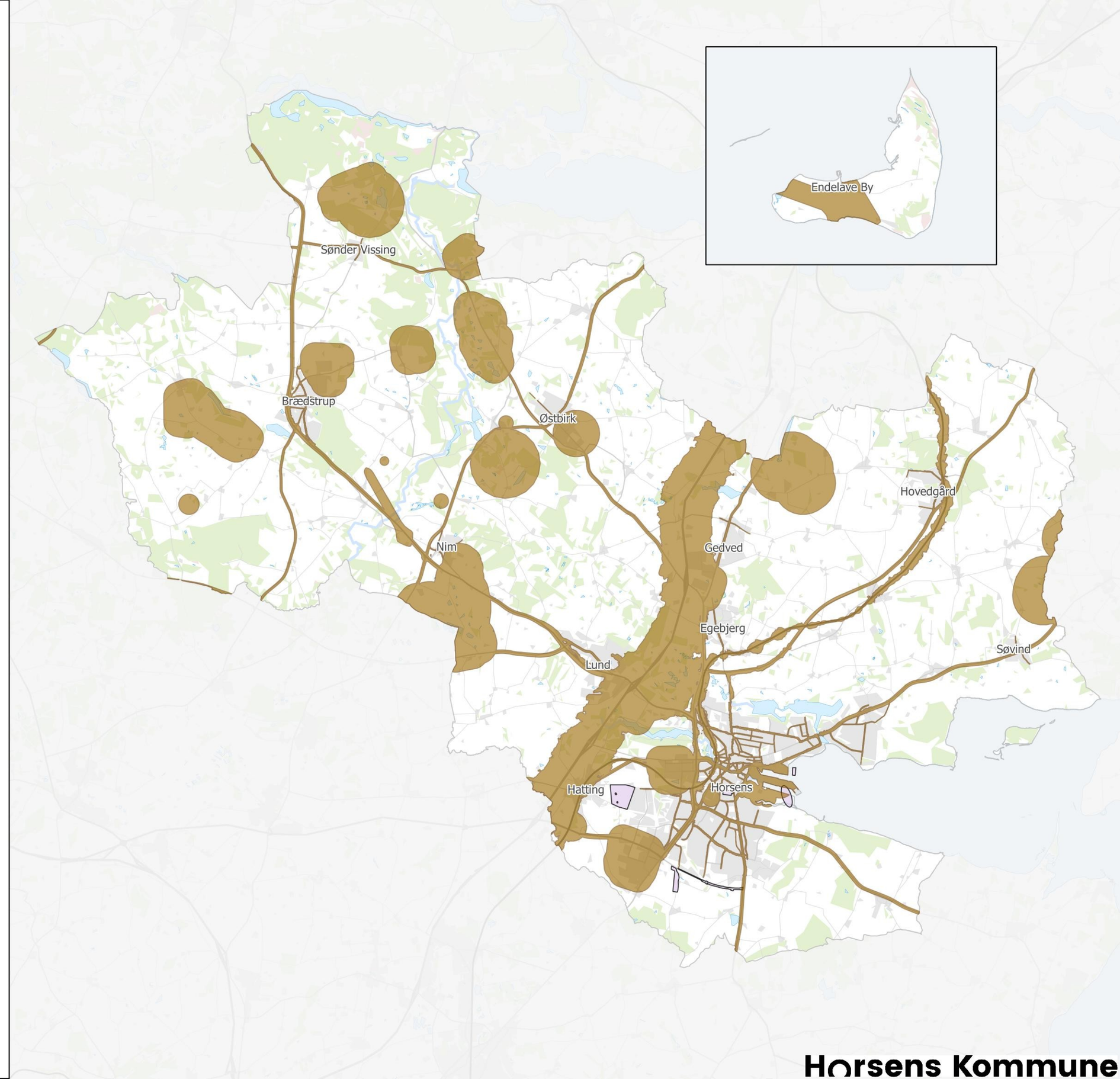
Risikoområder
Prioritet A
Prioritet B
Prioritet C
Prioritet D

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Klima og Miljø
Retningslinje 8.3. Støjbelastede arealer
Retningslinje 8.4. Genanvendelse af overskudsjord

Støjbelastede arealer
Støjbelastede arealer

Genanvendelse af overskudjord
Genanvendelse af overskudjord

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune

Kommuneplan 2021

Klima og Miljø
Retningslinje 8.5. Grundvand

Udlæg for grundvandsredegørelsen
- Udlæg for grundvandsredegørelsen

Indvindvingsoplande til vandværker
- Indvindvingsoplande til vandværker

Boringsnære beskyttelsesområder, BNBO
- Boringsnære beskyttelsesområder, BNBO

Vandværker, vandtype
- Vandtype A
- Vandtype B
- Vandtype Bx
- Vandtype C
- Vandtype D
- Vandtype ikke tildelt

Almene vandværksanlæg
- Almene vandværksanlæg

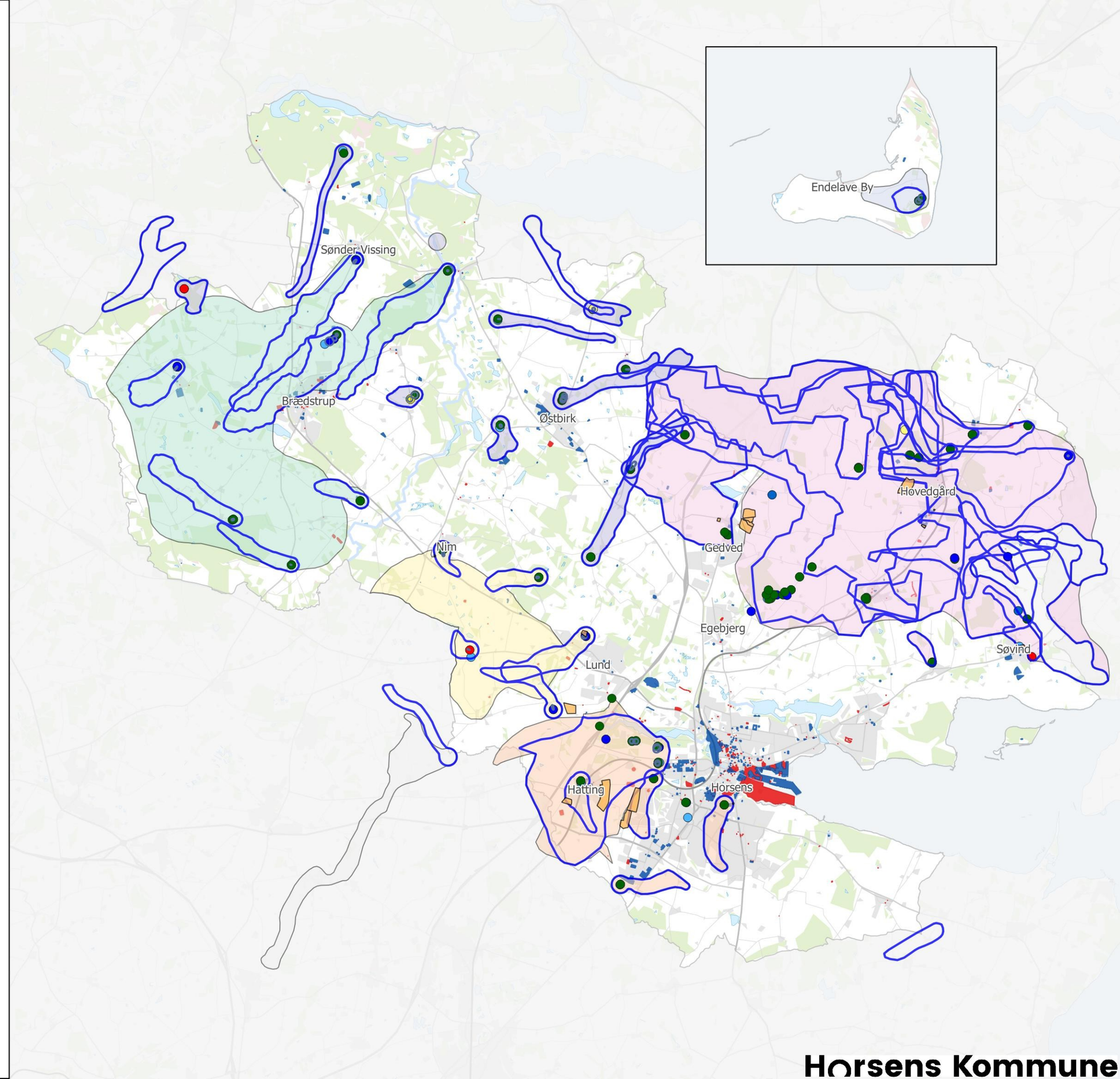
Almene vandværksboringer
- Vandboring

Indsatsplaner for grundvand
- Brædstrup Indsatsplan
- Endelave Indsatsplan
- Rugballegård Indsatsplan
- Hovedgård Indsatsplan
- Indsatsplan for Vandværker udenfor OSD
- Nim Indsatsplan
- Indsatsplan Nabokommune

Jordforurening - V1
- Jordforurening - V1

Jordforurening - V2
- Jordforurening - V2

© SDFE 1:125.000

Horsens Kommune